Մինի Բայբլ

Ընդհանուր ակնարկ

Սա հունարենի հին տեքստերի խնամքով ընտրված ժողովածու է, որը նպատակ ունի լավագույնս արտացոլել Հիսուսի ուսմունքը և այն գրվածքները, որոնք Նա ուսուցանել, հղում արել և կատարել է: Մեր նպատակն է ձեզ տրամադրել բնագրի հունարենի հնարավորինս ճշգրիտ ներկայացում՝ ժամանակակից, ընթեռնելի ձևաչափով:

Հրաժարում պատասխանատվությունից

Այս թարգմանությունը ստեղծվել է հունարեն Սեպտուագինտայի և բյուզանդական բնագրերից՝ օգտագործելով մեծ լեզվական մոդելներ: Այս պատճառով այն պարունակում է բազմաթիվ արտեֆակտներ բնօրինակ լեզվի մշակույթից և քերականությունից, բայց կարող է նաև պարունակել սխալներ: Եթե ինչ-որ բան տարօրինակ է թվում, խնդրում ենք ստուգել հունարեն բնագիրը: Եթե սխալ եք գտել, խնդրում ենք ուղարկել այն jesusislord@joshuabible.com էլեկտրոնային հասցեին:

Լիցենզավորում

Դուք թույլտվություն ունեք վերարտադրելու և տարածելու այս թարգմանությունը ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն: Դուք իրավունք չունեք այն փոփոխելու կամ վաճառելու: Եթե սխալ եք հայտնաբերել, խնդրում ենք ուղարկել էլեկտրոնային նամակ jesusislord@joshuabible.com հասցեին, որպեսզի մենք կարողանանք ուղղել այն և ձեզ տրամադրել թարմացված տարբերակ:

Ծննդոց

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Աւետարան ըստ Մատթէոսի

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Ելք

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Աւետարան ըստ Մարկոսի

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Թվեր

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Աւետարան ըստ Յովհաննու

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Երկրորդ Օրինաց

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Հովհաննեսի թուղթ

1 | 2 | 3 | 4 | 5

Հեսու

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Ծննդոց

1

Սկզբում Աստված արարեց երկինքն ու երկիրը: Իսկ երկիրը անտեսանելի եւ անկազմ էր, եւ խավար էր անդունդի վերեւում, եւ Աստծո Հոգին տարվում էր ջրերի վերեւում: Եվ ասաց Աստված՝ թող լույս լինի, և լույս եղավ: Եւ Աստուած տեսաւ լոյսը, որ բարի է, եւ Աստուած բաժանեց լոյսի եւ խաւարի միջեւ: Եվ Աստված լույսը կոչեց օր, իսկ խավարը կոչեց գիշեր: Եվ եղավ երեկո, եվ եղավ առավոտ՝ օր առաջին:

Եվ Աստված ասաց. Թող հաստատություն լինի ջրի մեջ, եւ թող բաժանի ջուրը ջրից, եւ այդպես եղավ: Եւ Աստուած ստեղծեց ամրակալը, եւ Աստուած բաժանեց այն ջրերը, որ ամրակալի ներքեւ էին, եւ այն ջրերը, որ ամրակալի վերեւ էին: Եւ Աստուած կանչեց տարածութիւնը երկինք, եւ Աստուած տեսաւ, որ բարի է, եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր երկրորդ:

Եւ ասաց Աստուածը. Թող հավաքվի ջուրը, որ երկնքի ներքեւ է,

մի ժողովի մեջ, եւ թող երեւա ցամաքը: Եւ եղավ այսպես. հավաքվեց ջուրը, որ երկնքի ներքեւ էր, իրենց ժողովների մեջ, եւ երեւաց ցամաքը: Եւ Աստված կոչեց չորը երկիր, եւ ջրերի հավաքածուները կոչեց ծովեր, եւ Աստված տեսավ, որ բարի է: Եւ ասաց Աստուած. Թող երկիրը բուսցնէ խոտի բոյս, որ սերմանէ սերմ ըստ իր տեսակի եւ ըստ իր նմանութեան, եւ պտղաբեր ծառ, որ տայ պտուղ, որի սերմը իր մէջ է ըստ տեսակի երկրի վրայ: Եւ եղաւ այդպէս: Եվ երկիրը բուսցրեց խոտի խոտ, որը սերմ է ցանում ըստ տեսակի եւ ըստ նմանության, եւ պտղաբեր ծառ, որը պտուղ է արտադրում, որի սերմը նրա մեջ է ըստ տեսակի երկրի վրա, եւ Աստված տեսավ, որ բարի է: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր երրորդ:

Եւ ասաց Աստուած. Թող լինեն լուսատուներ երկնքի ամրակայքում՝ երկրի վրա լույս տալու համար, որպեսզի բաժանեն օրը գիշերից, եւ թող լինեն նշաններ, ժամանակներ, օրեր եւ տարիներ: Եւ թող լինեն լույսեր երկնքի կամարում, որպեսզի լուսավորեն երկրի վրա, եւ այդպես եղավ: Եւ Աստված արարեց երկու մեծ լուսատուները՝ մեծ լուսատուն օրվա իշխանության համար, եւ փոքր լուսատուն գիշերի իշխանության համար, եւ աստղերը: Եւ Աստուած դրեց զնոսա երկնքի հաստատութեան մէջ, որպէսզի լուսաւորեն երկրի վրայ: ԵՒ իշխել օրվա և գիշերվա, և բաժանել լույսի և խավարի միջև, և Աստված տեսավ, որ բարի է: Եվ եղավ երեկո եւ եղավ առավոտ՝ օր չորրորդ:

Եւ ասաց Աստուած. Թող ջուրերը բերեն կենդանի հոգիների սողուններ եւ թռչուններ, որոնք թռչեն երկրի վրայով՝ երկնքի

տարածության տակ, եւ եղավ այնպես: Եվ Աստված արարեց մեծ ծովային արարածները, եւ կենդանիների սողունների բոլոր հոգիները, որոնք ջրերը հանեցին ըստ իրենց տեսակների, եւ բոլոր թեւավոր թռչունները ըստ տեսակի, եւ Աստված տեսավ, թե բարի են: Եւ Աստուած օրհնեց նրանց՝ ասելով. Աճեցէ՛ք եւ բազմացէ՛ք, եւ լցրէ՛ք ջրերը ծովերում, եւ թռչունները թող բազմանան երկրի վրայ: Եվ եղավ երեկո, եւ եղավ առավոտ՝ հինգերորդ օր:

Եւ ասաց Աստուած. Թող երկիրը հանէ ապրող հոգի ըստ ցեղի՝ չորքոտանիներ, սողուններ եւ երկրի գազաններ ըստ ցեղի: Եւ եղաւ այդպէս: Եւ արար Աստուած երկրի գազանները ըստ իրենց տեսակի, եւ անասունները ըստ իրենց տեսակի, եւ երկրի բոլոր սողունները ըստ իրենց տեսակի, եւ տեսաւ Աստուած, որ բարի է:

Եւ ասաց Աստուած. Արասցուք մարդ ըստ մերոյ պատկերի եւ ըստ մերոյ նմանութեան, եւ թող տիրեն ծովու ձկանց, երկնքի թռչնոց, անասունների, ամենայն երկրի եւ ամենայն սողնոց, որ սողան երկրի վերայ: Եւ Աստված ստեղծեց մարդը Աստծո պատկերով, արու եւ էգ ստեղծեց նրանց: Եւ Աստուած օրհնեց նրանց՝ ասելով. Աճեցէ՛ք եւ բազմացէ՛ք, լցրէ՛ք երկիրը եւ տիրեցէ՛ք նրան, իշխեցէ՛ք ծովի ձկներին, երկնքի թռչուններին, բոլոր անասուններին, ամբողջ երկրին եւ բոլոր սողուններին, որոնք սողում են երկրի վրա: Եւ ասաց Աստուած. Ահա տվել եմ ձեզ ամեն սերմնաբեր խոտ, որ սերմ է տալիս, որը կա ամբողջ երկրի վրայ, եւ ամեն ծառ, որ իր մեջ ունի սերմնաբեր սերմի պտուղ. դա ձեզ կերակուր կլինի: Եւ երկրի բոլոր գազաններին, եւ երկնքի բոլոր թռչուններին, եւ երկրի վրա սողացող ամեն սողունին, որ իր

մեջ ունի կենդանի հոգի, եւ ամեն կանաչ խոտ՝ կերակուր, եւ եղավ այսպես: Եւ Աստուած տեսաւ այն ամենը, ինչ որ արեց, եւ ահա շատ լաւ էր, եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ վեցերորդ օր:

2

Եւ ավարտվեցին երկինքն ու երկիրը, եւ նրանց ամբողջ աշխարհը:

Եւ Աստված ավարտեց վեցերորդ օրը իր գործերը, որոնք արեց, եւ հանգչեց եօթներորդ օրը իր բոլոր գործերից, որոնք արեց: Եւ օրհնեց Աստուած յոթներորդ օրը եւ սրբեց զայն, որովհետեւ այդ օրը հանգչեց իր բոլոր գործերից, զորս սկսեց Աստուած անել:

Սա է ծննդյան գիրքը երկնքի և երկրի, երբ դա եղավ, այն օրը, երբ Տեր Աստվածը արարեց երկինքը և երկիրը, Եվ ամեն կանաչ բույս դաշտի՝ մինչ դեռ երկրի վրա չէր եղել, եվ ամեն խոտ դաշտի՝ մինչ դեռ չէր բուսել, քանզի Աստված անձրև չէր տեղացրել երկրի վրա, եւ մարդ չկար մշակելու զայն: Աղբյուր բարձրանում էր երկրից եւ ջրում էր երկրի ամբողջ երեսը: Եվ Աստված ձևավորեց մարդը հողից երկրի, եւ շնչեց նրա դեմքի մեջ կյանքի շունչ, եւ մարդը եղավ ապրող հոգի:

Եւ Աստուած տնկեց դրախտ Եդեմում՝ արեւելքում, եւ այնտեղ դրեց մարդուն, որին ստեղծել էր: Եւ Աստուած դեռ բուսցրեց երկրից ամեն ծառ, որ գեղեցիկ էր տեսքով եւ բարի սննդի համար, եւ կյանքի ծառը դրախտի մեջտեղում, եւ բարու եւ չարու

ճանաչելու ծառը: Գետ բայց ելնում է Եդեմից՝ ջրելու համար դրախտը, եւ այնտեղից բաժանվում է չորս սկիզբների: Մեկի անունը Փիսոն է, սա շրջապատում է Եվիլատի ամբողջ երկիրը, այնտեղ, որտեղ ոսկի կա: Այն երկրի ոսկին լավ է, եւ այնտեղ կա կարբունկուլ եւ կանաչ քար: Եվ երկրորդ գետի անունը Գեհոն է, սա շրջապատում է Եթովպիայի ամբողջ երկիրը: Եւ երրորդ գետը՝ Տիգրիսը, սա է, որ գնում է Ասորիների դիմաց, իսկ չորրորդ գետը՝ Եփրատն է: Եւ Տէր Աստուած առաւ մարդը, որ ստեղծել էր, եւ դրեց նրան փառքի այգում՝ մշակելու եւ պահպանելու համար: Եւ Տէր Աստուած հրամայեց Ադամին՝ ասելով. Դրախտի բոլոր ծառերից կարող ես ուտել: Բայց բարին ու չարը ճանաչելու ծառից չպիտի ուտեք, որովհետև որ օրը ուտեք նրանից՝ մահով կմեռնիք:

Եւ ասաց Տէր Աստուածը. Լաւ չէ, որ մարդը միայն լինի, արասցուք նրան օգնական ըստ նրա: Եւ Աստուածը դեռ երկրից ձեւավորեց դաշտի բոլոր գազանները եւ երկնքի բոլոր թռչունները, եւ բերեց դրանք Ադամի մոտ՝ տեսնելու համար, թե ինչ կանվանի դրանք, եւ ամեն ինչ, որ Ադամը կանչեց ապրող հոգի, այդ էր նրա անունը: Եւ Ադամը անուններ տվեց բոլոր անասունների, երկնքի բոլոր թռչունների եւ դաշտի բոլոր գազանների, բայց Ադամի համար չգտնվեց նրան նման օգնական: Եւ Աստուած տարփ բերեց Ադամի վրա եւ քնեցրեց նրան, եւ վերցրեց նրա կողերից մեկը եւ մարմին լցրեց դրա փոխարեն: Եւ կառուցեց Աստված այն կողը, որ վերցրել էր Ադամից՝ կնոջ, եւ բերեց զայն Ադամին: Եւ Ադամն ասաց. Սա այժմ ոսկոր է իմ ոսկորներից եւ մարմին՝ իմ մարմնից. սա կոչվելու է կին, որովհետեւ իր մարդուց է առնված: Այս պատճառով մարդը կթողնի իր հորն ու մորը և կմիանա իր կնոջը, և երկուսը կդառնան մեկ մարմին: Եւ երկուսն էլ մերկ էին, Ադամը

եւ նրա կինը, եւ չէին ամաչում:

3

Իսկ օձը ամենահմաստուն էր բոլոր գազանների մեջ, որոնք երկրի վրա էին, որոնց Տէր Աստված արարել էր, եւ օձը ասաց կնոջը. Ինչո՞ւ Աստված ասաց, թե չպիտի ուտեք դրախտի բոլոր ծառերից: Եւ կինը ասաց օձին. Դրախտի ծառի պտղից կերենք մենք: Իսկ ծառի պտղից, որ դրախտի մեջ է, Աստված ասաց. Մի՛ կերեք դրանից, ոչ էլ դիպչեք դրան, որպեսզի չմեռնեք: Եվ օձը ասաց կնոջը. Ոչ, մահով չեք մեռնի: Գիտեր Աստված, որ որ օրը կուտեք դրանից, կբացվեն ձեր աչքերը, և կլինեք որպես աստվածներ՝ ճանաչելով բարին և չարը: Եւ կինը տեսավ, որ ծառը լավ է կերակուրի համար, եւ որ հաճելի է աչքերին տեսնելու, եւ գեղեցիկ է հասկանալու համար, եւ վերցնելով նրա պտղից՝ կերավ, եւ տվեց նաեւ իր մարդուն, որ նրա հետ էր, եւ կերան: Եվ բացվեցին երկուսի աչքերը, եւ իմացան, որ մերկ են, եւ կարեցին թզենու տերեւներ ու իրենց համար գոտիներ շինեցին: Եւ նրանք լսեցին Տէր Աստծու ձայնը, որ քայլում էր այգում երեկոյեան, եւ Ադամն ու նրա կինը թաքնվեցին Տէր Աստծու դեմքից այգու ծառերի մէջտեղում: Եւ Տէր Աստուած կանչեց Ադամին եւ ասաց նրան. Ադա՛մ, որտե՞ղ ես: Եւ ասաց նմա. Քո ձայնը լսեցի, երբ քայլում էիր այգում, եւ վախեցայ, որովհետեւ մերկ եմ, եւ թաքնուեցի: Եւ ասաց նրան Աստուած. Ո՞վ հաղորդեց քեզ, որ մերկ ես, եթե ոչ այն ծառից, որից պատվիրեցի քեզ միայն այդ չուտել, նրանից կերար: Եւ Ադամն ասաց. Կինը, որ դու տվեցիր ինձ հետ, նա ինձ տվեց ծառից, եւ ես ուտեցի: Եւ ասաց Տէր

Աստուած կնոջը. Ի՞նչ է այս, որ արեցիր: Եւ ասաց կինը. Օձը խաբեց զիս, եւ կերայ:

Եւ ասաց Տէր Աստուած օձին. Քանի որ այս արեցիր, անիծեալ ես դու բոլոր անասունների եւ բոլոր գազանների մէջ, որ երկրի վրայ են. քո կուրծքի եւ փորի վրայ պիտի երթաս, եւ հող պիտի ուտես քո կեանքի բոլոր օրերը: Եւ թշնամութիւն կը դնեմ քո եւ կնոջ միջեւ, եւ քո սերմանդ եւ նորա սերմանդ միջեւ. ինքը քո գլուխը կը պահպանէ, եւ դու նորա գարշապարը կը պահպանես: Եւ կնոջը ասաց. Բազմացնելով բազմացնելու եմ քո ցավերը եւ քո հառաչանքը, ցավերի մեջ երեխաներ ես ծնելու, եւ քո դարձումը քո ամուսնու դեպի է լինելու, եւ ինքը քեզ տիրելու է: Իսկ Ադամին ասաց, որ լսեցիր քո կնոջ ձայնին եւ կերար այն ծառից, որ պատվիրել էի քեզ միայն այդից չուտել, անիծյալ է երկիրը քո գործերում, տխրություններով կերես զայն քո կյանքի բոլոր օրերում: Փուշեր ու տատասկներ կբուսնեն քեզ համար, և դաշտի խոտը կուտես: Քո դեմքի քրտնքով կուտես քո հացը, մինչև որ դու վերադառնաս այն երկիր, որից վերցվել ես, որովհետև երկիր ես դու, և երկիր կը դառնաս: Եւ Ադամը կոչեց իր կնոջ անունը Կյանք, որովհետեւ նա բոլոր ապրողների մայրն է: Եւ Տէր Աստուած արեց Ադամին եւ նրա կնոջ մորթեղէն քղանցք եւ հագցուց նոցա:

Եւ ասաց Աստուած. Ահա Ադամ դարձել է որպես մեզանից մեկը՝ բարին ու չարը ճանաչելու համար, եւ այժմ, գուցէ երբեք չձգէ իր ձեռքը եւ չառնէ կեանքի ծառից ու չուտէ, եւ չապրի յաւիտեան: Եվ Տէր Աստված նրան ուղարկեց դրախտից՝ հաճույքների դրախտից, որպեսզի մշակի այն երկիրը, որից առնվել էր: Եւ նա հանեց զԱդամը եւ բնակեցրեց զնա դիմաց դրախտին հաճույքի,

եւ դրեց զքերովբէները եւ զբոցավառ սուրը դարձողը՝ պահպանելու զճանապարհը ծառի կենաց:

4

Ադամը ճանաչեց իր կին Եվային, և նա հղիանալով ծնեց Կայինին, և ասաց. Ստացա մարդ Աստծո միջոցով: Եւ նա աւելացրեց ծնելու նրա եղբայր Աբելին, եւ Աբելը դարձաւ ոչխարների հովիւ, իսկ Կայէնը երկիր մշակող էր: Եւ եղաւ օրերից յետոյ, Կայէնը բերաւ երկրի պտուղներից զոհ Տիրոջը, Եւ Աբել բերեց նաեւ ինքը իր ոչխարների անդրանկածինների միջից եւ նրանց ճարպերից, եւ Աստուած նայեց Աբելի վրա եւ նրա ընծաների վրա: Իսկ Կայենի և նրա զոհերի վրա ուշադրություն չդարձրեց, և Կայենը շատ տխրեց, և նրա դեմքը ընկավ: Եվ ասաց Տէր Աստուածը Կայենին. Ինչո՞ւ այդքան տխուր դարձար, եւ ինչո՞ւ ընկավ երեսդ: Եթե ճիշտ չմատուցես, բայց ճիշտ չբաժանես, մեղանչե՞ս: Լռի՛ր, նրա դարձը դեպի քեզ է, եւ դու կիշխես նրա վրա:

Եւ Կայէնն ասաց իր եղբայր Աբէլին՝ եկ անցնենք դաշտ, եւ երբ նրանք դաշտում էին, Կայէնը վեր կացաւ իր եղբայր Աբէլի վրայ եւ սպանեց նրան: Եւ ասաց Տէր Աստուած Կայէնին. ո՞ւր է Աբէլ եղբայրդ: Եւ ասաց. չգիտեմ, միթէ՞ ես եմ իմ եղբօր պահապանը: Եւ ասաց Տէրը. Ի՞նչ արարեր ես: Քո եղբօր արեան ձայնը ինձ աղաղակում է երկրից: Եւ հիմա անիծված ես դու երկրից, որը բացեց իր բերանը՝ ընդունելու քո եղբոր արյունը քո ձեռքից: Երբ աշխատում ես երկիրը, այն այլևս իր ուժը քեզ չի տա, հառաչելով

և դողալով կլինես երկրի վրա: Եւ Կայէնն ասաց Տէր Աստծուն. Իմ մեղքը չափազանց մեծ է, որ ներուի: Եթե դու վանում ես ինձ այսօր երկրի երեսից, եւ քո երեսից կը թաքնուեմ, եւ կը լինեմ հառաչող ու դողացող երկրի վրայ, եւ կը լինի, որ ամեն ով գտնի ինձ՝ կը սպանի ինձ: Եւ ասաց նրան Տէր Աստուած. Ոչ այսպէս, ամէն ով, որ սպանի Կայէնին, եօթնապատիկ վրէժխնդրութեան կ'ենթարկուի: Եւ Տէր Աստուած նշան դրաւ Կայէնի վրայ, որպէսզի չսպանի նրան ամէն ոք, որ գտնի նրան: Ելավ Կային Աստծո դեմքից և բնակվեցավ Նաիդ երկրում՝ Եդեմի դիմաց:

Եւ ճանաչեց Կայէնն իր կնոջը, եւ նա յղիացաւ ու ծնաւ Ենոքը: Եւ նա քաղաք էր շինում, եւ անուանեց այն քաղաքը իր որդու անունով՝ Ենոք: Հենոքին ծնավ Գայիդադը, եւ Գայիդադը ծնեց Մալելեէլին, եւ Մալելեէլը ծնեց Մաթուսաղային, եւ Մաթուսաղան ծնեց Ղամեքին:

Եւ Ղամէքը իրեն երկու կին վերցրեց, մէկի անունը Ադա էր, եւ երկրորդի անունը՝ Սելլա: Եւ Ադան ծնաւ Յոբէլին, սա էր վրաններում բնակվող անասնապահների հայրը: Եւ նրա եղբոր անունը Յուբալ էր, սա էր սաղարթն ու քնարը ցոյց տուողը: Զիլլան նաև ծնեց Թոբելին, և նա մուրճահար դարբին էր՝ բրոնզի և երկաթի: Իսկ Թոբելի քույրը՝ Նոեմա: Ասաց Ղամեքը իր կանանց՝ Ադային եւ Սելլային. Լսեցէ՛ք իմ ձայնը, Ղամեքի կանայք, ունկնդի՛ր եղէք իմ խօսքերին, որովհետեւ մարդ սպանեցի ինձ վէրք հասցնելու համար, եւ երիտասարդ՝ ինձ կապտուկ տալու համար: Որ յոթ անգամ վրեժխնդրված է Կայենից, իսկ Ղամեքից՝ յոթանասուն անգամ յոթ:

Ադամը ճանաչեց Եվային՝ իր կնոջը, և նա հղիանալով ծնեց որդի, և անվանեց նրա անունը Սեթ՝ ասելով. Աստված ինձ համար բարձրացրեց մեկ այլ սերմ Աբելի փոխարեն, որին սպանեց Կայինը: Եւ Սեթին որդի ծնաւ, եւ անուանեց զնրա անունը Ենովս. սա յուսաց կանչել Տեառն Աստուծոյ անունը:

5

Այս է մարդկանց ծննդյան գիրքը, այն օրը, երբ Աստված ստեղծեց Ադամին, Աստծո պատկերով ստեղծեց նրան, Արու և իգական ստեղծեց նրանց, և օրհնեց նրանց, և անվանեց նրանց անունը Ադամ այն օրը, երբ ստեղծեց նրանց: Ապրեց իսկ Ադամ երկու հարյուր երեսուն տարի, եւ ծնեց ըստ իր տեսքի եւ ըստ իր պատկերի, եւ անվանեց նրա անունը Սէթ: Եղան Ադամի օրերը, որոնք նա ապրեց Սեթին ծնելուց հետո, յոթ հարյուր տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Ադամի բոլոր օրերը, որ նա ապրեց, եղան ինը հարյուր երեսուն տարի, եւ նա մեռավ: Սեթը ապրեց երկու հարյուր հինգ տարի և ծնեց Ենոսին: Եւ ապրեց Սէթ Ենովսին ծնելուց յետոյ յոթ հարյուր յոթ տարի եւ ծնաւ որդիներ ու դուստրեր: Եւ Սեթի բոլոր օրերը եղան ինը հարյուր տասներկու տարի, եւ նա մեռավ: Եվ Ենոսը ապրեց հարյուր իննսուն տարի եւ ծնեց Կայնանին: Եւ Ենոսը ապրեց Կայնանին ծնելուց հետո յոթ հարյուր տասնհինգ տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եվ Ենոսի բոլոր օրերը եղան ինը հարյուր հինգ տարի, եւ նա մեռավ: Եւ ապրեց Կայնան հարյուր յոթանասուն տարի եւ ծնաւ զՄաղաղայելը: Եւ ապրեց Կայնան Մալելեելին ծնելուց հետո յոթ հարյուր քառասուն տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ

Կայնանի բոլոր օրերը եղան ինը հարյուր տասը տարի, եւ նա մեռավ:

Եւ Մահաղաղէէլը ապրեց հարիւր վաթսունհինգ տարի եւ ծնաւ Յարեդին: Եւ ապրեց Մահաղաղէէլ Յարեդին ծնելուց յետոյ յոթ հարյուր երեսուն տարի եւ ծնաւ որդիներ ու դուստրեր: Եւ Մահաղաղէլի բոլոր օրերը եղան ութ հարյուր իննսուն հինգ տարի, եւ մեռաւ: Եւ ապրեց Յարեդ հարիւր վաթսուներկու տարի եւ ծնաւ Ենովքին: Եւ Յարեդը ապրեց Ենովքին ծնելուց հետո ութ հարյուր տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Յարեդի բոլոր օրերը եղան երկու եւ վաթսուն եւ ինը հարյուր տարի, եւ նա մեռավ: Եւ ապրեց Ենովք հարյուր վաթսունհինգ տարի եւ ծնաւ Մաթուսաղային: Ենոքը հաճո եղավ Աստծուն Մաթուսաղային ծնելուց հետո երկու հարյուր տարի, և ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Ենոքի բոլոր օրերը եղան երեք հարյուր վաթսունհինգ տարի: Եւ հաճեցաւ Ենովք Աստուծոյն, եւ ոչ գտնուեցաւ, քանզի փոխադրեց զնա Աստուած: Եւ ապրեց Մաթուսաղա հարիւր վաթսունյոթ տարի եւ ծնաւ Ղամէքին: Եւ ապրեց Մաթուսաղա Ղամեքին ծնելուց հետո երկու հարյուր ութ տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Մաթուսաղայի բոլոր օրերը, որոնք նա ապրեց, եղան ինը հարյուր վաթսունինը տարի, եւ նա մեռավ: Եւ Ղամէքը ապրեց հարիւր ութսունութ տարի եւ ծնաւ որդի: Եվ նա անվանեց նրա անունը Նոյ՝ ասելով. Սա կհանգստացնի մեզ մեր գործերից եւ մեր ձեռքերի ցավերից, եւ այն երկրից, որը անիծեց Տէր Աստվածը: Եւ ապրեց Ղամէքը Նոյին ծնելուց հետո հինգ հարյուր վաթսունհինգ տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Ղամեքի բոլոր օրերը եղան յոթ հարյուր հիսուն երեք տարի, եւ նա մեռավ: Եւ Նոյը հինգ հարյուր տարեկան էր, եւ ծնեց երեք որդի՝ Սեմը,

Խամը, Յաբեթը:

6

Եւ եղաւ, երբ մարդիկ սկսան բազմանալ երկրի վրայ, եւ նրանց դուստրեր ծնվեցին: Տեսնելով Աստծո որդիները մարդկանց դուստրերը, որ գեղեցիկ են, իրենց համար կանայք վերցրին բոլորից, որոնք ընտրեցին: Եւ ասաց Տէր Աստուած. Չի մնա հոգին իմ այս մարդկանց մէջ յաւիտեան, քանի որ նրանք մարմին են, եւ նրանց օրերը կլինեն հարյուր քսան տարի: Հսկաները երկրի վրա էին այն օրերին եւ դրանից հետո, երբ Աստծո որդիները մտնում էին մարդկանց դուստրերի մոտ եւ ծնում էին նրանց: Այնտեղ էին այն հսկաները հնադարյան ժամանակներից՝ այն անվանի մարդիկ:

Տեսնելով բայց Տէր Աստվածը, որ բազմացան մարդկանց չարիքները երկրի վրա, եւ ամեն ոք մտածում է իր սրտում ջանասիրաբար չարի մասին բոլոր օրերը: Եւ Աստված մտածեց, որ մարդը երկրի վրա արարեց, եւ մտադրվեց: Եւ ասաց Աստուածը. Ջնջեցի՛ց մարդը, որ արարի, երկրի երեսից՝ մարդից մինչեւ անասուն, եւ սողուններից մինչեւ երկնքի թռչունները, որովհետեւ զղջացի, որ արարի զնոսա:

Նոյը շնորհք գտավ Տէր Աստծու առաջ: Սրանք են Նոյի սերունդները: Նոյը արդար մարդ էր, կատարյալ լինելով իր սերնդում, Աստծուն հաճո եղավ Նոյը: Նոյն ծնեց երեք որդի՝ Սեմը, Քամը և Յաբեթը: Ավերվեց երկիրը Աստծո առաջ, եւ երկիրը լցվեց

անիրավությամբ: Եւ Տէր Աստուածը տեսաւ երկիրը, եւ այն ապականած էր, որովհետեւ ամէն մարմին ապականել էր իր ճանապարհը երկրի վրայ: Եւ Տէր Աստուած ասաց Նոյին. Ամենայն մարդու ժամանակը եկած է իմ առաջ, որովհետեւ երկիրը լցվեց անիրաւութեամբ նրանցից, եւ ահա ես կործանեմ նրանց եւ երկիրը:

Արա՛ ուրեմն քեզ համար տապան քառակուսի փայտերից, բներ կդնես տապանում, և կծածկես այն ներսից ու դրսից ասֆալտով: Եւ այսպէս պիտի շինես տապանը՝ երեք հարիւր կանգուն լինի տապանի երկարութիւնը, յիսուն կանգուն՝ լայնութիւնը, եւ երեսուն կանգուն՝ բարձրութիւնը: Հավաքելով կշինես տապանը, և մեկ կանգունի մեջ կավարտես այն վերևից, իսկ տապանի դուռը կդնես կողքից, ստորին, երկհարկ և երրորդհարկ կդնես այն: Ես բայց ահա բերում եմ ջրհեղեղը, ջուր երկրի վրա, որպեսզի ոչնչացնեմ ամբողջ մարմինը, որում կյանքի հոգի է երկնքի տակ, և ինչ որ լինի երկրի վրա, կմեռնի:

Եւ կը հաստատեմ իմ ուխտը քեզ հետ, իսկ դու կը մտնես տապան՝ դու եւ քո որդիները, եւ քո կինը, եւ քո որդիների կանայքը քեզ հետ: Եւ բոլոր անասունների, բոլոր սողունների, բոլոր գազանների եւ ամենայն մարմնի միջից երկուական բոլորից կբերես տապան, որպեսզի կերակրես քեզ հետ, արու եւ էգ կլինեն: Բոլոր թռչուններից ըստ իրենց տեսակի, և բոլոր անասուններից ըստ իրենց տեսակի, և երկրի վրա սողացող բոլոր սողուններից ըստ իրենց տեսակի, երկու-երկու բոլորից կմտնեն քեզ մոտ՝ քեզ հետ սնվելու համար, արու և էգ: Դու բայց կառնես քեզ համար բոլոր սննդից, որ կուտես, և կհավաքես ղեպի քեզ, և

կլինի քեզ և նրանց ուտելու համար: Եւ Նոյն արեց այն ամենը, ինչ որ հրամայեց նրան Տէր Աստուածը, այնպէս էլ արեց:

7

Եւ ասաց Տէր Աստուածը Նոյին. Մուտ դու եւ քո ամբողջ տունը տապան, որովհետեւ քեզ տեսայ արդար իմ առաջ այս սերնդի մէջ: Իսկ մաքուր անասունների մեջից բեր քեզ մոտ յոթ-յոթ՝ արու եւ էգ, իսկ անմաքուր անասունների մեջից՝ երկու-երկու՝ արու եւ էգ: Եւ երկնքի մաքուր թռչուններից յոթ յոթ՝ արու եւ էգ, եւ բոլոր ոչ մաքուր թռչուններից երկու երկու՝ արու եւ էգ, որպէսզի սնուցանել զաւակ ամբողջ երկրի վրայ: Դեռ յոթ օր անց ես անձրև եմ բերելու երկրի վրա՝ քառասուն օր և քառասուն գիշեր, և ջնջելու եմ ամեն կենդանի էակը, որ ստեղծեցի երկրի երեսից: Եւ Նոյն արեց ամեն ինչ, ինչ որ հրամայեց նրան Տէր Աստուածը: Նոյը վեց հարյուր տարեկան էր, և ջրհեղեղը եղավ երկրի վրա: Մտավ Նոյն եւ նրա որդիները, եւ նրա կինը, եւ նրա որդիների կանայքը նրա հետ տապան՝ ջրհեղեղի ջրի պատճառով: Եւ մաքուր թռչուններից, եւ ոչ մաքուր թռչուններից, եւ մաքուր անասուններից, եւ ոչ մաքուր անասուններից, եւ երկրի վրա սողացող բոլոր էակներից, Երկու-երկու մտան Նոյի մոտ տապան՝ արու և էգ, ինչպես Աստված հրամայել էր Նոյին: Եւ եղաւ եօթը օրերից յետոյ, եւ ջրհեղեղի ջուրը եկաւ երկրի վրայ: Վեց հարյուրերորդ տարում Նոյի կյանքի մեջ, երկրորդ ամսվա յոթներորդ եւ քսաներորդ օրը, այս օրը պատռվեցին անդունդի բոլոր աղբյուրները, եւ երկնքի ջրվեժները բացվեցին: Եւ անձրեւ եղաւ երկրի վրայ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր: Այս օրը մտան տապան Նոյը, Սեմը, Քամը,

Յաբեթը՝ Նոյի որդիները, եւ Նոյի կինը, եւ նրա որդիների երեք կանայքը նրա հետ: Եւ բոլոր գազանները ըստ իրենց ցեղի, եւ բոլոր անասունները ըստ իրենց ցեղի, եւ ամեն սողունը, որ շարժվում է երկրի վրա՝ ըստ իրենց ցեղի, եւ ամեն թռչունը՝ ըստ իր ցեղի: Նրանք մտան Նոյի մոտ տապան՝ երկու-երկու, արու և էգ, ամեն մարմնից, որի մեջ կյանքի շունչ կա: Եւ մտնողները՝ արու եւ էգ՝ ամեն մարմնից մտան, ինչպես հրամայել էր Աստված Նոյին, եւ Տէր Աստվածը դրսից փակեց տապանը նրա:

Եւ ջրհեղեղը քառասուն օր ու քառասուն գիշեր տեւեց երկրի վրա, եւ ջուրը բազմացաւ ու բարձրացրեց տապանը, եւ այն բարձրացաւ երկրից: Եւ ջուրը գերակշռեց ու խիստ բազմացավ երկրի վրա, եւ տապանը կրվում էր ջրի վերեւում: Իսկ ջուրը չափազանց տիրեց երկրի վրա եւ ծածկեց բոլոր բարձր լեռները, որոնք երկնքի ներքեւ էին: Տասնհինգ կանգուն վերևում բարձրացավ ջուրը և ծածկեց բոլոր բարձր լեռները: Եւ մեռաւ ամէն շարժուող մարմին երկրի վրայ՝ թռչունները, անասունները, գազանները եւ երկրի վրայ շարժուող ամէն սողունը, եւ ամէն մարդ: Եւ բոլորը, որքան որ ունեին կյանքի շունչ, եւ ամեն ինչ, որ ցամաքի վրա էր, մեռան: Եւ ջնջեց ամեն այն կենդանի էակը, որ երկրի երեսին վրա էր՝ մարդուց մինչեւ անասուն, եւ սողունները, եւ երկնքի թռչունները, եւ ջնջուեցան երկրից, եւ միայն Նոյը մնաց, եւ նրանք, որ նրա հետ տապանում էին: Եւ ջուրը բարձրացաւ երկրի վրայ հարյուր հիսուն օր:

8

Եւ յիշեց Աստված Նոյին եւ բոլոր գազաններին, եւ բոլոր անասուններին, եւ բոլոր թռչուններին, եւ բոլոր սողուններին՝ սողացողներին, որքան որ էին նրա հետ տապանում, եւ Աստված հողմ բերեց երկրի վրա, եւ ջուրը դադարեց: Եվ ծածկվեցին անդունդի աղբյուրները և երկնքի ջրվեժները, և անձրևը երկնքից դադարեց: Եւ ջուրը գնում էր երկրից եւ նվազում էր, եւ ջուրը նվազեց հարյուր հիսուն օրից հետո: Եւ նստաւ տապանակը եօթներորդ ամսում, ամսուն քսանեօթներորդ օրը, Արարատ լեռների վրայ: Բայց ջուրը նվազում էր մինչև տասներորդ ամիսը: Եվ տասներորդ ամսում, ամսվա առաջին օրը, երևացին լեռների գագաթները: Եւ քառասուն օրից հետո Նոյը բացեց տապանի պատուհանը, որ արել էր: Եւ ուղարկեց ագռաւը, եւ նա ելնելով՝ չվերադարձաւ մինչեւ որ ջուրը չորանար երկրի վրայից: Եւ նա ուղարկեց աղաւնին իր հետեւից՝ տեսնելու համար, թե արդյոք ջուրը նվազել էր երկրի վրայից: Եւ չգտնելով աղաւնին հանգիստ իր ոտքերուն համար՝ վերադարձաւ նրա մօտ տապան, որովհետեւ ջուր կար ամբողջ երկրի երեսին վրայ, եւ նա երկարելով ձեռքը՝ առաւ զայն եւ մտցուց զայն իր մօտ տապան: Եւ սպասելով դեռ յոթ այլ օր, դարձեալ ուղարկեց աղաւնին տապանից: Եւ աղաւնին վերադարձաւ նրա մօտ երեկոյեան, եւ նրա բերանին մէջ ձիթենու տերեւի փշուր ունէր, եւ Նոյ ճանաչեց, որ ջուրը երկրից հանդարտուած էր: Եւ սպասելով դեռ յոթ այլ օրեր, դարձեալ ուղարկեց աղաւնին, եւ այն այլեւս չվերադարձաւ նրա մօտ: Եւ եղաւ վեց հարիւր առաջին տարում Նոյի կեանքի մէջ, առաջին ամսուան մէկին, ջուրը դադարեց երկրից: Եւ Նոյ բացեց տապանի տանիքը, որ արել էր, եւ տեսաւ, որ ջուրը դադարել էր երկրի երեսից: Իսկ երկրորդ ամսում չորացավ երկիրը, ամսվա քսանյոթերորդ օրը:

Եւ Տէր Աստուած ասաց Նոյին՝ ասելով, Ելիր դուրս տապանից դու եւ կինդ, եւ որդիներդ, եւ որդիներիդ կանայքը քեզ հետ, Եւ բոլոր գազանները, որքան որ քեզ հետ են, եւ ամեն մարմին՝ թռչուններից մինչեւ անասունները, եւ ամեն սողուն, որ շարժվում է երկրի վրա, հանիր քեզ հետ, եւ աճեցէք ու բազմացէք երկրի վրա: Եվ դուրս եկավ Նոյը, եւ կինը նրա, եւ որդիները նրա, եւ կանայք որդիների նրա՝ նրա հետ: Եւ բոլոր գազանները, եւ բոլոր անասունները, եւ ամեն թռչուն, եւ ամեն սողուն, որ շարժվում է երկրի վրա՝ ըստ իրենց տեսակի, ելան դուրս տապանից:

Եւ Նոյը զոհասեղան կառուցեց Տիրոջը, եւ վերցրեց բոլոր մաքուր անասունների մեջից եւ բոլոր մաքուր թռչունների մեջից, եւ ողջակեզ մատուցեց զոհասեղանի վրա: Եւ հոտոտեց Տէր Աստուած բուրմունքի հոտը: Եւ ասաց Տէր Աստուած մտածելով. Ոչ աւելի եւս անիծեմ երկիրը մարդկանց գործերի պատճառով, որովհետեւ մարդու միտքը պատանութենէն ստուգապէս չարի վրայ է դրուած, ուրեմն ոչ աւելի եւս հարուածեմ ամէն կենդանի մարմին, ինչպէս արարի: Երկրի բոլոր օրերում սերմ եւ հունձ, ցուրտ եւ տապ, ամառ եւ գարուն, օր եւ գիշեր չեն դադարի:

9

Եւ օրհնեց Աստուած Նոյին եւ նրա որդիներին, եւ ասաց նրանց. Աճեցէ՛ք եւ բազմացէ՛ք, եւ լցրէ՛ք երկիրը, եւ տիրեցէ՛ք նրան: Եւ ձեր ստրտունքը եւ վախը կլինի երկրի բոլոր գազանների վրա, երկնքի բոլոր թռչունների վրա, երկրի վրա շարժվող ամեն ինչի վրա եւ ծովի բոլոր ձկների վրա. զանոնք ձեր ձեռքերի տակ եմ

տվել: Եւ ամեն սողուն, որ ապրում է, ձեզ կլինի ուտելիքի համար, ինչպես խոտի բանջարեղեններ, տվել եմ ձեզ այդ ամենը: Բայց միս՝ արյան մեջ հոգու, չպիտի ուտեք: Եւ քանզի ձեր արիւնը՝ ձեր հոգիների արիւնը, բոլոր գազանների ձեռքից պահանջելու եմ զայն, եւ մարդու՝ եղբօր ձեռքից պահանջելու եմ մարդու հոգին: Այն, ով հեղում է մարդու արյունը, նրա արյան փոխարեն կհեղվի, որովհետև Աստծո պատկերով արարեցի մարդը: Իսկ դուք աճեցեք ու բազմացեք, լցրեք երկիրը և տիրեցեք նրան:

Եւ Աստուած ասաց Նոյին եւ նրա որդիներին, որոնք նրա հետ էին, ասելով Եւ ահա ես հաստատում եմ իմ ուխտը ձեզ հետ եւ ձեր սերմանը ձեզ հետ: Եվ բոլոր կենդանի էակների հետ, որոնք ձեզ հետ են՝ թռչուններից, անասուններից և երկրի բոլոր գազաններից, որքան որ ձեզ հետ են տապանից ելածներից: Եւ կը հաստատեմ իմ ուխտը ձեզ հետ, եւ ամէն մարմին այլեւս չի մեռնիր ջրհեղեղի ջուրից, եւ այլեւս ջրհեղեղ չի լինիր՝ ամբողջ երկիրը ապականելու համար: Եւ ասաց Տէր Աստուած Նոյին. Այս է ուխտի նշանը, որ ես դնում եմ իմ եւ ձեր միջեւ, եւ ամենայն կենդանի հոգու միջեւ, որ ձեզ հետ է, յաւիտենական սերունդների համար: Իմ աղեղը դնում եմ ամպի մեջ, և այն կլինի ուխտի նշան իմ ու երկրի միջև: Եւ երբ ես ամպեր հաւաքեմ երկրի վրայ, աղեղը կտեսնուի ամպի մէջ: Եվ կհիշեմ իմ ուխտը, որ է իմ եւ ձեր միջեւ, եւ ամեն կենդանի էակի միջեւ ամեն մարմնի մեջ, եւ ջուրը այլեւս չի լինի ջրհեղեղ, որպեսզի ջնջի ամեն մարմին: Եւ իմ աղեղը կլինի ամպի մեջ, եւ կտեսնեմ՝ յաւիտենական ուխտը հիշելու համար իմ եւ երկրի միջեւ, եւ ամեն մարմնի մեջ ապրող հոգու միջեւ, որը երկրի վրա է: Եւ ասաց Աստուած Նոյին. Այս է ուխտի նշանը, որ հաստատեցի իմ եւ երկրի վրայ եղած ամենայն մարմնի միջեւ:

Նոյի որդիները, որոնք ելել էին արկղից, Սեմն էին, Քամը և Յաբեթը: Քամը Քանանի հայրն էր: Սրանք երեք որդիներն են Նոյի, սրանցից ցրվեցին ամբողջ երկրի վրա: Եվ Նոյը, երկրագործ մարդ, սկսեց երկրագործել երկիրը եւ տնկեց այգի: Եւ խմեց այն գինուց, հարբեց եւ մերկացաւ իր տանը: Եւ Քամը՝ Քանաանի հայրը, տեսաւ իր հօր մերկութիւնը, եւ դուրս ելնելով՝ պատմեց իր երկու եղբայրներին: Եւ վերցնելով Սեմն ու Յաբեթը հանդերձը, դրեցին երկու ուսերի վրա, եւ գնացին յետընթաց, եւ ծածկեցին իրենց հոր մերկութիւնը, եւ իրենց երեսները յետընթաց էին, եւ իրենց հոր մերկութիւնը չտեսան: Արթնացավ Նոյը գինուց, եւ իմացավ ինչ որ արել էր իրեն իր կրտսեր որդին: Եւ ասաց. Անիծեալ է Քանաանը, ծառայ կը լինի իր եղբայրներին: Եւ ասաց. Օրհնեալ է Տէրը՝ Սեմի Աստուածը, եւ Քանաանը նրա ծառան եղիցի: Թող ընդարձակի Աստված Յաբեթին, եւ թող բնակուի ի տունս Սեմի, եւ թող լինի Քանաան ծառայ նորա:

Իսկ Նոյը ապրեց ջրհեղեղից հետո երեք հարյուր հիսուն տարի: Եւ Նոյի բոլոր օրերը եղան ինը հարյուր հիսուն տարի, եւ նա մեռավ:

10

Սրանք են ազգաբանությունները Նոյի որդիների՝ Սեմի, Քամի, Յաբեթի, և նրանց ծնվեցին որդիներ ջրհեղեղից հետո:

Յաբեթի որդիները՝ Գամեր, Մագովգ, Մադոյ, Յովան, Եղիսա, Թոբել, Մոսոք եւ Թեյրաս: Եւ Գամերի որդիները՝ Ասքանազ, Ռիփաթ եւ Թորգամա: Եւ որդիները Յովանի՝ Եղիսա եւ Թարսեհիս,

Կետիոս, Հռոդիոս: Սրանցից բաժանվեցին ազգերի կղզիները իրենց երկրում, յուրաքանչյուրը ըստ իր լեզվի, իրենց ցեղերում և իրենց ազգերում:

Իսկ Քամի որդիները՝ Քուս, Մեսրային, Փուդ եւ Քանաան: Փոշիի որդիներն են՝ Սաբա, Եւիլաս, Սաբաթա, Ռեգմա եւ Սաբաթակա, իսկ Ռեգմայի որդիներն են՝ Սաբա եւ Դադան: Փոշին ծնեց Նեբրովդին, նա սկսեց հսկա լինել երկրի վրա: Սա հսկայական որսորդ էր Տեր Աստծո առջև, դրա համար կասեն, ինչպես Նեբրովդ՝ հսկայական որսորդ Տիրոջ առջև: Եւ եղեւ սկիզբը նորա թագաւորութեան՝ Բաբելոն, եւ Օրեք, եւ Արքադ, եւ Քաղաննէ՝ Սենաարի երկրում: Այդ երկրից դուրս ելավ Ասուր և կառուցեց Նինվեն, Ռոբոթ քաղաքը և Քաղաքը: Եւ Դասահը Նինուէի եւ Քաղաքի միջեւ՝ այս է մեծ քաղաքը: Եւ Մեսրայինը ծնաւ Ղուդիիմներին, եւ Նեփթաղիիմներին, եւ Ենեմետիիմներին, եւ Ղաբիիմներին: և Պատրոսոնիեիմը, և Քասմոնիեիմը, որտեղից ելան Փիլիստիեիմները, և Գափթորիեիմը: Քանաանը ծնեց Սիդոնին՝ իր անդրանիկին, և Քետացուն, և Յեբուսացուն, և Ամորհացուն, և Գերգեսացուն, ԵՒ Հիվացուն, և Արուկացուն, և Ասեննացուն: ԵՒ Արադիոնը, և Սամարացին, և Ամաթին: Եւ այնուհետև ցրվեցին Քանանացիների ցեղերը: Եւ Քանանացիների սահմանները սկսվում էին Սիդոնից մինչեւ Գերարա եւ Գազա, ապա մինչեւ Սոդոմ եւ Գոմոր, Ադամա եւ Սեբոիիմ մինչեւ Լաշա: Սրանք Քամի որդիներն են՝ իրենց ցեղերում, իրենց լեզուներով, իրենց երկրներում և իրենց ազգերում:

Եւ Սեմին ծնաւ, նրան՝ բոլոր Եբերի որդիների հայրը, Յաբեթի՝ ավելի մեծի եղբորը: Սեմի որդիները՝ Եղամ, Ասուր, Արփաքսադ,

Լուդ, Արամ եւ Կայնան: Եւ Արամի որդիները՝ Ուզ, Ուլ, Գատեր եւ Մոսոք: Եւ Արփաքսադը ծնեց Կայնանին, եւ Կայնանը ծնեց Սաղային, իսկ Սաղան ծնեց Եբերին: Եբերին երկու որդի ծնվեցին. մեկի անունը Փալեգ էր, որովհետև նրա օրերում երկիրը բաժանվեց, իսկ նրա եղբոր անունը Յեկտան էր: Յոկտանը ծնաւ Էլմոդադին, Սալեթին, Սարմոթին եւ Յերաքին: և Հադորամ, և Աբիմայել, և Դիկլա, և Օբալ: և Աբիմաէլ, և Սաբա, և Օփիրը, և Եվիլան, և Յովբաբը՝ սրանք բոլորը Յոկտանի որդիներն են: Եւ նոցա բնակութիւնը եղաւ Մասսէից մինչեւ Սափերա լեռը արեւելեան: Սրանք Սեմի որդիներն են՝ իրենց ցեղերում, իրենց լեզուներով, իրենց երկրներում և իրենց ազգերում: Սրանք են Նոյի որդիների ցեղերը ըստ իրենց ծննդյան, ըստ իրենց ազգերի. սրանցից ցրվեցին ազգերի կղզիները երկրի վրա ջրհեղեղից հետո:

11

Եվ ամբողջ երկիրը մեկ շրթունք էր, եւ մեկ ձայն բոլորին: Եվ եղեւ, երբ նրանք շարժուեցան արեւելքից, գտան դաշտ Սենաար երկրում եւ բնակուեցան այնտեղ: Եւ ասաց մարդ իր մերձավորին. եկեք շինենք աղյուսներ եւ թխենք զնոսա կրակով, եւ եղեւ նոցա աղյուսը քարի փոխարեն, եւ ասֆալտը եղաւ նոցա կավի փոխարեն: Եւ ասացին. Եկե՛ք շինենք մեզ համար քաղաք եւ աշտարակ, որի գլուխը մինչեւ երկինք հասնի, եւ անուն ստեղծենք մեզ համար, նախքան մեզ ամբողջ երկրի երեսին ցրվելը: Եւ Տէրը իջաւ տեսնելու համար քաղաքն ու աշտարակը, որ կառուցել էին մարդկանց որդիները: Եւ ասաց Տէրը. Ահա ցեղ մեկ է, եւ շրթունք

մեկ բոլորի, եւ սա սկսեցին անել, եւ հիմա ոչինչ չի խափանի նրանցից այն ամենը, որ կձեռնարկեն անել: Եկեք իջնենք ու շփոթեցնենք նրանց լեզուն այնտեղ, որպեսզի յուրաքանչյուրը չլսի իր հարևանի ձայնը: Եւ ցրեց Տէրը զնոսա անտի ամենայն երկրի երեսին վրայ, եւ դադարեցին շինել քաղաքն ու աշտարակը: Այս պատճառով կոչվեց նրա անունը Շփոթություն, որովհետև այնտեղ Տերը շփոթեց ամբողջ երկրի շրթունքները, և այնտեղից Տերը ցրեց նրանց ամբողջ երկրի երեսին:

Եւ այս են Սեմի ծնունդները, եւ Սեմը հարյուր տարեկան էր, երբ ծնեց Արփաքսադին՝ ջրհեղեղից երկու տարի անց: Եւ Սեմը ապրեց Արփաքսադին ծնելուց հետո հինգ հարյուր տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ Արփաքսադը ապրեց հարյուր երեսունհինգ տարի եւ ծնեց Կայնանին: Եւ ապրեց Արփաքսադ Կայնանին ծնելուց հետո չորս հարյուր տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ ապրեց Կայնան հարյուր երեսուն տարի, եւ ծնեց Սաղային, եւ ապրեց Կայնան Սաղային ծնելուց հետո երեք հարյուր երեսուն տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ ապրեց Սաղան հարյուր երեսուն տարի եւ ծնաւ Եբերին: Եւ Սաղան ապրեց Եբերին ծնելուց յետոյ երեք հարյուր երեսուն տարի, եւ ծնաւ որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռաւ: Եւ Եբերը ապրեց հարյուր երեսունչորս տարի եւ ծնեց Փաղեկին: Եվ ապրեց Եբերը Փաղեգին ծնելուց հետո երկու հարյուր յոթանասուն տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ Փաղեգը ապրեց հարյուր երեսուն տարի եւ ծնեց Ռագաւին: Եւ ապրեց Փաղեկ Ռագաւին ծնելուց հետո երկու հարյուր ինը տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռաւ: Եւ ապրեց Ռագաւ հարյուր երեսուն եւ երկու տարի, եւ ծնաւ Սերուքին: Եւ ապրեց Ռագաւ

Սերուքին ծնելուց հետո երկու հարյուր յոթ տարի, եւ ծնաւ որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռաւ: Եւ ապրեց Սերուքը հարյուր երեսուն տարի եւ ծնեց Նաքորին: Եւ ապրեց Սերուքը Նաքորին ծնելուց հետո երկու հարյուր տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ Նաքորը ապրեց հարյուր յոթանասունինը տարի եւ ծնեց Թառային: Եւ ապրեց Նաքոր Թարային ծնելուց հետո հարյուր քսանհինգ տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ Թառռան ապրեց յոթանասուն տարի եւ ծնաւ Աբրամին, Նաքորին եւ Առանին:

Սրանք են Թառայի ծնունդները. Թառան ծնեց Աբրամին, Նաքորին եւ Առանին, եւ Առան ծնեց Ղովտին: Եւ մեռավ Առան Թարա հօր իւրոյ առջեւ, այն երկրում ուր ծնաւ, Քաղդէացւոց երկրում: Եւ Աբրամն ու Նաքորը իրենց համար կանայք վերցրին. Աբրամի կնոջ անունը Սարա էր, եւ Նաքորի կնոջ անունը՝ Մելքա, որ Առանի դուստրն էր, եւ Առանը Մելքայի եւ Յեսքայի հայրն էր: Եւ Սարան ամուլ էր եւ զաւակ չէր ծնում: Եւ վերցրեց Թառան իր որդի Աբրամին եւ Լովտին՝ Առանի որդուն, իր թոռին, եւ իր հարս Սարային՝ իր որդի Աբրամի կնոջը, եւ հանեց նրանց Քաղդէացիների երկրից՝ գնալու Քանանի երկիրը, եւ եկան մինչեւ Խառան եւ բնակուեցան այնտեղ: Եւ Թառայի բոլոր օրերը Խառան երկրում եղան երկու հարյուր հինգ տարի, եւ Թառան մեռավ Խառանում:

12

Եւ ասաց Տէրը Աբրամին. Ելիր քո երկրից եւ քո ազգականութենից

եւ քո հօր տնից, եւ եկ այն երկիրը, որ քեզ ցոյց տամ: Եւ քեզ մեծ ազգ կը դարձնեմ, եւ քեզ կ՚օրհնեմ, եւ քո անունը կը մեծացնեմ, եւ օրհնեալ կը լինես: Եւ ես կօրհնեմ քեզ օրհնողներին, եւ քեզ անիծողներին կանիծեմ, եւ քո միջոցով կօրհնուին երկրի բոլոր ցեղերը: Եւ Աբրամը գնաց, ճիշտ ինչպես Տէրը խոսել էր նրա հետ, եւ Ղովտը գնաց նրա հետ: Աբրամը յոթանասունհինգ տարեկան էր, երբ ելավ Խառանից: Եւ վերցրեց Աբրամ Սարան՝ իր կինը, եւ Ղովտը՝ իր եղբոր որդին, եւ նրանց բոլոր ունեցվածքները՝ որքան ստացել էին, եւ ամեն հոգի՝ որ ստացել էին Խառանից, եւ ելան գնալու Քանաանի երկիրը: Եւ Աբրամը անցաւ երկրով մինչեւ նրա երկայնութիւնը՝ մինչեւ Սիւքեմի տեղը, բարձր կաղնու մօտ, իսկ Քանանացիները այն ժամանակ բնակւում էին երկրում: Եւ Տէրը երեւաց Աբրամին եւ ասաց նրան. Քո սերմին կտամ այս երկիրը: Եւ Աբրամ այնտեղ զոհասեղան կառուցեց Տիրոջը, որ երեւաց իրեն: Եւ նա հեռացաւ այնտեղից դէպի լեռը, որ արեւելքում է Բեթէլից, եւ այնտեղ կանգնեցրեց իր վրանը Բեթէլի եւ ծովի միջեւ, իսկ Անգայը արեւելքում էր, եւ այնտեղ զոհասեղան շինեց Տիրոջ համար, եւ կանչեց Տիրոջ անունը: Եւ Աբրամը հեռացավ, գնաց ու բանակեցավ անապատում:

Եւ սով եղաւ երկրի վրայ, եւ Աբրամը իջաւ Եգիպտոս՝ այնտեղ բնակելու, որովհետեւ սովը ուժեղացել էր երկրի վրայ: Եղավ այնպես, որ երբ Աբրամը մոտեցավ Եգիպտոս մտնելուն, Աբրամն ասաց իր կին Սարային. Գիտեմ ես, որ դու գեղեցկադեմ կին ես: Կլինի ուրեմն, երբ քեզ տեսնեն եգիպտացիները, կասեն, որ սա նրա կինն է, և կսպանեն ինձ, իսկ քեզ կպահեն: Ասացի ուրեմն, որ նրա քույրն եմ, որպեսզի ինձ լավ լինի քեզ միջոցով, և իմ հոգին կապրի քո պատճառով: Եղավ այնպես, որ երբ Աբրամը մտավ

Եգիպտոս, եգիպտացիները տեսան նրա կնոջը, որ շատ գեղեցիկ էր: Եւ տեսան զնա Փարաւոնի իշխանները, եւ գովեցին զնա Փարաւոնին, եւ տարան զնա Փարաւոնի տունը: Եւ Աբրամի հետ լաւ վարուեցան նրա միջոցով, եւ նրան եղան ոչխարներ, հորթեր, էշեր, ծառաներ, աղախիններ, ջորիներ եւ ուղտեր: Եւ Աստուած տանջեց Փարաւոնին մեծ եւ չար հարուածներով, եւ նրա տունը՝ Աբրամի կին Սառայի պատճառով: Բայց Փարավոնը կանչելով Աբրամին՝ ասաց. Ինչո՞ւ այս արեցիր ինձ, որ ինձ չպատմեցիր, թե քո կինն է: Ինչու ասացիր, որ քույրս է, և վերցրեցին զնա ինձ կնության, և հիմա ահա քո կինը քո առջևն է, վերցրո՛ւ և հեռացի՛ր: Եւ Փարաւոնը հրամայեց մարդերին ուղարկել Աբրամին՝ նրան եւ նրա կնոջը, եւ այն ամենը, ինչ նրան էր:

13

Բարձրացավ Աբրամը Եգիպտոսից՝ ինքը, և իր կինը, և իր ամբողջ ունեցվածքը, և Ղովտը նրա հետ, դեպի անապատ: Աբրամը շատ հարուստ էր անասուններով, արծաթով և ոսկով: Եւ գնաց այնտեղից, ուր եկել էր, դէպի անապատ մինչեւ Բեթէլ, մինչեւ այն տեղը, ուր նախկինում իր վրանը կանգնած էր՝ Բեթէլի եւ Անգայի միջեւ: Ի տեղին զոհասեղանի, ուր արար անդ սկիզբն, և կարդաց անդ Աբրամ զանունն Տեառն: Եւ Ղովտը, որ ճանապարհորդում էր Աբրամի հետ, ունէր ոչխարներ, արջառներ եւ վրաններ: Եւ երկիրը չէր տանում նրանց միասին բնակվելու, որովհետեւ նրանց ունեցվածքները շատ էին, եւ երկիրը չէր տանում նրանց միասին բնակվելու: Եվ եղավ մարտ Աբրամի անասունների հովիվների եւ Ղովտի անասունների հովիվների միջև, իսկ Քանանացիները եւ

Փերեզացիները այն ժամանակ բնակվում էին երկրում: Աբրամն ասաց Ղովտին. Թող մարտ չլինի իմ և քո միջև, և իմ հովիվների ու քո հովիվների միջև, որովհետև մենք եղբայրներ ենք: Չէ՞ ահա ամբողջ երկիրը քո առաջ է: Բաժանվի՛ր ինձնից. եթե դու ձախ կողմ գնաս, ես աջ կողմ կգնամ, իսկ եթե դու աջ կողմ գնաս, ես ձախ կողմ կգնամ: Եւ Ղովտը բարձրացրեց իր աչքերը եւ տեսավ Հորդանանի ամբողջ շրջակա շրջանը, որ ամբողջովին ջրվող էր, նախքան Աստված կործաներ Սոդոմն ու Գոմոռան, ինչպես Աստծո դրախտը եւ ինչպես Եգիպտոսի երկիրը, մինչեւ Ցողոր հասնելը: Եւ Ղովտը ընտրեց իր համար Հորդանանի ամբողջ շրջակա շրջանը, եւ Ղովտը հեռացավ արեւելքից, եւ նրանք բաժանվեցին իրար եղբորից: Աբրամը բնակվեց Քանաանի երկրում, իսկ Ղովտը բնակվեց շրջակա շրջանի քաղաքում եւ խփեց իր վրանը Սոդոմում: Բայց մարդիկ, որոնք Սոդոմում էին, չար էին եւ մեղաւոր Աստծո առաջ՝ շատ: Իսկ Աստված ասաց Աբրամին Ղովտից բաժանվելուց հետո. Բարձրացրու աչքերդ եւ նայիր այն տեղից, որտեղ հիմա դու ես, դեպի հյուսիս եւ հարավ եւ արեւելք եւ ծով, Որովհետև ամբողջ երկիրը, որ դու տեսնում ես, քեզ կտամ զայն և քո սերմանդ մինչև հավիտյան: Եւ քո սերմը կը դարձնեմ երկրի աւազի պէս, եթէ մէկը կարող է երկրի աւազը համարել, քո սերմն ալ համարելի կ’ըլլայ: Ելիր և անցիր երկրով՝ նրա երկարությամբ և լայնությամբ, որովհետև քեզ կտամ այն և քո սերմանը՝ հավիտյան: Եւ Աբրամը տեղափոխեց իր վրանը, եկավ եւ բնակվեց Մամբրէի կաղնու մոտ, որ Քեբրոմում էր, եւ այնտեղ զոհասեղան շինեց Տիրոջը:

14

Եղավ այնպես, որ Ամարփալի՝ Սենաարի թագավորի, և Արիոքի՝ Ելլասարի թագավորի, Քոդոլլոգոմորի՝ Եղամի թագավորի, և Թարգալի՝ ազգերի թագավորի թագավորության ժամանակ, Նրանք պատերազմ արին Բալլայի՝ Սոդոմի թագավորի, եւ Բարսայի՝ Գոմոռայի թագավորի, եւ Սեննաարի՝ Ադամայի թագավորի, եւ Սիմոբորի՝ Սեբովիմի թագավորի, եւ Բալակի՝ Սեգորի թագավորի հետ: Բոլոր սրանք համաձայնեցին աղի ձորի վրա, այսինքն՝ աղերի ծովի: Տասներկու տարի նրանք ծառայեցին Քոդողլոգոմորին, իսկ տասներերրորդ տարում ապստամբեցին: Բայց տասնչորսերորդ տարում եկավ Քոդոլլոգոմորը եւ նրա հետ եղած թագավորները, եւ կոտորեցին հսկաներին Աստարովթում եւ Կառնայիմում, ինչպես նաեւ ուժեղ ազգերին նրանց հետ միասին, եւ Ոմմայեցիներին Սաուե քաղաքում: Եւ Քոռայեցիսն, որոնք լերինն Սէիրում էին, մինչեւ Փառանի տերեբինթոսը, որ անապատում է: Եւ վերադարձած՝ եկան դատաստանի աղբյուրը, այսինքն՝ Կադէշ, եւ կոտորեցին Ամաղէկի բոլոր իշխաններին, ինչպէս նաեւ Ամորհացիներին, որոնք բնակվում էին Ասասոնթամարում: Ելավ Սոդոմի թագավորը, և Գոմորայի թագավորը, և Ադամայի թագավորը, և Սեբովիմի թագավորը, և Բալակի թագավորը, սա է Սեգորը, և շարվեցին նրանց դեմ պատերազմի մեջ աղի ձորում: Դեպի Քեդորլաոմեր՝ Եղամի թագավորի, եւ Թադգալ՝ ազգերի թագավորի, եւ Ամրափել՝ Սեննաարի թագավորի, եւ Արիոք՝ Ելլասարի թագավորի, այդ չորս թագավորները՝ դեպի այդ հինգը: Իսկ աղի հովիտը ասֆալտի ջրհորներ ուներ, բայց Սոդոմի թագավորը և Գոմորայի թագավորը փախան և ընկան այնտեղ, իսկ մնացածները փախան լեռնային շրջան: Վերցրին Սոդոմի և Գոմորի ամբողջ ձին, և նրանց բոլոր ուտելիքները, և գնացին: Վերցրին նաեւ

Լովտին՝ Աբրամի եղբոր որդուն, եւ նրա գույքը, եւ գնացին, քանզի նա բնակվում էր Սոդոմում:

Փրկվածներից մեկը, հասնելով, հաղորդեց Աբրամ եբրայացուն, որը բնակվում էր Մամբրե ամորիացու կաղնու մոտ, Եսքոլի եղբոր և Աունանի եղբոր, որոնք Աբրամի դաշնակիցներն էին: Լսելով Աբրամը, որ գերեվարվել էր Ղովտը՝ իր եղբայրը, հաշվեց իր սեփական տնածինները՝ երեք հարյուր տասնութը, եւ հետապնդեց նրանց մինչեւ Դան: Եւ ինքը իր ծառաներով գիշերը յարձակուեց նրանց վրայ, հարուածեց նրանց եւ հետապնդեց նրանց մինչեւ Քոբա, որ Դամասկոսի ձախ կողմում է: Եվ նա վերադարձրեց Սոդոմի ամբողջ ձին, եւ վերադարձրեց իր եղբոր որդի Ղովտին, եւ նրա ամբողջ ունեցվածքը, կանանց եւ ժողովուրդը: Սոդոմի թագավորը ելավ նրան ընդառաջ, երբ նա վերադարձավ Քոդոլլոգոմորի և նրա հետ եղած թագավորների կոտորածից, Սաբիի հովիտը, որը թագավորների դաշտն էր:

Եվ Մելքիսեդեկ, Սաղեմի թագավորը, հանեց հացեր եւ գինի, եւ նա քահանա էր բարձրեալ Աստծո: Եւ օրհնեց Աբրամին, եւ ասաց. Օրհնեալ է Աբրամ բարձրեալ Աստծուն, որ ստեղծեց երկինքն ու երկիրը: Եւ օրհնեալ է բարձրեալ Աստուածը, որ քո թշնամիներին ենթարկեց քեզ, եւ Աբրամը նրան տասանորդ տվեց ամենից: Սոդոմի թագավորն ասաց Աբրամին. Տո՛ւր ինձ մարդիկը, իսկ ձիերը վերցրո՛ւ քեզ համար: Աբրամն ասաց Սոդոմի թագավորին. Ես կբարձրացնեմ իմ ձեռքը դեպի Տերը, Բարձրյալ Աստվածը, որ ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, Եթե թելից մինչև կոշկի կապարը վերցնեմ քո ամեն ինչից, որպեսզի չասես, թե ես հարստացրի Աբրամին: Բացի նրանից, ինչ կերան

երիտասարդները, և բաժնից այն մարդկանց, որոնք ինձ հետ գնացին՝ Եսքոլ, Օնան, Մամբրե, սրանք կառնեն բաժին:

15

Հետո այդ խոսքերից եղավ Տիրոջ խոսքը Աբրամին տեսիլքի մեջ՝ ասելով. Մի՛ վախեցիր, Աբրամ, ես քո վահանն եմ, քո վարձքը շատ մեծ կլինի: Աբրամն ասաց. Տեր Տիրակալ, ինչ կտաս ինձ, երբ ես գնում եմ անզավակ, իսկ իմ տան ծնված Մասեկի որդին, այս Դամասկոսի Եղիեզերը: Եւ ասաց Աբրամ. Քանզի ինձ սերմ չտվիր, իսկ իմ տանը ծնածը ժառանգելու է ինձ: Եւ անմիջապես Տիրոջ ձայնը եղավ նրան, ասելով. Սա քեզ չի ժառանգի, այլ ով որ դուրս կգա քեզնից, սա քեզ կժառանգի: Նա հանեց նրան դուրս և ասաց նրան. Նայի՛ր վեր դեպի երկինք և հաշվի՛ր աստղերը, եթե կարող ես հաշվել նրանց, և ասաց. Այսպես կլինի քո սերմը: Եվ Աբրամը հավատաց Աստծուն, եւ դա նրան արդարություն համարվեց: Ասաց նրան. Ես եմ Աստված, որ քեզ հանեցի Քաղդեացիների երկրից, որպեսզի քեզ տամ այս երկիրը ժառանգելու համար: Ասաց բայց. Տէ՛ր Տիրակալ, ինչո՞վ կիմանամ, որ կժառանգեմ զայն: Ասաց նրան. Վերցրու ինձ համար երեք տարեկան երինջ, երեք տարեկան այծ, երեք տարեկան խոյ, տատրակ եւ աղավնի: Նա վերցրեց այս բոլորը, բաժանեց դրանք մեջտեղից և դրեց դրանք իրար դիմաց, բայց թռչունները չբաժանեց: Իջան բայց թռչունները մարմինների վրա, նրանց կտորների վրա, եւ նստավ նրանց հետ Աբրամ: Մայրամուտին տրանս ընկավ Աբրամի վրա, եւ ահա մեծ մութ վախ ընկավ նրա վրա: Եւ ասացուեց Աբրամին. Գիտնալով կիմանաս, որ քո սերմը պանդուխտ կլինի օտար

երկրում, եւ կստրկացնեն նրանց, եւ կչարչարեն նրանց, եւ կնուաստացնեն նրանց չորս հարիւր տարի: Բայց այն ազգը, որին եթե ծառայեն, ես կդատեմ, իսկ դրանից հետո նրանք կելնեն այստեղից շատ ունեցվածքով: Դու բայց կգնաս քո հայրերի մոտ խաղաղությամբ՝ սնված լավ ծերությամբ: Չորրորդ սերունդը կվերադառնա այստեղ, քանի որ Ամորհացիների մեղքերը դեռևս չեն լրացել մինչև այժմ: Քանի որ արեւը մարմնկի գնաց, բոց եղաւ, եւ ահա ծխացող հնոց եւ հրոյ ջահեր, որոնք անցան այս կտրատուած կտորների միջով: Այն օրը Տերը ուխտ կնքեց Աբրամի հետ՝ ասելով. Քո սերմանը կտամ այս երկիրը՝ Եգիպտոսի գետից մինչև մեծ Եփրատ գետը: Զ Կենայեցիսն, եւ զ Կենեզայեցիսն, եւ զ Կեդմոնայեցիսն: և Քետացիներին, և Փերեզացիներին, և Ռափայիմներին, ԵՒ Ամորհացիներին, և Քանանացիներին, և Եվացիներին, և Գերգեսացիներին, և Յեբուսացիներին:

16

Սարայ՝ Աբրամի կինը, նրան չէր ծնել, բայց նա ունէր եգիպտացի աղախին մը, որուն անունը Հագար էր: Սարան ասաց Աբրամին. Ահա Տերը փակել է ինձ, որ չծնեմ. մտիր ուրեմն իմ աղախնի մոտ, որպեսզի նրանից զավակներ ունենամ: Եւ Աբրամը լսեց Սարայի ձայնը: Եւ Սառան՝ Աբրամի կինը, վերցրեց իր եգիպտացի ծառայուհի Հագարին, Աբրամի Քանաան երկրում բնակվելուց տասը տարի հետո, եւ տվեց նրան իր ամուսին Աբրամին որպես կին: Եւ նա մտավ Հագարի մօտ, եւ նա յղացաւ, եւ տեսաւ որ յղի է, եւ տիրուհին անարգուեցաւ նրա առաջ: Ասաց Սառան Աբրամին.

Անիրավացված եմ քեզանից, ես իմ ծառայուհին տվել եմ քո գիրկը, բայց տեսնելով որ նա յղի է, անարգվեցի նրա առաջ: Աստված թող դատի իմ եւ քո միջեւ: Աբրամն ասաց Սարային. Ահա քո ծառայուհին քո ձեռքերում է, վարվիր նրա հետ ինչպես քեզ հաճելի է: Եւ Սարան չարչարեց նրան, եւ նա փախավ նրա դեմքից:

Տիրոջ հրեշտակը գտավ նրան ջրի աղբյուրի մոտ անապատում, աղբյուրի մոտ Սուր տանող ճանապարհին: Եւ Տիրոջ հրեշտակը ասաց նրան. Հագա՛ր, Սառայի ծառայուհի, որտեղի՞ց ես գալիս եւ ո՞ւր ես գնում: Եւ նա ասաց. Փախչում եմ իմ տիրուհի Սառայի դեմքից: Տիրոջ հրեշտակը ասաց նրան. Վերադարձիր քո տիրուհու մոտ եւ խոնարհվիր նրա ձեռքի տակ: Եւ ասաց նրան Տիրոջ հրեշտակը. Բազմացնելով կբազմացնեմ քո զաւակը, եւ չի համարուի բազմութեան պատճառով: Եւ ասաց նրան Տիրոջ հրեշտակը. Ահա դու յղի ես եւ որդի պիտի ծնես, եւ նրա անունը պիտի կոչես Իսմայէլ, քանզի Տէրը լսեց քո խոնարհութիւնը: Սա կլինի գյուղացի մարդ, նրա ձեռքերը բոլորի վրա, և բոլորի ձեռքերը նրա վրա, և նրա բոլոր եղբայրների դեմ կբնակվի: Եւ նա կոչեց Տիրոջ անունը, որ խոսում էր իր հետ. Դու Աստված ես, որ տեսնում է ինձ, որովհետեւ ասաց. Իսկապես այստեղ տեսայ նրան, ով երեւաց ինձ: Այս պատճառով նա կոչեց այդ ջրհորը՝ ջրհոր, որ տեսան առջևում, ահա Կադեշի եւ Բարադի միջեւ: Եւ Հագարը Աբրամին որդի ծնաւ, եւ Աբրամ իր որդուն անունը, որ Հագարը նրան ծնաւ, Իսմայէլ կոչեց: Աբրամը ութսունվեց տարեկան էր, երբ Հագարը Աբրամի համար ծնեց Իսմայելին:

17

Աբրամը իննսունինը տարեկան էր: Եւ Տէրը երեւաց Աբրամին ու ասաց նրան. Ես քո Աստվածն եմ, հաճելի եղիր իմ առաջ եւ անարատ դարձիր: Եւ կդնեմ զիմ ուխտս ի մէջ իմ եւ ի մէջ քո, եւ կբազմացնեմ զքեզ յոյժ: Եւ Աբրամը ընկաւ իր երեսի վրայ: Եւ Աստված խոսեց նրան՝ ասելով. Եւ ես, ահա իմ ուխտը քեզ հետ, եւ դու կլինես բազում ազգերի հայրը: Եւ ոչ կոչուի եւս անունդ Աբրամ, այլ լինի անունդ Աբրահամ, զի բազում ազգերի հայր դրել եմ զքեզ: Եւ շատ շատ կը բազմացնեմ քեզ, եւ ազգեր կը դարձնեմ քեզ, եւ թագաւորներ քեզանից կը ելնեն: Եւ ես կը հաստատեմ իմ ուխտը քո եւ քո սերմի միջեւ քեզ հետ՝ նոցա սերունդների մէջ, որպէս յաւիտենական ուխտ՝ լինելու համար քո Աստուածը եւ քո սերմի Աստուածը քեզ հետ: Եւ կտամ քեզ եւ քո սերմանդ քեզ հետ այն երկիրը, որում բնակւում ես, Քանաանի ամբողջ երկիրը՝ յաւիտենական տիրութեան համար, եւ կլինեմ նրանց Աստուածը: Եւ ասաց Աստուած Աբրահամին. Դու իսկ զիմ ուխտս պահեսցես, դու եւ զաւակդ քո քեզ հետ ի սերունդս նոցա: Եւ այս է այն ուխտը, որ կը պահես իմ եւ ձեր միջեւ, եւ քո սերմանդ միջեւ քեզ հետ նոցա սերունդների մեջ. թլփատուելու է ձեր ամեն արու: Եւ դուք պիտի թլփատուիք ձեր նամականութեան մարմինը, եւ այն պիտի լինի ուխտի նշան իմ եւ ձեր միջեւ: Եւ ութ օրական երեխան թլփատուելու է ձեզ մոտ՝ ամեն արական ձեր սերունդներում, ինչպես նաեւ տանը ծնածը եւ արծաթով գնուածը ամեն օտար մարդու որդուց, որը քո սերմանից չէ: Թլփատությամբ թլփատված կլինի քո տանը ծնվածը և արծաթով գնվածը, և իմ ուխտը ձեր մարմնի վրա կլինի որպես հավիտենական ուխտ: Եւ անթլփատ

արու, ով չի թլփատուի իր անթլփատութեան մարմինը ութերորդ օրը, այն հոգին կը ոչնչացուի իր ցեղից, որովհետեւ խախտեց իմ ուխտը: Եւ ասաց Աստուած Աբրահամին. Սարա կինդ քո՝ ոչ կոչուի անունը նորա Սարա, այլ Սառա լինի անունը նորա: Օրհնելու եմ նաեւ զայն, եւ տալու եմ քեզի նրանից զաւակ, եւ օրհնելու եմ զայն, եւ նա պիտի ըլլայ ազգեր, եւ ազգերու թագաւորներ նրանից պիտի ըլլան: Եւ ընկաւ Աբրահամ երեսի վրայ եւ ծիծաղեց, եւ ասաց իր մտքում՝ եթէ հարիւրամեայի որդի՞ կլինի, եւ եթէ Սառան ինսուն տարեկանում կծնի՞: Աբրահամը ասաց Աստծուն. Թող Իսմայելը ապրի Քո առաջ: Բայց Աստված ասաց Աբրահամին. Այո, ահա քո կինը՝ Սառան, քեզ որդի կծնի, եւ նրա անունը Իսահակ կանվանես, եւ իմ ուխտը նրա հետ կհաստատեցնեմ՝ որպես յաւիտենական ուխտ, որպեսզի լինեմ նրա Աստվածը եւ նրա սերնդի Աստվածը նրա հետ: Իսմայելի մասին ահա լսեցի քեզ, և ահա օրհնեցի նրան, և աճեցնելու եմ նրան, և բազմացնելու եմ նրան շատ: Տասներկու ազգեր պիտի ծնի, և նրան մեծ ազգ պիտի դարձնեմ: Իսկ իմ ուխտը կը հաստատեմ Իսահակի հետ, որին քեզ կը ծնի Սառան այս ժամանակին, մեկ տարի անց: Ավարտեց խոսելը նրա հետ, եւ Աստված բարձրացավ Աբրահամից:

Եւ Աբրահամը վերցրեց իր որդի Իսմայէլին եւ իր տան բոլոր ծնեալներին, եւ արծաթով գնուած բոլորին, եւ Աբրահամի տան բոլոր արու մարդկանց, եւ թլփատեց նրանց անթլփատութիւնները այն օրուայ ժամանակին, ինչպէս Աստուած խօսել էր նրա հետ: Աբրահամը իննսունինը տարեկան էր, երբ թլփատվեց իր անթլփատության մարմինը: Իսմայելը՝ նրա որդին, տասներեք տարեկան էր, երբ թլփատվեց նրա նախամորթու մարմինը: Բայց

այն օրվա ժամանակին թլփատվեց Աբրահամը և նրա որդի Իսմայելը, Եւ բոլոր մարդիկ նրա տան, եւ նրա տնածինները, եւ արծաթով գնվածները օտար ազգերից:

18

Երևաց նրան Աստված Մամբրեի կաղնու մոտ, երբ նա նստած էր իր վրանի դռան առջև կեսօրին: Նայելով վեր իր աչքերով՝ տեսավ, եւ ահա երեք մարդիկ կանգնած էին իր վերեւում, եւ տեսնելով՝ վազեց նրանց ընդառաջ իր վրանի դռնից ու երկրպագեց մինչեւ երկիր: Եւ ասաց. Տէ՛ր, եթէ ուրեմն շնորհք գտայ առաջի քո, մի՛ անցներ զծառայդ քո: Թող վերցվի ջուր, և թող լվանան ձեր ոտքերը, և զովացեք ծառի տակ: Եւ ես կառնեմ հաց, եւ դուք կուտեք: Եւ դրանից հետո դուք կանցնեք ձեր ճանապարհը, որի պատճառով դուք շեղեցիք ձեր ծառայի մոտ: Եւ ասաց. այսպես արա, ինչպես խոսեցիր: Եւ Աբրահամը շտապեց վրան՝ Սառայի մոտ, եւ ասաց նրան. Շտապիր, հունցիր երեք չափ ծեծուած ալիւր եւ արա՛ թխուածներ: Եւ Աբրահամը վազեց դէպի եզները, վերցրեց փափուկ եւ գեղեցիկ հորթ եւ տվեց ծառային, եւ շտապեց այն պատրաստելու: Վերցրեց կարագ, կաթ եւ զուարակը, որ պատրաստել էր, եւ դրեց նրանց առջեւ, եւ նրանք կերան, իսկ ինքը կանգնած էր նրանց կողքին ծառի տակ:

Ասաց նրան. Որտե՞ղ է Սառան՝ քո կինը: Նա պատասխանեց. Ահա վրանում է: Ասաց եւ՝ վերադառնալով կգամ քեզ մոտ այս ժամանակին համաձայն, եւ Սառան՝ քո կինը, որդի կունենա: Իսկ Սառան լսում էր վրանի դռան մոտ, նրա ետեւում գտնվելով:

Աբրահամն ու Սառան ծերեր էին՝ առաջացած տարիքով, իսկ Սառային դադարել էին լինել կանացի բաները: Սառան ծիծաղեց ինքն իրեն ասելով. Դեռ ինձ չի եղել մինչև հիմա, իսկ իմ տերը ավելի ծեր է: Եւ ասաց Տէրը Աբրահամին. ինչո՞ւ ծիծաղեց Սառան ինքն իրեն մէջ՝ ասելով. Արդեօք ճշմարտապէս ծնանիցե՞մ ես, իսկ ես ծերացած եմ: Ո՞չ ինչ կլինի անհնար Աստծո մոտ: Այս ժամանակին կվերադառնամ քեզ մոտ, եւ Սառային որդի կլինի: Ժխտեց բայց Սառան՝ ասելով. Ես չծիծաղեցի, որովհետև վախեցավ: Եվ ասաց նրան. Ոչ, այլ դու ծիծաղեցիր:

Ելնելով այնտեղից, այն մարդիկը նայեցին Սոդոմի և Գոմորի կողմը: Աբրահամը նրանց հետ էր ճանապարհորդում՝ ուղեկցելով նրանց: Բայց Տերը ասաց. Ես չեմ թաքցնի Աբրահամից, իմ ծառայից, այն ինչ ես անում եմ: Աբրահամը դառնալով կլինի մեծ եւ բազմաթիւ ազգ, եւ նրանով կօրհնուեն երկրի բոլոր ազգերը: Գիտեի, քանզի նա հրամայելու է իր որդիներին և իր տանը իր հետևից, և նրանք պահելու են Տիրոջ ճանապարհները՝ անելու արդարություն և դատաստան, որպեսզի Տերը բերի Աբրահամի վրա այն ամենը, ինչ խոսեց նրա հետ: Ասաց Տէրը. Սոդոմի եւ Գոմորայի աղաղակը բազմացել է դէպի ինձ, եւ նոցա մեղքերը չափազանց մեծ են: Ուրեմն իջնելով տեսնելու եմ, թե արդյոք ըստ նրանց աղաղակի, որ գալիս է դեպի ինձ, կատարվում են, իսկ եթե ոչ, որպեսզի իմանամ: Եւ մարդիկ այնտեղից դարձած՝ եկան Սոդոմ, իսկ Աբրահամը դեռ կանգնած էր Տիրոջ առաջ: Եւ Աբրահամ մոտենալով՝ ասաց. Մի՞ կորստեան մատնես արդարին ամբարիշտի հետ, եւ արդարը կլինի ինչպես ամբարիշտը: Եթե հիսուն արդարներ լինեն այն քաղաքում, կը կորստնե՞ս նրանց: Չե՞ս ազատի ամբողջ այն տեղը այն հիսուն արդարների

պատճառով, եթե նրանք այնտեղ լինեն: Ոչ մի կերպ դու չես անի ըստ այս խոսքի՝ արդարին սպանելու ամբարիշտի հետ, եւ արդարը կլինի ինչպես ամբարիշտը, ոչ մի կերպ. ամբողջ երկիրը դատողը չե՞ս անի դատաստան: Ասաց Տէրը. եթե Սոդոմում հիսուն արդարներ լինեն քաղաքում, թող տամ ամբողջ քաղաքը եւ ամենայն տեղը նրանց համար: Եւ պատասխանելով Աբրահամ ասաց. Այժմ սկսեցի խոսել իմ Տիրոջ հետ, իսկ ես հող եւ մոխիր եմ: Եթե բայց հիսուն արդարները նվազեն քառասունհինգի, կործանե՞ս հինգի պատճառով ամբողջ քաղաքը: Եւ ասաց. ոչ, չեմ կործանի, եթե այնտեղ գտնեմ քառասունհինգ: Եւ աւելացրեց դեռ խօսել նրա հետ, եւ ասաց. Եթէ այնտեղ քառասուն գտնուեն, եւ ասաց. Չեմ կորստեան քառասունի պատճառով: Եվ ասաց. Տէ՛ր, թող բարկանաս, եթէ խօսեցայ. իսկ եթէ այնտեղ երեսուն գտնուին: Եւ ասաց. Չեմ կորուսանի երեսունի պատճառով: Եւ ասաց. Քանզի ունիմ խօսելիք Տիրոջ հետ, իսկ եթէ այնտեղ քսան հոգի գտնուի: Եւ ասաց. Չեմ կորստեան մատնի, եթէ այնտեղ քսան հոգի գտնեմ: Եւ ասաց. Տէ՛ր, թող բարկանալ չլինես, եթէ դեռ մի անգամ խօսեցից. իսկ եթէ այնտեղ տասը հոգի գտնուին: Եւ ասաց. Չեմ կորստեցնի տասի պատճառով: Գնաց հեռու Տերը, երբ դադարեց խոսելը Աբրահամի հետ, և Աբրահամը վերադարձավ իր տեղը:

19

Եկան երկու հրեշտակները Սոդոմ երեկոյեան: Ղովտը նստած էր Սոդոմի դարպասի մօտ, եւ երբ Ղովտը տեսաւ, ելաւ նրանց ընդառաջ եւ երկրպագեց դէմքով մինչեւ երկիր: Եւ ասաց. Ահա,

Տէրք, շեղեցէք դէպի ծառայի ձերի տունը եւ իջեւանեցէք, եւ լուացէք ձեր ոտքերը, եւ վաղ արթնացած կը մեկնէք ձեր ճանապարհը: Եւ ասացին. Ոչ, այլ փողոցում կը իջեւանենք: Եւ պարտադրեց նրանց, եւ նրանք շեղուեցին դեպի նրան ու մտան նրա տունը, եւ նա նրանց խմելիք պատրաստեց, անխմոր հաց եփեց նրանց, եւ նրանք կերան: Բայց քնելուց առաջ, քաղաքի տղամարդիկ՝ Սոդոմացիները, շրջապատեցին տունը, երիտասարդից մինչև ավագ, ամբողջ ժողովուրդը միասին: Եւ կանչում էին Ղովտին եւ ասում էին նրան. Որտեղ են այն մարդիկ, որոնք մտել են քեզ մոտ այս գիշեր, հանի՛ր նրանց մեզ մոտ, որպեսզի շաղկապվենք նրանց հետ: Ղովտը գնաց դուրս դեպի նրանց՝ դեպի շեմը, և դուռը փակեց իր ետևից: Ասաց նրանց. Ոչ մի կերպ, եղբայրնե՛ր, չարություն մի՛ գործեք: Ես ունիմ երկու դուստրեր, որոնք մարդ չեն ճանաչել, կը հանեմ զանոնք ձեզի, եւ գործածեցէք զանոնք ինչպէս որ կը հաճի ձեզի, միայն այս մարդոց մի՛ ընէք անիրաւութիւն, որովհետեւ մտան իմ տանիքիս ծածկոյթին տակ: Ասացին նրան. Հեռացի՛ր այնտեղից, դու եկել ես բնակվելու, ոչ թե դատաստան տեսնելու: Հիմա ուրեմն քեզ ավելի վատ կվարվենք, քան նրանց: Եվ սաստիկ ստիպում էին Ղովտին ու մոտեցան դուռը կոտրելու: Տղամարդիկ ձեռքերը ձգելով՝ Ղովտին իրենց մոտ տուն ներքաշեցին եւ տան դուռը փակեցին: Իսկ մարդիկը, որոնք էին դռան վրա տան, հարվածեցին կուրությամբ՝ փոքրից մինչև մեծ, եւ շփոթվեցին փնտրելով դուռը: Ասացին այդ մարդիկ Ղովտին. Ունե՞ս քեզ այստեղ փեսաներ, կամ որդիներ, կամ դուստրեր, կամ եթե ոմն այլ ունես այս քաղաքում, հանիր այս տեղից: Որովհետև մենք կորստյան ենք մատնում այս տեղը, քանի որ նրանց աղաղակը բարձրացավ Տիրոջ առաջ, և Տերը մեզ ուղարկեց ոչնչացնելու այն: Ելավ դուրս Ղովտը եւ

խոսեց իր փեսաների հետ, որոնք ամուսնացել էին իր դուստրերի հետ, եւ ասաց. Վեր կացեք եւ ելեք այս տեղից, որովհետեւ Տերը ոչնչացնում է քաղաքը, բայց նրանց թվաց, թե կատակում է: Երբ առավոտ եղավ, հրեշտակները շտապեցրին Ղովտին՝ ասելով. Վեր կաց, վերցրո՛ւ քո կնոջը և քո երկու դուստերը, որոնք ունես, և ելի՛ր դուրս, որպեսզի դու էլ չկորչես քաղաքի անօրինությունների հետ: Եւ նրանք խոռվուեցին, եւ հրեշտակները բռնեցին նրա ձեռքից ու նրա կնոջ ձեռքից, եւ նրա երկու դուստրերի ձեռքերից, քանի որ Տերը նրան խնայում էր:

Եւ եղեւ, երբ հանեցին զնոսա արտաքս, եւ ասացին. Փրկելով փրկեա՛ զքո անձն, մի՛ նայիր ի հետս, եւ մի՛ կանգնիր ամենայն շրջակայ երկրին մէջ, ի լեառն փրկեա՛ զանձնդ, մի՛ երբեք քշուիս: Ղովտը նրանց ասաց՝ աղաչում եմ Տէր, քանի որ քո ծառան ողորմություն գտավ քո առաջ, եւ մեծացրիր քո արդարությունը, որ անում ես ինձ վրա՝ իմ հոգին ապրեցնելու համար, բայց ես չեմ կարող փրկվել լեռը, որպեսզի չարիքները երբեք չհասնեն ինձ, եւ չմեռնեմ: Ահա այս քաղաքը մոտ է, որ այնտեղ ապաստան գտնեմ, որը փոքր է, և այնտեղ կփրկվեմ. չէ՞ որ փոքր է: Եվ իմ հոգին կապրի քո շնորհիվ: Եւ ասաց նմա. Ահա զարմացայ քո երեսին եւ այս խօսքի վրայ՝ չքանդել այն քաղաքը, որի մասին խօսեցար: Շտապիր ուրեմն այնտեղ փրկվելու համար, քանզի ես ոչինչ չեմ կարող անել, մինչև դու այնտեղ չգաս: Այդ պատճառով նա կոչեց այն քաղաքի անունը Սեղովր: Արեգակը ծագեց երկրի վրա, և Ղովտը մտավ Սեղովր: Եւ Տէրը անձրեւեցրեց Սոդոմի եւ Գոմորի վրայ աստուածային կրակ Տիրոջ կողմից երկնքից: Եւ կործանեց այս քաղաքները, եւ ամբողջ շրջակայքը, եւ բոլոր բնակիչներին քաղաքներում, եւ երկրից բուսածները: Եւ նրա կինը

նայեց ետ, եւ աղի սյուն դարձավ: Վաղ արթնացավ Աբրահամը առավոտյան և գնաց այն տեղը, որտեղ կանգնած էր Տիրոջ առաջ: Եւ նա նայեց Սոդոմի ու Գոմոռայի երեսին, եւ շրջակա շրջանի երեսին, եւ տեսավ, եւ ահա բոց էր բարձրանում երկրից, ինչպես հնոցի շոգին: Եւ եղեւ, երբ Աստուած ոչնչացրեց շրջակայ շրջանի բոլոր քաղաքները, Աստուած յիշեց Աբրահամին եւ ուղարկեց Ղովտին կործանման միջից, երբ Տէրը կործանեց այն քաղաքները, որոնցում բնակվում էր Ղովտը:

Բարձրացավ Ղովտը Սեղովրից, եւ նստավ լեռան վրա ինքը եւ նրա երկու դուստրերը նրա հետ, որովհետեւ վախեցավ բնակվել Սեղովրում, եւ բնակվեց քարանձավում ինքը եւ նրա երկու դուստրերը նրա հետ: Ասաց ավագ քույրը երիտասարդին. Մեր հայրը ծեր է, եւ ոչ ոք չկա երկրի վրա, որ կմտնի մեզ մոտ, ինչպես պատշաճ է ամբողջ երկրին: Եկ և տանք խմեցնենք մեր հորը գինի, և պառկենք նրա հետ, և բարձրացնենք սերմ մեր հորից: Խմեցրին նրանց հորը գինի այն գիշերին, եւ մտնելով ավագը քնեց իր հոր հետ այն գիշերին, եւ նա չգիտաց նրա քնելու ժամանակ եւ վերելու ժամանակ: Եղավ բայց հաջորդ օրը, եւ ավագը ասաց կրտսերին. Ահա ես երեկ քնեցի մեր հոր հետ, տանք նրան գինի խմեցնենք այս գիշեր եւս, եւ դու մտնելով քնիր նրա հետ, եւ բարձրացնենք մեր հորից սերմ: Տվեցին խմել նաև այն գիշերին իրենց հորը գինի, և մտնելով՝ կրտսերը քնեց իր հոր հետ, և նա չգիտեր նրա քնելու և վեր կենալու ժամանակ: Եւ հղիացան երկու դուստրերը Ղովտի իրենց հորից: Եւ ծնաւ ավագը որդի, եւ կոչեց անունը նորա Մովաբ՝ ասելով. Իմ հօրից, սա՛ է հայրը Մովաբացիների մինչեւ այսօր: Ծնաւ նաեւ կրտսերը որդի եւ կոչեց նրա անունը Ամման՝ ասելով. Իմ ցեղի որդին, սա

Ամմոնացիների հայրն է մինչեւ այսօր:

20

Եւ Աբրահամ այնտեղից շարժուեց դէպի հարաւային երկիրը, եւ բնակուեց Կադէսի եւ Սուրի միջեւ, եւ պանդխտեցաւ Գերարայում: Աբրահամը ասաց Սառա կնոջ իր մասին, որ քոյրս է, քանի որ վախեցավ ասել, որ կինս է, որպեսզի երբևէ քաղաքի մարդիկ նրան չսպանեն նրա պատճառով: Բայց Գերարայի թագավոր Աբիմելեքը ուղարկեց և վերցրեց Սառային: Եւ Աստված մտավ Աբիմելէքի մօտ քնի մէջ գիշերը եւ ասաց. Ահա դու կը մեռնես այն կնոջ պատճառով, որ վերցրիր, քանի որ սա ամուսնացած է տղամարդու հետ: Աբիմելեքը բայց չէր դիպել նրան, եւ ասաց. Տէ՛ր, անգիտացող եւ արդար ազգ կորստնե՞ս: Չէ՞ որ ինքը ինձ ասաց՝ քոյրս է, եւ սա ինձ ասաց՝ եղբայրս է: Մաքուր սրտով եւ ձեռքերի արդարութեամբ արեցի այս: Աստված նրան ասաց քնի մեջ. Ես էլ գիտեի, որ դու սա մաքուր սրտով արեցիր, և ես խնայեցի քեզ, որ դու ինձ դեմ չմեղանչես, այդ պատճառով ես քեզ չթողեցի նրան դիպչել: Հիմա վերադարձրու այն կինը այն մարդուն, որովհետև նա մարգարե է, և նա կաղոթի քեզ համար, և դու կապրես, բայց եթե չվերադարձնես, կիմանաս որ կմեռնես դու և քո ամեն ինչը: Եւ Աբիմելեքը վաղ արթնացավ առավոտին, եւ կանչեց իր բոլոր ծառաները, եւ խոսեց այս բոլոր խոսքերը նրանց ականջներին, եւ բոլոր մարդիկ շատ վախեցան: Եւ կանչեց Աբիմելեք Աբրահամին եւ ասաց նրան. Ի՞նչ է այս, որ արեցիր մեզ: Միթե՞ մեղանչեցինք քեզ դէմ, որ բերեցիր իմ վրայ եւ իմ թագաւորութեան վրայ մեծ մեղք: Գործ, որ ոչ ոք չպիտի անէր,

արեցիր ինձ: Աբիմելեքն ասաց Աբրահամին. Ի՞նչ տեսնելով արեցիր այս բանը: Ասաց Աբրահամը. Ասացի, որովհետև այս տեղում աստվածավախություն չկա, և ինձ կը սպանեն իմ կնոջ պատճառով: Եւ որովհետեւ ճշմարտապես քոյրս է հորից, բայց ոչ մորից, եղաւ ինձ կին: Եղավ այնպես, որ երբ Աստված հանեց զիս իմ հօր տանից, ես ասացի նրան՝ այս արդարութիւնը արա ինձ համար. ամէն տեղ, ուր որ մտնենք, ասա՝ որ նա իմ եղբայրն է: Աբիմելեքը վերցրեց հազար դիդրագմա, ոչխարներ, հորթեր, ծառաներ և աղախիններ, և տվեց Աբրահամին, և վերադարձրեց նրան նրա կին Սառան: Եւ ասաց Աբիմելէքը Աբրահամին. Ահա իմ երկիրը քո առջեւ է, ուր քեզ հաճելի է՝ բնակի՛ր: Իսկ Սառային ասաց. Ահա հազար դիդրախմա տվել եմ քո եղբորը, այս քեզ համար քո երեսի պատիվ կլինի, և բոլորին, որ քեզ հետ են, և ամեն ինչում ճշմարիտ խոսիր: Աղոթեց Աբրահամը Աստծուն, եւ Աստված բժշկեց Աբիմելեքին, նրա կնոջը եւ նրա ծառայուհիներին, եւ նրանք ծնեցին: Որովհետև Տէրը արտաքուստ փակել էր ամեն արգանդ Աբիմելեքի տանը Աբրահամի կին Սառայի պատճառով:

21

Եւ Տէրը այցելեց Սառային, ինչպես ասել էր, եւ Տէրը արեց Սառային այնպես, ինչպես խոսել էր: Եւ հղիացած ծնաւ Աբրահամին որդի ծերութեան մէջ, այն ժամանակ, ինչպէս խօսեցաւ նրան Տէրը: Եւ Աբրահամը կոչեց իր որդու անունը, որ ծնվեց իրեն, որին Սառան ծնեց իրեն, Իսահակ: Թլփատեց բայց Աբրահամ Իսահակին ութերորդ օրը, ինչպես հրամայել էր նրան

Աստված: Եւ Աբրահամը հարյուր տարեկան էր, երբ նրան ծնվեց իր որդին՝ Իսահակը: Ասաց Սառան. Ծիծաղ ինձ համար արեց Տէրը, ով որ լսի՝ կուրախանա ինձ հետ: Եւ ասաց. Ո՞վ կը հայտնէ Աբրահամին, թէ Սառան մանուկ կաթ կու տայ, թէ որդի ծնայ իմ ծերութեան մէջ: Եւ աճեց մանուկը եւ կաթնից կտրուեց, եւ Աբրահամ մեծ խնջոյք արեց այն օրը, երբ կաթնից կտրուեց իր որդի Իսահակը: Բայց Սառան տեսնելով Հագար Եգիպտացուհու որդուն, որ եղել էր Աբրահամից, որ խաղում էր իր որդի Իսահակի հետ, Եւ ասաց Աբրահամին. Դուրս հանիր այս աղախինը եւ նրա որդուն, որովհետեւ այս աղախնու որդին չպիտի ժառանգի իմ որդի Իսահակի հետ: Խիստ խոսքը շատ ծանր երևաց Աբրահամին իր որդու վերաբերյալ: Ասաց Աստված Աբրահամին. Թող խիստ չլինի քո առաջ երեխայի եւ աղախնոյ մասին: Ամենայն ինչ որ Սառան ասէ քեզ, լսէ՛ նորա ձայնին, որովհետեւ Իսահակով կոչուելու է քեզ զաւակ: Եվ այս աղախնու որդուն մեծ ազգ կդարձնեմ, որովհետև քո սերմն է: Աբրահամը ելավ առավոտյան, վերցրեց հացեր ու տիկ ջուր, տվեց Հագարին, դրեց նրա ուսին երեխային և ուղարկեց նրան: Գնացած Հագարը մոլորվեց անապատում՝ Երդման ջրհորի մոտ: Ջուրը ամանից սպառվեց, եւ նա երեխային մեկ եղեւնու տակ դրեց: Գնացած՝ նստեց նրա դիմաց հեռվից, ինչպես աղեղի նետման չափ հեռավորության վրա, քանի որ ասաց. Չեմ ուզում տեսնել իմ երեխայի մահը: Եւ նստեց նրա դիմաց, իսկ երեխան բարձրաձայն լաց եղավ: Աստված լսեց երեխայի ձայնը այն տեղից, որտեղ նա էր, և Աստծո հրեշտակը երկնքից կանչեց Հագարին ու ասաց նրան. Ի՞նչ է, Հագա՛ր, մի՛ վախեցիր, քանզի Աստված լսեց երեխայի ձայնը այն տեղից, որտեղ նա է: Ելիր և վերցրու այդ երեխային ու բռնիր զայն քո ձեռքով, քանզի մեծ ազգ կդարձնեմ

զայն: Եւ Աստված բացեց նրա ակները, եւ նա տեսավ կենդանի ջրի ջրհոր, եւ գնաց ու լցրեց տիկը ջրով եւ խմեցրեց երեխային: Եւ Աստուած երեխայի հետ էր, եւ նա աճեց ու անապատում բնակուեց, եւ աղեղնաւոր դարձաւ: Եւ բնակուեցաւ անապատում, եւ մայրը նրան կին վերցրեց Փառանից Եգիպտոսի:

Եղավ այն ժամանակ, եւ ասաց Աբիմելէքը եւ Օքոզաթը՝ նրա խորհրդականը, եւ Փիքոլը՝ նրա զորքի գլխավոր զորավարը, Աբրահամին՝ ասելով. Աստված քեզ հետ է այն ամենում, ինչ որ անես: Հիմա ուրեմն երդվիր ինձ Աստծով, որ չես վնասի ինձ, ոչ էլ իմ սերունդը, ոչ էլ իմ անունը, այլ ըստ այն արդարության, որ ես արեցի քեզ հետ, դու կանես ինձ հետ և այն երկրի հետ, որտեղ դու բնակվեցիր: Եւ Աբրահամն ասաց. Ես կերդնում: Եւ նախատեց Աբրահամը Աբիմելեքին ջրհորների մասին, որոնք Աբիմելեքի ծառաները վերցրել էին: Եւ Աբիմելէքը ասաց նրան. Ես չգիտեի, թե ով արեց քեզ այս բանը, ոչ դու ինձ պատմեցիր, ոչ էլ ես լսեցի, այլ միայն այսօր: Եվ Աբրահամը վերցրեց ոչխարներ ու հորթեր եւ տվեց Աբիմելեքին, եւ երկուսն էլ ուխտ կնքեցին: Եւ Աբրահամը կանգնեցրեց եօթը էգ գառներ ոչխարներից առանձին: Եւ Աբիմելէք ասաց Աբրահամին. Ի՞նչ են այս յոթ էգ գառները այս ոչխարներից, որոնք դու առանձին կանգնեցրիր: Եւ Աբրահամն ասաց, որ այս եօթը էգ գառները կ'առնես ինձանից, որպեսզի ինձ վկայութիւն լինեն, թէ ես փորեցի այս ջրհորը: Այս պատճառով նա այն տեղը անվանեց Երդման ջրհոր, որովհետև այնտեղ երկուսն էլ երդվեցին: Եւ կնքեցին ուխտ երդման ջրհորի մոտ, իսկ Աբիմելէքը, նրա խորհրդական Օքոզաթը եւ նրա զորքի գլխավոր զորավար Փիքոլը բարձրացան ու վերադարձան Փղշտացիների երկիրը: Եւ Աբրահամը դաշտ տնկեց երդման հորի վրա, եւ

այնտեղ կանչեց Տիրոջ անունը՝ Յաւիտենական Աստված: Բայց Աբրահամը բնակվեց Փղշտացիների երկրում բազում օրեր:

22

Եվ եղավ այդ խոսքերից հետո, Աստված փորձեց Աբրահամին, եւ ասաց նրան. Աբրահամ, Աբրահամ, եւ նա ասաց. ահա ես: Եւ ասաց. Առ քո սիրելի որդուն, զոր սիրեցիր, զԻսահակը, եւ գնա բարձր երկիրը, եւ մատուցիր զնա այնտեղ ողջակէզ՝ լեռներից մէկի վրայ, զորս քեզ ասացից: Վերելով բայց Աբրահամը առավոտ, նա թամբեց իր էշը, վերցրեց բայց իր հետ երկու ծառաներ եւ Իսահակ՝ իր որդին, եւ պատառելով փայտ ողջակիզի համար, վերելով գնաց եւ եկավ այն տեղը, որ ասաց նրան Աստված երրորդ օրը: Եւ Աբրահամը նայելով իր աչքերով՝ տեսավ այն տեղը հեռուից: Եւ ասաց Աբրահամ ծառաներին իւրոյ. Նստեցէք այստեղ էշին հետ, ես եւ մանուկը կանցնենք մինչեւ այնտեղ, եւ երկրպագութիւն արարեալ կվերադառնանք ձեզ մօտ: Աբրահամը վերցրեց ողջակիզության փայտերը եւ դրեց իր որդի Իսահակի վրա, իսկ ինքը ձեռքերում վերցրեց կրակը եւ սուրը, եւ երկուսը միասին գնացին: Իսահակն ասաց իր հոր՝ Աբրահամին. Հայր: Նա ասաց. Ի՞նչ է, զավակ: Ասաց. Ահա կրակն ու փայտերը, բայց որտե՞ղ է ոչխարը ողջակեզի համար: Ասաց Աբրահամը. Աստված ինքը կտեսնի ոչխար ողջակեզի համար, զավակ: Եվ գնացին երկուսն էլ միասին: Եկան այն տեղը, որը Աստված ասել էր նրան, և Աբրահամը այնտեղ կառուցեց զոհասեղանը և դրեց փայտերը, իսկ կապելով իր որդի Իսահակին՝ դրեց նրան զոհասեղանի վրա՝ փայտերի վրայից: Եվ

Աբրահամը մեկնեց իր ձեռքը՝ վերցնելու սուրը, որպեսզի մորթի իր որդուն: Եւ Տիրոջ Հրեշտակը կանչեց նրան երկնքից ու ասաց. Աբրահա՛մ, Աբրահա՛մ, իսկ նա ասաց. Ահա ես: Եւ ասաց. Մի՛ դիր քո ձեռքը տղայի վրա եւ մի՛ արա նրան ոչինչ, քանզի այժմ ես իմացայ, որ դու վախենում ես Աստծուց եւ չխնայեցիր քո սիրելի որդուն իմ համար: Եւ նայելով վեր Աբրահամ իր աչքերով տեսավ, եւ ահա մի խոյ բռնված էր Սաբեկ թփի մեջ եղջյուրներով: Եւ գնաց Աբրահամ, եւ վերցրեց խոյը, եւ մատուցեց զայն ողջակեզ փոխանակ Իսահակի՝ իր որդու:

Եւ Աբրահամը կոչեց այն տեղի անունը՝ Տէրը տեսավ, որպեսզի այսօր ասեն. Տիրոջ լերան վրա Տէրը երեւաց: Եվ Տիրոջ Հրեշտակը երկրորդ անգամ կանչեց Աբրահամին երկնքից: ասելով. Ինձնով երդվեցի, ասում է Տերը, որովհետև արեցիր այս բանը և չխնայեցիր քո սիրելի որդուն իմ համար, Իսկապես օրհնելով կօրհնեմ քեզ եւ բազմացնելով կբազմացնեմ քո զավակը, ինչպես երկնքի աստղերը եւ ինչպես ծովի եզրին եղած ավազը, եւ քո զավակը կժառանգի թշնամիների քաղաքները: Եւ քո սերմամբ կ՚օրհնուին երկրի բոլոր ազգերը, որովհետեւ դու հնազանդեցար իմ ձայնիս: Դարձավ բայց Աբրահամ իր ծառաների մոտ, և վեր կենալով միասին գնացին դեպի Երդման ջրհորը: ԵՒ Աբրահամ բնակվեց Երդման ջրհորի մոտ:

Եղավ այդ խոսքերից հետո, եւ հաղորդվեց Աբրահամին՝ ասելով. ահա Մելքան եւս որդիներ է ծնել քո եղբայր Նաքորին: զՈւզ անդրանիկը, եւ զԲուզ եղբայրը նորա, եւ զԿամուէլ հայրը Ասորեստանեայց: և զ Խազադը, և Ազաուն, և զ Փալդեսը, և զ Յելդափը, և զ Բաթուելը: Բեթուելը ծնեց Ռեբեկային: Ութ են այս

որդիները, որոնց ծնեց Մելքան Նաքորին՝ Աբրահամի եղբորը: Եւ նրա հարճը, որի անունն էր Ռեումա, նա եւս ծնեց Տաբեկին, եւ Տաամին, եւ Տոքոսին, եւ Մոքային:

23

Սառայի կյանքը եղավ հարյուր քսանյոթ տարի: Եւ մեռավ Սառան Արբոկ քաղաքում, որ գտնվում է հովտում, այսինքն՝ Քեբրոնում, Քանաանի երկրում, եւ եկավ Աբրահամը սգալու եւ լալու Սառային: Եվ Աբրահամը վեր կացավ իր մեռելուց եւ ասաց Քետի որդիներին՝ ասելով, Պանդուխտ և օտարական եմ ես ձեր մեջ, տվեք ինձ ուրեմն գերեզմանի սեփականություն ձեր մեջ, որ թաղեմ իմ մեռելին: Պատասխանեցին բայց Քետի որդիները Աբրահամին՝ ասելով. Ո՛չ, տե՛ր: Լսիր մեզ, դու Աստծո թագավոր ես մեր մեջ, մեր ընտրյալ գերեզմաններում թաղիր քո մեռյալին, որովհետև մեզանից ոչ ոք չի արգելի իր գերեզմանը քեզնից, որ այնտեղ թաղես քո մեռյալին: Ելնելով՝ Աբրահամը երկրպագեց երկրի ժողովրդին՝ Քետի որդիներին: Եւ Աբրահամը խոսեց նրանց հետ՝ ասելով. Եթէ ձեր հոգիով ունէք, որ թաղէք իմ մեռելին իմ դէմքից, լսեցէք ինձ եւ խոսեցէք ինձ համար Եփրոնի՝ Սաարի որդու հետ: Եւ թող տա ինձ այն կրկնակի քարայրը, որ նրան է, որ գտնվում է նրա դաշտի մի մասում, արժանավոր արծաթով տվեք ինձ այն ձեր մեջ գերեզմանի ստացման համար: Էփրոնը նստած էր Քետի որդիների մեջ, և Էփրոն Քետացին պատասխանեց Աբրահամին՝ ասելով Քետի որդիների և քաղաք մտնող բոլորի լսելիս. Մոտս եղիր, տե՛ր, և լսի՛ր ինձ. դաշտը և քարայրը, որ նրա մեջ է, քեզ եմ տալիս, բոլոր իմ քաղաքացիների առաջ տվել եմ

քեզ, թաղի՛ր քո մեռելին: Եւ Աբրահամը երկրպագեց այն երկրի ժողովրդի առաջ: Եւ ասաց Եփրոնին ականջներում ժողովրդի առաջ երկրի. Քանի որ դու ինձ հետ ես, լսիր ինձ. դաշտի արծաթը վերցրու ինձանից, եւ ես իմ մեռելին այնտեղ թաղեմ: Եփրոնը պատասխանեց Աբրահամին՝ ասելով, Ո՛չ, տէ՛ր, լսել եմ, երկիրը չորս հարյուր դիդրախմա արծաթ է, բայց ի՞նչ է այս իմ եւ քո միջեւ: Դու՛ թաղի՛ր քո մեռելին: Եւ Աբրահամը լսեց Եփրոնին, եւ Աբրահամը տվեց Եփրոնին այն արծաթը, որ խոսել էր Քետի որդիների ականջներում՝ չորս հարյուր դիդրախմա ընդունելի արծաթ վաճառականների մոտ: Եվ հաստատվեց Եփրոնի դաշտը, որը գտնվում էր կրկնակի քարայրում, որը Մամբրեի դիմաց է, այն դաշտը և այն քարայրը, որը նրա մեջ էր, և ամեն ծառ, որը դաշտում էր, և ամեն ինչ, որ նրա սահմաններում էր շուրջանակի: Աբրահամին՝ որպես սեփականություն Քետի որդիների առաջ, և բոլոր նրանց առաջ, որ մտնում էին քաղաք: Դրանից հետո Աբրահամը թաղեց իր կին Սառային Մամբրեի դիմաց գտնվող կրկնակի դաշտի քարայրում, որը Քեբրոնն է Քանաանի երկրում: Եւ հաստատուեցաւ այն դաշտը եւ այն քարայրը, որ էր նրա մէջ, Աբրահամին՝ իբրեւ գերեզմանի ստացուածք, Քետի որդիներից:

24

Եւ Աբրահամը ծերացած էր եւ տարիքն առած, եւ Տէրը օրհնել էր Աբրահամին ամեն ինչով:

Եւ ասաց Աբրահամ ծառային իւրում, ավագին տան իւրոյ,

իշխանին ամենայն ինչից իւրոց. Դիր զձեռն քո ընդ զազդրն իմ: Եվ երդմնեցնում եմ քեզ Տիրոջ՝ երկնքի Աստծո եւ երկրի Աստծո անունով, որպեսզի իմ որդի Իսահակի համար կին չառնես քանանացիների դուստրերից, որոնց մեջ ես բնակվում եմ: Բայց դու կգնաս իմ երկիրը, որտեղ ես ծնվեցի, և իմ ցեղի մոտ, և այնտեղից կին կառնես իմ որդի Իսահակի համար: Ասաց բայց նրան ծառան. Չէ՞ որ երբևէ չի ցանկանա կինը գնալ ինձ հետ այս երկիրը, վերադարձնե՞մ քո որդուն այն երկիրը, որտեղից ելար: Աբրահամն ասաց նրան. Զգույշ եղիր, որ իմ որդուն այնտեղ հետ չվերադարձնես: Տէրը՝ երկնքի Աստուածը եւ երկրի Աստուածը, որ վերցրեց զիս իմ հօր տանէն եւ այն երկրէն, ուր ծնայ, որ խօսեցաւ ինձ հետ եւ որ երդուեցաւ ինձ՝ ասելով. Քեզ եւ քո սերմանին պիտի տամ այս երկիրը, ինքը պիտի ուղարկէ իր հրեշտակը քու առջեւդ, եւ դու անտի կին պիտի առնես իմ որդիիս համար: Եթե այն կինը չի ուզում քեզ հետ գնալ այս երկիրը, ապա մաքուր կլինես իմ երդումից, միայն իմ որդուն այնտեղ հետ մի՛ դարձրու: Եւ ծառան իր ձեռքը դրեց իր տեր Աբրահամի ազդրի ներքեւ, եւ երդվեց նրան այս խոսքի մասին: Եւ ծառան վերցրեց տասը ուղտ իր տիրոջ ուղտերից, եւ իր տիրոջ բոլոր բարիքներից իր հետ, եւ ելնելով գնաց Միջագետք, Նաքորի քաղաքը: Եւ նա պառկեցրեց ուղտերը քաղաքից դուրս, ջրհորի մօտ, երբ ուշ էր, երբ ջուր հանողները ելնում են:

Եւ ասաց. Տէ՛ր Աստուած տիրոջս Աբրահամի, բարգաւաճեցրո՛ւ ինձ այսօր եւ ողորմութի՛ւն արա տիրոջս Աբրահամի հետ: Ահա ես կանգնած եմ ջրի աղբյուրի վրա, իսկ քաղաքի բնակիչների դուստրերը դուրս են գալիս ջուր հանելու: Եւ կլինի այն կոյսը, որին ես կասեմ՝ թեք արա քո սափորը, որպեսզի խմեմ, եւ կասի

ինձ՝ խմիր դու, եւ քո ուղտերին կտամ խմել, մինչեւ որ դադարեն խմելով, սրան պատրաստեցիր քո ծառային Իսահակին, եւ սրանով կիմանամ, որ արեցիր ողորմություն իմ տիրոջ Աբրահամի հետ:

Եւ եղաւ նախքան նա ավարտելը խոսելը իր միտքում, եւ ահա Ռեբեկա ելնում էր, որ ծնվել էր Բեթուէլից՝ Մելքաս կնոջ որդուց, Նաքորից՝ Աբրահամի եղբորից, ունենալով ամանը իր ուսերի վրա: Իսկ կույսը շատ գեղեցիկ էր տեսքով, կույս էր, մարդ չէր ճանաչել նրան: Իջնելով աղբյուրը՝ լցրեց իր ջրամանը և ելավ: Վազեց բայց ծառան նրան ընդառաջ, եւ ասաց, Տուր խմել ինձ քիչ ջուր քո սափորից: Իսկ նա ասաց. Խմի՛ր, տե՛ր, եւ շտապեց ու իջեցրեց ջրամանը իր ձեռքի վրա եւ խմեցրեց նրան, մինչեւ որ նա դադարեց խմելուց: Եվ ասաց. Քո ուղտերին էլ ջուր կտանեմ, մինչեւ որ բոլորը խմեն: Եւ շտապեց ու դատարկեց ջրամանը աւազանի մէջ, եւ վազեց ջրհորի մօտ՝ դարձեալ ջուր քաշելու, եւ ջուր քաշեց բոլոր ուղտերին: Այն մարդը սակայն հետեւում էր նրան եւ լռում էր՝ իմանալու համար, թե արդյոք Տէրը հաջողություն էր տվել նրա ճանապարհին, թե ոչ: Եղավ, երբ բոլոր ուղտերը դադարեցին խմելուց, մարդը վերցրեց ոսկյա ականջօղեր մեկ դրամ կշռով և երկու ապարանջան նրա ձեռքերի վրա, տասը ոսկի կշռով: Եւ հարցրեց նրան ու ասաց. Ո՞ւմ դուստրն ես, պատմի՛ր ինձ, արդյոք քո հոր մոտ տեղ կա՞ մեզ համար մնալու: Նա բայց ասաց նրան. Դուստրն եմ Բաթուելի, որին Մելքասը ծնեց Նաքորին: Եւ ասաց նմա. Եւ յարդ եւ կեր բազում կայ մեր մոտ, եւ տեղի՝ հանգչելու համար: Եւ հաւանած մարդը երկրպագեց Տիրոջը Եւ ասաց. Օրհնեալ է Տէր Աստուածը տիրոջս Աբրահամի, որ չթողեց իր արդարութիւնը եւ

ճշմարտութիւնը տիրոջս հանդէպ, եւ Տէրը ինձ յաջողութեամբ առաջնորդեց տիրոջս եղբօր տունը: Եվ ծառայուհին վազելով հայտնեց իր մոր տանը այս խոսքերը: Իսկ Ռեբեկան եղբայր ուներ, որի անունը Լաբան էր, եւ Լաբանը վազեց դէպի մարդը դուրս՝ աղբյուրի մօտ: Եվ եղավ, երբ տեսավ ականջօղերը եւ ապարանջանները իր քրոջ ձեռքերին, եւ երբ լսեց Ռեբեկայի՝ իր քրոջ խօսքերը, որ ասում էր. Այսպէս խօսեցաւ ինձ այդ մարդը, նա եկաւ այն մարդուն մօտ, որ կանգնած էր ուղտերի վրայ աղբիւրի մօտ: Եւ ասաց նմա. Եկ մուտ, օրհնեա՛լ Տեառն, ինչո՞ւ կանգնած ես դուրսը. ես պատրաստեցի տունը եւ տեղ ուղտերի համար: Մարդը մտավ տուն և բեռնաթափեց ուղտերը, տվեց անձրև ու կեր ուղտերին, ինչպես նաև ջուր՝ լվանալու իր ոտքերը և իր հետ եկած մարդկանց ոտքերը: Եւ դրաւ առաջ նրանց հացեր ուտելու համար, եւ ասաց. Չեմ ուտի, մինչեւ որ խոսեմ իմ խոսքերը: Եւ ասաց. Խոսի՛ր:

Եւ ասաց. Ես Աբրահամի ծառան եմ: Տերը օրհնեց իմ տերը շատ, և նա բարձրացավ, և տվեց նրան ոչխարներ, հորթեր, արծաթ, ոսկի, ծառաներ, աղախիններ, ուղտեր և էշեր: Եւ Սառան՝ իմ տիրոջ կինը, որդի ծնեց իմ տիրոջ համար նրա ծերացումից հետո, եւ տվեց նրան այն ամենը, ինչ ուներ: Եւ երդմնեցրեց ինձ տէրս իմ՝ ասելով. Չառնես կին իմ որդուս Քանանացիների դուստրերից, որոնց երկրում ես պանդուխտ եմ: Բայց դեպի իմ հոր տունը կգնաս և իմ ցեղի մոտ, և այնտեղից կին կառնես իմ որդու համար: Ասացի բայց իմ տիրոջը, գուցե կինը չի գա ինձ հետ: Եւ ասաց ինձ. Տէրը Աստուածը, որին հաճելի եղի նրա առաջ, ինքը կ՚ուղարկի իր Հրեշտակը քեզ հետ, եւ կ՚բարգավաճացնի քո ճանապարհը, եւ կին կ՚առնես իմ որդուն իմ ցեղից եւ իմ հօր տնից:

Այն ժամանակ անմեղ կլինես իմ անեծքից, քանի որ եթե գաս իմ ցեղը եւ քեզ չտան, ապա կլինես անմեղ իմ երդումից: Եվ այսօր աղբյուրի մոտ եկած՝ ասացի. Տէ՛ր, իմ տիրոջ Աբրահամի Աստվա՛ծ, եթե դու բարգավաճեցնում ես իմ ճանապարհը, որով հիմա ես գնում եմ, Ահա ես կանգնած եմ ջրի աղբյուրի վրա, և քաղաքի մարդկանց դուստրերը դուրս են գալիս ջուր քաշելու, և այն կույսը, որին ես կասեմ՝ տուր ինձ խմել քո կուժից փոքր-ինչ ջուր, Եվ ասի ինձ՝ դու էլ խմիր, և քո ուղտերին ջուր կտամ, սա է այն կինը, որին Տերը պատրաստել է իր ծառային Իսահակի համար, և սրանով կիմանամ, որ ողորմություն ես արել իմ տեր Աբրահամին: Եվ եղավ, որ նախքան ես ավարտեի խոսելը իմ միտքում, անմիջապես Ռեբեկա դուրս ելավ՝ ունենալով ջրամանը իր ուսերի վրա, եւ իջավ աղբյուր եւ ջուր հանեց, իսկ ես ասացի նրան՝ տուր խմել ինձ: Եւ շտապելով իջեցրեց ջրամանը իր բազկի վրա, եւ ասաց. Խմի՛ր դու, եւ քո ուղտերին էլ կխմեցնեմ, եւ խմեց, եւ ուղտերին էլ խմեցրեց: Եւ հարցրի նրան ու ասացի՝ ո՞ւմ դուստրն ես, պատմի՛ր ինձ: Նա պատասխանեց՝ ես Բաթուէլի դուստրն եմ, Նաքորի որդու, որին ծնեց Մելքան: Եւ դրի նրա վրա ականջօղերը եւ ապարանջանները նրա ձեռքերի վրա: Եվ հաճելով երկրպագեցի Տիրոջը եւ օրհնեցի Տէր Աստծուն իմ տէր Աբրահամի, որ ինձ ճշմարիտ ճանապարհով առաջնորդեց, որպէսզի իմ տիրոջ եղբօր դուստրը վերցնեմ նրա որդու համար: Եթե ուրեմն դուք ողորմություն և արդարություն եք անում իմ տիրոջ հանդեպ, իսկ եթե ոչ, հայտնեք ինձ, որպեսզի ես վերադառնամ աջ կամ ձախ կողմ:

Պատասխանելով՝ Լաբանն ու Բեթուէլը ասացին. Տիրոջից ելաւ այս բանը, մենք չենք կարող քեզ հակաճառել՝ ո՛չ չար, ո՛չ բարի:

Ահա Ռեբեկան քո առաջ է, վերցրո՛ւ և հեռացի՛ր, և թող նա լինի կին քո տիրոջ որդուն, ինչպես Տերը խոսեց: Եղավ, որ երբ Աբրահամի ծառան լսեց նրանց խոսքերը, երկրպագեց Տիրոջը երկրի վրա: Եվ ծառան հանելով արծաթե եւ ոսկե անոթներ եւ հագուստ՝ տվեց Ռեբեկային, եւ պարգեւներ տվեց նրա եղբորը եւ նրա մորը: Եւ ուտեցին ու խմեցին ինքը եւ այն մարդիկ, որ նրա հետ էին, եւ քնեցին, եւ առավոտյան վեր կենալով՝ ասաց. Ուղարկեցէք զիս, որպեսզի գնամ իմ տիրոջ մոտ: Ասացին նրա եղբայրները և մայրը. Թող կույսը մնա մեզ հետ մոտ տասը օր, և դրանից հետո կհեռանա: Իսկ նա ասաց նրանց. Մի՛ պահեք ինձ, քանի որ Տերը բարգավաճեցրել է իմ ճանապարհը, ուղարկեք ինձ, որպեսզի գնամ իմ տիրոջ մոտ: Նրանք բայց ասացին. Կանչենք ծառան եւ հարցնենք բերանը նրա: Եւ կանչեցին Ռեբեկային եւ ասացին նրան. Կերթա՞ս այս մարդու հետ: Եւ նա ասաց. Կերթամ: Եվ ուղարկեցին Ռեբեկային՝ իրենց քույրը, եւ նրա ունեցվածքը, եւ Աբրահամի ծառան, եւ նրա հետ եղողներին: Եւ օրհնեցին Ռեբեկային եւ ասացին նրան. Քոյր մեր ես, դարձիր հազարավոր բիւրաւորների, եւ քո զաւակը թող ժառանգի թշնամիների քաղաքները: Ելավ բայց Ռեբեկան եւ նրա ծառայուհիները, նստեցին այն ուղտերի վրա եւ գնացին այն մարդու հետ, եւ ծառան վերցրեց Ռեբեկային եւ հեռացավ:

Իսահակը անցնում էր անապատով՝ տեսության ջրհորի մոտով, և նա բնակվում էր հարավային երկրում: Եվ Իսահակը ելավ դաշտ՝ երեկոյան խոսակցելու համար, եւ բարձրացնելով իր աչքերը՝ տեսավ ուղտեր, որոնք գալիս էին: Եւ Ռեբեկան վեր նայելով աչքերով տեսավ Իսահակին, եւ իջավ ուղտից: Եւ ասաց ծառային. Ո՞վ է այն մարդը, որ գնում է դաշտում մեզ ընդառաջ: Ծառան

ասաց. Սա իմ տէրն է: Եւ նա, վերցնելով զառագաստը, հագաւ: Եւ ծառան պատմեց Իսահակին բոլոր խօսքերը, որոնք արել էր: Իսահակը մտավ իր մոր տունը և վերցրեց Ռեբեկային, և նա եղավ իր կինը, և սիրեց նրան, և Իսահակը մխիթարվեց իր մայր Սառայի վերաբերյալ:

25

Աբրահամ նաև կին վերցրեց, որի անունը Քետուրա էր: Ծնեց նրան Զոմբրանին, եւ Իեզանին, եւ Մադալին, եւ Մադիամին, եւ Իեսբոկին, եւ Սոիեին: Իեզանը ծնեց Սաբային և Դեդանին, իսկ Դեդանի որդիները՝ Ասուրիեիմը, Լատուսիեիմը և Լաոմեիմը: Իսկ Մադիամի որդիները՝ Գեփար, Ափեիր, Ենոք, Աբեիդա եւ Ելդագա. այս բոլորը Քետտուրայի որդիներն էին: Աբրահամը տվեց իր բոլոր ստացվածքները իր որդի Իսահակին: Եւ Աբրահամը պարգեւներ տվեց իր հարճերի որդիներին եւ նրանց ուղարկեց հեռու իր որդի Իսահակից, դեռ ապրելիս, դէպի արեւելք՝ արեւելքի երկիրը: Սրանք են կյանքի տարիները Աբրահամի, որքան նա ապրեց՝ հարյուր յոթանասունհինգ տարի: Եւ թուլանալով մեռաւ Աբրահամը բարի ծերութեան մէջ՝ ծեր մարդ, եւ լի օրերով, եւ աւելացաւ իր ժողովրդին: Եւ թաղեցին զնա Իսահակ եւ Իսմայէլ՝ որդիքն նորա, ի քարայրն կրկին, ի դաշտն Եփրոնի Սահարայ Քետացւոյն, որ է հանդէպ Մամբրէի: Այն դաշտը և այն քարայրը, որ Աբրահամը ձեռք բերեց Քետի որդիներից, այնտեղ թաղեցին Աբրահամին և նրա կին Սառային: Եղավ, որ Աբրահամի մեռնելուց հետո Աստված օրհնեց նրա որդի Իսահակին, եւ Իսահակ բնակվեց տեսության ջրհորի մոտ: Սրանք

են ծնունդները Իսմայելի՝ Աբրահամի որդու, որին ծնեց Հագար եգիպտացին՝ Սառայի մատղաշը Աբրահամին: Եւ սրանք են Իսմայելի որդիների անունները՝ ըստ նրանց ծննդոց անունների. Իսմայելի անդրանիկը՝ Նաբայովթ, եւ Կեդար, եւ Նաբդեեղ, եւ Մասսամ, և Մասմա, և Դումա, և Մասսե, ԵՒ Քոդդան, և Թայման, և Իետուր, և Նափես, և Կեդմա: Սրանք են Իսմայելի որդիները, և սրանք են նրանց անունները նրանց վրաններում և նրանց բնակավայրերում՝ տասներկու իշխաններ ըստ իրենց ազգերի: Եւ այս են կյանքի տարիները Իսմայէլի՝ հարյուր երեսունյոթ տարի, եւ թուլանալով մեռավ, եւ միացավ իր ազգին: Նա բնակվեց Հավիլայից մինչև Շուր, որ գտնվում է Եգիպտոսի դիմաց, մինչև Ասորիների մոտ հասնելը. իր բոլոր եղբայրների դիմաց բնակվեց:

Եւ սոքա են ծնունդք Իսահակի՝ Աբրահամի որդւոյ. Աբրահամ ծնաւ Իսահակը: Իսահակը քառասուն տարեկան էր, երբ վերցրեց Ռեբեկային՝ Բեթուել Ասորու դուստրը Ասորիքի Միջագետքից, Լաբան Ասորու քրոջը, իրեն կնության: Իսահակը աղոթում էր Տիրոջը իր կին Ռեբեկայի համար, որովհետև նա ամուլ էր, եւ Աստված լսեց նրան, ու Ռեբեկան, նրա կինը, յղիացավ: Բայց երեխաները թռչում էին նրա մեջ, և նա ասաց. Եթե այսպես է մտադիր լինել ինձ, ապա ինչո՞ւ ինձ այս: Եվ նա գնաց հարցնելու Տիրոջ մոտ: Եւ Տէրը ասաց նրան. Երկու ազգեր են քո արգանդում, եւ երկու ժողովուրդներ քո որովայնից կբաժանվեն, եւ ժողովուրդը ժողովրդից կգերազանցի, եւ մեծագույնը կծառայի փոքրագույնին: Եւ լրացան նրա ծննդաբերելու օրերը, եւ ահա նրա փորում երկվորյակներ կային: Ելավ առաջնեկը կարմրավուն, ամբողջը ինչպես մորթի մազոտ, և անվանեց նրա անունը Եսաւ: Եւ հետո ելաւ նրա եղբայրը, եւ նրա ձեռքը բռնած

էր Եսաւի կրունկը, եւ կոչեց նրա անունը Յակոբ: Իսահակը վաթսուն տարեկան էր, երբ Ռեբեկան ծնեց նրանց: Աճեցին երիտասարդները, և Եսաւը մարդ էր, որ գիտեր որսալ, գյուղացի էր, իսկ Յակոբը պարզ մարդ էր, որ բնակվում էր տանը: Իսահակը սիրում էր Եսաւին, որովհետև նրա որսը կերակուր էր իրեն, իսկ Ռեբեկան սիրում էր Յակոբին:

Եփեց Հակոբ ապուր, եւ Եսաւ եկավ դաշտից թուլացած: Եւ ասաց Եսաւ Հակոբին. Կերակրի՛ր ինձ այդ կարմիր եփած ուտելիքից, որովհետեւ թուլացած եմ: Այդ պատճառով կոչվեց նրա անունը Եդոմ: Բայց Հակոբն ասաց Եսավին. Վաճառիր ինձ այսօր քո անդրանկությունը: Եւ ասաց Եսաւ. Ահա ես գնում եմ մեռնելու, եւ ինչի՞ն են ինձ այս անդրանկութիւնը: Եւ Յակոբն ասաց նրան. Երդվի՛ր ինձ այսօր, եւ նա երդվեց նրան, իսկ Եսաւը վաճառեց անդրանկութիւնը Յակոբին: Հակոբը տվեց Եսաւին հաց եւ ոսպի ապուր, եւ նա կերաւ ու խմեց, եւ վեր կենալով գնաց, եւ Եսաւը արհամարհեց ծննդյան իրաւունքը:

26

Եղավ սով երկրի վրա, բացի նախկին սովից, որ եղել էր Աբրահամի ժամանակ, և Իսահակը գնաց Աբիմելեք թագավորի մոտ, Փղշտացիների մեջ, Գերարա: Երևաց նրան Տերը և ասաց. Մի՛ իջիր Եգիպտոս, այլ բնակիր այն երկրում, որ քեզ կասեմ: Եւ բնակիր այս երկրում, եւ ես քեզ հետ կլինեմ, եւ կօրհնեմ քեզ, քանզի քեզ եւ քո զարմին կտամ այս ամբողջ երկիրը, եւ կհաստատեմ իմ երդումը, որ երդուեցի քո հայր Աբրահամին: Եւ

բազմացնելու եմ քո սերմը, ինչպես երկնքի աստղերը, եւ տալու եմ քո սերմանը այս ամբողջ երկիրը, եւ քո սերմամբ օրհնուելու են երկրի բոլոր ազգերը: Քո հայր Աբրահամը հնազանդեց իմ ձայնիս եւ պահեց իմ պատվիրանները, իմ հրամանները, իմ կանոնները եւ իմ օրենքները: Բայց Իսահակը բնակվեց Գերարայում: Բայց այն տեղի տղամարդիկը հարցրին Ռեբեկայի՝ նրա կնոջ մասին, եւ նա ասաց. Իմ քույրն է, որովհետեւ վախեցավ ասել, որ Իմ կինն է, որպեսզի երբեք այն տեղի տղամարդիկը չսպանեն նրան Ռեբեկայի պատճառով, քանի որ նա գեղեցիկ էր տեսքով: Եղավ երկար ժամանակ այնտեղ, և Աբիմելեք՝ Գերարայի թագավորը, պատուհանից նայելով տեսավ Իսահակին, որ խաղում էր իր կին Ռեբեկայի հետ: Կանչեց Աբիմելեք Իսահակին եւ ասաց նրան. Արդյոք նա քո կինն է: Ինչո՞ւ ասացիր, թե քույրս է: Իսահակը պատասխանեց նրան. Ասացի, որովհետեւ մտածեցի, որ գուցե մեռնեմ նրա պատճառով: Ասաց նրան Աբիմելեքը. Ի՞նչ է այս, որ արեցիր մեզ: Քիչ մնաց, որ ոմն իմ ցեղից ննջեր քո կնոջ հետ, եւ անգիտութիւն բերեիր մեր վրա: Հրամայեց Աբիմելեք իր ամբողջ ժողովրդին՝ ասելով. Ամեն ոք, որ դիպչի այս մարդուն և նրա կնոջը, մահվան պատժի արժանի կլինի: Իսահակը սերմանեց այն երկրում և այն տարում հարյուրապատիկ բերող գարի գտավ, և Տերը օրհնեց նրան: Եւ այն մարդը բարձրացաւ, եւ առաջ գնալով ավելի մեծ դարձաւ, մինչեւ որ չափազանց մեծ եղաւ: Եղավ նրան անասուններ ոչխարների եւ անասուններ արջառների, եւ երկրագործություն բազում: Նախանձեցին նրան Փղշտացիները: Եւ բոլոր ջրհորները, որ փորեցին նրա հոր ծառաները նրա հոր ժամանակում, Փղշտացիները խցանեցին զնոսա եւ լցրին զնոսա հողով: Աբիմելեքը Իսահակին ասաց. Գնա՛ մեզանից, որովհետև դու մեզանից շատ ավելի ուժեղ դարձար: Եւ Իսահակը գնաց

այնտեղից, իջեւանեց Գերարայի ձորում եւ բնակուեց այնտեղ:

Եւ կրկին Իսահակ փորեց այն ջրհորները, որ փորել էին Աբրահամի հոր ծառաները, եւ որ Փղշտացիները խցանել էին Աբրահամի հոր մահից հետո, եւ անվանեց դրանք այն անունների համաձայն, որ անվանել էր նրա հայրը: Եւ Իսահակի ծառաները փորեցին Գերարայի հովտում եւ այնտեղ գտան կենդանի ջրի ջրհոր: Եւ Գերարայի հովիւները մարտնչեցին Իսահակի հովիւների հետ՝ ասելով, որ ջուրը իրենցն է, եւ կոչեցին ջրհորի անունը Անիրաւութիւն, քանզի անիրաւեցին նրան: Այնտեղից մեկնելով՝ նա փորեց մեկ այլ ջրհոր, բայց վիճեցին նաև դրա համար, և նա անվանեց դրա անունը Թշնամություն: Մեկնելով այնտեղից՝ նա փորեց մեկ այլ ջրհոր, եւ դրա համար չկռվեցին, եւ նա անվանեց այն Լայն տեղ՝ ասելով. Քանզի հիմա Տէրը ընդարձակեց մեզ եւ աճեցրեց մեզ երկրի վրա:

Եվ այնտեղից գնաց դեպի երդման ջրհորը: Եւ երեւաց նրան Տէրը այն գիշերին եւ ասաց. Ես եմ Աստուածը Աբրահամի՝ քո հոր, մի՛ վախեցիր, քանզի ես քեզ հետ եմ, եւ օրհնեցից քեզ, եւ բազմացնեցից քո զաւակը Աբրահամի՝ քո հոր միջոցով: Եւ կառուցեց այնտեղ զոհասեղան եւ կանչեց Տիրոջ անունը, եւ խփեց այնտեղ իր վրանը, բայց այնտեղ Իսահակի ծառաները փորեցին ջրհոր Գերարայի ձորում: Եւ Աբիմելեքը գնաց նրա մօտ Գերարայից, եւ նրա խորհրդականը՝ Օքոզաթը, եւ նրա զօրքի գլխավոր զօրավարը՝ Փիքոլը: Եւ Իսահակն ասաց նոցա. Ինչո՞ւ եկաք ինձ մօտ, դուք որ ատեցիք ինձ եւ ուղարկեցիք ինձ ձեզնից: Նրանք ասացին. Տեսնելով տեսանք, որ Տերը քեզ հետ էր, եւ ասացինք՝ թող ուխտ լինի մեր եւ քո միջեւ, եւ մենք քեզ հետ ուխտ

կնքենք: Չանել մեզ հետ չար, որովհետև մենք քեզ զզվելիորեն չվարվեցինք, եւ ինչպես քեզ հետ լավ վարվեցինք, եւ քեզ խաղաղությամբ ուղարկեցինք, եւ հիմա դու օրհնված ես Տիրոջ կողմից: Եւ արեց նոցա խնջույք, եւ կերան եւ խմեցին: Եւ վերելով առավոտյան, յուրաքանչյուրը երդվեց իր մերձավորին, եւ Իսահակը արձակեց նրանց, եւ նրանք հեռացան նրանից խաղաղությամբ: Եղավ այն օրը, եւ եկած Իսահակի ծառաները հաղորդեցին նրան այն ջրհորի մասին, որ փորեցին, եւ ասացին. Ջուր չգտանք: Եւ կոչեց զայն Երդում, այդ պատճառով կոչեց այն քաղաքի անունը Երդման Ջրհոր, մինչեւ այսօր:

Եսաւը քառասուն տարեկան էր, եւ կին առավ Յուդիթին՝ Բեռք Քետացու դուստրը, եւ Բասեմաթին՝ Ելոն Քետացու դուստրը: Եվ նրանք վիճում էին Իսահակի եւ Ռեբեկայի հետ:

27

Եղավ, որ հետո Իսահակի ծերանալուց, եւ նրա աչքերը մթագնեցին տեսնելու համար, եւ նա կանչեց իր ավագ որդի Եսաւին, եւ ասաց նրան. Որդի՛ իմ, եւ նա ասաց. Ահա՛ ես: Եւ ասաց. Ահա ծերացել եմ, եւ չգիտեմ իմ մահուան օրը: Հիմա, ուրեմն, վերցրու քո ամանը՝ սագաձեղն ու աղեղը, և ելիր դաշտ ու որսա՛ ինձ համար որս: Եվ պատրաստիր ինձ համար ուտելիքներ, ինչպես որ ես սիրում եմ, եւ բեր ինձ, որպեսզի ուտեմ, որպեսզի իմ հոգին օրհնի քեզ նախքան ես մեռնելը: Ռեբեկան լսեց, թե ինչպես Իսահակը խոսում էր Եսաւի՝ իր որդու հետ, իսկ Եսաւը գնաց դաշտ՝ որս որսալու իր հոր համար: Ռեբեկան ասաց իր կրտսեր

որդի Հակոբին. Տես, լսեցի քո հորը, որ խոսում էր քո եղբայր Եսաւի հետ և ասում էր, Բեր ինձ որս և պատրաստիր ինձ համար ուտելիքներ, որպեսզի ուտելուց հետո օրհնեմ քեզ Տիրոջ առաջ՝ մինչև մեռնելս: Հիմա, ուրեմն, որդի՛ս, լսի՛ր ինձ, ինչպես ես քեզ հրամայում եմ: Եւ գնացած դէպի ոչխարները, վերցրու ինձ այնտեղից երկու փափուկ եւ լաւ նոխազներ, եւ կը պատրաստեմ զանոնք ուտեստներ քու հօրդ համար, ինչպէս որ սիրէ: Եւ դու կբերես քո հօրը, եւ նա կուտէ, որպէսզի քո հայրը օրհնէ քեզ նախքան իր մեռնելը: Հակոբը ասաց իր մայր Ռեբեկային. Իմ եղբայր Եսաւը մազոտ մարդ է, իսկ ես հարթ մարդ եմ: Գուցե հայրը շոշափի ինձ, եւ ես նրա առաջ կլինեմ որպես արհամարհող, եւ ինձ վրա անեծք կբերեմ, եւ ոչ թե օրհնություն: Ասաց նրան մայրը. Քո անեծքը թող ինձ վրա լինի, զավակ, միայն լսիր իմ ձայնը, եւ գնա՛ բեր ինձ: Գնացած՝ վերցրեց եւ բերեց մորը, եւ մայրը նրա պատրաստեց ուտեստներ, ինչպես սիրում էր հայրը նրա:

Եւ Ռեբեկան առաւ իր աւագ որդի Եսաւի բարի հանդերձը, որ իր մօտ էր տանը, եւ զգեցրեց այն իր կրտսեր որդի Յակոբին: Եւ այծերի մորթերը դրեց նրա ձեռքերի վրա եւ նրա պարանոցի մերկ մասերի վրա: Եվ տվեց այն խորտիկները եւ այն հացերը, որոնք արեց, իր որդի Հակոբի ձեռքերը: Եւ բերեց իր հօրը, ասաց՝ հայր, իսկ նա ասաց՝ ահա ես, ո՞վ ես դու, զաւակ: Եւ Յակոբն ասաց հօրը. Ես Եսաւն եմ, քո անդրանիկը, արել եմ այնպէս, ինչպէս ինձ ասացիր. վե՛ր կաց, նստի՛ր եւ կե՛ր իմ որսից, որպէսզի քո հոգին օրհնի ինձ: Իսահակն ասաց իր որդուն. Ի՞նչ է այս, որ այդքան արագ գտար, ո՛վ զավակ: Նա պատասխանեց. Քո Տէր Աստվածն է, որ այն յանձնեց ինձ: Իսահակը Հակոբին ասաց. Մոտեցի՛ր ինձ, որ

շօշափեմ քեզ, զաւակ, թէ դու ես իմ որդի Եսաւը, թէ ոչ: Մոտեցավ Հակոբ Իսահակ հոր իր, եւ շոշափեց նրան, եւ ասաց. Ձայնը՝ Հակոբի ձայն է, բայց ձեռքերը՝ Եսաւի ձեռքեր են: Եւ ոչ ճանաչեց զնա, քանզի ձեռքերը նրա թավալի էին, ինչպես ձեռքերը Եսաւի՝ եղբօր նրա, եւ օրհնեց զնա: Եւ ասաց. Դո՞ւ ես իմ որդին Եսաւը: Իսկ նա ասաց. Ես եմ: Եւ ասաց. Մատուցի՛ր ինձ, եւ ուտեմ քո որսից, որդի՛ս, որպեսզի օրհնի քեզ իմ հոգին: Եւ մատուցեց նրան, եւ կերաւ, եւ բերեց նրան գինի, եւ խմեց: Եւ Իսահակ՝ նրա հայրը, ասաց նրան. Մոտեցի՛ր ինձ եւ համբուրի՛ր ինձ, որդեա՛կ: Եւ մոտենալով համբուրեց նրան, եւ հոտոտեց նրա հանդերձների հոտը, եւ օրհնեց նրան, եւ ասաց. ահա իմ որդու հոտը, ինչպես լի դաշտի հոտ, որ օրհնեց Տէրը: Եւ տացէ քեզ Աստուած ցօղոյ երկնից եւ պարարտութենէ երկրի, եւ բազմութիւն ցորենոյ եւ գինւոյ: Եւ թող ծառայեն քեզ ազգերը, եւ թող երկրպագեն քեզ իշխանները, եւ դառնա՛ տէր քո եղբօրը, եւ կ’երկրպագեն քեզ քո հօր որդիները. անիծողը քեզ՝ անիծեալ, իսկ օրհնողը քեզ՝ օրհնեալ:

Եւ եղաւ այն բանից հետո, երբ Իսահակը դադարեց օրհնելուց Յակոբին՝ իր որդուն, եւ եղաւ, երբ Յակոբը ելաւ Իսահակի՝ իր հօր դեմքից, Եսաւը՝ նրա եղբայրը, եկաւ որսից: Եւ ինքն էլ ուտեստներ պատրաստեց եւ բերեց իր հօրը, եւ ասաց հօրը. Թող ելնի իմ հայրը եւ թող ուտի իր որդու որսից, որպէսզի քո հոգին օրհնի ինձ: Եվ Իսահակ՝ նրա հայրը, ասաց նրան. Ո՞վ ես դու: Եվ նա ասաց. Ես եմ քո անդրանիկ որդին՝ Եսաւ: Զարմացավ բայց Իսահակ մեծ զարմանքով շատ եւ ասաց. Ո՞վ ուրեմն որ ինձ համար որս որսաց եւ ինձ բերեց, եւ ես կերայ ամենից առաջ քան քեզ գալը, եւ օրհնեցի զնա, եւ օրհնեալ կը լինի: Եղավ, երբ Եսաւ լսեց իր հոր

Իսահակի այն խոսքերը, աղաղակեց մեծ եւ շատ դառն ձայնով եւ ասաց. Օրհնի՛ր իսկ եւ զիս, հա՛յր: Ասաց նրան. Քո եղբայրը խաբեությամբ եկավ և վերցրեց քո օրհնությունը: Եւ ասաց. Արդարութեամբ կոչուեցաւ անունը նրա Յակոբ, քանզի խաբեց զիս ահա երկրորդ անգամ այս. անդրանկութիւնս առաւ, եւ այժմ առաւ օրհնութիւնս: Եւ ասաց Եսաւ հօրը իւրում. Ո՞չ թողեցիր ինձ օրհնութիւն, հա՛յր: Պատասխանելով՝ Իսահակն ասաց Եսավին. Եթե նրան տեր եմ արել քեզ վրա, և բոլոր նրա եղբայրներին նրա ծառաներ եմ արել, ցորենով ու գինով ամրացրել եմ նրան, ապա քեզ համար ի՞նչ անեմ, որդի՛: Եսաւն ասաց իր հօրը. Միթէ՞ մէկ օրհնութիւն ունիս, հա՛յր: Օրհնի՛ր իսկ եւ զիս, հա՛յր: Իսահակը խորապէս շարժուեց, Եսաւը բարձրաձայն աղաղակեց եւ լաց եղաւ: Պատասխանելով՝ Իսահակ՝ նրա հայրը, ասաց նրան. Ահա երկրի առատությունից կլինի քո բնակությունը, եւ երկնքի ցողից վերից: Եւ քո սրի վրայ կապրես, եւ քո եղբորը կծառայես, բայց կլինի, երբ քանդես եւ հանես նրա լուծը քո պարանոցից:

Եւ ունէր զլոյծ Եսաւ Յակոբին վասն օրհնութեան, զոր օրհնեաց զնա հայրն իւր, ասաց դէ Եսաւ ի միտս իւր. Թող մերձենան աւուրք սգոյ հօր իմոյ, որպէսզի սպանից զՅակոբ զեղբայր իմ: Հաղորդվեց Ռեբեկային իր ավագ որդի Եսավի խոսքերը, և նա մարդ ուղարկելով կանչեց իր կրտսեր որդի Հակոբին ու ասաց նրան. Ահա քո եղբայր Եսավը սպառնում է քեզ սպանել: Հիմա ուրեմն, զավակ, լսի՛ր իմ ձայնին, եւ վե՛ր կաց ու փախի՛ր Միջագետք՝ իմ եղբայր Լաբանի մոտ, Խառան: Եւ բնակիր նրա հետ մի քանի օր, մինչեւ որ բարկութիւնը անցնի: ԵՒ քո եղբոր զայրույթը քեզանից անցնի, և նա մոռանա այն, ինչ արել ես իրեն, և ես մարդ ուղարկելով կանչեմ քեզ այնտեղից, որպեսզի երբեք

չզրկվեմ ձեր երկուսից էլ մեկ օրում: Ռեբեկան ասաց Իսահակին. Հոգնած եմ իմ կյանքից Քետի որդիների դուստրերի պատճառով. եթե Հակոբը կին առնի այս երկրի դուստրերից, ապա ինչո՞ւ ապրեմ:

28

Իսահակը կանչելով Հակոբին՝ օրհնեց նրան և հրամայեց նրան՝ ասելով. Քանանացիների դուստրերից կին չվերցնես: Ելի՛ր եւ փախի՛ր Միջագետք, Բեթուէլի՝ քո մոր հոր տունը, եւ այնտեղից քեզ համար կին վերցրո՛ւ Լաբանի՝ քո մոր եղբոր դուստրերից: Իսկ իմ Աստվածը քեզ օրհնի, քեզ աճեցնի եւ քեզ բազմացնի, եւ դու կլինես ազգերի ժողովուրդներ: Եւ տա քեզ օրհնութիւնը Աբրահամու՝ հօր իմոյ, քեզ եւ սերմանիդ քո հետ քեզ, ժառանգելու համար երկիրը պանդխտութեան քոյ, զոր տուաւ Աստուած Աբրահամին: Եւ Իսահակը ուղարկեց Հակոբին, եւ նա գնաց Միջագետք՝ Լաբանի մօտ, Ասորի Բաթուէլի որդու մօտ, Ռեբեկայի եղբօր մօտ, որ Հակոբի եւ Եսաւի մայրն էր:

Տեսավ Եսաւ, որ Իսահակը օրհնեց Հակոբին եւ ուղարկեց նրան Ասորւոյ Միջագետք՝ իր համար կին առնելու անտեղից, երբ օրհնում էր նրան, եւ պատուիրեց նրան՝ ասելով. Կին մի՛ առներ Քանանացիների դուստրերից: Եւ Յակոբը լսեց իր հորն ու մորը, եւ գնաց Ասորիի Միջագետք: Տեսնելով նաև Եսաւը, որ Քանանի դուստրերը չար են իր հոր՝ Իսահակի առաջ: Եսաւ գնաց Իսմայէլի մոտ եւ վերցրեց Մաելեթին՝ Աբրահամի որդի Իսմայէլի դուստրը, Նաբեովթի քրոջը, իր կանանց հետ կին:

Եւ Յակոբը ելաւ Երդման ջրհորից եւ գնաց Խառան: Եւ հանդիպեց մի տեղի, եւ քնեց այնտեղ, քանզի արեւը մտել էր, եւ վերցրեց այդ տեղի քարերից, եւ դրեց իր գլխի տակ, եւ քնեց այն տեղում: Եւ նա երազ տեսաւ, եւ ահա սանդուղք հաստատուած էր երկրի վրայ, որի գլուխը հասնում էր մինչեւ երկինք, եւ Աստուծոյ հրեշտակները բարձրանում էին եւ իջնում էին դրանով: Իսկ Տերը կանգնած էր նրա վրա եւ ասաց. Ես եմ Աբրահամի՝ քո հոր Աստվածը եւ Իսահակի Աստվածը, մի՛ վախեցիր, այն երկիրը, որի վրա դու քնում ես, քեզ կտամ այն եւ քո սերմանը: Եւ քո սերմը կլինի ինչպես երկրի ավազը, եւ կընդարձակվի դեպի ծով եւ հարավ եւ հյուսիս եւ դեպի արեւելք, եւ քո մէջ կօրհնվեն երկրի բոլոր ցեղերը եւ քո սերմանի մէջ: Եւ ահա ես քեզ հետ եմ, պահպանելով քեզ բոլոր ճանապարհներում, ուր էլ որ երթաս, եւ քեզ կվերադարձնեմ այս երկիրը, որովհետեւ քեզ չեմ թողնի, մինչեւ որ կատարեմ այն ամենը, ինչ որ քեզ խոսեցի: Եւ արթնացաւ Յակոբը իր քնից եւ ասաց. Տէրը այս տեղում է, իսկ ես չգիտէի: Եւ վախեցաւ ու ասաց. Որքա՜ն վախեցուցիչ է այս տեղը: Սա ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ Աստծու տունը, եւ սա երկնքի դարպասն է: Եւ վեր կացավ Հակոբը առավոտյան, եւ վերցրեց այն քարը, որ դրել էր այնտեղ իր գլխի տակ, եւ կանգնեցրեց այն որպես սյուն, եւ ձեթ թափեց դրա ծայրին: Եւ նա կոչեց այդ տեղի անունը Աստծո տուն, իսկ քաղաքի անունը առաջ Ուլամլուզ էր: Եւ Հակոբը ուխտ արեց՝ ասելով. Եթե Տէր Աստվածը ինձ հետ լինի եւ պահպանի ինձ այս ճանապարհին, որով ես գնում եմ, եւ ինձ հաց տա ուտելու եւ հագուստ՝ հագնելու, Եվ եթե ինձ փրկությամբ վերադարձնի իմ հոր տունը, ապա Տերը կլինի ինձ համար Աստված: Եւ այս քարը, որ ես սյուն կանգնեցրի, ինձ համար Աստծո տուն կլինի, եւ այն ամենից, ինչ ինձ տաս, տասանորդը

կտամ քեզ:

29

Եւ Հակոբը վերցնելով ոտքերը գնաց արեւելքի երկիրը, Լաբանի մօտ՝ ասորի Բաթուէլի որդու մօտ, Ռեբեկայի եղբօր մօտ, որ Հակոբի եւ Եսաւի մայրն էր: Եւ տեսնում է, եւ ահա ջրհոր դաշտում, այնտեղ էին երեք հոտ ոչխարներ, որոնք հանգստանում էին նրա վրա, քանզի այդ ջրհորից էին ջրում հոտերը, իսկ մեծ քար էր ջրհորի բերանի վրա: Եւ այնտեղ հավաքվում էին բոլոր հոտերը, եւ գլորում էին քարը ջրհորի բերանից, ջուր էին տալիս ոչխարներին եւ վերադարձնում էին քարը ջրհորի բերանի վրա՝ իր տեղը: Հակոբը նրանց ասաց. Եղբայրնե՛ր, դուք որտեղի՞ց եք: Նրանք ասացին. Մենք Խառանից ենք: Ասաց նրանց. Գիտե՞ք Լաբանին՝ Նաքորի որդուն: Նրանք ասացին. Գիտենք: Ասաց նրանց. Առո՞ղջ է: Նրանք ասացին. Առողջ է, եւ ահա նրա դուստր Ռաքելը գալիս է ոչխարների հետ: Եվ ասաց Հակոբը. Դեռ օրը մեծ է, դեռ ժամը չէ անասունները հավաքելու, ջրեցրեք ոչխարները, գնացեք եւ արածեցրեք: Նրանք ասացին. Չենք կարող, մինչև որ հավաքվեն բոլոր հովիվները, և նրանք կգլորեն քարը ջրհորի բերանից, և կջրենք ոչխարները: Մինչ նա դեռ խոսում էր նրանց հետ, ահա Ռաքելը՝ Լաբանի դուստրը, եկավ իր հոր ոչխարների հետ, քանի որ նա արածեցնում էր իր հոր ոչխարները: Եղավ, երբ Հակոբ տեսավ Ռաքելին՝ Լաբանի դուստրը, իր մոր եղբոր դուստրը, եւ Լաբանի ոչխարները, իր մոր եղբոր ոչխարները, Հակոբ մոտեցաւ եւ գլորեց քարը ջրհորի բերանից, եւ ջրեց Լաբանի ոչխարները, իր

մոր եղբոր ոչխարները: Եւ Յակոբը համբուրեց Ռաքելին, եւ բարձրաձայն լաց եղաւ: Եւ հաղորդեց Ռաքելին, թե ինքը նրա հոր եղբայրն է եւ թե Ռեբեկայի որդին է, եւ նա վազելով հաղորդեց իր հորը այս խոսքերը: Եղավ, որ երբ Լաբանը լսեց իր քրոջ որդի Հակոբի անունը, վազեց նրան ընդառաջ, եւ գրկելով նրան համբուրեց, եւ տարավ նրան իր տունը, եւ Հակոբը պատմեց Լաբանին այս բոլոր խոսքերը: Եւ Լաբանն ասաց նրան. Իմ ոսկորներիցս եւ իմ մարմնիցս ես դու, եւ նա մնաց նրա մոտ մեկ ամիս:

Լաբանն ասաց Հակոբին. Քանի որ իմ եղբայրս ես, ինձ ձրի չես ծառայի, ասա ինձ, ո՞րն է քո վարձատրությունը: Իսկ Լաբանն ուներ երկու դուստր, ավագի անունը՝ Լեա, եւ կրտսերի անունը՝ Ռաքել: Բայց Լեիայի աչքերը թույլ էին, իսկ Ռաքելը գեղեցիկ էր ձեւով եւ շատ գեղեցիկ տեսքով: Հակոբը սիրեց Ռաքելին եւ ասաց. Ես կծառայեմ քեզ յոթ տարի քո կրտսեր դստեր՝ Ռաքելի համար: Ասաց նրան Լաբանը. Ավելի լավ է, որ ես նրան քեզ տամ, քան որ նրան այլ մարդու տամ, բնակիր ինձ հետ: Եւ ծառայեց Յակոբ Ռաքելի համար եօթը տարի, եւ դրանք նրա առջեւ էին ինչպէս սակաւ օրեր՝ նրան սիրելու պատճառով: Հակոբն ասաց Լաբանին. Տուր ինձ իմ կնոջը, որովհետեւ օրերը լրացել են, որպեսզի մտնեմ նրա մոտ: Իսկ Լաբանը հավաքեց այդ վայրի բոլոր մարդկանց եւ հարսանիք արեց: Եւ երեկոյ եղաւ, եւ նա առաւ իր դուստր Լիային եւ ածաւ Յակոբի մօտ, եւ Յակոբ մտաւ նրա մօտ: Իսկ Լաբանը տվեց իր դուստր Լիային իր ծառայուհի Զելփային՝ նրան որպես ծառայուհի: Եղավ առավոտ, եւ ահա Լեա էր: Հակոբն ասաց Լաբանին. Ի՞նչ է այս, որ արեցիր ինձ: Ո՞չ Ռաքելի համար ծառայեցի քեզ մոտ, եւ ինչո՞ւ խաբեցիր զիս:

Պատասխանեց Լաբանը. Մեր տեղում այսպես չէ՝ տալ կրտսերին առաջ քան ավագը: Ավարտիր ուրեմն այս յոթ օրերը, և կտամ քեզ նաև սրան՝ այն աշխատության փոխարեն, որ ղեռ յոթ տարի կաշխատես իմ մոտ: Հակոբը այսպես արեց, եւ լրացրեց սրա եօթնօրեակը, եւ Լաբանը տվեց նրան իր դուստր Ռաքելին կնության: Իսկ Լաբանը տվեց իր դուստր Ռաքելին իր ծառայուհի Բալլային՝ նրան ծառայուհի: Եւ մտավ Ռաքելի մոտ, բայց Ռաքելին ավելի շատ սիրեց քան Լիային, եւ նրան ծառայեց ևս յոթ տարի:

Տեսնելով բայց Տեր Աստվածը, որ Լեան ատված էր, բացեց նրա արգանդը, իսկ Ռաքելը ամուլ էր: Եւ հղիացաւ Լեան եւ ծնաւ որդի Յակոբին, կոչեց դարձեալ անունը նորա Ռուբեն՝ ասելով. Քանզի տեսաւ Տէրը իմ ստորացումը եւ տվեց ինձ որդի, այժմ ուրեմն սիրելու է զիս իմ այրը: Եւ նորից հղիացաւ եւ երկրորդ որդի ծնաւ Յակոբին, եւ ասաց. Տէրը լսեց, որ ես ատելի եմ, եւ ինձ տվեց նաեւ սրան, եւ նրա անունը կոչեց Շմավոն: Եւ հղիացաւ դարձեալ եւ ծնաւ որդի, եւ ասաց. Այժմ ամուսինս ինձ կը միանայ, քանզի նրան երեք որդի ծնեցի: Այդ պատճառով նրա անունը կոչեց Ղեւի: Եւ նորից հղիանալով ծնաւ որդի, եւ ասաց. Այժմ էլ այս համար գոհութիւն կը մատուցանեմ Տիրոջը, այդ պատճառով կոչեց նրա անունը Յուդա, եւ դադարեց ծնելուց:

30

Երբ Ռաքելը տեսավ, որ չէր ծնել Հակոբին, նախանձեց իր քրոջը, և ասաց Հակոբին. Տուր ինձ երեխաներ, եթե ոչ՝ կմեռնեմ ես:

Բարկացած Հակոբը ասաց Ռաքելին. Միթե ես եմ Աստծո փոխարեն, ով քեզ զրկեց որովայնի պտղից: Ռաքելն ասաց Հակոբին. Ահա իմ ծառայուհին՝ Բալլան, մտիր նրա մոտ, եւ նա ծնի իմ ծնկների վրա, եւ ես էլ զավակ ունենամ նրանից: Եւ տվեց նրան Բալլային՝ իր աղախինը՝ նրան կնության, եւ մտավ նրա մոտ Յակոբ: Եւ հղիացաւ Բալլան՝ Ռաքելի ծառայուհին, եւ ծնաւ Յակոբին որդի: Եւ ասաց Ռաքելը. Աստված ինձ արդարացրեց եւ լսեց իմ ձայնը, եւ ինձ որդի տվեց, դրա համար նրա անունը կոչեց Դան: Եւ դարձեալ հղիացավ Բալլան՝ Ռաքելի աղախինը, եւ երկրորդ որդի ծնեց Յակոբին: Եւ ասաց Ռաքելը. Աստված իմ կողմը կանգնեց, եւ ես պայքարեցի իմ քրոջ հետ ու հաղթեցի, եւ կոչեց նրա անունը Նեփթաղիմ: Լեան տեսավ, որ դադարել էր ծնելուց, եւ վերցրեց իր ծառայուհի Զելփային ու տվեց նրան Հակոբին կնության, եւ նա մտավ նրա մոտ: Եւ հղիացաւ Զելփան՝ Լիայի աղախինը, եւ ծնաւ Յակոբին որդի: Եւ Լիան ասաց. Բախտով, եւ անուանեց նրա անունը Գադ: Եւ հղիացաւ դարձեալ Զելփան՝ Լիայի աղախինը, եւ ծնաւ Յակոբին երկրորդ որդի: Եւ ասաց Լեան. Երանելի եմ ես, որովհետեւ երանելի կը կոչեն զիս կանայք, եւ կոչեց զանուն նորա Ասեր: Ռուբենը գնաց ցորենի հունձքի օրերին եւ գտավ մանրագորայի խնձորներ դաշտում, եւ բերեց դրանք իր մայր Լիային: Ռաքելը ասաց իր քույր Լիային. Տուր ինձ քո որդու մանրագորայից: Ասաց Լեան. Քեզ բավական չէ՞, որ վերցրիր իմ ամուսնուն. արդյոք իմ որդու մանրագորներն էլ կվերցնե՞ս: Ասաց Ռաքելը. Ոչ այդպես, թող քնի քեզ հետ այս գիշեր՝ քո որդու մանրագորների փոխարեն: Մտավ բայց Հակոբ արտից երեկոյին, եւ Լիա ելավ նրան ընդառաջ, եւ ասաց. Ինձ մօտ կը մտնես այսօր, որովհետեւ քեզ վարձել եմ իմ որդու մանրագորների փոխարէն, եւ քնեց նրա հետ այն գիշերը: Եւ լսեց

Աստուած Լիայի, եւ յղացած ծնաւ Յակոբին հինգերորդ որդին: Եւ Լեան ասաց. Աստված ինձ տվեց իմ վարձքը, որովհետեւ իմ ծառայուհուն տվեցի իմ ամուսնուն, եւ նրա անունը կոչեց Իսաքար, որ նշանակում է վարձք: Եւ հղիացաւ դարձեալ Լիա եւ ծնաւ վեցերորդ որդին Յակոբին: Եւ ասաց Լեան. Տուել է Աստուած ինձ բարի պարգեւ այժմ ժամանակի, ընտրելու է զիս այրս իմ, քանզի ծնել եմ նմա վեց որդիս: Եւ կոչեց զանուն նորա Զաբուղոն: Եւ դրանից հետո ծնեց դուստր եւ կոչեց նրա անունը Դինա: Եւ հիշեց Աստված Ռաքելին, եւ լսեց նրան Աստված, եւ բացեց նրա արգանդը: Եւ հղիանալով ծնեց Յակոբին որդի, եւ ասաց Ռաքէլ. Հեռացրեց Աստուած իմ նախատինքը: Եւ նա կոչեց նրա անունը Հովսեփ՝ ասելով. Աստված ինձ ուրիշ որդի տա:

Եղավ այնպես, երբ Ռաքելը ծնեց Հովսեփին, Հակոբն ասաց Լաբանին. Արձակի՛ր զիս, որպեսզի երթամ իմ տեղը եւ իմ երկիրը: Վերադարձրու իմ կանանց եւ իմ երեխաներին, որոնց համար ես ծառայել եմ քեզ, որպեսզի գնամ, քանզի դու գիտես այն ստրկությունը, որով ես ծառայել եմ քեզ: Լաբանն ասաց նրան. Եթե շնորհք գտա քո առաջ, գուշակեցի, որ Աստված օրհնեց ինձ քո գալուստի պատճառով: Նշիր քո վարձը ինձ, և կտամ: Ասաց Հակոբը. Դու գիտես, թե ինչպես ծառայեցի քեզ, եւ թե քո անասունները ինչ վիճակում էին ինձ մոտ: Փոքր էր այն ամենը, ինչ քո մոտ էր իմ գալուց առաջ, եւ աճեց բազմության, եւ Տէր Աստված օրհնեց քեզ իմ ոտքի վրա. հիմա ուրեմն ե՛րբ կանեմ ես եւս ինձ համար տուն: Եվ ասաց նրան Լաբանը. Ի՞նչ քեզ տամ: Ասաց նրան Յակոբը. Ոչինչ չես տա ինձ, եթե կատարես ինձ համար այս խոսքը, դարձյալ կհովուեմ քո ոչխարները եւ կպահեմ: Թող անցնեն քո բոլոր ոչխարները այսօր, և այնտեղից

առանձնացրու գառների մեջ ամեն մութ գույնի ոչխար, և այծերի մեջ ամեն խայտաբղետ ու ցանված, կլինի ինձ վարձք: Եւ կպատասխանի ինձ արդարութիւնս իմ յետեւեալ օրը, որովհետեւ վարձքս իմ քո առաջ է. ամեն ինչ, որ եթե ոչ է ցանուած եւ սպիտակագիծ այծերի մէջ, եւ մուգ գառների մէջ, գողացեալ կը լինի իմ մօտ: Լաբանն ասաց նրան. Թող լինի ըստ քո խոսքի: Եւ նա բաժանեց այն օրը խայտաբղետ եւ շատ սպիտակ նոխազները, եւ բոլոր խայտաբղետ եւ շատ սպիտակ այծերը, եւ ամեն ինչ որ մուգ էր գառների մէջ, եւ ամեն ինչ որ սպիտակ էր նրանց մէջ, եւ տվեց իր որդիների ձեռքով: Եւ նա երեք օրվա ճանապարհ հեռացրեց իրենց եւ Յակոբի միջեւ, իսկ Յակոբը արածեց Լաբանի մնացած ոչխարները: Հակոբը իր համար վերցրեց սատարախենու, ընկուզենու եւ չինարի թարմ ճիւղեր, եւ Հակոբը կեղեւեց զանոնք սպիտակ կեղեւներով, եւ թարմ մասը քերելով՝ ճիւղերի վրայ երեւաց սպիտակը, որ կեղեւեց, խայտաբղետ: Եւ դրեց մաքրած ձողերը ջրի խմելու տաշտերի մեջ, որպեսզի երբ ոչխարները գան խմելու եւ ձողերի առաջ մոտենան խմելու, ոչխարները յղանան ձողերի վրա: Եւ ոչխարները յղանում էին ձողերի մօտ, եւ ոչխարները ծնում էին մաքուր սպիտակ, տարբերագոյն ու մոխրագոյն խայտաբղէտ: Իսկ գառները բաժանեց Հակոբը, եւ կանգնեցրեց ոչխարների առջեւ ճերմակագիծ խոյ եւ ամեն պիստ գառ, եւ բաժանեց իր համար առանձին հոտեր, եւ չխառնեց դրանք Լաբանի ոչխարների հետ: Եղավ այնպես, որ այն ժամանակ, երբ ոչխարները յղանում էին արգանդում ընդունելով, Հակոբը ձողերը դրեց ոչխարների առաջ աւազաններում, որպեսզի նրանք յղանան ըստ ձողերի: Երբ ոչխարները ծնեին, նա չէր դնում, և եղավ այնպես, որ աննշանները Լաբանինն էին, իսկ

նշանավորները՝ Հակոբի: Եւ այն մարդը չափազանց հարստացաւ, եւ նա ունեցաւ բազում անասուններ, արջառներ, ծառաներ, աղախիններ, ուղտեր եւ էշեր:

31

Լսեց Հակոբ Լաբանի որդիների խոսքերը, որոնք ասում էին. Հակոբը վերցրել է մեր հոր ամբողջ ունեցվածքը, և մեր հոր ունեցվածքից է ստեղծել այս ամբողջ փառքը: Եւ Յակոբը տեսաւ Լաբանի դէմքը, եւ ահա այն նրա հանդէպ չէր ինչպէս երէկ եւ երրորդ օրը: Տէրը ասաց Յակոբին. Վերադարձի՛ր քո հօր երկիրը եւ քո ազգականների մօտ, եւ ես քեզ հետ կը լինեմ: Ուղարկելով՝ Հակոբը կանչեց Լիային եւ Ռաքելին դեպի դաշտը, որտեղ հոտերն էին: Եւ ասաց նոցա. Տեսնում եմ ես ձեր հօր դէմքը, որ ինձ հանդէպ այնպէս չէ, ինչպէս երէկ եւ երեքշաբթի, բայց իմ հօր Աստուածը ինձ հետ էր: Եւ դուք ինքներդ գիտեք, որ ամբողջ ուժով իմ ծառայել եմ ձեր հօրը: Բայց ձեր հայրը խաբեց ինձ և փոխեց իմ վարձքը տասը անգամ, և Աստված նրան չտվեց մնասել ինձ: Եթե այսպես ասի, բազմագույնները կլինեն քո վարձատրությունը, և բոլոր ոչխարները կծնեն բազմագույն, իսկ եթե ասի, սպիտակները կլինեն քո վարձատրությունը, և բոլոր ոչխարները կծնեն սպիտակ: Եւ Աստուած վերցրեց ձեր հօր բոլոր անասունները եւ տվեց ինձ զայնոսիկ: Եւ եղաւ, երբ ոչխարները յղանում էին արգանդում, տեսայ իմ աչքերով քնի մէջ, եւ ահա նոխազներն ու խոյերը բարձրանում էին ոչխարների եւ այծերի վրայ՝ սպիտակ, խայտաբղետ եւ մոխրագոյն ցանված: Եւ ասաց ինձ Աստծո Հրեշտակը քնի մեջ. Յակո՛բ, իսկ ես ասացի. ի՞նչ է: Եւ

ասաց. Բարձրացրո՛ւ քո աչքերը եւ տե՛ս այծերն ու խոյերը, որոնք բարձրանում են ոչխարների ու այծերի վրա՝ խայտաճերպ, բազմագույն եւ մոխրագույն ցանված, քանզի տեսել եմ այն ամենը, ինչ Լաբանը քեզ անում է: Ես եմ Աստված, որ հայտնվեցի քեզ Աստծո տեղում, որտեղ օծեցիր ինձ համար սյուն եւ ուխտ արեցիր ինձ այնտեղ: Հիմա ուրեմն վեր կաց եւ ել այս երկրից, եւ գնա քո ծննդյան երկիրը, եւ ես քեզ հետ կլինեմ: Եւ Ռաքելն ու Լիան պատասխանելով՝ ասացին նրան. Մի՞թե մեզ համար դեռ բաժին կամ ժառանգություն կա մեր հոր տանը: Ո՞չ որպես օտարներ ենք հաշվված մենք նրա համար: Քանզի նա վաճառեց մեզ եւ ուտելով կերաւ մեր արծաթը: Ամբողջ հարստությունն ու փառքը, որ Աստված վերցրեց մեր հորից, մերը կլինի և մեր երեխաների, արդ, ուրեմն այն ամենը, ինչ Աստված քեզ ասել է, արա՛: Ելնելով՝ Հակոբը վերցրեց իր կանանց եւ իր երեխաներին ուղտերի վրա, Եւ տարաւ բոլոր ունեցուածքները իր, եւ բոլոր ուղեբեռը իր, որ ստացել էր Միջագետքում, եւ բոլոր իրը՝ գնալու համար դէպի Իսահակ՝ իր հայրը, Քանաանի երկիրը: Լաբանը գնաց իր ոչխարները խուզելու, իսկ Ռաքելը գողացավ իր հոր կուռքերը: Բայց Հակոբը թաքցրեց Ասորի Լաբանից՝ չհայտնելու նրան, որ ինքը փախչում է: Եւ նա փախաւ իր ամբողջ ունեցուածքով, անցաւ գետը եւ շտապեց դէպի Գաղաադ լեռը: Երրորդ օրը հաղորդվեց Ասորի Լաբանին, որ Հակոբը փախել է: Եւ վերցնելով իր եղբայրներին իր հետ, յոթ օր ճանապարհ հետապնդեց նրան, եւ հասավ նրան Գաղաադ լերան վրա: Բայց Աստված եկավ Լաբան Ասորուն քնի մեջ գիշերը եւ ասաց նրան. Զգուշացի՛ր, որ երբեք չար բան չխոսես Յակոբի հետ: Եւ Լաբանը հասաւ Հակոբին, իսկ Հակոբը խփել էր իր վրանը լեռան վրայ, իսկ Լաբանը կանգնեցրեց իր եղբայրներին Գաղաադ լեռան

վրայ: Ասաց Լաբան Հակոբին. Ի՞նչ արեցիր, ինչո՞ւ գաղտնի փախար, զիս գողացար եւ իմ դուստրերս տարար, ինչպես սրով գերի վերցրած գերիներ: Եթե հայտնեիր ինձ, ես քեզ կուղարկեի ուրախությամբ՝ երաժիշտներով, թմբուկներով ու քնարով: Եւ ես արժանի չեղայ համբուրելու իմ որդիներին եւ իմ դուստրերին, իսկ այժմ անմտաբար վարվեցիր: Եւ հիմա իմ ձեռքը ուժեղ է քեզ վնասելու, բայց քո հոր Աստվածը երեկ ինձ ասաց՝ Զգուշացի՛ր, որ երբեք չար բան չխոսես Յակոբի հետ: Հիմա, ուրեմն, գնացել ես, քանի որ սաստիկ ցանկացար վերադառնալ քո հոր տունը, բայց ինչո՞ւ գողացար իմ աստվածները: Պատասխանելով՝ Հակոբն ասաց Լաբանին. Վախեցա, քանզի ասացի, որ երբևէ չվերցնես քո դուստրերը ինձնից և ամեն ինչ, որ իմն է: Եւ ասաց Յակոբ. Ում մոտ որ գտնես քո աստուածները, նա չի ապրի մեր եղբայրների առաջ: Ճանաչի՛ր, թե ինչ է իմ մոտ քո բաներից, եւ առ: Եւ նա ոչինչ չճանաչեց իր մոտ: Բայց Յակոբը չգիտեր, որ Ռաքելը՝ իր կինը, գողացել էր դրանք: Մտնելով՝ Լաբանը փնտրեց Լիայի տան մեջ և չգտավ, ապա ելավ Լիայի տնից և փնտրեց Հակոբի տունը, ինչպես նաև երկու աղախինների տան մեջ, և չգտավ, բայց մտավ նաև Ռաքելի տունը: Ռաքելը վերցրեց կուռքերը և դրանք դրեց ուղտի թամբերի մեջ ու նստեց դրանց վրա: Եւ ասաց նա իր հորը. Մի՛ ծանր կրիր, տէ՛ր, չեմ կարող ելնել քո առաջ, որովհետեւ կանանց սովորութիւնը ինձ վրայ է: Լաբանը փնտրեց ամբողջ տան մէջ եւ չգտաւ կուռքերը: Բարկացավ Հակոբը եւ կռվեց Լաբանի հետ, եւ պատասխանելով՝ Հակոբն ասաց Լաբանին. Ի՞նչ է իմ անիրավությունը եւ ի՞նչ է իմ մեղքը, որ հետապնդեցիր ինձ, ԵՒ որ փնտրեցիր իմ տան բոլոր անօթները, ի՞նչ գտար քո տան բոլոր անօթներից: Դի՛ր այստեղ քո եղբայրների և իմ եղբայրների առաջ, և թող նրանք դատեն մեր երկուսի միջև: Սրանք քսան

տարի ես քեզ հետ եմ, քո ոչխարներն ու քո այծերը անզավակ չեղան, քո ոչխարների խոյերը չկերա: Գազանամորթը քեզ չեմ բերել, ես ինքս էի հատուցում ցերեկվա գողությունները եւ գիշերվա գողությունները: Ես օրվա ընթացքում այրվում էի ջերմությունից, իսկ գիշերը՝ սառույցից, և քունը հեռանում էր իմ աչքերից: Սրանք քսան տարի են, որ ես քո տանը եմ. ծառայեցի քեզ տասնչորս տարի քո երկու դուստրերի փոխարեն եւ վեց տարի՝ քո ոչխարների մոտ, իսկ դու խաբեցիր իմ վարձքը տասը գառներով: Եթե իմ հոր Աբրահամի Աստվածը եւ Իսահակի վախը ինձ հետ չլինեին, այժմ դու ինձ դատարկ ձեռքով կուղարկեիր: Իմ խոնարհումն ու իմ ձեռքերի վաստակը Աստված տեսաւ եւ երեկ քեզ յանդիմանեց:

Պատասխանելով՝ Լաբանն ասաց Հակոբին. Այդ դուստրերը՝ իմ դուստրերն են, եւ որդիները՝ իմ որդիներն են, եւ անասունները՝ իմ անասունները, եւ ամեն ինչ, որ դու տեսնում ես, իմն է, եւ իմ դուստրերի համար ի՞նչ կարող եմ անել այսօր, կամ նրանց զավակների համար, որոնց նրանք ծնեցին: Հիմա, ուրեմն, եկ կնքենք ուխտ ես և դու, և այն կլինի վկայություն իմ ու քո միջև: Նա ասաց նրան. Ահա ոչ ոք մեզ հետ չէ, տես՝ Աստված վկա է իմ ու քո միջև: Բայց Հակոբը քար վերցնելով՝ կանգնեցրեց այն որպես սյուն: Հակոբն ասաց իր եղբայրներին. Հավաքեցէք քարեր, եւ նրանք հավաքեցին քարեր ու բլուր շինեցին, եւ այնտեղ՝ բլրի վրայ կերան, եւ Լաբանն ասաց նրան. Այս բլուրը այսօր վկայում է իմ ու քո միջեւ: Եւ Լաբանը կանչեց այն վկայության բլուր, իսկ Յակոբը կանչեց այն վկա բլուր: Ասաց Լաբանը Հակոբին. Ահա այս բլուրը եւ այս սյունը, որ կանգնեցրի իմ ու քո միջեւ, վկայում է այս բլուրը, եւ վկայում է այս սյունը, դրա համար կոչվեց անունը՝

բլուր վկայում է: Եւ այն տեսիլքը, որ ասաց՝ թող Աստված նայի իմ եւ քո միջեւ, որովհետեւ կբաժանուենք մեկը մյուսից: Եթե դու կխոնարհեցնես իմ դուստրերը, եթե դու կանայք կառնես իմ դուստրերի հետ, տես, ոչ ոք մեզ հետ չէ տեսնում, Աստված վկա է ինձ եւ քեզ միջեւ: Եթե ես չանցնեմ քեզ մոտ, ոչ էլ դու անցնես ինձ մոտ այս բլուրը և այս սյունը չարիքի նպատակով: Աբրահամի Աստվածը և Նաքորի Աստվածը թող դատեն մեր միջև, և Հակոբը երդվեց իր հոր՝ Իսահակի վախով: Եւ նա զոհ մատուցեց լերան վրա, եւ կանչեց իր եղբայրներին, եւ նրանք կերան ու խմեցին, եւ ննջեցին լերան վրա:

32

Ելած Լաբանը առավոտը, համբուրեց իր որդիներին և դուստրերին, և օրհնեց նրանց, և դարձած Լաբանը գնաց իր տեղը:

Եւ Յակոբ գնաց իր ճանապարհով, եւ նայելով վեր՝ տեսավ Աստծո բանակը բանակատեղի դրած, եւ Աստծո հրեշտակները հանդիպեցին նրան: Հակոբն ասաց, երբ տեսավ նրանց. Աստծո բանակն է սա, եւ կոչեց այն տեղի անունը Բանակներ:

Հակոբը պատգամաբերներ ուղարկեց իր առջև դեպի իր եղբայր Եսաւը, Սէիրի երկիրը, Եդոմի երկիրը: Եւ հրամայեց նրանց՝ ասելով. Այսպես կասեք տիրոջս Եսաւին. այսպես ասում է ծառադ Յակոբը. Լաբանի մոտ բնակվեցի եւ ուշացա մինչեւ հիմա: Եւ եղան ինձ արջառներ, էշեր, ոչխարներ, ծառաներ եւ

աղախիններ, եւ ուղարկեցի հայտնել տիրոջս Եսաւին, որպեսզի ծառադ քո գտնի շնորհ քո առաջ: Եւ հրեշտակները վերադարձան Յակոբի մոտ՝ ասելով. Եկանք քո եղբոր՝ Եսաւի մոտ, եւ ահա նա գալիս է քեզ հանդիպելու, եւ նրա հետ չորս հարյուր մարդ է: Հակոբը շատ վախեցավ և տագնապում էր, ուստի բաժանեց իր հետ եղած ժողովրդին, արջառներին, ուղտերին և ոչխարներին երկու ճամբարների: Եւ ասաց Յակոբ. Եթե Եսաւ գա մի բանակի վրայ եւ հարուածէ զայն, երկրորդ բանակը կը փրկուի: Ասաց Հակոբ. Աստված հօր իմ Աբրահամի եւ Աստված հօր իմ Իսահակի, Տէ՛ր, դու որ ասացիր ինձ՝ վերադարձիր քո ծննդեան երկիրը, եւ բարիք կանեմ քեզ: Թող բավական լինի ինձ բոլոր արդարությունից և բոլոր ճշմարտությունից, որ դու արեցիր ծառային քո, քանզի այս իմ գավազանով անցա այս Հորդանանը, իսկ հիմա եղա երկու բանակատեղիներ: Փրկի՛ր ինձ եղբորս ձեռքից, Եսաւի ձեռքից, որովհետեւ վախենում եմ ես նրանից, որ երբեք չգա եւ չհարվածի ինձ, եւ մայրը՝ զավակների հետ: Բայց Դու ասացիր՝ լավ կանեմ քեզ, և քո զավակը կդարձնեմ ինչպես ծովի ավազը, որը չի հաշվվի իր բազմության պատճառով: Եւ քնեց այնտեղ այն գիշերը, եւ վերցրեց այն պարգեւներից, որ բերել էր, եւ ուղարկեց իր եղբոր՝ Եսաւին: երկու հարյուր այծ, քսան նոխազ, երկու հարյուր ոչխար, քսան խոյ, ուղտներ կաթնատու եւ նրանց երեխաները՝ երեսուն, արջառներ՝ քառասուն, ցուլեր՝ տասը, էշեր՝ քսան եւ մտրուկներ՝ տասը: Եւ տվեց դրանք իր ծառաներին՝ հոտ առանձին, բայց ասաց իր ծառաներին. գնացեք իմ առջեւից, եւ միջակայք դրեք հոտի եւ հոտի միջեւ: Եւ հրամայեց առաջինին՝ ասելով. Եթե քեզ հանդիպի Եսաւ եղբայրս եւ հարցնի քեզ՝ ասելով. Ո՞ւմն ես, եւ ո՞ւր ես գնում, եւ ո՞ւմն են այս քո առաջից գնացողները: Կասես, քո ծառայի

Հակոբի պարգևներ ուղարկել է իմ տիրոջը Եսավին, եւ ահա ինքը մեր հետեւից է: Եւ հրամայեց առաջինին, եւ երկրորդին, եւ երրորդին, եւ բոլոր նրանց, որ գնում էին այս հոտերի առաջ, ասելով. Այս խոսքով խոսեցեք Եսաւին, երբ նա ձեզ գտնի: Եւ դուք կասեք. Ահա ծառան քո Հակոբ գալիս է մեր հետեւից: Ասաց որ. Ես կհաշտեցնեմ դեմքը նրա նվերներով, որ գնում են նրա առաջից, եւ հետո սա ես կտեսնեմ դեմքը նրա, գուցե որ կընդունի դեմքը իմ: Եւ նուէրները գնացին նրա առջեւից, իսկ ինքը քնեց այդ գիշերը բանակատեղիում: Ելնելով այդ գիշերը, նա վերցրեց երկու կանանց, երկու ծառայուհիներին և իր տասնմեկ երեխաներին, և անցավ Յաբոք գետի անցումը: Եւ վերցրեց նրանց ու անցավ հեղեղատը, եւ անցրեց իր ամբողջ ունեցվածքը:

Մնաց բայց Հակոբ միայն, և մի մարդ ըմբշամարտեց նրա հետ մինչև առավոտ: Տեսավ, բայց որ ոչ է ունակ դեպի նրան, եւ դիպավ լայնութեան զանգակի նորա, եւ թմրեցոյց զլայնութիւնն զանգակի Յակոբայ ի մարտնչելն նորա ընդ նմա: Եւ ասաց նմա. Ուղարկի՛ր զիս, քանզի ելաւ այգը: Իսկ նա ասաց. Ոչ, չեմ ուղարկի քեզ, եթե զիս չօրհնես: Ասաց նրան. Ի՞նչ է քո անունը: Նա ասաց. Հակոբ: Եւ ասաց նրան. Այլեւս քո անունը Յակոբ չի կոչուի, այլ քո անունը Իսրայէլ կը լինի, որովհետեւ ուժեղացար Աստուծոյ հետ, եւ մարդկանց հետ զօրաւոր կը լինես: Հարցրեց Հակոբը եւ ասաց. Պատմի՛ր ինձ քո անունը: Եւ ասաց. Ինչո՞ւ ես դու հարցնում իմ անունը: Եւ օրհնեց նրան այնտեղ: Եւ Հակոբը կոչեց այն տեղի անունը Աստծո տեսք, քանզի տեսայ Աստծուն դէմ առ դէմ, եւ փրկվեց իմ հոգին: Արեգակը բարձրացավ նրան, երբ անցավ Աստծո ձևը, իսկ ինքը կաղում էր իր ազդրով: Այս բանի համար Իսրայելի որդիները չեն ուտում այն ջիլը, որ թմրեց, որը գտնվում

է ազդրի լայնության վրա, մինչև այսօր, որովհետև դիպավ Հակոբի ազդրի լայնությանը՝ այն ջլին, որ թմրեց:

33

Նայելով վերև, Հակոբը իր աչքերով տեսավ, և ահա նրա եղբայր Եսաուն գալիս էր, և նրա հետ չորս հարյուր մարդ, և Հակոբը բաժանեց երեխաներին Լիայի, Ռաքելի և երկու աղախինների վրա: Եւ դրաւ զերկուս աղախինսն եւ զորդիս նոցա առաջ, եւ զԼիան եւ զորդիս նորա յետոյ, եւ զՌաքելն եւ զՅովսէփ վերջում: Ինքը առաջ գնաց նրանցից առաջ և երկրպագեց երկրի վրա յոթ անգամ, մինչև մոտենալը իր եղբորը: Եւ Եսաւը վազեց նրան ընդառաջ, գրկեց նրան, ընկավ նրա պարանոցին վրա, համբուրեց նրան, եւ երկուսն էլ լացին: Եւ նայելով վեր Եսաւ տեսաւ կանանց եւ երեխաներին, եւ ասաց. Ի՞նչ են այս քեզ համար: Եւ նա ասաց. Երեխաներ, որոնց Աստուած ողորմեց քո ծառային: Եւ մոտեցան երիտասարդ կանայք եւ նրանց զաւակները, եւ երկրպագեցին: Եւ մոտեցաւ Լեա եւ նրա զաւակները, եւ երկրպագեցին, եւ դրանից հետո մոտեցան Ռաքել եւ Հովսեփ, եւ երկրպագեցին: Եւ ասաց. Ի՞նչ են քեզ այս բոլոր բանակատեղիները, որոնց հանդիպեցի: Եւ նա ասաց. Որպեսզի ծառադ գտնի շնորհ քո առաջ, տէ՛ր: Բայց Եսաւն ասաց. Ինձ բազում կա, եղբա՛յր, թող քոնը քեզ լինի: Ասաց Հակոբը. Եթե շնորհ գտայ քո առաջ, ընդունիր ընծաները իմ ձեռքերիցս, որովհետեւ այդ պատճառով տեսայ քո դեմքը, ինչպես մեկը տեսնէր Աստծու դեմքը, եւ հաճեսցիս ինձ: Առ իմ օրհնությունները, որոնք բերել եմ քեզ, որովհետև Աստված

ողորմեց ինձ, և ես ամեն ինչ ունեմ, և ստիպեց նրան, և նա առավ: Եւ ասաց. Մեկնելով՝ գնանք ուղիղ ճանապարհով: Ասաց նրան. Իմ տերը գիտի, որ երեխաները փափուկ են, և ոչխարներն ու արջառները կաթնակեր են իմ վրա, եթե ուրեմն զանոնք մեկ օր հալածեմ, կմեռնին բոլոր անասունները: Թող գնա առաջ տերս իմ առաջ ծառայի իր, իսկ ես կշարունակեմ ճանապարհով ըստ հանգիստ ճանապարհորդության դիմացս և ըստ ոտքի երիտասարդների, մինչև որ գամ տիրոջս իմ Սեիր: Ասաց բայց Եսաւ. Կթողնեմ քեզ հետ իմ ժողովրդից: Նա բայց ասաց. Ինչո՞ւ այս: Բավական է, որ շնորհ գտայ քո առաջ, տէ՛ր: Բայց Եսաւ այն օրը դարձավ իր ճանապարհով դեպի Սէիր: Եւ Հակոբը մեկնեց դեպի վրաններ, եւ այնտեղ իր համար տներ շինեց, եւ իր անասունների համար վրաններ շինեց, այդ պատճառով կոչեց այն տեղի անունը Վրաններ:

Եւ եկաւ Հակոբ Սաղեմ՝ Սիկիմոնի քաղաքը, որ Քանաանի երկրում է, երբ Ասորւոյ Միջագետքից վերադարձաւ, եւ բանակեցաւ քաղաքի դիմաց: Եւ ձեռք բերեց դաշտի այն մասը, որտեղ կանգնեցրել էր իր վրանը, Եմմորից՝ Սիւքեմի հորից, հարյուր ամնոնով: Եւ հաստատեց այնտեղ զոհասեղան եւ կանչեց Իսրայելի Աստծուն:

34

Ելավ Դինան՝ Լեայի դուստրը, որին նա ծնել էր Հակոբին, տեղացիների դուստրերին տեսնելու: Եւ տեսաւ զնա Սիւքեմ՝ Եմորայ Խեւացու որդին, երկրի իշխանը, եւ առնելով զնա՝

ննջեցաւ նրա հետ եւ նուաստացոյց զնա: Եւ ուշադրութիւն դարձրեց Դինայի՝ Յակոբի դստեր հոգուն, եւ սիրեց կոյսը, եւ խօսեցաւ կուսին՝ ըստ նրա միտքի: Սիւքեմն ասաց իր հոր՝ Եմմորին, ասելով. Առ ինձ այս աղջիկը կնութեան: Հակոբը լսեց, որ Եմորի որդին պղծել էր իր դուստր Դինային, բայց նրա որդիները դաշտում էին իրենց անասունների հետ, և Հակոբը լռեց մինչև նրանց գալը: Եւ ելաւ Եմմորը՝ Սիւքեմի հայրը, Յակոբի մօտ՝ նրա հետ խօսելու: Իսկ Հակոբի որդիները եկան դաշտից, եւ երբ լսեցին, մարդիկ խորապես վշտացան, եւ նրանց չափազանց ցավոտ էր, որովհետեւ անպատշաճ բան արվեց Իսրայելում՝ պառկելով Հակոբի դստեր հետ, եւ այսպես չպիտի լինի: Եւ Եմմորը խոսեց նրանց՝ ասելով. Սուքեմը, իմ որդին, իր հոգով ընտրեց ձեր դուստրը, ուրեմն տվեք զայն նրան կնության: Եւ ամուսնացեք մեզ հետ. ձեր դուստրերը տվեք մեզ, եւ մեր դուստրերը վերցրեք ձեր որդիների համար: Եւ մեր մեջ բնակեցէք, եւ ահա երկիրը լայն է ձեր առաջ, բնակեցէք, եւ առեւտուր արէք նրա վրայ, եւ ստացուածք ձեռք բերեցէք նրա մեջ: Ասաց Սիւքեմը նրա հօրը եւ նրա եղբայրներին. Թող շնորհ գտնեմ ձեր առաջ, եւ ինչ որ ասեք՝ կտանք: Բազմացրեք ճոխությունը շատ, և կտամ, որպես կասեք ինձ, և կտաք ինձ այս ծառան կնության:

Պատասխանեցին Հակոբի որդիները Սիւքեմին եւ նրա հայր Եմմորին նենգութեամբ եւ խօսեցին նրանց հետ, որովհետեւ պղծել էին իրենց քոյր Դինային: Եւ ասացին նրանց Սիմէոնն ու Ղեւին՝ Դինայի եղբայրները. Մենք չենք կարող անել այս բանը՝ տալ մեր քրոջը այն մարդուն, որ անթլփատ է, քանի որ դա մեզ համար նախատինք է: Միայն այսով կնմանվենք ձեզ եւ կբնակվենք ձեզ մոտ, եթե դառնաք ինչպես մենք, եւ դուք՝

թլփատելով ձեր բոլոր արուներին: Եւ կտանք մեր դուստերը ձեզ, եւ ձեր դուստերից կառնենք մեզ համար կանայք, եւ կբնակվենք ձեզ մոտ, եւ կլինենք որպես մեկ ազգ: Եթե բայց չլսեք մեզ թլփատվելու համար, մեր դուստրը վերցնելով կհեռանանք: Եւ հաճեցան այդ խօսքերը Եմմովրին եւ Սիւքեմին՝ Եմմովրի որդուն: Եւ երիտասարդը չուշացաւ կատարել այս խօսքը, քանզի նեղուած էր Յակոբի դստերէն, եւ ինքը ամենափառաւորն էր իր հօր տան բոլոր անդամների մէջ: Եկավ Եմմորը եւ նրա որդի Սուքեմը իրենց քաղաքի դարպասը եւ խօսեցին իրենց քաղաքի մարդկանց հետ՝ ասելով, Այս մարդիկ խաղաղասեր են, թող մեզ հետ բնակվեն երկրի վրա և թող առևտուր անեն այնտեղ, քանի որ երկիրը ահա լայն է նրանց առջև. նրանց դուստրերը կառնենք մեզ համար կանայք, և մեր դուստրերը կտանք նրանց: Միայն այս պայմանով կնմանվեն մեզ այդ մարդիկ՝ մեզ հետ բնակվելու համար, որպեսզի լինենք մեկ ժողովուրդ, եթե մեր բոլոր արական սեռի անձինք թլփատվեն, ինչպես նրանք էլ թլփատված են: Եւ անասունները նրանց եւ չորքոտանիները եւ ունեցվածքը նրանց՝ չէ՞ որ մերը կլինեն: Միայն այս բանով նմանվենք նրանց, եւ նրանք կբնակվեն մեզ հետ: Եւ լսեցին Եմմորին եւ Սիւքեմին՝ նրա որդուն, բոլոր նրանք, ովքեր առեւտուր էին անում իրենց քաղաքի դարպասում, եւ թլփատուեցին իրենց թլփատութեան մարմինը՝ ամեն արու:

Եղավ այնպես, որ երրորդ օրը, երբ նրանք ցավի մեջ էին, Հակոբի երկու որդիները՝ Շմավոնն ու Ղեւին, Դինայի եղբայրները, իւրաքանչյուրն իր սուրը վերցրեց, եւ անվտանգ մտան քաղաք ու սպանեցին բոլոր արական սեռի մարդկանց: Էմմորին և նրա որդի Սուքեմին սպանեցին սրի բերանով, և Դեինան վերցրին Սուքեմի

տնից և ելան: Իսկ Հակոբի որդիները մտան վիրավորների վրա և կողոպտեցին այն քաղաքը, որում պղծել էին իրենց քույր Դինային: Եւ վերցրին նրանց ոչխարները, նրանց արջառները, նրանց էշերը, ինչքան որ քաղաքում էր եւ ինչքան որ դաշտում էր: Եւ բոլոր նրանց մարմինները, եւ բոլոր նրանց ուղեբեռը, եւ նրանց կանանց գերեվարեցին, եւ կողոպտեցին ինչքան որ էր քաղաքում, եւ ինչքան որ էր տներում: Ասաց Հակոբը Շմավոնին եւ Ղեւիին. Ատելի դարձրիք ինձ, այնպես որ չար լինեմ բոլոր բնակիչներին երկրի, Քանանացիներին եւ Փերեզացիներին: Ես սակաւաթիւ եմ, եւ հաւաքուելով իմ վրայ՝ կոտորեն ինձ, եւ կոչնչանամ ես եւ իմ տունը: Բայց նրանք ասացին. Մի՞թե մեր քրոջ հետ պոռնիկի պես վարվեն:

35

Աստված ասաց Հակոբին. Վե՛ր կաց, բարձրացի՛ր Բեթել, բնակի՛ր այնտեղ եւ այնտեղ զոհասեղան շինի՛ր այն Աստծուն, որ երեւաց քեզ, երբ փախչում էիր քո եղբայր Եսաւի դեմքից: Հակոբն ասաց իր տանը և բոլորին, որ իր հետ էին. Վերցրեք օտար աստվածները, որ ձեր հետ են ձեր միջից, մաքրվեցեք և փոխեք ձեր զգեստները: Եվ վեր կենալով բարձրանանք դեպի Բեթել, եւ այնտեղ զոհասեղան շինենք Աստծուն, որ լսեց ինձ իմ նեղության օրում, որ ինձ հետ էր եւ փրկեց ինձ այն ճանապարհին, որով գնացի: Եւ տվեցին Հակոբին օտար աստվածներին, որոնք էին իրենց ձեռքերում, եւ ականջօղերը, որոնք էին իրենց ականջներում, եւ Հակոբ թաքցրեց դրանք Սիկիմում գտնվող տերեբինթի ծառի տակ, եւ կորստյաց դրանք մինչեւ այսօրվա օրը:

Եւ Իսրայէլը Սիկիմոնից հեռացաւ, եւ Աստուծոյ վախը ընկաւ անոնց շուրջը եղող քաղաքներուն վրայ, եւ Իսրայէլի որդիներուն ետեւէն չհալածեցին: Հակոբը եկավ Լուզա, որ Քանաանի երկրում է, այսինքն՝ Բեթել, ինքը և բոլոր ժողովուրդը, որ նրա հետ էր: Եւ նա այնտեղ զոհասեղան կառուցեց եւ այդ վայրի անունը Բեթէլ կոչեց, քանզի այնտեղ Աստված երեւաց նրան, երբ նա փախչում էր իր եղբոր Եսաւի դեմքից:

Մեռավ Դեբորրան՝ Ռեբեկկայի դայակը, և թաղվեց Բեթելից ներքև՝ կաղնու տակ, և Հակոբը կոչեց նրա անունը՝ սգո կաղնի: Աստված երևաց Հակոբին դեռ Լուզում, երբ նա եկավ Սիրիայի Միջագետքից, և Աստված օրհնեց նրան: Եւ Աստուած ասաց նրան. Քո անունը այլեւս Յակոբ չի կոչուի, այլ քո անունը Իսրայէլ կը լինի, եւ կոչեց նրա անունը Իսրայէլ: Աստված ասաց նրան. Ես քո Աստվածն եմ, աճիր և բազմացիր, ազգեր և ազգերի ժողովներ քեզնից կլինեն, և թագավորներ քո մեջքից կելնեն: Եւ այն երկիրը, որը ես տվեցի Աբրահամին եւ Իսահակին, քեզ եմ տվել այն: Քեզ կլինի, եւ քո սերմանը քեզ հետո ես կտամ այս երկիրը: Բարձրացավ Աստվածը նրանից այն տեղից, որտեղ խոսել էր նրա հետ: Եւ Հակոբը սիւն կանգնեցրեց այն տեղում, ուր Աստուած խօսեց իր հետ, քարէ սիւն, եւ նրա վրայ զոհաբերութիւն թափեց, եւ նրա վրայ իւղ թափեց: Եվ Հակոբը կոչեց այն տեղի անունը, որտեղ Աստված խոսեց իր հետ, Բեթել: Հակոբը մեկնելով Բեթելից՝ իր վրանը կանգնեցրեց Գադերի աշտարակից անդին, եւ երբ մոտեցավ Քաբրաթային՝ Եփրաթա գալու համար, Ռաքելը ծնաւ եւ դժուարաբար ծնաւ ծննդեան ժամանակ: Եղավ, երբ նա խստորեն էր ծննդաբերում, մանկաբարձը ասաց նրան. Քաջություն ունեցիր, որովհետև այս էլ քեզ համար որդի է: Եղավ

այնպես, որ երբ նա արձակում էր իր հոգին, քանի որ մեռնում էր, նա կանչեց նրա անունը՝ իմ ցավի որդի, բայց հայրը կանչեց նրա անունը՝ Բենիամին: Մեռավ Ռաքելը, եւ թաղվեց Եփրաթայի հիպոդրոմի ճանապարհին, որը Բեթղեհեմն է: Եւ Հակոբը սիւն կանգնեցրեց նրա գերեզմանի վրայ, այս է այն սիւնը Ռաքելի գերեզմանի վրայ մինչեւ այսօր: Եղավ, երբ Իսրայելը բնակվեց այն երկրում, Ռուբենը գնաց եւ քնեց իր հոր Յակոբի հարճ Բալլասի հետ, եւ Իսրայելը լսեց, եւ դա չար երեւաց նրա առաջ: Հակոբի որդիները տասներկու էին:

Լեհայի որդիները՝ Հակոբի անդրանիկը՝ Ռուբենը, Շմավոնը, Ղևին, Հուդան, Իսաքարը, Զաբուղոնը: Ռաքելի որդիներն են՝ Հովսեփը եւ Բենիամինը: Իսկ Ռաքելի աղախին Բալլասի որդիներն էին՝ Դանն ու Նեփթաղիմը: Իսկ Զելփայի՝ Լեհայի ծառայուհու որդիները՝ Գադը եւ Ասերը, սրանք են Յակոբի որդիները, որոնք ծնվեցին նրան Միջագետքի Սիրիայում: Եկավ Հակոբը իր հոր՝ Իսահակի մոտ Մամբրե, հարթավայրի քաղաքը, այսինքն՝ Քեբրոն, Քանաանի երկրում, ուր բնակվել էին Աբրահամը եւ Իսահակը: Եղան Իսահակի օրերը, որոնք նա ապրեց, հարյուր ութսուն տարի: Եւ թուլանալով Իսահակ մեռավ, եւ միացավ իր ցեղին՝ ծեր եւ օրերով լի, եւ թաղեցին զնա Եսաւ եւ Յակոբ՝ իր որդիները:

36

Սրանք են Եսավի ազգաբանությունները, ինքը Եդոմն է: Եսաւ վերցրեց իր համար կանայք Քանանացիների դուստրերից՝ Ադան՝

Այլոմ Քետացու դուստրը, եւ Ոլիբեման՝ Անայի դուստրը, Սեբեգոն Եւայեցու որդու դուստրը: Եւ Բասեմաթը՝ Իսմայելի դուստրը, Նաբայովթի քույրը: Ադան ծնեց նրան Եղիփազին, և Բասեմաթը ծնեց Ռագուելին: Եւ Ոլիբեման ծնաւ Իեուսին, եւ Իեգլոմին, եւ Կորեին, սրանք Եսաւի որդիներն են, որոնք ծնուեցան նրան Քանաանի երկրում: Վերցրեց Եսաւը իր կանանց, իր որդիներին, իր դուստրերին, իր տան բոլոր մարդկանց, իր բոլոր ունեցվածքը, բոլոր անասունները, եւ այն ամենը, ինչ ձեռք էր բերել, եւ այն ամենը, ինչ ստացել էր Քանաանի երկրում, եւ Եսաւը գնաց Քանաանի երկրից իր եղբայր Յակոբի առջեւից: Նրանց ունեցվածքը բազում էր միասին բնակելու համար, և պանդխտության երկիրը չէր կարող կրել նրանց՝ նրանց ունեցվածքի բազմության պատճառով: Բնակվեց Եսաուն Սեիր լերան վրա, Եսաուն ինքը Եդոմն է: Սրանք են Եսավու՝ Եդոմի հոր ազգաբանությունները Սեիրի լերան մեջ: Եւ սրանք են Եսաւի որդիների անունները. Եղիփազը՝ Եսաւի կին Ադայի որդին, եւ Ռագուէլը՝ Եսաւի կին Բասեմաթի որդին: Եղան Եղիփազի որդիներ՝ Թայման, Օմար, Սոփար, Գոթոմ և Կենեզ: Թամնան հարճն էր Եղիփազի՝ Եսաւի որդու, եւ նա ծնաւ Եղիփազի համար Ամաղէկը. սրանք Ադայի՝ Եսաւի կնոջ որդիներն էին: Սրանք էին Ռագուելի որդիները՝ Նաքովթ, Զարե, Սոմե եւ Մոզե, սրանք էին Եսաւի կնոջ՝ Բասեմաթի որդիները: Սրանք են Ողիբեմասի որդիները, Անայի դստեր, Սեբեգոնի որդու, Եսաւի կնոջ. նա ծնեց Եսաւին Յեուսը, Յեգղոմը եւ Կորեն: Սրանք են Եսաւի որդիների առաջնորդները՝ Եսաւի անդրանիկ որդի Եղիփազի որդիները. առաջնորդ Թայման, առաջնորդ Օմար, առաջնորդ Սոփար, առաջնորդ Կենեզ: առաջնորդ Կորե, առաջնորդ Գոթոմ, առաջնորդ Ամալեկ, սրանք Եղիփազի առաջնորդներն են

Իդումեայի երկրում, սրանք Ադասի որդիներն են: Եւ սոքա են որդիները Ռագուէլի՝ Եսաւի որդու. առաջնորդ Նաքովթ, առաջնորդ Զարէ, առաջնորդ Սոմէ, առաջնորդ Մոզէ. սոքա են Ռագուէլի առաջնորդները Եդովմի երկրում, սոքա են Բասեմաթի՝ Եսաւի կնոջ որդիները: Սրանք են Ողիբեմասի՝ Եսաւի կնոջ որդիները. առաջնորդ Յեուս, առաջնորդ Յեգղոմ, առաջնորդ Կորե, սրանք են Ողիբեմասի՝ Անայի դստեր, Եսաւի կնոջ առաջնորդները: Սրանք Եսաւի որդիներն են, եւ սրանք նրանց առաջնորդներն են, սրանք Եդոմի որդիներն են: Սրանք են Սեիր Խորրայուի որդիները, որ բնակում էր երկիրը՝ Ղովտան, Սովբալ, Սեբեգոն, Անա, Եվ Դեսոն, եւ Ասար, եւ Ռիսոն՝ սրանք են Խոռայուի առաջնորդները, Սեիրի որդու, Եդոմի երկրում: Եղան Լովտանի որդիները՝ Քոռին եւ Հեմանը, իսկ Լովտանի քույրը՝ Թամնան: Սրանք են Սոբալի որդիները՝ Գոլամ, Մանաքաթ, Գայբել, Սովար եւ Օմար: Եւ սոքա են որդիները Սեբեգոնի՝ Այիե եւ Անա: Սա է այն Անան, որ գտաւ Յամեինը անապատում, երբ արածեցնում էր անասունները իր հօր՝ Սեբեգոնի: Սրանք են Անայի որդիները՝ Դեսոնը և Ոլիբեմա՝ Անայի դուստրը: Սրանք են Դեսոնի որդիները՝ Ամադա, Ասբան, Իթրան և Խառան: Սրանք են Ասարի որդիները՝ Բաղաամ, Զուկամ և Յուկամ: Սրանք բայց Ռիսոնի որդիներն են՝ Ովս եւ Արան: Սրանք են Քոռիի առաջնորդները՝ առաջնորդ Լոտան, առաջնորդ Սոբալ, առաջնորդ Սեբեգոն, առաջնորդ Անա: Առաջնորդ Դեսոն, առաջնորդ Ասար, առաջնորդ Ռիսոն, սրանք Քոռիի առաջնորդներն են իրենց առաջնորդությունների մեջ Եդոմի երկրում:

Եւ սոքա են թագաւորքն, որ թագաւորեցին Եդովմում՝ մինչեւ

Իսրայէլում թագաւոր թագաւորելը: Եւ թագաւորեց Եդովմում Բաղակ՝ Բէովրի որդին, եւ նրա քաղաքի անունը Դեննաբա էր: Մեռավ Բալակը, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Յովբաբը՝ Զարայի որդին Բոսոռայից: Մեռավ Յովբաբը, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Ասոմը Թայմանոնի երկրից: Մեռավ Ասոմը, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Ադադը՝ Բարադի որդին, որ հարվածեց Մադիամին Մովաբի հարթավայրում, եւ նրա քաղաքի անունը Գեթթայիմ էր: Մեռավ Ադադը, եւ նրա փոխարեն թագավորեց Սամադան Մասսեկկասից: Մեռավ Սամադան, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Սաուղը Ռոոբոթից, որ գետի կողքին է: Մեռավ Սաուղը, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Բալլենոնը՝ Աքոբորի որդին: Մեռավ Բալլենոնը՝ Աքոբորի որդին, և նրա փոխարեն թագավորեց Արադը՝ Բարադի որդին, և նրա քաղաքի անունը Փոգոր էր, իսկ նրա կնոջ անունը Մետեբեեղ էր՝ Մատրաիթի դուստրը, Մայզոոբի որդու: Սրանք են Եսավի առաջնորդների անունները նրանց ցեղերում, նրանց տեղերում, նրանց երկրներում և նրանց ազգերում. առաջնորդ Թամնա, առաջնորդ Գոլա, առաջնորդ Յեթեր: առաջնորդ Օհոլիբամա, առաջնորդ Հելաս, առաջնորդ Փինոն: Առաջնորդ Կենեզ, առաջնորդ Թայման, առաջնորդ Մազար: առաջնորդ Մագեդիել, առաջնորդ Զափոին, սրանք են Եդոմի առաջնորդները իրենց տիրույթի երկրում կառուցված բնակավայրերում, սա է Եսաւը՝ Եդոմի հայրը:

37

Բնակվեց Հակոբը այն երկրում, որտեղ պանդխտել էր իր հայրը

Քանաանի երկրում, և սրանք են Հակոբի սերունդները: Հովսեփը տասնյոթ տարեկան էր, երբ հովվում էր իր հոր ոչխարները իր եղբայրների հետ, լինելով երիտասարդ, Բալլասի որդիների հետ և Զելփասի որդիների հետ, իր հոր կանանց որդիների հետ, և Հովսեփը չար մեղադրանք բերեց Իսրայելին՝ նրանց հորը: Հակոբը սիրեց Հովսեփին բոլոր իր որդիներից առավել, որովհետև նա նրա ծերության որդին էր, եւ նա նրան շինեց պէսպէս զգեստ: Տեսնելով բայց նրա եղբայրները, որ հայրը նրան սիրում է բոլոր իր որդիներից, ատեցին նրան և չէին կարող նրա հետ խաղաղաբար խոսել: Իսկ Հովսեփը երազ տեսնելով՝ հայտնեց այն իր եղբայրներին: Եվ ասաց նոցա. Լսեցե՛ք այս երազը, որ երազեցի: Մտածեցի, որ դուք հասկեր էիք կապում դաշտի մեջտեղում, և իմ հասկը բարձրացավ ու ուղիղ կանգնեց, իսկ ձեր հասկերը շրջվելով երկրպագեցին իմ հասկին: Ասացին նրան նրա եղբայրները. Միթէ՞ թագավորելո՞վ թագավորես մեզ վրա, կամ տիրելո՞վ տիրես մեզ: Եւ ավելի եւս ատեցին նրան նրա երազների եւ նրա խոսքերի պատճառով: Նա տեսավ մեկ այլ երազ եւ պատմեց այն իր հորը եւ իր եղբայրներին ու ասաց. Ահա երազ տեսայ մեկ այլ երազ, որտեղ արեգակը, լուսինը եւ տասնմեկ աստղեր երկրպագում էին ինձ: Եւ նախատեց նրան նրա հայրը եւ ասաց նրան. ի՞նչ է այս երազը, որ երազեցիր: Միթե՞ իսկ կգանք ես եւ քո մայրը եւ քո եղբայրները երկրպագելու քեզ երկրի վրա: Նրա եղբայրները նախանձեցին նրան, բայց նրա հայրը պահեց այն խոսքը: Գնացին իսկ նրա եղբայրները արածեցնելու նրանց հոր ոչխարները Սիւքեմ: Եւ Իսրայէլն ասաց Յովսէփին. Չէ՞ որ քո եղբայրները Սիւքեմում հօտ են արածեցնում: Արի՛, քեզ կ’ուղարկեմ նրանց մօտ: Եւ նա ասաց նրան. Ահաւասիկ ես: Իսրայելն ասաց նրան. Գնա՛ տես, թե

արդյոք առողջ են քո եղբայրները և ոչխարները, ու ինձ պատմիր: Եւ նա ուղարկեց նրան Քեբրոնի հովտից, և նա եկավ Սիւքեմ: Եվ մի մարդ գտավ նրան մոլորվելիս դաշտում, եւ այն մարդը հարցրեց նրան՝ ասելով. Ի՞նչ ես փնտրում: Իսկ նա ասաց. Իմ եղբայրներին եմ փնտրում, ասա՛ ինձ, որտեղ են նրանք արածեցնում: Ասաց նրան մարդը. Հեռացել են այստեղից, քանզի լսեցի նրանց ասելը՝ երթանք դեպի Դովթայիմ: Եւ Հովսեփ գնաց իր եղբայրների հետեւից եւ գտաւ նրանց Դովթայիմում:

Նրանք հեռվից նախապես տեսան նրան, նախքան նա մոտենար իրենց, և չարամտորեն խորհեցին սպանել նրան: Իւրաքանչյուրը ասաց իր եղբորը. Ահա այն երազատեսը գալիս է: Հիմա, ուրեմն, եկեք սպանենք նրան և նետենք նրան ջրհորներից մեկի մեջ, և կասենք՝ չար գազան կերավ նրան, և կտեսնենք, թե ինչ կլինի նրա երազները: Լսելով բայց Ռուբեն փրկեց նրան նրանց ձեռքերից և ասաց. Մի՛ հարենք նրան հոգու մեջ: Ասաց նրանց Ռուբենը. Մի՛ թափեք արյուն, նետեցե՛ք նրան այդ գոբերից մեկի մեջ, որ անապատում են, բայց ձեռք մի՛ դրեք նրան, որպեսզի փրկի նրան նրանց ձեռքերից և տա նրան իր հորը: Եղավ այնպես, որ երբ Հովսեփը եկավ իր եղբայրների մոտ, նրանք հանեցին Հովսեփի բազմագույն պատմուճանը, որ նրա վրա էր: Եւ նրան վերցնելով՝ նետեցին գուբը, իսկ գուբը դատարկ էր, ջուր չունէր: Նստեցին հաց ուտելու, և բարձրացնելով իրենց աչքերը՝ տեսան, որ ահա իսմայելացի ճանապարհորդներ էին գալիս Գաղաադից, և նրանց ուղտերը բեռնված էին խնկով, խեժով և զմուռսով: Նրանք գնում էին իջեցնելու Եգիպտոս:

Յուդան ասաց իր եղբայրներին. Ի՞նչ օգուտ կա, եթե սպանենք

մեր եղբորը եւ թաքցնենք նրա արյունը: Եկեք վաճառենք նրան այս իսմայելացիներին, իսկ մեր ձեռքերը թող չլինեն նրա վրա, որովհետև նա մեր եղբայրն է և մեր մարմինը: Լսեցին նրա եղբայրները: Եւ անցնում էին Մադիանացի վաճառական մարդիկ, եւ քաշեցին ու բարձրացրին Հովսեփին գուբից, եւ վաճառեցին Հովսեփին Իսմայելացիներին քսան ոսկիով: Եւ իջեցրին Հովսեփին Եգիպտոս: Ռուբենը վերադարձավ փոսի մոտ, և չտեսավ Հովսեփին փոսում, և պատռեց իր հագուստները: Եւ վերադարձավ դէպի իր եղբայրները, եւ ասաց. Տղան չկայ, իսկ ես որտե՞ղ գնամ դեռ: Առնելով Յովսեփի խիտոնը, մորթեցին այծերի ուլ եւ պղծեցին խիտոնը արեամբ: Եւ ուղարկեցին բազմագույն խալաթը եւ բերին իրենց հօրը, եւ ասացին. Սա գտանք, ճանաչի՛ր՝ արդյոք քո որդու խալաթն է, թե՞ ոչ: Եւ ճանաչեց զնա եւ ասաց. Քղանցն որդւոյս է, գազան չար կերաւ զնա, գազան յափշտակեաց զՅովսէփ: Պատռեց Հակոբ իր հանդերձները, քուրձ դրեց իր մէջքի վրայ եւ սգաւ իր որդուն համար բազում օրեր: Հավաքվեցին բոլոր նրա որդիներն ու դուստրերը եւ եկան մխիթարելու նրան, բայց նա չուզեց մխիթարվել՝ ասելով, որ սգալով կիջնեմ դեպի իմ որդին դժոխք, եւ նրա հայրը լաց եղավ նրա համար: Իսկ մադիանացիները վաճառեցին Հովսեփին Եգիպտոս՝ Փարավոնի ներքինի՝ գլխավոր խոհարար Պետեփրեին:

38

Եղավ այն ժամանակ, որ Հուդան իջավ իր եղբայրներից եւ հասավ մի Ոդողամացի մարդու մոտ, որի անունը Եիրաս էր: Եւ Յուդան այնտեղ տեսաւ քանանացի մի մարդու դստերը, որի

անունը Սաւա էր, եւ վերցրեց նրան ու մտաւ նրա մոտ: Եւ հղիանալով ծնաւ որդի եւ կոչեց նրա անունը Էր: Եւ հղիանալով դարձեալ ծնաւ որդի, եւ կոչեց անունը նորա Օնան: Եւ ավելացնելով ծնաւ որդի եւ կոչեց անունը նրա Շելովմ, իսկ նա Քասբիում էր, երբ ծնաւ նրանց: Եւ Յուդան կին վերցրեց իր առաջնածին Էրի համար, որի անունը Թամար էր: Եղավ իսկ Էրը՝ Հուդայի անդրանիկը, չար Տիրոջ առաջ, եւ Աստուած սպանեց զնա: Յուդան ասաց Օնանին. Մտիր քո եղբոր կնոջ մոտ եւ ամուսնացիր նրա հետ, եւ սերմ հաստատիր քո եղբորը: Իմանալով Օնանը, որ իրեն չի լինելու այդ սերմը, եղավ այնպես, որ երբ մտնում էր իր եղբոր կնոջ մոտ, թափում էր երկրի վրա, որպեսզի սերմ չտա իր եղբորը: Չար երևաց Աստծո առաջ, որ այս արեց, և սպանեց նաև նրան:

Ասաց Հուդան Թամարին՝ իր հարսին. Նստիր որբևայրի քո հոր տանը, մինչև մեծանա Շելոմ որդին իմ, քանզի ասաց. Չլինի, որ մեռնի նաև սա, ինչպես եղբայրները իրեն: Գնացավ Թամարը և նստեց իր հոր տանը: Բազմացան օրերը, եւ մեռավ Շուան՝ Յուդայի կինը, եւ մխիթարվելուց հետո Յուդան ելավ իր ոչխարները խուզողների մոտ, ինքը եւ իր հովիվը՝ Ոդողամացի Հիրան, դեպի Թամնա: Եւ հաղորդեցին Թամարին՝ իր հարսին՝ ասելով. Ահա քո սկեսուրը բարձրանում է Թամնա՝ իր ոչխարները խուզելու: Եւ հանելով զհանդերձս այրութեան իւրոյ ի նմանէ, արկ զվարշամանն, եւ զարդարեաց զինքն, եւ նստաւ առ դրունս Այնանու, որ է ի ճանապարհին Թամնայ, տեսանէր զի մեծ եղեւ Սելովմ, եւ նա ոչ ետ զնա նմա կին: Եւ տեսնելով զնա՝ Յուդային թուաց, թե նա պոռնիկ է, քանզի ծածկել էր դեմքը, եւ չճանաչեց զնա: Նա շեղվեց դեպի այն ճանապարհը և ասաց նրան. Թույլ

տուր ինձ մտնել քեզ մոտ, քանի որ չգիտեր, թե նա իր հարսն է: Իսկ նա ասաց. Ի՞նչ կտաս ինձ, եթե մտնես ինձ մոտ: Իսկ նա ասաց. Ես քեզ ուլ կուղարկեմ իմ ոչխարներից, իսկ նա ասաց. Եթե ինձ գրավ տաս՝ մինչև որ դու ուղարկես: Նա բայց ասաց. Ո՞րն գրավը, որ քեզ կտամ: Նա բայց ասաց. Քո մատանին, քո մանյակը եւ քո ձեռքի գավազանը: Եւ տվեց նրան, եւ մտավ նրա մոտ, եւ նա յղացավ նրանից: Եւ վեր կենալով՝ գնաց, եւ հանեց իր ամառային հագուստը իրենից, եւ հագավ իր այրիության հագուստները: Յուդան ուղարկեց այծի ուլը իր Ոդողամացի հովվի ձեռքով՝ կնոջից գրավը վերցնելու համար, բայց նա չգտավ նրան: Նա հարցրեց այն տեղի տղամարդկանց՝ որտե՞ղ է այն պոռնիկը, որ Այնանում՝ ճանապարհի վրա էր: Եւ նրանք ասացին՝ այստեղ պոռնիկ չէր եղել: Եւ դարձաւ դէպի Յուդան եւ ասաց. Չգտայ, եւ այն տեղի մարդիկ ասում են, թէ այստեղ պոռնիկ չկայ: Ասաց Յուդան. Թող պահի դրանք, բայց երբեք չծիծաղվենք: Ես իսկապես ուղարկել եմ այս ուլը, բայց դու չես գտել: Եղավ երեք ամիս անց հաղորդվեց Հուդային՝ ասելով. Պոռնկացել է քո հարսը՝ Թամարը, եւ ահա նա յղի է պոռնկությունից: Ասաց Հուդան. Հանեցեք նրան եւ թող այրվի: Սա բայց, մինչ տարվում էր, ուղարկեց իր սկեսրոջ մոտ՝ ասելով. Այն մարդուց, ում սրանք են, ես որովայնում ունեմ, և ասաց. Ճանաչի՛ր, ում են մատանին, շղթան և այս գավազանը: Յուդան ճանաչեց եւ ասաց. Թամարն արդարացած է, ոչ թե ես, որովհետեւ ես նրան չտվեցի իմ որդի Սելովմին: Եւ նա այլեւս նրան չճանաչեց: Եղավ այնպես, որ երբ նա ծնանում էր, երկվորյակներ էին նրա որովայնում: Եղավ, որ երբ նա ծնում էր, մեկը դուրս հանեց ձեռքը, իսկ մանկաբարձը վերցրեց և կապեց նրա ձեռքին կարմիր թել՝ ասելով. Սա կելնի առաջինը: Իսկ երբ նա հետ քաշեց ձեռքը, անմիջապես դուրս

եկավ նրա եղբայրը, և նա ասաց. Ինչո՞ւ քեզ համար պատռվեց ցանկապատը: Եվ նա կոչեց նրա անունը Փարես: Եւ հետո այս ելաւ նրա եղբայրը, որի ձեռքին կարմիրն էր, եւ կոչեց նրա անունը Զարա:

39

Հովսեփը բերվեց Եգիպտոս, եւ նրան ձեռք բերեց Պետեփրեսը՝ Փարավոնի ներքինին, գլխավոր խոհարարը, եգիպտացի մարդ, Իսմայելացիների ձեռքից, որոնք բերել էին նրան այնտեղ: Եւ Տէրը Յովսէփի հետ էր, եւ նա յաջողող մարդ էր, եւ նա իր եգիպտացի տիրոջ տանը մնաց: Նրա տերը գիտեր, որ Տերը նրա հետ էր, և ինչ էլ որ նա անի, Տերը հաջողություն է տալիս նրա ձեռքերում: Եւ Յովսէփ շնորհ գտաւ իր տիրոջ առաջ եւ հաճելի եղաւ նրան: Եւ նրան կացուցեց իր տան վրայ, եւ այն ամենը, որ ինչ որ նրան էր, տուաւ Յովսէփի ձեռքը: Եղավ, որ հետո նրա տան վրա եւ այն ամենի վրա, ինչ նրան էր, դառնալուց, Տէրը օրհնեց եգիպտացու տունը Հովսեփի միջոցով, եւ Տիրոջ օրհնությունը եղավ նրա բոլոր ունեցվածքների մեջ՝ տանը եւ դաշտում: Եւ վստահեց նրան բոլոր ինչ որ ունէր՝ Հովսեփի ձեռքերին, եւ ինքը ոչինչ չէր գիտեր իր տան մասին, բացի հացից որ ուտում էր: Եւ Հովսեփը գեղեցիկ էր կերպարանքով եւ շատ գեղեցիկ տեսքով: Եւ եղաւ այդ խօսքերից յետոյ, եւ իր տիրոջ կինը իր աչքերը դարձրեց Յովսէփի վրայ եւ ասաց. Պառկի՛ր ինձ հետ: Նա բայց չէր ցանկանում, եւ ասաց իր տիրոջ կնոջը. Եթե իմ տերը ինձ միջոցով ոչինչ չի գիտի իր տանը, եւ ամեն ինչ որ նրան է՝ տվեց իմ ձեռքերը, Եւ այս տանը մեջ ոչինչ չի գերազանցում ինձնից, եւ ոչինչ չի պահված ինձնից, բացի

քեզնից, քանի որ դու նրա կինն ես, եւ ինչպե՞ս կանեմ այս չար գործը եւ կմեղանչեմ Աստծո դեմ: Երբ նա օրեցօր խոսում էր Հովսեփին, եւ նա չէր հնազանդվում նրան՝ քնելու նրա հետ, զուգակցվելու նրա հետ: Եղավ այդպիսի մի օր, եւ Հովսեփը մտավ տուն՝ իր գործերը կատարելու, եւ ոչ ոք չկար տանը ներսում: Եւ նա բռնեց զնա հանդերձից՝ ասելով. Պառկի՛ր ինձ հետ, եւ նա թողած իր հանդերձները նրա ձեռքերում՝ փախաւ եւ ելաւ դուրս: Եւ եղեւ, երբ տեսաւ, որ թողած էր իր հանդերձները նրա ձեռքերում, փախաւ եւ դուրս ելաւ: Եւ կանչեց նրանց, որ տանը էին, եւ ասաց նրանց՝ ասելով. տեսէք, բերեց մեզ Եբրայեցի ծառա՝ մեզ ծաղրելու, մտավ դէպի ինձ՝ ասելով. պառկիր ինձ հետ, եւ ես աղաղակեցի մեծ ձայնով: Բայց երբ նա լսեց, որ բարձրացրի իմ ձայնը եւ աղաղակեցի, թողնելով իր հանդերձները իմ մոտ՝ փախավ եւ դուրս ելավ: Եւ նա թողեց հագուստները իր մոտ, մինչեւ որ տէրը եկաւ իր տունը: Եւ խոսեց նրան ըստ այս խոսքերի՝ ասելով. Մտավ դեպի ինձ այն եբրայեցի ծառան, որ բերեցիր մեզ մոտ՝ ծաղրելու ինձ, եւ ասաց ինձ՝ կպառկեմ քեզ հետ: Իսկ երբ լսեց, որ բարձրացրի ձայնս եւ աղաղակեցի, նա թողնելով իր զգեստները իմ մոտ՝ փախավ եւ դուրս ելավ: Եղավ այնպես, երբ տերը լսեց իր կնոջ խոսքերը, որ նա խոսեց նրան՝ ասելով. Այսպես արեց ինձ քո ծառան, նա բարկությամբ բարկացավ:

Եւ տէրը վերցնելով Հովսէփին, դրեց նրան ամրոցի մէջ, այն տեղում, ուր թագավորի բանտարկեալները պահվում են ամրոցում: Եւ Տէրը Յովսէփի հետ էր, եւ թափեց նրա վրայ ողորմութիւն, եւ շնորհ տուաւ նրան բանտապետի առաջ: Եւ բանտապետը բանտը տվեց Հովսեփի ձեռքը, եւ բոլոր

բանտարկյալները, որոնք բանտում էին, եւ այն ամենը, ինչ այնտեղ անում էին, ինքը էր անում: Բանտապետը բանտի ոչինչ չէր իմանում նրա միջոցով, որովհետև ամենը Հովսեփի ձեռքով էր, քանի որ Տերը նրա հետ էր, եւ ինչ որ ինքը անում էր, Տերը բարգավաճ էր դարձնում նրա ձեռքերում:

40

Եղավ այդ խոսքերից հետո, որ մեղանչեց Եգիպտոսի թագավորի գլխավոր գինեվորը և գլխավոր հացագործը իրենց տիրոջը՝ Եգիպտոսի թագավորին: Եւ Փարաւոնը բարկացաւ իր երկու ներքինիների վրայ՝ գլխաւոր գինեվորի եւ գլխաւոր հացթուխի վրայ, Եւ նա դրեց նրանց բանտ, այն տեղը, ուր Յովսէփը կալանաւորուած էր: Եւ բանտապետը Հովսեփին յանձնեց նրանց, եւ նա սպասարկում էր նրանց, եւ նրանք օրեր մնացին բանտում: Եվ երկուսն էլ երազ տեսան մեկ գիշերում, իսկ երազի տեսիլքը գլխավոր սակագործի եւ գլխավոր հացագործի, որոնք Եգիպտոսի թագավորին էին պատկանում եւ բանտում էին գտնվում, այսպիսին էր: Հովսեփը առավոտյան մտավ նրանց մոտ և տեսավ նրանց, որ խռովված էին: Եւ հարցնում էր Փարաւոնի ներքինիներին, որոնք նրա հետ էին բանտում իր տիրոջ մոտ, ասելով. ինչո՞ւ ձեր դեմքերը մռայլ են այսօր: Նրանք ասացին նրան. Երազ տեսանք, և մեկնող չկա այն մեկնելու համար: Հովսեփն ասաց նրանց. Չէ՞ որ Աստծո միջոցով է նրանց մեկնությունը: Ուրեմն պատմեք ինձ: Եւ գլխաւոր սակագործը պատմեց իր երազը Յովսէփին եւ ասաց. Իմ քնի մէջ որթատունկ մը կար իմ առջեւս: Իսկ այգում երեք արմատներ էին, և այն

ծաղկում էր, բողբոջներ էր բերել, խաղողի կոկորդները հասուն էին: Եւ Փարաւոնի բաժակը իմ ձեռքում էր, եւ վերցրի խաղողը, եւ քամեցի այն բաժակի մեջ, եւ տվեցի բաժակը Փարաւոնի ձեռքը: Եւ ասաց նմա Յովսէփ. Այս է նրա մեկնութիւնը. երեք ճիւղերը երեք օր են: Դեռ երեք օր, և Փարավոնը կհիշի քո պաշտոնը և քեզ կվերականգնի քո գլխավոր գինեբերի պաշտոնում, և Փարավոնի գավաթը կտաս նրա ձեռքը՝ ըստ քո նախկին պաշտոնի, ինչպես գինեբեր էիր: Բայց հիշիր ինձ քո միջոցով, երբ լավ լինի քեզ, և ողորմություն արա ինձ, և հիշիր ինձ Փարավոնի մոտ, և հանիր ինձ այս բանտից: Որ գողությամբ գողացվեցի Եբրայեցիների երկրից, և այստեղ ոչինչ չարեցի, այլ ինձ նետեցին այս փոսի մեջ: Եւ տեսաւ գլխաւոր հացթուխը, որ ճիշտ մեկնեց, եւ ասաց Հովսեփին. Ես եւս երազ տեսայ, եւ կարծեցի, թե երեք զամբյուղ բարակ հաց կը կրեմ գլխիս վրայ: Իսկ վերևի զամբյուղում բոլոր տեսակներից, որոնք Փարավոնը ուտում է, հացագործի գործ էր, եւ երկնքի թռչունները կերում էին դրանք զամբյուղից իմ գլխիս վերևից: Պատասխանելով՝ Հովսեփ ասաց նրան. Այս է նրա մեկնությունը. երեք զամբյուղները երեք օր են: Դեռ երեք օր, և Փարավոնը կհանի քո գլուխը քեզնից, և կախի քեզ ծառի վրա, և երկնքի թռչունները կուտեն քո միսը քեզնից: Եղավ երրորդ օրը, որ Փարավոնի ծննդյան օրն էր, և նա խմիչք արեց իր բոլոր ծառաներին, և հիշեց գինեհանի սկիզբը և հացագործի սկիզբը իր ծառաների մեջտեղում: Եւ վերականգնեց գլխաւոր սպասաւորին իր պաշտօնի վրայ եւ տուաւ բաժակը փարաւոնի ձեռքը: Իսկ գլխավոր հացթուխին կախեց, ինչպես նրանց մեկնաբանել էր Հովսեփը: Եւ գլխաւոր գինեվաճառը չյիշեց Յովսէփին, այլ մոռացաւ նրան:

41

Եղավ երկու տարի անց, Փարավոնը երազ տեսավ, կարծում էր, որ կանգնած է գետի վրա: Եւ ահա, ինչպես գետից էին ելնում յոթ կովեր՝ գեղեցիկ տեսքով եւ ընտիր մարմնով, եւ արածում էին Աքեյում: Այլ յոթ արջառներ էին բարձրանում դրանցից հետո գետից, տգեղ ձեւով եւ նիհար մարմնով, եւ արածում էին արջառների մոտ գետի եզերքին: Եվ յոթ անգեղ ու նիհար մարմնով եզները կերան յոթ գեղեցիկ տեսքով ու ընտիր մարմնով եզները, եւ Փարաւոնը արթնացաւ: Եւ երկրորդ անգամ երազ տեսավ, եւ ահա եօթը հասկ բարձրանում էին մեկ ցողունի վրա՝ ընտիր եւ գեղեցիկ: Եւ ահա եօթը բարակ եւ քամու կողմից փչացած հասկեր էին բուսնում նրանց հետ: Եւ կլանեցին եօթը բարակ եւ քամուց այրուած հասկերը եօթը ընտիր եւ լի հասկերը, եւ արթնացաւ Փարաւոն, եւ երազ էր: Եղավ առավոտ, եւ խռովվեց նրա հոգին, եւ նա ուղարկելով կանչեց Եգիպտոսի բոլոր մեկնիչներին եւ նրա բոլոր իմաստունները, եւ Փարավոնը պատմեց նրանց իր երազը, եւ չկար ոչ ոք, որ այն հաղորդեր Փարավոնին: Եւ գլխաւոր սակագետը խոսեց Փարաւոնին՝ ասելով. Իմ մեղքը յիշում եմ այսօր: Փարավոնը բարկացավ իր ծառաներին և մեզ բանտարկեց գլխավոր խոհարարի տանը՝ ինձ և գլխավոր հացթուխին: Եւ երկուսս էլ երազ տեսանք մի գիշերում՝ ես եւ նա, իւրաքանչիւրս տեսանք ըստ իր երազի: Այնտեղ մեզ հետ էր մի երիտասարդ եբրայեցի ծառա, որ գլխավոր խոհարարինն էր, եւ մենք պատմեցինք նրան, եւ նա մեկնեց մեզ: Եղավ այնպես, ինչպես նա մեկնեց մեզ, այդպես էլ պատահեց. ես վերականգնվեցի իմ պաշտոնի վրա, իսկ նա

կախվեց: Ուղարկելով՝ Փարավոնը կանչեց Հովսեփին, և նրան հանեցին բանտից, և սափրեցին նրան, և փոխեցին նրա զգեստը, և նա եկավ Փարավոնի մոտ: Փարավոնը ասաց Հովսեփին. Երազ եմ տեսել, եւ չկա ոչ ոք, որ մեկնի այն: Ես լսել եմ քո մասին, որ ասում են, թե դու լսելով երազները՝ կարող ես մեկնել դրանք: Պատասխանելով՝ Հովսեփն ասաց Փարավոնին. Առանց Աստծո չի պատասխանվի Փարավոնի փրկությունը: Փարավոնը խոսեց Հովսեփին՝ ասելով. Իմ քնի մեջ մտածեցի, որ կանգնած եմ գետի եզրին: Եւ ինչպես գետից ելնում էին եօթը արջառներ՝ գեղեցիկ տեսքով եւ ընտիր մարմնով, եւ արածում էին Աքեհում: Եւ ահա յոթ այլ կովեր էին բարձրանում նրանց հետեւից գետից, չար եւ տգեղ տեսքով, եւ նիհար մարմնով, որպիսի այնպիսի չէի տեսել Եգիպտոսի ամբողջ երկրում՝ ավելի տգեղ: Եւ կերան յոթ անգեղ ու նիհար եզինքը յոթ առաջին գեղեցիկ ու ընտիր եզինքը: Եվ մտան նրանց որովայններում, եւ տարբերելի չդարձան, որ մտել էին նրանց որովայններում, եւ նրանց տեսքերը տգեղ էին, ինչպես եւ սկզբում, իսկ արթնանալով՝ քնեցի: Եւ տեսայ դարձեալ իմ քնի մէջ, եւ ահա եօթը հասկ մի ցօղունի վրայ բարձրանում էին՝ լի եւ գեղեցիկ: Իսկ այլ յոթ բարակ եւ հողմահար հասկեր էին բուսնում նրանց կողքին: Եւ յոթ բարակ եւ քամահար հասկերը կլանեցին յոթ գեղեցիկ եւ լի հասկերը, ուստի ասացի մեկնիչներին, եւ չկար ոք, որ այն ինձ բացատրեր:

Եվ Հովսեփն ասաց Փարավոնին. Փարավոնի երազը մեկ է. ինչ որ Աստված անելու է, ցույց տվեց Փարավոնին: Այն յոթ գեղեցիկ կովերը՝ յոթ տարի են, եւ այն յոթ գեղեցիկ հասկերը՝ յոթ տարի են. Փարաւոնի երազը մեկ է: Եւ այն եօթը նիհար կովերը, որոնք բարձրանում էին նրանց ետեւից, եօթը տարի են, եւ այն եօթը

նիհար ու քամահար հասկերը եօթը տարի են, կլինեն եօթը տարի սովի: Այն խոսքը, որ ասել եմ Փարաւոնին, այն ամենը, ինչ Աստված անում է, ցույց տվեց Փարաւոնին: Ահա յոթ տարի մեծ առատություն է գալիս Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Կգան բայց յոթ տարիներ սովի այս բաներից հետո, եւ կմոռանան այն առատութիւնը, որ լինելու է ամբողջ Եգիպտոսում, եւ սովը կսպառի երկիրը: Եւ չի ճանաչուի այն առատութիւնը երկրի վրայ այն սովից, որ կլինի սրանից հետո, քանզի չափազանց հզոր կլինի: Իսկ այն մասին, որ երկու անգամ երազը Փարաւոնին երկրորդացավ, որովհետեւ ճշմարիտ կլինի այն խոսքը, որ Աստծուց է, եւ Աստված կարագացնի այն կատարելը: Հիմա, ուրեմն, դիտարկիր իմաստուն եւ խելացի մարդ եւ նրան նշանակիր Եգիպտոսի երկրի վրա: Եւ թող Փարաւոնը անի եւ թող նշանակի կառավարիչներ երկրի վրա, եւ թող հավաքեն Եգիպտոսի երկրի բոլոր բերքերը յոթ բարգավաճ տարիների: Եւ թող հավաքեն այդ գալիք բարի յոթ տարիների ամբողջ սնունդը, եւ ցորենը թող հավաքվի փարաւոնի ձեռքի տակ, սնունդը թող պահվի քաղաքներում: Եւ սննդեղենները, որոնք պահպանված են երկրի համար, կլինեն յոթ տարվա սովի ժամանակների համար, որոնք կլինեն Եգիպտոսի երկրում, եւ երկիրը չի կործանվի սովից: Հաճեց բայց այն խոսքը Փարաւոնին և նրա բոլոր ծառաներին:

Եւ ասաց Փարաւոն բոլոր իւր ծառաներին. Չէ՞ որ կը գտնենք այնպիսի մարդ, որ ունի Աստուծոյ հոգին իր մէջ: Փարաւոնն ասաց Հովսեփին. Քանի որ Աստված քեզ ցույց տվեց այս բոլորը, քեզանից ավելի իմաստուն և խելացի մարդ չկա: Դու կլինես իմ տան վրա, և քո բերանին կհնազանդվի իմ ամբողջ ժողովուրդը, բայց գահով ես քեզանից ավելի մեծ կլինեմ: Ասաց Փարաւոնը

Հովսեփին. Ահա ես քեզ այսօր կարգում եմ Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա: Եւ հանելով Փարաւոն մատանին ձեռքից իւրոց՝ դրաւ զայն Յովսեփի ձեռքին վրայ, եւ զգեցոյց նրան բեհեզեայ պատմուճան, եւ դրաւ ոսկի մանեակ նորա պարանոցին շուրջ: Եւ բարձրացրեց նրան իր երկրորդ կառքի վրա, եւ հերոլդը հռչակեց նրա առջեւ, եւ նշանակեց նրան ամբողջ Եգիպտոսի երկրի վրա: Ասաց Փարավոնը Հովսեփին. Ես Փարավոն եմ, առանց քեզ ոչ ոք չի բարձրացնի իր ձեռքը Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Եւ Փարաւոնը Յովսէփին անունը Փսոնթոմփանէք դրեց եւ նրան կնության տվեց Ասենեթին՝ Հելիուպոլիսի քահանայ Պետեփրէի դուստրը: Հովսեփը երեսուն տարեկան էր, երբ կանգնեց Եգիպտոսի Փարավոն թագավորի առաջ, եւ Հովսեփը ելավ Փարավոնի դեմքից ու անցավ Եգիպտոսի ամբողջ երկիրը: Եվ երկիրը եօթը տարիների բարեբերութեան ընթացքում հասկաքաղեր արեց: Եւ նա հավաքեց յոթ տարիների ողջ սնունդը, որոնցում առատություն էր Եգիպտոսի երկրում, եւ դրեց սնունդը քաղաքներում. իւրաքանչյուր քաղաքում դրեց նրա շրջակայքի դաշտերի սնունդը: Եւ Հովսէփը հավաքեց ցորեն ծովու ավազի պէս՝ չափազանց շատ, այնքան որ այլեւս հնարաւոր չէր հաշուել, քանի որ թիւ չկար:

Իսկ Հովսեփին երկու որդի եղան նախքան սովի յոթ տարիները գալը, որոնց նրան ծնեց Ասենեթը՝ Պետեփրեի՝ Հելիուպոլիսի քահանայի դուստրը: Իսկ Հովսեփը կանչեց առաջնածնի անունը Մանասե, որովհետև Աստված ինձ մոռացրեց իմ բոլոր վշտերը և իմ հոր տան բոլորը: Իսկ երկրորդի անունը կոչեց Եփրայիմ, որովհետև Աստված ինձ աճեցրեց իմ խոնարհության երկրում: Անցան բայց այն յոթ տարիները բարգավաճման, որոնք եղան

Եգիպտոսի երկրում: Եւ սկսեցին սովի եօթը տարիները գալ, ինչպես ասաց Հովսէփ, եւ սով եղաւ ամբողջ երկրում, բայց Եգիպտոսի ամբողջ երկրում հաց կար: Եվ սովեց ամբողջ Եգիպտոսի երկիրը, եւ ժողովուրդը աղաղակեց Փարավոնին հացի համար, եւ Փարավոնը ասաց բոլոր եգիպտացիներին. Գնացեք Հովսեփի մոտ, եւ ինչ որ նա ասի ձեզ, արեք: Եւ սովը ծածկել էր ամբողջ երկրի երեսը, իսկ Հովսեփ բացեց բոլոր շտեմարանները եւ վաճառում էր բոլոր եգիպտացիներին: Եւ բոլոր երկրները եկան Եգիպտոս՝ Հովսեփից գնելու, քանզի սովը տիրել էր ամբողջ երկրում:

42

Տեսնելով բայց Հակոբ, որ վաճառք կայ Եգիպտոսում, ասաց իր որդիներին. ընդէ՞ր յամարիք: Ահա լսել եմ, որ հացահատիկ կա Եգիպտոսում, իջեք այնտեղ և գնեցեք մեզ համար քիչ ուտելիք, որպեսզի ապրենք և չմեռնենք:

Իջան Հովսեփի տասը եղբայրները Եգիպտոսից ցորեն գնելու: Բայց Բենիամինին՝ Հովսեփի եղբորը, չուղարկեց իր եղբայրների հետ, որովհետև ասաց՝ գուցե նրան մի թուլություն պատահի: Եկան Իսրայելի որդիները գնելու եկողների հետ, քանի որ սով էր Քանաանի երկրում: Հովսեփը երկրի իշխանն էր, նա վաճառում էր երկրի ամբողջ ժողովրդին, իսկ Հովսեփի եղբայրները եկան և երկրպագեցին նրան դեմքի վրա ընկած՝ երկրի վրա: Տեսնելով իսկ Հովսեփը իր եղբայրներին՝ ճանաչեց, և օտարացավ նրանցից, և խստութեամբ խոսեց նրանց հետ, և ասաց նրանց.

Ուստեք եկաք: Նրանք իսկ ասացին. Քանանի երկրից՝ կերակուր գնելու: Ճանաչեց իսկ Հովսեփ զեղբարս իւր, նոքա իսկ ոչ ճանաչեցին զնա: Եւ Հովսէփ յիշեց իր երազները, որ ինքը տեսաւ, եւ ասաց նրանց. Դուք լրտեսք էք, եկել էք երկրի հետքերը հասկանալու: Նրանք բայց ասացին. Ոչ, տե՛ր, քո ծառաները եկանք սնունդ գնելու: Բոլորս մեկ մարդու որդիներն ենք, խաղաղասեր ենք, քո ծառաները լրտեսներ չեն: Ասաց նրանց. Ոչ, այլ դուք եկել եք երկրի հետքերը տեսնելու: Նրանք ասացին. Տասներկու ենք մենք, քո ծառաները, եղբայրներ Քանաանի երկրում, և ահա երիտասարդը մեր հոր հետ է այսօր, իսկ մյուսը գոյություն չունի: Հովսեփն ասաց նրանց. Այս է, ինչ ասացի ձեզ՝ ասելով, որ լրտեսներ եք: Սրանով կցուցադրվեք, Փարավոնի առողջությամբ, չեք ելնի այստեղից, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը չգա այստեղ: Ուղարկեք ձեզնից մեկին, եւ նա թող վերցնի ձեր եղբորը, իսկ դուք կալանավորված մնացէք մինչեւ որ ձեր խօսքերը յայտնի դառնան, թէ ճշմարտութիւն էք խօսում թէ ոչ, իսկ եթէ ոչ, երդնում եմ Փարաւոնի առողջութեամբ, որ դուք լրտեսներ էք: Եւ դրաւ զնոսա ի բանտ երեք օր: Երրորդ օրը նրանց ասաց. Այս արեք եւ կ՚ապրիք, քանզի ես Աստծուց վախենում եմ: Եթե խաղաղասեր եք, ձեր եղբայրներից մեկը թող բանտարկվի այդ բանտում, իսկ դուք գնացեք և տարեք ձեր հացահատիկի գնումը: Եւ ձեր կրտսեր եղբայրը բերէք ինձ մօտ, եւ ձեր խօսքերը հաւատացուելու են, իսկ եթէ ոչ՝ մեռնելու էք: Եւ նրանք այդպէս արեցին: Եւ ասաց իւրաքանչյուրը իր եղբօրը. այո՛, մենք մեղքերի մէջ ենք մեր եղբօր վերաբերեալ, որովհետեւ անտեսեցինք նրա հոգու տառապանքը, երբ նա աղաչում էր մեզ, եւ մենք չլսեցինք նրան, եւ այս պատճառով եկաւ մեզ վրայ այս տառապանքը: Պատասխանելով՝ Ռուբենն ասաց նրանց.

Չխոսեցի՛ ձեզ՝ ասելով՝ մի՛ վնասեք երեխային, եւ դուք չլսեցիք ինձ: Եւ ահա նրա արյունը պահանջվում է: Նրանք բայց չգիտեին, որ Հովսեփը լսում է, քանի որ թարգմանիչը նրանց միջև էր: Հովսեփը նրանցից հեռու դառնալով լաց եղավ, եւ կրկին մոտեցավ նրանց, խոսեց նրանց հետ, վերցրեց Շմավոնին նրանցից եւ կապեց զնա նրանց առաջ:

Հովսեփը հրամայեց լցնել նրանց անոթները ցորենով, վերադարձնել նրանցից իւրաքանչյուրի արծաթը իր քսակի մեջ, տալ նրանց պաշար ճանապարհի համար, և այդպես էլ եղավ նրանց: Եւ նրանց էշերի վրա հացահատիկը դնելով՝ գնացին այնտեղից: Լուծելով իր պարկը՝ մեկը կեր տալու համար իր էշերին, որտեղ կացել էին, տեսավ իր արծաթի կապը, եւ այն էր պարկի բերանի վրայ: Եւ ասաց իր եղբայրներին. Վերադարձվեց ինձ արծաթը, եւ ահա սա իմ պարկի մէջ է: Եւ զարմացաւ նոցա սիրտը, եւ խռովվեցին միմեանց նկատմամբ՝ ասելով. Ի՞նչ է սա, որ Աստուած արեց մեզ: Եկան դեպի Հակոբ՝ իրենց հայրը, Քանաան երկիրը, եւ հաղորդեցին նրան այն ամենը, ինչ պատահել էր իրենց, ասելով, Երկրի տերը մեզ հետ խստորեն խոսեց և մեզ բանտարկեց՝ որպես երկիրը լրտեսողներ: Ասացինք նրան, որ խաղաղասեր ենք, ոչ թե լրտեսներ: Տասներկու եղբայր ենք մենք՝ մեր հոր որդիները, մեկը չկա, իսկ կրտսերը այսօր մեր հոր հետ է Քանաան երկրում: Ասաց մեզ այն մարդը, երկրի տերը. Այս մեջ կիմանամ, որ խաղաղասեր եք. մեկ եղբայր թողեք այստեղ ինձ հետ, իսկ ձեր տան ցորենի պաշարի գնումը վերցնելով գնացեք: Եւ բերեք ինձ մոտ ձեր կրտսեր եղբորը, եւ կիմանամ, որ դուք լրտեսներ չէք, այլ խաղաղասեր էք, եւ ձեր եղբորը կվերադարձնեմ ձեզ, եւ երկրում կվաճառէք: Եղավ, երբ

նրանք դատարկում էին իրենց պարկերը, եւ յուրաքանչյուրի արծաթի կապը իր պարկի մեջ էր, եւ տեսան իրենց արծաթի կապերը նրանք ինքներն ու իրենց հայրը, եւ վախեցան: Ասաց նրանց Հակոբը՝ նրանց հայրը. Դուք ինձ զրկեցիք զավակներից. Հովսեփը չկա, Շմավոնը չկա, եւ Բենիամինին կվերցնեք. այս ամենը ինձ վրա՛ եկավ: Ռուբենը ասաց նրանց հորը. Սպանի՛ր իմ երկու որդիներին, եթե նրան քեզ չբերեմ: Տուր նրան իմ ձեռքը, և ես նրան քեզ կբերեմ: Նա բայց ասաց. Իմ որդին ձեզ հետ չի իջնի, որովհետեւ նրա եղբայրը մեռավ, եւ նա միայն մնացել է, եւ եթե նրան ինչ-որ բան պատահի ճանապարհին, որով դուք կգնաք, դուք իմ ծերությունը վիշտով դժոխք կիջեցնեք:

43

Բայց սովը ուժեղացավ երկրի վրա: Եղավ, երբ ավարտեցին ուտել այն հացահատիկը, որ բերել էին Եգիպտոսից, նրանց հայրը ասաց նրանց. Դարձյալ գնացեք և գնեցեք մեզ համար քիչ ուտելիք: Յուդան ասաց նրան. Երկրի տերը խստիվ վկայեց մեզ՝ ասելով. Չեք տեսնի իմ դեմքը, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չլինի: Եթե ուղարկես մեր եղբորը մեզ հետ, կիջնենք և քեզ համար ուտելիք կգնենք: Եթե դու չուղարկես մեր եղբորը մեզ հետ, մենք չենք գնա, քանի որ այն մարդը մեզ ասաց՝ Դուք չեք տեսնի իմ երեսը, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չլինի: Իսրայելն ասաց. Ինչո՞ւ ինձ վնաս պատճառեցիք՝ այն մարդուն պատմելով, որ ձեզ եղբայր կա: Նրանք բայց ասացին. Հարցնելով հարցրեց մեզ այն մարդը և մեր ցեղի մասին՝ ասելով, թե արդյոք դեռ ձեր հայրը ապրում է, և արդյոք ունեք եղբայր, և մենք հայտնեցինք նրան

ըստ այս հարցաքննության: Չգիտեինք, որ կասի մեզ՝ բերեք ձեր եղբորը: Յուդան ասաց իր հայր Իսրայելին. Ուղարկի՛ր տղային ինձ հետ, եւ մենք կելնենք ու կգնանք, որպեսզի ապրենք եւ չմեռնենք՝ ե՛ւ մենք, ե՛ւ դու, ե՛ւ մեր բեռը: Ես բայց սպասում եմ նրան, իմ ձեռքից փնտրիր նրան, եթե չբերեմ նրան քեզ մոտ և չկանգնեցնեմ նրան քո առաջ, մեղանչած կլինեմ քո դեմ բոլոր օրերը: Եթե մենք չէինք ուշացել, արդեն երկու անգամ վերադարձած կլինեինք: Ասաց նրանց Իսրայելը՝ նրանց հայրը. Եթե այսպես է, այս արեք. վերցրեք երկրի պտղերից ձեր անօթներում եւ իջեցրեք այդ մարդուն պարգեւներ՝ խեժից եւ մեղրից, խունկ եւ զմուռս, եւ տերեբինթ, եւ ընկույզներ: Եւ կրկնակի արծաթ վերցրեք ձեր ձեռքերում. այն արծաթը, որ վերադարձվել էր ձեր պարկերում, վերադարձրեք ձեզ հետ, գուցե սխալ է եղել: Եւ վերցրեք ձեր եղբորը, եւ ելնելով իջեք այն մարդու մոտ: Իսկ իմ Աստվածը ձեզ շնորհ տա այդ մարդու առաջ և ուղարկի ձեր մեկ եղբորը և Բենիամինին, իսկ ես, որովհետև ինչպես զրկված եմ զավակներից, զրկված եմ զավակներից:

Իսկ այդ մարդիկը վերցնելով այդ պարգևները և կրկնակի արծաթը, վերցրին իրենց ձեռքերում նաև Բենիամինին, և վերելով իջան Եգիպտոս և կանգնեցին Հովսեփի առաջ: Տեսավ Հովսեփը նրանց և Բենիամինին՝ իր եղբորը, նույն մորից, և ասաց իր տան վերակացուին. Տար մարդկանց տուն, մորթիր զոհեր և պատրաստիր, քանզի մարդիկը ինձ հետ հաց կուտեն կեսօրին: Այն մարդը արեց այնպես, ինչպես ասաց Հովսեփը, և մարդկանց տարավ Հովսեփի տունը: Տեսնելով, բայց մարդիկ, որ նրանք էին տարվել Հովսեփի տունը, ասացին. Սկզբում մեր պարկերում վերադարձված արծաթի պատճառով մենք ենք բերվում,

որպեսզի մեզ սուտ մեղադրեն և մեզ վրա հարձակվեն, որպեսզի մեզ ծառաներ վերցնեն և մեր էշերը: Մոտենալով դեպի այն մարդը, որ Հովսեփի տան վրա էր, խոսեցին նրա հետ տան դարպասի մոտ: Ասելով՝ Տե՛ր, մենք կարիք ունենք, սկզբում եկավ ներքև սնունդ գնելու համար: Եղավ, որ երբ եկանք կենալու տեղ և բացեցինք մեր պարկերը, ահա յուրաքանչյուրի արծաթը իր պարկում էր, մեր արծաթը ըստ կշռի վերադարձրինք հիմա մեր ձեռքերում: Եւ այլ արծաթ բերեցինք մեզ հետ՝ կերակուր գնելու համար, չգիտենք ով դրեց այն արծաթը մեր պարկերի մեջ: Ասաց նրանց. Ողորմած լինի ձեզ, մի՛ վախեցեք, ձեր Աստվածը և ձեր հայրերի Աստվածը տվեց ձեզ գանձեր ձեր պարկերի մեջ, և ձեր արծաթը ընդունելի է, ես ստացել եմ: Եվ հանեց նրանց մոտ Շմավոնին: Եւ բերեց ջուր՝ լվանալու նրանց ոտքերը, եւ կեր տվեց նրանց էշերին: Նրանք պատրաստեցին ընծաները մինչև Հովսեփի կեսօրին գալը, քանզի լսել էին, որ նա այնտեղ է մտադիր ճաշել: Հովսեփը մտավ տունը, և նրան բերեցին այն ընծաները, որոնք ունեին իրենց ձեռքերում, և երկրպագեցին նրան՝ գետին ընկնելով: Հարցրեց նրանց՝ ինչպե՞ս եք, և ասաց նրանց՝ առո՞ղջ է ձեր հայրը՝ ծերը, որի մասին ասացիք, դեռ ապրո՞ւմ է: Նրանք բայց ասացին՝ Առողջ է ծառադ՝ մեր հայրը, դեռ ապրում է: Եւ ասաց՝ Օրհնված է այն մարդը Աստծուց, եւ խոնարհվելով երկրպագեցին նրան: Նայելով վերև իր աչքերին, Հովսեփը տեսավ Բենիամինին՝ իր միայնամայր եղբորը, և ասաց. Սա՞ է ձեր կրտսեր եղբայրը, որ ասացիք ինձ բերել: Եվ ասաց. Աստված ողորմի քեզ, զավակ: Խռովվեց Հովսեփը, քանզի նրա ներքին մասերը շարժվում էին եղբոր նրա վրա, և փնտրում էր լալ, բայց մտնելով սենյակը՝ լաց եղավ այնտեղ:

Եւ երբ լվացավ երեսը, ելավ ու զսպեց իրեն, եւ ասաց. Դրեք հացը: Եւ դրեցին նրա համար առանձին, եւ նրանց համար առանձին, եւ Եգիպտացիների համար, որոնք ընթրում էին նրա հետ, առանձին, քանզի Եգիպտացիները չէին կարող հաց ուտել Եբրայեցիների հետ, որովհետեւ դա զզվելի է Եգիպտացիների համար: Նստեցին նրա առաջ՝ անդրանիկը՝ ըստ իր առաջնության, և կրտսերը՝ ըստ իր երիտասարդության, և մարդիկ զարմացան՝ յուրաքանչյուրը իր եղբոր հանդեպ: Բարձրացրին բաժին նրա մոտից իրենց համար, և Բենիամինի բաժինը մեծացավ բոլորի բաժիններից հնգապատիկ նրանց բաժինների նկատմամբ, և խմեցին ու զվարճացան նրա հետ:

44

Եւ Հովսեփը հրամայեց նրան, որ իր տան վրա էր, ասելով. Լցրեք մարդկանց պարկերը կերակուրներով, որքան որ կարողանան վերցնել, եւ դրեք իւրաքանչյուրի արծաթը պարկի բերանի վրա: Եւ զբաժակս իմ զարծաթեայս դիք ի տոպրակն երիտասարդին եւ զգինս ցորենոյ նորա: Եղեւ դէ ըստ բանին Յովսէփու, որպէս ասաց:

Առավոտը բացվեց, և մարդիկ ուղարկվեցին՝ իրենք և իրենց էշերը: Երբ նրանք քաղաքից ելան, հեռու չէին գնացել, եւ Հովսեփը ասաց իր տան վերակացուին. Վեր կաց, հետապնդիր այդ մարդկանց, եւ երբ հասնես նրանց, կասես նրանց. ինչո՞ւ հատուցեցիք չարով բարիքի փոխարեն: Ինչո՞ւ գողացաք իմ արծաթե գավաթը: Չէ՞ որ սա է այն, որից խմում է իմ տերը: Նա

դրանով է գուշակություն անում: Չար գործ եք կատարել այն, ինչ արեցիք: Գտնելով նրանց, նրանց ասաց այս խոսքերը: Նրանք բայց ասացին նրան. ինչո՞ւ խոսում է տերը ըստ այս խոսքերի: Չլինի քո ծառաներին անել ըստ այս խոսքի: Եթե իսկ արծաթը, որ գտանք մեր պարկերում, վերադարձրինք քեզ Քանաանի երկրից, ինչպե՞ս կգողանայինք քո տիրոջ տնից արծաթ կամ ոսկի: Մոտ ում որ կգտնես զբաժակն ծառաներուդ, թող մեռնի, եւ մեք ալ կըլլանք ծառաներ տիրոջն մերոյն: Նա բայց ասաց. Եւ այժմ, ինչպես ասում եք, այդպես կլինի. մոտ ում գտնվի այն գավաթը, կլինի իմ ծառան, իսկ դուք կլինեք մաքուր: Եւ շտապեցին, եւ իջեցրին իւրաքանչիւրն իր քսակը գետին, եւ բացեց իւրաքանչիւրը իր քսակը: Քննեց՝ սկսելով ավագից, մինչև հասավ կրտսերին: Եվ գտավ բաժակը Բենիամինի պարկի մեջ: Եւ պատառեցին իրենց հանդերձները, եւ իւրաքանչիւրը դրեց իր քսակը իր էշի վրայ, եւ վերադարձան քաղաք:

Մտավ Հուդան եւ նրա եղբայրները Հովսեփի մոտ, մինչ նա դեռ այնտեղ էր, եւ ընկան նրա առաջ գետին: Հովսեփն ասաց նրանց. Ի՞նչ է այս գործը, որ արիք: Չգիտե՞ք, որ հմայությամբ կհմայի այն մարդը, որպիսին ես եմ: Ասաց Յուդան. Ի՞նչ պատասխանենք տիրոջը, կամ ի՞նչ խոսենք, կամ ի՞նչ արդարանանք: Աստված գտավ քո ծառաների անիրավությունը: Ահա մենք ծառաներ ենք մեր տիրոջը, և՛ մենք, և՛ նա, որի մոտ գտնվեց գավաթը: Ասաց բայց Հովսեփ. Ոչ ինձ եղիցի առնել զբանս այս. մարդս, առ որում գտաւ գաւաթս, նա եղիցի իմ ծառայ, դուք բայց ելէք ընդ փրկութեան առ հայրն ձեր: Մոտենալով նրան՝ Հուդան ասաց. Խնդրում եմ, տե՛ր, թող քո ծառան խոսք ասի քո առաջ, և մի՛ բարկացիր քո ծառային, որովհետև դու փարավոնի հետ ես: Տէ՛ր,

դու հարցրիր քո ծառաներին՝ ասելով. Ունեք հայր կամ եղբայր: Եւ ասացինք տիրոջը. Մենք ունենք ծեր հայր եւ ծերության մանուկ, որ ավելի փոքր է, եւ նրա եղբայրը մեռավ, իսկ ինքը միայն մնաց իր մորից, եւ հայրը նրան սիրեց: Դու ասացիր քո ծառաներին՝ բերեք նրան ինձ մոտ, և ես կհոգ տանեմ նրա մասին: Եւ մենք ասացինք տիրոջը. Երեխան չի կարող թողնել իր հօրը, եթե թողնի հօրը՝ կմեռնի: Դու բայց ասացիր ձեր ծառաներին, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չիջնի, չեք կարողանա տեսնել իմ դեմքը: Եղավ, երբ մենք բարձրացանք քո ծառայի՝ մեր հոր մոտ, մենք հաղորդեցինք նրան մեր տիրոջ խոսքերը: Մեր հայրը ասաց. Գնացեք դարձյալ եւ գնեք մեզ քիչ ուտելիք: Մենք բայց ասացինք՝ չենք կարող իջնել, բայց եթե մեր կրտսեր եղբայրը մեզ հետ իջնում է, կիջնենք, որովհետև չենք կարող տեսնել այդ մարդու դեմքը, երբ մեր կրտսեր եղբայրը մեզ հետ չէ: Ասաց բայց ծառադ՝ մեր հայրը մեզ. Դուք գիտեք, որ երկու ծնավ ինձ կինը, Եվ մեկը դուրս գնաց ինձնից, եւ դուք ասացիք, որ գազանի կերակուր դարձավ, եւ ես նրան մինչեւ հիմա չեմ տեսել: Եթե ուրեմն վերցնեք նաև սրան իմ դեմքից, եւ պատահի նրան տկարութիւն ճանապարհին, եւ իջեցնէք իմ ծերութիւնը վիշտով դժոխք: Հիմա ուրեմն, եթե գնամ դեպի քո ծառան, մեր հայրը, և երեխան մեզ հետ չլինի, իսկ նրա հոգին կախված է սրա հոգուց, Եվ կլինի, երբ նա տեսնի, որ երեխան մեզ հետ չէ, կմեռնի, եւ քո ծառաները կիջեցնեն քո ծառայի, մեր հոր ծերությունը վիշտով դժոխք: Որովհետև ծառադ քո հորից ստացել է երեխան՝ ասելով. Եթե չբերեմ նրան քեզ մոտ և չկանգնեցնեմ նրան քո առաջ, մեղավոր կլինեմ հոր առաջ բոլոր օրերս: Հիմա, ուրեմն, կմնամ քեզ ծառա երեխայի փոխարեն, տիրոջ ծառա, իսկ երեխան թող բարձրանա իր եղբայրների հետ: Ինչպե՞ս կբարձրանամ դեպի հայրը, երբ

երեխան մեզ հետ չէ, որպեսզի չտեսնեմ այն չարիքները, որոնք կհասնեն իմ հորը:

45

Եւ Հովսէփ չէր կրնար դիմանալ բոլոր իր մօտ կանգնածներուն, այլ ասաց. Հեռացուցէք բոլորը ինձմէ, եւ ոչ ոք չկանգնեցաւ Հովսէփին մօտ, երբ ինքզինք ճանաչեցուց իր եղբայրներուն: Եւ նա ձայն արձակեց լացով, եւ բոլոր եգիպտացիները լսեցին, եւ այն լսելի եղաւ Փարաւոնի տանը: Ասաց Հովսեփ իր եղբայրներին. Ես եմ Հովսեփ, դեռ՞ իմ հայրը ապրում է: Եւ եղբայրները չկարողացան նրան պատասխանել, քանզի խռովվեցին: Ասաց Հովսեփը իր եղբայրներին. Մոտեցէք ինձ, եւ նրանք մոտեցան, եւ ասաց. Ես եմ Հովսեփը՝ ձեր եղբայրը, որին վաճառեցիք Եգիպտոս: Հիմա, ուրեմն, մի՛ տրտմվեք և ոչ էլ թող ձեզ խիստ թվա, որ ինձ այստեղ վաճառեցիք, քանզի Աստված ինձ ձեր առաջից ուղարկեց կյանքի համար: Սա երկրորդ տարին է, որ սով կա երկրի վրա, եւ դեռ հինգ տարի մնացել է, որոնց ընթացքում ոչ հերկում կլինի, ոչ էլ հունձ: Քանզի Աստված ինձ ուղարկեց ձեր առաջ, որպեսզի ձեր մնացորդը մնա երկրի վրա և սնուցանի ձեր մեծ ազգատոհմը: Հիմա, ուրեմն, ոչ թե դուք ինձ ուղարկեցիք այստեղ, այլ Աստված, և նա ինձ դարձրեց Փարաւոնի հայրը, նրա ամբողջ տան տերը և ամբողջ Եգիպտոսի երկրի իշխանը: Շտապելով բարձրացեք դեպի իմ հայրը և ասեք նրան. այսպես է ասում քո որդին Հովսեփը. Աստված ինձ տեր է դարձրել ամբողջ Եգիպտոսի երկրի, ուստի իջիր ինձ մոտ և մի՛ մնա: Եւ կբնակես Արաբիայի Գեսեմ երկրում, եւ կլինես մոտ ինձ՝

դու, քո որդիները եւ քո թոռները, քո ոչխարները, քո արջառները եւ այն ամենը, ինչ քոնն է: Եվ կսնուցանեմ քեզ այնտեղ, քանի որ դեռ հինգ տարի սով կա, որպեսզի չկորչես դու եւ քո որդիները, եւ քո ամբողջ ունեցվածքը: Ահա ձեր աչքերը տեսնում են, և իմ եղբոր՝ Բենիամինի աչքերը, որ իմ բերանն է խոսում ձեզ հետ: Ձեկուցեք ուրեմն իմ հորը իմ ամբողջ փառքը, որ Եգիպտոսում է, և այն ամենը, ինչ տեսաք, և շտապելով բերեք իմ հորը այստեղ: Եւ ընկնելով իր եղբոր՝ Բենիամինի պարանոցին վրա՝ լաց եղավ նրա վրա, եւ Բենիամին լաց եղավ նրա պարանոցին վրա: Եւ համբուրելով իր բոլոր եղբայրներին՝ լաց եղավ նրանց վրա, եւ դրանից հետո իր եղբայրները խոսեցին նրա հետ:

Եւ լայնորեն տարածվեց լուրը Փարաւոնի տանը՝ ասելով, թե եկել են Յովսէփի եղբայրները, եւ ուրախացան Փարաւոնը եւ նրա պաշտոնեաները: Փարավոնը ասաց Հովսեփին. Ասա քո եղբայրներին, այս արեք՝ լցրեք ձեր բեռները եւ գնացեք Քանաան երկիր: Եւ վերցնելով ձեր հորը եւ ձեր ունեցվածքը՝ եկեք ինձ մոտ, եւ ես ձեզ կտամ Եգիպտոսի բոլոր բարիքները, եւ դուք կուտեք երկրի ճարպը: Դու բայց հրամայիր այս, առնել նոցա սայլեր ի երկրէ Եգիպտոսի մանկանց ձերոց եւ կանանց ձերոց, եւ վերցուցեալ զհայր ձեր՝ եկայք: Եւ մի՛ խնայէք ձեր անօթներուն վրայ, որովհետեւ Եգիպտոսի բոլոր բարիքները ձերը պիտի ըլլան: Այսպես արեցին Իսրայելի որդիները, և Հովսեփը տվեց նրանց սայլեր ըստ Փարավոն արքայի ասածի, և տվեց նրանց պաշար ճանապարհի համար: Եւ բոլորին տվեց երկու հանդերձ, իսկ Բենիամինին տվեց երեք հարյուր ոսկի եւ հինգ փոխվող հանդերձ: Եւ իր հորը ուղարկեց նոյնպէս, եւ տասը էշեր, որոնք կրում էին Եգիպտոսի բոլոր բարիքներից, եւ տասը նէշեր, որոնք

կրում էին հացեր իր հօրը ճանապարհի համար: Նա ուղարկեց իր եղբայրներին, և նրանք գնացին, և նա ասաց նրանց. Մի՛ բարկանաք ճանապարհին: Եւ բարձրացան Եգիպտոսից եւ եկան Քանաանի երկիրը՝ իրենց հայր Յակոբի մոտ: Եւ հաղորդեցին նրան՝ ասելով, որ քո որդի Հովսեփը ապրում է, եւ ինքը իշխում է Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա, եւ Հակոբը ապշեց իր միտքով, քանի որ չհավատաց նրանց: Խոսեցին նրան բոլոր ասվածները Հովսեփի կողմից, որքան ասաց նրանց: Տեսնելով սայլերը, որոնք ուղարկել էր Հովսեփ, որպեսզի վերցնի նրան, վերակենդանացավ նրանց հոր՝ Հակոբի հոգին: Իսրայելն ասաց. Մեծ բան է ինձ համար, եթե դեռ իմ որդի Հովսեփը ապրում է, կգնամ և կտեսնեմ նրան մինչև մեռնելս:

46

Եւ ելաւ Իսրայէլ ինքը եւ ամենայն իրը, եկաւ երդման ջրհորի վրայ եւ զոհ մատուցանեց իր հօր Իսահակի Աստուծոյն: Աստված ասաց Իսրայելին գիշերվա տեսիլքում՝ ասելով. Հակո՛բ, Հակո՛բ, իսկ նա ասաց. Ի՞նչ է: Նա ասում է նրան. Ես եմ քո հայրերի Աստվածը, մի՛ վախեցիր իջնել Եգիպտոս, որովհետև այնտեղ քեզ մեծ ազգ կդարձնեմ: Եւ ես քեզ հետ կիջնեմ Եգիպտոս, եւ ես քեզ կբերեմ վերեւ մինչեւ վախճան, եւ Հովսէփ իր ձեռքերը կդնի քո աչքերի վրա: Վեր կացավ Հակոբը երդման ջրհորից, եւ Իսրայէլի որդիները վերցրին իրենց հօրը եւ ուղեկցութիւնը եւ իրենց կանանց սայլերի վրայ, որոնք Յովսէփ ուղարկեց նրան տանելու համար: Եւ վերցնելով իրենց ունեցվածքները եւ ամբողջ ստացվածքը, որ ստացել էին Քանաանի երկրից, մտան

Եգիպտոս՝ Հակոբը եւ նրա հետ նրա ամբողջ զարմը: Որդիները և որդիների որդիները նրա հետ, դուստրերը և դուստրերի դուստրերը նրա, և ամբողջ սերմը նրա բերեց Եգիպտոս: Սրանք են անունները Իսրայելի որդիների, որոնք մտան Եգիպտոս իրենց հոր Հակոբի հետ միասին: Հակոբ եւ նրա որդիները՝ Հակոբի անդրանիկը՝ Ռուբեն: Իսկ Ռուբենի որդիները՝ Ենոք և Փալլոս, Ասրոն և Քարմի: Սիմեոնի որդիներն են՝ Յեմուելը, Յամինը, Եհուդը, Յաքինը, Սոհարը եւ Սաւուղը, որ Քանանացի կնոջ որդին է: Իսկ Ղևիի որդիները՝ Գերշոն, Կաթ եւ Մերարի: Իսկ Հուդայի որդիները՝ Էր, Օնան, Շելոմ, Փարես եւ Զարա, բայց Էր եւ Օնան մեռան Քանաանի երկրում, իսկ Փարեսի որդիները եղան Եսրոն եւ Յեմուել: Իսաքարի որդիներն են՝ Թոլա, Փուա, Ասում եւ Սամբրան: Իսկ Զաբուղոնի որդիները՝ Սերեդ, Ալղոն եւ Աքոել: Սրանք Լիայի որդիներն են, որոնց նա ծնեց Հակոբին Ասորիքի Միջագետքում, և Դինա՝ նրա դուստրը. բոլոր հոգիները՝ որդիներ և դուստրեր, երեսուն երեք: Իսկ Գադի որդիները՝ Սափոն, եւ Անգիս, եւ Սաննիս, եւ Թասոբան, եւ Աեղեիս, եւ Արոեղեիս, եւ Արեելեիս: Ասերի որդիները՝ Յեմնա, Յեսուա, Յեուլ, Բարիա եւ նրանց քույրը՝ Սարա: Բարիայի որդիները՝ Քոբոր եւ Մելքիիլ: Սրանք Զելփայի որդիներն են, որին Լաբանը տվեց իր դուստր Լիային, որը սրանց ծնեց Հակոբին՝ տասնվեց հոգի: Իսկ Ռաքելի՝ Հակոբի կնոջ որդիները՝ Հովսեփ եւ Բենիամին: Եղան որդիք Հովսեփի ի երկրին Եգիպտոսի, զորս ծնաւ նմա Ասենեթ՝ դուստր Պետեփրեայ քահանայի Հելիուպոլսոյ՝ զՄանասեն եւ զԵփրեմն: Եղան նաեւ որդիք Մանասեայ, զորս ծնաւ նմա հարճն Ասորեստանուհին՝ զՄաքիրն: Մաքիր ծնաւ զԳաղաադն: Որդիք Եփրեմի՝ եղբօր Մանասեայ՝ Սութաղաամ եւ Տաամ: Որդիք Սութաղաամայ՝ Եդովմ: Որդիներն Բենիամինի՝ Բալա եւ Բոքոր, եւ

Ասբել: Եղան Բալայի որդիներ՝ Գերա, եւ Նոեման, եւ Ագքիս, եւ Ռոս, եւ Մամփիմ, իսկ Գերան ծնաւ Արադին: Սրանք Ռաքելի որդիներն են, որոնց նա ծնեց Հակոբին, բոլոր հոգիները՝ տասնութ: Իսկ Դանի որդին՝ Ասոմ: Եւ որդիները Նեփթաղիմի՝ Ասիէլ, եւ Գոնի, եւ Իսսաար, եւ Սողղեմ: Սրանք Բալլասի որդիներն են, որին Լաբանը տվեց իր դուստր Ռաքելին, որը սրանց ծնեց Հակոբին, բոլոր հոգիները՝ յոթ: Բոլոր հոգիները, որ մտել են Հակոբի հետ Եգիպտոս, որոնք ելել են նրա ազդրերից, բացի Հակոբի որդիների կանանցից, բոլոր հոգիները՝ վաթսունվեց: Իսկ Հովսեփի որդիները, որոնք ծնվեցին նրան Եգիպտոսի երկրում, ինը հոգի էին: Հակոբի տան բոլոր հոգիները, որոնք Հակոբի հետ մտան Եգիպտոս, յոթանասունհինգ հոգի էին:

Իսկ Հուդային ուղարկեց իր առջևից դեպի Հովսեփ՝ հանդիպելու նրան Հերոսների քաղաքում, Ռամեսեի երկրում: Բայց Հովսեփը լծելով իր կառքերը, բարձրացավ Հերոսների քաղաքում իր հոր՝ Իսրայելի հանդիպմանը, եւ երբ երեւաց նրան, ընկավ նրա պարանոցին, եւ լաց եղավ առատ լացով: Եւ Իսրայէլն ասաց Յովսէփին. Այժմ կարող եմ մեռնել, քանի որ տեսայ քո երեսը, եւ դու դեռ ողջ ես: Հովսեփը ասաց իր եղբայրներին. Բարձրանալով կհայտարարեմ Փարավոնին եւ կասեմ նրան. իմ եղբայրները եւ իմ հոր տունը, որոնք Քանաանի երկրում էին, եկել են ինձ մոտ: Այն մարդիկ հովիվներ են, որովհետև անասնապահներ էին, և բերել են անասունները, արջառները և իրենց ամբողջ ունեցվածքը: Եթե ուրեմն Փարավոնը ձեզ կանչի և ձեզ ասի՝ ինչ է ձեր գործը: Կասեք, մենք անասնապահ մարդիկ ենք, քո ծառաները, մանկուց մինչև այժմ, և՛ մենք, և՛ մեր հայրերը, որպեսզի բնակվեք Արաբիայի Գեսեմ երկրում, որովհետև զզվելի

է եգիպտացիների համար ոչխարների ամեն հովիվ:

47

Եկած Հովսեփը հաղորդեց Փարավոնին՝ ասելով. Իմ հայրը և իմ եղբայրները, նրանց անասունները և արջառները, և նրանց ամեն ինչը եկել են Քանաան երկրից, և ահա նրանք Գեսեմ երկրում են: Իսկ իր եղբայրներից նա վերցրեց հինգ մարդ և նրանց կանգնեցրեց Փարավոնի առաջ: Եւ ասաց Փարաւոն Յովսեփի եղբայրներին. Ի՞նչ է ձեր գործը: Եւ նրանք ասացին Փարաւոնին. Քո ծառաները ոչխարների հովիւներ են, եւ մեք եւ մեր հայրերը: Ասացին Փարաւոնին. Պանդխտել երկրին մէջ եկել ենք, որովհետեւ արօտ չկայ քո ծառաներուդ ընտանի անասուններուն համար, քանզի սովը ուժեղացաւ Քանաանի երկրին մէջ, հիմա ուրեմն բնակինք Գեսեմի երկրին մէջ: Ասաց Փարաւոնը Յովսէփին. Բնակեցէք Գեսեմի երկրին մէջ, եթէ գիտես որ նրանց մէջ կարող մարդիկ կան, նշանակէ զնոքա իմ անասուններուս իշխաններ: Եկան Եգիպտոս Յովսէփի մօտ Յակոբ եւ նորա որդիները, եւ լսեց Փարաւոնը՝ Եգիպտոսի թագաւորը: Եւ Փարաւոնն ասաց Յովսէփին՝ ասելով. Քո հայրը եւ քո եղբայրները եկել են քեզ մօտ: Ահա Եգիպտոսի երկիրը քո առջև է, լավագույն երկրում բնակեցրու քո հորը և քո եղբայրներին: Հովսեփը բերեց ներս իր հայր Հակոբին և կանգնեցրեց նրան Փարավոնի առաջ, և Հակոբը օրհնեց Փարավոնին: Փարավոնն ասաց Հակոբին. Քանի՞ տարի են քո կյանքի օրերը: Եւ ասաց Հակոբը Փարավոնին. Իմ կյանքի տարիների օրերը, որոնք պանդուխտ եմ ապրում, հարյուր երեսուն տարի են: Սակավ եւ չար են եղել իմ կյանքի տարիների

օրերը, եւ չեն հասել իմ հայրերի կյանքի տարիների օրերին, որոնք նրանք պանդուխտ ապրեցին: Եւ Յակոբը օրհնելով Փարաւոնին՝ ելաւ նրանից:

Եւ Հովսէփը բնակեցրեց իր հօրը եւ իր եղբայրներին, եւ նրանց տուաւ տիրապետութիւն Եգիպտոսի երկրում, լաւագոյն երկրում, Ռամեսէի երկրում, ինչպէս Փարաւոնը հրամայեց: Եւ Հովսէփը ցորեն էր չափում իր հօրը, իր եղբայրներին եւ իր հօր ամբողջ տանը՝ ըստ անձի:

Հացահատիկ չկար ամբողջ երկրում, որովհետև սովը շատ ուժեղացավ, եւ Եգիպտոսի երկիրը եւ Քանանի երկիրը սպառվեցին սովից: Իսկ Հովսեփը հավաքեց ամբողջ արծաթը, որ գտնվեց Եգիպտոսի երկրում և Քանաանի երկրում, այն հացահատիկի համար, որ նրանք գնում էին, և նա չափում էր հացահատիկ նրանց, և Հովսեփը բերեց ամբողջ արծաթը Փարավոնի տունը: Եւ սպառվեց ամբողջ արծաթը Եգիպտոսի երկրից եւ Քանաանի երկրից, եւ եկան բոլոր եգիպտացիները Հովսեփի մոտ՝ ասելով. Տո՛ւր մեզ հաց, եւ ինչո՞ւ պիտի մեռնենք քո առաջ, քանի որ սպառվել է մեր արծաթը: Հովսեփը նրանց ասաց. Բերեք ձեր անասունները, և ես ձեզ հաց կտամ ձեր անասունների փոխարեն, եթե ձեր արծաթը սպառվել է: Նրանք բերեցին իրենց անասունները Հովսեփի մոտ, և Հովսեփը նրանց հաց տվեց ձիերի, ոչխարների, արջառների և էշերի փոխարեն, և նրանց սնուցեց հացով իրենց բոլոր անասունների փոխարեն այն տարում: Անցավ այն տարին, և երկրորդ տարում եկան նրա մոտ ու ասացին նրան. Մի՛ թող կորչենք մեր տիրոջ առջև, քանզի սպառվել է մեր արծաթը, և մեր ունեցվածքն ու անասունները

անցել են քեզ՝ տիրոջը, և ոչինչ չի մնացել մեզ մեր տիրոջ առջև, բացի մեր սեփական մարմնից և մեր հողից: Որպեսզի ուրեմն մենք չմեռնենք քո առաջ, եւ հողը չանապատանա, ձեռք բեր մեզ եւ մեր հողը հացի փոխարեն, եւ մենք եւ մեր հողը կլինենք Փարավոնի ծառաները, տուր սերմ, որպեսզի ցանենք եւ ապրենք եւ չմեռնենք, եւ հողը չի անապատանա: Եվ Հովսեփը փարավոնի համար ձեռք բերեց եգիպտացիների ամբողջ երկիրը, քանզի եգիպտացիները իրենց երկիրը վաճառեցին փարավոնին, որովհետև սովը տիրեց նրանց, եւ երկիրը եղավ փարավոնինը: Եւ ժողովուրդը ստրկացրեց իրեն ի ծառաներ, Եգիպտոսի սահմանների ծայրերից մինչեւ ծայրերը: Միայն քահանաների երկիրը չձեռք բերեց Հովսեփը, քանի որ Փարավոնը պարգև էր տվել քահանաներին, և նրանք ուտում էին այն պարգևը, որ Փարավոնը տվել էր նրանց, դրա համար էլ նրանք չվաճառեցին իրենց երկիրը: Հովսեփն ասաց բոլոր եգիպտացիներին. Ահա ես այսօր ձեզ և ձեր երկիրը ձեռք եմ բերել Փարավոնի համար, վերցրեք ձեզ սերմ և ցանեք երկիրը: Եւ կլինի նրա բերքը, եւ դուք կտաք հինգերորդ մասը Փարավոնին, իսկ չորս մասերը կլինի ձեզ՝ սերմի համար երկրին, եւ կերակուրի համար ձեզ, եւ բոլորին, որ ձեր տներում են: Եւ ասացին. Փրկեցիր մեզ, գտանք շնորհ մեր տիրոջ առաջ, եւ կլինենք փարավոնի ծառաները: Եւ Հովսէփ դրաւ նրանց հրա□□□ մինչեւ այս օրը Եգիպտոսի երկրի վերայ՝ Փարաւոնին հանձնել, բացի քահանաների երկրից միայն, որ Փարաւոնինը չէր:

Բնակվեց Իսրայելը Եգիպտոսի երկրում, Գեսեմի երկրում, եւ ժառանգեցին այն, եւ աճեցին ու բազմացան յոյժ: Ապրեց Հակոբ Եգիպտոսի երկրում տասնյոթ տարի, եւ Հակոբի կյանքի օրերը

եղան հարյուր քառասունյոթ տարի: Մոտեցան Իսրայելի մեռնելու օրերը, և նա կանչեց իր որդի Հովսեփին ու ասաց նրան. Եթե շնորհ եմ գտել քո առաջ, դիր քո ձեռքը իմ ազդրի տակ և արա ինձ ողորմություն ու ճշմարտություն, որ ինձ չթաղես Եգիպտոսում: Բայց ես կպառկեմ իմ հայրերի հետ, և դու կվերցնես ինձ Եգիպտոսից, և կթաղես ինձ նրանց գերեզմանում, իսկ նա ասաց. Ես կանեմ ըստ քո խոսքի: Ասաց բայց. Երդվի՛ր ինձ, եւ երդվեց նրան, եւ Իսրայէլը երկրպագեց իր գավազանի ծայրին:

48

Եղավ այդ խոսքերից հետո, եւ հաղորդվեց Հովսեփին, որ քո հայրը հիվանդ է, եւ նա վերցնելով իր երկու որդիներին՝ Մանասեին եւ Եփրեմին, եկավ Հակոբի մոտ: Տեղեկացվեց Հակոբին՝ ասելով. Ահա քո որդի Հովսեփը գալիս է քեզ մոտ, և Իսրայելը ուժ հավաքելով՝ նստեց անկողնի վրա: Եւ ասաց Հակոբը Հովսեփին. Իմ Աստվածը երեւաց ինձ Լուզայում, Քանաանի երկրում, եւ օրհնեց ինձ: Եւ ասաց ինձ. Ահա ես կաճեցնեմ քեզ եւ կբազմացնեմ քեզ, եւ կդարձնեմ քեզ ազգերի ժողովներ, եւ կտամ քեզ այս երկիրը եւ քո սերմանը քեզնից յետոյ՝ յաւիտենական տիրապետութեան համար: Հիմա, ուրեմն, քո երկու որդիները, որոնք քեզ ծնվել են Եգիպտոսի երկրում, նախքան ես քեզ մոտ գալը Եգիպտոս, իմն են. Եփրեմը եւ Մանասեն, ինչպես Ռուբենը եւ Շմավոնը, իմը կլինեն: Իսկ այն ծնունդները, որոնք դու կծնես դրանից հետո, կլինեն իրենց եղբայրների անվան վրա և կկոչվեն նրանց ժառանգությունների վրա: Ես բայց երբ գալիս էի Միջագետքի Սիրիայից, մեռավ քո

մայր Ռաքելը Քանաան երկրում, երբ ես մոտենում էի Քաբրաթայի ձիասպարեզին, Եփրաթա հասնելու համար, եւ թաղեցի նրան ձիասպարեզի ճանապարհին, որը Բեթղեհեմն է:

Տեսնելով Իսրայելը Հովսեփի որդիներին՝ ասաց. Ովքե՞ր են սրանք քեզ համար: Հովսեփն ասաց իր հօրը. Իմ որդիներն են, որոնց Աստուած ինձ տվեց այստեղ: Եւ Յակոբն ասաց. Բե՛ր նրանց ինձ, որպեսզի օրհնեմ նրանց: Իսրայելի աչքերը ծերության պատճառով թուլացել էին, եւ նա չէր կարողանում տեսնել, եւ նրանց մոտեցրեց իր մոտ, եւ համբուրեց նրանց, եւ գրկեց նրանց: Եվ ասաց Իսրայելը Հովսեփին. Ահա քո երեսից ոչ զրկվեցի, եւ ահա Աստված ինձ ցույց տվեց նաեւ քո զավակը: Եվ Հովսեփը նրանց հանեց իր ծունկերից, եւ նրանք երկրպագեցին նրան՝ երեսով մինչեւ գետին: Վերցնելով Հովսեփ իր երկու որդիներին՝ Եփրեմին աջում, Իսրայելի ձախից, իսկ Մանասեին ձախում, Իսրայելի աջից, մոտեցրեց նրանց նրան: Իսրայելը երկարելով իր աջ ձեռքը, դրեց Եփրեմի գլխի վրա, որը կրտսերն էր, իսկ ձախ ձեռքը՝ Մանասեի գլխի վրա, խաչաձև դասավորելով իր ձեռքերը:

Եւ օրհնեց նրանց եւ ասաց. Աստուած, որին հաճո եղան իմ հայրերը՝ Աբրահամն ու Իսահակը նրա առաջ, Աստուած, որ սնուցանում է ինձ պատանութենից մինչեւ այս օրը, Հրեշտակը, որ փրկում է ինձ բոլոր չարիքներից, թող օրհնի այս երեխաներին, և նրանց մեջ կոչվի իմ անունը և իմ հայրերի՝ Աբրահամի և Իսահակի անունը, և թող նրանք բազմանան մեծ բազմություն երկրի վրա: Տեսնելով Հովսեփը, որ հայրը դրեց իր աջ ձեռքը Եփրեմի գլխի վրա, ծանր երևաց նրան, և Հովսեփը բռնեց հոր ձեռքից՝ հեռացնելու այն Եփրեմի գլխից Մանասեի գլխի վրա:

Բայց Հովսեփն ասաց իր հորը. Ոչ այսպես, հայր, քանզի սա է առաջնածինը, դիր քո աջ ձեռքը նրա գլխի վրա: Եվ ոչ ուզեց, բայց ասաց. Գիտեմ, զավակ, գիտեմ, եւ սա կլինի ժողովուրդ, եւ սա կբարձրանա, բայց նրա կրտսեր եղբայրը նրանից մեծ կլինի, եւ նրա սերմը կլինի ազգերի բազմություն: Եւ օրհնեց նրանց այն օրը՝ ասելով. Ձեզանով կ’օրհնուի Իսրայէլը՝ ասելով՝ Աստուած քեզ դարձնի ինչպէս Եփրեմը եւ ինչպէս Մանասէն: Եւ Եփրեմը դրաւ Մանասէից առաջ: Իսրայելն ասաց Հովսեփին. Ահա ես մեռնում եմ, և Աստված ձեզ հետ կլինի, և ձեզ կվերադարձնի ձեր հայրերի երկիրը: Ես բայց քեզ տալիս եմ Սիքեմը բացառիկ քո եղբայրներից վեր, որ առա Ամորհացիների ձեռքից իմ սրով եւ աղեղով:

49

Հակոբը կանչեց իր որդիներին և ասաց նրանց. Հավաքվեցեք, որպեսզի պատմեմ ձեզ, թե ինչ կպատահի ձեզ վերջին օրերին: Հավաքվեցեք և լսեցեք ինձ, Հակոբի որդիներ, լսեցեք Իսրայել, լսեցեք ձեր հորը: Ռուբեն, առաջնածին իմ, դու ուժս ես եւ իմ զաւակների սկիզբը, խիստ ես տարուելու եւ խիստ ինքնագլուխ: Դու գործեցիր ամբարտավանորեն որպես ջուր, մի՛ եռա, քանզի բարձրացար քո հոր անկողնի վրա, այն ժամանակ պղծեցիր անկողինը, ուր բարձրացար: Սիմեոնը և Ղևին՝ եղբայրներ, կատարեցին անիրավություն իրենց ընտրությամբ: Նրանց խորհրդին մեջ թող չգա իմ հոգին, եւ նրանց կազմութեան վրա թող չվիճի իմ լեարդը, որովհետեւ նրանք իրենց բարկութեամբ սպաննեցին մարդիկ, եւ իրենց ցանկութեամբ կտրեցին ցուլի

ջիլերը: Անիծյալ է նրանց բարկությունը, որովհետև ինքնակամ է, և նրանց զայրույթը, որովհետև կարծրացավ. բաժանելու եմ նրանց Յակոբի մեջ և ցրելու եմ նրանց Իսրայելի մեջ: Յուդա, քեզ գովեցին քո եղբայրները, քո ձեռքերը քո թշնամիների մեջքի վրա, քեզ երկրպագեն քո հոր որդիները: Հուդայի առյուծի ձագ, արտաճառից, որդի՛ս իմ, դու բարձրացար, պառկած քնել ես որպես առյուծ և որպես ձագ, ո՞վ կարթնացնի նրան: Չի թերանա իշխան Հուդայից, եւ առաջնորդ նրա կողերից, մինչեւ որ գա այն, ինչ պահված է նրա համար, եւ նա լինի ազգերի ակնկալութիւնը: Կապելով իր մտրուկը որթատնկին և իր էշի մտրուկը հյուսքին, նա կլվանա իր զգեստը գինով և իր ծածկոցը խաղողի արյունով: Փայլուն են աչքերը նրա գինուց, եւ սպիտակ են ատամները նրա քան կաթը: Զեբուղոնը ծովափնյա կբնակվի, և ինքը նավերի նավահանգիստների մոտ կլինի, և կձգվի մինչև Սիդոն: Իսաքարը լավը ցանկացավ՝ հանգստանալով ժառանգությունների մեջ: Եւ տեսնելով, որ հանգիստը գեղեցիկ է, եւ երկիրը բերրի, դրեց իր ուսը աշխատելու համար, եւ եղավ երկրագործ մարդ: Դանը կդատի իր ժողովրդին, ինչպես մեկ ցեղ Իսրայելում: Եւ թող Դանը օձ լինի ճանապարհի վրայ, դարանամուտ նստած շաւղի վրայ, խայթելով ձիու գարշապարը, եւ հեծեալը կ'իյնայ ետ: Տիրոջ փրկությանը սպասելով: Գադ՝ յափշտակութեան գունդ պիտի յափշտակէ զնա, բայց ինքն պիտի յափշտակէ զնա ոտքերուն վրայ: Ասեր, հարուստ է նրա հացը, և ինքը շքեղություն կտա իշխաններին: Նափթալին ազատ ցողուն է, որ գեղեցկություն է տալիս իր ծնունդներին: Աճած որդի Հովսեփ, իմ աճած նախանձելի որդի, իմ ամենափոքր որդի, վերադարձիր ինձ մոտ: Նրա դեմ, որի մասին խորհրդակցելով նախատում էին, եւ նրա հանդեպ ոխ ունեին նետերի տերերը: Եւ խորտակուեցան

զօրութեամբ աղեղները նոցա, եւ լքուեցան ջիլերը բազուկների ձեռքի նոցա, Յակոբի իշխանի ձեռքով, անտի Իսրայէլի հզօրը՝ քո հօր Աստուծոյ կողմից: Եւ օգնեց քեզ իմ Աստուածը, եւ օրհնեց քեզ երկնքի օրհնությամբ վերուստ, եւ երկրի օրհնությամբ, որ ունի ամենայն, ստինքների եւ արգանդի օրհնության պատճառով: Քո հոր և քո մոր օրհնությունները գերազանցեցին մշտնջենավոր լեռների օրհնություններից և հավիտենական բլուրների օրհնություններից, դրանք կլինեն Հովսեփի գլխի վրա և իր եղբայրների մեջ առաջնորդ համարվողի գագաթին վրա: Բենիամինը յափշտակող գայլ է, առավոտը դեռ կուտի, և երեկոյին սնունդ է տալիս: Բոլոր սրանք Հակոբի տասներկու որդիներն են, և սրանք խոսեց նրանց հայրը նրանց հետ, և օրհնեց նրանց, յուրաքանչյուրին ըստ իր օրհնության օրհնեց նրանց: Եւ ասաց նոցա. Ես կը միանամ իմ ժողովուրդիս, թաղեցէք զիս իմ հայրերուս հետ այն այրին մէջ, որ Քետացի Եփրոնի արտին մէջ է, Կրկնակի քարայրի մեջ, Մամբրեի դիմաց, Քանաան երկրում, որ Աբրահամը ձեռք բերեց այդ քարայրը Եփրոն Քետացուց՝ որպես գերեզմանի սեփականություն: Այնտեղ թաղեցին Աբրահամին և նրա կին Սառային, այնտեղ թաղեցին Իսահակին և նրա կին Ռեբեկային, այնտեղ թաղեցին Լեային: Դաշտի եւ նրա մեջ գտնվող քարայրի ստացման մեջ՝ Քետի որդիներից: Եւ դադարեց Յակոբը հրամայելուց իր որդիներին, եւ բարձրացնելով իր ոտքերը անկողնի վրա՝ մեռաւ, եւ միացաւ իր ժողովրդին:

50

Եւ Հովսեփը ընկնելով իր հոր դեմքի վրա՝ լաց եղավ նրա վրա եւ

համբուրեց նրան: Եւ հրամայեց Հովսէփ ծառաներին իւրոյ՝ դամբանողներին՝ դամբանել զհայրն իւր, եւ դամբանեցին դամբանողները զԻսրայէլ: Եւ լրացրին նրա քառասուն օրերը, քանի որ այսպես են հաշվվում թաղման օրերը, եւ Եգիպտոսը նրան սգաց յոթանասուն օր: Քանի որ անցան սգո օրերը, Հովսեփը խոսեց Փարավոնի իշխանների հետ՝ ասելով. Եթե շնորհք եմ գտել ձեր առաջ, խոսեցեք իմ մասին Փարավոնի ականջներին՝ ասելով, Իմ հայրը երդմնեցրեց ինձ՝ ասելով. Այն դամբարանում, որ փորեցի ինձ համար Քանաանի երկրում, այնտեղ կթաղես ինձ: Հիմա, ուրեմն, գնացած՝ կթաղեմ իմ հորը եւ կվերադառնամ: Եւ Փարաւոնն ասաց Հովսեփին. Ելի՛ր վեր, թաղի՛ր քո հօրը, ինչպէս որ նա քեզ երդմնեցրեց: Եվ բարձրացավ Հովսեփ թաղելու իր հորը, եւ բարձրացան նրա հետ Փարավոնի բոլոր ծառաները, եւ նրա տան ծերերը, եւ Եգիպտոսի երկրի բոլոր ծերերը: Եւ ամբողջ տունը Հովսեփի, եւ եղբայրները նրա, եւ ամբողջ հայրական տունը նրա, եւ ազգականությունը նրա, եւ ոչխարները եւ արջառները թողեցին Գեսեմի երկրում: Եւ նրա հետ միասին բարձրացան կառքերը եւ հեծելները, եւ բանակը շատ մեծ եղաւ: Եւ եկան Ատադի կալը, որ Հորդանանի անդիվ է, եւ նրան համար մեծ ու շատ ուժեղ ողբ արեցին, եւ իր հոր համար յոթ օր սուգ արեց: Եւ տեսան Քանաանի երկրի բնակիչները սուգը Ատադի կալում, եւ ասացին. Մեծ սուգ է սա եգիպտացիների համար: Այդ պատճառով կոչեց նրա անունը Եգիպտոսի Սուգ, որ է Հորդանանի անդիպար: Եւ նրա որդիները այսպէս արեցին նրան: Եւ վերջին զնա որդիքն նորա ի երկիրն Քանանու, եւ թաղեցին զնա ի այրն կրկին, զոր ստացաւ Աբրահամ զայրն ի ստացուածոյ գերեզմանի ի Եփրոնէ Քետացւոյէ՝ դիմաց Մամբրէի: Եւ Յովսէփը վերադարձաւ Եգիպտոս՝ ինքը եւ նրա եղբայրները, եւ

նրանք, որ միասին բարձրացել էին թաղելու նրա հորը:

Տեսնելով Հովսեփի եղբայրները, որ մեռել էր նրանց հայրը, ասացին. Գուցե Հովսեփը չար կհիշի մեզ և հատուցում կտա մեզ բոլոր այն չարիքների համար, որ մենք ցույց տվինք նրան: Եւ եկած դէպի Յովսէփ՝ ասացին. Քո հայրը երդմնեցրեց մեռնելուց առաջ՝ ասելով, Այսպես ասացեք Հովսեփին. Ների՛ր նրանց անիրավությունն ու մեղքը, որովհետև չարիք են գործել քո դեմ, և հիմա ընդունի՛ր քո հոր Աստծո ծառաների անիրավությունը: Եվ Հովսեփը լաց եղավ, երբ նրանք խոսում էին իր հետ: Եւ եկած նրա մօտ ասացին. Գիտէ՛, մենք քո ծառաներն ենք: Եվ Հովսեփն ասաց նրանց. Մի՛ վախեցեք, քանզի ես Աստծո եմ: Դուք չար բան խորհեցիք իմ դեմ, բայց Աստված բարիք խորհեց իմ մասին, որպեսզի այսօր այդպես լինի և մեծ ժողովուրդ սնվի: Եւ ասաց նոցա. Մի՛ վախեցէք, ես կսնուցանեմ ձեզ եւ ձեր տունները: Եւ մխիթարեց նոսա եւ խոսեց նրանց սրտին: Եւ բնակուեցաւ Յովսէփ Եգիպտոսում՝ ինքը եւ իր եղբայրները, եւ իր հօր ամբողջ տունը, եւ Յովսէփ ապրեց հարիւր տասը տարի: Եւ Հովսէփը տեսաւ Եփրեմի երեխաներին մինչեւ երրորդ սերունդը, եւ Մանասէի որդու՝ Մաքիրի որդիները ծնուեցան Հովսէփի ազդրերի վրայ: Եւ Հովսէփն ասաց իր եղբայրներին. Ես մեռնում եմ, բայց Աստուած անպայման կ'այցելի ձեզ եւ ձեզ կը հանի այս երկրից դէպի այն երկիրը, որ երդուեց մեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին: Եւ Յովսէփը երդմնեցրեց Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով. Այն այցելութեան ժամանակ, երբ Աստուած այցելութիւն կատարէ ձեզ, դուք կը վերցնէք իմ ոսկորները այստեղից ձեզ հետ: Եւ Հովսէփը մեռավ հարյուր տասը տարեկան հասակում, եւ թաղեցին նրան եւ դրեցին դագաղանի մէջ

Եգիպտոսում:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի

1

Գիրք ծննդյան Հիսուս Քրիստոսի, Դավթի որդու, Աբրահամի որդու: Աբրահամը ծնեց Իսահակին, Իսահակը ծնեց Հակոբին, իսկ Հակոբը ծնեց Հուդային եւ նրա եղբայրներին: Յուդան ծնաւ Փարէսին եւ Զարային Թամարից, Փարէսը ծնաւ Եսրոմին, եւ Եսրոմը ծնաւ Արամին: Արամ ծնաւ զ Ամինադաբ, Ամինադաբ ծնաւ զ Նաասոն, Նաասոն ծնաւ զ Սաղմոն, Սաղմոնը ծնեց Բոոզին Ռախաբից, Բոոզը ծնեց Ովբեդին Ռութից, Ովբեդը ծնեց Յեսսեին: Յեսսէն ծնաւ Դաւիթ թագաւորը: Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը Ուրիայի կնոջից: Սողոմոնը ծնաւ Ռոբովամին, Ռոբովամը ծնաւ Աբիային, Աբիան ծնաւ Ասային: Ասան ծնեց Յովսափատին, Յովսափատը ծնեց Յովրամին, եւ Յովրամը ծնեց Օզիային: Ուզիան ծնեց Յովաթամին, Յովաթամը ծնեց Աքազին, Աքազը ծնեց Եզեկիային: Եզեկիասը ծնեց Մանասեին, Մանասեն ծնեց Ամոնին, Ամոնը ծնեց Յոսիային: Հովսիասը ծնեց Յեքոնիային եւ նրա եղբայրներին Բաբելոնի աքսորի ժամանակ:

Իսկ Բաբելոնի աքսորումից հետո Յեքոնիաս ծնեց Սաղաթիելին, իսկ Սաղաթիելը ծնեց Զորոբաբելին: Զերուբաբելը ծնաւ Աբիուդին, Աբիուդը ծնաւ Եղիակիմին, Եղիակիմը ծնաւ Ազորին, Ազորը ծնեց Սադովկին, Սադովկը ծնեց Աքեիմին, Աքեիմը ծնեց Եղիուդին, Էլիուդը ծնեց Էլեազարին, Էլեազարը ծնեց Մաթթանին, Մաթթանը ծնեց Յակոբին: Հակոբը ծնեց Հովսեփին՝ Մարիամի ամուսնուն, որից ծնվեց Հիսուսը, որ կոչվում է Քրիստոս: Բոլոր սերունդները, ուրեմն, Աբրահամից մինչև Դավիթ՝ տասնչորս սերունդ են, և Դավիթից մինչև Բաբելոնի աքսորը՝ տասնչորս սերունդ, և Բաբելոնի աքսորից մինչև Քրիստոսը՝ տասնչորս սերունդ:

Հիսուս Քրիստոսի ծնունդը այսպես էր. քանզի նրա մայրը՝ Մարիամը, նշանված լինելով Հովսեփին, նախքան նրանք միասին գալը, գտնվեց որովայնում ունենալով Սուրբ Հոգուց: Հովսեփը, նրա ամուսինը, արդար լինելով եւ չուզելով նրան հրապարակավ ամաչեցնել, ցանկացավ գաղտնի արձակել նրան: Երբ նա այս բաները մտածում էր, ահա Տիրոջ հրեշտակը երազում երևաց նրան և ասաց. Հովսեփ, Դավթի որդի, մի՛ վախեցիր Մարիամին, քո կնոջը, ընդունել, քանզի նրա մեջ ծնվածը Սուրբ Հոգուց է: Կծնի բայց որդի, եւ կկոչես անունը նրա Հիսուս, քանզի ինքը կփրկի իր ժողովուրդը նրանց մեղքերից: Բայց այս ամենը եղավ, որպեսզի կատարվի այն, ինչ ասված էր Տիրոջ կողմից մարգարեի միջոցով, որ ասում էր, Ահա կույսը որովայնում կունենա եւ կծնի որդի, եւ նրա անունը կանվանեն Էմմանուէլ, որը թարգմանվում է՝ Աստված մեզ հետ:

Արթնացած Հովսեփը քնից արեց, ինչպես հրամայեց նրան Տիրոջ

պատգամաբերը, եւ վերցրեց իր կնոջը: Եւ չէր ճանաչում զնա մինչեւ որ ծնաւ զորդին իւր անդրանիկ, եւ կոչեց զանունն նորա Յիսուս:

2

Բայց երբ Հիսուսը ծնվեց Բեթղեհեմում Հուդայի մեջ Հերովդես թագավորի օրերում, ահա մոգերը արևելքից եկան Երուսաղեմ: ասելով. Ո՞ւր է ծնված հրեաների թագավորը, որովհետև տեսանք նրա աստղը արևելքում և եկանք երկրպագելու նրան: Լսելով այս՝ Հերովդես թագավորը խռովվեց, և ամբողջ Երուսաղեմը՝ նրա հետ: Եւ հաւաքելով բոլոր գլխաւոր քահանաներն ու ժողովրդի դպիրները, հարցնում էր նրանցից, թէ որտեղ է ծնւում Քրիստոսը: Նրանք բայց ասացին նրան. Հուդայի Բեթղեհեմում, որովհետև այսպես է գրված մարգարեի միջոցով: Եւ դու, Բեթղեհեմ, Հուդայի երկիր, ոչ մի կերպ փոքրագույնը չես Հուդայի առաջնորդների մեջ, քանզի քեզանից ելանելու է առաջնորդ, որ հովվելու է իմ ժողովուրդը՝ Իսրայելը:

Այնժամ Հերովդեսը գաղտնի կանչելով մոգերին՝ ճշգրտորեն իմացավ նրանցից երևացող աստղի ժամանակը: Եւ ուղարկելով նրանց դէպի Բեթղեհեմ՝ ասաց. Գնացէք եւ ճշգրտօրէն հարցաքննեցէք երեխայի մասին, իսկ երբ գտնէք, հաղորդեցէք ինձ, որպէսզի ես եւս եկած երկրպագեմ նրան: Նրանք լսելով թագավորին գնացին, և ահա այն աստղը, որը տեսել էին արևելքում, առաջնորդում էր նրանց, մինչև որ եկավ և կանգնեց այնտեղ, ուր երեխան էր: Տեսնելով այն աստղը՝ նրանք

չափազանց մեծ ուրախությամբ ուրախացան: Եւ տուն եկած՝ տեսան երեխային Մարիամ մոր հետ, եւ ընկնելով երկրպագեցին նրան, եւ բացելով իրենց գանձերը՝ մատուցեցին նրան պարգեւներ՝ ոսկի, կնդրուկ եւ զմուռս: Եւ երազով զգուշացված լինելով՝ չվերադառնալ Հերովդէսի մօտ, այլ ճանապարհով հեռացան իրենց երկիրը:

Երբ նրանք հեռացան, ահա Տիրոջ հրեշտակը երազում երևաց Հովսեփին ու ասաց. Վե՛ր կաց, վերցրո՛ւ մանուկն ու նրա մայրը եւ փախի՛ր Եգիպտոս, ու մնա՛ այնտեղ, մինչև որ ես քեզ ասեմ, որովհետև Հերովդեսը պատրաստվում է փնտրել մանուկին՝ նրան ոչնչացնելու համար: Նա վերելով՝ վերցրեց մանուկը եւ նրա մայրը գիշերը եւ հեռացավ դեպի Եգիպտոս: Եւ նա այնտեղ էր մինչեւ Հերովդեսի մահը, որպեսզի կատարվի այն, ինչ ասվել էր Տիրոջ կողմից մարգարեի միջոցով, որ ասում էր. Եգիպտոսից կանչեցի իմ որդուն:

Այնժամ Հերովդես, տեսնելով որ խաբվեց մոգերի կողմից, շատ բարկացավ, և ուղարկելով սպանեց բոլոր երեխաներին, որոնք Բեթղեհեմում էին և նրա բոլոր սահմաններում, երկուտարեկանից և ցածր, համաձայն ժամանակի, որ ճշգրտորեն իմացավ մոգերից: Այն ժամանակ կատարվեց այն, ինչ ասվել էր Երեմիա մարգարեի կողմից, որ ասում էր, Ձայն Ռամայում լսվեց, ողբ եւ լաց եւ մեծ սուգ. Ռաքելը լալիս էր իր երեխաներին, եւ չէր ուզում մխիթարվել, որովհետեւ նրանք չկան:

Բայց Հերովդեսը մահանալուց հետո, ահա Տիրոջ պատգամավորը երազում երևաց Հովսեփին Եգիպտոսում

Ասելով՝ Ելիր, վերցրու մանուկը եւ նրա մայրը եւ գնա՛ Իսրայէլի երկիրը, քանզի մեռել են նրանք, որ խնդրում էին մանկան հոգին: Նա վերելով վերցրեց երեխային և նրա մայրը, և եկավ Իսրայելի երկիրը:

Լսելով բայց, որ Արքելաոսը թագավորում է Հուդայում՝ Հերովդեսի՝ իր հոր փոխարեն, վախեցավ այնտեղ գնալ, բայց երազում զգուշացված լինելով՝ հեռացավ Գալիլիայի մասերը: Եւ եկած՝ բնակուեց Նազարեթ կոչուած քաղաքում, որպեսզի կատարուի մարգարէների միջոցով ասուածը, թե Նազովրեցի պիտի կոչուի:

3

Բայց այն օրերին գալիս է Հովհաննես Մկրտիչը՝ քարոզելով Հրէաստանի անապատում ԵՒ ասելով. Ապաշխարեցեք, որովհետև մոտեցել է երկնքի թագավորությունը: Քանզի սա է նա, որ ասված է Եսայի մարգարեի կողմից, ասելով. Անապատում գոչողի ձայնը. պատրաստեցեք Տիրոջ ճանապարհը, ուղիղ արեք նրա շավիղները:

Իսկ Հովհաննեսը ունէր իր հագուստը ուղտի մազերից եւ կաշեղէն գօտի իր մէջքին շուրջ, իսկ իր սնունդը մարախներ էր եւ վայրի մեղր: Այնժամ ղեպի նրան էին գնում Երուսաղեմը և ամբողջ Հուդեան, և Հորդանանի ամբողջ շրջակա տարածքը: Եւ նրանք մկրտւում էին Հորդանան մեջ նրա կողմից՝ խոստովանելով իրենց մեղքերը:

Բայց տեսնելով Փարիսեցիների և Սադուկեցիների շատերին, որ գալիս էին իր մկրտության, ասաց նրանց. Իժերի ծնունդներ, ո՞վ ցույց տվեց ձեզ փախչել գալիք բարկությունից: Արարեք ուրեմն ապաշխարության արժանի պտուղ: Եւ մի՛ կարծէք ասել ձեր մէջ՝ հայր ունինք Աբրահամը: Ասում եմ ձեզ, որ Աստուած կարող է այս քարերից զաւակներ հանել Աբրահամին: Արդեն իսկ կացինը ծառերի արմատին մոտ ընկած է, ուրեմն ամեն ծառ, որ լավ պտուղ չի տալիս, կտրվում և կրակ է նետվում:

Ես իսկ մկրտում եմ ձեզ ջրով դեպի ապաշխարություն, բայց ով որ գալիս է իմ հետևից, ավելի ուժեղ է քան ես, որի կոշիկները կրելու ընդունակ չեմ, ինքը ձեզ կմկրտի Սուրբ Հոգով և կրակով: Ում մաքրող գործիքը նրա ձեռքում է, և նա լիովին կմաքրի իր կալը, և կհավաքի իր ցորենը շտեմարան, իսկ մղեղը կայրի անշեջ հրով:

Այն ժամանակ Հիսուսը Գալիլիայից գալիս է Հորդանան՝ Հովհաննեսի մոտ, որպեսզի նրա կողմից մկրտվի: Բայց Հովհաննեսը արգելում էր նրան՝ ասելով. Ես կարիք ունեմ քեզնից մկրտվելու, և դո՞ւ ես գալիս ինձ մոտ: Պատասխանելով՝ Հիսուսն ասաց նրան. Թո՛ղ հիմա, որովհետև այսպես պատշաճ է մեզ՝ կատարելու ամբողջ արդարությունը: Այնժամ թողեց նրան: Եւ մկրտուելով՝ Հիսուսը անմիջապես ելաւ ջրից, եւ ահա բացուեցան նրան երկինքները, եւ տեսաւ Աստծո Հոգին, որ իջնում էր որպես աղաւնի եւ գալիս նրա վրա: Եւ ահա ձայն մը եկաւ երկինքներից՝ ասելով. Սա է իմ սիրելի Որդին, որով հաճեցայ:

4

Այնժամ Հիսուսը տարվեց անապատ Հոգու կողմից՝ փորձվելու սատանայի կողմից: Եվ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր ծոմ պահելուց հետո նա սոված եղավ: Եւ մոտենալով նրան՝ փորձողը ասաց. Եթե Աստծո Որդին ես, ասա՛, որպեսզի այս քարերը հացեր դառնան: Բայց նա պատասխանելով ասաց. Գրված է. ոչ միայն հացով կապրի մարդ, այլ Աստծո բերանից ելնող ամեն խոսքով: Հետո սատանան նրան տանում է սուրբ քաղաքը և կանգնեցնում նրան տաճարի անկյունագլխին: Եւ ասում է նրան. Եթե Աստծո Որդին ես, նետիր քեզ ներքեւ, քանզի գրված է, որ իր հրեշտակներին կհրամայի քո մասին, եւ ձեռքերի վրա կբարձրացնեն քեզ, որպեսզի չլինի, որ քո ոտքը քարին հարվածես:

Հիսուսն ասաց նրան. Դարձյալ գրված է. Չես փորձարկի քո Տեր Աստծուն:

Դարձյալ սատանան նրան տանում է շատ բարձր լեռ մը, և ցույց է տալիս նրան աշխարհի բոլոր թագավորությունները և դրանց փառքը: Եւ ասում է նրան. Այս ամենը քեզ կտամ, եթե ընկնելով երկրպագես ինձ: Այնժամ Հիսուսն ասում է նրան. Գնա՛ ետևից իմ, սատանա՛, որովհետև գրված է. Տեր Աստծուդ երկրպագես և միայն նրան ծառայես: Այնժամ սատանան թողեց նրան, և ահա հրեշտակներ մոտեցան ու սպասարկեցին նրան:

Բայց Հիսուսը լսելով, որ Հովհաննեսը մատնվել է, հեռացավ Գալիլեա: Եւ թողած Նազարէթը՝ եկաւ բնակեցաւ Կափառնաումի մէջ, ծովեզերեան քաղաքը, Զաբուղոնի եւ Նեփթաղիմի սահմաններուն մէջ: որպեսզի կատարվի այն, ինչ ասված էր

Եսայի մարգարեի միջոցով, որ ասում էր Զաբուղոնի երկիրը և Նեփթաղիմի երկիրը, ծովի ճանապարհը, Հորդանանի անդիպար կողմը, հեթանոսների Գալիլիան, ժողովուրդը, որ նստած էր խավարի մեջ, տեսավ մեծ լույս, եւ նրանց, որ նստած էին մահվան երկրում եւ ստվերում, լույս ծագեց:

Այն ժամանակից Հիսուսը սկսեց քարոզել եւ ասել. Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ մոտեցաւ երկնքի թագաւորութիւնը:

Քայլելով Գալիլեայի ծովի մոտ՝ նա տեսավ երկու եղբայրներ, Սիմոնը, որ կոչվում էր Պետրոս, և նրա եղբայր Անդրեասը, որոնք ուռկան էին նետում ծովը, քանի որ նրանք ձկնորսներ էին: Եւ ասում է նրանց. Եկեք իմ հետեւից, եւ ես ձեզ կդարձնեմ մարդկանց ձկնորսներ: Նրանք անմիջապես թողեցին ուռկանները և հետևեցին նրան: Եւ այնտեղից առաջ գնալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զեբեդէոսի որդի Յակոբոսը եւ նրա եղբայր Յովհաննէսը, որոնք նաւակի մէջ իրենց հայր Զեբեդէոսի հետ իրենց ուռկանները կը կարկատէին, եւ կանչեց նրանց: Նրանք անմիջապես թողեցին նավը և իրենց հորը, և հետևեցին նրան:

Եւ Հիսուսը շրջում էր ամբողջ Գալիլիայում՝ ուսուցանելով նրանց ժողովներում եւ քարոզելով թագաւորութեան աւետիսը, եւ բժշկելով ժողովրդի մէջ ամէն հիւանդութիւն եւ ամէն ախտ: Եւ նրա լուրը տարածվեց ամբողջ Սիրիայում, եւ նրան բերին բոլոր վատ վիճակում գտնվողներին՝ տարբեր հիվանդություններով ու տանջանքներով տառապողներին, եւ դևահարներին, եւ լուսնոտներին, եւ անդամալույծներին, եւ նա բժշկեց նրանց: Եւ

նրան հետեւեցին բազում ամբոխներ Գալիլիայից եւ Դեկապոլիսից եւ Երուսաղեմից եւ Հուդայից եւ Հորդանանի անդիպարից:

5

Տեսնելով ժողովուրդները՝ նա բարձրացավ լեռ, և երբ նստեց, նրա աշակերտները մոտեցան նրան: ԵՒ բացելով իր բերանը՝ նա ուսուցանում էր նրանց՝ ասելով, Օրհնյալ են հոգով աղքատները, քանզի նրանց է երկնքի թագավորությունը: Օրհնյալ են սգավորները, որովհետև նրանք մխիթարվելու են: Օրհնյալ են հեզերը, որովհետև նրանք կժառանգեն երկիրը: Օրհնյալ են նրանք, ովքեր սովածներ են և ծարավածներ են արդարության համար, որովհետև նրանք կհագեցվեն: Օրհնյալ են ողորմածները, որովհետև նրանք ողորմություն կգտնեն: Օրհնյալ են սրտով մաքուրները, որովհետև նրանք Աստծուն կտեսնեն: Օրհնյալ են խաղաղարարները, որովհետև նրանք Աստծո որդիներ են կոչվելու: Օրհնյալ են հալածվածները արդարության համար, քանզի նրանց է երկնքի արքայությունը: Օրհնյալ եք դուք, երբ ձեզ նախատեն և հալածեն, և ստախոսելով՝ ամեն տեսակ չար խոսք ասեն ձեր մասին իմ պատճառով: Ուրախացեք և ցնծացեք, որովհետև ձեր վարձատրությունը մեծ է երկնքում, քանի որ այսպես հալածեցին մարգարեներին, որոնք ձեզնից առաջ էին:

Դուք երկրի աղն եք, բայց եթե աղը անհամ դառնա, ինչո՞վ կաղի: Այն այլեւս ոչինչ չի օգնի, եթե ոչ դուրս նետվելու եւ մարդկանց կողմից կոխկռտվելու: Դուք աշխարհի լույսն եք: Չի կարող լերան

վրա գտնվող քաղաքը թաքնվել: Ոչ էլ վառում են ճրագ և դնում են այն զամբյուղի տակ, այլ ճրագակալի վրա, և այն փայլում է բոլորին, ովքեր տան մեջ են: Այսպես թող փայլի ձեր լույսը մարդկանց առաջ, որպեսզի տեսնեն ձեր բարի գործերը եւ փառավորեն ձեր Հօրը, որ երկինքն է:

Մի՛ մտածեք, թե եկել եմ օրենքը կամ մարգարեներին քանդելու. ոչ թե քանդելու եմ եկել, այլ կատարելու: Ամեն, քանզի ասում եմ ձեզ, մինչև որ անցնի երկինքը և երկիրը, մի իոտա կամ մի սեղմ չի անցնի օրենքից, մինչև որ ամեն ինչ կատարվի: Ով որ ուրեմն քանդի այս ամենափոքր պատվիրաններից մեկը և այսպես սովորեցնի մարդկանց, ամենափոքր կոչվելու է երկնքի թագավորության մեջ, իսկ ով որ կատարի և սովորեցնի, նա մեծ կոչվելու է երկնքի թագավորության մեջ: Ասում եմ ձեզ, որ եթե ձեր արդարությունը չառատանա ավելի քան դպիրների և փարիսեցիների արդարությունը, դուք բնավ չեք մտնի երկնքի թագավորությունը: Դուք լսեցիք, որ ասվեց հնագույններին. Չպիտի սպանես, իսկ ով որ սպանի, մեղավոր կլինի դատաստանի առաջ: Ես բայց ասում եմ ձեզ, որ ամեն ոք, որ պատահականորեն բարկանում է իր եղբորը, մեղավոր կլինի դատաստանին, ով որ կասի իր եղբորը՝ ռակա, մեղավոր կլինի ատյանին, իսկ ով որ կասի՝ անմիտ, մեղավոր կլինի կրակի գեհենային: Եթե ուրեմն մատուցես քո զոհաբերությունը զոհասեղանի վրա և այնտեղ հիշես, որ քո եղբայրը ինչ-որ բան ունի քո դեմ, Թող այնտեղ քո ընծան զոհասեղանի առաջ, եւ գնա նախ հաշտուիր քո եղբոր հետ, եւ ապա եկած մատուցիր քո ընծան: Լինիր բարեհաճ քո հակառակորդին արագ, մինչ դեռ ճանապարհին ես նրա հետ, գուցե հակառակորդը քեզ մատնի

դատավորին, և դատավորը քեզ մատնի ծառային, ու բանտ նետվես: Ճշմարիտ ասում եմ քեզ, դու չես դուրս գա այնտեղից, մինչև որ վերադարձնես վերջին քադրանսը:

Դուք լսել եք, որ ասվել է հին մարդկանց՝ շնություն մի՛ գործիր: Բայց ես ասում եմ ձեզ, որ ամեն ոք, որ նայում է կնոջ՝ նրան ցանկանալու համար, արդեն շնացել է նրա հետ իր սրտում: Եթե քո աջ աչքը քեզ մեղանչել է տալիս, հանիր այն և նետիր քեզնից, որովհետև քեզ օգտակար է, որպեսզի քո անդամներից մեկը կորչի, և ոչ թե քո ամբողջ մարմինը գեհեն նետվի: Եվ եթե քո աջ ձեռքը քեզ մեղանչել է տալիս, կտրի՛ր այն եւ գցի՛ր քեզնից, որովհետեւ օգտակար է քեզ, որ քո անդամներից մեկը կորչի, եւ ոչ թե քո ամբողջ մարմինը գեհեննա նետվի:

Ասվեց բայց, ով արձակի իր կնոջը, թող տա նրան ամուսնալուծության վկայական: Բայց ես ասում եմ ձեզ, որ ով ամուսնալուծի իր կնոջը, բացի պոռնկության պատճառից, նրան շնացու է դարձնում, և ով ամուսնանում է ամուսնալուծված կնոջ հետ, շնանում է:

Դարձյալ դուք լսեցիք, որ ասվեց հնագույններին. Սուտ երդում չտաս, այլ Տիրոջը կատարի՛ր քո երդումները: Ես բայց ասում եմ ձեզ՝ ամենևին չերդվել, ոչ էլ երկնքով, որովհետև այն Աստծո գահն է: ոչ երկրով, որովհետև այն նրա ոտքերի ոտնակոխն է, ոչ էլ Երուսաղեմով, որովհետև այն մեծ թագավորի քաղաքն է, Ոչ էլ քո գլխով երդվիր, որովհետև չես կարող մեկ մազ սպիտակ կամ սև դարձնել: Թող ձեր խոսքը լինի այո՝ այո, ոչ՝ ոչ, իսկ այդ ավելին չարից է:

Դուք լսեցիք, որ ասվեց. Աչք՝ աչքի փոխարեն, եւ ատամ՝ ատամի փոխարեն: Ես բայց ասում եմ ձեզ՝ չդիմադրել չարին, այլ ով որ քեզ կհարվածի աջ այտին, դարձրու նրան նաև մյուսը: Եվ ում որ ուզում է քեզ դատի տանել եւ վերնաշապիկդ վերցնել, թող տուր նրան նաեւ հանդերձդ: Եւ ով քեզ կհարկադրի մեկ մղոն անցնելու, գնա՛ նրա հետ երկուսը: Այն մեկին, որ քեզնից խնդրում է, տուր, և այն մեկից, որ քեզնից փոխ վերցնել է ուզում, մի՛ հեռացիր:

Դուք լսել եք, որ ասվել է. Կսիրես քո մերձավորին և կատես քո թշնամուն: Ես բայց ասում եմ ձեզ՝ սիրեք ձեր թշնամիներին, օրհնեք նրանց, որ անիծում են ձեզ, լավ արեք նրանց, որ ատում են ձեզ, և աղոթեք նրանց համար, որ չարչարում են ձեզ և հալածում են ձեզ: որպեսզի դուք դառնաք ձեր երկնավոր Հոր որդիները, որովհետև նա իր արեգակը ծագեցնում է չարերի ու բարիների վրա և անձրև է տեղացնում արդարների ու անարդարների վրա: Եթե սիրեք զսիրողսդ ձեզ, ինչ վարձք ունիք. չէ՞ որ հարկապետներն էլ նույնն են անում: Եվ եթե միայն ձեր բարեկամներին եք ողջունում, ինչ առավելություն ունեք: Չէ՞ որ հարկապետներն էլ այդպես են անում: Ուրեմն դուք կատարյալ կլինեք, ինչպես ձեր Հայրը, որ երկինքում է, կատարյալ է:

6

Ուշադրություն դարձրեք ձեր ողորմությունը չանել մարդկանց առջև, որպեսզի տեսնվեք նրանց, իսկ եթե ոչ, վարձատրություն չունեք ձեր Հոր մոտ, որ երկնքում է: Երբ ուրեմն դու ողորմություն անես, մի՛ հնչեցրու փող քո առաջ, ինչպես կեղծավորները անում

են ժողովարաններում և փողոցներում, որպեսզի փառավորվեն մարդկանց կողմից, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ՝ նրանք ստացել են իրենց վարձատրությունը: Բայց երբ դու ողորմություն ես անում, քո ձախ ձեռքը թող չիմանա ինչ է անում քո աջ ձեռքը Որպեսզի քո ողորմածությունը գաղտնի լինի, և քո Հայրը, որ տեսնում է գաղտնիքում, կհատուցի քեզ հրապարակավ:

Եւ երբ աղոթում ես, չես լինի ինչպես կեղծավորները, որ սիրում են ժողովներում եւ փողոցների անկյուններում կանգնած աղոթել, որպեսզի երեւան լինեն մարդկանց, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ ստացել են իրենց վարձքը: Բայց դու, երբ աղոթես, մտիր քո ներքին սենյակը, և փակելով քո դուռը, աղոթիր քո Հորը, որ գաղտնիքում է, և քո Հայրը, որ տեսնում է գաղտնիքում, կվերադարձնի քեզ հրապարակայնորեն:

Աղոթելիս մի՛ բարբաջեք, ինչպես հեթանոսները, որովհետև նրանք կարծում են, թե իրենց բազմախոսությամբ կլսվեն: Մի՛ ուրեմն նմանեցէք նրանց, որովհետև ձեր Հայրը գիտէ, թե ինչ կարիք ունէք, նախքան դուք խնդրէք նրան: Այսպես ուրեմն աղոթեցեք դուք. Հայր մեր, որ երկինքն ես, սուրբ եղիցի անունդ քո: Եկեսցէ արքայութիւնդ քո, եղիցի կամքդ քո, որպէս յերկինս, այնպէս եւ յերկրի: Մեր ամենօրյա հացը տուր մեզ այսօր: Եւ թող մեզ զպարտքերս մեր, ինչպես եւ մենք կը թողունք մեր պարտապաններին: Եւ մի՛ մտցներ մեզ փորձութեան մէջ, այլ փրկիր մեզ չարէն. քանզի քոնն է թագաւորութիւնը եւ զօրութիւնը եւ փառքը յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Քանզի եթե դուք ների թողնեք մարդկանց նրանց մեղքերը, ձեր

երկնային Հայրը նույնպես կների թողնի ձեզ: Եթե բայց դուք չթողնեք մարդկանց զանցանքները նոցա, ոչ էլ Հայրը ձեր թողցէ ձեր զանցանքները:

Երբ պահեք, մի՛ եղեք տխուր, ինչպես կեղծավորները, քանզի նրանք աղճատում են իրենց դեմքերը, որպեսզի մարդկանց երևան տան, թե պահում են: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ նրանք ստացել են իրենց վարձքը: Բայց դու ծոմ պահելիս օծիր քո գլուխը և լվա՛ քո դեմքը, որպեսզի չերևաս մարդկանց ծոմապահող, այլ քո հորը, որ գաղտնիքում է, և քո հայրը, որ տեսնում է գաղտնիքում, կհատուցի քեզ հրապարակավ:

Մի՛ կուտակեք ձեզ համար գանձեր երկրի վրա, որտեղ ցեց եւ ժանգ ոչնչացնում են, եւ որտեղ գողերը փորում են եւ գողանում են: Կուտակեցէք բայց ձեզ համար գանձեր երկնքում, որտեղ ոչ ցեցը եւ ոչ ժանգը կոչնչացնէ, եւ որտեղ գողերը չեն փորեր ու չեն գողնար: Որովհետև որտեղ է ձեր գանձը, այնտեղ կլինի նաև ձեր սիրտը:

Մարմնի ճրագը աչքն է, եթե ուրեմն քո աչքը պարզ լինի, ամբողջ մարմինդ լուսավոր կլինի: Եթե սակայն քո ակնը չար է, քո ամբողջ մարմինը մութ կլինի: Եթե ուրեմն քո մեջ եղած լույսը խավար է, ապա խավարը որքա՜ն:

Ոչ ոք չի կարող երկու տերերի ծառայել, քանզի կամ մեկին կատակ կունենա և մյուսին կսիրի, կամ մեկին կմիանա և մյուսին կարհամարհի: Չեք կարող Աստծուն ծառայել և մամոնային:

Այս պատճառով ասում եմ ձեզ՝ մի՛ հոգ անեք ձեր հոգու համար, թե ինչ ուտեք և ինչ խմեք, ոչ էլ ձեր մարմնի համար, թե ինչ հագնեք. չէ՞ որ հոգին ավելի է, քան սնունդը, և մարմինը՝ քան հագուստը: Նայեցեք երկնքի թռչուններին, որ ոչ ցանում են, ոչ հնձում են, ոչ էլ հավաքում են շտեմարաններում, և ձեր երկնային Հայրը կերակրում է նրանց. չէ՞ որ դուք ավելի արժեք, քան նրանք: Ով է ձեզանից, որ հոգալով կարող է ավելացնել իր տարիքին մեկ կանգուն: Եւ ինչո՞ւ եք անհանգստանում հագուստի մասին: Դիտեք դաշտի շուշանները, թե ինչպես են աճում. նրանք ո՛չ աշխատում են, ո՛չ էլ մանում են: Ասում եմ ձեզ, որ Սողոմոնն իսկ իր ամբողջ փառքի մեջ չհագնվեց այնպես, ինչպես դրանցից մեկը: Եթե բայց Աստված այսպես է հագցնում դաշտի խոտը, որ այսօր կա և վաղը հնոց է նետվում, ապա ոչ թե շատ ավելի՞ ձեզ, սակավավիզնե՛ր: Ուրեմն մի՛ անհանգստացեք ասելով՝ ի՞նչ ուտենք, կամ ի՞նչ խմենք, կամ ի՞նչ հագնենք: Քանզի այս բոլորը ազգերն են փնտրում, բայց ձեր երկնային Հայրը գիտի, որ դուք կարիք ունեք այս բոլորին: Փնտրեցէք բայց նախ Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ նրա արդարութիւնը, եւ այս բոլորը կաւելցուի ձեզ: Ուրեմն մի՛ անհանգստացեք վաղվա համար, որովհետև վաղը կանհանգստանա իր սեփական բաների համար. բավական է օրվա համար իր չարիքը:

7

Մի՛ դատեք, որպեսզի դուք չդատվեք, Որ դատաստանով դատեք, դատվելու եք, և որ չափով չափեք, չափվելու է ձեզ: Ինչո՞ւ տեսնում ես փշուրը, որ քո եղբոր աչքում է, բայց քո աչքում եղած գերանը

չես նկատում: Կամ ինչպե՞ս կասես քո եղբորը. Թույլ տուր հանեմ փշուրը քո աչքից, երբ ահա գերանն է քո աչքում: Կեղծավո՛ր յայ, նախ հանի՛ր գերանը քո աչքից, և այնուհետև կտեսնես հստակ՝ հանելու փշուրը քո եղբոր աչքից:

Մի՛ տաք սուրբը շներին, ոչ էլ նետեք ձեր մարգարիտները խոզերի առաջ, որպեսզի չլինի, որ կոխոտեն դրանք իրենց ոտքերով, և դարձած՝ պատռեն ձեզ:

Խնդրեք, և կտրվի ձեզ, փնտրեք, և կգտնեք, թակեք, և կբացվի ձեզ: Քանի որ ամեն ոք, որ խնդրում է, ստանում է, և ով որ փնտրում է՝ գտնում է, և թակողին կբացվի: Կամ ո՞վ կա ձեզանից այնպիսի մարդ, որ եթե իր որդին հաց խնդրի, քար կտա՞ նրան: Եվ եթե ձուկ խնդրի, մի՞թե օձ կտա նրան: Եթե ուրեմն դուք, չար լինելով, գիտեք բարի պարգևներ տալ ձեր զավակներին, որքա՜ն ավելի ձեր Հայրը, որ երկնքում է, կտա բարի բաներ նրանց, ովքեր խնդրում են Նրան:

Ամեն ինչ, ուրեմն, որքան որ կամենաք, որպեսզի մարդիկ անեն ձեզ, այնպես եւ դուք արեք նրանց, քանզի սա է օրենքը եւ մարգարեները:

Մտեք նեղ դարպասով, որովհետև լայն է դարպասը և ընդարձակ է ճանապարհը, որ տանում է դեպի կորուստ, և շատերն են, որ մտնում են դրանով: Ինչ նեղ է դուռը եւ նեղեցված է ճանապարհը, որ տանում է դէպի կեանքը, եւ քիչ են նրանք, որ գտնում են զայն:

Ուշադրություն դարձրեք կեղծ մարգարեներից, որոնք գալիս են

ձեզ մոտ ոչխարների հագուստներով, բայց ներսից գայլեր են յափշտակողներ: Նրանց պտուղներից կճանաչեք նրանց: Միթե փշերից խաղող են հավաքում, կամ փշախոտերից՝ թուզ: Այսպես ամեն բարի ծառ բարի պտուղներ է տալիս, իսկ փտած ծառը չար պտուղներ է տալիս: Բարի ծառը չի կարող չար պտուղներ տալ, ոչ էլ փտած ծառը՝ բարի պտուղներ տալ: Յուրաքանչյուր ծառ, որ չի տալիս բարի պտուղ, կտրվում է եւ կրակ է նետվում: Ուրեմն նրանց պտղներից կճանաչեք զնոսա:

Ոչ ամէն ոք, որ ինձ կ՚ասէ՝ Տէ՛ր, Տէ՛ր, պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, այլ միայն նա, որ կը կատարէ իմ Հօրս կամքը, որ երկինքում է: Շատերը կասեն ինձ այն օրը. Տէ՛ր, Տէ՛ր, չէ՞ որ քո անունով մարգարեացինք, քո անունով դեւեր հանեցինք եւ քո անունով շատ զօրութիւններ գործեցինք: Եւ ապա խոստովանեցի՛ց նրանց, թե երբեք չճանաչեցի ձեզ. հեռացէ՛ք ինձնից, դուք որ գործում էք անօրէնութիւնը:

Ամեն ոք, ուրեմն, ով լսում է իմ այս խոսքերը և կատարում է դրանք, նմանեցնելու եմ նրան իմաստուն մարդու, որը կառուցեց իր տունը ապառաժի վրա: Եւ իջավ անձրեւը, եկան գետերը, փչեցին քամիները եւ հարվածեցին այն տանը, բայց այն չընկավ, քանի որ հիմնադրված էր ժայռի վրա: Եւ ամեն ոք որ լսում է իմ այդ խօսքերը եւ չի կատարում զանոնք, նմանեցուսցի անմիտ մարդու, որ շինեց իւր տունը ավազի վրայ: Եվ իջավ անձրևը, եկան գետերը, փչեցին քամիները եւ հարվածեցին այն տանը, եւ այն ընկավ, եւ նրա կործանումը մեծ էր:

Եւ եղաւ, երբ Յիսուս ավարտեց այս խօսքերը, ամբոխները

ապշում էին նրա ուսուցման վրայ: Քանզի նա ուսուցանում էր նրանց որպես իշխանություն ունեցող, եւ ոչ թե որպես դպիրները:

8

Իսկ երբ նա լեռնից իջավ, բազում ամբոխներ հետևեցին նրան: Եւ ահա բորոտ մը եկաւ եւ երկրպագեց նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, եթե ուզես, կրնաս զիս մաքրել: Եվ Հիսուսը ձեռքը մեկնելով՝ դիպավ նրան ասելով. Ուզում եմ, մաքրվի՛ր: Եվ անմիջապես մաքրվեց նրա բորոտությունը: Եւ Հիսուսն ասում է նրան. Զգույշ եղիր, ոչ ոքի չասես, այլ գնա՛, ինքդ քեզ ցույց տուր քահանային եւ մատուցի՛ր այն պարգեւը, որ հրամայեց Մովսեսը՝ իբրեւ վկայություն նրանց համար:

Բայց երբ նա մտավ Կափառնաում, նրան մոտեցավ մի հարյուրապետ՝ աղաչելով նրան և ասելով Տէր, ծառան իմ տանը ընկած է անդամալոյծ՝ սաստիկ տանջվելով: ԵՒ Հիսուսն ասում է նրան. Ես կգամ և կբուժեմ նրան: Եւ պատասխանելով՝ հարյուրապետը ասաց. Տէ՛ր, ես բավարար չեմ, որ իմ տանիքի տակ մտնես, այլ միայն ասա՛ խոսքով, եւ կբժշկվի իմ ծառան: Որովհետեւ ես եւս մարդ եմ իշխանության ներքո, ունենալով իմ ենթակայության տակ զինվորներ, եւ ասում եմ սրան՝ Գնա՛, եւ նա գնում է, եւ մյուսին՝ Եկ՛, եւ նա գալիս է, եւ իմ ստրուկին՝ Արա՛ այս, եւ նա անում է: Լսելով այս՝ Հիսուսը զարմացավ և ասաց հետևողներին. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, Իսրայելում անգամ այդքան հավատ չեմ գտել: Բայց ասում եմ ձեզ, որ շատերը արևելքից և արևմուտքից կգան և կբազմեն Աբրահամի,

Իսահակի և Հակոբի հետ երկնքի թագավորության մեջ: Բայց թագավորության որդիները կը նետվեն արտաքին խավարը, այնտեղ կլինի լացը եւ ատամների կրճտումը: Եւ ասաց Յիսուս հարիւրապետին. Գնա՛, եւ ինչպէս հաւատացիր, թող լինի քեզ: Եւ բժշկուեցաւ նրա ծառան այդ ժամին:

Եւ երբ Հիսուսը եկավ Պետրոսի տունը, տեսավ նրա սկեսուրը, որ պառկած էր եւ տենդ ուներ: Եւ դիպաւ նրա ձեռքին, եւ տենդը թողեց զնա, եւ նա բարձրացաւ եւ սպասարկեց նմա: Երբ երեկոյ եղաւ, բերին նրան դեւերով տիրուած շատերին, եւ դուրս հանեց այդ հոգիները խօսքով եւ բոլոր հիւանդներին բուժեց: Որպեսզի կատարվի այն, ինչ ասված էր Եսայի մարգարեի միջոցով, որ ասում էր. Ինքը մեր տկարությունները վերցրեց և հիվանդությունները կրեց:

Տեսնելով բազում ամբոխներ իր շուրջը, Հիսուսը հրամայեց անցնել մյուս կողմը: Եւ մեկ դպիր մոտենալով ասաց նրան. Ուսուցիչ, ես կհետեւեմ քեզ, ուր էլ որ գնաս: Եւ Հիսուսն ասում է նրան. Աղուեսները բներ ունեն եւ երկնքի թռչունները՝ բույներ, բայց մարդու Որդին չունի որտեղ գլուխը դնի: Մեկ այլ նրա աշակերտներից ասաց նրան. Տէ՛ր, թույլ տուր ինձ նախ գնալ և թաղել իմ հորը: Բայց Հիսուսն ասաց նրան. Հետևի՛ր ինձ, և թող մեռելները թաղեն իրենց մեռելներին:

Եւ երբ նա նստեց նավակի մեջ, նրան հետեւեցին իր աշակերտները: Եւ ահա մեծ երկրաշարժ եղաւ ծովում, այնպէս որ նաւը ծածկուեց ալիքներով, իսկ ինքը քնած էր: Եւ նրա աշակերտները մոտենալով՝ արթնացրին նրան ասելով. Տէ՛ր,

փրկի՛ր մեզ, կորչում ենք: Եւ ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եք վախկոտ, թերահավատնե՛ր: Այնժամ ելավ, սաստեց հողմերին ու ծովին, եւ եղավ մեծ խաղաղություն: Իսկ մարդիկ զարմացան ու ասում էին. Ինչպիսի՞ն է սա, որ նույնիսկ հողմերն ու ծովը հնազանդվում են նրան:

Եւ երբ նա եկավ անդիպերան՝ Գերգեսացիների երկիրը, նրան հանդիպեցին երկու դևապետներ, որոնք դամբաններից էին ելնում, շատ դժվար, այնպես որ ոչ ոք չէր կարող անցնել այն ճանապարհով: Եւ ահա նրանք աղաղակեցին ասելով. Ի՞նչ կապ ունենք մենք եւ դու, Հիսուս, Աստծո՛ Որդի: Եկա՞ր այստեղ ժամանակից առաջ մեզ տանջելու: Բայց հեռուն նրանցից բազում խոզերի երամակ մը կարածէր: Բայց դևերը աղաչում էին նրան՝ ասելով. Եթե դու դուրս ես հանում մեզ, թույլ տուր մեզ գնալ խոզերի երամակը: Եւ ասաց նրանց՝ գնացէ՛ք: Իսկ նրանք դուրս ելնելով՝ գնացին խոզերի երամակը, եւ ահա խոզերի ամբողջ երամակը վազեց ժայռից ծով եւ մեռան ջրերում: Իսկ հովիվները փախան, եւ քաղաք գնացած՝ պատմեցին ամենայն բան եւ դիւահարներուն պատահածը: ԵՒ ահա ամբողջ քաղաքը ելավ Հիսուսին ընդառաջ, և տեսնելով նրան՝ աղաչեցին, որ հեռանա իրենց սահմաններից:

9

Եվ նավ մտնելով՝ անցավ ու եկավ իր սեփական քաղաքը: Եւ ահա մատուցանում էին նրան անդամալոյծ մի, որ պառկած էր անկողնի վրա, եւ Յիսուս տեսնելով նրանց հավատը՝ ասաց

անդամալոյծին. Քաջալերվի՛ր, զավակ, ներված են քո մեղքերը: Եւ ահա ոմանք գրագետներից ասացին իրենց մէջ. Սա հայհոյում է: Եւ Հիսուսը տեսնելով նրանց մտքերը՝ ասաց. Ինչո՞ւ դուք չար բաներ եք մտածում ձեր սրտերում: Ի՞նչն է ավելի հեշտ՝ ասել՝ Ներված են քո մեղքերը, թե՞ ասել՝ Վե՛ր կաց և քայլի՛ր: Բայց որպեսզի գիտենաք, որ Մարդու Որդին երկրի վրա ունի մեղքերը թողնելու իշխանություն, ապա ասում է անդամալոյծին. Վե՛ր կաց, վերցրո՛ւ քո անկողինը և գնա՛ քո տունը: Եվ ելնելով՝ գնաց իր տունը: Տեսնելով այս՝ ամբոխները զարմացան և փառավորեցին Աստծուն, որ այսպիսի իշխանություն տվեց մարդկանց:

Եւ Յիսուսը այնտեղից անցնելիս տեսավ մի մարդու, որ նստած էր հարկապետի տեղում, որի անունը Մատթեոս էր, եւ ասաց նրան. Հետեւի՛ր ինձ: Եւ նա վեր կենալով հետեւեց նրան: Եւ երբ նա բազմած էր տանը, ահա բազում հարկապետներ եւ մեղաւորներ եկան եւ բազմում էին Յիսուսի եւ նրա աշակերտների հետ: Եւ Փարիսեցիները տեսնելով ասացին նրա աշակերտներին. Ինչո՞ւ ձեր ուսուցիչը ուտում է հարկապետների եւ մեղավորների հետ: Բայց Հիսուսը լսելով ասաց նրանց. Ուժեղները բժշկի կարիք չունեն, այլ նրանք, ովքեր վատ են զգում: Գնացեք և սովորեք թե ինչ է՝ ողորմություն եմ ուզում և ոչ զոհ: Քանզի ես եկել եմ ոչ թե արդարներին կանչելու, այլ մեղավորներին՝ ապաշխարության:

Այնժամ Հովհաննու աշակերտները մոտենում են նրան ու ասում. Ինչո՞ւ մենք և փարիսեցիները շատ ծոմ ենք պահում, իսկ քո աշակերտները ծոմ չեն պահում: Եվ Հիսուսն ասաց նրանց. Չե՞ն կարող հարսանյաց սենյակի որդիները սգալ, քանի դեռ փեսան նրանց հետ է: Բայց կգան օրեր, երբ փեսան վերցվի նրանցից, եւ

այն ժամանակ նրանք կպահեն: Ոչ ոք չի դնում անծուփ կտորի կարկտան հին հանդերձի վրա, որովհետև լրումը վերցնում է նրա մասը հանդերձից, եւ ավելի վատ պատռվածք է դառնում: Ոչ էլ նրանք նոր գինին հին տիկերի մեջ են նետում, եթե այլապես՝ տիկերը պատռվում են, և գինին թափվում է, և տիկերը կորչելու են, այլ նոր գինին նոր տիկերի մեջ են նետում, և երկուսն էլ պահպանվում են:

Մինչ նա այս բաները նրանց խոսում էր, ահա մի իշխան մոտենալով երկրպագում էր նրան և ասում էր, որ իմ դուստրը հենց հիմա մեռավ, բայց եկ դիր քո ձեռքը նրա վրա, և նա կապրի: Եւ վեր յարուցեալ Յիսուս հետեւեաց նմա եւ աշակերտքն նորա: Եւ ահա կին մը, որ տասներկու տարի արյունահոսութեամբ կը տառապէր, հետեւէն մօտենալով՝ դիպաւ անոր հանդերձին եզրին: Նա ինքն իրեն ասում էր. Եթե միայն դիպչեմ նրա հագուստին, կփրկվեմ: Իսկ Հիսուսը դարձավ և տեսնելով նրան՝ ասաց. Քաջություն ունեցիր, դո՛ւստր, քո հավատը քեզ փրկեց: Եվ կինը փրկվեց այդ ժամից: Եւ երբ Հիսուսը եկավ իշխանի տունը եւ տեսավ սրնգահարներին ու աղմկող ամբոխը, ասաց նրանց. Հեռացեք, քանի որ աղջիկը չի մեռել, այլ քնում է: Եւ նրանք ծաղրում էին նրան: Երբ ամբոխը հանվեց, նա մտնելով բռնեց նրա ձեռքից, եւ աղջիկը բարձրացավ: Եւ այս լուրը տարածուեց ամբողջ այն երկրում:

Եվ երբ Հիսուսը այնտեղից անցնում էր, նրան հետևեցին երկու կույրեր, որոնք աղաղակում էին եւ ասում. Ողորմի՛ր մեզ, Դավթի՛ որդի: Բայց երբ նա տուն եկավ, կույրերը մոտեցան նրան, եւ Հիսուսն ասաց նրանց. Հավատո՞ւմ եք, որ կարող եմ այս անել:

Նրանք ասացին նրան. Այո, Տէ՛ր: Այնժամ դիպավ նրանց աչքերին՝ ասելով. Ձեր հավատի համեմատ թող լինի ձեզ: Եւ բացուեցան նրանց աչքերը, եւ Յիսուս խստիւ զգուշացրեց նրանց՝ ասելով. Զգուշացէ՛ք, ոչ ոք թող չիմանայ: Բայց նրանք դուրս գալով տարածեցին նրա մասին լուրը ամբողջ այն երկրում:

Երբ նրանք ելնում էին, ահա նրան բերին համր դևահարված մարդ: Եւ երբ դեւը դուրս մղվեց, համրը խոսեց, եւ ամբոխները զարմացան ասելով, որ երբեք այսպես չի երեւացել Իսրայելում: Բայց Փարիսեցիները ասում էին. Դևերի իշխանի միջոցով է հանում դևերը:

Եւ Հիսուսը շրջագայեց բոլոր քաղաքներում եւ գյուղերում՝ ուսուցանելով նրանց ժողովներում, քարոզելով թագավորության ավետարանը եւ բուժելով ժողովրդի մեջ ամեն հիվանդություն եւ ամեն տկարություն:

Տեսնելով ամբոխները՝ գթաց նրանց վրա, որովհետև հյուծված էին և ցրված, ինչպես ոչխարներ, որոնք հովիվ չունեն: Այնժամ ասում է իր աշակերտներին. Հունձը մեծ է, բայց գործավորները քիչ են: Աղոթեցէք ուրեմն հունձքի Տիրոջը, որպեսզի գործավորներ ուղարկի իր հունձքը:

10

Եւ կանչելով իր տասներկու աշակերտներին, տվեց նրանց իշխանություն անմաքուր հոգիների վրա, այնպես որ դուրս

հանեն դրանք եւ բժշկեն ամեն հիվանդություն եւ ամեն ախտ: Բայց տասներկու առաքյալների անունները սրանք են. առաջինը՝ Սիմոն, որ կոչվում է Պետրոս, և Անդրեաս՝ նրա եղբայրը, Հակոբոս՝ Զեբեդեոսի որդին, և Հովհաննես՝ նրա եղբայրը: Փիլիպպոսը և Բարթողոմայոսը, Թովմասը և Մատթայոսը՝ հարկահավաքը, Հակոբոսը՝ Ալփայոսի որդին, և Լեբբայոսը՝ որ կոչվում էր Թադդայոս, Սիմոն Կանանացին եւ Յուդա Իսկարիովտացին, որ եւ յանձնեց նրան:

Այս տասներկուսին ուղարկեց Հիսուսը՝ հրամայելով նրանց և ասելով. Հեթանոսների ճանապարհ մի՛ գնացեք և սամարացիների քաղաք մի՛ մտնեք: Այլ ավելի գնացեք Իսրայելի տան կորած ոչխարների մոտ: Գնալով հռչակեք՝ ասելով, որ մոտեցել է երկնքի թագավորությունը: Հիվանդներին բուժեք, բորոտներին մաքրեք, մեռելներին հարություն տվեք, դևերին դուրս հանեք. ձրի ստացաք, ձրի տվեք: Մի՛ ձեռք բերեք ոսկի, ո՛չ արծաթ, ո՛չ էլ պղինձ ձեր գոտիների մեջ: Ոչ պայուսակ ճանապարհի համար, եւ ոչ երկու պատմուճան, եւ ոչ կօշիկ, եւ ոչ գաւազան, քանզի արժանի է բանուորը իր սննդին: Որ քաղաք կամ գյուղ էլ որ մտնեք, հարցրեք թե ով է այնտեղ արժանի, և այնտեղ մնացեք մինչև որ դուրս գաք: Բայց մտնելով այն տունը՝ ողջունեցե՛ք այն՝ ասելով. Խաղաղություն այդ տանը: Եւ եթե տունը արժանի է, ձեր խաղաղությունը թող գա նրա վրա, իսկ եթե արժանի չէ, ձեր խաղաղությունը թող վերադառնա ձեզ: Եվ ով որ չի ընդունի ձեզ, ոչ էլ կլսի ձեր խոսքերը, ելնելով այն տնից կամ այն քաղաքից թափեցեք ձեր ոտքերի փոշին: Ամեն ասում եմ ձեզ, ավելի հանդուրժելի կլինի Սոդոմի և Գոմորի երկրի համար դատաստանի օրը, քան այն քաղաքի համար:

Ահա ես ուղարկում եմ ձեզ որպես ոչխարներ գայլերի մեջ, ուրեմն եղեք իմաստուն՝ ինչպես օձերը, և անմեղ՝ ինչպես աղավնիները: Ուշադի՛ր եղեք բայց մարդկանցից, քանզի նրանք ձեզ պիտի մատնեն ատեանների, եւ իրենց ժողովարաններում ձեզ պիտի գանահարեն: Եւ առաջնորդների ու թագավորների առաջ կբերվեք ինձ համար՝ որպես վկայություն նրանց եւ ազգերին: Երբ բայց ձեզ կմատնեն, մի՛ հոգ անեք թե ինչպես կամ ինչ կխոսեք, որովհետև ձեզ կտրվի այն ժամին՝ ինչ կխոսեք: Ոչ թե դուք եք խոսողները, այլ ձեր Հոր Հոգին է, որ խոսում է ձեր մեջ: Բայց եղբայրը եղբորը կմատնի մահվան, և հայրը՝ զավակին, և զավակները կապստամբեն ծնողների դեմ և կմահացնեն նրանց, Եւ կը լինիք ատելի բոլորի կողմից իմ անվան պատճառով, բայց ով որ համբերի մինչեւ վերջ, նա կը փրկուի: Երբ հալածեն ձեզ այս քաղաքում, փախչեք մյուսը. ամեն ասում եմ ձեզ, որ չեք կարողանա ավարտել Իսրայելի քաղաքները, մինչև որ գա մարդու Որդին: Աշակերտը ուսուցչից վեր չէ, ոչ էլ ծառան՝ իր տիրոջից: Բավական է աշակերտին, որ դառնա ինչպես իր ուսուցիչը, և ծառային՝ ինչպես իր տերը: Եթե տանտիրոջը Բեեղզեբուղ կոչեցին, որքա՜ն ավելի՝ նրա տնեցիներին: Մի՛ ուրեմն վախեցեք նրանցից, որովհետև ոչինչ չկա ծածկված, որ չի բացահայտվելու, և գաղտնի, որ չի իմացվելու: Ինչ որ ասում եմ ձեզ խավարության մեջ, ասեք լույսի մեջ, և ինչ որ ականջին լսում եք, քարոզեք տանիքների վրա: Եւ մի՛ վախեցէք նրանցից, որ սպանում են մարմինը, իսկ հոգին չեն կարող սպանել, այլ առաւել վախեցէ՛ք նրանից, որ կարող է եւ՛ հոգին, եւ՛ մարմինը կորստեան մատնել գեհենում: Չէ՞ երկու ճնճղուկներ ասարիոնի են վաճառվում, և նրանցից մեկը չի ընկնի երկրի վրա առանց ձեր Հոր: Ձեր գլխի բոլոր մազերը համարակալված են: Ուրեմն մի՛

վախեցէք, դուք շատ ճնճղուկներից աւելի արժէք:

Ամեն ոք, ուրեմն, որ կխոստովանի ինձ մարդկանց առաջ, ես էլ կխոստովանեմ նրան իմ Հոր առաջ, որ երկինքում է: Ով որ կ'ուրանայ զիս մարդկանց առջեւ, ես եւս պիտի ուրանամ զինք իմ Հօր առջեւ, որ երկինքն է:

Մի՛ կարծեք, թե եկել եմ խաղաղություն բերելու երկրի վրա. ես եկել եմ ոչ թե խաղաղություն բերելու, այլ սուր: Քանզի եկա բաժանելու մարդուն՝ իր հոր դեմ, և դստերը՝ իր մոր դեմ, և հարսը՝ իր սկեսրոջ դեմ: Եվ մարդու թշնամիները նրա տան անդամներն են:

Ով որ սիրում է հորը կամ մորը ավելի քան ինձ, իմ արժանին չէ, և ով որ սիրում է որդուն կամ դստերը ավելի քան ինձ, իմ արժանին չէ: Եւ ով չի ընդունում իր խաչը եւ չի հետեւում ինձ, արժանի չէ ինձ: Ով գտել է իր հոգին՝ կկորցնի զայն, եւ ով կորցրել է իր հոգին իմ պատճառով՝ կգտնի զայն:

Ով որ ընդունում է ձեզ՝ ինձ է ընդունում, և ով որ ինձ է ընդունում՝ ընդունում է նրան, ով ուղարկել է ինձ: Ով որ մարգարեին ընդունում է մարգարեի անունով, մարգարեի վարձատրությունը կստանա, և ով որ արդարին ընդունում է արդարի անունով, արդարի վարձատրությունը կստանա: Եվ ով որ այս փոքրերից մեկին մի բաժակ սառը ջուր տա խմել միայն աշակերտի անունով, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, նա իր վարձքը բնավ չի կորցնի:

11

Եւ եղաւ, երբ Յիսուս վերջացրեց իր տասներկու աշակերտներին հրահանգելը, հեռացաւ այնտեղից՝ սովորեցնելու եւ քարոզելու նոցա քաղաքներում:

Իսկ Հովհաննեսը, բանտում Քրիստոսի գործերի մասին լսելով, իր աշակերտներից երկուսին ուղարկեց Ասաց նրան. Դո՞ւ ես գալիքը, թե՞ ուրիշի սպասենք: Եւ պատասխանելով՝ Հիսուսն ասաց նրանց. Գնացե՛ք եւ զեկուցեք Հովհաննեսին, ինչ որ լսում եք եւ տեսնում եք: Կույրերը նորից կը տեսնեն և կաղերը կը քալեն, բորոտները կը մաքրվեն և խուլերը կը լսեն, մեռելները կը հարություն առնեն և աղքատներին ավետարան կը քարոզվի: Եւ երանելի է նա, ով չի վրդովվի ինձնից:

Իսկ երբ սրանք գնում էին, Հիսուսը սկսեց ասել ամբոխներին Հովհաննեսի մասին. Ի՞նչ տեսնելու ելաք անապատ, հողմից շարժվող եղե՞գ: Բայց ինչո՞ւ դուք ելաք տեսնելու. մարդ՞ փափուկ հագուստներով հագնված: Ահա նրանք, որ փափուկ հագուստներ են կրում, թագավորների տներում են: Բայց ինչո՞ւ դուք ելաք տեսնելու համար՝ մարգարե՞ւ: Այո, ասում եմ ձեզ՝ նա աւելին է քան մարգարէ: Քանզի սա է նա, որի մասին գրված է. Ահա ես ուղարկում եմ իմ հրեշտակին քո երեսից առաջ, որ կպատրաստի քո ճանապարհը քո առջևում:

Ամեն ասում եմ ձեզ, կանանցից ծնվածների մեջ Հովհաննես Մկրտչից ավելի մեծ չի բարձրացել, բայց երկնքի

թագավորության մեջ ամենափոքրը նրանից ավելի մեծ է: Իսկ Հովհաննես Մկրտչի օրերից մինչև հիմա երկնքի թագավորությունը բռնություն է կրում, և բռնավորները յուրացնում են այն: Քանզի բոլոր մարգարեները եւ օրենքը մինչեւ Յովհաննես մարգարեացին: Եվ եթե ուզում եք ընդունել, նա է Եղիան, որ պիտի գա: Ով ունի ականջներ լսելու, թող լսի:

Որո՞ւմ բայց համեմատեմ այս սերունդը: Նման է երեխաներին, որոնք նստած են շուկաներում, որոնք կանչելով իրենց ընկերներին ասում են, Մենք ձեզ սրինգ նվագեցինք, բայց դուք չպարեցիք, մենք ձեզ ողբացինք, բայց դուք չսգացիք: Քանի որ Հովհաննես եկավ ո՛չ ուտելով, ո՛չ խմելով, եւ ասում են՝ դեւ ունի: Եկավ մարդու Որդին՝ ուտելով եւ խմելով, եւ ասում են. Ահա՛ մարդ՝ □□□□□□ եւ գինեխմիչ, մաքսաւորների բարեկամ եւ մեղաւորների: Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր զաւակներից:

Այնժամ սկսեց նախատել այն քաղաքները, որոնց մեջ եղել էին նրա ամենաշատ զորությունները, որովհետև չէին ապաշխարել: Վա՛յ քեզ, Քորազի՛ն, վա՛յ քեզ, Բեթսայիդա՛, որովհետև եթե Տիւրոսում եւ Սիդոնում եղած լինէին այն զորութիւնները, որ եղան ձեր մէջ, վաղուց քուրձով եւ մոխրով նստած ապաշխարած կլինէին: Բայց ասում եմ ձեզ, Տիւրոսի և Սիդոնի համար ավելի հանդուրժելի կլինի դատաստանի օրը, քան ձեզ համար: ԵՒ դու, Կափառնաում, որ մինչև երկինք բարձրացար, մինչև դժոխք պիտի իջեցվես, որովհետև եթե Սոդոմում կատարվեին այն զորությունները, որ քո մեջ կատարվեցին, նրանք կմնային մինչև այսօր: Բայց ասում եմ ձեզ, որ Սոդոմի երկրին ավելի հանդուրժելի կլինի դատաստանի օրը, քան քեզ:

Այն ժամանակ Հիսուսը պատասխանելով ասաց. Գոհանում եմ Քեզ, Հայր, երկնքի ու երկրի Տեր, որ թաքցրել ես այս բաները իմաստուններից ու խելացիներից եւ յայտնել ես դրանք մանուկներին: Այո՛, Հայր, որովհետև այսպես եղավ բարեհաճությունը քո առջև: Ամեն ինչ ինձ փոխանցվել է իմ Հոր կողմից, և ոչ ոք չի ճանաչում Որդուն, եթե ոչ Հայրը, ոչ էլ Հորը ոչ ոք չի ճանաչում, եթե ոչ Որդին և նա, ում Որդին կամենա բացահայտել: Եկեք ինձ մոտ բոլորդ, որ աշխատում եք և ծանրաբեռնված եք, և ես կհանգստացնեմ ձեզ: Բարձրացրեք իմ լուծը ձեր վրա և սովորեցեք ինձնից, որովհետև ես հեզ եմ և սրտով խոնարհ, և կգտնեք հանգստություն ձեր հոգիների համար: Քանզի իմ լուծը բարի է և իմ բեռը թեթև է:

12

Այն ժամանակ Հիսուսը շաբաթ օրը գնաց հացահատիկների միջով, նրա աշակերտները սովեցել էին և սկսեցին հասկեր փրցնել ու ուտել: Բայց Փարիսեցիները տեսնելով ասացին նրան. Ահա քո աշակերտները անում են այն, ինչ թույլատրված չէ անել շաբաթ օրը: Բայց նա ասաց նրանց. Չե՞ք կարդացել, թե ինչ արեց Դավիթը, երբ սոված էր ինքը եւ նրա հետ եղողները: Ինչպե՞ս մտավ Աստծո տունը եւ կերավ ներկայացման հացերը, որոնք հնարավոր չէր նրան ուտել, ոչ էլ նրա հետ եղողներին, եթե ոչ միայն քահանաներին: Կամ դուք չե՞ք կարդացել օրենքում, որ շաբաթ օրերին քահանաները տաճարում շաբաթը պղծում են, բայց անմեղ են: Բայց ասում եմ ձեզ, որ այստեղ տաճարից ավելի մեծ բան կա: Եթե դուք ճանաչած լինեիք թե ինչ է՝ ողորմություն եմ

ուզում և ոչ զոհ, ապա չէիք դատապարտի անմեղներին: Քանզի Մարդու Որդին տէրն է նաեւ շաբաթուան:

Եւ այնտեղից անցնելով՝ եկաւ նրանց ժողովարանը: Եւ ահա այնտեղ մի մարդ կար, որ ունէր չորացած ձեռք, եւ նրան հարցրին ասելով՝ արդյո՞ք թույլատրված է շաբաթ օրերին բուժել, որպեսզի մեղադրեն նրան: Բայց նա ասաց նրանց. Ո՞վ կլինի ձեզանից այն մարդը, որ ունենա մեկ ոչխար, եւ եթե այն շաբաթ օրը փոսի մեջ ընկնի, չի՞ բռնի այն եւ չի՞ բարձրացնի: Որքա՜ն ուրեմն մարդը տարբերվում է ոչխարից: Այնպես որ թույլատրելի է շաբաթ օրերին բարի գործեր անել: Այնժամ ասում է այն մարդուն. Ձգի՛ր քո ձեռքը, և նա ձգեց, և այն վերականգնվեց առողջ, ինչպես մյուսը: Ելնելով՝ Փարիսեցիները խորհուրդ վերցրին նրա դեմ, որպեսզի նրան կորստյան: Բայց Հիսուսը, իմանալով, հեռացավ այնտեղից, և բազում ամբոխներ հետևեցին նրան, և նա բուժեց նրանց բոլորին: Եւ նա յանդիմանեց նրանց, որ չյայտնեն զնա: որպեսզի կատարվի այն ասվածը Եսայի մարգարեի միջոցով, որ ասում էր, Ահա ծառան իմ, որ ընտրեցի, սիրելին իմ, որին հաճեցավ հոգին իմ, կդնեմ հոգին իմ նրա վրա, եւ դատաստանը ազգերին կհայտնի: Նա չի վիճի և չի գոչի, և ոչ ոք չի լսի նրա ձայնը հրապարակներում: Ջարդված եղեգը չի կոտրի եւ ծխող կտաւը չի մարի, մինչեւ որ դատաստանը յաղթանակի հանի: ԵՒ նրա անվան վրա ազգերը կհուսան:

Այնժամ նրան բերվեց դևահարված կույր ու համր մարդ, և նա բուժեց նրան, այնպես որ կույրն ու համրը կարողացավ խոսել և տեսնել: Եւ զարմանում էին բոլոր բազմութիւնները եւ ասում էին. Չէ՞ որ սա է Քրիստոսը՝ Դաւթի որդին: Բայց Փարիսեցիները,

լսելով, ասացին. Սա դևերը չի հանում, բացի Բեեղզեբուղով՝ դևերի իշխանով: Իմանալով բայց Հիսուսը նրանց խորհուրդները՝ ասաց նրանց. Ամեն թագավորություն, որ բաժանված է իր դէմ, աւերվում է, եւ ամեն քաղաք կամ տուն, որ բաժանված է իր դէմ, չի կանգնի: Եվ եթե սատանան սատանային հանում է, ինքն իր դեմ բաժանված է եղել, ինչպե՞ս ուրեմն կանգուն կմնա նրա թագավորությունը: Եվ եթե ես Բեեղզեբուղով եմ հանում դևերը, ապա ձեր որդիները ումով կհանեն զանոնք: Այս պատճառով նրանք ինքնին ձեր դատավորները կլինեն: Իսկ եթե ես Աստծո Հոգով եմ հանում դևերը, ուրեմն Աստծո թագավորությունը հասել է ձեզ վրա: Կամ ինչպե՞ս կարող է ոմն մտնել հզորի տունը և նրա անօթները յուրացնել, եթե նախ չկապի հզորին, և այնժամ նրա տունը կողոպտի: Ով ինձ հետ չէ՝ իմ դէմ է, եւ ով ինձ հետ չի հավաքում՝ ցրում է:

Այս պատճառով ասում եմ ձեզ, ամեն մեղք և հայհոյություն կներվի մարդկանց, բայց Հոգու հայհոյությունը չի ներվի մարդկանց: Եւ ով որ խոսք ասի Մարդու Որդու դեմ, կներուի նրան, բայց ով որ ասի Սուրբ Հոգու դեմ, չի ներուի նրան ո՛չ այս դարում, ո՛չ էլ գալիքում:

Կամ՛ ծառը լավ արեք և նրա պտուղը լավ, կամ՛ ծառը փտած արեք և նրա պտուղը փտած, քանզի պտղից է ծառը ճանաչվում: Իժերի՛ ծնունդներ, ինչպե՞ս կարող եք բարի բաներ խոսել՝ չար լինելով, քանզի սրտի առատությունից բերանը խոսում է: Բարի մարդը իր բարի գանձից բարի բաներ է հանում, եւ չար մարդը իր չար գանձից չար բաներ է հանում: Բայց ասում եմ ձեզ, որ ամեն պարապ խոսք, որ եթե մարդիկ խոսեն, կտան հաշիվ նրա մասին

դատաստանի օրը: Քանի որ քո խոսքերից դու կարդարանաս, և քո խոսքերից դու կդատապարտվես:

Այնժամ պատասխանեցին ոմանք դպիրներից եւ փարիսեցիներից՝ ասելով. Ուսուցիչ, կամենում ենք քեզնից նշան տեսնել: Բայց նա պատասխանելով ասաց նրանց. Չար և շնացող սերունդը նշան է փնտրում, և նշան չի տրվի դրան, բացի Հովնան մարգարեի նշանից: Ինչպես որ Հովնան մարգարեն եղավ մեծ ձկան փորում երեք օր և երեք գիշեր, այսպես էլ մարդու Որդին կլինի երկրի սրտում երեք օր և երեք գիշեր: Նինվեացի մարդիկ կբարձրանան դատաստանի մեջ այս սերնդի հետ և կդատապարտեն նրան, որովհետև նրանք ապաշխարեցին Հովնանի քարոզության վրա, և ահա Հովնանից ավելին այստեղ է: Հարավի թագուհին կբարձրանա դատաստանի ժամանակ այս սերնդի հետ և կդատապարտի նրան, որովհետև նա եկավ երկրի ծագերից լսելու Սողոմոնի իմաստությունը, և ահա Սողոմոնից ավելին այստեղ է:

Երբ անմաքուր հոգին դուրս գա մարդուց, անցնում է անջրային տեղերով՝ փնտրելով հանգիստ, և չի գտնում: Այնժամ ասում է. Իմ տունը կվերադառնամ, որտեղից ելա, և եկած՝ գտնում է այն դատարկ, սրբված ու զարդարված: Այնժամ գնում է և իր հետ վերցնում է յոթ այլ ոգիներ, որոնք իրենից ավելի չար են, և մտնելով՝ բնակվում է այնտեղ, և այն մարդու վերջին վիճակը դառնում է ավելի վատ, քան առաջինը: Այսպես կլինի նաև այս չար սերնդի հետ:

Մինչ նա դեռ խոսում էր ժողովրդին, ահա նրա մայրը և

եղբայրները կանգնած էին դրսում և փնտրում էին խոսել նրա հետ: Բայց ոմն ասաց նրան. Ահա քո մայրը եւ քո եղբայրները դրսում կանգնած են՝ փնտրելով քեզ տեսնել: Նա բայց պատասխանելով ասաց նրան, ով խոսում էր իր հետ. Ո՞վ է իմ մայրը և ովքե՞ր են իմ եղբայրները: Եւ ձգելով իր ձեռքը իր աշակերտների վրա՝ ասաց. Ահա իմ մայրը եւ իմ եղբայրները, Ով որ կատարի իմ Հոր կամքը, որ երկինքում է, նա իմ եղբայրն է եւ քույրը եւ մայրը:

13

Բայց այդ օրը Հիսուսը տնից դուրս գալով նստած էր ծովի եզերքին: Եւ բազում ամբոխներ հաւաքուեցան նրա մօտ, այնպէս որ նա նաւ մտաւ եւ նստեց, իսկ ամբողջ ամբոխը ափին վրայ կանգնած էր: Եւ նա շատ բան խոսեց նրանց առակներով՝ ասելով. ահա ելավ սերմնացանը սերմնելու: Եւ երբ նա սերմանում էր, մի մասը ընկավ ճանապարհի եզրին, եւ թռչունները եկան ու կերան դրանք: Բայց այլ ինկավ ժայռոտ տեղերի վրա, որտեղ շատ հող չուներ, և անմիջապես բուսավ, քանի որ հողի խորություն չուներ, Բայց երբ արեգակը ելավ՝ այրվեցավ, եւ քանի որ արմատ չուներ՝ չորացավ: Բայց ուրիշները ընկան փշերի վրա, եւ փշերը բարձրացան ու խեղդեցին դրանք, Բայց ուրիշները ընկան լավ հողի վրա և պտուղ էին տալիս՝ ոմանք հարյուր, ոմանք վաթսուն, ոմանք երեսուն: Ով ունի ականջներ լսելու, թող լսի:

Եւ աշակերտները մոտենալով ասացին նրան. Ինչո՞ւ առակներով

ես խոսում նրանց հետ: Նա պատասխանելով ասաց նրանց, որ ձեզ տրված է իմանալ երկնքի թագավորության խորհուրդները, բայց նրանց տրված չէ: Ով որ ունի, կտրվի նրան և կառատանա, իսկ ով որ չունի, նույնիսկ այն ինչ ունի, կվերցվի նրանից: Այս պատճառով առակներով եմ խոսում նրանց հետ, որպեսզի տեսնելով չտեսնեն, և լսելով չլսեն, ոչ էլ հասկանան: Գուցե վերադառնան, եւ այն ժամանակ կատարվի նրանց Եսայիի մարգարեությունը, որ ասում է. Լսելով կլսեք եւ չեք հասկանա, եւ տեսնելով կտեսնեք եւ չեք տեսնի: Հաստացավ այս ժողովրդի սիրտը, եւ ականջներով ծանր լսեցին, եւ իրենց աչքերը փակեցին, որպեսզի չտեսնեն աչքերով եւ չլսեն ականջներով եւ չհասկանան սրտով եւ չդարձի գան, եւ ես չբժշկեմ նրանց:

Բայց երանելի են ձեր աչքերը, որովհետև տեսնում են, և ձեր ականջները, որովհետև լսում են: Ամեն, քանզի ասում եմ ձեզ, որ բազում մարգարեներ և արդարներ ցանկացել են տեսնել այն, ինչ դուք տեսնում եք, բայց չտեսան, և լսել այն, ինչ դուք լսում եք, բայց չլսեցին:

Դուք, ուրեմն, լսեցեք ցանողի առակը: Ամեն ոք, որ լսում է թագավորության խոսքը եւ չի հասկանում, գալիս է չարը եւ վերցնում է նրա սրտում ցանվածը, սա է ճանապարհի եզրին ցանվածը: Իսկ ժայռոտ տեղերի վրա ցանվածը սա է՝ նա, որ խոսքը լսում է և անմիջապես ուրախությամբ ընդունում և ընդունում է այն: Բայց նա արմատ չունի իր մեջ, այլ ժամանակավոր է, եւ երբ նեղություն կամ հալածանք լինի խոսքի պատճառով, անմիջապես գայթակղվում է: Իսկ փշերի մեջ ցանվածը՝ սա այն է, որ խոսքը լսում է, եւ այս դարի հոգսը եւ

հարստության խաբեությունը խեղդում են խոսքը, եւ անպտուղ է դառնում: Իսկ ով լավ հողի վրա ցանված է, սա է նա, որ խոսքը լսում եւ հասկանում է, որ իսկապես պտուղ է բերում եւ տալիս՝ մեկը հարյուր, մյուսը վաթսուն, եւ մեկ ուրիշը երեսուն:

Մեկ այլ առակ դրեց նրանց առջև՝ ասելով. Երկնքի արքայությունը նմանեցավ մարդու, որ լավ սերմ ցանեց իր դաշտում: Բայց երբ մարդիկ քնում էին, եկավ նրա թշնամին և որոտներ ցանեց ցորենի մեջ ու հեռացավ: Երբ բուսավ խոտը եւ պտուղ տվեց, ապա երեւացին նաեւ որոմները: Մոտենալով՝ տանտիրոջ ծառաները ասացին նրան. Տե՛ր, դու չէ՞ր որ լավ սերմ ցանեցիր քո արտում, ուրեմն որտեղի՞ց են այդ որոմները: Բայց նա ասաց նրանց. Թշնամի մարդ սա արեց: Իսկ ծառաները ասացին նրան. Ուզում ես, որ գնանք եւ հավաքենք դրանք: Բայց նա ասաց. Ոչ, չլինի թե մոլախոտերը հավաքելիս արմատախիլ անեք միաժամանակ դրանց հետ ցորենը: Թողեք աճել միասին երկուսը մինչև հունձը, և հունձի ժամանակ ես կասեմ հնձողներին. Հավաքեք նախ որոմները և կապեք դրանք խուրձերի մեջ՝ այրելու համար, իսկ ցորենը հավաքեք իմ շտեմարանը:

Մեկ այլ առակ դրեց նրանց առջև՝ ասելով. Նման է երկնքի թագավորությունը մանանեխի հատիկին, որը մարդ մը վերցնելով՝ ցանեց իր արտին մեջ: Որը փոքր է իսկապես բոլոր սերմերից, բայց երբ աճի, մեծ է բոլոր բանջարեղենների եւ դառնում է ծառ, այնպես որ երկնքի թռչունները գան եւ բնակվեն նրա ճյուղերում:

Մեկ այլ առակ խոսեց նրանց. Երկնքի արքայությունը նման է

խմորին, որը կինը վերցնելով թաքցրեց երեք չափ ալյուրի մեջ, մինչև որ ամբողջը խմորվեց:

Այս բոլոր բաները Հիսուսն ամբոխներին առակներով խոսեց, և առանց առակի ոչինչ չէր խոսում նրանց: Որպեսզի կատարվի այն, ինչ ասված էր մարգարեի միջոցով, որ ասում էր. Կբացեմ իմ բերանը առակներով, կարտաբերեմ աշխարհի հիմնադրությունից թաքնված բաները:

Այնժամ թողնելով բազմութիւնները՝ եկաւ իր տունը: Եւ մօտեցան նրան իր աշակերտները՝ ասելով. Բացատրի՛ր մեզ արտի որոմների առակը: Նա պատասխանելով ասաց նրանց. Լավ սերմը ցանողը Մարդու Որդին է: Իսկ դաշտը աշխարհն է, իսկ բարի սերմը՝ սրանք են թագավորության որդիները, իսկ որոմները չարի որդիներն են, Իսկ թշնամին, որ ցանեց դրանք, սատանան է, իսկ հունձը դարի ավարտն է, իսկ հնձողները պատգամավորներ են: Ինչպես ուրեմն հավաքվում են որոմները և կրակով այրվում են, այնպես կլինի այս դարի ավարտին: Մարդու Որդին կուղարկէ իր հրեշտակները, եւ նրանք կհաւաքեն իր թագաւորութենից բոլոր գայթակղութիւնները եւ անօրէնութիւն գործողներին: Եւ կը նետեն նրանց հրի հնոցը, այնտեղ կը լինի լացը եւ ատամների կրճտումը: Այնժամ արդարները կփայլեն որպես արեգակ իրենց Հոր թագավորության մեջ: Ով ականջներ ունի լսելու, թող լսի:

Դարձյալ նման է երկնքի թագավորությունը դաշտում թաքնված գանձին, որը գտնելով մարդ թաքցրեց, և իր ուրախությունից գնում է ու ամեն ինչ, որ ունի, վաճառում է և գնում է այն դաշտը:

Դարձյալ նման է երկնքի թագավորությունը վաճառական մարդուն, որ փնտրում է գեղեցիկ մարգարիտներ, Որ գտավ մի թանկարժեք մարգարիտ, գնաց վաճառեց այն ամենը, ինչ ուներ, եւ գնեց այն:

Դարձյալ նման է երկնքի արքայությունը ուռկանի, որ ձգված է եղել ծովը և հավաքել է ամեն ցեղից: Երբ լցվեց, բերելով այն ափ եւ նստելով, հավաքեցին լավերը անոթների մեջ, իսկ փտածները դուրս նետեցին: Այսպես կլինի դարի վերջում: Հրեշտակները կելնեն եւ կբաժանեն չարերին արդարների միջից: Եւ կը նետեն նրանց հրի հնոցը, այնտեղ կլինի լաց ու ատամների կրճտում: Հիսուսն ասում է նրանց. Հասկացա՞ք այս ամենը: Նրանք ասում են նրան. Այո, Տէ՛ր: Նա բայց ասաց նրանց. այս պատճառով ամեն դպիր, որ աշակերտեցվել է երկնքի թագավորության մեջ, նման է տանտեր մարդուն, որը իր գանձատնից դուրս է հանում նոր և հին բաներ:

Եւ եղաւ, երբ Յիսուս աւարտեց այդ առակները, հեռացաւ այնտեղից: Եվ եկած իր հայրենիք՝ սովորեցնում էր նրանց իրենց ժողովարանում, այնպես որ նրանք զարմանում էին եւ ասում. Որտեղի՞ց սրան այս իմաստությունը եւ զորությունները: Չէ՞ սա հիւսնի որդին է: Չէ՞ որ նրա մայրը Մարիամ է կոչվում, եւ նրա եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովսէս, Սիմոն եւ Յուդա: Եւ նրա քոյրերը չէ՞ որ բոլորը մեր մօտ են: Ուրեմն որտեղի՞ց սրան այս ամէնը: Եւ նեղանում էին նրանով: Իսկ Հիսուսն ասաց նրանց. Մարգարեն անարգ չէ, եթե ոչ իր հայրենիքում եւ իր տանը: Եւ նա այնտեղ շատ հրաշքներ չարեց նրանց անհաւատութեան պատճառով:

14

Այն ժամանակ Հերովդես տետրարխը լսեց Հիսուսի մասին: Եւ ասաց իր ծառաներին. Սա Յովհաննես Մկրտիչն է, նա յարութիւն առաւ մեռելներից, եւ այդ պատճառով զօրութիւնները գործում են նրա մէջ: Որովհետև Հերովդեսը բռնեց Հովհաննեսին, կապեց նրան և դրեց բանտ Հերովդիադայի պատճառով, իր եղբոր Փիլիպպոսի կնոջ: Քանզի Հովհաննեսը ասում էր նրան. Քեզ թույլատրված չէ ունենալ նրան: Եւ ուզելով նրան սպանել՝ վախեցավ ժողովրդից, որովհետեւ նրանք նրան որպես մարգարե էին համարում: Բայց երբ Հերովդեսի ծննդյան օրը պահվում էր, Հերովդիադայի դուստրը պարեց միջոցում և հաճեց Հերովդեսին: Ուստի երդումով խոստացավ նրան տալ այն, ինչ որ խնդրի: Իսկ նա՝ իր մօր կողմից մղված ըլլալով, ասաց. Տո՛ւր ինձ այստեղ ափսէի վրայ Յովհաննէս Մկրտչի գլուխը: Եւ թագաւորը տխրեց, բայց երդումների եւ հետ նստողների պատճառով հրամայեց տալ: Եվ ուղարկելով՝ գլխատեց Հովհաննեսին բանտում: Եւ բերուեցաւ նրա գլուխը պնակի վրայ եւ տրուեցաւ աղջկան, եւ նա բերաւ իր մօրը: Եվ նրա աշակերտները մոտենալով՝ վերցրին մարմինը եւ թաղեցին այն, ապա եկան ու հաղորդեցին Հիսուսին:

Լսելով այս, Հիսուսը նավակով այնտեղից հեռացավ անապատ տեղ՝ առանձին, և լսելով այս՝ ամբոխները քաղաքներից ոտքով հետևեցին նրան: Եւ երբ Հիսուսն ելավ, տեսավ մեծ ամբոխ, գթաց նրանց վրա եւ բուժեց նրանց հիվանդներին: Երբ երեկոն եղաւ, նրա աշակերտները մոտեցան նրան եւ ասացին. Այս տեղը անապատ է, եւ ժամը արդէն անցել է, արձակի՛ր ամբոխները,

որպէսզի գնան գիւղերը եւ իրենց համար ուտելիք գնեն: Բայց Հիսուսն ասաց նրանց. Նրանք կարիք չունեն հեռանալու, դուք տվեք նրանց ուտելու: Նրանք բայց ասում են նրան. Մենք այստեղ ունենք միայն հինգ հաց և երկու ձուկ: Նա բայց ասաց. Բերեք նրանց ինձ այստեղ: Եվ հրամայելով ամբոխներին բազմեցնել խոտերի վրա, վերցնելով հինգ հացերը եւ երկու ձկները, նայելով դեպի երկինք՝ օրհնեց, եւ կտրելով տվեց աշակերտներին հացերը, իսկ աշակերտները՝ ամբոխներին: Եւ կերան բոլորը եւ յագեցան, եւ վերցրին կտորների մնացորդը՝ տասներկու լի զամբյուղներ: Բայց ուտողները տղամարդիկ էին՝ մոտ հինգ հազար, առանց կանանց և երեխաների:

Եւ անմիջապես Հիսուսը հարկադրեց իր աշակերտներին նավ մտնել եւ իրենից առաջ մյուս կողմը գնալ, մինչեւ որ ինքը բազմությունները արձակի: Եվ արձակելով բազմությունները, բարձրացավ լեռ՝ առանձին աղոթելու: Երբ երեկո եղավ, միայն էր այնտեղ: Իսկ նավը արդեն ծովի մեջտեղում էր՝ տանջվելով ալիքների կողմից, քանի որ քամին հակառակ էր: Բայց գիշերվա չորրորդ պահին Հիսուսը գնաց նրանց դեպի՝ քայլելով ծովի վրա: Եւ տեսնելով նրան ծովի վրա քայլող՝ աշակերտները խռովվեցին ասելով, թե ուրվական է, եւ վախից աղաղակեցին: Բայց Հիսուսն անմիջապես խոսեց նրանց՝ ասելով. Քաջություն ունեցեք, ես եմ, մի՛ վախեցեք: Պատասխանելով՝ Պետրոսը ասաց նրան. Տէ՛ր, եթե դու ես, հրամայի՛ր ինձ քեզ մոտ գալ ջրերի վրայով: Նա ասաց՝ Եկ: Եւ Պետրոսը նաւակից իջնելով քայլեց ջրերի վրայ՝ Յիսուսի մօտ գալու համար: Տեսնելով բայց ուժեղ քամին՝ վախեցավ, եւ սկսելով խորտակվել՝ աղաղակեց ասելով. Տէ՛ր, փրկի՛ր ինձ: Բայց Հիսուսը անմիջապես ձեռքը մեկնելով՝ բռնեց նրան և ասաց նրան. Ո՛վ քիչ

հավատացյալ, ինչո՞ւ կասկածեցիր: Եւ երբ նրանք նավակ բարձրացան, քամին դադարեց: Իսկ նրանք, որ նավակի մեջ էին, եկան և երկրպագեցին նրան՝ ասելով. Ճշմարտապես Աստծո Որդին ես:

Եւ անցնելով եկան Գեննեսարեթի երկիրը: Եւ այն տեղի մարդիկ նրան ճանաչելով՝ ուղարկեցին ամբողջ այն շրջակայքը, եւ բերին նրան բոլոր հիվանդներին, Եւ աղաչում էին նրան, որպեսզի թեկուզ միայն դիպչեն նրա հանդերձի ծոպին, եւ որքան շատ որ դիպան՝ փրկվեցին:

15

Ապա Երուսաղեմից դպիրներն ու փարիսեցիները մոտեցան Հիսուսին՝ ասելով, Ինչո՞ւ քո աշակերտները զանցանում են ավագների ավանդությունը: Քանի որ չեն լվանում իրենց ձեռքերը, երբ հաց են ուտում: Բայց նա պատասխանելով ասաց նրանց. Ինչո՞ւ դուք էլ եք անցնում Աստծո հրամանը ձեր ավանդության պատճառով: Որովհետեւ Աստված հրամայեց ասելով՝ պատուիր հօրդ եւ մօրդ, եւ ով որ չարախօսում է հօր կամ մօր դէմ՝ մահով թող մեռնի: Բայց դուք ասում եք, որ ով ասի հորը կամ մորը՝ պարգև է այն, ինչով կարող էիր ինձանից օգտվել, և նա չի պատվի իր հորը կամ իր մորը: Եւ անվավեր արեցիք Աստծո հրամանը ձեր ավանդության միջոցով: Կեղծավորնե՛ր, լավ մարգարեացավ ձեր մասին Եսային՝ ասելով. Այս ժողովուրդը մոտենում է ինձ իրենց բերանով և իրենց շրթունքներով ինձ պատվում է, բայց նրանց սիրտը հեռու է ինձնից Ունայն են

պաշտում ինձ, ուսուցանելով որպես ուսմունքներ մարդկային պատվիրաններ:

Եվ կանչելով ամբոխը՝ ասաց նրանց. Լսեցէ՛ք եւ իմացէ՛ք: Ոչ թե բերան մտնողը պղծում է մարդուն, այլ բերանից ելնողը՝ այդ է պղծում մարդուն: Այնժամ նրա աշակերտները մոտենալով ասացին նրան. Գիտե՞ս, որ փարիսեցիները վիրավորվեցին լսելով այդ խոսքը: Բայց նա պատասխանելով ասաց. Բոլոր տնկումները, որոնք իմ երկնային Հայրը չի տնկել, արմատախիլ կլինեն: Թողեք նրանց, նրանք կույր ուղեկցորդներ են կույրերի, իսկ եթե կույրը կույրին ուղեկցում է, երկուսն էլ փոսը կընկնեն: Պետրոսը պատասխանեց և ասաց նրան. Բացատրի՛ր մեզ այս առակը: Բայց Հիսուսն ասաց. Դեռ եւ դո՞ւք անհասկացող եք: Դեռ չէ՞ք հասկանում, որ ամեն ինչ, որ բերան է մտնում, փոր է գնում և զուգարան է դուրս նետվում: Բայց այն ինչ որ ելնում է բերանից՝ սրտից է ելնում, և այն է որ պղծում է մարդուն: Քանզի սրտից են ելնում չար խորհուրդները, սպանությունները, շնությունները, պոռնկությունները, գողությունները, սուտ վկայությունները, հայհոյությունները: Սրանք են այն, որ պղծում են մարդը, բայց անլվացված ձեռքերով ուտելը չի պղծում մարդը:

Եւ այնտեղից ելնելով՝ Յիսուս հեռացաւ Տիւրոսի եւ Սիդոնի կողմերը: Եւ ահա մի քանանացի կին, ելնելով այդ սահմաններից, աղաղակեց նրան ասելով. Ողորմի՛ր ինձ, Տէ՛ր, Դաւթի՛ Որդի, իմ դուստրը սաստիկ դիւահարված է: Բայց նա նրան խոսք չպատասխանեց: Եւ նրա աշակերտները մոտենալով հարցնում էին նրան՝ ասելով. Արձակի՛ր նրան, որովհետև մեր ետեւից աղաղակում է: Նա պատասխանելով ասաց. Ես ուղարկված եմ

միայն Իսրայելի տան կորած ոչխարների մոտ: Իսկ նա եկավ, երկրպագեց նրան ու ասաց. Տէ՛ր, օգնի՛ր ինձ: Նա բայց պատասխանելով ասաց. Լավ չէ առնել երեխաների հացը եւ նետել փոքր շներին: Նա բայց ասաց՝ այո՛, Տէ՛ր, եւ որովհետեւ շները ուտում են փշրանքներից, որ ընկնում են իրենց տերերի սեղանից: Այնժամ Հիսուսը պատասխանելով ասաց նրան. Ո՛վ կին, մեծ է քո հավատը, թող լինի քեզ, ինչպես ուզում ես: Եվ բժշկվեց նրա դուստրը այն ժամից:

Եվ այնտեղից անցնելով՝ Հիսուսը եկավ Գալիլեայի ծովի մոտ, եւ լեռ բարձրանալով՝ նստեց այնտեղ: Եւ մոտեցան նրան բազում ամբոխներ՝ ունենալով իրենց հետ կաղեր, կույրեր, համրեր, հաշմանդամներ եւ բազում ուրիշներ, եւ նրանց նետեցին Հիսուսի ոտքերի մոտ, եւ նա բժշկեց նրանց: Այնպես որ ամբոխները զարմացան տեսնելով խուլերին, որ լսում էին, համրերին, որ խոսում էին, կաղերին առողջ, կաղերին, որ քայլում էին, և կույրերին, որ տեսնում էին, և փառավորեցին Իսրայելի Աստծուն:

Բայց Հիսուսը կանչելով իր աշակերտներին՝ ասաց. Գութ ունեմ ամբոխի վրա, որովհետև արդեն երեք օր է մնում են ինձ հետ և չունեն ինչ ուտեն, և նրանց սված արձակել չեմ ուզում, գուցե թուլանան ճանապարհին: Եւ ասում են նրան իր աշակերտները. Որտեղի՞ց մեզ այնքան հաց անապատում, որ կշտացնենք այսքան ամբոխը: Եւ Հիսուսը ասում է նրանց. Քանի՞ հաց ունեք: Իսկ նրանք ասացին. Յոթ, եւ քիչ փոքր ձկներ: Եւ հրամայեց ժողովուրդներին բազմել երկրի վրա: Եւ առնելով եօթը հացերը եւ ձկները, շնորհակալություն տվեց, կտրեց եւ տվեց իր աշակերտներին, իսկ աշակերտները՝ ժողովուրդներին: Եւ բոլորը

կերան ու յագեցան, եւ վերցրին կտորներուն մնացորդը՝ յոթ զամբիւղ լեցուն: Բայց ուտողները չորս հազար մարդ էին՝ առանց կանանց և երեխաների: Եւ արձակելով ամբոխները՝ նա նավ մտավ եւ եկավ Մագդաղայի սահմանները:

16

Եւ մոտեցած փարիսեցիներն ու սադուկեցիները՝ փորձելով, հարցրին նրան, որ երկնքից նշան ցույց տա նրանց: Նա բայց պատասխանելով ասաց նրանց. Երեկոյի եղած ժամանակ ասում էք՝ հանգիստ եղանակ կլինի, քանզի երկինքը կարմրում է: Եւ առավոտյան՝ այսօր փոթորիկ կլինի, քանզի երկինքը կարմրած է եւ մռայլ: Կեղծավորներ, դուք գիտեք երկնքի երեսը տարբերել, բայց ժամանակների նշանները չեք կարող ճանաչել: Չար և շնացող սերունդը նշան է փնտրում, և նշան չի տրվի դրան, եթե ոչ Հովնան մարգարեի նշանը: ԵՒ թողնելով նրանց՝ գնաց:

Եվ երբ նրա աշակերտները եկան միւս կողմը, մոռացել էին հաց վերցնել: Իսկ Հիսուսը ասաց նրանց. Տեսեք և զգուշացեք Փարիսեցիների ու Սադուկեցիների խմորից: Նրանք իրենց մեջ խորհրդակցում էին՝ ասելով, որ հաց չենք վերցրել: Իմանալով բայց, Հիսուսն ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եք խորհում ձեր մեջ, սակավավատներ, որ հացեր չվերցրիք: Դեռ չե՞ք հասկանում, ոչ էլ հիշում եք հինգ հացերը հինգ հազարների համար և թե քանի՞ սակառ վերցրեցիք: Չե՞ք յիշում նաեւ յոթ հացերը չորս հազարի համար եւ թե քանի՞ սակառ վերցրիք: Ինչպե՞ս չեք հասկանում, որ ոչ թե հացի մասին ասացի ձեզ՝ զգուշանալ Փարիսեցիների եւ

Սադուկեցիների խմորից: Այնժամ հասկացան, որ նա ասել էր զգուշանալ ոչ թե հացի խմորից, այլ փարիսեցիների և սադուկեցիների ուսմունքից:

Եկած իսկ Հիսուսը Փիլիպպոսի Կեսարիայի մասերը, հարցնում էր իր աշակերտներին ասելով. Ո՞վ են ասում մարդիկ, որ ես եմ՝ մարդու Որդին: Նրանք պատասխանեցին. Ոմանք՝ Հովհաննես Մկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, իսկ ուրիշներ՝ Երեմիան կամ մարգարեներից մեկը: Ասում է նրանց. Իսկ դուք ո՞վ եք ասում, որ ես եմ: Պատասխանելով՝ Սիմոն Պետրոսը ասաց. Դու ես Քրիստոսը, Աստծո ապրող Որդին: Եւ պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրան. Օրհնյալ ես, Սիմո՛ն Բարյովնա, որովհետեւ մարմինն ու արյունը չբացահայտեցին քեզ, այլ՝ Հայրս, որ երկինքում է: Եւ ես քեզ ասում եմ, որ դու ես Պետրոս, եւ այս ժայռի վրա կառուցելու եմ իմ ժողովը, եւ դժոխքի դռները չեն հաղթելու նրան: Եւ կտամ քեզ երկնքի թագաւորութեան բանալիները, եւ ինչ որ կապես երկրի վրայ՝ կապուած կլինի երկնքում, եւ ինչ որ արձակես երկրի վրայ՝ արձակուած կլինի երկնքում: Այնժամ հրամայեց իր աշակերտներին, որ ոչ ոքի չասեն, թե ինքը Հիսուս Քրիստոսն է:

Հետո այն ժամանակից Հիսուսը սկսեց ցույց տալ իր աշակերտներին, որ անհրաժեշտ է, որ նա գնա Երուսաղեմ և շատ չարչարվի ավագներից, քահանայապետներից և դպիրներից, և սպանվի, և երրորդ օրը հարություն առնի: Եւ Պետրոսը նրան կողք առնելով՝ սկսեց յանդիմանել նրան ասելով. Ողորմած քեզ, Տէ՛ր, դա քեզ չի՛ պատահի: Նա շրջվելով ասաց Պետրոսին. Գնա՛ ետևից իմ, սատանա՛, դու գայթակղություն ես ինձ համար,

որովհետև չես մտածում Աստծո մասին, այլ մարդկանց մասին:

Այնժամ Հիսուսը ասաց իր աշակերտներին. Եթե մեկը ուզում է իմ հետևից գալ, թող ուրանա ինքն իրեն, վերցնի իր խաչը և հետևի ինձ: Ով որ կամենա իր հոգին փրկել, կկորցնի զայն, իսկ ով որ կկորցնի իր հոգին իմ պատճառով, կգտնի զայն: Ի՞նչ օգուտ ունի մարդը, եթե ամբողջ աշխարհը շահի, բայց իր հոգին կորցնի: Կամ ինչ կարող է տալ մարդը իր հոգու փոխարեն: Քանզի Մարդու Որդին մտադիր է գալ Իր Հոր փառքով՝ Իր հրեշտակների հետ, եւ այն ժամանակ հատուցանելու է իւրաքանչիւրին ըստ իւր գործերի: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, կան ոմանք այստեղ կանգնածներից, որոնք չեն համտեսի մահը, մինչև որ տեսնեն մարդու Որդուն գալիս իր թագավորության մեջ:

17

Եւ վեց օր անց Հիսուսը իր հետ առնում է Պետրոսին եւ Հակոբոսին եւ նրա եղբայր Հովհաննեսին, եւ նրանց առանձին բարձր լեռ է բերում: Եւ փոխակերպուեցաւ նրանց առաջ, եւ նրա դէմքը փայլեցաւ ինչպէս արեգակը, իսկ նրա հանդերձները սպիտակ եղան ինչպէս լոյսը: Եւ ահա նրանց երեւացին Մովսեսն ու Եղիան, որ նրա հետ խոսում էին: Պետրոսը պատասխանեց եւ ասաց Հիսուսին. Տէ՛ր, լաւ է, որ մենք այստեղ ենք: Եթե ուզում ես, այստեղ երեք խրճիթ կառուցենք՝ մեկը քեզ համար, մեկը Մովսեսի համար եւ մեկը Եղիայի համար: Մինչ նա դեռ խոսում էր, ահա փայլուն ամպ մը ստվերեց նրանց, և ահա ձայն մը ելավ ամպից՝ ասելով. Սա է իմ սիրելի Որդին, որով հաճեցայ, նրան

լսեցեք: Եւ լսելով այս՝ աշակերտները ընկան իրենց երեսի վրա եւ շատ վախեցան: Եվ Հիսուսը մոտենալով՝ դիպավ նրանց ու ասաց. Վեր կացեք եւ մի՛ վախեցեք: Բարձրացնելով իրենց աչքերը՝ նրանք ոչ ոքի չտեսան, բացի միայն Հիսուսից: Եվ երբ նրանք իջնում էին լեռնից, Յիսուս հրամայեց նրանց ասելով. Ոչ ոքի մի՛ ասեք այս տեսիլքը, մինչեւ որ մարդու Որդին մեռելներից յարութիւն առնի: Եւ նրա աշակերտները հարցրին նրան ասելով. Ինչո՞ւ ուրեմն դպիրները ասում են, որ Եղիան պէտք է առաջ գայ: Բայց Հիսուսը պատասխանեց և ասաց նրանց. Եղիասը իսկապես առաջին գալիս է և կվերականգնի ամեն ինչ, Բայց ես ասում եմ ձեզ, որ Եղիան արդեն եկել է, և նրանք չճանաչեցին նրան, այլ արեցին նրա հետ այն ամենը, ինչ ուզեցին. այսպես էլ մարդու Որդին պատրաստվում է տառապել նրանցից: Այնժամ աշակերտները հասկացան, որ նա նրանց Հովհաննես Մկրտչի մասին էր ասել:

Եվ երբ նրանք եկան ամբոխի մոտ, մի մարդ մոտեցավ նրան՝ ծնրադրելով նրա առջեւ եւ ասելով, Տէ՛ր, ողորմի՛ր իմ որդուն, որովհետև լուսնոտված է և վատ տառապում է, քանի որ հաճախ ընկնում է կրակի մեջ և հաճախ ջրի մեջ: Եւ բերեցի նրան քո աշակերտներին, եւ նրանք չկարողացան նրան բժշկել: Պատասխանելով՝ Հիսուսն ասաց. Ո՛վ անհավատ և ապականված սերունդ, մինչև ե՞րբ կլինեմ ձեզ հետ, մինչև ե՞րբ կհանդուրժեմ ձեզ: Բերեք նրան այստեղ ինձ: Եւ Յիսուս յանդիմանեց նրան, եւ դեւը ելաւ նրանից, եւ ծառան բժշկուեցաւ այն ժամից: Այնժամ աշակերտները առանձին մոտենալով Հիսուսին՝ ասացին. Ինչո՞ւ մենք չկարողացանք հանել այն: Բայց Հիսուսը ասաց նրանց՝ ձեր անհավատության պատճառով: Ամեն, քանզի ասում եմ ձեզ, եթե

ունենաք հավատ մանանեխի հատիկի չափ, կասեք այս լերանը՝ տեղափոխվիր այստեղից այնտեղ, և այն կտեղափոխվի, և ոչինչ անհնար չի լինի ձեզ համար: Բայց այս ցեղը չի ելնում, եթե ոչ աղոթքով և ծոմով:

Երբ նրանք Գալիլիա էին շրջում, Հիսուսն ասաց նրանց. Մարդու Որդին մատնվելու է մարդկանց ձեռքը: Եւ կը սպաննեն նրան, եւ երրորդ օրը կը յարութիւն առնէ: Եւ նրանք շատ տրտմեցան:

Երբ նրանք եկան Կափառնաում, երկու դրախմա հարկ հավաքողները մոտեցան Պետրոսին և ասացին. Ձեր ուսուցիչը չի՞ վճարում երկու դրախմա հարկը: Ասում է՝ այո: Եվ երբ նա մտավ տուն, Հիսուսը կանխեց նրան ու ասաց. Ի՞նչ է քեզ թվում, Սիմո՛ն, երկրի թագավորները ումի՞ց են հարկեր կամ տուրք վերցնում՝ իրենց որդիների՞ց, թե՞ օտարներից: Պետրոսը նրան ասում է. Այլազգիներից: Հիսուսը նրան ասաց. Ուրեմն որդիները ազատ են: Այնպես որ չվիրավորենք նրանց, գնա՛ ծովը, նետի՛ր կարթը, եւ առաջին բարձրացած ձուկը վերցրու, եւ բացելով նրա բերանը՝ կգտնես ստատեր, վերցրո՛ւ այն եւ տո՛ւր նրանց ինձ եւ քեզ փոխարեն:

18

Այն ժամին աշակերտները եկան Հիսուսի մոտ ասելով. Ո՞վ է ուրեմն մեծագույնը երկնքի թագավորության մեջ: Եւ Յիսուս կանչելով երեխայի՝ կանգնեցրեց զայն նոցա մէջ եւ ասաց. Ամեն ասում եմ ձեզ, եթե չդարձաք և չդառնաք ինչպես երեխաները,

բնավ չեք մտնի երկնքի արքայությունը: Ով որ ուրեմն խոնարհեցնի իրեն ինչպես այս երեխան, սա է մեծագույնը երկնքի թագավորության մեջ: Եվ ով որ ընդունի այդպիսի մի երեխայի իմ անունով, ինձ է ընդունում, Ով որ սայթաքեցնի այս փոքրերից մեկին, որոնք հավատում են ինձ, օգտակար է նրան, որ էշի աղացքարան կախվի նրա պարանոցին և խեղդվի ծովի խորքերում: Վա՛յ աշխարհին սայթաքումներից, որովհետև անհրաժեշտ է, որ սայթաքումները գան, բայց վա՛յ այն մարդուն, որի միջոցով սայթաքումը գալիս է: Եթե ձեռքդ կամ ոտքդ մեղանչել է տալիս քեզ, կտրիր դրանք և նետիր քեզանից. լավ է քեզ համար մտնել կյանք կաղ կամ հաշմանդամ, քան երկու ձեռք կամ երկու ոտք ունենալով նետվել հավիտենական կրակը: Եվ եթե քո ակնը մեղանչեցնում է քեզ, հանիր այն և գցիր քեզնից. լավ է քեզ համար միականով մտնել կյանք, քան երկու ակներ ունենալով ընկնել գեհենի կրակը: Տեսեք, մի՛ արհամարհեք այս փոքրերից մեկին, քանզի ասում եմ ձեզ, որ նրանց հրեշտակները երկնքում միշտ տեսնում են իմ Հոր դեմքը, որ երկնքում է: Քանզի եկավ մարդու Որդին փրկելու համար կորածը:

Ի՞նչ է ձեզ թվում. եթե ինչ-որ մարդ ունենա հարյուր ոչխար և նրանցից մեկը մոլորվի, չէ՞ որ նա թողնելով իննսունինը լեռների վրա, գնում է փնտրում մոլորվածին: Եվ եթե հաջողվի գտնել այն, ամեն ասում եմ ձեզ, որ ավելի շատ ուրախանում է դրա վրա, քան իննսուն ինը այնպիսիների վրա, որոնք չեն մոլորվել: Այսպես չէ կամքը ձեր երկնավոր Հոր առջև, որ կորչի այս փոքրիկներից մեկը:

Եթե քո եղբայրը մեղանչի քեզ դեպի, գնա և յանդիմանիր նրան

միայն քո և նրա միջև. եթե նա քեզ լսի, շահել ես քո եղբորը: Իսկ եթե չլսի, վերցրու քեզ հետ դեռ մեկ կամ երկու հոգի, որպեսզի երկու կամ երեք վկաների բերանով հաստատվի ամեն խոսք: Իսկ եթե անտեսի նրանց, ասա եկեղեցուն, իսկ եթե նաև եկեղեցին անտեսի, թող քեզ համար լինի ինչպես հեթանոսը և մաքսավորը: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ինչ որ կապեք երկրի վրա, կապված կլինի երկնքում, և ինչ որ արձակեք երկրի վրա, արձակված կլինի երկնքում: Դարձյալ ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ եթե ձեզանից երկուսը համաձայնեն երկրի վրա ամեն բանի մասին, որ խնդրեն, կլինի նրանց իմ Հոր կողմից, որ երկնքում է: Որովհետև ուր երկու կամ երեք հավաքված են իմ անունով, այնտեղ եմ ես նրանց մեջտեղում:

Ապա Պետրոսը մոտենալով նրան ասաց. Տէ՛ր, քանի՞ անգամ իմ եղբայրը մեղանչի ինձ դէմ, և ես նրան ներեմ, մինչև յո՞թ անգամ: Հիսուսն ասում է նրան. Ոչ, ես քեզ չեմ ասում մինչև յոթ անգամ, այլ մինչև յոթանասուն անգամ յոթ:

Այս պատճառով երկնքի թագավորությունը նմանեցավ մի թագավոր մարդու, որ ուզեց հաշվարկ անել իր ծառաների հետ: Բայց երբ նա սկսեց հաշվեհարդար անել, նրան բերվեց մեկ պարտապան, որ պարտք ուներ անհամար տաղանդներ: Բայց քանի որ նա չուներ վերադարձնելու, նրա տերը հրամայեց վաճառել նրան և նրա կնոջը և երեխաներին և ամեն ինչ որ ուներ, և վճարվել: Ուրեմն ծառան ընկնելով երկրպագում էր նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, համբերատար եղիր ինձ հանդէպ, եւ ամէն ինչ քեզ կվերադարձնեմ: Գթալով՝ այն ստրուկի տերը արձակեց նրան և փոխը նրան թողեց: Ելնելով այն ծառան գտավ իր

ընկերծառաներից մեկին, որը պարտական էր իրեն հարյուր դահեկան, եւ բռնելով նրան՝ խեղդում էր՝ ասելով. Վերադարձրու ինձ, եթե ինչ-որ բան պարտական ես: Ուրեմն նրա ծառա ընկերը ընկնելով նրա ոտքերին՝ աղաչում էր նրան ասելով. Համբերի՛ր ինձ հետ, և կվճարեմ քեզ: Նա բայց չուզեց, այլ գնացած նրան բանտ նետեց, մինչև որ վերադարձնի պարտքը:

Տեսնելով նրա ընկերամարտիկները պատահածները՝ շատ տխրեցան, և եկնելով՝ հստակ բացատրեցին իրենց տիրոջը բոլոր պատահածները: Այնժամ կանչելով զնա՝ տերն նորա ասէ նմա. Ծառայ չար, ամենայն զպարտսն զայնոսիկ թողի քեզ, քանզի աղաչեցեր զիս: Չէ՞ր անհրաժեշտ, որ դու էլ ողորմեիր քո ընկերծառային, ինչպես ես էլ քեզ ողորմեցի: Եւ բարկացած նրա տէրը մատնեց նրան չարչարողներին, մինչեւ որ վերադարձնի ամբողջ պարտքը: Այսպես և իմ երկնավոր Հայրը կանի ձեզ, եթե ձեզանից յուրաքանչյուրը իր եղբորը չների ձեր սրտերից նրանց յանցանքները:

19

Եւ եղաւ, երբ Յիսուս աւարտեց այս խօսքերը, հեռացաւ Գալիլիայից եւ եկաւ Հրէաստանի սահմանները՝ Յորդանանի անդիպար: Եւ բազում ամբոխներ հետեւեցին նրան, եւ նա բժշկեց նրանց այնտեղ: Եւ փարիսեցիները մոտեցան նրան՝ փորձելով նրան եւ ասելով. Արդյո՞ք թույլատրված է մարդուն արձակել իր կնոջը ցանկացած պատճառով: Իսկ նա պատասխանելով ասաց նրանց. Չե՞ք կարդացել, որ Նա, Ով սկզբից ստեղծեց, արու և

իգական ստեղծեց նրանց, և ասաց. Այս պատճառով մարդը կթողնի իր հօրն ու մօրը եւ կմիանայ իր կնոջը, եւ երկուսը կդառնան մէկ մարմին: Այնպես որ նրանք այլևս երկուսը չեն, այլ մեկ մարմին են. ուստի ինչ որ Աստված միացրել է, մարդը թող չբաժանի: Նրանք ասում են նրան. Ինչո՞ւ ուրեմն Մովսես հրամայեց տալ ամուսնալուծության թուղթ և արձակել նրան: Ասում է նրանց, որ Մովսեսը ձեր սրտի կարծրության պատճառով թույլատրեց ձեզ արձակել ձեր կանանց, բայց սկզբից այդպես չէր եղել: Ասում եմ ձեզ, որ ով որ արձակի իր կնոջը ոչ թե պոռնկության համար և ամուսնանա ուրիշի հետ, շնանում է, և ով որ արձակված կնոջ հետ ամուսնանա, շնանում է: Նրա աշակերտները ասում են նրան. Եթե այսպես է մարդու պատճառը կնոջ հետ, օգտակար չէ ամուսնանալ: Նա ասաց նոցա. Ոչ ամենքը ընդունում են այս խոսքը, այլ միայն նրանք, որոնց տրված է: Են, քանզի ներքինիներ կան, որոնք մոր որովայնից այսպես ծնվեցին: Եվ ներքինիներ կան, որոնք մարդկանցից ներքինացան, և ներքինիներ կան, որոնք իրենք իրենց ներքինացրին երկնքի արքայության համար: Ով որ կարող է ընդունել, թող ընդունի:

Այնժամ երեխաներ բերվեցին նրա մոտ, որպեսզի ձեռքերը դնի նրանց վրա և աղոթի, բայց աշակերտները նախատեցին նրանց: Բայց Հիսուսն ասաց. Թողեք երեխաներին և մի՛ արգելեք նրանց գալ ինձ մոտ, քանզի երկնքի արքայությունը այդպիսիներինն է: Եվ նրանց ձեռքերը դնելով՝ գնաց այնտեղից:

Եւ ահա մեկը մոտենալով ասաց նրան. Բարի՛ ուսուցիչ, ի՞նչ բարի բան անեմ, որպեսզի յաւիտենական կյանք ունենամ: Նա բայց

ասաց նրան. Ինչո՞ւ ինձ բարի ես անվանում: Ոչ ոք բարի չէ, եթե ոչ՝ մեկը՝ Աստված: Իսկ եթե ուզում ես մտնել կյանքի մեջ, պահիր պատվիրանները: Ասում է նրան. Ո՞ր տեսակի: Իսկ Հիսուսն ասաց. Չպիտի սպանես, չպիտի շնաս, չպիտի գողանաս, չպիտի սուտ վկայես: Պատվիր հորդ ու մորդ, և կսիրես ընկերոջդ ինչպես քեզ: Երիտասարդը ասում է նրան. Այս բոլոր բաները պահել եմ իմ երիտասարդությունից, ինչո՞վ եմ դեռ պակասում: Հիսուսն ասաց նրան. Եթե ուզում ես կատարյալ լինել, գնա վաճառիր քո ունեցվածքը և տուր աղքատներին, և կունենաս գանձ երկնքում, ապա արի՛ և հետևիր ինձ: Բայց երիտասարդը, լսելով այդ խոսքը, հեռացավ տխրելով, որովհետև նա շատ ունեցվածք ուներ: Իսկ Հիսուսը ասաց իր աշակերտներին. ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ դժվարությամբ հարուստը կմտնի երկնքի թագավորությունը: Դարձյալ ասում եմ ձեզ, ավելի հեշտ է ուղտին ասեղի ակնից անցնելը, քան հարուստի՝ Աստծո արքայություն մտնելը: Լսելով այս՝ նրա աշակերտները շատ զարմացան ու ասացին. Ուրեմն ո՞վ կարող է փրկվել: Նայելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. Մարդկանց մոտ սա անհնար է, բայց Աստծո մոտ ամեն ինչ հնար է: Ապա Պետրոսը պատասխանեց և ասաց նրան. Ահա մենք թողել ենք ամեն ինչ և հետևել ենք քեզ, ուրեմն ի՞նչ կլինի մեզ համար: Իսկ Հիսուսը ասաց նրանց. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ դուք, որ հետևել էք ինձ, վերածննդի ժամանակ, երբ մարդու Որդին նստի իր փառքի գահի վրա, դուք էլ կնստեք տասներկու գահերի վրա՝ դատելով Իսրայելի տասներկու ցեղերը: Եւ ամեն ոք, որ թողել է տներ կամ եղբայրներ, կամ քույրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ երեխաներ, կամ դաշտեր իմ անվան համար, հարյուրապատիկ կառնի եւ յաւիտենական կյանքը կժառանգի: Բայց շատ առաջիններ կլինեն վերջիններ, և վերջիններս՝

առաջիններ:

20

Նման է քանզի երկնքի թագավորությունը տանտեր մարդուն, որ ելավ առավոտյան վարձել բանվորներ իր այգին: Եւ համաձայնելով աշխատողների հետ մեկ դենարիոսի դիմաց օրական, ուղարկեց նրանց իր այգի: Եւ ելնելով երրորդ ժամին, տեսաւ ուրիշներ, որ կանգնած էին շուկայում անգործ: Եվ նրանց ասաց. Գնացեք դուք էլ այգի, եւ ինչ որ արդար է՝ կտամ ձեզ: Իսկ նրանք գնացին հեռու: Նորից ելնելով՝ մոտ վեցերորդ և իններորդ ժամերին նույնպես արեց: Բայց տասնմեկերորդ ժամին ելնելով՝ գտավ ուրիշներ, որ կանգնած էին անգործ, եւ ասում է նրանց. Ինչո՞ւ այստեղ կանգնած եք ամբողջ օրը անգործ: Ասում են նրան, որ ոչ ոք մեզ չվարձեց: Ասում է նրանց. գնացեք դուք էլ այգի, և ինչ որ արդար է՝ կստանաք: Երբ երեկո եղավ, այգու տերը ասաց իր կառավարչին. Կանչիր աշխատողներին և տուր նրանց վարձքը՝ սկսելով վերջիններից մինչև առաջինները: Եվ նրանք, ովքեր եկել էին տասնմեկերորդ ժամին, վերցրին մեկական դահեկան: Բայց եկած առաջինները մտածեցին, որ ավելի կառնեն, և իրենք էլ մեկական դենար առին: Վերցնելով՝ տրտնջում էին տան տիրոջ դեմ: ասելով, որ այս վերջիններս մեկ ժամ աշխատեցին, և դու նրանց հավասար արեցիր մեզ հետ, որոնք կրեցինք օրվա բեռը և տապը: Բայց նա պատասխանելով ասաց նրանցից մեկին. Ընկեր, ես քեզ անիրավություն չեմ անում, չէ՞ որ դահեկանի համար համաձայնվեցիր ինձ հետ: Բարձրացրու քոնը և գնա, բայց ուզում եմ այս վերջինին տալ, ինչպես քեզ էլ: Թե՞ ինձ թույլատրված չէ

անել այն, ինչ ես ուզում եմ իմ սեփականի հետ: Եթե քո աչքը չար է, որովհետև ես բարի եմ: Այսպես վերջինները կլինեն առաջինները, և առաջինները՝ վերջինները, քանի որ շատերն են կանչվածները, բայց քիչերը՝ ընտրվածները:

Եւ երբ Հիսուսը բարձրանում էր դէպի Երուսաղէմ, ճանապարհին առանձին վերցրեց տասներկու աշակերտներին եւ ասաց նրանց, Ահա մենք բարձրանում ենք դեպի Երուսաղեմ, և մարդու Որդին կմատնվի քահանայապետներին ու դպիրներին, և նրանք կդատապարտեն նրան մահվան: Եւ նրան կը մատնեն ազգերին՝ ծաղրելու, խարազանելու եւ խաչելու համար, եւ երրորդ օրը կը յարութիւն առնէ:

Այն ժամանակ Զեբեդեոսի որդիների մայրը իր որդիների հետ մոտեցավ նրան, երկրպագելով և ինչ-որ բան խնդրելով նրանից: Բայց նա ասաց նրան. Ի՞նչ ես ուզում: Նա ասում է նրան. Ասա, որպեսզի այս երկու որդիներս նստեն՝ մեկը քո աջ կողմում եւ մեկը քո ձախ կողմում քո թագավորության մեջ: Պատասխանելով՝ Հիսուսն ասաց. Դուք չգիտեք ինչ եք խնդրում: Կարո՞ղ եք խմել այն բաժակը, որ ես պիտի խմեմ, կամ մկրտվել այն մկրտությամբ, որով ես մկրտվում եմ: Նրանք ասացին նրան. Կարող ենք: Եւ ասում է նրանց. Իմ բաժակը, իսկապես, կխմեք, եւ այն մկրտութեամբ, որով ես մկրտւում եմ, կմկրտուեք, բայց իմ աջ կողմում եւ իմ ձախ կողմում նստելը տալու իրաւունքը ինձ չէ տրուած, այլ նրանց է, որոնց համար պատրաստուած է իմ Հօր կողմից: Եվ երբ տասը աշակերտները լսեցին, բարկացան երկու եղբայրների վրա: Բայց Հիսուսը կանչելով նրանց՝ ասաց. Գիտեք, որ ազգերի իշխանները տիրում են նրանց, և մեծերը իշխում են

նրանց վրա: Ոչ այսպես կլինի ձեր մեջ, այլ ով որ ուզենա ձեր մեջ մեծ դառնալ, նա կլինի ձեր ծառան: Եվ ով ուզում է ձեր մեջ առաջին լինել, ձեր ստրուկը կլինի: Ինչպես որ մարդու Որդին չեկավ ծառայվելու, այլ ծառայելու և տալու իր հոգին որպես փրկագին շատերի փոխարեն:

Եվ երբ նրանք ելնում էին Երիքովից, մեծ ամբոխ հետևեց նրան: Եւ ահա երկու կույրեր նստած էին ճանապարհի եզերքին, լսելով որ Յիսուս անցնում է, աղաղակեցին ասելով. Ողորմի՛ր մեզ, Տէ՛ր, Դաւթի՛ Որդի: Բայց ամբոխը նախատեց նրանց, որպեսզի լռեն, իսկ նրանք ավելի բարձր էին աղաղակում՝ ասելով. Ողորմի՛ր մեզ, Տէ՛ր, Դավթի Որդի՛: Եվ Հիսուսը կանգնած՝ կանչեց նրանց ու ասաց. Ի՞նչ եք ուզում, որ անեմ ձեզ համար: Ասում են նրան. Տէ՛ր, որպեսզի բացվեն մեր աչքերը: Գութ ունենալով՝ Հիսուսը դիպավ նրանց աչքերին, եւ անմիջապես նրանց աչքերը տեսան, եւ հետեւեցին նրան:

21

Եւ երբ նրանք մոտեցան Երուսաղեմին եւ եկան Բեթփագե՝ Ձիթենիների լեռան մոտ, այն ժամանակ Հիսուսը ուղարկեց երկու աշակերտ: Ասելով նրանց. Գնացեք այն գյուղը, որ ձեր դիմացն է, և անմիջապես կգտնեք կապված էշ և նրա հետ մտրուկ, արձակեք և բերեք ինձ: Եվ եթե մեկը ձեզ ինչ-որ բան ասի, կասեք, որ Տերը դրանց կարիքն ունի, և անմիջապես կուղարկի դրանք: Այս ամենը եղավ, որպեսզի կատարվի այն, ինչ ասվել էր մարգարեի միջոցով, որ ասում էր, Ասացեք Սիոնի դստերը՝ ահա քո

թագավորը գալիս է քեզ հեզ և հեծած էշի վրա և լծավոր անասունի որդու՝ մանուկի վրա:

Գնացած աշակերտները արեցին այնպես, ինչպես հրամայել էր նրանց Հիսուսը Նրանք բերեցին էշը և մտրուկը, դրեցին դրանց վրա իրենց զգեստները, և նա նստեց դրանց վրա: Իսկ ամենամեծ ամբոխը տարածեց իրենց զգեստները ճանապարհին, իսկ ուրիշներ ճյուղեր էին կտրում ծառերից և տարածում ճանապարհին: Բայց ամբոխները, որոնք առաջ էին գնում, և նրանք, որոնք հետևում էին, աղաղակում էին՝ ասելով. Հոսաննա Դավթի Որդուն, օրհնված է նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով, հոսաննա բարձունքներում:

Եվ երբ նա մտավ Երուսաղեմ, ամբողջ քաղաքը սարսափեց ու ասում էր՝ ո՞վ է սա: Բայց ամբոխները ասում էին. Սա Հիսուսն է, մարգարեն Գալիլեայի Նազարեթից:

Եւ Հիսուսը մտավ Աստծո տաճարը եւ հանեց բոլոր վաճառողներին ու գնողներին տաճարից, եւ շրջեց փոխարկիչների սեղանները եւ աղավնի վաճառողների աթոռները: Եւ ասում է նրանց. Գրված է. իմ տունը աղոթքի տուն պիտի կոչվի, բայց դուք այն դարձրիք ավազակների քարանձավ:

Եւ կաղեր ու կույրեր մոտեցան նրան տաճարում, եւ նա բժշկեց նրանց: Տեսնելով բայց մեծ քահանաները և դպիրները հրաշքները, որոնք արեց, և երեխաները, որոնք աղաղակում էին տաճարում և ասում էին՝ հոսաննա Դավթի որդուն, բարկացան: Եւ ասացին նրան. Լսո՞ւմ ես, ինչ են սրանք ասում: Իսկ Հիսուսն ասաց

նրանց. Այո, երբեք չեք կարդացել, որ մանուկների եւ կաթնակերների բերանից օրհնութիւն պատրաստեցիր: Եւ թողնելով նրանց՝ ելավ քաղաքից դուրս, Բեթանիա, եւ գիշերեց այնտեղ:

Առավոտյան քաղաք վերադառնալիս նա սոված էր: Եվ տեսնելով մի թզենի ճանապարհի վրա՝ եկավ դրա մոտ, եվ ոչինչ չգտավ դրա վրա, բացի տերևներից միայն, եվ ասաց դրան. Այլևս քեզնից պտուղ չլինի յավիտյան: Եվ թզենին անմիջապես չորացավ: Եւ տեսնելով՝ աշակերտները զարմացան ու ասացին. Ինչպե՞ս անմիջապես չորացավ թզենին: Պատասխանելով՝ Հիսուսն ասաց նրանց. Ամեն ասում եմ ձեզ, եթե ունենաք հավատ և չկասկածեք, ոչ միայն թզենու հետ եղածը կանեք, այլև եթե այս լեռանը ասեք՝ բարձրացի՛ր և նետվի՛ր ծով, կլինի: Եւ բոլոր ինչ որ խնդրեք աղոթքի մէջ՝ հաւատալով, կ'ընդունիք:

Եւ երբ նա եկավ տաճար, նրան մոտեցան քահանայապետները եւ ժողովրդի ծերերը, մինչ նա ուսուցանում էր, ասելով. Ի՞նչ իշխանությամբ ես դու անում այս բաները, եւ ո՞վ տվեց քեզ այս իշխանությունը: Պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. Ես էլ ձեզ մեկ խոսք կհարցնեմ, որը եթե ասեք ինձ, ես էլ ձեզ կասեմ, թե ինչ իշխանությամբ եմ այս բաները անում: Հովհաննեսի մկրտությունը որտեղի՞ց էր՝ երկնքի՞ց, թե՞ մարդկանցից: Նրանք իրենց մեջ խորհրդակցում էին՝ ասելով. Եթե ասենք՝ երկնքից, կասի մեզ՝ ինչո՞ւ ուրեմն չհավատացիք նրան: Բայց եթե ասենք՝ մարդկանցից, վախենում ենք ամբոխից, քանի որ բոլորը Հովհաննեսին մարգարե են համարում: Եւ պատասխանելով Հիսուսին՝ ասացին. Չգիտենք: Ասաց նրանց եւ ինքը. Ես էլ ձեզ չեմ

ասում, թե ինչ իշխանութեամբ եմ անում այս բաները:

Բայց ի՞նչ է ձեզ թվում: Ոմն մարդ ուներ երկու երեխա, եւ մոտենալով առաջինին՝ ասաց. Որդեա՛կ, գնա այսօր աշխատիր իմ այգում: Նա պատասխանեց և ասաց՝ Չեմ ուզում, բայց ավելի ուշ զղջաց և գնաց: Եվ մոտենալով երկրորդին՝ նմանապես ասաց: Իսկ նա պատասխանեց. Ես, տէ՛ր, եւ չգնաց: Ո՞վ երկուսից կատարեց հոր կամքը: Ասում են նրան՝ առաջինը: Հիսուսն ասում է նրանց. ամեն ասում եմ ձեզ, որ հարկապետներն ու պոռնիկները ձեզանից առաջ են մտնում Աստծո թագավորությունը: Քանզի Հովհաննես եկավ ձեզ մոտ արդարության ճանապարհով, եւ դուք նրան չհաւատացիք, իսկ մաքսաւորներն ու պոռնիկները հաւատացին նրան, բայց դուք տեսնելով հետո չապաշխարեցիք՝ նրան հաւատալու համար:

Լսեցեք մեկ այլ առակ. Կար մի տանտեր մարդ, որը տնկեց այգի, նրա շուրջը ցանկապատ դրեց, նրա մեջ հնձան փորեց, աշտարակ կառուցեց, այն վարձու տվեց մշակներին և գնաց օտար երկիր: Երբ մոտեցավ պտուղների ժամանակը, նա իր ծառաներին ուղարկեց երկրագործների մոտ՝ իր պտուղները վերցնելու համար: Եւ ագարակավարները առնելով նրա ստրուկներին, մեկին ծեծեցին, մյուսին սպանեցին, եւ մեկ ուրիշին քարկոծեցին: Դարձյալ ուղարկեց ուրիշ ծառաներ, առաջիններից ավելի շատ, և նրանց էլ նույնը արեցին: Հետո նա ուղարկեց նրանց մոտ իր որդուն՝ ասելով. Կհարգեն իմ որդուն: Բայց մշակները տեսնելով որդուն՝ ասացին իրենց մեջ. Սա է ժառանգորդը, եկեք սպանենք նրան եւ բռնենք նրա ժառանգությունը: Եւ առնելով զնա՝ հանեցին արտաքս այգւոյն եւ

սպանեցին: Երբ ուրեմն այգու տերը գա, ինչ կանի այն ֆերմերներին: Նրանք ասում են նրան. Չարերին չարաբար կորստի կտա, և այգին կվարձու այլ մշակներին, որոնք կվերադարձնեն նրան պտուղները իրենց ժամանակներում: Հիսուսն ասում է նրանց. Երբեք չեք կարդացել գրություններում. քարը, որ մերժեցին շինողները, սա դարձավ անկյան գլուխ, Տիրոջ կողմից եղավ սա, և հրաշալի է մեր աչքերում:

Այս պատճառով ասում եմ ձեզ, որ Աստծո թագավորությունը կվերցվի ձեզնից եւ կտրվի այն ազգին, որ բերում է դրա պտուղները: Եւ ով որ ընկնի այս քարի վրա՝ կոտրատուի կլինի, իսկ ում վրա որ այն ընկնի՝ կփոշիացնի նրան: Եւ մեծ քահանաները եւ փարիսեցիները լսելով նրա առակները, իմացան որ նրանց մասին է ասում: Եւ փնտռելով նրան բռնելու, վախեցան ամբոխներից, քանզի նրան որպես մարգարե էին համարում:

22

Եվ պատասխանելով՝ Հիսուսը դարձյալ ասաց նրանց առակներով՝ ասելով. Նմանեցավ երկնքի թագավորությունը մարդ թագավորի, որը հարսանիք արեց իր որդու համար: Եւ ուղարկեց իր ստրուկներին կանչելու հրավիրվածներին հարսանիքի, եւ նրանք չուզեցին գալ: Դարձյալ ուղարկեց այլ ծառաներ՝ ասելով. Ասացեք հրավիրյալներին՝ ահա իմ լավագույնը պատրաստեցի, իմ ցուլերը և պարարտ անասունները մորթված են, և ամեն ինչ պատրաստ է, եկեք հարսանիքը: Բայց նրանք անտեսելով գնացին՝ մեկը իր դաշտը,

մյուսը՝ իր առևտուրը: Իսկ մնացածները, գրավելով նրա ստրուկներին, վիրավորեցին և սպանեցին: Երբ այն թագավորը լսեց, բարկացավ, եւ ուղարկելով իր զորքերը՝ կորստյան մատնեց այն սպանողներին եւ այրեց նրանց քաղաքը: Այնժամ ասում է իր ծառաներին. Հարսանիքը պատրաստ է, բայց հրավիրվածները արժանի չէին: Գնացեք ուրեմն ճանապարհների անցումների վրա, և որքան էլ որ գտնեք, կանչեք հարսանիքը: Եվ ելնելով այն ծառաները դեպի ճանապարհները՝ հավաքեցին բոլորին, որքան գտան՝ թե՛ չարերին և թե՛ բարիներին, եւ հարսանիքը լցվեց բազմողներով: Մտնելով՝ թագավորը տեսնելու համար ընդունված հյուրերին, տեսավ այնտեղ մի մարդ, որ հագած չէր հարսանեկան հագուստ, Եւ ասում է նրան. Ընկե՛ր, ինչպե՞ս մտար այստեղ՝ չունենալով հարսանեկան հագուստ: Իսկ նա լռեց: Այնժամ թագավորն ասաց ծառաներին. Կապեցեք նրա ոտքերն ու ձեռքերը, վերցրեք նրան և նետեք արտաքին խավարը, այնտեղ կլինի լաց ու ատամների կրճտում: Բազում են կանչվածները, բայց սակավ են ընտրվածները:

Այնժամ փարիսեցիները գնացին և խորհուրդ արեցին, որպեսզի նրան որոգայթի ենթարկեն խոսքով: Եվ նրանք ուղարկում են նրա մոտ իրենց աշակերտներին Հերովդիանոսների հետ՝ ասելով. Ուսուցի՛չ, մենք գիտենք, որ ճշմարիտ ես եւ Աստծո ճանապարհը ճշմարտութեամբ ես ուսուցանում, եւ քեզ հոգ չէ ոչ մեկի մասին, որովհետեւ դու չես նայում մարդկանց դեմքին: Ասա՛ ուրեմն մեզ, ինչ է քեզ թվում. արդյո՞ք օրինաւոր է հարկ տալ Կեսարին, թե՞ ոչ: Իմանալով Հիսուսը նրանց չարությունը՝ ասաց. Ինչո՞ւ եք ինձ փորձում, կեղծավորնե՛ր: Ցույց տվեք ինձ հարկի դրամը: Իսկ նրանք բերեցին նրան դենարիոն: Եւ ասում է նրանց.

Ո՞ւմ է այս պատկերը եւ գրությունը: Ասում են նրան՝ Կեսարի: Այն ժամանակ ասում է նրանց՝ տվեք ուրեմն Կեսարինը Կեսարին եւ Աստծունը Աստծուն: Եւ լսելով՝ զարմացան, եւ թողնելով նրան՝ գնացին:

Այդ օրը նրան մոտեցան սադուկեցիները, որոնք ասում էին, թե հարություն չկա, և հարցրին նրան: Ասելով՝ Ուսուցի՛չ, Մովսես ասաց, եթե ոմն մեռնի առանց զավակների, նրա եղբայրը կամուսնանա նրա կնոջ հետ եւ զավակ կտա նրա եղբորը: Էին մեզ մոտ յոթ եղբայրներ, եւ առաջինը ամուսնացավ ու մեռավ, եւ քանի որ զավակ չունէր, թողեց իր կինը իր եղբօրը: Նմանապես՝ և՛ երկրորդը, և՛ երրորդը, մինչև յոթը: Հետո բոլորից հետո մեռավ նաև այն կինը: Ուրեմն հարությունում յոթից ո՞ւմ կինը կլինի, որովհետև բոլորը ունեցել էին նրան: Պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. Մոլորվում եք, չգիտենալով գրությունները և ոչ էլ Աստծո զորությունը: Քանզի հարությանը ո՛չ ամուսնանում են, ո՛չ ամուսնության են տրվում, այլ ինչպես Աստծո պատգամավորները երկնքում են: Իսկ մեռելների հարությանը վերաբերյալ չե՞ք կարդացել այն, ինչ ձեզ ասվել է Աստծո կողմից, որ ասում է, Ես եմ Աբրահամի Աստվածը և Իսահակի Աստվածը և Հակոբի Աստվածը. Աստված մեռելների Աստվածը չէ, այլ ապրողների: Եւ լսելով՝ ամբոխները զարմանում էին նրա ուսուցման վրա:

Բայց փարիսեցիները, լսելով որ նա լռեցրել էր սադուկեցիներին, հավաքվեցին միասին: Եվ նրանցից մեկը՝ օրենսգետ, փորձելով նրան, հարցրեց ու ասաց. Ուսուցի՛չ, ո՞ր պատվիրանն է մեծ օրենքի մեջ: Բայց Հիսուսն ասաց նրան. Կսիրես Տեր Աստծուդ քո ամբողջ

սրտով եւ քո ամբողջ հոգով եւ քո ամբողջ միտքով: Սա առաջին եւ մեծ պատուիրանն է: Երկրորդը՝ նման այսմ, կսիրես քո մերձավորին ինչպես քեզ: Այս երկու պատվիրաններում կախված են ամբողջ օրենքը և մարգարեները:

Երբ փարիսեցիները հավաքված էին, Հիսուսը հարցրեց նրանց: Ասելով՝ ինչ է ձեզ թվում Քրիստոսի մասին, ումի որդին է: Ասում են նրան՝ Դավթի: Ասում է նրանց. Ինչպե՞ս ուրեմն Դավիթը Հոգով նրան Տեր է կոչում՝ ասելով, Տէրը ասաց իմ Տիրոջը. Նստի՛ր իմ աջ կողմը, մինչեւ որ քո թշնամիներդ քո ոտքերուն ոտնակալ դարձնեմ:

Եթե ուրեմն Դավիթ նրան Տեր է կոչում, ինչպե՞ս է նա նրա որդին:

ԵՒ ոչ ոք կարող էր նրան պատասխանել, ոչ էլ ոմն համարձակվեց այն օրից հետո այլևս հարցնել նրան:

23

Այնժամ Հիսուսը խոսեց ամբոխներին և իր աշակերտներին: Ասելով՝ Մովսեսի աթոռի վրա նստեցին դպիրները և փարիսեցիները: Ամեն ինչ, ուրեմն, որքան էլ որ նրանք ասեն ձեզ պահել, պահեք և արեք, բայց նրանց գործերի համաձայն մի՛ արեք, քանզի նրանք ասում են և չեն անում: Նրանք ծանր ու դժվարակիր բեռներ են կապում և դնում մարդկանց ուսերին, բայց իրենց մատով չեն ուզում շարժել դրանք: Բայց նրանց բոլոր գործերը անում են այն համար, որ տեսնվեն մարդկանց: Քանզի

լայնացնում են իրենց փիլակտերիաները եւ մեծացնում են իրենց հագուստների ծոպերը: Նրանք սիրում են պատվի տեղը ընթրիքներում և գլխավոր նստատեղերը ժողովներում: և բարևները շուկաներում և կոչվել մարդկանց կողմից ռաբբի, ռաբբի: Բայց դուք ռաբբի մի՛ կոչվեք, որովհետև մեկն է ձեր ուսուցիչը՝ Քրիստոսը, իսկ դուք բոլորդ եղբայրներ եք: Եվ հայր մի՛ կանչեք ձեզ համար երկրի վրա, որովհետև մեկ է ձեր Հայրը՝ Նա, որ երկինքներում է: Ոչ էլ կոչվեցէք ուսուցիչներ, քանզի մէկն է ձեր ուսուցիչը՝ Քրիստոսը: Բայց ով որ ավելի մեծ է ձեզանից, կլինի ձեր ծառան: Ով որ բարձրացնի իրեն՝ իջեցվելու է, և ով որ խոնարհեցնի իրեն՝ բարձրացվելու է:

Վա՛յ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որ կուլ եք տալիս այրիների տները եւ պատրվակով երկար աղօթքներ եք անում. այս պատճառով աւելի մեծ դատաստան կը ստանաք: Վա՛յ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որ փակում էք երկնքի թագաւորութիւնը մարդկանց առաջ, քանզի դուք ոչ մտնում էք, ոչ էլ մտնողներին թողնում էք մտնել: Վա՛յ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որ շրջում էք ծովն ու ցամաքը՝ մեկ եկուոր դարձնելու համար, եւ երբ նա դառնում է այդպիսին, նրան դարձնում էք գեհենի որդի՝ կրկնակի ձեզանից: Վա՛յ ձեզ, կույր ուղեցույցներ, որոնք ասում եք՝ ով որ երդվի տաճարի վրա, դա ոչինչ է, բայց ով որ երդվի տաճարի ոսկու վրա, պարտավոր է: Հիմարնե՛ր եւ կոյրե՛ր, ո՞վ է մեծագոյնը՝ ոսկի՞ն, թէ՞ տաճարը, որ կը սրբացնէ ոսկին: Եվ ով որ երդվի զոհասեղանի վրա, ոչինչ է, բայց ով որ երդվի զոհասեղանի վրայի ընծայի վրա, պարտավոր է: Հիմարնե՛ր եւ կոյրե՛ր, ի՞նչ է ավելի մեծ՝ նվէրը, թէ՞ զոհասեղանը, որ կը սրբացնէ նվէրը: Ուրեմն ով որ երդվում է

զոհասեղանի վրա, երդվում է նրա վրա եւ այն ամենի վրա, ինչ որ նրա վրայ է: Եվ ով որ երդվել է տաճարի վրա, երդվում է նրա վրա եւ նրա մեջ բնակվողի վրա, Եւ ով որ երդվել է երկնքով, երդվում է Աստծո գահով եւ դրա վրա նստողով: Վայ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծավորներ, որ տասանորդ էք տալիս անանուխը եւ սամիթը եւ քիմոնը, եւ թողել էք օրենքի ավելի ծանր բաները՝ դատաստանը եւ ողորմությունը եւ հավատը. սակայն այս բաները պետք էր անել, իսկ այն բաները չթողնել: Կույր ուղեկցորդներ, որոնք զտում են մեղուն, իսկ ուղտը կուլ են տալիս: Վայ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որ մաքրում էք բաժակի եւ ափսեի դրսից, իսկ ներսից լի են յափշտակութեամբ եւ անիրաւութեամբ: Կույր փարիսեցի՛, մաքրի՛ր նախ բաժակի և ափսեի ներսը, որպեսզի նրանց արտաքինը նույնպես մաքուր լինի: Վայ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որովհետեւ դուք նման էք կրաքարած գերեզմանների, որոնք դրսից գեղեցիկ են երեւում, բայց ներսից լի են մեռելների ոսկորներով եւ ամենայն անմաքրութեամբ: Այսպես էլ դուք դրսից արդար եք երևում մարդկանց, բայց ներսից լի եք կեղծավորությամբ ու անօրինությամբ: Վայ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որ շինում էք մարգարէների տապանները եւ զարդարում էք արդարների յուշարձանները: Եւ ասում էք՝ եթե մենք մեր հայրերի օրերում լինեինք, նրանց հետ մարգարեների արյան մեջ գործընկեր չէինք լինի: Այնպես որ դուք վկայում եք ձեր մասին, որ դուք որդիներն եք նրանց, ովքեր սպանել են մարգարեներին: Եվ դուք լցրեք ձեր հայրերի չափը: Օձե՛ր, իժերի ծնունդնե՛ր, ինչպե՞ս կփախչեք գեհենի դատաստանից: Այս պատճառով ահա ես ուղարկում եմ ձեզ մարգարեներ, իմաստուններ և դպիրներ, և նրանցից ոմանց կը

սպանէք և կը խաչէք, իսկ ոմանց կը խարազանէք ձեր ժողովարաններում և կը հալածէք քաղաքից քաղաք: որպեսզի ձեր վրա գա երկրի վրա թափված ամեն արդար արյունը՝ արդար Աբելի արյունից մինչև Բարաքիայի որդի Զաքարիայի արյունը, որին սպանեցիք տաճարի և զոհասեղանի միջև: Ամեն ասում եմ ձեզ, որ այս բոլորը կգան այս սերնդի վրա: Երուսաղեմ, Երուսաղեմ, որ սպանում ես մարգարեներին և քարկոծում ես քեզ ուղարկվածներին, քանի՛ անգամ ցանկացա հավաքել քո զավակներին, ինչպես հավը հավաքում է իր ձագերին իր թևերի տակ, բայց դուք չցանկացաք: Ահա ձեր տունը ձեզ թողնվում է ամայի: Ասում եմ ձեզ, որ այլևս չեք տեսնի ինձ, մինչև որ ասեք՝ օրհնված է նա, ով գալիս է Տիրոջ անունով:

24

Եվ Հիսուսը տաճարից դուրս գալով գնում էր, եւ նրա աշակերտները մոտեցան՝ նրան ցույց տալու տաճարի շենքերը: Իսկ Հիսուսը ասաց նրանց. Չե՞ք տեսնում այս բոլորը: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, այստեղ քար քարի վրա չի թողնվի, որ չքանդվի: Երբ նա նստած էր ձիթենիների լեռան վրա, աշակերտները առանձին մոտեցան նրան և ասացին. Ասա մեզ, երբ այս բաները կլինեն, և ինչ է քո գալստյան և դարի ավարտի նշանը: Եւ Յիսուս պատասխանելով՝ ասաց նրանց. Զգուշացէ՛ք, որ ոչ ոք ձեզ մոլորեցնի: Քանզի բազումները կգան իմ անվան վրա՝ ասելով, թե ես եմ Քրիստոսը, և բազումներին կմոլորեցնեն: Դուք պիտի լսեք պատերազմների և պատերազմների լուրերի մասին, տեսեք՝ մի՛ խռովվեք, որովհետև անհրաժեշտ է, որ այս ամենը լինի, բայց դեռ

վերջը չէ: Քանի որ ազգ ազգի դէմ պիտի ելնէ եւ թագաւորութիւն թագաւորութեան դէմ, եւ տեղ տեղ սովեր, ժանտախտեր եւ երկրաշարժեր պիտի ըլլան: Բայց այս ամենը ծննդական ցավերի սկիզբն է: Այնժամ ձեզ կմատնեն նեղության և կսպանեն ձեզ, և դուք կլինեք ատելի բոլոր ազգերի կողմից իմ անվան պատճառով: Եւ ապա բազմաթիւք կգայթակղուեն եւ միմեանց կմատնեն եւ կատեն միմեանց: և շատ սուտ մարգարեներ կբարձրանան և կմոլորեցնեն շատերին: Եվ անօրինության բազմանալու պատճառով շատերի սերը կսառչի: Բայց ով որ համբերի մինչև վերջ, նա կփրկվի: Եվ այս թագավորության ավետարանը կքարոզվի ամբողջ աշխարհում՝ որպես վկայություն բոլոր ազգերին, եւ այն ժամանակ կգա վերջը: Երբ ուրեմն տեսնէք աւերման գարշելին, որ ասուած է Դանիէլ մարգարէի միջոցով, կանգնած սուրբ տեղում, կարդացողը թող հասկանայ Այն ժամանակ նրանք, որ Հուդիայում են, թող փախչեն լեռները: Նա, ով տանիքի վրա է, թող չիջնի իր տնից իր իրերը վերցնելու: Եւ ով որ դաշտում է, թող ետ չդառնա իր հագուստները վերցնելու համար: Վա՛յ նրանց, որոնք հղի են, և նրանց, որոնք կերակրում են այն օրերին: Աղոթեցեք, որպեսզի ձեր փախուստը ձմեռ չլինի, ոչ էլ շաբաթ օրը: Կլինի, որովհետև այն ժամանակ մեծ նեղություն, ինչպիսին չի եղել աշխարհի սկզբից մինչև այժմ, ոչ էլ կլինի: Եվ եթե այն օրերը չկարճացվեին, ոչ մի մարմին չէր փրկվի, բայց ընտրյալների համար այն օրերը կարճացվելու են: Այնժամ, եթե ոմն ձեզ ասի՝ ահա այստեղ է Քրիստոսը կամ այնտեղ, մի՛ հավատաք: Կբարձրանան, որովհետև սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարեներ, և կտան մեծ նշաններ ու հրաշքներ, այնպես որ մոլորեցնեն, եթե հնարավոր է, նույնիսկ ընտրյալներին: Ահա նախապես ասացի ձեզ: Եթե ուրեմն ասեն

ձեզ՝ ահա անապատում է, մի՛ ելեք, ահա ներքին սենյակներում է, մի՛ հավատաք: Ինչպես որ կայծակը ելնում է արևելքից և երևում է մինչև արևմուտք, այնպես էլ կլինի մարդու Որդու գալուստը: Որովհետև որտեղ որ դիակն է, այնտեղ կհավաքվեն արծիվները:

Անմիջապես հետո այն օրերի նեղությունից արեգակը կմթագնի, և լուսինը չի տա իր լույսը, աստղերը կընկնեն երկնքից, և երկնքի զորությունները կսասանվեն:

Եւ ապա կերեւի մարդու Որդու նշանը երկնքում, եւ ապա կգոչեն երկրի բոլոր ցեղերը, եւ կտեսնեն մարդու Որդուն գալիս երկնքի ամպերի վրայ մեծ զորութեամբ եւ փառքով: Եւ կ՚ուղարկէ իր հրեշտակները մեծ շեփորի ձայնով, եւ կը հաւաքեն իր ընտրեալները չորս հողմերից՝ երկնքի ծայրերից մինչեւ նրանց ծայրերը: Իսկ թզենուց սովորեցեք առակը: Երբ արդեն նրա ճյուղը փափուկ դառնա և տերևները բուսցնի, գիտեք, որ ամառը մոտ է: Այսպես և դուք, երբ տեսնեք այս բոլորը, իմացեք, որ մոտ է դռների վրա: Ամեն ասում եմ ձեզ, այս սերունդը բնավ չի անցնի, մինչև որ այս բոլոր բաները լինեն: Երկինքն ու երկիրը կանցնեն, բայց իմ խոսքերը բնավ չեն անցնի: Բայց այն օրվա և ժամի մասին ոչ ոք չգիտի, ոչ էլ երկնքների պատգամավորները, եթե ոչ միայն իմ Հայրը: Ինչպես Նոյի օրերը, այսպես կլինի նաև մարդու Որդու գալուստը: Ինչպես որ քանզի էին այն օրերում, որ առաջ էին ջրհեղեղից, ուտում եւ խմում էին, ամուսնանում եւ ամուսնության էին տալիս, մինչեւ այն օրը, երբ Նոյը մտավ տապան, ԵՒ նրանք չճանաչեցին մինչև եկավ ջրհեղեղը և վերցրեց բոլորին, այսպես կլինի նաև մարդու Որդու գալուստը: Այնժամ երկուսը կլինեն դաշտում, մեկը կվերցվի և մեկը

կթողնվի: Երկու կին ջրաղացում ալյուր են ծեծում, մեկը վերցվում է և մեկը թողնվում է: Արթուն եղեք ուրեմն, որովհետև չգիտեք թե ինչ ժամին ձեր Տերը կգա: Բայց դուք գիտեք, որ եթե տան տերը գիտեր, թե ո՛ր պահին գողը գալիս է, արթուն կմնար և չէր թողնի, որ փորվի իր տունը: Այս պատճառով դուք էլ եղեք պատրաստ, որովհետև այն ժամին, երբ չեք կարծում, մարդու Որդին գալիս է:

Ո՞վ ուրեմն է այն հավատարիմ եւ իմաստուն ծառան, որին իր տէրը նշանակել է իր ծառայության վրա՝ նրանց սնունդը ժամանակին տալու համար: Օրհնյալ է այն ստրուկը, որին իր տերը գալիս կգտնի այդպես անելիս: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ նա նրան կնշանակի իր բոլոր ստացվածքների վրա: Իսկ եթե այն վատ ծառան ասի իր սրտում՝ իմ տերը ուշանում է գալ, և սկսի հարվածել իր ծառայակիցներին, բայց ուտի և խմի հարբածների հետ, կգա այդ ստրուկի տերը այն օրը, որ նա չի սպասում, և այն ժամին, որ նա չգիտի Եւ կտրատի երկուսի նրան, եւ նրա մասը կեղծավորների հետ կդնի, այնտեղ կլինի լացը եւ ատամների կրճտումը:

25

Այնժամ երկնքի թագավորությունը կնմանեցվի տասը կույսերի, որոնք իրենց լապտերները վերցնելով ելան փեսային դիմավորելու: Հինգը նրանցից իմաստուն էին, իսկ հինգը՝ անմիտ: որոնք անմիտ էին, վերցնելով իրենց լապտերները, չվերցրին իրենց հետ իւղ Իսկ իմաստունները վերցրին ձեթ իրենց անոթների մեջ՝ իրենց ճրագների հետ: Բայց երբ փեսան

ուշացավ, բոլորը թմրեցին և քնեցին: Միջին գիշերին աղաղակ եղավ, ահա փեսան գալիս է, դուրս եկեք նրան ընդառաջ: Այնժամ բարձրացան բոլոր այն կույսերը և զարդարեցին իրենց ճրագները: Իսկ անմիտները իմաստուններին ասացին. Տվեք մեզ ձեր ձեթից, որովհետև մեր ջահերը մարում են: Պատասխանեցին իմաստունները՝ ասելով. Գուցե չբավականացնի մեզ և ձեզ, այլ գնացեք վաճառողների մոտ և գնեք ձեզ համար: Բայց մինչ նրանք գնելու գնացին, եկավ փեսան, և պատրաստ եղողները նրա հետ մտան հարսանիքի մեջ, և դուռը փակվեց: Հետո գալիս են նաև մնացած կույսերը՝ ասելով. Տե՛ր, տե՛ր, բա՛ց մեզ համար: Նա պատասխանեց և ասաց. Ամեն ասում եմ ձեզ, չեմ ճանաչում ձեզ: Արթուն եղեք ուրեմն, որովհետև չգիտեք օրը, ոչ էլ ժամը, երբ մարդու Որդին գալիս է:

Ինչպես որ ճանապարհորդող մի մարդ կանչեց իր սեփական ծառաներին և նրանց հանձնեց իր ունեցվածքը, Եվ մեկին տվեց հինգ տաղանդ, մյուսին՝ երկու, եւ մեկ ուրիշին՝ մեկ, յուրաքանչյուրին ըստ իր սեփական ուժի, եւ անմիջապես գնաց օտար երկիր: Գնացած նա, որ հինգ տաղանդներ էր վերցրել, աշխատեց դրանցով եւ ստեղծեց ուրիշ հինգ տաղանդներ: Նմանապես նաև նա, որ երկուսն էր ստացել, ինքն էլ ստացավ ուրիշ երկուս: Իսկ նա, որ մեկը վերցրել էր, գնաց փորեց հողում եւ թաքցրեց իր տիրոջ արծաթը: Իսկ շատ ժամանակ անց գալիս է այն ծառաների տերը և հաշվարկ է անում նրանց հետ: Եւ մոտենալով՝ այն հինգ տաղանդները վերցրածը բերեց այլ հինգ տաղանդներ՝ ասելով. Տէ՛ր, հինգ տաղանդներ ինձ յանձնեցիր, ահա այլ հինգ տաղանդներ շահեցի դրանց վրա: Ասաց նրան իր տերը. Լաւ, բարի՛ եւ հավատարի՛մ ծառա, քիչի վրա հավատարիմ

եղար, շատերի վրա քեզ կը կարգեմ, մտի՛ր քո տիրոջ ուրախության մեջ: Մոտենալով՝ նաև երկու տաղանդները վերցրածը ասաց. Տե՛ր, երկու տաղանդ ինձ վստահեցիր, ահա՛ այլ երկու տաղանդ ստացա դրանց վրա: Ասաց նրան իր տերը. Լա՛վ, բարի՛ եւ հավատարի՛մ ծառա, քիչի վրա հավատարիմ եղար, շատերի վրա քեզ կը կարգեմ, մուտք արա քո տիրոջ ուրախության մեջ: Մոտենալով՝ նաև նա, որ մեկ տաղանդ էր ստացել, ասաց. Տե՛ր, ես քեզ ճանաչում էի, որ խիստ մարդ ես, հնձում ես այնտեղ, ուր չես ցանել, և հավաքում ես այնտեղից, ուր չես ցրել: Եւ վախենալով գնացի ու թաքցրի քո տաղանդը հողի մեջ, ահա ունես քոնը: Պատասխանելով՝ նրա տէրը ասաց նրան. Չա՛ր եւ ծո՛յլ ծառա, դու գիտեիր, որ ես հնձում եմ այնտեղ, ուր չեմ ցանել, եւ հավաքում եմ այնտեղից, ուր չեմ ցրել: Անհրաժեշտ էր, ուրեմն, որ դու նետեիր իմ արծաթը բանկիրներին, և ես եկած՝ կստանայի իմ արծաթը տոկոսով: Ուրեմն վերցրեք նրանից այն տաղանդը և տվեք նրան, ով ունի տասը տաղանդները: Քանի որ ունեցող ամեն մեկին կտրվի և կառատանա, բայց չունեցողից նույնիսկ այն, ինչ ունի, կվերցվի նրանից: Եւ անօգուտ ծառային հանեցէք դէպի արտաքին խաւարը, այնտեղ կը լինի լացը եւ ատամների կրճտումը:

Երբ գա մարդու Որդին Իր փառքով և բոլոր սուրբ պատգամավորները Նրա հետ, այն ժամանակ Նա կնստի Իր փառքի գահի վրա, Եւ նրա առաջ կհաւաքուեն բոլոր ազգերը, եւ նա կառանձնացնի նրանց միմյանցից, ինչպես հովիւը կառանձնացնում է ոչխարները այծերից: Եւ կը կանգնեցնէ ոչխարները իր աջ կողմում, իսկ այծերը՝ ձախ կողմում: Այնժամ թագավորը կասի իր աջ կողմում գտնվողներին. Եկեք, իմ Հոր

օրհնյալներ, ժառանգեցեք աշխարհի հիմնադրությունից ձեզ համար պատրաստված թագավորությունը: Քանզի սովեցի եւ տվիք ինձ ուտել, ծարավեցի եւ խմեցուցիք ինձ, օտար էի եւ ընդունեցիք զիս: Մերկ էի, և դուք հագցրիք ինձ, հիվանդ էի, և դուք այցելեցիք ինձ, բանտում էի, և դուք եկաք ինձ մոտ: Այնժամ արդարները պատասխանելու են նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, երբ՞ քեզ տեսանք սոված և կերակրեցինք, կամ ծարավ և խմեցրինք: Երբևէ՞ քեզ տեսանք օտար եւ ընդունեցինք, կամ մերկ եւ հագցուցինք: Երբևէ՞ բայց քեզ տեսանք թույլ կամ բանտի մէջ, եւ եկանք քեզ մօտ: Եւ պատասխանելով՝ թագաւորը կ'ասէ նրանց. Ամէն կ'ասեմ ձեզ, որքան որ արեցիք այս իմ եղբայրներէս ամենափոքրերուն մէկին, ինծի արեցիք: Այնժամ կասի նաև ձախ կողմում գտնվողներին. Գնացէք ինձնից, անիծյալներ, հավիտենական կրակը, որ պատրաստված է սատանայի և նրա հրեշտակների համար: Սովածեցի, քանզի ոչ տվեք ինձ ուտել, ծարավեցի, եւ ոչ խմեցուցիք զիս: Օտարական էի, և չհավաքեցիք ինձ, մերկ էի, և չհագցրիք ինձ, հիվանդ էի և բանտում, և չայցելեցիք ինձ: Այնժամ նրանք էլ պատասխանելու են նրան՝ ասելով. Տէր, երբ՞ տեսանք քեզ սոված կամ ծարավ, կամ օտար, կամ մերկ, կամ տկար, կամ բանտում, և չծառայեցինք քեզ: Այնժամ նա պատասխանելու է նրանց՝ ասելով. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որքան չարեցիք այս ամենափոքրերից մեկին, ինձ էլ չարեցիք: Եւ սրանք կը գնան յաւիտենական պատիժ, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանք:

26

Եւ եղաւ, երբ Յիսուս աւարտեց այս բոլոր խօսքերը, ասաց իր աշակերտներին. Դուք գիտեք, որ երկու օր հետո զատիկն է, և մարդու Որդին մատնվում է խաչելության: Այնժամ հավաքվեցին քահանայապետները, դպիրները և ժողովրդի ծերերը Կայիափա կոչված քահանայապետի բակում: Եւ խորհուրդ արին, որպեսզի Հիսուսին խաբեությամբ բռնեն եւ սպանեն: Բայց ասում էին՝ ոչ տօնի ժամանակ, որպեսզի աղմուկ չլինի ժողովրդի մեջ:

Բայց երբ Հիսուսը եղավ Բեթանիայում Սիմոն բորոտի տանը, Մոտեցավ նրան մի կին, որ ուներ էր շատ թանկարժեք օծանելիքի ալաբաստրե սափոր, և թափեց նրա գլխին, մինչ նա բազմած էր: Տեսնելով սա, նրա աշակերտները բարկացան ու ասացին. Ինչո՞ւ այս կորուստը: Քանզի այս օծանելիքը կարող էր վաճառվել շատ գնով և տրվել աղքատներին: Իմանալով այս, Հիսուսը ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եք տանջանքներ պատճառում այս կնոջը: Որովհետև նա լավ գործ արեց ինձ համար: Աղքատներին միշտ ձեզ հետ ունեք, բայց ինձ միշտ չեք ունենա: Քանզի սա այս օծանելիքը թափելով իմ մարմնի վրա, ինձ թաղելու համար արեց: Ամեն ասում եմ ձեզ, որտեղ էլ որ քարոզվի այս ավետարանը ամբողջ աշխարհում, կասվի նաև այն, ինչ արեց սա՝ իբրև հիշատակ նրա:

Այնժամ տասներկուսից մեկը, որ կոչվում էր Յուդա Իսկարիովտացի, գնաց քահանայապետների մոտ և ասաց, Ի՞նչ կամենաք ինձ տալ, եւ ես ձեզ պիտի մատնեմ զնա: Իսկ նոքա կանգնեցին նմա երեսուն արծաթ: Եւ այդ ժամանակից փնտրում էր հարմար առիթ, որպեսզի նրան մատնի:

Իսկ անխմոր հացի առաջին օրը աշակերտները մոտեցան Հիսուսին ու ասացին նրան. Որտեղ ես ուզում, որ պատրաստենք քեզ համար զատիկը ուտելու: Նա ասաց. Գնացե՛ք քաղաք՝ այն մարդուն մոտ, եւ ասացե՛ք նրան. Ուսուցիչն ասում է՝ իմ ժամանակը մոտ է, քո մոտ եմ կատարելու զատիկը իմ աշակերտների հետ: Եվ աշակերտները արեցին, ինչպես Հիսուսը հրամայեց նրանց, եւ պատրաստեցին զատիկը: Երեկոյ եղելով՝ նա բազմեց տասներկուսի հետ: Եւ մինչ նրանք ուտում էին, ասաց. Ամէն ասում եմ ձեզ, որ ձեզանից մէկը պիտի մատնի զիս: Եւ շատ տրտմելով՝ նրանցից իւրաքանչյուրը սկսեց նրան ասել. Չէ՞ որ ես եմ, Տէ՛ր: Բայց նա պատասխանելով ասաց. Ով ինձ հետ ձեռքը ափսեի մեջ է թաթխել, նա՛ է ինձ մատնելու: Մարդու Որդին իսկապես գնում է, ինչպես գրված է նրա մասին, բայց վա՛յ այն մարդուն, որի միջոցով Մարդու Որդին մատնվում է. լավ կլիներ նրա համար, եթե այն մարդը չծնվեր: Պատասխանելով՝ Հուդան, որ մատնում էր նրան, ասաց. Չէ՞ որ ես եմ, ռաբբի: Ասում է նրան. Դու ասացիր: Իսկ մինչ նրանք ուտում էին, Հիսուսը վերցրեց հացը եւ շնորհակալություն տվեց, կոտրեց եւ տվեց աշակերտներին եւ ասաց. Առէք, կերէք, այս է իմ մարմինը: Եւ առնելով բաժակը եւ շնորհակալություն տալով՝ տվեց նրանց ասելով. Խմեցեք դրանից բոլորդ: Սա է իմ արյունը նոր ուխտի, որ հեղվում է շատերի համար մեղքերի թողության համար: Բայց ասում եմ ձեզ, որ այսուհետև չեմ խմի այս որթատունկի արտադրանքից մինչև այն օրը, երբ այն նորից խմեմ ձեզ հետ իմ Հոր թագավորությունում:

Եվ օրհներգելուց հետո ելան դեպի Ձիթենիների լեռը: Այն ժամանակ Հիսուսը ասում է նրանց, Բոլոր դուք կսայթաքեցվեք ինձանից այս գիշեր, քանզի գրված է. Կհարվածեմ հովվին, և

հոտի ոչխարները կցրվեն:

Բայց հետո, երբ ես հարություն առնեմ, ձեզ կառաջնորդեմ դեպի Գալիլիա: Պատասխանելով՝ Պետրոսը ասաց նրան. Եթե բոլորը քեզանով սայթաքեն, ես երբեք չեմ սայթաքի: Հիսուսն ասաց նրան. Ամեն ասում եմ քեզ, որ այս գիշերը, նախքան աքլորը կաքավի, երեք անգամ կուրանաս ինձ: Պետրոսը ասաց նրան. Նույնիսկ եթե անհրաժեշտ լինի քեզ հետ մեռնել, ես քեզ չեմ ուրանա: Նմանապես բոլոր աշակերտներն էլ ասացին:

Այնժամ Հիսուսը նրանց հետ գալիս է Գեթսեմանի կոչվող տեղը, և ասում է աշակերտներին. Նստեք այստեղ, մինչև որ ես գնամ և այնտեղ աղոթեմ: Եվ վերցնելով Պետրոսին եւ Զեբեդեոսի երկու որդիներին՝ սկսեց տրտմել եւ տագնապել: Այնժամ Հիսուսն ասում է նրանց. Շատ տխուր է իմ հոգին մինչև մահ, մնացեք այստեղ և արթուն եղեք ինձ հետ: Եւ փոքր առաջ գնալով՝ ընկաւ իր երեսի վրայ, աղօթելով եւ ասելով. Հայր իմ, եթէ հնարաւոր է, թող այս բաժակը անցնի ինձնից, բայց ոչ թէ ինչպէս ես եմ կամենում, այլ ինչպէս դու: Եւ գալիս է դէպի աշակերտները եւ գտնում է նրանց քնած, եւ ասում է Պետրոսին. Այսպէ՞ս չկարողացաք մէկ ժամ արթուն մնալ ինձ հետ: Արթուն եղեք և աղոթեք, որպեսզի չմտնեք փորձության մեջ. հոգին իսկ պատրաստ է, իսկ մարմինը՝ տկար: Դարձյալ երկրորդ անգամ հեռանալով՝ աղոթեց ասելով. Հայր իմ, եթե այս բաժակը չի կարող անցնել ինձնից, եթե այն չխմեմ, թող լինի քո կամքը: Եւ եկած՝ կրկին գտնում է նրանց քնած, քանի որ նրանց աչքերը ծանրացած էին: Եվ թողնելով նրանց, նորից գնաց աղոթեց երրորդ անգամ՝ ասելով նույն խոսքերը: Այնժամ նա գալիս է իր աշակերտների մոտ և ասում է նրանց. Քնո՞ւմ եք այժմ և

հանգստանո՞ւմ: Ահա մոտեցել է ժամը, և մարդու Որդին մատնվում է մեղավորների ձեռքը: Վերացեք, գնանք. ահա մոտեցել է ինձ մատնողը:

Եւ մինչ նա դեռ խոսում էր, ահա Յուդան, տասներկուսից մեկը, եկավ, եւ նրա հետ մեծ ամբոխ՝ սրերով ու փայտերով, քահանայապետներից եւ ժողովրդի ծերերից: Բայց նրան մատնողը նրանց նշան տվեց՝ ասելով. Ում որ համբուրեմ, ինքն է, բռնեցեք նրան: Եւ անմիջապես մոտենալով Հիսուսին՝ ասաց. Ողջո՛յն, ռաբբի, եւ համբուրեց նրան: Իսկ Հիսուսն ասաց նրան. Ընկե՛ր, ինչո՞ւ ես այստեղ: Ապա մոտենալով՝ ձեռք դրեցին Հիսուսի վրա և բռնեցին նրան: Եւ ահա Հիսուսի հետ եղողներից մեկը ձեռքը երկարելով՝ քաշեց իր սուրը, եւ հարվածելով քահանայապետի ծառային՝ կտրեց նրա ականջը: Այնժամ Հիսուսն ասում է նրան. Դարձրո՛ւ քո սուրը իր տեղը, քանզի բոլոր նրանք, ովքեր սուր են վերցնում, սրով կմեռնեն: Կամ կարծում ես, որ չեմ կարող հիմա կանչել իմ Հորը, եւ Նա ինձ կտա ավելի քան տասներկու լեգեոն հրեշտակներ: Ինչպե՞ս ուրեմն կլրացվեն գրությունները, որ այսպես պետք է լինի: Այն ժամին Հիսուսն ասաց ամբոխներին. Ինչպես ավազակի վրա՝ սուրերով եւ փայտերով ելաք ինձ բռնելու, ամեն օր ձեր մոտ նստած էի տաճարում ուսուցանելով, եւ չբռնեցիք ինձ: Այս ամբողջը եղավ, որպեսզի կատարվեն մարգարեների գրությունները: Այնժամ բոլոր աշակերտները թողնելով նրան փախան:

Իսկ նրանք, որ տիրացել էին Հիսուսին, տարան Կայիափա մեծ քահանայի մոտ, ուր դպիրներն ու ծերերը հավաքված էին: Իսկ Պետրոսը հեռվից հետևում էր նրան մինչեւ քահանայապետի

բակը, եւ ներս մտնելով՝ նստում էր ծառաների հետ՝ տեսնելու վերջը: Իսկ քահանայապետները եւ ծերերը եւ ամբողջ ատեանը սուտ վկայություն էին փնտրում Հիսուսի դեմ, որպեսզի նրան մահվան մատնեն: Եւ չգտան, եւ բազում սուտ վկաներ առաջ եկած ըլլալով, չգտան: Յետոյ սակայն առաջ եկան երկու սուտ վկաներ: Ասացի՝ սա ասաց, կարող եմ քանդել Աստծո տաճարը եւ երեք օրում վերաշինել այն: Եվ բարձրագույն քահանան վեր կենալով ասաց նրան. Ոչինչ չե՞ս պատասխանում: Ի՞նչ են սրանք քո դեմ վկայում: Իսկ Հիսուսը լռում էր: Եւ պատասխանելով՝ քահանայապետը ասաց նրան. Երդմնեցնում եմ քեզ կենդանի Աստծո անունով, որ մեզ ասես՝ արդյոք դու ես Քրիստոսը, Աստծո Որդին: Հիսուսն ասում է նրան. Դու ասացիր, բայց ասում եմ ձեզ՝ հենց հիմա կտեսնեք մարդու Որդուն նստած զորության աջ կողմում եւ գալիս երկնքի ամպերի վրա: Այնժամ մեծ քահանան պատռեց իր հանդերձները՝ ասելով, թե նա հայհոյեց. ինչո՞ւ դեռ պէտք ունինք վկաներու. ահա այժմ լսեցիք նրա հայհոյութիւնը: Ի՞նչ է ձեզ թվում: Իսկ նրանք պատասխանեցին և ասացին՝ մահվան արժանի է: Այնժամ թքեցին նրա դեմքին եւ հարվածեցին նրան, իսկ ոմանք ապտակեցին: ասելով՝ Մարգարեացի՛ր մեզ, Քրիստո՛ս, ո՞վ է, որ հարվածեց քեզ:

Իսկ Պետրոսը դուրսը նստած էր բակում, եւ մի ծառայախ մոտեցավ նրան ասելով. Դու էլ Գալիլիացի Հիսուսի հետ էիր: Բայց նա ժխտեց նրանց բոլորի առաջ՝ ասելով. Չգիտեմ, թե ինչ ես ասում: Երբ նա դուրս ելավ դեպի դարպասը, մեկ այլ կին տեսավ նրան և ասաց նրանց, որ այնտեղ էին. Սա էլ էր Նազովրեցի Հիսուսի հետ: Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ՝ ես չեմ ճանաչում այդ մարդը: Փոքր ժամանակ անց մոտեցան

կանգնածները եւ ասացին Պետրոսին. Ճշմարտապես դու եւս նրանցից ես, որովհետեւ քո խոսքը քեզ յայտնի է դարձնում: Այնժամ սկսեց անիծել և երդվել, որ չի ճանաչում այդ մարդուն: ԵՒ անմիջապես աքաղաղը կանչեց: Եւ Պետրոսը յիշեց Յիսուսի խօսքը, որ ասել էր իրեն, թէ՝ առաջ քան աքաղաղը խօսի, երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս, եւ դուրս ելնելով՝ դառնօրէն լաց եղաւ:

27

Իսկ առավոտ եղածին, բոլոր քահանայապետները եւ ժողովրդի ծերերը խորհուրդ արեցին Հիսուսի դեմ, որպեսզի մահացնեն նրան: Եւ նրան կապելով՝ տարան ու մատնեցին նրան Պոնտիոս Պիղատոս ղեկավարին:

Այնժամ Հուդան, որ նրան մատնում էր, տեսնելով որ նա դատապարտվեց, զղջաց և երեսուն արծաթները վերադարձրեց քահանայապետներին ու ծերերին: Ասելով՝ Մեղանչեցի՝ անմեղ արյուն հանձնելով: Իսկ նրանք ասացին՝ Ի՞նչ մեզ, դու կտեսնես: Եւ նետելով արծաթը տաճարում՝ հեռացաւ, եւ գնալով՝ կախուեց: Բայց գլխավոր քահանաները վերցնելով արծաթը ասացին. Թույլատրված չէ նետել դրանք գանձանոցի մեջ, քանի որ դա արյան գինն է: Իսկ խորհուրդ առնելով՝ նրանցից գնեցին բրտի ագարակը օտարների թաղման համար: Հետեւաբար այն դաշտը կոչուեց արեան դաշտ մինչեւ այսօր: Այնժամ կատարվեց այն, ինչ ասվել էր Երեմիա մարգարեի միջոցով, որ ասում էր. և վերցրին երեսուն արծաթ, այն գնահատված մարդու պատիվը, որին

գնահատեցին Իսրայելի որդիները, ԵՒ տվեցին զայն բրտի դաշտի համար, ինչպես Տէրը հրամայեց ինձ:

Իսկ Հիսուսը կանգնեց ղեկավարի առաջ, եւ ղեկավարը հարցրեց նրան ասելով. Դո՞ւ ես Հրեաների թագավորը: Իսկ Հիսուսը ասաց նրան. Դու ես ասում: Եւ երբ նրան մեղադրում էին քահանայապետները եւ ծերերը, նա ոչինչ չպատասխանեց: Ապա Պիղատոսը ասում է նրան. Չե՞ս լսում, թե քո դեմ որքան բան են վկայում: Եւ նա նրան ոչ մի բառ չպատասխանեց, այնպէս որ կառավարիչը շատ զարմացաւ: Բայց տոնի ժամանակ առաջնորդը սովորություն ուներ ամբոխին արձակել մեկ բանտարկյալ, որին նրանք ուզում էին: Նրանք այն ժամանակ ունեին մի նշանավոր բանտարկյալ, որ կոչվում էր Բարաբբա: Երբ նրանք հավաքվեցին, Պիղատոսը ասաց նրանց. Ո՞ւմ եք ուզում, որ արձակեմ ձեզ՝ Բարաբասի՞ն, թե՞ Հիսուսին, որ կոչվում է Քրիստոս: Նա գիտեր, որ նախանձից մատնեցին նրան: Երբ նա նստած էր բեմի վրա, նրա կինը ուղարկեց նրան ասելով. Ոչինչ քեզ եւ այդ արդարին, որովհետեւ շատ տառապեցի այսօր երազում նրա պատճառով: Բայց քահանայապետները և ծերերը համոզեցին ամբոխներին, որ խնդրեն Բարաբասին, իսկ Հիսուսին կորստյան մատնեն: Պատասխանելով՝ ղեկավարը ասաց նրանց. Ո՞րը ուզում եք երկուսից, որ ազատ արձակեմ ձեզ: Նրանք ասացին. Բարաբբան: Պիղատոսը ասում է նրանց. Ուրեմն ի՞նչ անեմ Հիսուսի հետ, որ կոչվում է Քրիստոս: Բոլորը ասում են նրան. Թող խաչվի: Բայց առաջնորդը ասաց. Ի՞նչ չարիք է արել նա: Իսկ նրանք չափազանց աղաղակում էին ասելով. Թող խաչվի: Տեսնելով բայց Պիղատոսը, որ ոչինչ օգուտ չկա, այլ ավելի շատ աղմուկ է դառնում, վերցրեց ջուր եւ լվացավ ձեռքերը

ամբոխի առաջ՝ ասելով. Անմեղ եմ ես այս արդարի արյունից, դուք կտեսնեք: Եւ պատասխանելով՝ ամբողջ ժողովուրդը ասաց. Նրա արյունը մեր վրա եւ մեր երեխաների վրա: Այնժամ արձակեց նրանց Բարաբբասին, իսկ Հիսուսին խարազանելով մատնեց, որպեսզի խաչվի:

Ապա առաջնորդի զինվորները, վերցնելով Հիսուսին պրետորիում, հավաքեցին նրա վրա ամբողջ խումբը: Եւ մերկացնելով նրան՝ նրա վրայ դրին կարմիր քղամիս: Եւ հիւսելով պսակ փշերից՝ դրին նրա գլխին վրայ, եւ եղեգ՝ նրա աջ ձեռքին վրայ, եւ ծնրադրելով նրա առջեւ՝ ծաղրում էին նրան՝ ասելով. Ուրախ եղիր, Հրեաների թագավո՛ր: Եւ թքելով նրա վրա՝ վերցրին եղեգը եւ հարվածում էին նրա գլխին: Եւ երբ նրանք ծաղրեցին նրան, հանեցին նրանից զգեստը եւ հագցրին նրան իր զգեստները, եւ տարան նրան խաչելու:

Ելնելով՝ գտան կիւրենացի մի մարդ, որի անունը Սիմոն էր, եւ սրան հարկադրեցին, որ վերցնի նրա խաչը: Եւ եկած Գողգոթա կոչուած տեղ, որ կոչւում է Գանգի տեղի, Նրանք նրան տվեցին խմելու լեղով խառնված քացախ, և համտեսելուց հետո նա չուզեց խմել: Խաչելով նրան՝ բաժանեցին նրա հանդերձները՝ վիճակ նետելով: Եւ նստած էին պահպանում նրան այնտեղ: Եւ դրեցին նրա գլխի վրա նրա գրված մեղադրանքը. Սա է Հիսուս՝ հրեաների թագավորը: Այնժամ նրա հետ խաչվում են երկու ավազակ՝ մեկը աջից և մեկը ձախից: Բայց անցորդները հայհոյում էին նրան՝ շարժելով իրենց գլուխները: Եւ ասում էին. Դու որ քանդում ես տաճարը եւ երեք օրում շինում, փրկի՛ր քեզ, եթե Աստծո Որդին ես, իջի՛ր խաչից: Նմանապես՝ գլխավոր

քահանաները ծաղրելով դպիրների, ավագների և փարիսեցիների հետ ասում էին, Ուրիշներին փրկեց, իսկ ինքն իրեն չի կարող փրկել. եթե Իսրայելի թագավորն է, թող հիմա իջնի խաչից, և կհավատանք նրան: Վստահել է Աստծո վրա, թող փրկի հիմա նրան, եթե ուզում է նրան, քանի որ ասաց՝ Աստծո որդին եմ: Նույն բանն էին անում նաև նրա հետ խաչված ավազակները՝ նախատում էին նրան:

Իսկ վեցերորդ ժամից խավար եղավ ամբողջ երկրի վրա մինչև իններորդ ժամը: Իններորդ ժամին Հիսուսը բացականչեց մեծ ձայնով ասելով. Էլի, Էլի, լամա սաբաքթանի, այսինքն՝ Աստված իմ, Աստված իմ, ինչու ինձ լքեցիր: Բայց այնտեղ կանգնածներից ոմանք, լսելով, ասում էին, որ սա Եղիային է կանչում: Եւ անմիջապես նրանցից մեկը վազեց եւ սպունգ վերցնելով՝ լցրեց քացախով եւ եղեգի վրա դնելով՝ խմեցնում էր նրան: Բայց մնացածները ասում էին. Թող տեսնենք, եթե Եղիան գալիս է փրկելու նրան: Բայց Հիսուսը կրկին մեծ ձայնով աղաղակելով՝ թողեց հոգին: Եւ ահա տաճարի վարագույրը պատռուեց երկուսի ի վերուստ մինչեւ ներքեւ, եւ երկիրը սարսեց, եւ ապառաժները ճեղքուեցան: ԵՒ գերեզմանները բացվեցին, և բազում մարմիններ քնած սրբերի բարձրացան: Եւ ելնելով այն գերեզմաններից, նրա յարութենէն յետոյ մտան սուրբ քաղաքը եւ յայտնուեցան բազմաց: Բայց հարյուրապետը և նրանք, որ նրա հետ պահպանում էին Հիսուսին, տեսնելով երկրաշարժը և եղած բոլոր դեպքերը, շատ վախեցան և ասացին. Ճշմարտապես, սա Աստծո Որդին էր: Այնտեղ էին նաև բազում կանայք, որոնք հեռուստից դիտում էին, որոնք հետևել էին Հիսուսին Գալիլեայից և սպասավորում էին նրան: Ի որս էր Մարիամ Մագդաղենացին, եւ Մարիամ՝

Յակովբոսի եւ Յովսեայ մայրը, եւ Զեբեդեոսի որդիների մայրը:

Երեկոյ, երբ եղաւ, եկաւ հարուստ մարդ մը Արիմաթիայէն, որուն անունը Յովսէփ էր, որ ինք ալ աշակերտած էր Յիսուսին: Սա մոտենալով Պիղատոսին՝ խնդրեց Հիսուսի մարմինը: Այնժամ Պիղատոսը հրամայեց տալ մարմինը: Եվ Հովսեփը վերցնելով մարմինը՝ փաթաթեց այն մաքուր կտավի մեջ: Եւ դրեց այն իր նոր գերեզմանի մեջ, որ կտրել էր ժայռի մեջ, եւ մեծ քար գլորելով գերեզմանի դռանը՝ հեռացավ: Այնտեղ էին Մարիամ Մագդաղենացին եւ մյուս Մարիամը՝ նստած գերեզմանի դիմաց:

Բայց հաջորդ օրը, որը պատրաստության օրվանից հետո էր, քահանայապետները եւ փարիսեցիները հավաքվեցին Պիղատոսի մոտ Ասելով՝ Տէ՛ր, մենք յիշեցինք, որ այն խաբեբան ասաց, մինչ դեռ ապրում էր. Երեք օրից յետոյ ես յարութիւն կ՚առնեմ: Հրամայիր ուրեմն ապահովեցվել դամբանը մինչև երրորդ օրը, գուցե եկած նրա աշակերտները գիշերը գողանան նրան և ասեն ժողովրդին, հարություն առավ մեռելներից, և վերջին մոլորությունը կլինի ավելի վատ քան առաջինը: Պիղատոսը նրանց ասաց. Ունեք պահակ, գնացեք ապահովեցեք, ինչպես գիտեք: Իսկ նրանք գնացած՝ ապահովեցին դամբարանը՝ կնքելով քարը պահապանների հետ:

28

Շաբաթների վերջում, շաբաթվա առաջին օրվա լուսաբացին, եկավ Մարիամ Մագդաղենացին եւ մյուս Մարիամ՝ տեսնելու

գերեզմանը: Եւ ահա մեծ երկրաշարժ եղաւ, քանզի Տիրոջ հրեշտակը երկնքից իջած՝ մօտենալով՝ գլորեց քարը դռնից եւ նստաւ դրա վրայ: Եւ նրա տեսքը կայծակի պես էր, իսկ հանդերձը՝ ձյան պես սպիտակ: Բայց նրա վախից սարսեցին պահապանները և դարձան ինչպես մեռելներ: Պատասխանելով՝ հրեշտակը ասաց կանանց. Դուք մի՛ վախեցեք, որովհետև գիտեմ, որ դուք փնտրում եք խաչված Հիսուսին: Նա այստեղ չէ, քանի որ հարություն առավ, ինչպես ասաց: Եկեք տեսեք այն տեղը, որտեղ պառկած էր Տերը: Եւ արագ գնացէք ու ասացէք նրա աշակերտներին, թէ յարութիւն առաւ մեռելներից, եւ ահա ձեզնից առաջ կ'երթայ Գալիլեա, այնտեղ նրան կը տեսնէք, ահա ասացի ձեզ: Եվ արագ ելնելով գերեզմանից՝ մեծ վախով ու ուրախությամբ, վազեցին հաղորդելու նրա աշակերտներին: Երբ նրանք գնում էին հաղորդելու նրա աշակերտներին, ահա Հիսուս հանդիպեց նրանց ու ասաց՝ ուրախացեք: Նրանք մոտենալով բռնեցին նրա ոտքերը և երկրպագեցին նրան: Այնժամ Հիսուսն ասում է նրանց. Մի՛ վախեցեք, գնացեք հաղորդեցեք իմ եղբայրներին, որ գնան Գալիլեա, և այնտեղ ինձ կտեսնեն:

Մինչ նրանք երթում էին, ահա պահապանությունից ոմանք եկած քաղաք հաղորդեցին քահանայապետներին ամեն պատահածները: Եւ հավաքվելով ծերերի հետ, խորհուրդ արած եւ բավական արծաթ վերցնելով՝ տվեցին զինվորներին՝ ասելով, Ասեք, որ նրա աշակերտները գիշերը եկած՝ գողացան նրան, մինչ մենք քնած էինք: Եվ եթե այս լսվի կառավարչի մոտ, մենք կհամոզենք նրան եւ ձեզ անհոգ կդարձնենք: Նրանք, վերցնելով արծաթ կտորները, արեցին ինչպես սովորեցվեցին: Եվ այս խոսքը տարածվեց Հրեաների մոտ մինչև այսօր:

Բայց այն տասնմեկ աշակերտները գնացին Գալիլեա, այն լեռը, որտեղ Հիսուսը նշանակել էր նրանց: Եւ տեսնելով նրան՝ երկրպագեցին նրան, իսկ ոմանք տարակուսեցին: Եվ մոտենալով՝ Հիսուսը խոսեց նրանց՝ ասելով. Ինձ տրվեց ամբողջ իշխանություն երկնքում եւ երկրի վրա: Գնացեք աշակերտ դարձրեք բոլոր ազգերը՝ մկրտելով նրանց Հոր և Որդու և Սուրբ Հոգու անունով: Ուսուցանելով նրանց պահել ամեն ինչ, որքան հրամայեցի ձեզ, և ահա ես ձեզ հետ եմ բոլոր օրերը մինչև դարի ավարտը: Ամեն:

Ելք

1

Սրանք են Իսրայելի որդիների անունները, որոնք մտել են Եգիպտոս իրենց հոր Հակոբի հետ միասին, յուրաքանչյուրը մտավ իր ամբողջ տնով: Ռուբեն, Սիմեոն, Ղևի, Յուդա, Իսաքար, Զաբուղոն, Բենիամին, Դան, և Նեփթալի, Գադ, և Ասեր: Հովսեփը Եգիպտոսում էր, իսկ Հակոբից բոլոր հոգիները յոթանասունհինգ էին: Մեռավ Հովսեփը, եւ նրա բոլոր եղբայրները, եւ այն ամբողջ սերունդը: Իսկ Իսրայելի որդիները աճեցին եւ բազմացան, բազմաթիւ եղան եւ չափազանց հզօրացան, եւ երկիրը բազմացրեց նրանց: Ելավ բայց այլ թագավոր Եգիպտոսի վրա, որ չէր ճանաչում Հովսեփին: Նա ասաց իր ազգին. Ահա Իսրայելի որդիների ցեղը մեծ բազմություն է և ուժեղ է մեզանից: Եկեք ուրեմն խորամանկությամբ վարվենք նրանց հետ, որպեսզի չբազմանան, և երբ պատերազմ պատահի մեզ, նրանք էլ չմիանան թշնամիներին ու մեր դեմ պատերազմելով՝ չհեռանան երկրից: Եւ նա նրանց վրա վերակացուներ նշանակեց գործերի, որպեսզի նեղեն նրանց գործերով: Եւ նրանք Փարավոնի համար ամրացված քաղաքներ կառուցեցին՝ Պեյթոն, Ռամեսեն եւ Ոնը,

որը Արեգականի քաղաքն է: Բայց որքան նվաստացնում էին նրանց, այնքան ավելի շատ էին դառնում և չափազանց ուժեղանում էին, և եգիպտացիները զզվում էին Իսրայելի որդիներից: Եւ նեղում էին եգիպտացիները Իսրայէլի որդիներին բռնությամբ: Եւ տանջելով նրանց կյանքը դժվար գործերով՝ կավով եւ աղյուսագործությամբ, եւ դաշտերում բոլոր գործերով, ըստ բոլոր այն գործերի, որոնցով նրանց ստրկացնում էին բռնությամբ:

Եւ Եգիպտոսի թագաւորը ասաց եբրայեցիների մանկաբարձներին, որոնցից մեկի անունը Սեպփորա էր, եւ երկրորդի անունը՝ Փուա, Եւ ասաց. Երբ ծննդաբերեցնէք եբրայեցի կանանց, եւ նրանք ծննդաբերելու ժամանակ են, եթէ արու է, սպանեցէք զայն, իսկ եթէ իգական է, պահեցէք զայն: Բայց մանկաբարձները վախեցան Աստծուց և չարեցին այնպես, ինչպես հրամայել էր նրանց Եգիպտոսի թագավորը, և կենդանի պահեցին արական զավակները: Բայց Եգիպտոսի թագավորը կանչեց մանկաբարձներին եւ ասաց նրանց. ինչո՞ւ արիք այս գործը եւ կենդանի պահեցիք արու զավակներին: Մանկաբարձները ասացին Փարավոնին. Եբրայուհիները Եգիպտոսի կանանց նման չեն, քանզի նրանք ծնում են նախքան մանկաբարձները նրանց մոտ մտնելը, և նրանք ծնեցին: Աստված բարի արեց մանկաբարձներին, եւ ժողովուրդը բազմացավ ու չափազանց ուժեղացավ: Քանի որ ծնուցիչները վախենում էին Աստծուց, նրանք իրենց համար տներ կառուցեցին: Փարավոնը հրամայեց իր ամբողջ ժողովրդին՝ ասելով. Ամեն արու զավակ, որ ծնվի եբրայեցիներից, գետը նետեք, իսկ ամեն իգական զավակ կենդանի պահեք:

2

Էր ոմն Ղևիի ցեղից, որ առավ Ղևիի դուստրերից: Եւ յորովայնի ընդունեց, եւ ծնաւ արու զաւակ, իսկ տեսնելով զայն գեղեցիկ՝ ծածկեցին զայն երեք ամիս: Քանի որ այլևս չէին կարող թաքցնել նրան, նրա մայրը վերցրեց զամբյուղ և ծեփեց այն ասֆալտասեռով, ապա դրեց երեխային դրա մեջ և դրեց այն ճահիճում՝ գետի մոտ: Եւ նրա քույրը հեռուից դիտում էր՝ իմանալու համար, թե ինչ է պատահելու նրան:

Իջավ Փարավոնի դուստրը լողանալու գետը, և նրա ծառայուհիները անցնում էին գետի մոտով, և տեսնելով զամբյուղը ճահիճի մեջ, ուղարկեց ծառայուհուն և վերցրեց այն: Բացելով՝ տեսնում է լացող երեխա զամբյուղի մեջ, և Փարավոնի դուստրը խնայեց նրան, և ասաց՝ սա եբրայեցիների երեխաներից է: Եւ ասաց նրա քույրը Փարաւոնի դստերը. Ուզո՞ւմ ես, որ քեզ համար կանչեմ կերակրող կին Եբրայեցիներից, եւ նա կերակրի քեզ համար մանուկը: Իսկ Փարավոնի դուստրը ասաց նրան՝ գնա: Եկած երիտասարդ կինը կանչեց երեխայի մայրը: Փարավոնի դուստրը ասաց նրան. Պահիր ինձ համար այս երեխան եւ կերակրիր նրան, իսկ ես քեզ վարձ կտամ: Կինը վերցրեց երեխան եւ կերակրեց նրան: Երբ երեխան աճեց, նա բերեց այն Փարավոնի դստեր մոտ, և նա եղավ նրա որդին, և նա անվանեց նրա անունը Մովսես՝ ասելով. Ջրից նրան վերցրի:

Եղավ այնպես, որ այն բազում օրերում, երբ Մովսեսը մեծացավ, նա ելավ դեպի իր եղբայրները՝ Իսրայելի որդիները, և

հասկանալով նրանց տանջանքը՝ տեսավ եգիպտացի մարդ մը, որ հարվածում էր մի եբրայեցու, իր սեփական եղբայրներից՝ Իսրայելի որդիներից: Շուրջը նայելով, բայց այստեղ ու այնտեղ ոչ ոքի չտեսնելով, և եգիպտացուն հարվածելով՝ թաքցրեց նրան ավազի մեջ: Երկրորդ օրը դուրս գալով՝ տեսնում է երկու եբրայեցի մարդկանց, որոնք կռվում էին, և ասում է անիրավ գործողին. Ինչո՞ւ դու հարվածում ես քո մերձավորին: Նա բայց ասաց. Ո՞վ քեզ նշանակեց իշխան եւ դատաւոր մեր վրայ: Չէ՞ որ սպանել ես ուզում ինձ, ինչպէս սպանեցիր երէկ եգիպտացուն: Վախեցաւ Մովսէս եւ ասաց. Եթէ այսպէս յայտնի է դարձել այս խօսքը: Լսեց Փարավոնը այս խոսքը և փնտրեց սպանել Մովսեսին: Մովսեսը հեռացավ Փարավոնի դեմքից և բնակվեց Մադիամի երկրում. եկավ Մադիամի երկիր և նստեց ջրհորի վրա: Մադիամի քահանան ունէր յոթ դուստր, որոնք հովվում էին իրենց հայր Յոթորի ոչխարները, եւ եկած՝ ջուր էին քաշում, մինչեւ լցրին ավազանները՝ ջրելու համար իրենց հայր Յոթորի ոչխարները: Բայց երբ հովիվները եկան, նրանք դուրս էին հանում նրանց, իսկ Մովսես վեր կենալով փրկեց նրանց, եւ ջուր քաշեց նրանց համար, եւ խմեցրեց նրանց ոչխարները: Եկան դեպի Ռագուել՝ իրենց հայրը, իսկ նա ասաց նրանց. Ինչո՞ւ այսօր շուտ եկաք: Նրանք ասացին. Եգիպտացի մի մարդ մեզ փրկեց հովիվներից, մեզ համար ջուր հանեց և մեր ոչխարները ջրեց: Նա ասաց իր դուստրերին. Եւ ո՞ւր է նա, եւ ինչո՞ւ թողել եք այդ մարդուն: Կանչեք նրան, որպեսզի հաց ուտի: Մովսեսը բնակվեց այն մարդու մոտ, և նա իր դուստր Սեպփորային տվեց Մովսեսին կնության: Բայց կինը, որովայնում վերցնելով, ծնեց որդի, եւ Մովսես անվանեց նրա անունը Գերսամ՝ ասելով, որ ես պանդուխտ եմ օտար երկրում: Հետո այն բազմաթիւ օրերից մեռաւ Եգիպտոսի

թագաւորը, եւ Իսրայէլի որդիները հառաչեցին գործերից եւ աղաղակեցին, եւ նոցա աղաղակը ելաւ դէպի Աստուած գործերից: Եւ Աստուած լսեց նրանց հառաչանքը, եւ Աստուած յիշեց իր ուխտը, որ կնքել էր Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի հետ: Եւ Աստուած նայեց Իսրայելի որդիներին, եւ ճանաչուեցաւ նրանց:

3

Եւ Մովսեսը հովվում էր իր սկեսրոջ՝ Մադիամի քահանա Յոթորի ոչխարները, եւ տարավ ոչխարները անապատ, եւ եկավ Քորեբ լեռը: Երևաց նրան Տիրոջ Հրեշտակը կրակի բոցի մեջ մորենուց, և տեսնում է, որ մորենին այրվում է կրակով, բայց մորենին չէր վառվում: Մովսեսն ասաց. Անցնեմ եւ տեսնեմ այս մեծ տեսիլքը, թե ինչու չի այրվում մորենին: Իսկ երբ Տերը տեսավ, որ նա մոտենում է տեսնելու, Տերը կանչեց նրան մորենու մեջից՝ ասելով. Մովսե՛ս, Մովսե՛ս: Իսկ նա ասաց. Ի՞նչ է: Նա բայց ասաց. Մի՛ մոտեցիր այստեղ, արձակի՛ր կոշիկը քո ոտքերից, որովհետև տեղը, որում դու կանգնած ես, սուրբ երկիր է: Եւ ասաց. Ես եմ քո հօր Աստուածը, Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը: Մովսէսը դարձրեց իր դէմքը, քանզի վախեցաւ նայել Աստուծոյ առաջ: Ասաց Տէրը Մովսէսին. տեսնելով տեսայ իմ ժողովրդիս չարչարանքը, որ Եգիպտոսում է, եւ նրանց աղաղակը լսել եմ գործավարներից, որովհետեւ գիտեմ նրանց ցավը: Եւ իջայ փրկելու նրանց եգիպտացիների ձեռքից եւ հանելու նրանց այն երկրից, եւ տանելու նրանց բարի ու առատ երկիր, կաթ ու մեղր հոսող երկիր, քանանացիների, քետացիների,

ամորհացիների, փերեզացիների, գերգեսացիների, եւացիների եւ յեբուսացիների տեղը: Եւ հիմա ահա Իսրայելի որդիների աղաղակը եկել է ինձ մոտ, եւ ես տեսել եմ այն ճնշումը, որով եգիպտացիները ճնշում են նրանց: Եւ հիմա եկ, ես քեզ կ'ուղարկեմ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին մօտ, եւ դու իմ ժողովուրդս՝ Իսրայէլի որդիները, կ'հանես Եգիպտոսի երկրից:

Եւ ասաց Մովսէսը Աստծուն. Ո՞վ եմ ես, որ երթամ Փարաւոն թագաւորի մօտ Եգիպտոսի, եւ որ հանեմ Իսրայէլի որդիները Եգիպտոսի երկրից: Ասաց Աստված Մովսեսին՝ ասելով, որ կլինեմ քեզ հետ, եւ այս քեզ նշանն է, որ ես քեզ կուղարկեմ. երբ դուրս հանես իմ ժողովուրդին Եգիպտոսից, կծառայեք Աստծուն այս լերան վրա: Եւ Մովսէսն ասաց Աստծուն. Ահա ես կ'երթամ Իսրայէլի որդիների մօտ եւ կ'ասեմ նրանց. Մեր հայրերի Աստուածը ինձ ուղարկել է ձեզ մօտ, նրանք կ'հարցնեն ինձ. Ի՞նչ է նրա անունը, ինչ կ'ասեմ նրանց: Եւ Աստուած ասաց Մովսէսին՝ ես եմ Որ Կայ, եւ ասաց՝ այսպէս կ'ասես Իսրայէլի որդիներուն, Որ Կայ ղրկած է զիս ձեզ մօտ: Եւ ասաց Աստուած դարձեալ Մովսէսին. Այսպէս կասես Իսրայէլի որդիներուն. Տէր Աստուածը մեր հայրերուն, Աբրահամի Աստուածը եւ Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը ղրկած է զիս ձեզի: Այս է իմ յաւիտենական անունս եւ յիշատակս սերնդէ սերունդ: Եկած ուրեմն՝ հավաքիր Իսրայելի որդիների ծերերի խորհուրդը, եւ կասես նրանց. Տէր Աստված մեր հայրերի երեւացել է ինձ, Աբրահամի Աստված եւ Իսահակի Աստված եւ Յակոբի Աստված, ասելով. այցելությամբ այցելել եմ ձեզ եւ այն ամենը, որ պատահել է ձեզ Եգիպտոսում: Եւ ասաց. Ես կբերեմ ձեզ Եգիպտացիների տառապանքից դէպի Քանանացիների, Քետացիների, Ամորհացիների, Փերեզացիների,

Գերգեսացիների, Խեւացիների եւ Յեբուսացիների երկիրը, դէպի կաթով ու մեղրով հոսող երկիր: Եւ կլսեն քո ձայնին, եւ կմտնես դու եւ Իսրայելի ծերակույտը դեպի Եգիպտոսի Փարաւոն թագավորը, եւ կասես նրան. Եբրայեցիների Աստուածը կանչել է մեզ, ուրեմն կգնանք երեք օրվա ճանապարհ անապատ, որպեսզի զոհ մատուցենք մեր Աստծուն: Բայց ես գիտեմ, որ Փարավոնը՝ Եգիպտոսի թագավորը, չի թողնի ձեզ գնալ, եթե ոչ հզոր ձեռքով: Եւ ձեռքս ձգելով՝ կհարվածեմ եգիպտացիներին իմ բոլոր հրաշալիքներով, որոնք կգործադրեմ նրանց մեջ, եւ դրանից հետո նա կթողնի ձեզ գնալ: Եւ շնորհ կտամ այդ ժողովրդին Եգիպտացիների առաջ, իսկ երբ հեռանաք, դատարկ չեք հեռանա: Բայց կինը կխնդրի իր հարևանուհուց և իր համբնակուհուց արծաթե անոթներ, ոսկե անոթներ և հագուստ, և դուք կդնեք դրանք ձեր որդիների և ձեր դուստրերի վրա, և կավարառեք եգիպտացիներին:

4

Պատասխանեց Մովսեսը և ասաց. Եթե ինձ չհավատան, ոչ էլ լսեն իմ ձայնը, կասեն, որ քեզ Աստված չի երևացել, ինչ կասեմ նրանց: Ասաց նրան Տէրը. Ի՞նչ է այս, որ քո ձեռքում է: Նա ասաց. Գավազան: Եւ ասաց. Նետիր այն երկրի վրայ: Եւ նա նետեց այն երկրի վրայ, եւ այն օձ դարձաւ, եւ Մովսէսը փախաւ նրանից: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Երկարէ՛ ձեռքդ եւ բռնէ՛ պոչից, երկարելով ուրեմն ձեռքը՝ բռնեց պոչից, եւ եղաւ գաւազան նրա ձեռքին: Որպեսզի հավատան քեզ, որ քեզ երևացել է նոցա հայրերի Աստվածը՝ Աբրահամի Աստվածը, Իսահակի Աստվածը և

Հակոբի Աստվածը: Տերը դարձյալ ասաց նրան. Մտցրու ձեռքդ քո ծոցը, և նա մտցրեց իր ձեռքը իր ծոցը, և հանեց իր ձեռքը իր ծոցից, և նրա ձեռքը եղավ ինչպես ձյուն: Եւ ասաց դարձեալ՝ դիր ձեռքդ քո ծոցիդ մէջ, եւ դրեց ձեռքը իր ծոցի մէջ, եւ հանեց զայն իր ծոցէն, եւ դարձեալ վերադարձաւ իր մարմնի գոյնին: Եթե բայց նրանք չհավատան քեզ և չլսեն առաջին նշանի ձայնը, նրանք կհավատան քեզ երկրորդ նշանի ձայնին: Եվ եթե նրանք չհավատան քեզ այս երկու նշաններին, ոչ էլ լսեն քո ձայնը, կառնես գետի ջրից եւ կհեղես չորի վրա, եւ ջուրը, որ կառնես գետից, արյուն կլինի չորի վրա: Ասաց Մովսեսը Տիրոջը. Աղաչում եմ, Տէր, ես բավարար չեմ ոչ երեկվանից առաջ, ոչ էլ երրորդ օրվանից առաջ, ոչ էլ այն ժամանակվանից, երբ սկսեցիր խոսել քո ծառային հետ. ես թույլ ձայնի եւ դանդաղ լեզվի եմ: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ո՞վ տվեց բերան մարդուն, եւ ո՞վ արեց խուլ եւ համր, տեսնող եւ կոյր: Ո՞չ ես՝ Աստուածը: Եւ հիմա գնա, եւ ես կբացեմ քո բերանը, եւ կուսուցանեմ քեզ այն, ինչ պիտի խոսես: Եւ Մովսէս ասաց. Կաղաչեմ, Տէ՛ր, նշանակիր ուրիշ մէկը, որ կարող է, որին կուղարկես: Եւ բարկացած լինելով բարկութեամբ Տէրը Մովսէսի վրայ, ասաց. Ո՞չ ահա Ահարոնը, քո եղբայրը, Ղեւտացին: Գիտեմ, որ խոսելով կխոսի ինքը քեզ հետ, եւ ահա ինքը դուրս կգայ քեզ հանդիպելու, եւ տեսնելով քեզ՝ կուրախանայ ինքն իր մէջ: Եւ կ՚ասես նրան, եւ կը տաս իմ խօսքերս նրա բերանը, եւ ես կը բանամ քո բերանը եւ նրա բերանը, եւ կ՚ուսուցանեմ ձեզ այն ինչ որ պիտի ընէք: Եւ ինքը քեզ համար կխոսի ժողովրդին, եւ ինքը կլինի քո բերանը, իսկ դու նրա համար կլինես այն, ինչ Աստծո առաջ է: Եւ այս ձողը, որ օձի վերածվեց, կառնես քո ձեռքում, որով կանես այդ նշանները:

Գնաց Մովսես եւ վերադարձաւ իր սկեսուր Յոթորի մոտ եւ ասաց. Կգնամ եւ կվերադառնամ իմ եղբայրների մոտ, որոնք Եգիպտոսում են, եւ կտեսնեմ՝ արդյոք դեռ ողջ են: Եւ Յոթորն ասաց Մովսեսին. Գնա առողջությամբ: Իսկ այդ բազում օրերից հետո մեռավ Եգիպտոսի թագավորը: Տէրը Մովսէսին ասաց Մադիամում. Գնա՛, հեռացի՛ր Եգիպտոս, քանզի մեռել են բոլորը, որ փնտռում էին քո հոգին: Վերցնելով իր կինն ու երեխաներին՝ Մովսես նրանց բարձրացրեց լծավոր անասունների վրա և վերադարձավ Եգիպտոս, իսկ Մովսես վերցրեց Աստծուց ստացած գավազանը իր ձեռքին: Ասաց Տէրը Մովսեսին, երբ գնում ես եւ վերադառնում Եգիպտոս, տես բոլոր հրաշքները, որ տվել եմ քո ձեռքերում, կանես դրանք Փարավոնի առաջ, բայց ես կխստացնեմ նրա սիրտը, եւ նա չի ուղարկի ժողովուրդը: Դու բայց կասես Փարավոնին՝ այս բաները ասում է Տերը. անդրանիկ որդին իմ՝ Իսրայելը: Ասացի քեզ՝ արձակիր իմ ժողովուրդը, որպեսզի ինձ ծառայի: Եթե դու չես ցանկանում արձակել նրանց, ապա տես, ես կսպանեմ քո անդրանիկ որդուն: Եղավ այնպես, որ ճանապարհին, օթեվանատեղում, Տիրոջ Հրեշտակը հանդիպեց նրան եւ ուզում էր նրան սպանել: Եւ Սեպփորան քար վերցնելով՝ թլփատեց իր որդու նուրբ մասը, եւ ընկաւ նրա ոտքերի առաջ ու ասաց. Կանգնեց իմ երեխայիս թլփատութեան արիւնը: Եւ նա հեռացավ նրանից, քանի որ ասաց. Կանգ առավ իմ երեխայի թլփատության արյունը: Տէրը Ահարոնին ասաց. Գնա՛ անապատ՝ Մովսեսին հանդիպելու, եւ նա գնաց ու հանդիպեց նրան Աստծո լերան վրա, եւ նրանք համբուրեցին միմեանց: Եւ Մովսէսը Ահարոնին հաղորդեց Տիրոջ բոլոր այն խոսքերը, որոնցով ուղարկել էր իրեն, եւ բոլոր այն խոսքերը, որ հրամայել էր նրան: Գնացին Մովսես և Ահարոնը և հավաքեցին Իսրայելի որդիների

ծերակույտը: Եւ Ահարոնը խոսեց այս բոլոր խոսքերը, որ Աստված խոսել էր Մովսեսին, եւ արեց այն նշանները ժողովրդի առաջ: Եւ ժողովուրդը հաւատաց եւ ուրախացաւ, որ Աստուած այցելեց Իսրայէլի որդիներին, եւ որ տեսաւ նրանց տառապանքը, իսկ ժողովուրդը խոնարհուելով երկրպագեց:

5

Եւ հետո այս բաներից մտավ Մովսես եւ Ահարոն Փարաւոնի մոտ եւ ասացին նրան. այսպես է ասում Տեր Աստված Իսրայելի. Արձակիր իմ ժողովուրդը, որպեսզի ինձ համար տոնեն անապատում: Եվ ասաց Փարաւոնը. Ո՞վ է նա, որի ձայնին ես կլսեմ, որպեսզի ուղարկեմ Իսրայելի որդիներին: Ես չեմ ճանաչում Տիրոջը, եւ Իսրայելին չեմ ուղարկի: Եւ ասում են նրան. Եբրայեցիների Աստվածը կանչել է մեզ, ուրեմն կգնանք երեք օրվա ճանապարհ դեպի անապատ, որպեսզի զոհ մատուցենք մեր Տեր Աստծուն, որ երբեք մեզ չհանդիպի մահ կամ սպանություն: Եւ ասաց նոցա Եգիպտոսի թագաւորը. Ինչո՞ւ Մովսէս եւ Ահարոն դուք շեղում էք ժողովուրդը իրենց գործերից: Գնացէք իւրաքանչիւրդ ձեր գործերին: Եւ Փարաւոնն ասաց. Ահա այժմ ժողովուրդը բազմացել է, մի՞թե ուրեմն դադարեցնենք նրանց գործերից: Փարավոնը հրամայեց ժողովրդի աշխատավարներին և դպիրներին՝ ասելով Ոչ այլևս պիտի տաք անձրև ժողովրդին աղյուսագործության համար, ինչպես երեկ և նախորդ օրը, այլ իրենք թող գնան և իրենց համար անձրև հավաքեն: Եւ աղիւսագործութեան այն կարգը, որ իրենք անում են ամեն օր, դու կդնես նրանց վրա, ոչինչ չես հանի, քանզի նրանք

ազատ ժամանակ ունեն, այդ պատճառով են գոչել՝ ասելով. Եկեք վեր կենանք եւ զոհ մատուցենք մեր Աստծուն: Թող բեռնավորվեն այս մարդկանց գործերը, և թող հոգ տանեն դրանց մասին, և թող հոգ չտանեն դատարկ խոսքերի մասին:

Շտապեցնում էին նրանց աշխատավարները և դպիրները, և ասում էին ժողովրդին՝ ասելով, այսպես է ասում Փարավոնը, այլևս ձեզ անձրև չեմ տալիս: Դուք ինքներդ գնացեք և հավաքեք ձեզ համար եղեգ, որտեղից որ գտնեք, քանի որ ձեր պարտականությունից ոչինչ չի հանվելու: Եւ ցրուեցաւ ժողովուրդը Եգիպտոսի ամբողջ երկրում յղի հաւաքելու համար յարդի փոխարէն: Բայց վերակացուները շտապեցնում էին նրանց՝ ասելով. Կատարեցեք ձեր օրական պարտականությունները, ինչպես այն ժամանակ էլ, երբ անձրևը տրվում էր ձեզ: Եւ գանահարուեցան դպիրները Իսրայէլի որդիների ցեղի, որոնք նշանակուած էին նոցա վերայ Փարաւոնի վերակացուներից, ասելով. ընդէ՞ր չկատարեցիք ձեր աղիւսագործութեան հարկերը, ինչպէս երէկ եւ երեկ օր, այնպէս եւ այսօր: Մտնելով՝ Իսրայելի որդիների դպիրները աղաղակեցին Փարավոնին՝ ասելով. Ինչո՞ւ դու այսպես ես անում քո ծառաներին: Անձրև չի տրվում քո ծառաներին, և աղյուսը մեզ ասում են անել, և ահա քո ծառաները ծեծված են, անիրավություն կանես ուրեմն քո ժողովրդին: Եվ ասաց նրանց. Դուք ծույլ եք, ծույլներ եք, այդ պատճառով եք ասում՝ եկեք գնանք, զոհ մատուցենք մեր Աստծուն: Հիմա, ուրեմն, գնացեք աշխատեք, որովհետև խոտը չի տրվի ձեզ, և աղյուսագործության հարկը կվերադարձնեք: Իսրայելի որդիների գրագիրները տեսնում էին իրենց չարիքների մեջ՝ ասելով. Չեք թողնի աղյուսագործության

սահմանված քանակը օրվա համար: Հանդիպեցին Մովսեսին և Ահարոնին, որոնք գալիս էին նրանց հանդիպելու, երբ նրանք ելնում էին Փարավոնի մոտից: Եւ ասացին նրանց. Տեսնի Աստուած ձեզ եւ դատի, որովհետեւ դարձրիք զարհուրելի մեր հոտը Փարավոնի առաջ եւ նրա ծառաների առաջ՝ սուր տալով նրա ձեռքը՝ մեզ սպանելու համար: Մովսես վերադարձավ Տիրոջ մոտ եւ ասաց. Աղաչում եմ, Տէր, ինչո՞ւ չարչարեցիր այս ժողովրդին, եւ ինչո՞ւ ես ինձ ուղարկել: Եւ այն ժամանակից, երբ ես գնացել եմ Փարաւոնի մօտ՝ քո անունով խօսելու համար, նա չարչարեց այս ժողովուրդը, եւ դու չփրկեցիր քո ժողովուրդը:

6

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Արդէն կը տեսնես, թէ ինչ կանեմ Փարաւոնին, քանզի հզօր ձեռքով կուղարկէ զանոնք, եւ բարձր բազուկով կը հանէ զանոնք իւր երկրէն: Խոսեց Աստված Մովսեսի հետ և ասաց նրան. Ես եմ Տերը: Եւ ես երեւացի Աբրահամին եւ Իսահակին եւ Յակոբին՝ Աստուած լինելով նոցա, եւ իմ անունը՝ Տէր, չյայտնեցի նոցա: Եւ հաստատեցի իմ ուխտը նրանց հետ, որպէսզի տամ նրանց Քանանացիների երկիրը, այն երկիրը, որտեղ նրանք պանդխտել էին եւ որի վրայ բնակուել էին: Եւ ես լսեցի Իսրայելի որդիների ողբը, որոնց Եգիպտացիները ստրկացնում են, եւ հիշեցի ձեր ուխտը: Գնա՛, ասացի Իսրայելի որդիներին՝ ասելով. Ես Տէրն եմ, և հանեմ ձեզ եգիպտացիների իշխանությունից, և փրկեմ ձեզ ստրկությունից, և քավեմ ձեզ բարձր բազուկով և մեծ դատաստանով: Եւ կ’ընդունիմ ձեզ ինձ համար ժողովուրդ, եւ կ’ըլլամ ձեր Աստուածը, եւ կ’իմանաք թէ ես

եմ Տէրը՝ ձեր Աստուածը, որ հանեցի ձեզ Եգիպտացիներու ճնշումէն: Եւ կբերեմ ձեզ այն երկիրը, որի համար ես ձեռք երկարեցի, որպեսզի տամ այն Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին, եւ կտամ այն ձեզ ժառանգություն, ես՝ Տէրը: Խոսեց բայց Մովսես այսպես Իսրայելի որդիներին, եւ նրանք չլսեցին Մովսեսին սակավահոգութենէն եւ խիստ գործերից: Տէրը ասաց Մովսէսին՝ ասելով, Մուտիր, խոսիր Փարավոնի՝ Եգիպտոսի թագավորի հետ, որպեսզի նա ուղարկի Իսրայելի որդիներին իր երկրից: Խոսեց բայց Մովսես Տիրոջ առաջ՝ ասելով. Ահա Իսրայելի որդիները չլսեցին ինձ, եւ ինչպէս կլսի ինձ Փարավոնը, մինչդեռ ես անբան եմ: Տէրն ասաց Մովսէսին եւ Ահարոնին, եւ հրամայեց նրանց գնալ Փարաւոն թագաւորի մօտ Եգիպտոսի, որպէսզի ուղարկէ Իսրայէլի որդիները Եգիպտոսի երկրից:

Եւ սրանք առաջնորդներն են իրենց հայրենի տների, Ռուբենի որդիները՝ Իսրայելի անդրանկի, Ենովք եւ Փալլուս, Ասրոն եւ Քարմի, այս է Ռուբենի ազգականութիւնը: Եւ որդիները Սիմէոնի՝ Յեմուէլ, Յամեիմ, Աօդ, Յաքեին, Սաար եւ Սաուլ՝ Քանանացի կնոջից, այսոքիկ են ազգատոհմերը Սիմէոնի որդիների: Եւ այս են Ղեւիի որդիների անունները ըստ նրանց ազգականության՝ Գեդսոն, Կաաթ եւ Մերարեի, եւ Ղեւիի կյանքի տարիները՝ հարյուր երեսուն յոթ: Եւ սրանք Գեդսոնի որդիներն են՝ Լոբենեին եւ Սեմեեին, իրենց ընտանիքների տները: Եւ Կահաթի որդիները՝ Ամբրամ, Իսաար, Քեբրոն եւ Ոզեիէլ, եւ Կահաթի կեանքի տարիները՝ հարիւր երեսուն երեք տարի: Եւ որդիները Մերարիի՝ Մողէին եւ Ոմուսէին: Սրանք են Ղեւիի հայրենի տները՝ ըստ իրենց ազգականության: Եւ վերցրեց Ամրամ Յովաբեդը՝ իր հօր եղբօր դուստրը, իրեն կնութեան, եւ ծնաւ նրան Ահարոնը եւ

Մովսէսը, եւ Մարիամը՝ նրանց քոյրը, իսկ Ամրամի կեանքի տարիները՝ հարիւր երեսուներկու տարի: Եւ Իսաարի որդիները՝ Կորե, Նափեկ եւ Զեքրի: Եւ Օզեհէլի որդիները՝ Միսաէլ, Եղիսափան եւ Սեգրեի: Ահարոնը կին առավ Եղիսաբեթին՝ Ամինադաբի դստերը, Նաասոնի քրոջը, եւ նա նրա համար ծնեց Նադաբին, Աբիուդին, Եղիազարին եւ Իթամարին: Որդիք Կորեի՝ Ասեիր, Ելկանա եւ Աբիասար. այս են ազգաբանութիւնք Կորեի: Եւ Եղիազար՝ Ահարոնի որդին, առաւ իր համար կին Փութիէլի դուստերից, եւ նա ծնաւ նրան Փենեէսին: Սրանք են Ղեւտացիների ընտանիքների սկզբնավորները՝ ըստ իրենց սերունդների: Սա՛ Ահարոնն ու Մովսեսն են, որոնց Աստված ասաց հանել Իսրայելի որդիներին Եգիպտոսի երկրից իրենց զօրութեամբ: Սրանք են նրանք, որ խոսեցին Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորի հետ, և հանեցին Իսրայելի որդիներին Եգիպտոսի երկրից՝ ինքը Ահարոնը և Մովսեսը: Այն օրը, երբ Տէրը խոսեց Մովսեսի հետ Եգիպտոս երկրում: Եւ խոսեց Տէրը Մովսէսին՝ ասելով. Ես Տէրն եմ, խոսի՛ր Փարաւոն թագաւորին Եգիպտոսի, որքան ես ասում եմ քեզ: Եւ Մովսէս ասաց Տիրոջ առաջ. Ահա ես տկարաձայն եմ, եւ ինչպէ՞ս Փարաւոնը կը լսէ ինձ:

7

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին՝ ասելով. Ահա ես քեզ աստված եմ տուել Փարաւոնին, եւ Ահարոնը՝ քո եղբայրը՝ քո մարգարէն կը լինի: Դու բայց կխոսես նրան այն ամենը, որ ես քեզ հրամայում եմ, իսկ Ահարոնը՝ քո եղբայրը, կխոսի Փարաւոնի հետ, որպեսզի նա ուղարկի Իսրայելի որդիներին իր երկրից: Ես բայց կը

կարծրացնեմ Փարավոնի սիրտը, եւ կը բազմացնեմ իմ նշանները եւ հրաշքները Եգիպտոսի երկրում: Եւ Փարաւոնը ձեզ չի լսի, եւ ես իմ ձեռքը կը դնեմ Եգիպտոսի վրայ, եւ իմ զօրութեամբ կը հանեմ իմ ժողովուրդը՝ Իսրայէլի որդիները, Եգիպտոսի երկրից մեծ վրէժխնդրութեամբ: Եւ կիմանան բոլոր եգիպտացիները, որ ես եմ Տէրը, երբ ձեռքս երկարեմ Եգիպտոսի վրա, եւ կհանեմ Իսրայէլի որդիներին նրանց միջից: Արեց Մովսեսը և Ահարոնը ճիշտ այնպես, ինչպես հրամայեց նրանց Տերը, այդպես արեցին: Մովսեսը ութսուն տարեկան էր, իսկ նրա եղբայր Ահարոնը՝ ութսուներեք տարեկան, երբ նրանք խոսեցին փարավոնի հետ: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին եւ Ահարոնին՝ ասելով. Եվ եթե փարավոնը խոսի ձեզ հետ՝ ասելով՝ տվեք մեզ նշան կամ հրաշք, ապա կասես քո եղբայր Ահարոնին՝ վերցրու գավազանը եւ նետիր երկրի վրա փարավոնի առաջ եւ նրա ծառաների առաջ, եւ այն կդառնա վիշապ: Մտան Մովսեսն ու Ահարոնը Փարավոնի և նրա ծառաների առաջ և արեցին այնպես, ինչպես Տերը հրամայել էր նրանց, և Ահարոնը գավազանը նետեց Փարավոնի և նրա ծառաների առաջ, և այն վիշապ դարձավ: Փարավոնը կանչեց միասին Եգիպտոսի իմաստունները և կախարդները, և Եգիպտացիների կախարդներն էլ արեցին իրենց կախարդություններով նմանապես: Եւ նետեցին իւրաքանչյուրն իր գավազանը, եւ դարձան վիշապներ, եւ Ահարոնի գավազանը կլանեց նրանց գավազանները: Եւ հաստատուեցաւ սիրտը Փարաւոնի, եւ ոչ լսեց նոցա, ինչպէս հրամայեց նոցա Տէրը:

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Կարծրացել է Փարաւոնի սիրտը, որ չուղարկի ժողովուրդը: Գնա Փարավոնի մոտ առավոտյան, ահա նա ելնում է դեպի ջուրը, և դու կհանդիպես նրան գետի եզերքին,

և այն գավազանը, որ դարձել էր օձ, կառնես քո ձեռքում: Եւ կ՚ասես նրան. Տէրը՝ հեբրայեցիների Աստուածը, ուղարկել է զիս քեզ՝ ասելով. Արձակի՛ր իմ ժողովուրդը, որպէսզի ինձ ծառայէ անապատում, եւ ահա դու չես լսել մինչեւ այժմ: Այս բաները ասում է Տէրը. այսով կիմանաս, որ ես եմ Տէրը. ահա ես հարվածում եմ ձողով, որ իմ ձեռքում է, ջրի վրա, որ գետում է, և այն կփոխվի արյան: Եւ ձուկերը, որ գետում են, կմեռնեն, եւ գետը կհոտի, եւ եգիպտացիները չեն կարողանա խմել ջուր գետից: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ասա՛ քո եղբայր Ահարոնին՝ վերցրո՛ւ քո գաւազանը քո ձեռքիդ մէջ եւ երկարացրո՛ւ քո ձեռքդ Եգիպտոսի ջրերի վրայ, նրանց գետերի վրայ, նրանց ջրանցքների վրայ, նրանց ճահիճների վրայ եւ նրանց ամէն հաւաքուած ջրի վրայ, եւ կը լինի արիւն: Եւ եղաւ արիւն Եգիպտոսի ամբողջ երկրում, փայտերի մէջ եւ քարերի մէջ: Եւ արեցին այսպէս Մովսէսն ու Ահարոնը, ինչպէս Տէրը հրամայեց նրանց, եւ բարձրացնելով իր գաւազանը՝ հարուածեց գետի ջուրը Փարաւոնի առաջ եւ նրա ծառաների առաջ, եւ փոխեց գետի ամբողջ ջուրը արեան: Եւ ձկերը, որ գետում էին, մեռան, եւ գետը հոտեց, եւ եգիպտացիները չկարողացան ջուր խմել գետից, եւ արյունը եղավ Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Արեցին նմանապես նաեւ եգիպտացիների մոգերը իրենց կախարդություններով, եւ կարծրացավ Փարաւոնի սիրտը, եւ նա չլսեց նրանց, ինչպես ասել էր Տէրը: Դարձած սակայն Փարաւոնը մտավ իր տունը եւ չդարձրեց իր միտքը նաեւ այս բանի վրա: Բոլոր եգիպտացիները փորեցին գետի շուրջը, որպեսզի ջուր խմեն, և չէին կարողանում գետից ջուր խմել: Եւ լրացան յոթ օրեր, հետո որ Տէրը հարավ գետը:

Տէրը ասաց Մովսէսին. Մտի՛ր Փարաւոնի մօտ եւ ասա՛ նրան.

այսպէս է ասում Տէրը. Արձակի՛ր իմ ժողովուրդը, որպէսզի ինձ ծառայեն: Եթե դու չես ցանկանում արձակել, ահա ես հարվածում եմ քո բոլոր սահմանները գորտերով: Եւ գետը կբղխեցնէ գորտեր, եւ ելած կմտնեն քո տունը, քո ննջարանների պահեստանոցները, քո անկողինները, քո ծառաների տները, քո ժողովուրդը, քո խմորիչները եւ քո հնոցները: Եվ քեզ վրա, եւ քո ծառաների վրա, եւ քո ժողովրդի վրա կբարձրանան գորտերը:

8

Տէրը ասաց Մովսէսին. Ասա՛ քո եղբոր Ահարոնին՝ ձեռքդ երկարի՛ր քո գավազանով գետերի, ջրանցքների եւ ճահիճների վրա եւ վե՛ր բեր գորտերը: Եւ Ահարոնը ձեռքը ձգեց Եգիպտոսի ջրերի վրա եւ բարձրացրեց գորտերը, եւ գորտերը բարձրացան եւ ծածկեցին Եգիպտոսի երկիրը: Արեցին նմանապես նաեւ եգիպտացիների մոգերը իրենց կախարդություններով, եւ բերեցին գորտերը Եգիպտոսի երկրի վրա: Եւ կանչեց փարաւոնը Մովսէսին եւ Ահարոնին, եւ ասաց. Աղօթեցէ՛ք վասն իմ ղէպի Տէրը, եւ թող հեռացնէ գորտերը ինձնից եւ իմ ժողովուրդից, եւ ես կ՚արձակեմ նրանց, եւ նրանք կը զոհեն Տիրոջը: Ասաց Մովսես Փարավոնին. Կարգադրի՛ր ինձ, թե երբ աղոթեմ քեզ համար, քո ծառաների համար եւ քո ժողովրդի համար, որպեսզի ոչնչացվեն գորտերը քեզնից, քո ժողովրդից եւ ձեր տներից, բացի գետում՝ որ կմնան: Բայց նա ասաց. Վաղը: Ուրեմն ասաց. Ինչպես ասել ես, որպեսզի իմանաս, որ չկա ուրիշ բացի Տիրոջից: Եւ գորտերը կհեռացվեն քեզնից եւ ձեր տներից, եւ բակերից, եւ քո ծառաներից, եւ քո ժողովրդից, բայց միայն գետում կմնան: Գնաց դուրս Մովսեսը և

Ահարոնը Փարավոնի մոտից, և Մովսեսը աղաղակեց Տիրոջը գորտերի որոշման մասին, ինչպես Փարավոնը նշանակել էր: Տերը արեց այնպես, ինչպես Մովսեսն ասաց, և գորտերը մեռան տներից, բակերից ու դաշտերից: Եվ հավաքեցին նրանց կույտ-կույտ, եւ երկիրը հոտեցավ: Տեսնելով բայց, որ եղել է թեթևացում, Փարավոնի սիրտը ծանրացավ, և նա չլսեց նրանց, ճիշտ ինչպես խոսել էր Տերը: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ասա՛ Ահարոնին՝ երկարացրո՛ւ ձեռքդ գաւազանովդ եւ հար երկրի կույտը, եւ մժեղներ կը լինեն մարդկանց մէջ, եւ չորքոտանիների մէջ, եւ Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Ուրեմն Ահարոնը ձեռքով ձգեց գավազանը և հարվածեց երկրի հողին, և մժեղներ եղան մարդկանց վրա, նաև չորքոտանիների վրա, և երկրի ամբողջ հողի վրա մժեղներ եղան: Արեցին նմանապես նաև կախարդները իրենց կախարդություններով՝ հանելու մժեխը, և չկարողացան, և մժեխները եղան ինչպես մարդկանց վրա, այնպես էլ չորքոտանիների վրա: Ուրեմն մոգերը ասացին Փարավոնին. Սա Աստծո մատն է: Եւ Փարավոնի սիրտը կարծրացավ, եւ նա չլսեց նրանց, ինչպես Տէրը խոսել էր: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Վաղ առավոտ վեր կաց եւ կանգնիր Փարաւոնի առաջ, եւ ահա ինքը դուրս կգա դէպի ջուրը, եւ կասես նրան. այսպէս է ասում Տէրը. արձակիր իմ ժողովուրդը, որպէսզի ինձ ծառայեն անապատում: Եթե բայց չես ցանկանում ազատ արձակել իմ ժողովուրդին, ահա ես ուղարկում եմ քեզ վրա, քո ծառաների վրա, քո ժողովրդի վրա և ձեր տների վրա շնաճանճ, և եգիպտացիների տները կլցվեն շնաճանճով, ինչպես նաև այն երկիրը, որի վրա նրանք են: Եւ հրաշագործել կամ փառաւորել կը լինեմ այն օրը Գեսեմի երկիրը, որի վրայ իմ ժողովուրդը կանգնած է, որի վրայ շունճանճը չի լինի այնտեղ, որպէսզի գիտնաս, թէ ես եմ Տէրը՝ Աստուածը ամբողջ

երկրի: Եւ կդնեմ տարբերություն իմ ժողովրդի եւ քո ժողովրդի միջեւ, իսկ վաղը այս երկրի վրա կլինի: Տերը այսպես արեց, և շնաճանճերի բազմություն եկավ Փարավոնի տները, նրա ծառաների տները և Եգիպտոսի ամբողջ երկիրը, և երկիրը ոչնչացվեց շնաճանճերից:

Փարավոնը կանչեց Մովսեսին և Ահարոնին՝ ասելով. Եկեք զոհաբերեք ձեր Տեր Աստծուն այս երկրում: Եւ ասաց Մովսէս. Ոչ հնարաւոր է դառնալ այսպէս, զի Եգիպտացիների գարշութիւնները զոհ մատուցանենք Տիրոջ՝ մեր Աստուծոյ. եթէ զի Եգիպտացիների գարշութիւնները զոհ մատուցանենք նոցա առաջ, քարկոծուինք: Երեք օրվա ճանապարհ կգնանք անապատ, եւ կզոհենք մեր Աստծուն, ինչպես Տէրը ասաց մեզ: Եւ ասաց փարաւոնը. Ես ուղարկում եմ ձեզ, եւ զոհեցէք ձեր Աստծուն անապատում, բայց հեռու չգնաք, ուրեմն աղօթեցէք ինձ համար Տիրոջը: Ասաց Մովսես. Ես կելնեմ քեզանից եւ կաղօթեմ Աստծուն, եւ շունճանճը կհեռանայ քեզանից, քո ծառաներից եւ քո ժողովուրդից վաղը: Բայց Փարաւոն, դարձեալ մի՛ խաբիր՝ չուղարկելով ժողովուրդը Տիրոջը զոհ մատուցելու: Մովսեսը ելավ Փարավոնի մոտից եւ աղոթեց Աստծուն: Տէրը արեց այնպես, ինչպես Մովսեսն ասաց, եւ հեռացրեց շնաճանճերը Փարավոնից, նրա ծառաներից եւ նրա ժողովրդից, եւ ոչ մեկը չմնաց: Եւ Փարաւոնը ծանրացրեց իր սիրտը այս անգամ եւս, եւ չուզեց արձակել ժողովուրդը:

9

Տէրն ասաց Մովսեսին. Մտի՛ր Փարաւոնի մոտ եւ ասա՛ նրան. այսպէս է ասում Տէրը՝ Եբրայեցիների Աստվածը. Արձակի՛ր իմ ժողովրդին, որպեսզի ինձ ծառայեն: Եթե դու չես ցանկանում արձակել իմ ժողովրդին, այլ դեռ տիրապետում ես նրան, Ահա, Տիրոջ ձեռքը կլինի քո անասունների վրա, որոնք դաշտերում են, ձիերի, լծավոր անասունների, ուղտերի, արջառների և ոչխարների վրա՝ չափազանց մեծ մահ: Եւ ես հրաշքներ կգործեմ այն ժամանակ եգիպտացիների անասունների եւ Իսրայելի որդիների անասունների միջեւ, եւ Իսրայելի որդիների բոլոր անասուններից ոչ մեկը չի մեռնի: Եւ Աստված սահ□□□ դրեց՝ ասելով, վաղը Տէրը կատարելու է այս խոսքը երկրի վրա: Եւ արար Տէրը զբանս այս յաւուրն յետնում, եւ մեռան ամենայն անասունք Եգիպտացւոցն, իսկ յանասնոց որդւոցն Իսրայէլի ոչ մեռաւ ոչ ոք: Տեսնելով Փարավոնը, որ Իսրայելի որդիների բոլոր անասուններից ոչ մեկը չմեռավ, Փարավոնի սիրտը կարծրացավ, եւ նա ժողովուրդը չարձակեց: Տէրը ասաց Մովսեսին եւ Ահարոնին՝ ասելով. Դուք վերցրեք ձեր ձեռքերը լի հնոցի մոխրով, եւ Մովսեսը թող ցանի այն երկինք Փարաւոնի եւ նրա ծառաների առաջ: Եւ թող փոշի լինի ամբողջ Եգիպտոսի երկրի վրայ, եւ կլինեն վերքեր՝ բխող պղպջակներ մարդկանց վրայ եւ չորքոտանիների վրայ, մարդկանց մեջ եւ չորքոտանիների մեջ, ամբողջ Եգիպտոսի երկրում: Եվ վերցրեց հնոցի մաքուրը Փարավոնի առաջ, եւ Մովսես ցրեց այն դեպի երկինք, եւ եղան խոցեր, բխող պղպջակներ ինչպես մարդկանց, այնպես էլ չորքոտանիների վրա: Եւ մոգերը չկարողացան կանգնել Մովսեսի առաջ խոցերի պատճառով, քանզի խոցերը եղան մոգերի վրա եւ Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Տէրը խստացրեց Փարաւոնի սիրտը, եւ նա չլսեց նրանց, ինչպէս Տէրն էր հրամայել: Տէրն ասաց

Մովսէսին. Վաղ արթնացիր առավոտյան եւ կանգնիր Փարաւոնի առաջ ու ասա՛ նրան. այսպէս է ասում Տէրը՝ Եբրայեցիների Աստվածը. արձակի՛ր իմ ժողովուրդը, որպեսզի ծառայեն ինձ: Քանզի հիմա ես ուղարկում եմ իմ բոլոր հարվածները քո սրտի, քո ծառաների եւ քո ժողովրդի վրա, որպեսզի իմանաս, որ ինչպես ես, ուրիշ չկա ամբողջ երկրի վրա: Հիմա, որովհետև ձեռքս ձգելով կհարվածեմ քեզ և քո ժողովրդին կսպանեմ, և կոչնչացվես երկրից: Եւ այս բանի համար պահպանուեցար դու, որպեսզի ցուցադրեմ քեզ իմ զօրութիւնը, եւ որպեսզի իմ անունը հռչակուի ամբողջ երկրում: Դեռ ուրեմն դո՞ւ խոչընդոտ ես լինում իմ ժողովրդիս, որ չուղարկես նրանց: Ահա ես վաղը այս ժամին չափազանց շատ կարկուտ կանձրևեցնեմ, որի նմանը չի եղել Եգիպտոսում այն օրից, երբ այն ստեղծվել է, մինչև այսօր: Հիմա ուրեմն շտապիր հավաքել քո անասունները և այն ամենը, ինչ քոնն է դաշտում, քանի որ բոլոր մարդիկ և անասունները, որքան քոնն է դաշտում, բոլոր մարդիկ և անասունները, որոնք գտնվեն դաշտերում և չմտնեն տուն, իսկ նրանց վրա կարկուտ կընկնի, կմեռնեն: Նա, ով վախեցավ Տիրոջ խոսքից Փարավոնի ծառաներից, հավաքեց իր անասունները տները: Ով բայց ուշադրություն չդարձրեց Տիրոջ խոսքին, թողեց անասունները դաշտերում:

Ասաց Տէրը Մովսեսին. Ձգի՛ր քո ձեռքը երկինք, եւ կարկուտ կլինի Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա, մարդկանց վրա, անասունների վրա եւ երկրի վրայի ամբողջ խոտի վրա: Մովսեսը ձեռքը երկինք մեկնեց, և Տերը որոտներ ու կարկուտ ուղարկեց, կրակը երկրի վրայով անցավ, և Տերը կարկուտ տեղաց Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա: Կարկուտ էր, եւ կրակը բոցավառում էր կարկտի մեջ,

իսկ կարկուտը չափազանց շատ էր, որի նմանը չէր եղել Եգիպտոսում այն օրից ի վեր, երբ նրա վրա ազգ է եղել: Կարկուտը հարվածեց Եգիպտոսի ամբողջ երկրում՝ մարդուց մինչև անասուն, և կարկուտը հարվածեց դաշտում եղած ամբողջ խոտը, իսկ կարկուտը ջարդեց դաշտերում եղած բոլոր ծառերը: Բացի Գեսեմ երկրում, որտեղ Իսրայելի որդիները էին, կարկուտ չեղավ: Փարավոնը մարդ ուղարկելով կանչեց Մովսեսին եւ Ահարոնին, եւ ասաց նրանց. Մեղանչել եմ այժմ, Տերը արդար է, իսկ ես եւ իմ ժողովուրդը ամբարիշտ ենք: Աղոթեցեք ուրեմն ինձ համար Տիրոջը, եւ թող դադարեն Աստծո ձայները եւ կարկուտն ու կրակը, եւ ես կուղարկեմ ձեզ, եւ այլեւս չեք մնա: Ասաց նրան Մովսես. Երբ ես դուրս գամ քաղաքից, կտարածեմ իմ ձեռքերը դեպի Տերը, եւ ձայները կդադարեն, եւ կարկուտն ու անձրեւը այլեւս չեն լինի, որպեսզի իմանաս, որ երկիրը Տիրոջն է: Եւ դու եւ քո ծառաները, գիտեմ որ դեռ չեք վախեցել Տիրոջից: Իսկ կտավատն ու գարին հարվածվեցին, քանի որ գարին հասունացած էր, իսկ կտավատը հասկ էր բերում: Բայց ցորենը և հաստակը չհարվածվեցին, քանի որ ուշ էին: Մովսեսը Փարավոնից հեռանալով՝ ելավ քաղաքից դուրս, և ձեռքերը մեկնեց դեպի Տեր, եւ ձայները դադարեցին, եւ կարկուտն ու անձրևը այլևս չէին թափվում երկրի վրա: Տեսնելով բայց Փարավոնը, որ դադարել են անձրևը, կարկուտը և ձայները, նա կրկին մեղանչեց և կարծրացրեց իր սիրտը և իր ծառաների սիրտը: Եւ կարծրացաւ սիրտը Փարաւոնի, եւ նա չուղարկեց Իսրայէլի որդիներին, ինչպէս Տէրը խօսել էր Մովսէսին:

10

Ասաց Տէրը Մովսէսին՝ ասելով. Մտի՛ր Փարաւոնի մօտ, որովհետեւ ես կարծրացրի նրա սիրտը եւ նրա ծառաների սիրտը, որպէսզի այս նշանները յաջորդաբար գան նրանց վրայ: որպեսզի դուք պատմեք ձեր երեխաների ականջներին և ձեր երեխաների երեխաներին, թե որքան ես ծաղրել եմ եգիպտացիներին, և իմ նշանները, որոնք ես արեցի նրանց մեջ, և դուք կիմանաք, որ ես եմ Տերը: Մտավ Մովսեսը և Ահարոնը Փարավոնի առաջ և ասացին նրան. Այսպես է ասում Տեր Աստված Եբրայեցիների. մինչև ե՞րբ չես ցանկանում ամաչել իմ առաջ: Արձակիր իմ ժողովրդին, որպեսզի ինձ պաշտեն: Եթե դու չցանկանաս ուղարկել իմ ժողովրդին, ահա ես վաղը այս ժամին բազմաթիվ մարախներ կբերեմ քո բոլոր սահմանների վրա: Եւ կծածկի երկրի տեսքը, եւ չես կարող տեսնել երկիրը, եւ կուտի երկրի ամբողջ ավելորդը՝ մնացորդը, որ թողել է ձեզ կարկուտը, եւ կուտի ամեն ծառը, որ աճում է ձեզ համար երկրի վրա: Եւ կը լցուին քո տները եւ քո ծառաների տները, եւ բոլոր տները ամբողջ Եգիպտացիների երկրում, որոնք երբեք չեն տեսել քո հայրերը, ոչ էլ նրանց նախահայրերը, այն օրից, երբ եղել են երկրի վրա, մինչեւ այս օրը, եւ Մովսէսը շրջուելով՝ ելաւ Փարաւոնի մոտից: Եւ ասում են Փարաւոնի ծառաները նրան. Մինչեւ ե՞րբ այս մեզ համար գայթակղութիւն կը լինի: Արձակի՛ր այդ մարդիկը, որպէսզի ծառայեն իրենց Աստծուն, թէ՞ ուզում ես իմանալ, որ Եգիպտոսը կորել է: Եւ դարձրին Մովսէսին ու Ահարոնին դէպի Փարաւոն, եւ ասաց նրանց. Գնացէք եւ ծառայեցէք ձեր Տէր Աստծուն, բայց ովքե՞ր են գնացողները: Եւ Մովսես ասում է. Երիտասարդների եւ ծերերի հետ կգնանք, մեր որդիների ու դուստրերի, ոչխարների ու արջառների հետ, որովհետեւ Տիրոջ տոնն է: Եւ ասաց նրանց. Թող այդպէս Տէրը ձեզ հետ լինի, ինչպէս որ ես ձեզ ուղարկում եմ,

միթէ՞ եւ ձեր ընտանիքները: Տեսէ՛ք, որ չարութիւնը ձեզ վրայ է: Ոչ այսպես, այլ թող գնան մարդիկ եւ թող ծառայեն Աստծուն, քանզի դուք այս էք փնտռում. եւ հանեցին նրանց Փարաւոնի դիմացից: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ձգի՛ր ձեռքդ Եգիպտոսի երկրի վրայ, եւ թող մարախը բարձրանայ երկրի վրայ ու կերի երկրի ամբողջ խոտը եւ ծառերի ամբողջ պտուղը, որ կարկուտը թողել էր: Եւ Մովսեսը բարձրացրեց գավազանը դեպի երկինք, եւ Տերը հարավային քամի բերեց երկրի վրա՝ ամբողջ այդ օրը եւ ամբողջ գիշերը: Առավոտ եղավ, եւ հարավային քամին վերցրեց մարախը: Եւ բերաւ զայն ամբողջ Եգիպտոսի երկրի վրայ, եւ հանգչեցաւ Եգիպտոսի բոլոր սահմանների վրայ՝ խիստ բազմաթիւ, նախկինում նման մարախ չէր եղել, եւ դրանից յետոյ այդպիսին չի լինի: Եւ ծածկեց երկրի տեսքը, եւ ապականվեց երկիրը, եւ կերավ երկրի ամեն խոտը եւ ծառերի ամեն պտուղը, որ մնացել էր կարկտից, ոչինչ կանաչ չմնաց ծառերում եւ դաշտի ամեն խոտում՝ Եգիպտոսի ամբողջ երկրում:

Շտապեց բայց Փարավոնը կանչել Մովսեսին և Ահարոնին՝ ասելով. Մեղանչել եմ Տեր Աստծո ձերի առաջ և ձեր դեմ: Ընդունեցեք ուրեմն իմ մեղքը դեռ հիմա, և աղոթեցեք ձեր Տեր Աստծուն, և թող հեռացնի ինձնից այս մահը: Մովսեսը ելավ Փարավոնի մոտից եւ աղոթեց Աստծուն: Եւ Տէրը ուժեղ քամի փոխեց ծովից, եւ վերցրեց մարախը, եւ նետեց այն կարմիր ծովը, եւ ոչ մի մարախ չմնաց Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Եւ Տէրը կարծրացրեց Փարաւոնի սիրտը, եւ նա չարձակեց Իսրայէլի որդիներին: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ձգի՛ր ձեռքդ երկինք, եւ թող խաւար լինի Եգիպտոսի երկրի վրայ, շօշափելի խաւար: Մովսեսը ձեռքը երկինք մեկնեց, և Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա երեք օր

խավար, մթություն ու փոթորիկ եղավ: Եվ ոչ ոք տեսավ զեղբայրն իւր երեք օր, եւ ոչ ոք յարեաւ ի անկողնոյ իւրմէ երեք օր, բայց ամենայն որդւոց Իսրայէլի լոյս էր ամենայն տեղիս ուր բնակէին: Եւ Փարաւոնը կանչեց Մովսէսին եւ Ահարոնին՝ ասելով. Գնացէք, ծառայեցէք ձեր Տէր Աստծուն, բայց ոչխարներն ու արջառները թողէք, իսկ ձեր ապրանքը թող գնայ ձեզ հետ: Եւ ասաց Մովսէսը. Այլ դու եւս կտաս մեզ ողջակէզներ եւ զոհեր, որ կատարենք մեր Տէր Աստծուն: Եւ մեր անասունները կը գան մեզ հետ, եւ խարույկ մը չենք թողնի, քանզի նրանցից կը վերցնենք՝ պաշտելու համար մեր Տէր Աստծուն, իսկ մենք չգիտենք թէ ինչով պիտի պաշտենք մեր Տէր Աստծուն, մինչեւ որ այնտեղ հասնենք: Կարծրացրեց բայց Տէրը Փարավոնի սիրտը, եւ չուզեց ուղարկել զանոնք: Եւ ասում է Փարաւոնը. Գնա՛ հեռու ինձնից, զգուշացի՛ր քեզ համար՝ դարձեալ տեսնելու իմ դէմքը, որովհետեւ որ օրը երեւաս ինձ, կը մեռնես: Ասում է Մովսես. Ասել ես, թե այլևս չեմ երևալու քեզ դեմ առ դեմ:

11

Տէրը Մովսէսին ասաց. Դեռ մի հարված եմ բերելու Փարաւոնի եւ Եգիպտոսի վրայ, եւ դրանից հետո նա ձեզ այստեղից կ’ուղարկի, իսկ երբ ձեզ ամեն ինչով հանդերձ ուղարկի, բոլորովին կը վտարի ձեզ: Խոսիր ուրեմն գաղտնի ժողովրդի ականջներին, և թող յուրաքանչյուրը իր մերձավորից խնդրի արծաթե և ոսկե անոթներ ու հագուստ: Տերը շնորհ տվեց իր ժողովրդին եգիպտացիների առաջ, եւ նրանք փոխ տվեցին նրանց, եւ Մովսես մարդը շատ մեծ եղավ եգիպտացիների առաջ, եւ փարավոնի առաջ, եւ նրա

ծառաների առաջ: Եվ Մովսես ասաց. Այսպես է ասում Տերը. կեսգիշերին ես կմտնեմ Եգիպտոսի մեջ: Եւ կմեռնի ամեն անդրանիկ Եգիպտոսի երկրում՝ Փարաւոնի անդրանկից, որ նստած է գահին վրա, մինչեւ քարաղացի մօտ գտնուող ծառայուհու անդրանիկը, եւ մինչեւ ամենայն անասունի անդրանիկը: Եւ կլինի մեծ աղաղակ ամբողջ Եգիպտոսի երկրում, որպիսին երբեք չի եղել, եւ որպիսին այլեւս չի լինի: Եւ ամենայն Իսրայէլի որդիների մէջ շուն չպիտի գրուխէ իր լեզուով, մարդէ մինչեւ անասուն, որպէսզի գիտնաս թէ որչափ զարմանալի տարբերութիւն պիտի դնէ Տէրը Եգիպտացիների եւ Իսրայէլի միջեւ: Եւ կիջնեն բոլոր ծառաները քո այս դեպի ես, եւ կերկրպագեն ինձ, ասելով. Ելիր դու եւ բոլոր ժողովուրդը քո, որ դու առաջնորդես, եւ հետո այս բաներից կելնեմ: Ելավ բայց Մովսես Փարավոնից բարկությամբ: Տէրը ասաց Մովսէսին. Փարաւոնը ձեզ չի լսի, որպէսզի ես բազմացնեմ իմ նշանները եւ զարմանքները Եգիպտոսի երկրում: Մովսեսը և Ահարոնը կատարեցին այդ բոլոր նշանները և հրաշքները Եգիպտոս երկրում Փարավոնի առաջ, բայց Տերը կարծրացրեց Փարավոնի սիրտը, և նա չլսեց՝ Իսրայելի որդիներին Եգիպտոս երկրից հեռացնելու համար:

12

Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին եւ Ահարոնին Եգիպտոսի երկրում՝ ասելով Այս ամիսը ձեզ համար ամիսների սկիզբն է, առաջինն է ձեզ համար տարվա ամիսներում: Խոսի՛ր ամբողջ Իսրայելի որդիների ժողովին՝ ասելով. այս ամսվա տասներորդին թող

յուրաքանչյուրը վերցնի ոչխար ըստ հայրենի տների, յուրաքանչյուրը ոչխար ըստ տան: Եթե սակավաթիվ են տանը, այնպես որ բավարար չլինեն ոչխարի համար, կբռնի իր հետ իր մերձավոր հարևանը, ըստ հոգիների թվի, յուրաքանչյուրը իրեն բավարարը կհամարվի ոչխարի համար: Կատարյալ արու տարեկան ոչխար կլինի ձեզ համար, գառներից և նոխազներից կառնեք: Եւ այն ձեզ պահված կլինի մինչեւ այս ամսվա տասնչորսերորդ օրը, եւ Իսրայէլի որդիների ժողովի ամբողջ բազմությունը կզենի այն երեկոյան: Եւ նրանք կառնեն արիւնից եւ կդնեն երկու դռան սեմերի վրայ եւ դռան վերնախորանի վրայ այն տուներում, որտեղ ուտեն զայն նոցա մէջ: Եւ կերիցեն զմիսն այս գիշերով՝ հրով տապակած, եւ անխմոր հաց դառն խոտերով հանդերձ կերիցեն: Ոչ կուտեք նոցանից հում, ոչ եփած ջրով, այլ խորոված հրով՝ գլուխ հանդերձ ոտիւք եւ փորոտիւք: Նրանից ոչինչ չպետք է մնա մինչև առավոտ, և նրա ոսկորները չպետք է կոտրեք, իսկ նրանից մնացածը մինչև առավոտ կրակով պետք է այրեք: Այսպես կուտեք դա՝ ձեր մեջքերը գոտիապատած, ձեր ոտքերին կօշիկներ, ձեր ձեռքերում գավազաններ, և կերեք դա շտապությամբ. Զատիկ է Տիրոջը: Եւ անցնելու եմ Եգիպտոսի երկրում այս գիշերը, եւ հարելու եմ ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում՝ մարդուց մինչեւ անասուն, եւ Եգիպտացիների բոլոր աստուածների վրա վրէժխնդրութիւն եմ գործելու, ես՝ Տէրը: Եւ արիւնը ձեզ նշան կլինի այն տների վրայ, որտեղ դուք էք, եւ կտեսնեմ արիւնը եւ կծածկեմ ձեզ, եւ ձեր մեջ ոչնչացման հարված չի լինի, երբ հարվածեմ Եգիպտոսի երկրում:

Եւ այս օրը ձեզ յիշատակ կլինի, եւ կտօնէք այն որպէս տօն Տիրոջ բոլոր ձեր սերունդներում. յաւիտենական օրէնքով կտօնէք այն:

Յոթ օր անխմոր հաց պիտի ուտէք, իսկ առաջին օրից պիտի հեռացնէք խմորը ձեր տներից. ով որ խմոր ուտէ, այն հոգին պիտի ոչնչացուի Իսրայէլից՝ առաջին օրից մինչեւ եօթներորդ օրը: Եւ առաջին օրը կոչվելու է սուրբ, եւ յոթերորդ օրը սուրբ կոչված կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չեք անի նրանց մեջ, բացի այն ամենից, ինչ կարվի ամեն հոգու համար, միայն սա կարվի ձեզ համար: Եւ դուք պիտի պահէք այս պատուիրանը, քանզի այս օրը ես պիտի հանեմ ձեր զօրութիւնը Եգիպտոսի երկրից, եւ դուք պիտի կատարէք այս օրը ձեր սերունդներում որպէս յաւիտենական օրէնք: Սկսելով առաջին ամսվա տասնչորսերորդ օրը, երեկոյից կուտեք բաղարջ հաց, մինչեւ ամսվա քսանմեկերորդ օրը, մինչեւ երեկոյ: Յոթ օր խմոր չպետք է գտնվի ձեր տներում. ով որ ուտի խմորեղ, այն հոգին կոչնչացվի Իսրայելի ժողովից, թէ՛ օտարների մեջ, թէ՛ երկրի բնիկների մեջ: Ամեն խմորեղ հաց մի՛ կերեք, այլ ձեր բոլոր բնակավայրերում անխմոր հաց կերեք:

Մովսես կանչեց Իսրայելի որդիների ամբողջ ծերակույտը եւ ասաց նրանց. Գնացեք, առեք ձեզ համար ոչխար ըստ ձեր ազգականության եւ զոհեք զատիկը: Կվերցնեք զոպայի հունչ մը, և թաթախելով արյան մեջ որ դրան քով է, կդնեք սեմին վրա և երկու դռնաբաց սեմերուն վրա, այն արյունէն որ դրան քով է, իսկ դուք չելնեք իւրաքանչյուր ձեր տան դռնէն մինչև առավոտ: Եւ Տէրը կանցնի հարուածելու Եգիպտացիներին, եւ կտեսնի արիւնը դռան սեմին վրայ եւ երկու դռան սեմերին վրայ, եւ Տէրը կանցնի դռնէն, եւ չի թողնի ոչնչացնողին մտնել ձեր տունը՝ հարուածելու: Եւ պահեցէք այս խօսքը որպէս օրէնք ձեզ համար եւ ձեր որդիներուն համար մինչեւ յաւիտեան: Եթե դուք մտնեք այն

երկիրը, որը Տերը կտա ձեզ, ինչպես խոսեց, պահեք այս պաշտամունքը: Եւ կլինի, եթե ձեր որդիները ասեն ձեզ՝ ՙինչ է այս պաշտամունքը: Եւ կասէք նրանց. Զատկի զոհն է այս Տիրոջը, որովհետեւ նա ծածկեց Իսրայէլի որդիներուն տները Եգիպտոսի մէջ, երբ հարուածեց եգիպտացիներուն, բայց մեր տները փրկեց: Եւ ժողովուրդը խոնարհելով երկրպագութիւն ըրաւ: Եվ հեռանալով արեցին Իսրայելի որդիները, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին եւ Ահարոնին, այնպես արեցին:

Եղավ բայց կեսգիշերին, եւ Տէրը հարվածեց ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում, սկսած Փարավոնի անդրանիկից, որ նստած էր գահի վրա, մինչեւ գերի կնոջ անդրանիկը, որ փոսում էր, եւ մինչեւ ամեն անասունի անդրանիկը: Եւ Փարավոնը, նրա ծառաները եւ բոլոր եգիպտացիները գիշերով ելան, եւ մեծ աղաղակ եղավ ամբողջ Եգիպտոսի երկրում, քանզի տուն չկար, որում մեռած չլիներ: Եւ Փարաւոնը գիշերով կանչեց Մովսէսին ու Ահարոնին եւ ասաց նրանց. Վերացէ՛ք եւ ելէ՛ք իմ ժողովրդի միջից, թէ՛ դուք, թէ՛ Իսրայէլի որդիները, գնացէ՛ք եւ ծառայեցէ՛ք ձեր Տէր Աստծուն, ինչպէս ասում էք: Եւ վերցնելով ձեր ոչխարներն ու արջառները՝ գնացէք, օրհնեցէք նաեւ ինձ: Եւ Եգիպտացիները ճնշում էին ժողովրդին՝ եռանդով դուրս հանելու նրանց երկրից, քանզի ասացին, որ մենք բոլորս մեռնում ենք: Ժողովուրդը վերցրեց իր խմորը՝ նախքան իր խմորները խմորվելը, կապված իր հագուստների մեջ՝ իր ուսերի վրա: Իսրայելի որդիները արեցին այնպես, ինչպես Մովսեսը հրամայել էր նրանց, և եգիպտացիներից խնդրեցին արծաթե և ոսկե անոթներ ու հագուստ: Եւ Տէրը շնորհք տվեց իր ժողովրդին եգիպտացիների առաջ, եւ նրանք փոխ տվեցին իրենց, եւ

կողոպտեցին եգիպտացիներին:

Ելնելով Ռամեսեից դեպի Սոկքովթ, Իսրայելի որդիները՝ վեց հարյուր հազար հետեւակ տղամարդիք՝ բացի ապրանքներից: Եւ բազում խառն ժողովուրդ բարձրացաւ նրանց հետ, եւ ոչխարներ, եւ արջառներ, եւ անասուններ՝ խիստ բազում: Եւ նրանք եփեցին այն խմորը, որ հանել էին Եգիպտոսից, բաղարջ հացեր, քանզի չէր խմորեցել, որովհետեւ Եգիպտացիները արտաքս էին հանել նրանց, եւ չէին կարողացել մնալ, եւ ոչ էլ պաշար էին պատրաստել իրենց համար ճանապարհի համար: Իսրայելի որդիների բնակությունը, որը նրանք բնակեցին Եգիպտոսի երկրում և Քանաանի երկրում, չորս հարյուր երեսուն տարի էր: Եւ եղաւ չորս հարյուր երեսուն տարիներից յետոյ, ելաւ Տիրոջ ամբողջ զօրութիւնը Եգիպտոսի երկրից գիշերով: Պահպանություն է Տիրոջը, որպեսզի հանի նրանց Եգիպտոսի երկրից. այն գիշերը այս պահպանություն է Տիրոջը, որպեսզի լինի բոլոր Իսրայելի որդիների համար նրանց սերունդներում: Տէրը ասաց Մովսէսին եւ Ահարոնին. այս է զատկի օրէնքը. ոչ մի օտարազգի չպիտի ուտէ դրանից: Եւ բոլոր ծառային կամ արծաթով գնվածին թլփատես նրան, եւ ապա նա կուտի դրանից: Պանդուխտը կամ վարձու աշխատողը չպետք է ուտի դրանից: Մեկ տան մեջ կուտվի, և չեք հանի տանից միսերը դուրս, և ոսկոր չեք խորտակի նրանից: Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը կանի այն: Եթե ինչ-որ օտարական մոտենա ձեզ՝ Տիրոջը զատիկ կատարելու համար, թլփատի՛ր նրա բոլոր արական սեռը, և այնժամ նա մոտենա այն կատարելու, և կլինի ինչպես երկրի բնիկը, բոլոր անթլփատները չեն ուտի դրանից: Մեկ օրենք կլինի բնիկի համար և ձեզ մոտ եկած օտարականի համար: Եւ Իսրայէլի

որդիները արեցին, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսէսին եւ Ահարոնին նրանց հանդէպ, այսպէս արեցին: Եւ եղաւ այն օրը, Տէրը հանեց Իսրայէլի որդիներին Եգիպտոսի երկրից նրանց զօրութեամբ:

13

Տէրը ասաց Մովսէսին՝ ասելով, Սրբագործիր ինձ համար ամեն անդրանիկ առաջնածին, որ բացում է ամեն արգանդ Իսրայելի որդիների մեջ՝ մարդուց մինչև անասուն, ինձ է: Ասաց Մովսես ժողովրդին. հիշեցեք այս օրը, երբ դուրս ելաք Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից, որովհետև Տերը հզոր ձեռքով հանեց ձեզ այստեղից, և խմոր չպիտի ուտվի: Որովհետև այսօր դուք ելնում եք երիտասարդների ամսում: Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ բերի Քանանացիների, Քետացիների, Ամորհացիների, Եւացիների, Յեբուսացիների, Գերգեսացիների եւ Փերեզացիների երկիրը, որը երդվեց քո հայրերին տալ քեզ՝ կաթով ու մեղրով հոսող երկիր, ապա կատարես այս ծառայությունը այս ամսում: Վեց օր բաղարջ հաց կուտեք, իսկ յոթերորդ օրը Տիրոջ տոնն է: Բաղարջ կերիցէք յոթ օր, ոչ երեւեսցի քեզ խմորեալ, եւ ոչ եղիցի քեզ խմոր ամենայն սահմանս քո: Եւ կը հայտնես քո որդուն այն օրը՝ ասելով. Այս պատճառով արեց Տէր Աստուածը ինձ, երբ ես ելնում էի Եգիպտոսից: Եւ կլինի քեզ նշան քո ձեռքի վրա, եւ յիշատակ քո աչքերի առաջ, որպեսզի Տիրոջ օրենքը քո բերանում լինի, քանզի հզոր ձեռքով Տէր Աստված քեզ հանեց Եգիպտոսից: Եւ պահեցէք այս օրէնքը ըստ սահմանուած ժամանակների, օրէցօր:

Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ ներածի Քանանացիների երկիրը, ինչպես երդվեց քո հայրերին, եւ այն քեզ կտա: Եւ կը զատես ամեն անասուն որ բացում է արգանդը, արուները Տիրոջը, ամեն անասուն որ բացում է արգանդը քո խաշանցից կամ քո անասուններից, որքան էլ որ ծնվի քեզ, արուները կը սրբագործես Տիրոջը: Էշի արգանդ բացող ամեն զավակին կփոխանակես ոչխարով, իսկ եթե չփոխանակես՝ կփրկես այն, քո որդիների ամեն անդրանիկին կփրկես: Եթե բայց քո որդին հարցնի քեզ սրանցից հետո՝ ասելով, ինչ է սա, ապա կասես նրան, որ հզոր ձեռքով Տերը մեզ հանեց Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տանից: Երբ բայց Փարավոնը կարծրացրեց՝ չուղարկելու մեզ, նա սպանեց ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում՝ մարդկանց անդրանիկներից մինչև անասունների անդրանիկները: Այս պատճառով ես զոհաբերում եմ Տիրոջը ամեն արգանդ բացող արական սեռը, և փրկագնում եմ իմ որդիների ամեն անդրանիկին: Եւ կլինի նշանի համար քո ձեռքի վրայ, եւ անշարժ քո աչաց առաջ, քանզի հզոր ձեռքով հանեց քեզ Տէրը Եգիպտոսից:

Երբ Փարավոնը ուղարկեց ժողովրդին, Աստված նրանց չառաջնորդեց Փղշտացիների երկրի ճանապարհով, որովհետև մոտ էր, քանի որ Աստված ասաց՝ գուցե ժողովուրդը զղջա պատերազմ տեսնելով, եւ վերադառնա Եգիպտոս: Եւ Աստուած շրջապատեց ժողովրդին ճանապարհով դեպի անապատ, դեպի Կարմիր ծով, իսկ հինգերորդ սերնդում ելան Իսրայելի որդիները Եգիպտոսի երկրից: Եւ Մովսեսը վերցրեց Հովսեփի ոսկորները իր հետ, քանզի նա երդումով երդվեցրել էր Իսրայելի որդիներին՝ ասելով. Տերը անպայման կայցելի ձեզ, եւ դուք կբարձրացնեք իմ

ոսկորները այստեղից ձեզ հետ:

Իսրայելի որդիները Սոկքոթից ելնելով՝ բանակ դրեցին Եթամում, անապատի մոտ: Բայց Աստված առաջնորդում էր նրանց՝ ցերեկը ամպի սյամբ՝ ցույց տալու նրանց ճանապարհը, իսկ գիշերը՝ հրի սյամբ: Ոչ դադարեց սակայն ամպի սյունը օրվա ընթացքում, եւ հրի սյունը գիշերվա ընթացքում, ամբողջ ժողովրդի առջեւ:

14

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին, և դարձած՝ թող բանակատեղի դնեն բնակավայրի դիմաց, Մագդողուի և ծովի միջև, Բեեղսեպփոնի հանդիպակաց, նրանց առջև բանակատեղի կը դնես ծովի վրա: Եւ Փարաւոնը կասէ իր ժողովուրդին. Իսրայէլի որդիները կը մոլորին այս երկրին մէջ, քանզի անապատը փակել է նրանց: Ես սակայն կը կարծրացնեմ Փարավոնի սիրտը, եւ նա կը հետապնդէ նոնց ետեւէն, եւ ես կը փառաւորուիմ Փարավոնով եւ անոր ամբողջ զօրագունդով, եւ բոլոր Եգիպտացիները պիտի ճանչնան թէ ես եմ Տէրը, եւ անոնք այնպէս ըրին: Եւ հաղորդուեց Եգիպտացիների թագաւորին, որ ժողովուրդը փախել է, եւ փոխուեց Փարաւոնի եւ նրա ծառաների սիրտը ժողովրդի վրայ, եւ ասացին. Ի՞նչ է այս, որ արինք՝ Իսրայէլի որդիներին ուղարկելով, որ մեզ չծառայեն: Ուրեմն Փարավոնը լծեց իր կառքերը և իր ամբողջ ժողովուրդը տարավ իր հետ, Եւ վերցրեց վեց հարյուր ընտիր կառքեր, եւ ամբողջ ձին Եգիպտացիների, եւ երրորդ աստիճանի սպաներ բոլորի վրա: Եւ Տէրը խստացրեց Եգիպտոսի թագաւոր Փարաւոնի եւ նրա

ծառաների սիրտը, եւ հետապնդեց Իսրայէլի որդիներին, իսկ Իսրայէլի որդիները ելնում էին բարձրացրած ձեռքով: Եւ հետապնդեցին եգիպտացիները նրանց, եւ գտան նրանց բանակատեղի դրած ծովի մոտ, եւ Փարաւոնի ամբողջ հեծելազորը եւ կառքերը, եւ հեծյալները, եւ նրա զորքը՝ բնակավայրի դիմաց, Բեեղսեփփոնի հանդիպակաց: Եւ Փարաւոնը մոտեցաւ, եւ Իսրայէլի որդիները վեր նայելով իրենց աչքերով տեսնում են, որ եգիպտացիները բանակ էին դրել իրենց ետեւից, եւ շատ վախեցան, իսկ Իսրայէլի որդիները գոչեցին դէպի Տէրը: Եւ ասացին Մովսէսին. Միթէ՞ Եգիպտոսի երկրում գերեզմաններ չկային, որ մեզ հանեցիր անապատում մեռցնելու համար. ինչ է այս, որ արեցիր մեզ՝ Եգիպտոսից հանելով: Ո՞չ այս էր այն խոսքը, որ մենք քեզ ասացինք Եգիպտոսում՝ թող մեզ, որպեսզի ծառայենք եգիպտացիներին: Ավելի լավ է մեզ համար ծառայել եգիպտացիներին, քան մեռնել այս անապատում:

Ասաց Մովսես ժողովրդին. Քաջալերվեցեք, կանգնեցեք և տեսեք Տիրոջ փրկությունը, որ Նա այսօր կտա ձեզ, քանզի ինչպես տեսել եք եգիպտացիներին այսօր, այլևս չեք տեսնի նրանց հավիտյանս: Տէրը ձեզ համար կպատերազմի, իսկ դուք կլռեք: Տէրը ասաց Մովսէսին. Ինչո՞ւ ես կանչում ինձ: Խօսիր Իսրայէլի որդիներին, եւ թող ճանապարհ ընեն: Եւ դու վերցրու քո գավազանը եւ երկարացրու քո ձեռքը ծովի վրա, եւ պատառիր զայն, եւ թող Իսրայելի որդիները մտնեն ծովի մեջտեղը ըստ չորի: Եւ ահա ես կը խստացնեմ Փարաւոնի եւ բոլոր եգիպտացիների սիրտը, եւ նրանք կը մտնեն նրանց ետեւից, եւ ես կը փառաւորուեմ Փարաւոնի մէջ եւ նրա ամբողջ զօրագնդի մէջ, եւ կառքերի մէջ, եւ նրա ձիերի մէջ: Եւ բոլոր եգիպտացիները կիմանան, որ ես եմ

Տէրը, երբ ես փառաւորուեմ Փարաւոնի, նրա կառքերի եւ ձիերի վրայ: Եւ հեռացաւ Աստծո հրեշտակը, որ առաջնորդում էր Իսրայելի որդիների բանակատեղիին, եւ գնաց նոցա ետեւից, եւ ամպի սյունը հեռացաւ նոցա դիմացից եւ կանգնեց նոցա ետեւում: Եւ մտավ եգիպտացիների բանակի եւ Իսրայելի բանակի մեջտեղը, եւ կանգնեց, եւ եղավ խավար ու մթություն, եւ գիշերը անցավ, եւ նրանք ամբողջ գիշեր միմյանց չխառնվեցին: Մովսեսը ձեռքը ձգեց ծովի վրա, և Տերը ամբողջ գիշեր բուռն հարավային քամով ծովը հետ քշեց ու ծովը չորացրեց, և ջուրը պատռվեց: Եւ Իսրայելի որդիները մտան ծովի մեջտեղը ըստ չորի, եւ նրա ջուրը պարիսպ էր աջից, եւ պարիսպ ձախից:

Եւ եգիպտացիները հետապնդեցին եւ մտան նրանց ետեւից, եւ Փարաւոնի բոլոր ձիերը, եւ կառքերը, եւ հեծյալները՝ ծովի մեջ: Եղավ առավոտյան պահին, և Տերը նայեց Եգիպտացիների բանակատեղիի վրա հրի և ամպի սյունից, և շփոթեց Եգիպտացիների բանակատեղին: Եւ կապեց նրանց կառքերի անիւները, եւ տարաւ նրանց բռնութեամբ, եւ Եգիպտացիները ասացին. Փախչենք Իսրայէլի դէմքից, որովհետեւ Տէրը պատերազմում է նրանց համար Եգիպտացիների դէմ: Տէրը ասաց Մովսէսին. Ձեռքդ ձգիր ծովի վրայ, եւ թող ջուրը վերադառնայ ու ծածկի եգիպտացիներին, նրանց կառքերը եւ հեծեալներին: Ձգեց դարձյալ Մովսես ձեռքը ծովի վրա, և ջուրը վերադարձավ օրվա ժամանակ երկրի վրա, իսկ եգիպտացիները փախան ջրի տակ, և Տերը թափեց եգիպտացիներին ծովի մեջ: Եվ վերադարձած ջուրը ծածկեց կառքերը եւ հեծյալներին, եւ Փարավոնի ամբողջ զորությունը, որոնք մտել էին նրանց հետեւից ծով, եւ նրանցից ոչ մեկը չմնաց: Իսկ Իսրայելի որդիները գնացին

ծովի մեջով չոր ցամաքով, իսկ ջուրը նրանց համար պարիսպ էր աջից և պարիսպ ձախից: Եւ փրկեց Տէրը Իսրայէլը այն օրը Եգիպտացիների ձեռքից, եւ տեսաւ Իսրայէլ Եգիպտացիներին մեռեալ ծովու եզերքին: Իսրայելը տեսավ մեծ ձեռքը, որ Տերը արեց եգիպտացիներին, և ժողովուրդը վախեցավ Տիրոջից, և հավատացին Աստծուն և Նրա ծառա Մովսեսին:

15

Այնժամ Մովսեսը և Իսրայելի որդիները երգեցին այս երգը Աստծուն և ասացին՝ Երգենք Տիրոջը, քանզի փառաբար փառավորվել է, ձին և հեծյալը նետեց ծով: Օգնական և պաշտպանիչ եղավ ինձ փրկության համար, սա իմ Աստվածն է, և փառավորեմ նրան, իմ հոր Աստվածը, և բարձրացնեմ նրան: Տէրը պատերազմներ է խորտակում, Տէր է անունը նրա: Փարավոնի կառքերը և նրա զորությունը նետեց ծով, ընտրյալ հեծյալները և սպարապետները կլանվեցին կարմիր ծովում: Ծովը ծածկեց նրանց, նրանք խորտակվեցին խորքը, ինչպես քար: Քո աջը, Տէ՛ր, փառավորվել է զորությամբ, քո աջ ձեռքը, Տէ՛ր, ջարդել է թշնամիներին: Եւ քո փառքի մեծութեամբ ջարդեցիր հակառակորդներին, ուղարկեցիր քո բարկութիւնը, որ կերաւ նրանց որպէս յարդ: Եւ քո բարկութեան հոգով բաժանուեցաւ ջուրը, ջրերը պարսպի պէս կարծրացան, ալիքները ծովու մէջ կարծրացան: Ասաց թշնամին. Հետապնդելով կհասնեմ, կբաժանեմ աւարը, կլցնեմ հոգիս, կսպանեմ իմ սրով, կիշխի իմ ձեռքը: Դու ուղարկեցիր քո հոգին, ծովը ծածկեց նրանց, նրանք ընկղմվեցին ինչպես կապար ուժեղ ջրերում: Ո՞վ է նման քեզ

աստվածների մեջ, Տէ՛ր, ո՞վ է նման քեզ՝ փառավորված սրբերի մեջ, հրաշալի փառքերի մեջ, հրաշքներ գործող: Ձգեցիր աջ ձեռքդ, երկիրը կլանեց նրանց: Քո արդարությամբ ուղղորդեցիր քո այս ժողովուրդը, որ փրկեցիր, քո ուժով մխիթարեցիր դեպի քո սուրբ բնակարանը: Լսեցին ազգերը եւ բարկացան, ցավեր բռնեցին Փղշտացիների բնակիչներին: Այնժամ շտապեցին Եդոմի առաջնորդները, եւ Մովաբացիների իշխանները, դող բռնեց նրանց, հալվեցին բոլոր Քանանում բնակվողները: Թող դողդոջ ու վախ ընկնեն նրանց վրա, քո բազկի մեծությամբ թող քարանան, մինչև որ անցնի քո ժողովուրդը, Տէր, մինչև որ անցնի քո այս ժողովուրդը, որ ձեռք բերեցիր: Ներածելով տնկիր զնոսա ի լեռն ժառանգութեան քո, ի պատրաստ բնակարան քո, զոր պատրաստեցեր, Տէր, սրբարան, Տէր, զոր պատրաստեցին ձեռք քո: Տերը թագավորում է դարերս, և դարերի վրա, և դեռևս: Որովհետև Փարավոնի ձին կառքերով և հեծյալներով հետ մտավ ծով, և Տերը նրանց վրա բերեց ծովի ջուրը, իսկ Իսրայելի որդիները գնացին ծովի մեջտեղում՝ ցամաքով:

Մարիամ մարգարեուհին, Ահարոնի քույրը, տավիղը ձեռքին առնելով, եւ բոլոր կանայք ելան նրա հետեւից տավիղներով ու պարերով: Սկսեց նրանցից Մարիամը՝ ասելով. Երգենք Տիրոջը, որովհետև փառաբար փառավորվել է. ձին և հեծյալը նետեց ծով: Մովսեսը հեռացրեց Իսրայելի որդիներին Կարմիր ծովից եւ տարավ նրանց Սուր անապատը, եւ նրանք երեք օր գնացին անապատում, եւ ջուր չգտան, որպեսզի խմեն: Եկան Մեռռա, բայց չկարողացան խմել Մեռռայի ջրից, քանզի դառն էր. այդ պատճառով անվանեց այդ տեղի անունը Դառնություն: Եւ տրտնջեց ժողովուրդը Մովսեսի վրա՝ ասելով. Ի՞նչ խմենք:

Աղաղակեց Մովսեսը Տիրոջը, եւ Տէրը ցույց տվեց նրան փայտ մը, եւ նա նետեց այն ջուրը, եւ ջուրը քաղցրացաւ: Այնտեղ նա դրեց նրան օրէնքներ եւ դատաստաններ, եւ այնտեղ նրան փորձեց: Եւ ասաց. Եթե ուշադիր լսես Տէր Աստծո քո ձայնին եւ անես այն, ինչ հաճելի է նրա առաջ, եւ ականջ դնես նրա պատվիրաններին, եւ պահես նրա բոլոր կանոնները, ապա այն ամբողջ հիվանդությունը, որ բերեցի եգիպտացիների վրա, քեզ վրա չեմ բերի, որովհետեւ ես եմ Տէրը՝ քո Աստուածը, որ բժշկում եմ քեզ: Եւ նրանք եկան Եղիմ, եւ այնտեղ էին տասներկու ջրի աղբյուրներ եւ յոթանասուն արմավենիների ցողուններ, եւ նրանք բանակեցին այնտեղ ջրերի մոտ:

16

Մեկնեցին Եղիմից, և եկավ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը Սին անապատ, որ է Եղիմի և Սինայի միջև: Եգիպտոսի երկրից ելած լինելուց հետո երկրորդ ամսվա հնգետասաներորդ օրը, Բուռբուռում էր ամբողջ ժողովը Իսրայելի որդիների՝ Մովսեսի և Ահարոնի դեմ: Եւ ասացին Իսրայէլի որդիները նրանց. Երանի՛ թէ մեռած լինէինք Տիրոջ ձեռքով հարուածուած Եգիպտոսի երկրում, երբ նստած էինք միսերի կաթսաների վրայ եւ հաց ուտում էինք կուշտ, որովհետեւ դուք մեզ հանեցիք այս անապատը՝ այս ամբողջ ժողովուրդը սովով սպանելու համար: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ահա ես անձրեւեցնում եմ ձեզ հացեր երկնքից, եւ ժողովուրդը պիտի ելնի ու հաւաքի օրական մասը, որպէսզի փորձեմ նրանց՝ արդեօք իմ օրէնքով պիտի ընթանան, թէ ոչ: Եւ վեցերորդ օրը կը լինի, որ կը պատրաստեն այն ինչ որ բերեն

ներս, եւ կրկնակի կը լինի այն ինչ որ հաւաքեն օրըստօրէ: Եւ Մովսէսն ու Ահարոնը ասացին Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովին. Երեկոյեան պիտի գիտնաք, որ Տէրը ձեզ հանեց Եգիպտոսի երկրից, Եւ առաւօտեան դուք կը տեսնէք Տիրոջ փառքը, երբ Նա լսէ ձեր տրտունջը Աստծու դէմ, իսկ մենք ինչ ենք, որ դուք տրտնջէք մեր դէմ: Եւ ասաց Մովսէսը. Երբ Տէրը ձեզ երեկոյեան միս է տալիս ուտելու եւ առաւօտեան հաց՝ յագեցնելու համար, քանզի Տէրը լսեց ձեր տրտունջը, որով դուք տրտնջում էք մեր դէմ, մենք ինչ ենք: Ոչ թէ մեր դէմ է ձեր տրտունջը, այլ Աստծու դէմ:

Ասաց Մովսես Ահարոնին. Ասա՛ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովուրդին՝ մոտեցեք Աստծո առաջ, որովհետև Նա լսել է ձեր տրտունջը: Երբ Ահարոնը խոսում էր Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովին, նրանք դարձան դեպի անապատ, եւ Տիրոջ փառքը երեւաց ամպի մեջ: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Ես լսել եմ Իսրայելի որդիների տրտունջը, խոսիր նրանց հետ՝ ասելով. երեկոյան միս կուտեք, և առավոտյան հացով կկշտանաք, և կիմանաք, որ ես եմ Տեր ձեր Աստվածը: Եղավ երեկո, եւ բարձրացավ սորաքայր ու ծածկեց ճամբարը, առավոտը, երբ ցողը դադարեց ճամբարի շուրջը: Եւ ահա անապատի երեսին վրա բարակ, ինչպես կորիանդր՝ սպիտակ, ինչպես սառույց երկրի վրա: Տեսնելով այն՝ Իսրայելի որդիները ասացին մեկը մյուսին. Ի՞նչ է այս, որովհետև չգիտեին ինչ էր: Մովսեսը ասաց նրանց. Այս այն հացն է, որ Տերը տվեց ձեզ ուտելու համար: Սա է այն խոսքը, որ հրամայեց Տերը. հավաքեցեք դրանից յուրաքանչյուրը իր համապատասխանի համար մեկական գոմոր՝ ըստ գլխի, ըստ ձեր հոգիների թվի, յուրաքանչյուրը ձեր վրանակիցների հետ

հավաքեցեք: Արեցին այսպես Իսրայելի որդիները, և հավաքեցին ոմանք շատ և ոմանք քիչ: Եւ չափելով հոմերով, ով շատ էր հավաքել՝ չբազմացավ, եւ ով քիչ էր հավաքել՝ չպակասեցավ, իւրաքանչյուրը իր անհրաժեշտության համար հավաքեց: Ասաց Մովսես նրանց. Ոչ ոք թող չթողնի դրանից մինչև առավոտ:

Եւ ոչ լսեցին Մովսէսին, այլ ոմանք թողեցին ի նմանէ մինչեւ առաւօտ, եւ եռաց որդերով եւ հոտեցաւ, եւ Մովսէս դառնացաւ ի վերայ նոցա: Եւ հավաքեցին այն առավոտ առավոտ, իւրաքանչյուրը իրեն պատշաճ բաժինը, իսկ երբ արեգակը տաքանում էր, այն հալվում էր: Եղավ վեցերորդ օրը, որ հավաքեցին անհրաժեշտ բաները կրկնակի՝ երկու գոմոր մեկին, և մտան ժողովի բոլոր իշխանները ու հաղորդեցին Մովսեսին: Ասաց Մովսես նրանց. Չէ՞ այս այն խոսքը, որ խոսեց Տերը. շաբաթները սուրբ հանգիստ են Տիրոջը, վաղը որքան թխեք՝ թխեք, և որքան եփեք՝ եփեք, և ամեն ավելացածը թողեք պահեստի մեջ մինչև առավոտ: Եւ նրանք թողեցին դրանից մինչեւ առավոտ, ինչպես Մովսեսը հրամայել էր նրանց, եւ այն չհոտեց, ոչ էլ որդ եղավ դրա մեջ: Ասաց Մովսես. Կերեք այսօր, որովհետև այսօր շաբաթ է Տիրոջ համար, չի գտնվի դաշտում: Վեց օր կհավաքեք, բայց յոթերորդ օրը շաբաթ է, որովհետև չի լինի դրանում: Եղավ, որ յոթերորդ օրը ոմանք ժողովրդից ելան հավաքելու, բայց չգտան: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Մինչեւ ե՞րբ չէք ուզում լսել իմ պատուիրանները եւ իմ օրէնքը: Տեսեք, որովհետև Տերը ձեզ տվեց շաբաթ այս օրը, այդ պատճառով ինքը ձեզ տվեց վեցերորդ օրը երկու օրվա հաց, նստեք յուրաքանչյուրդ ձեր տներում, ոչ ոք թող չելնի իր տեղից յոթերորդ օրը: Եւ ժողովուրդը հանգչեց յոթներորդ օրը: Եւ Իսրայելի որդիները անվանեցին այն

Մանն, եւ այն էր ինչպես սպիտակ համեմի սերմ, իսկ նրա համը՝ ինչպես բլիթ մեղրով: Ասաց Մովսես. Այս է այն խոսքը, որ հրամայեց Տերը. լցրեք գոմորը մանայով՝ պահեստի համար ձեր սերունդների համար, որպեսզի տեսնեն այն հացը, որ դուք կերաք անապատում, երբ Տերը ձեզ հանեց Եգիպտոսի երկրից: Եւ ասաց Մովսէս Ահարոնին. Առ մի ոսկի սափոր եւ դիր նրա մէջ լի գոմոր մանանա, եւ դնես զայն Աստուծոյ առաջ՝ պահպանութեան համար ձեր սերունդների համար: Ինչպէս հրամայեց Տէրը Մովսէսին, այնպէս էլ Ահարոնը դրեց վկայութեան առաջ՝ պահպանութեան համար: Իսրայելի որդիները քառասուն տարի մանանա կերան, մինչև բնակեցված աշխարհ եկան: Նրանք մանանա կերան, մինչև Փյունիկիայի մի մասը հասան: Իսկ հոմերը երեք չափերի տասներորդն էր:

17

Եւ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը մեկնեց Սին անապատից՝ ըստ իրենց բանակավայրերի, Տիրոջ խոսքով, եւ բանակեցան Ռափիդինում, բայց ջուր չկար ժողովրդին խմելու համար: Եւ կռվեցավ ժողովուրդը Մովսեսի դեմ՝ ասելով. Տուր մեզ ջուր, որպեսզի խմենք: Եւ Մովսես ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եք կռվում ինձ հետ, եւ ինչո՞ւ եք փորձում Տիրոջը: Ծարավեց այնտեղ ժողովուրդը ջրի համար, և տրտնջաց այնտեղ ժողովուրդը Մովսեսի դեմ՝ ասելով. Ինչո՞ւ սա, դու մեզ բերեցիր Եգիպտոսից՝ սպանելու մեզ և մեր զավակներին ու մեր անասունները ծարավով: Բացականչեց Մովսես Տիրոջը՝ ասելով. Ի՞նչ անեմ այս ժողովրդին: Դեռ քիչ մնաց, և քարկոծելու են ինձ: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Առաջ գնա

այս ժողովրդի, վերցրու քեզ հետ ժողովրդի ծերերից, եւ գաւազանը, որով հարուածեցիր գետը, վերցրու քո ձեռքին մէջ եւ գնա: Ահա ես կանգնած եմ այնտեղ քո առաջ Քորեբի ժայռի վրա, եւ դու կհարես ժայռը, եւ ջուր կելնի նրանից, եւ ժողովուրդը կխմի: Եւ Մովսեսը այդպես արեց Իսրայելի որդիների առաջ: Եւ անվանեց այն տեղի Փորձութիւն եւ Նախատինք՝ Իսրայէլի որդիների նախատինքների պատճառով եւ Տիրոջը փորձելու պատճառով, ասելով՝ Տէրը մեր մէջ է, թէ՞ ոչ:

Եկավ Ամաղեկը եւ պատերազմում էր Իսրայելի դեմ Ռափիդինում: Ասաց իսկ Մովսես Հոշուային. Ընտրի՛ր քեզ համար հզոր մարդիկ եւ ելած կազմի՛ր պատերազմի Ամաղեկի դեմ վաղը, եւ ահա ես կանգնած կլինեմ բլրի գագաթին վրա, եւ Աստծո գավազանը իմ ձեռքում կլինի: Եւ Յեսուն արեց այնպես, ինչպես Մովսեսն ասաց նրան, եւ ելնելով՝ պատերազմի շարվեց Ամաղեկի դեմ, իսկ Մովսեսը, Ահարոնը եւ Ովրը բարձրացան բլրի գագաթը: Եւ եղաւ, որ երբ Մովսէսը բարձրացնում էր ձեռքերը, Իսրայէլը յաղթում էր, իսկ երբ իջեցնում էր ձեռքերը, Ամաղէկը յաղթում էր: Բայց Մովսեսի ձեռքերը ծանր էին, և քար վերցնելով դրեցին նրա տակ, և նա նստեց դրա վրա, իսկ Ահարոնը և Հովրը ամրացնում էին նրա ձեռքերը՝ մեկը այս կողմից, մեկը այն կողմից, և Մովսեսի ձեռքերը մնացին ամրացված մինչև արևի մայրամուտը: Եւ Յեսուն պարտութեան մատնեց Ամաղեկին եւ ամբողջ նրա ժողովրդին սրի սպանութեամբ: Ասաց Տէրը Մովսեսին. Գրի՛ր այս յիշատակի համար գրքում եւ տուր Յեսուի ականջներին, որ ամբողջովին ջնջեմ Ամաղեկի յիշատակը երկնքի տակից: Եվ Մովսեսը զոհասեղան կառուցեց Տիրոջը, և անվանեց նրա անունը՝ Տէր իմ ապաւէնն է: Որովհետև գաղտնի ձեռքով Տէրը պատերազմ է

մղում Ամաղեկի դեմ սերնդից սերունդ:

18

Լսեց Յոթոր՝ Մադիամի քահանան, Մովսեսի սկեսուրը, այն ամենը, ինչ Տերը արեց Իսրայելի՝ իր ժողովրդի համար, որովհետև Տերը հանեց Իսրայելը Եգիպտոսից: Վերցրեց բայց Յոթորը՝ Մովսեսի սկեսուրը, Սեպփորան՝ Մովսեսի կնոջը՝ նրա արձակումից հետո: և նրա երկու որդիներին, որոնցից մեկի անունը Գերսամ էր, ասելով՝ պանդուխտ էի օտար երկրում, Եւ երկրորդի անունը Եղիեզեր էր, ասելով՝ Որովհետեւ իմ հոր Աստուածը իմ օգնականն էր եւ ինձ փրկեց Փարաւոնի ձեռքից: Եւ Մովսէսի սկեսուրը՝ Յոթորը, եւ որդիները, եւ կինը ելան դէպի Մովսէս անապատ, ուր նա բանակ էր դրել Աստծու լերան վրայ: Հաղորդվեց Մովսեսին՝ ասելով. Ահա քո սկեսուրը՝ Յոթորը, գալիս է քեզ մոտ, և կինը ու քո երկու որդիները նրա հետ: Մովսես ելավ իր սկեսրոջը ընդառաջ, երկրպագեց նրան, համբուրեց նրան, և նրանք ողջունեցին միմյանց, ապա նա նրանց տարավ խորան: Եւ Մովսէսը պատմեց իր սկեսրուն այն ամէնը, ինչ Տէրը արել էր Փարաւոնին եւ բոլոր եգիպտացիներին Իսրայէլի պատճառով, նաեւ այն բոլոր տառապանքները, որոնք նրանց պատահել էին ճանապարհին, եւ թէ ինչպէս Տէրը փրկել էր նրանց Փարաւոնի ձեռքից եւ եգիպտացիների ձեռքից: Զարմացավ Յոթորը բոլոր այն բարիքների վրա, որոնք Տերը արել էր նրանց համար, որովհետև փրկել էր նրանց եգիպտացիների ձեռքից և փարավոնի ձեռքից: Եվ ասաց Յոթորը. Օրհնեալ է Տէրը, որ փրկեց նրանց եգիպտացիների ձեռքից եւ Փարաւոնի ձեռքից:

Հիմա ես իմացա, որ Տերը մեծ է բոլոր աստվածներից, քանի որ նրանք հարձակվեցին նրանց վրա: Եւ Յոթորը՝ Մովսեսի սկեսուրը, վերցրեց ողջակեզներ եւ զոհեր Աստծուն, իսկ Ահարոնը եւ Իսրայելի բոլոր ծերերը եկան հաց ուտելու Մովսեսի սկեսրի հետ Աստծո առաջ:

Եւ եղաւ յաջորդ օրը, Մովսէսը նստաւ ժողովուրդին դատելու, իսկ ամբողջ ժողովուրդը կանգնած էր Մովսէսի մօտ առավօտից մինչեւ երեկոյ: Եվ տեսնելով Յոթորը այն ամենը, ինչ նա անում էր ժողովրդի համար, ասաց. Ի՞նչ է սա, որ դու անում ես ժողովրդի համար: Ինչո՞ւ դու նստում ես միայնակ, իսկ ամբողջ ժողովուրդը կանգնած է քեզ մոտ առավոտից մինչև երեկո: Եւ Մովսէսն ասում է իր փեսային. Ժողովուրդը գալիս է ինձ մօտ՝ Աստծուց դատաստան փնտռելու համար: Երբ նրանց միջև վեճ է ծագում և նրանք գալիս են ինձ մոտ, ես դատում եմ յուրաքանչյուրին և ծանոթացնում եմ նրանց Աստծո հրամաններին ու Նրա օրենքին: Բայց Մովսեսի հարազատը ասաց նրան. Դու ճիշտ չես անում այս բանը: Անհամբերությամբ կործանվելու ես դու և ամբողջ այս ժողովուրդը, որ քեզ հետ է: Այս գործը քեզ համար ծանր է, դու միայնակ չես կարող անել: Հիմա ուրեմն լսիր ինձ, և խորհուրդ կտամ քեզ, և Աստված քեզ հետ կլինի. դու ժողովրդի համար եղիր միջնորդը Աստծո առաջ, և նրանց խոսքերը Աստծո առաջ կբերես: Եւ վկայեցնես նրանց Աստծո հրամանները եւ նրա օրենքը, եւ ցույց տաս նրանց ճանապարհները, որոնցով կգնան, եւ գործերը, որ կանեն: Եվ դու քեզ համար ընտրիր ամբողջ ժողովրդից հզոր մարդկանց, աստվածավախ, արդար մարդկանց, որոնք ատում են ամբարտավանությունը, եւ կարգիր նրանց վրա հազարապետներ եւ հարյուրապետներ եւ

հիսնապետներ եւ տասնապետներ: Եւ նրանք ժողովրդին դատելու են ամեն ժամ, իսկ մեծամիտ խոսքը քեզ վրա բերելու են, իսկ դատաստանների մանր գործերը նրանք ինքնին դատելու են, եւ քեզանից թեթեւացնելու են, եւ քեզ օգնելու են: Եթե այս խոսքը կատարես, Աստված քեզ կօգնի, և կկարողանաս կանգնել, և այս ամբողջ ժողովուրդը իր սեփական տեղը կվերադառնա խաղաղությամբ: Մովսեսը լսեց իր սկեսրոջ ձայնը եւ արեց այն ամենը, ինչ նա ասաց իրեն: Եւ Մովսէսը ընտրեց հզոր մարդիկ ամբողջ Իսրայէլից եւ նշանակեց նրանց հազարապետներ, հարիւրապետներ, յիսնապետներ եւ տասնապետներ: Եւ նրանք դատում էին ժողովրդին ամեն ժամ, բայց ամեն ծանր խնդիր բերում էին Մովսեսի մոտ, իսկ ամեն թեթեւ խնդիր դատում էին իրենք: Մովսեսը ուղարկեց իր աներին, եւ նա գնաց իր երկիրը:

19

Այն երրորդ ամսվան Իսրայելի որդիների ելքի Եգիպտոսի երկրից, այս օրը, եկին Սինայի անապատ: Եւ մեկնեցին Ռափիդեինից, եկան Սինայի անապատը, եւ Իսրայէլը բանակեցաւ այնտեղ լերան դիմաց: Եւ Մովսէս բարձրացաւ Աստուծոյ լեռը, եւ Աստուած կանչեց զնա լեռնէն՝ ասելով. այս բաները կ’ասես Յակոբի տանը, եւ կ’հայտարարես Իսրայէլի որդիներուն: Ինքներդ տեսել եք, թե ինչ արեցի եգիպտացիներին, և վերցրեցի ձեզ ինչպես արծիվների թևերի վրա, և բերեցի ձեզ ինձ մոտ: Եվ հիմա, եթե լսելով լսեք իմ ձայնը եւ պահեք իմ ուխտը, կլինեք ինձ համար յատուկ ժողովուրդ բոլոր ազգերի միջից, որովհետեւ ամբողջ երկիրը իմն է: Դուք բայց կլինեք ինձ համար

թագավորական քահանայություն և սուրբ ազգ, այս խոսքերը կասես Իսրայելի որդիներին: Եկավ Մովսեսը, կանչեց ժողովրդի ծերերին եւ նրանց առջեւ դրեց այն բոլոր խոսքերը, որոնք Աստված հրամայել էր նրանց: Պատասխանեց ամբողջ ժողովուրդը միաբանությամբ եւ ասացին. Ամենը, որ ասաց Աստվածը, կ՚անենք եւ կ՚լսենք: Իսկ Մովսեսը այդ խոսքերը մատուցեց Աստծուն: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ահա ես քեզ մօտ կու գամ ամպի սեան մէջ, որպէսզի ժողովուրդը լսէ, երբ ես քեզ հետ կը խօսիմ, եւ քեզի յաւիտեան հաւատայ: Մովսէսը ժողովուրդի խօսքերը Տիրոջ պատմեց: Տէրը ասաց Մովսէսին. Իջի՛ր եւ վկայէ՛ ժողովուրդին, մաքրի՛ր զանոնք այսօր եւ վաղը, եւ թող լուան իրենց հանդերձները: Եւ թող պատրաստ լինեն երրորդ օրվա համար, քանզի երրորդ օրը Տէրը կիջնի Սինա լեռան վրա՝ ամբողջ ժողովրդի առաջ: Եւ դու կը բաժանես ժողովուրդը շուրջանակի՝ ասելով. Զգուշացէ՛ք ձեզի համար չբարձրանալ լեռը եւ չդիպչել դրան, ամէն ով որ դիպչած լինի լեռան՝ մահով պիտի մեռնի: Ոչ ոք չպիտի դիպչի նրան ձեռքով, քանզի քարերով պիտի քարկոծվի կամ նետով պիտի աղեղնավորվի, թե՛ անասուն, թե՛ մարդ՝ չպիտի ապրի, երբ ձայները, փողերը եւ ամպը հեռանան լեռնից, նրանք պիտի բարձրանան լեռը:

Իջավ բայց Մովսես լեռից դեպի ժողովուրդ, եւ սրբագործեց նրանց, եւ լվացին զգեստները: Եւ ասաց ժողովրդին. Եղէ՛ք պատրաստ երեք օր, մի՛ մոտեցէք կնոջ: Եղավ երրորդ օրը առավոտյան, և եղան ձայներ և կայծակներ և մթին ամպ Սինա լեռան վրա, փողի ձայնը մեծ հնչեց, և սարսափեց ամբողջ ժողովուրդը, որ ճամբարում էր: Եւ Մովսեսը ժողովրդին դուրս հանեց բանակատեղիից Աստծո հանդիպման համար, եւ նրանք

կանգնեցին լեռան մոտ: Սինա լեռը ամբողջությամբ ծխում էր, քանի որ Աստված կրակի մեջ իջել էր դրա վրա, և ծուխը բարձրանում էր ինչպես հնոցի ծուխը, և ամբողջ ժողովուրդը խիստ զարմացավ: Շեփորի ձայները առաջ գնալով դառնում էին շատ ավելի ուժեղ: Մովսես խոսեց, իսկ Աստված նրան պատասխանեց ձայնով: Իջավ Տէրը Սինա լեռան վրա, լեռան գագաթին վրա, եւ Տէրը կանչեց Մովսէսին լեռան գագաթին վրա, եւ Մովսէսը բարձրացավ: Եւ Աստուած ասաց Մովսէսին՝ ասելով. Իջիր եւ վկայէ՛ ժողովրդին, որ երբեք չմօտենան Աստծուն՝ հասկանալու համար, եւ նոցանցից բազմութիւն չընկնի: Եւ այն քահանաները, որոնք մոտենում են Տէր Աստծուն, թող սրբագործվեն, որպեսզի Տէրը չկոտորի նրանցից:

Եւ Մովսէսն ասաց Աստծուն. Ժողովուրդը չի կարող բարձրանալ Սինա լեռ, որովհետեւ դու վկայել ես մեզ՝ ասելով. Առանձնացրու՛ լեռը եւ սրբացրու՛ այն: Ասաց նրան Տէրը. Գնա՛, իջիր ներքև, եւ բարձրացիր դու եւ Ահարոնը քեզ հետ, բայց քահանաները եւ ժողովուրդը թող չբռնանան բարձրանալ դէպի Աստված, որպէսզի Տէրը երբեք չկորցնի նրանցից: Իջավ Մովսես ժողովրդի մոտ և ասաց նրանց:

20

Եւ Տէրը խօսեց այս բոլոր խօսքերը՝ ասելով. Ես եմ Տերը՝ քո Աստվածը, որ հանեցի քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից: Ուրիշ աստուածներ չպիտի ունենաս ինձնից բացի: Ոչ կը պատրաստես քեզ համար կուռք, ոչ էլ որեւէ նմանություն այն

ամենի, որ երկնքում է վերևում, եւ այն ամենի, որ երկրի վրա է ներքևում, եւ այն ամենի, որ ջրերի մեջ է երկրի տակ: Ոչ երկրպագես նրանց, ոչ ծառայես նրանց, քանզի ես եմ Տէր Աստված քո, Աստված նախանձող, հայրերի մեղքերը տալիս երեխաներին՝ մինչև երրորդ եւ չորրորդ սերունդ նրանց, որ ատում են ինձ: ԵՒ ողորմություն անում հազարավորներին, որոնք սիրում են ինձ և պահում են իմ պատվիրանները: Չես վերցնի Տիրոջ՝ քո Աստծո անունը ունայնության վրա, որովհետև Տերը՝ քո Աստվածը՝ չի մաքրի նրան, ով վերցնում է նրա անունը ունայնության վրա: Հիշի՛ր շաբաթի օրը՝ սրբացնելու համար զայն: Վեց օր կաշխատես և կատարես քո բոլոր գործերը: Բայց յոթերորդ օրը շաբաթ է Տիրոջը՝ քո Աստծուն. ոչ կանես դրանում ամեն գործ դու, եւ քո որդին, եւ քո դուստրը, քո ծառան, եւ քո աղախինը, քո եզը, եւ քո լծավոր անասունը, եւ քո ամեն անասունը, եւ պանդուխտը, որ բնակվում է քո մեջ: Քանզի վեց օրերում Տէրը ստեղծեց երկինքը եւ երկիրը եւ ծովը եւ այն ամենը որ նրանց մէջ է, եւ հանգչեց յոթներորդ օրը, այս պատճառով Տէրը օրհնեց յոթներորդ օրը եւ սրբեց զայն: Պատվիր քո հորը և քո մորը, որպեսզի լավ լինի քեզ համար և որպեսզի երկարակյաց լինես այն բարի երկրի վրա, որը Տեր Աստվածդ տալիս է քեզ: Մի՛ շնութիւն գործեր: Չպիտի գողանաս: Ոչ սպանես: Սուտ վկայություն մի՛ տար քո մերձավորի դեմ: Ոչ ցանկանաս կինը քո հարևանի, ոչ ցանկանաս տունը քո հարևանի, ոչ դաշտը նրա, ոչ ծառան նրա, ոչ աղախինը նրա, ոչ եզան նրա, ոչ լծակերպ անասունը նրա, ոչ ամեն անասունը նրա, ոչ որքան քո հարևանին է:

Եւ ամբողջ ժողովուրդը տեսավ ձայնը, ջահերը, փողի ձայնը եւ

ծխացող լեռը, իսկ վախեցած ամբողջ ժողովուրդը կանգնեց հեռվից: Եւ ասացին Մովսէսին. Խօսի՛ր դու մեզ հետ, եւ մի՛ թող Աստուած խօսի մեզ հետ, որպէսզի չմեռնինք: Եւ Մովսես ասաց նրանց. Քաջություն ունեցեք, որովհետև Աստված եկավ ձեզ քննելու համար, որպեսզի նրա երկյուղը լինի ձեր մեջ, որպեսզի չմեղանչեք: Ժողովուրդը կանգնած էր հեռվից, իսկ Մովսեսը մտավ խավարի մեջ, որտեղ Աստված էր: Տէրը ասաց Մովսեսին. Այս բաները կասես Հակոբի տանը եւ կհայտարարես Իսրայելի որդիներին. դուք տեսել եք, որ երկնքից խոսել եմ ձեզ հետ: Ոչ պիտի շինէք ձեզի արծաթէ աստուածներ, եւ ոսկէ աստուածներ ոչ պիտի շինէք ձեզի: Ջոհասեղան հողից կը պատրաստէք ինձ համար, եւ կը զոհէք դրա վրայ ձեր ողջակէզները, ձեր փրկութեան զոհերը, ձեր ոչխարներն ու ձեր հորթերը ամէն տեղում, ուր որ կ'անուանեմ իմ անունը, եւ կը գամ քեզ մօտ եւ կ'օրհնեմ քեզ: Եթե սակայն քարերից զոհասեղան կառուցես ինձ համար, մի՛ շինիր դրանք տաշված քարերից, քանի որ քո սուրը գործածել ես դրանց վրա, եւ դրանք պղծված են: Դու չպիտի բարձրանաս աստիճաններով իմ զոհասեղանի վրա, որպեսզի չբացես քո մերկությունը նրա վրա:

21

Եւ այս են այն կանոնները, որոնք դու կդնես նրանց առջեւ: Եթե ձեռք բերես եբրայեցի ծառա, վեց տարի կծառայի քեզ, իսկ յոթերորդ տարում կհեռանա ազատ՝ անվճար: Եթե ինքը միայն մտնի, ապա միայն կդուրս գա, իսկ եթե կին մտնի նրա հետ, ապա կդուրս գա նաև նրա կինը: Եւ եթե տէրը նրան կին տայ, եւ նա

նրան որդիներ կամ դուստրեր ծնի, ապա կինը եւ երեխաները նրա տիրոջը կլինեն, իսկ ինքը միայնակ կելնի: Եթե բայց ծառան պատասխանելով ասի՝ Սիրել եմ իմ տերը, և կինը, և երեխաները, ազատ չեմ հեռանում, Կբերէ զնա տէրը իւր առ դատաստանը Աստուծոյ, եւ ապա կբերէ զնա ի վերայ դրանը ի վերայ սեմը, եւ կծակէ տէրը իւր զականջը հնովով, եւ կծառայէ նմա յաւիտեան:

Եթե ոմն վաճառի իր դուստրը որպես ծառայուհի, նա չի հեռանա այնպես, ինչպես հեռանում են ստրուկուհիները: Եթե նա չհաճի իր տիրոջը, որ նրան համաձայնել էր, նա պիտի փրկագնի նրան, բայց օտար ազգին նա տեր չէ վաճառելու նրան, որովհետև խախտել է նրա նկատմամբ: Իսկ եթե նրան իր որդուն նշանի, ապա դուստրերի իրավունքի համաձայն կվարվի նրա հետ: Եթե նա իր համար ուրիշ կին վերցնի, անհրաժեշտ բաները, հագուստը և նրա հետ հաղորդակցությունը չի զրկի: Եթե բայց այդ երեք բաները չանի նրա համար, նա կարձակվի անվճար, առանց արծաթի: Եթե ինչ-որ մեկը հարվածի մեկ ուրիշին և նա մեռնի, թող մահվան դատապարտվի: Բայց ոչ կամովին, այլ Աստված մատնեց նրա ձեռքերը. կտամ քեզ տեղ, ուր կփախչի սպանողը: Եթե ոմն հարձակվի իր մերձավորի վրա՝ նրան նենգությամբ սպանելու համար, եւ ապաստանի, իմ զոհասեղանից կառնես նրան մահապատժելու: Ով հարվածում է իր հորը կամ մորը, մահապատժի թող ենթարկվի: Նա, ով չարախոսում է իր հոր կամ իր մոր դեմ, կմեռնի մահով: Ով որ գողանա Իսրայելի որդիներից որևէ մեկին, և ճնշելով նրան վաճառի, և այդ բանը հայտնաբերվի նրա մոտ, մահով թող մեռնի: Եթե երկու մարդիկ վիրավորեն և հարվածեն ընկերոջը քարով կամ բռունցքով, և նա չմեռնի, այլ պառկի անկողնում, Եթե մարդը վեր կենալով քայլի դուրս

գավազանի վրա, անմեղ կլինի հարվածողը, բայց նրա անգործության համար կվճարի և բուժման ծախսերը: Եթե ինչ-որ մեկը գավազանով հարվածի իր ծառային կամ իր ծառայուհուն, և նա մեռնի իր ձեռքերի տակ, արդարությամբ պատժվելու է: Եթե սակայն ապրի մեկ օր կամ երկու, չպիտի պատժվի, որովհետև նրա արծաթն է: Եթե երկու մարդիկ կռվեն և հարվածեն հղի կնոջ, և նրա երեխան դուրս գա անձևավորված, ապա կպատժվի տուգանքով, ինչպես որ կնոջ ամուսինը կդնի, կտա գնահատմամբ: Եթե բայց ձևավորված է, կտա հոգի հոգու փոխարեն: Աչք՝ աչքի փոխարեն, ատամ՝ ատամի փոխարեն, ձեռք՝ ձեռքի փոխարեն, ոտք՝ ոտքի փոխարեն: Այրվածք՝ այրվածքի փոխարեն, վերք՝ վերքի փոխարեն, կապտուկ՝ կապտուկի փոխարեն: Եթե ոմն հարվածի իր ծառայի ականը կամ իր աղախնոյ ականը եւ կուրացնէ, ազատ պիտի արձակէ զնոսա իրենց ականի փոխարէն: Իսկ եթե հանի ծառայի ատամը կամ իր սպասավորի ատամը, ազատ կուղարկի նրանց՝ նրանց ատամի փոխարեն: Եթե ցուլ խոթի մարդ կամ կին եւ մեռնի, ցուլը քարերով պետք է քարկոծվի, եւ նրա միսը չպետք է ուտվի, բայց ցուլի տերը անմեղ կլինի: Եթե ցուլը հարվածող է եղել երեկվանից առաջ և երրորդ օրվանից առաջ, և վկայել են նրա տիրոջը, բայց նա չի հեռացրել նրան, և նա սպանել է մարդ կամ կին, ապա ցուլը պետք է քարկոծվի, և նրա տերը պետք է մահվան դատապարտվի: Իսկ եթե նրան փրկագին պարտադրվի, կտա իր հոգու փրկագինը այնքան, որքան նրան պարտադրեն: Եթե բայց որդի կամ դուստր խոթի, ըստ այս իրավունքի թող անեն նրան: Եթե ցուլը խոթի ծառային կամ աղախնին, երեսուն դիդրախմա արծաթ կտա նրանց տիրոջը, եւ ցուլը քարկոծվելու է: Եթե ոմն բացի փոս կամ փորի փոս և չծածկի զայն, և այնտեղ ընկնի հորթ

կամ էշ: Հորի տերը կվճարի, արծաթ կտա նրանց տիրոջը, իսկ մեռածը կլինի նրան: Եթե ոմանց ցուլը հարվածի հարևանի ցուլին և նա մեռնի, կվաճառեն ապրող ցուլը և կբաժանեն նրա արծաթը, և մեռած ցուլը կբաժանեն: Եթե բայց հայտնի դառնա, որ ցուլը հարվածող է եղել երեկվանից և երրորդ օրվանից առաջ, և վկայված լինի նրա տիրոջը, և նա չհեռացնի նրան, կվճարի ցուլ ցլու փոխարեն, բայց մեռածը նրան կլինի:

Եթե ինչ-որ մեկը գողանա հորթ կամ ոչխար և մորթի կամ վաճառի, հինգ հորթ կվճարի այդ հորթի փոխարեն և չորս ոչխար՝ այդ ոչխարի փոխարեն:

22

Եթե բայց փորելու մեջ գողը գտնվի եւ հարվածված մեռնի, սպանություն չէ նրան: Եթե արեգակը ելնի նրա վրա, նա մեղավոր է և պետք է մահվան դատապարտվի, բայց եթե նրան ունեցվածք չլինի, թող վաճառվի գողության փոխարեն: Եթե գողացածը գտնվի նրա ձեռքում կենդանի՝ էշից մինչև ոչխար, կրկնակի վճարի այն: Եթե ոմն արածեցնի դաշտ կամ այգի և թողնի իր անասունը, որ արածեցնի ուրիշի դաշտը, հատուցանի իր դաշտից ըստ իր բերքի, իսկ եթե ամբողջ դաշտը արածեցնի, իր դաշտի և իր այգու լավագույնները հատուցանի: Եթե հուրը դուրս գալով գտնի փշեր և այրի կալները կամ հասկերը կամ դաշտը, ապա վճարի նա, ով հուրը վառել է:

Եթե ինչ-որ մեկը իր ընկերոջը արծաթ կամ անոթներ տա

պահպանելու համար, և դրանք գողացվեն այդ մարդու տնից, եթե գողը գտնվի, նա կրկնակի կվճարի: Եթե բայց չգտնվի գողը, տան տերը կմոտենա Աստծո առաջ եւ կերդվի, որ ինքը չարութիւն չի գործել հարեւանի ամբողջ վանձարակատարման վերայ: Ամեն խոսված անիրավության համար՝ վերաբերյալ□□□ի, լծված անասունի, ոչխարի, հագուստի և ամեն պահանջված կորստի, ինչ էլ որ լինի, երկուսի դատաստանը Աստծո առաջ կգա, և ով որ Աստծո կողմից մեղավոր ճանաչվի, կրկնակի կվճարի իր դրացուն: Եթե ինչ-որ մեկը իր ընկերոջը տա լծավոր անասուն կամ հորթ կամ ոչխար կամ որևէ անասուն պահպանելու համար, եւ այն ջարդվի կամ մեռնի կամ գերի դառնա, եւ ոչ ոք չիմանա, Աստծո երդը կլինի երկուսի միջև, որ նա ընդհանրապես չարագործություն չի արել հարևանի վանդակի նկատմամբ, եւ այսպես նրա տերը կընդունի, եւ չի վճարի: Եթե սակայն գողացվի նրանից, կվճարի տիրոջը: Իսկ եթե գազանակերակ դառնա, կտանի նրան որսի վրա, և չի վճարի: Եթե ոմն խնդրի իր հարևանից, եւ այն կոտրվի կամ մեռնի կամ գերի դառնա, իսկ տերը նրա հետ չլինի, պետք է վճարի: Եթե բայց տերը նրա հետ է, չպիտի վճարի, իսկ եթե վարձու է, պիտի լինի նրան իր վարձու փոխարեն:

Եթե ինչ-որ մեկը խաբի անխնամված կույսի և պառկի նրա հետ, օժիտով պետք է օժիտ տա նրան իրեն կին: Եթե բայց մերժելով մերժի, և նրա հայրը չցանկանա տալ նրան նրան կնության, արծաթ կվճարի հորը այնքան, որքան է կույսերի օժիտը: Կախարդներին կենդանի չպահպանեք: Ամեն ով որ անասունի հետ պառկի՝ մահով պիտի սպաննէք զանոնք: Նա, ով զոհ է մատուցում աստվածներին, մահով կոտորվելու է, բացի Տիրոջը

միայն:

Եւ օտարականին մի՛ չարչարէք, եւ մի՛ ճնշէք զնա, քանզի դուք օտարականներ էիք Եգիպտոսի երկրում: Ամեն այրի և որբ չպիտի չարչարեք: Եթե բայց չարությամբ չարչարեք նրանց, և նրանք աղաղակելով աղաղակեն դեպի ինձ, ապա լսելով կլսեմ նրանց ձայնը: Եւ ես կբարկանամ բարկութեամբ եւ կսպանեմ ձեզ սրով, եւ ձեր կանայք այրիներ կլինեն, եւ ձեր զաւակները՝ որբեր: Եթե արծաթ փոխ տաս քո աղքատ եղբորը, նրան չսեղմես եւ նրան տոկոս չդնես: Եթե բայց գրավ առնես հարևանի հանդերձը, մինչև արեգականի մարմունքը կվերադարձնես նմա: Քանզի սա է նրա ծածկույթը, սա միայն է նրա անարժանության հանդերձը, ինչով կքնի: Եթե ուրեմն նա աղաղակի ինձ, կլսեմ նրան, քանզի ողորմած եմ: Աստվածներին չես չարախոսի, և քո ժողովրդի իշխանին վատ չես ասի: Քո կալի և հնձանի առաջին պտուղները չպիտի ուշացնես, քո որդիների առաջնածինները ինձ պիտի տաս: Այսպես կանես քո հորթի և քո ոչխարի և քո լծավոր անասունի հետ. յոթ օր կլինի մոր մոտ, իսկ ութերորդ օրը կվերադարձնես ինձ զայն: Եվ սուրբ մարդիկ կլինեք ինձ համար, եւ գազանների կողմից պատառված միս չուտեք, այն շանը նետեք:

23

Ոչ կընդունիս սնոտի լսելիք, ոչ կհամաձայնիս անիրաւի հետ լինել անիրաւ վկայ: Դու չպիտի լինես ավելիների հետ չարության մեջ, չպիտի միանաս բազմությանը՝ շեղվելու ավելիների հետ,

որպեսզի աղավաղես դատաստանը: Եւ աղքատին ողորմություն չպիտի ցույց տաս դատաստանի ժամանակ: Եթե հանդիպես քո թշնամու ցուլին կամ նրա մոլորված անասունին, դարձրած կվերադարձնես նրան: Եթե տեսնես քո թշնամու լծավոր անասունը, որ ընկած է իր բեռան տակ, չպիտի անցնես անտեսելով, այլ պիտի օգնես նրան բարձրացնել այն:

Ոչ դու կծուռացնես աղքատի դատաստանը իր դատաստանին մէջ: Ամեն անիրավ խոսքից կը հեռանաս, անմեղը եւ արդարը չպիտի սպաննես, եւ ամբարիշտին չպիտի արդարացնես ընծաների համար: Եւ պարգեւներ չպիտի ընդունես, որովհետեւ պարգեւները կուրացնում են տեսնողների աչքերը եւ ապականում են արդար խօսքերը: Եւ օտարականին մի՛ նեղէք, որովհետեւ դուք գիտէք օտարականի հոգին, քանի որ դուք ինքներդ օտարականներ էիք Եգիպտոսի երկրում: Վեց տարի կցանես քո հողը և կհավաքես նրա բերքը: Իսկ յոթներորդում թողություն կը կատարես եւ կը թողես զայն, եւ կերան քո ազգիդ աղքատները, իսկ մնացածը կերան վայրի գազանները: Այսպես կը կատարես քո այգին եւ քո ձիթենին: Վեց օր կատարիր քո գործերը, իսկ յոթներորդ օրը հանգիստ է, որպեսզի հանգչեն քո եզն ու քո լծավոր անասունը, եւ որպեսզի թարմանան քո աղախնի որդին ու օտարականը: Ամեն ինչ, որ ասել եմ ձեզ, պահպանեք, և այլ աստվածների անունները չհիշեք, ոչ էլ թող լսվեն ձեր բերանից:

Երեք անգամ տարվա մեջ տոն կատարեք ինձ համար: Անխմոր հացի տոնը պահպանեք կատարելու համար, յոթ օր կերեք անխմոր հաց, ինչպես հրամայեցի քեզ՝ ըստ նոր ամսվա ժամանակի, որովհետև նրանում դուրս ելար Եգիպտոսից, չերևաս

իմ առաջ դատարկ ձեռքով: Եւ տօն հնձի առաջին պտղոց կը կատարես քո գործերի, զորս ցանես քո արտում, եւ տօն ավարտի տարվա ելից ժամանակ՝ քո արտից եկած գործերիդ ժողովելիս: Տարվա երեք անգամ քո ամեն արական կերևա քո Տեր Աստծո առաջ: Երբ որովհետև ես կհանեմ դուրս հեթանոսներին քո դեմքից եւ կընդարձակեմ քո սահմանները, չպիտի զոհես խմորի վրա իմ խնկոց արյունը, եւ իմ տոնի ճարպը չպիտի մնա մինչեւ առավոտ: Քո երկրի առաջին բերքերի սկզբնաբերույթները կբերես Տեր Աստծո քո տունը, չես եփի գառը իր մոր կաթի մեջ: Եւ ահա ես ուղարկում եմ իմ հրեշտակին քո դեմքից առաջ, որպեսզի նա պահպանի քեզ ճանապարհին, որպեսզի նա քեզ բերի այն երկիրը, որ ես պատրաստել եմ քեզ համար: Ուշադի՛ր լեր քեզ համար և լսի՛ր նրան, և մի՛ անհնազանդիր նրան, քանզի նա չի զսպի քեզ, որովհետև իմ անունն է նրա վրա: Եթե ուշադիր լսեք իմ ձայնը, և կատարեք այն ամենը, ինչ հրամայեմ ձեզ, և պահպանեք իմ ուխտը, կլինեք ինձ համար առանձնահատուկ ժողովուրդ բոլոր ազգերի միջից, որովհետև ամբողջ երկիրը իմն է, իսկ դուք կլինեք ինձ համար թագավորական քահանայություն և սուրբ ազգ: Այս խոսքերը կասես Իսրայելի որդիներին. եթե ուշադիր լսեք իմ ձայնը և կատարեք այն ամենը, ինչ ասեմ ձեզ, թշնամի կլինեմ ձեր թշնամիներին և կհակադրվեմ ձեր հակառակորդներին: Կգնա քանզի իմ հրեշտակը՝ քո առաջնորդը, եւ կբերի քեզ ամորհացիների, քետացիների, փերեզացիների, քանանացիների, գերգեսացիների, խեւացիների եւ յեբուսացիների մոտ, եւ ես կոչնչացնեմ նրանց: Չերկրպագես նրանց աստուածներին, ոչ էլ ծառայես նրանց, չանես ըստ նրանց գործերի, այլ քանդելով քանդես, եւ ջարդելով ջարդես նրանց սյուները: Եւ պաշտես Տիրոջը՝ քո Աստծուն, եւ օրհնեմ քո հացը, քո

գինին եւ քո ջուրը, եւ հեռացնեմ հիվանդությունը ձեզանից: Ոչ կլինի ամուլ, ոչ էլ ամուլ քո երկրի վրա, քո օրերի թիվը լրացնելով կլրացնեմ: Եւ վախը կ’ուղարկեմ քո առաջից, եւ կ’ապշեցնեմ բոլոր ազգերը, որոնց մէջ դու կը մտնես, եւ քո բոլոր հակառակորդները փախստականներ կը դարձնեմ: Եւ ես քո առաջից եղջերուներ կ’ուղարկեմ, եւ դու քեզնից կ’հանես Ամորհացիներին, Խեւացիներին, Քանանացիներին եւ Քետացիներին: Ես նրանց չեմ հանելու մեկ տարում, որպեսզի երկիրը անապատ չդառնա, եւ երկրի գազանները քո վրա չբազմանան: Ըստ փոքրի կը հանեմ նրանց քեզնից, մինչև որ աճես և ժառանգես երկիրը: Եւ կդնեմ քո սահմանները կարմիր ծովից մինչեւ փղշտացիների ծովը, եւ անապատից մինչեւ մեծ Եփրատ գետը, եւ քո ձեռքերին կմատնեմ երկրի բնակիչներին, եւ կհանեմ նրանց քեզանից: Ոչ կհամաձայնես նրանց հետ և նրանց աստուածների հետ ուխտ կնքել: Եւ ոչ կը բնակուին երկրիդ մէջ, որպէսզի քեզ մեղանչել չտան ինծի դէմ, քանզի եթէ ծառայես նոցա աստուածներուն, ասոնք քեզի գայթակղութիւն կը լինեն:

24

Եւ Մովսէսին ասաց. Ելի՛ր դէպի Տէրը դու եւ Ահարոնը, եւ Նադաբը, եւ Աբիուդը, եւ Իսրայէլի ծերերից յոթանասունը, եւ հեռուից երկրպագութիւն մատուցեցէ՛ք Տիրոջը: Եւ Մովսէս միայն կը մոտենայ Աստծուն, բայց իրենք չեն մոտենայ, իսկ ժողովուրդը նրանց հետ չի բարձրանայ: Մտավ Մովսեսը եւ պատմեց ժողովրդին Աստծո բոլոր խոսքերն ու օրենքները, եւ ամբողջ ժողովուրդը պատասխանեց մեկ ձայնով՝ ասելով. Տիրոջ բոլոր

խոսքերը, որ խոսեց, կատարելու ենք եւ կլսենք: Եւ Մովսէսը գրեց Տիրոջ բոլոր խօսքերը, իսկ Մովսէսը վաղ առաւօտ վեր կենալով՝ կառուցեց զոհասեղան լերան տակ եւ տասներկու քարեր՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերի համար: Եւ ուղարկեց Իսրայէլի որդիների երիտասարդներին, եւ նրանք ողջակեզներ մատուցեցին, եւ փրկութեան զոհ զոհեցին Աստծուն՝ զուարակներ: Մովսեսը վերցրեց արյան կեսը և լցրեց խառնման անոթների մեջ, իսկ արյան կեսը լցրեց զոհասեղանի վրա: Եւ առեալ զուխտի գիրքը՝ ընթերցաւ ժողովրդի ականջներուն, եւ ասացին. Ամենայն ինչ որ Տէրը խօսեցաւ՝ պիտի կատարենք եւ պիտի լսենք: Մովսեսը վերցնելով արյունը՝ ցանեց ժողովրդի վրա և ասաց. Ահա ուխտի արյունը, որը Տերը դրեց ձեզ հետ այս բոլոր խոսքերի վերաբերյալ:

Եւ բարձրացան Մովսես եւ Ահարոն, եւ Նադաբ, եւ Աբիուդ, եւ յոթանասունը Իսրայելի ծերակույտից: Եւ տեսան այն տեղը, ուր կանգնած էր Իսրայելի Աստվածը, եւ նրա ոտքերի տակ՝ ինչպես շափյուղայե աղյուսի գործ, եւ ինչպես երկնքի տիեզերքի տեսքը՝ իր մաքրությամբ: Եւ Իսրայէլի ընտրեալներից ոչ ոք չվախճանուեցաւ, եւ երեւացան Աստծու տեղում, եւ կերան ու խմեցին: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Բարձրացի՛ր դէպի ինձ լեռը եւ կեցի՛ր այնտեղ, եւ ես քեզ կը տամ քարէ սեղանները՝ օրէնքը եւ պատուիրանները, որոնք գրեցի նրանց օրինաւորելու համար: Եվ Մովսեսը եւ Յեսուն, որ կանգնած էր նրա մոտ, վեր ելան եւ բարձրացան Աստծո լեռը: Եւ ասացին ծերերին. Լռեցէ՛ք այստեղ, մինչեւ որ վերադառնանք ձեզ մօտ, եւ ահա Ահարոնն ու Հովրը ձեզ հետ են. եթէ ունեքէ դատաստան պատահի, թող մօտենան նրանց: Եւ Մովսեսն ու Յեսուն բարձրացան լեռ, եւ ամպը ծածկեց

լեռը: Եւ իջաւ Աստծո փառքը Սինա լեռան վրայ, եւ ամպը ծածկեց այն վեց օր, եւ Տէրը կանչեց Մովսէսին յոթներորդ օրը ամպի միջից: Իսկ Տիրոջ փառքի ձևը, ինչպես վառվող կրակ լերան գագաթին վրա, Իսրայելի որդիների առաջ: Եւ Մովսեսը մտավ ամպի մեջը, եւ բարձրացավ լեռը, եւ այնտեղ լեռան վրա էր քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր:

25

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Ասացի Իսրայելի որդիներին. Վերցրէք առաջին պտուղները բոլորից, որոնց սիրտը կարծիք ունի, և կվերցնեք իմ առաջին պտուղները: Եւ այս է առաջին բերքը, որ կվերցնեք նրանցից՝ ոսկի, արծաթ եւ պղինձ: և հիացինթ, և ծիրանի, և կրկնակի կարմիր, և մանված բարակ կտավ, և այծի մազեր, ԵՒ խոյերի կարմիր ներկված մորթեր, և կապույտ մորթեր, և անփուտ փայտեր: և Սարդիու քարեր, և քարեր փորագրման համար ուսադրի վրա, և երկար պատմուճանի համար: Եւ կը պատրաստես ինձ սրբարան, եւ կը երեւամ ձեզ: Եվ կը պատրաստես ինձ համար ըստ այն ամենի, որ քեզ ցույց կու տամ լերան վրայ՝ վրանի օրինակը եւ անոր բոլոր անօթներուն օրինակը, այնպէս կը պատրաստես: Եւ կը պատրաստես վկայութեան տապանը անեղծ փայտից, երկու եւ կես կանգուն երկարութեամբ, եւ մեկ եւ կես կանգուն լայնութեամբ, եւ մեկ եւ կես կանգուն բարձրութեամբ: Եւ կպատես զնա մաքուր ոսկով, ներսից եւ արտաքուստ կպատես զնա, եւ կառնես դրա համար ոսկի ծնօտներ հիւսուած շուրջանակի: Եւ դու պիտի շինես դրան չորս ոսկի օղակներ եւ դնես դրանք չորս

կողմերի վրա՝ երկու օղակ մի կողմի վրա եւ երկու օղակ երկրորդ կողմի վրա: Կը պատրաստես ձողեր անփուտ փայտից եւ կը պատես զանոնք ոսկիով: Եւ դու կը բերես ներս ձողերը տապանակի կողերին գտնվող օղակների մեջ՝ նրանցով տապանակը բարձրացնելու համար: Տապանակի օղակների մեջ ձողերը անշարժ պիտի մնան: Եւ կդնես տապանակի մէջ վկայութիւնները, որոնք կտամ քեզ: Եւ կը պատրաստես քաւութեան գահ՝ ծածկոց մաքուր ոսկիէ, երկու կանգուն եւ կէս երկայնութիւնը եւ կանգուն եւ կէս լայնութիւնը: Եւ կ’ընես երկու քերովբէներ ոսկեհարված, եւ կ’դնես զանոնք քաւութեան աթոռոյն երկու կողմերուն վրայ: Կարվելու են մեկ քերովբե այս կողքից, եւ մեկ քերովբե քավարանի երկրորդ կողքից, եւ կարելու ես երկու քերովբեներ երկու կողքերի վրա: Քերովբեները կլինեն ձգած թևերը վերևից՝ ստվերելով իրենց թևերով քավարանի վրա, և նրանց դեմքերը միմյանց դեպի. քավարանի դեպի կլինեն քերովբեների դեմքերը: Եւ դու կդնես ողորմութեան աթոռը տապանակի վրա վերևից, եւ տապանակի մեջ կդնես վկայությունները, որոնք կտամ քեզ: Եւ ես կիմացուեմ քեզ այնտեղից, եւ կխոսեմ քեզ քավարանի վերեւից՝ երկու քերովբէների միջեւ, որոնք են վկայութեան տապանակի վրայ, եւ ըստ այն ամենի, ինչ որ հրամայեմ քեզ Իսրայէլի որդիների համար: Եւ կը պատրաստես սեղան մաքուր ոսկուց, երկու կանգուն երկարութեամբ, եւ կանգուն լայնութեամբ, եւ մէկուկէս կանգուն բարձրութեամբ: Եւ կը պատրաստես դրան ոլորապտույտ ոսկեղէն ալիքներ շուրջանակի, եւ կը պատրաստես դրան ափի չափ պսակ շուրջանակի:

Եւ ոլորապտոյտ ծաղկազարդ կը պիտի անես թագին

շուրջանակի: Եւ կը պատրաստես չորս ոսկի օղակներ, եւ կը դնես այդ չորս օղակները նրա ոտքերի չորս մասերի վրայ՝ պսակի ներքեւ: Եւ օղակները կը լինեն տեղեր լծերուն, որպէսզի նոցանով բարձրացնել սեղանը: Եւ կը պատրաստես լծակները անեփ փայտից, եւ կը պատես զնոսա մաքուր ոսկով, եւ նոսանց վրայ կը բարձրանայ սեղանը: Եւ կը պատրաստես նրա ամանները, խնկամանները, նուիրաբերման ամանները եւ բաժակները, որոնցով կը հեղես նրանցում, մաքուր ոսկուց կը պատրաստես դրանք: Եւ դու կդնես ներկայության հացերը սեղանի վրա իմ առաջ անընդհատ:

Եւ կը պատրաստես աշտանակ մաքուր ոսկուց, կռածոյ կը պատրաստես զ աշտանակն, ձողն նորա եւ ճիւղերը եւ սկուտեղքը եւ գնդիկները եւ շուշանները ի նմանէ կը լինին: Վեց ճյուղեր ելնում էին կողերից՝ երեք ճյուղ ճրագամանի մի կողմից, և երեք ճյուղ ճրագամանի երկրորդ կողմից: Եւ երեք բաժակներ փորագրված նուշի ձեւով մի ճյուղի մեջ՝ գնդիկ եւ շուշան, այսպես վեց ճյուղերին, որոնք դուրս են ելնում ճրագարանից: Եւ ճրագարանի վրա չորս բաժակներ՝ փորագրված նուշի ձեւով, մեկ ճիւղի վրա գնդիկներ եւ նրա շուշանները: Գնդիկը երկու ճյուղերի ներքևում դրանից, և գնդիկը չորս ճյուղերի ներքևում դրանից, այսպես վեց ճյուղերի համար, որոնք դուրս են ելնում ճրագակալից, և ճրագակալում չորս բաժակներ՝ փորագրված նուշի ձևով: Գնդիկները և ճյուղերը նրանից թող լինեն, ամբողջը քանդակագործված մեկ մաքուր ոսկուց: Եւ կը պատրաստես նրա եօթը ճրագները, եւ կը դնես ճրագները, եւ նրանք կը փայլեն մի երեսից: Եւ նրա խնկարկութիւնը եւ նրա հիմքերը մաքուր ոսկուց կը պատրաստես: Այս բոլոր անոթները մաքուր ոսկու տաղանդ

էին: Տես, կանես ըստ այն ձևի, որ ցույց տրված է քեզ լերան վրա:

26

Եւ վրանը կը պատրաստես տասը վարագոյրներից՝ նրբահիւս մանուածից, եւ կապոյտից, եւ ծիրանիից, եւ կարմիրից մանուածից, քերովբէներով, հիւսուած գործով կը պատրաստես զանոնք: Մեկ վարագույրի երկարությունը քսանութ կանգուն և լայնությունը չորս կանգուն կլինի, նույն չափը կլինի բոլոր վարագույրների համար: Հինգ վարագույրներ կլինեն միմյանց կցված՝ մեկը մյուսին, եւ հինգ վարագույրներ կլինեն միացված՝ մեկը մյուսին: Եւ կապոյտ օղակներ կը պատրաստես նրանց համար մէկ վարագոյրի եզրին վրայ, մէկ կողմից դէպի միացումը, եւ այսպէս կը պատրաստես արտաքին վարագոյրի եզրին վրայ՝ դէպի երկրորդ միացումը: Հիսուն օղակներ կը պատրաստես մի վարագոյրին, եւ հիսուն օղակներ կը պատրաստես երկրորդ վարագոյրի միացման մասից, դիմացի դիրքով՝ միմեանց դէպի ընկնող՝ իւրաքանչիւրին մէջ: Եւ կը պատրաստես հիսուն ոսկի օղակներ, եւ կը միացնես վարագոյրները՝ մեկը մյուսին օղակներով, եւ վրանը մեկ կը լինի: Եվ կընես մազոտ մորթեր՝ ծածկոց վրանին վրա, տասնմեկ մորթեր կընես զանոնք: Մեկ մորթի երկարությունը երեսուն կանգուն է, և մեկ մորթի լայնությունը չորս կանգուն է, նույն չափը կլինի տասնմեկ մորթերի համար: Եւ կմիացնես հինգ մորթերը իրար, եւ վեց մորթերը իրար, եւ վեցերորդ մորթը կրկնակի կդարձնես վրանի դիմացի կողմում: Եւ կը պատրաստես հիսուն օղակ մէկ վարագոյրի եզրին վրայ, որ մէջտեղում է միացման համաձայն, եւ

հիսուն օղակ կը պատրաստես երկրորդ միացնող վարագոյրի եզրին վրայ:

Եւ կը պատրաստես հիսուն պղնձե օղակներ, եւ կը միացնես օղակները ծարերից, եւ կը միացնես մորթերը, եւ կը լինի մի: Եւ դու կդնես ներքեւ վրանի մորթերի ավելցուկը, մորթի մնացած կեսը կծածկես վրանի մորթերի ավելցուկի վրա, կծածկես վրանի ետեւում: Կանգուն այս կողմից և կանգուն այն կողմից, խորանի վարագույրների երկարությունից գերազանցող մասից, կլինի ծածկող խորանի կողմերի վրա այս կողմից և այն կողմից, որպեսզի ծածկի: Եւ կը պատրաստես ծածկոց վրանի համար՝ խոյերի կարմրած մորթեր, եւ ծածկոցներ կապույտ մորթերից վերեւից:

Եւ կ'ընես վրանի սիւները անեղծ փայտից: Տասը կանգուն կը շինես մեկ սյունը, եւ մեկ ու կես կանգուն՝ մեկ սյան լայնությունը: Երկու խոցանակ մեկ սյան վրա, որոնք համապատասխանում են մեկը մյուսին, այսպես կանես վրանի բոլոր սյուների համար: Եւ կը պատրաստես սիւներ վրանին՝ քսան սիւներ հիւսիսային կողմից: Եւ քառասուն արծաթե հիմքեր կը պատրաստես քսան սյուներուն համար, երկու հիմք մէկ սեան համար՝ նրա երկու կողմերուն, եւ երկու հիմք մէկ սեան համար՝ նրա երկու կողմերուն: Եւ երկրորդ կողմը՝ հարավային, քսան սիւներ, և քառասուն արծաթե հիմքեր նրանց համար, երկու հիմք մեկ սյան համար՝ նրա երկու կողմերի վրա, և երկու հիմք մեկ սյան համար՝ նրա երկու կողմերի վրա: Եւ վրանի ետեւի կողմից, ծովի կողմը, կը պատրաստես վեց սիւներ: Եւ երկու սիւներ կը պատրաստես վրանի հետեւի անկիւնների վրայ: Եւ կլինի հավասար ներքևից, ըստ նույնի՝ հավասար կլինեն

գլուխներից մինչև մեկ միավորումը, այսպես կանես երկու անկյուններին, հավասար թող լինեն: Եւ կլինեն ութ սյուներ, եւ նոցա հիմքերը արծաթե՝ տասնվեց, երկու հիմք մեկ սյան համար՝ նրա երկու մասերի վրա, եւ երկու հիմք մեկ սյան համար: Եւ կը պատրաստես նիգեր անապական փայտերից, հինգ մի սիւնին վրանի մի կողմից: և հինգ ձողեր վրանի երկրորդ կողմի սյան համար, և հինգ ձողեր վրանի հետին կողմի սյան համար, որ ծովի կողմն է: Եւ միջին ձողը սյուների միջեւ թող անցնի մի կողմից մինչեւ մյուս կողմը: Եւ սյուները կպատես ոսկով, եւ օղակները կշինես ոսկյա, որոնց մեջ կմտցնես նիգերը, եւ կպատես նիգերը ոսկով: Եւ դու կը բարձրացնես վրանը ըստ այն ձեւին, որ ցուցադրված է քեզ լերան վրա:

Եւ կը պատրաստես վարագոյր կապոյտից, ծիրանիից, մանած կարմիրից եւ հիւսուած բարակ քթանից, հիւսուած գործ՝ կը պատրաստես զայն քերովբէներով: Եւ դու կդնես զայն չորս անապական սիւների վրայ, որոնք ոսկեպատ են ոսկիով, եւ նոցա գլխարկները ոսկիք են, եւ նոցա չորս խարիսխները արծաթիք են: Եւ դու կը դնես վարագոյրը սիւներուն վրայ, եւ կը բերես հոն, վարագոյրին ներսի կողմը, վկայութեան տապանակը, եւ վարագոյրը ձեզի համար կը բաժանէ սուրբ տեղին եւ սրբութիւնների սրբոյն միջեւ: Եւ կծածկես վարագուրով վկայության տապանակը սրբերի սրբում: Եւ դու կը դնես սեղանը վարագոյրից դուրս, եւ աշտանակը սեղանի դիմաց՝ խորանի հարաւային կողմում, իսկ սեղանը կը դնես խորանի հիւսիսային կողմում: Եւ կը պատրաստես ծածկոց վրանի դռան համար կապույտից, ծիրանիից, մանած կարմիրից եւ մանած բեհեզից՝ ասեղնագործի գործ: Եւ կը պատրաստես վարագոյրին հինգ

սիւներ եւ կը ծածկես զնոսա ոսկիով, եւ գլուխները նոցա ոսկիներ են, եւ կը ձուլես նոցա հինգ պղնձի խարիսխներ:

27

Եւ կը պատրաստես զոհասեղան անապական փայտից, հինգ կանգուն երկայնութեամբ եւ հինգ կանգուն լայնութեամբ. զոհասեղանը քառակուսի կը լինի, եւ երեք կանգուն բարձրութեամբ: Եւ կը պատրաստես եղջիւրները չորս անկիւնների վրայ, նրանից կը լինեն եղջիւրները, եւ կը ծածկես զնոսա պղնձով: Եւ կը պատրաստես պսակ զոհասեղանին, եւ ծածկոցը նրա, եւ բաժակները նրա, եւ միսի պատառաքաղները նրա, եւ բուրվառը նրա, եւ բոլոր անօթները նրա կը պատրաստես պղնձից: Եւ կը պատրաստես նրա համար ցանցավոր գործով պղնձե ցանց, եւ կը պատրաստես ցանցի վրա չորս պղնձե օղակներ չորս կողմերի տակ: Եւ դու պիտի դնես նրանց զոհասեղանի ցանցի ներքեւ, իսկ ցանցը պիտի լինի մինչեւ զոհասեղանի կեսը: Եւ կ'ընես զոհասեղանին լծակներ անփուտ փայտից, եւ կ'պատես զնոսա պղնձով: Եւ կը բերես ներս ձողերը մատանիներին մեջ, եւ թող լինեն ձողեր զոհասեղանի կողքերին, երբ այն բարձրացնես: Խոռոչ անխրամ կը պատրաստես զայն, ըստ ցուցեալին քեզ լերան վրայ, այնպէս կը պատրաստես զայն: Եւ կը պատրաստես բակ վրանին դէպի հարաւային կողմը, բակի վարագոյրներ մանուած նրբահիւսից, երկարութիւնը հարիւր կանգուն մէկ կողմին: Եւ նրանց սյուները քսան, եւ նրանց խարիսխները քսան պղնձե, եւ նրանց օղակները եւ ամրակները արծաթե: Այսպես արևելյան կողմում վարագույրներ՝ հարյուր

կանգուն երկարությամբ, և նրանց քսան սյուները, և նրանց քսան պղնձե հիմքերը, և սյուների օղակներն ու ամրակները, և նրանց արծաթով ծածկված հիմքերը: Իսկ բակի լայնությունը ծովի կողմից՝ հիսուն կանգուն վարագույրներ, դրանց սյուները՝ տասը, և դրանց հիմքերը՝ տասը: Եւ դատարանի լայնութիւնը դէպի հարաւ՝ հիսուն կանգուն վարագոյրներ, նոցա սիւները՝ տասը, եւ նոցա խարիսխները՝ տասը: Եւ տասնհինգ կանգուն բարձրությամբ վարագույրներ մի կողմին, նրանց երեք սյուները եւ նրանց երեք հիմքերը: Եւ երկրորդ կողմը տասնհինգ կանգուն վարագույրների բարձրությամբ, նրանց երեք սյուները եւ նրանց երեք հիմքերը: Եւ բակի դարպասին ծածկոցը՝ քսան կանգուն բարձրութեամբ, կապուտակէ եւ ծիրանիէ եւ կարմրիկէ հիւսուածէ եւ բեհեզէ հիւսուածէ՝ ասեղնագործի տարազութեամբ, նոցա սիւնքը՝ չորք, եւ նոցա խարիսխները՝ չորք: Բակի բոլոր սյուները շուրջանակի ծածկված էին արծաթով, և նրանց գլուխները արծաթե էին, և նրանց հիմքերը՝ պղնձե: Բակի երկարությունը հարյուր վրա հարյուր, և լայնությունը հիսուն վրա հիսուն, և բարձրությունը հինգ կանգուն մանված նրբաթելից, և նրանց հիմքերը պղնձե: Եւ ամբողջ կառուցումը եւ բոլոր գործիքները եւ բակի ցցերը պղնձե են:

Եւ դու հրամայիր Իսրայելի որդիներին, եւ թող վերցնեն քեզ համար ձեթ ձիթենիներից՝ անճմլած, մաքուր, ծեծված՝ լույսի համար այրելու, որպեսզի ճրագը անընդհատ այրվի: Վկայության վրանում, ուխտի վարագույրից դուրս, Ահարոնը և նրա որդիները կվառեն այն երեկոյից մինչև առավոտ, Տիրոջ առաջ, հավիտենական օրենք ձեր սերունդների համար Իսրայելի որդիներից:

28

Եւ դու քեզ մօտեցրու Ահարոնին՝ քո եղբօրը, եւ նրա որդիներին Իսրայէլի որդիներից, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն՝ Ահարոնը, Նադաբը, Աբիուդը, Եղիազարը եւ Իթամարը՝ Ահարոնի որդիները: Եւ սուրբ հանդերձ կը պիտի անես քո եղբայր Ահարոնի համար՝ պատուի եւ փառքի համար: Եւ դու խոսի՛ր բոլոր իմաստուններին, որոնց ես լցրել եմ իմաստության եւ ըմբռնման հոգով, եւ նրանք կշինեն Ահարոնի սուրբ զգեստը սրբարանի համար, որով նա ինձ կքահանայանա: Եւ այս են այն հանդերձները, որ նրանք կը պատրաստեն՝ կրծքազարդը, ուսազարդը, երկար հանդերձը, հյուսած պատմուճանը, խոյրը եւ գօտին, եւ նրանք կը պատրաստեն սուրբ հանդերձներ Ահարոնի եւ նրա որդիների համար, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն: Եվ նրանք կառնեն ոսկին, կապույտը, ծիրանին, կարմիրը և բեհեզը: Եւ նրանք կը պատրաստեն ուսադիրը ոլորված նրբաթելից՝ ասեղնագործի հիւսուած գործ: Երկու ուսադիրներ միացնող կլինեն նրան՝ մեկը մյուսին, երկու մասերի վրա հարմարեցված: Եւ գործվածքը ուսադիրների, որ է նրա վրա, նրա գործելու ձեւով լինելու է մաքուր ոսկուց եւ կապուտակից եւ ծիրանիից եւ հիւսված կարմիրից եւ նրբահիւս բեհեզից: Եւ կ’առնես երկու զմրուխտի քարերը, եւ կ’փորագրես նրանց վրա Իսրայելի որդիների անունները: Վեց անուններ մի քարի վրա, և վեց մնացած անուններ երկրորդ քարի վրա՝ ըստ նրանց ծննդյան: Քարագործական արվեստի գործով, կնիքի փորագրությամբ փորագրես երկու քարերը Իսրայելի որդիների անունների վրա: Եւ դու կդնես երկու քարերը էփոդի ուսերի վրա, քարերը յիշատակի

քարեր են Իսրայէլի որդիների համար, եւ Ահարոնը Իսրայէլի որդիների անունները կրելու է Տիրոջ առաջ իր երկու ուսերի վրա՝ որպես յիշատակ նրանց համար: Եւ կը պատրաստես ուսադիրներ մաքուր ոսկուց: Եվ կը պատրաստես երկու ծոպածոպ շղթաներ մաքուր ոսկուց, խառնուած ծաղիկներով, հյուսուածքի գործ, եւ կը դնես ծոպածոպ հյուսուած շղթաները վահանակների վրա, ըստ նրանց ուսադիրների՝ դիմացի կողմից:

Եւ կը պատրաստես դատաստանների կրծքապանակը՝ ասեղնագործի գործ, վակասի ռիթմին համաձայն կը պատրաստես զայն ոսկիէ եւ կապուտէ, եւ ծիրանիէ, եւ մանեալ կարմրէ, եւ մանեալ բեհեզէ: Կը պատրաստես այն քառակուսի, կրկնակի կը լինի, թիզի մը երկարությունը նրա, եւ թիզի մը լայնությունը: Եւ կը հիւսես նրա վրայ քարազարդ հիւսուածք՝ չորս շարք, քարերի շարք կը լինի՝ սարդիոն, տոպազիոն եւ զմրուխտ՝ առաջին շարքը: Եւ երկրորդ շարքը՝ անթրաքս, սափիրոս եւ յասպիս: Եւ երրորդ շարքը՝ լիգուրիում, ագատ, ամեթիստ: Եւ չորրորդ շարքը՝ քրիզոլիթոս, բերիլլիոն եւ օնիքիոն, ոսկով պատված, ոսկով կապված, թող լինեն ըստ իրենց շարքի: Եւ քարերը թող լինեն Իսրայելի որդիների անուններից՝ տասներկու, ըստ նոցա անունների, կնիքների փորագրություններ, իւրաքանչյուրը ըստ անուան թող լինեն տասներկու ցեղերի համար: Եւ կը պատրաստես տեսչական կրծքանշանի վրա հյուսված կախովներ՝ շղթայական գործ մաքուր ոսկուց: Եւ Ահարոն կը կրէ Իսրայէլի որդիների անունները դատաստանի կրծքապանակի վրայ, իր կրծքին վրայ, երբ մտնէ սրբարանը՝ որպէս յիշատակ Աստուծոյ առաջ: Եւ դու կդնես դատաստանի կրծքազարդի վրայ յայտնութիւնը եւ ճշմարտութիւնը, եւ այն

կլինի Ահարոնի կրծքի վրայ, երբ նա մտնի սրբարանը Տիրոջ առաջ, եւ Ահարոն միշտ կրելու է Իսրայէլի որդիների դատաստանները իր կրծքի վրայ Տիրոջ առաջ: Եւ կը պատրաստես երկար ներքնազգեստ, ամբողջովին կապույտ: Եւ բացվածքը նրանից կլինի միջին, եզր ունենալով շուրջանակի, հյուսածի գործ, միացումը միասին հյուսված նրանից, որպեսզի չպատռվի: Եվ դու կանես պատմուճանի եզրի տակ ներքևից, ինչպես ծաղկող նռան, փոքր նռներ կապույտից, ծիրանիից, կարմիր մանելից եւ նրբահյուս բեհեզից, պատմուճանի եզրի շուրջանակի, նույն տեսքով ոսկե փոքր նռներ եւ զանգակներ սրանց միջեւ շուրջանակի: Ոսկե նռան մոտ դողոնա եւ ծաղկավոր զգեստի եզրի վրա շուրջանակի: Եւ Ահարոնի ձայնը կլինի լսելի, երբ նա պաշտամունք կատարի՝ մտնելիս սրբարանը Տիրոջ առաջ եւ ելնելիս, որպեսզի չմեռնի: Եւ կ'ընես մաքուր ոսկի սալ, եւ կ'փորագրես դրա վրայ կնիքի փորագրութիւն՝ Տիրոջ Սրբարանը: Եւ դու կը դնես զայն կապուտակ հիւսուածի վրայ, եւ այն կը լինի խոյրի վրայ, խոյրի առջեւի կողմում կը լինի: Եւ այն կլինի Ահարոնի ճակատի վրա, եւ Ահարոն կհանի սրբերի մեղքերը, որքան որ Իսրայելի որդիները կսրբացնեն իրենց սրբերի ամենայն ընծայից, եւ այն միշտ կլինի Ահարոնի ճակատի վրա՝ Տիրոջ առաջ նրանց համար ընդունելի:

Եւ զարդարուած եզրերը խիտոնների բեհեզից, եւ կը պատրաստես բեհեզեայ խոյր, եւ գօտի կը պատրաստես՝ ասեղնագործի գործ: Եվ Ահարոնի որդիների համար կը պատրաստես խիտոններ և գոտիներ, և խոյրեր կը պատրաստես նրանց համար՝ պատվի և փառքի համար: Եւ կհագցնես զնոսա Ահարոնի՝ եղբօր քում, եւ զորդիս նորա ընդ նմա, եւ կօծես զնոսա,

եւ կլցնես զձեռս նոցա, եւ կսրբես զնոսա, որպէսզի քահանայութիւն առնեն ինձ: Եւ կտավեայ վերարկուներ կը պատրաստես նրանց՝ ծածկելու համար նրանց մարմնի մերկութիւնը, որ գօտկից մինչեւ ազդրերը կը լինի: Եւ Ահարոնը եւ նրա որդիները կունենան դրանք, երբ մտնեն վկայութեան խորանը կամ երբ մոտենան պաշտամունք մատուցելու սրբութեան զոհասեղանին, եւ իրենց վրայ մեղք չբերեն, որպէսզի չմեռնեն. յաւիտենական օրէնք նրան եւ նրա սերմանը նրա հետ:

29

Եւ սրանք են, որ կը կատարես նրանց համար, կը սրբես զնոսա, որպեսզի նոքա քահանայութիւն անեն ինձ. կը վերցնես մի զուարակ արջառոց եւ երկու անբիծ խոյեր, Եւ անխմոր հացեր՝ յուղով խառնուած, եւ անխմոր բլիթներ՝ յուղով օծուած, ցորենի ընտիր ալիւրից կը պատրաստես զանոնք: Եւ դու կը դնես զանոնք մի զամբիւղի վրայ, եւ կը մատուցանես զանոնք զամբիւղով, եւ զորթն, եւ զերկու խոյերը: Եւ Ահարոնին ու նրա որդիներին կբերես վկայութեան խորանի դռան մօտ եւ կլուաս նրանց ջրով: Եւ առնելով հանդերձները՝ կհագցնես քո եղբայր Ահարոնին երկար քղամիսը, եւ վակասը, եւ տախտակը, եւ կմիացնես նրան տախտակը վակասին: Եւ դու կդնես թագը նրա գլխին, եւ կդնես սրբարանի սալը թագի վրա: Եւ կառնես օծութեան յուղից եւ կհեղես այն նրա գլխի վրա եւ կօծես նրան: Եւ նրա որդիներին կբերես եւ նրանց քիթոններ կհագցնես: Եւ կը գօտեպնդես նրանց գօտիներով, եւ կը դնես նրանց վրայ խոյրերը, եւ նրանց քահանայութիւնը ինձ համար յաւիտենական կը լինի, եւ կը

սրբագործես Ահարոնի ձեռքերը եւ նրա որդիների ձեռքերը: Եւ կբերես զուլը վկայութեան խորանի դռան առջեւ, եւ Ահարոնն ու իր որդիները իրենց ձեռքերը կդնեն զուլի գլխին՝ Տիրոջ առջեւ, վկայութեան խորանի դռան մօտ: Եւ կ’սպանես զորթդ առաջի Տեառն՝ առ դրանց խորանին վկայութեան: Եւ կ’առնես զուարակին արիւնից, եւ քո մատով կ’դնես սեղանի եղջերուն վրայ, իսկ մնացած բոլոր արիւնը կ’հեղուս սեղանի հիմքին մօտ: Եվ կ’առնես ամբողջ ճարպը, որ փորի վրա է, և լյարդի բլթակը, և երկու երիկամները, և ճարպը, որ նրանց վրա է, և կ’դնես զոհասեղանի վրա: Բայց հորթի միսը, մաշկը եւ աղբը կ’այրես հրով՝ բանակատեղիից դուրս, քանզի մեղք է:

Եւ կառնես մի խոյ, եւ Ահարոնն ու նրա որդիները կդնեն իրենց ձեռքերը խոյի գլխի վրա: Եւ կմորթես զնա, եւ առնելով արիւնը՝ կը հեղուս դէպի սեղանը շուրջանակի: Եւ զխոյն կտրես երկու ըստ անդամների, եւ լվաս զներքինսն եւ զոտսն ջրով, եւ դնես ի վերայ կտորոցն հանդերձ գլխովն: Եւ կը մատուցանես ամբողջ խոյը զոհասեղանի վրայ՝ ողջակէզ Տիրոջը, անուշահոտ բուրմունքի համար. այն խունկ է Տիրոջը: Եւ կ’առնես երկրորդ խոյը, եւ Ահարոնն ու նրա որդիները կ’դնեն իրենց ձեռքերը խոյի գլխին: Եւ կմորթես զայն, եւ կառնես արիւնէն անոր, եւ կը դնես Ահարոնի աջ ականջին բլթակին վրայ, եւ աջ ձեռքին ծայրին վրայ, եւ աջ ոտքին ծայրին վրայ, եւ անոր որդիներուն աջ ականջներուն բլթակներուն վրայ, եւ անոնց աջ ձեռքերուն ծայրերուն վրայ, եւ անոնց աջ ոտքերուն ծայրերուն վրայ: Եւ կառնես արիւնէն, որ զոհասեղանէն է, եւ օծութեան իւղէն, եւ կը ցանես Ահարոնի վրայ եւ անոր հանդերձին վրայ, եւ անոր որդիներուն վրայ եւ անոր որդիներուն հանդերձներուն վրայ անոր հետ, եւ սրբագործուած

պիտի ըլլայ ինք եւ անոր հանդերձը, եւ անոր որդիները եւ անոր որդիներուն հանդերձները անոր հետ: Իսկ խոյին արիւնը պիտի հեղես զոհասեղանին վրայ շուրջանակի: Եւ կառնես ոչխարից նրա ճարպը եւ ճարպը, որ ծածկում է փորը, եւ լյարդի լոբը, եւ երկու երիկամները, եւ ճարպը, որ նրանց վրա է, եւ աջ բազուկը, որովհետեւ սա կատարելություն է: Եւ մեկ հաց յուղով, եւ մեկ բլիթ անխմոր զամբիւղից, որ դրուած էր Տիրոջ առաջ: Եւ դու կդնես այս բոլորը Ահարոնի ձեռքերի վրա եւ նրա որդիների ձեռքերի վրա, եւ կառանձնացնես դրանք որպես ընծայաբերում Տիրոջ առաջ: Եւ կ'առնես զնոսա ի ձեռաց նոցա եւ կ'մատուցանես ի վերայ սեղանոյն ողջակիզութեան ի հոտ անուշից առաջի Տեառն. ընծայ է Տեառն: Եւ կառնես կուրծքը սրբագործման խոյից, որ Ահարոնինն է, եւ կառանձնացնես զայն որպես ընծայ Տիրոջ առաջ, եւ այն քո բաժինը կըլլայ: Եւ սրբագործես զստինքս զատուցեալ եւ զբազուկն հանութեան, որ զատուցեալ է եւ որ հանուած է ի խոյէն կատարման՝ ի Ահարոնէ եւ ի որդւոց նորա: Եւ կլինի Ահարոնին եւ նրա որդիներին յաւիտենական օրինագիծ Իսրայէլի որդիներից, քանզի այս ընծայ է, եւ ընծայ կլինի Իսրայէլի որդիներից՝ Իսրայէլի որդիների փրկութեան զոհերից, ընծայ Տիրոջը:

Եւ սրբի հանդերձը, որ Ահարոնինն է, կլինի նրա որդիներինը նրանից հետո, որպեսզի նրանցով օծվեն եւ կատարելագործվեն նրանց ձեռքերը: Յոթ օր կհագնի դրանք այն քահանան, որ նրա փոխարեն կլինի նրա որդիներից, որը կմտնի վկայության խորանը՝ սրբարանում պաշտամունք մատուցելու: Եւ կատարման խոյը կ'առնես, եւ միսը սուրբ տեղում կ'եփես: Եւ կուտեն Ահարոնը եւ որդիները նրա միսը խոյի եւ հացերը, որ զամբյուղի մեջ են,

վկայության վրանի դռների մոտ: Կուտեն զնոսա, յորս սրբեցան ի նոսա՝ կատարել զձեռս նոցա, սրբել զնոսա. եւ օտարազգի ոչ կերիցէ ի նոցանէ, զի սուրբ է: Եթե բայց մնացած լինի զոհաբերության կատարման միսերից և հացերից մինչև առավոտ, կայրես մնացածը կրակով, չպիտի ուտվի, որովհետև սրբարան է:

Եւ Ահարոնին ու իր որդիներուն այսպէս կ՚ընես՝ ըստ այն ամենուն, որ քեզի հրամայեցի. եօթը օր նոցա ձեռքերը կը սրբես: Եւ մեղքի զ՚արջը կը պատրաստես մաքրութեան օրը, եւ կը մաքրես զսեղանը քեզ նրա վրայ սրբելիս, եւ կօծես զայն, որպէսզի սրբես զայն: Յոթ օր կը մաքրես զոհասեղանը եւ կը սրբես զայն, եւ զոհասեղանը կը լինի սուրբ սրբոյն. ամեն ով որ դիպչի զոհասեղանին՝ կը սրբուի: Եւ այս է, որ կը կատարես զոհասեղանի վրա. տարեկան անբիծ գառներ՝ երկուսը օրը, զոհասեղանի վրա անընդհատ, անընդհատ ընծայաբերում:

Մի գառը կանես առավոտյան, եւ երկրորդ գառը կանես երեկոյան: Եւ տասներորդ բարակ ալիւրի՝ խառնուած ծեծուած ձէթի չորրորդ հինի մէջ, եւ ըմպելի զոհ՝ գինու չորրորդ հինը՝ մէկ գառին համար: Եւ երկրորդ գառը կը մատուցանես երեկոյեան, ըստ առաւօտեան զոհին եւ ըստ նրա նուիրականին, կը մատուցանես անուշահոտ ընծայ Տիրոջը: Զոհ անդադար ի սերունդս ձեր, ի վերայ դրան խորանին վկայութեան առաջի Տեառն, ի որում ծանիցիմ քեզ անտի, այնպէս որ խօսեցայց քեզ: Եւ այնտեղ կը հրամայեմ Իսրայէլի որդիներին, եւ կը սրբագործուիմ իմ փառքովս: Եւ կը սրբացնեմ վկայութեան խորանը եւ զոհասեղանը, եւ Ահարոնին ու նրա որդիներին կը

սրբացնեմ՝ ինձ քահանայութիւն անելու համար: Եւ կանչուելու եմ Իսրայէլի որդիներուն մէջ, եւ կ՚ըլլամ նոցա Աստուած: Եւ նրանք կիմանան, որ ես եմ Տէր՝ նրանց Աստուածը, որ հանեցի նրանց Եգիպտոսի երկրից, որպեսզի կոչվեմ նրանց Աստված եւ լինեմ նրանց Աստուածը:

30

Եւ կը պատրաստես խնկի զոհասեղան անեղծ փայտից: Եւ կը պատրաստես զայն կանգնոյ երկայնութեամբ եւ կանգնոյ լայնութեամբ, քառակուսի կը լինի, եւ երկու կանգնոյ բարձրութեամբ, ի նմանէ կը լինեն եղջիւրները նորա: Եւ կպատես մաքուր ոսկով զխարիսխն նորա եւ զպատերն նորա շուրջանակի, եւ զեղջիւրսն նորա, եւ կառնես նմա ոսկի ոլորապտոյտ պսակ շուրջանակի: Եւ երկու մաքուր ոսկի օղակներ կը պատրաստես նրա ոլորապ պսակի ներքեւ, երկու կողմերի վրայ կը պատրաստես երկու կողմերուն, եւ կը լինեն բռնակներ ձողերի համար, որպէսզի բարձրացնես զայն նոսանցով: Եւ կը պատրաստես ձողեր անապական փայտից, եւ կը պատես զնոսա ոսկով: Եւ դու կը դնես զայն հանդէպ վարագոյրին, որ է տապանակի վկայութեանց վրայ, որտեղից ես կը յայտնուիմ քեզ: Եւ Ահարոն խունկ կը ծխեցնէ անոր վրայ՝ բարդ բարակ խունկ, ամէն առաւօտ, երբ նա ճրագները կը խնամէ, խունկ կը ծխեցնէ անոր վրայ: Եւ երբ Ահարոն ուշ ժամանակ վառի ճրագները, նա խունկ պիտի ծխի դրանց վրա. շարունակական խունկ միշտ Տիրոջ առաջ նրանց սերունդներին համար: Եւ ոչ կբերես դրա վրայ այլ խունկ, ընծայ, զոհ, եւ ըմպելի զոհ ոչ կհեղես դրա վրայ:

Եւ քաւութիւն կը կատարէ անոր վրայ Ահարոն անոր եղջիւրներուն վրայ տարին մէկ անգամ, մաքրութեան արիւնէն կը մաքրէ զայն իրենց սերունդներուն համար, սուրբ սրբոցն է Տէրոջ:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Եթե կառնես դու մարդահամարը Իսրայելի որդիների նոցա զննության ժամանակ, և իւրաքանչյուր մեկը կտա իր հոգու փրկանքը Տեառն, ապա ոչ կլինի նոցում անկում նոցա զննության ժամանակ: Եւ սա է այն, ինչ կտան բոլոր նրանք, ովքեր անցնեն հետազոտութիւնը՝ դիդրախմայի կէսը, որ է ըստ սուրբ դիդրախմոնի, քսան օբողոս է դիդրախմոնը, իսկ դիդրախմայի կէսը ընծայ է Տիրոջը: Ամեն անցնողը դեպի ստուգումը, քսան տարեկանից եւ վեր, կտան ներդրումը Տիրոջը: Հարուստը չի ավելացնի, և աղքատը չի պակասեցնի կեսից երկդրամի, երբ տալիս է ընծան Տիրոջը՝ քավելու համար ձեր հոգիները: Եւ կ'ընդունիս արծաթը ներդրումներուն Իսրայէլի որդիներէն, եւ կ'տաս զայն վկայութեան խորանին ծառայութեան, եւ կ'ըլլայ Իսրայէլի որդիներուն յիշատակ Տէրոջ առջեւ՝ ձեր անձերուն համար քաւութիւն ընելու: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Արա պղնձե լվացարան եւ նրա համար պղնձե հիմք, որպեսզի լվանալ, եւ դու կդնես նրան վկայության վրանի եւ զոհասեղանի միջեւ, եւ կթափես նրա մեջ ջուր: Եւ Ահարոնը եւ նրա որդիները կը լուանան իրենց ձեռքերն ու ոտքերը ջրով դրանից: Երբ նրանք մտնեն վկայության խորանը, կլվանան ջրով և չեն մեռնի, երբ մոտենան զոհասեղանին՝ պաշտամունք մատուցելու և այրվող զոհերը Տիրոջը մատուցելու: Կլվանան ձեռքերը եւ ոտքերը ջրով, երբ մտնեն վկայութեան խորանը, կլվանան ջրով, որպեսզի չմեռնեն, եւ կլինի նրանց յաւիտենական օրէնք՝ նրան եւ նրա սերունդներին

նրա հետ: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Եւ դու վերցրու համեմունքներ՝ ընտրյալ զմուռսի ծաղիկից հինգ հարյուր սիկղ, անուշահոտ դարչինից դրա կեսը՝ երկու հարյուր հիսուն, եւ անուշահոտ եղեգից երկու հարյուր հիսուն: եւ իրիսի հինգ հարիւր սիկղ սրբութեան եւ ձէթ ձիթենիներից մէկ հին: Եւ կը պատրաստես զայն իւղ օծութեան սուրբ, օծանելիք հիւթ՝ բուրավաճառի արուեստով, իւղ օծութեան սուրբ կը լինի: Եւ կօծես դրանից վկայութեան խորանը, եւ վկայութեան խորանի տապանակը, եւ նրա բոլոր անօթները, և ճրագարանը, և նրա բոլոր անոթները, և խնկի զոհասեղանը, ԵՒ ողջակիզությունների զոհասեղանը և նրա բոլոր անօթները, և սեղանը և նրա բոլոր անօթները, և լվացարանը: Եւ սրբես դու զնոսա, եւ եղիցի սուրբ ի սրբոց, ամենայն որ մերձենայ ի նոսա՝ սրբեսցի: Եւ Ահարոնին ու նրա որդիներին օծանես եւ նրանց սրբացնես՝ ինձ քահանայելու համար: Եւ Իսրայէլի որդիներին կը խօսիս՝ ասելով. Սուրբ օծութեան օծման ձէթը այս կը լինի ձեզի ձեր սերունդներուն համար: Մարդու մարմնի վրա չպիտի օծուի, եւ այս կազմութեան համաձայն ձեզ համար նոյնպէս չպիտի պատրաստէք, սուրբ է, եւ սրբութիւն պիտի լինի ձեզ համար: Ով որ նոյնպէս կատարէ, եւ ով որ իր մէջէն օտարազգի մը տայ, կը բնաջնջուի իր ժողովուրդէն:

Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Վերցրու քեզ համար խունկեր՝ սմուռ, օնիքս, խալբանէ քաղցրութեան եւ թափանցիկ կնդրուկ, հաւասար հաւասարին կը լինի: Եւ անեն նրա մէջ խունկ՝ իւղագործական գործ, իւղագործի խառնուած, մաքուր, սուրբ գործ: Եւ դու պիտի ծեծես դրանցից մանր, եւ դու պիտի դնես վկայութիւնների առաջ վկայութեան խորանում, ուստեղից ես պիտի ծանուցայ քեզ այնտեղից, սուրբ սրբոցն պիտի լինի ձեզ

խունկը: Ըստ այս կազմության՝ դուք չպիտի կատարեք ձեզ համար ձեզանց, սրբարան պիտի լինի այն ձեզ Տիրոջ համար: Ով որ նմանապես կանի այնպես, որ հոտոտի նրա մեջ, կորստյան պիտի մատնվի իր ժողովրդից:

31

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Ահա ես անունով կանչել եմ Բեսելեէլին, Ուրիի որդուն, Հորի որդուն, Յուդայի ցեղից: Եւ լցուցի զնա հոգով աստուածային իմաստութեան եւ իմացութեան եւ գիտութեան, ի ամենայն գործի խորհելու: և ճարտարապետել, աշխատել ոսկին, արծաթը, պղինձը, կապույտը, ծիրանին և մանած կարմիրը: և քարի մշակումը, և փայտի հյուսնության աշխատանքներում աշխատել ըստ բոլոր աշխատանքների: Եվ ես տվեցի նրան եւ Եղիաբին՝ Աքիսամաքի որդուն Դանի ցեղից, եւ ամեն իմաստուն սրտի տվել եմ իմաստություն: ԵՒ կշինեն այն ամենը, ինչ հրամայեցի քեզ՝ վկայության վրանը, ուխտի տապանակը, նրա վրայի քավարանը և վրանի կահավորությունը: և զոհասեղանները, և սեղանը և նրա բոլոր անոթները, և մաքուր շամբերը և նրա բոլոր անոթները և ավազանը և նրա հիմքը, և պաշտամունքական հանդերձները Ահարոնի, և հանդերձները նրա որդիների՝ ինձ քահանայութիւն անելու համար, Եւ օծութեան զէթը, եւ սուրբ խնկի բաղադրութիւնը՝ ըստ այն ամենի, ինչ ես հրամայեցի քեզ, կը պատրաստեն:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Եւ դու հրամայիր Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով. Տեսէ՛ք եւ իմ շաբաթներս պահեցէ՛ք, նշան է

ինձ եւ ձեզ միջեւ ձեր սերունդներում, որպէսզի գիտնաք, թէ ես եմ Տէրը, որ ձեզ կը սրբացնեմ: Եւ պահպանեք զշաբաթները, որովհետեւ սուրբ է այս Տեառն ձեզ. որ անարգէ զայն՝ մահով պիտի մեռցուի, ամենայն ով որ գործ կատարէ ի նմա՝ բնաջնջուելի է այն հոգին ի միջոյ ժողովրդեան իւրոյ: Վեց օր կանես գործեր, իսկ յոթերորդ օրը շաբաթ է, սուրբ հանգիստ Տիրոջը. ամեն ով որ գործ կանի յոթերորդ օրը՝ մահվան կենթարկվի: Եւ Իսրայելի որդիները պիտի պահեն շաբաթները՝ կատարելու դրանք իրենց սերունդներում: Հավիտենական ուխտ է ինձ եւ Իսրայէլի որդիների միջեւ, հավիտենական նշան է ինձ համար, որովհետեւ վեց օրերում Տէրը ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, եւ եօթներորդ օրը հանգչեց ու դադարեց: Եւ տվեց Մովսեսին, երբ դադարեցրեց խոսելը նրա հետ Սինա լերան վրա, վկայության երկու տախտակները՝ քարե տախտակներ, գրված Աստծո մատով:

32

Երբ ժողովուրդը տեսավ, որ Մովսեսը ուշացել է լեռնից իջնել, ժողովուրդը հավաքվեց Ահարոնի մոտ եւ ասաց նրան. Վեր կաց եւ մեզ համար աստվածներ շինիր, որոնք մեր առաջից կգնան, որովհետեւ այս Մովսեսը՝ այն մարդը, որ մեզ Եգիպտոսի երկրից հանեց, չգիտենք ինչ է պատահել նրան: Եւ Ահարոնն ասում է նրանց. Հանեցէք այն ոսկե ականջօղերը, որոնք ձեր կանանց եւ դուստրերի ականջներում են, եւ բերեցէք ինձ: Եվ ամբողջ ժողովուրդը հանեց ոսկե ականջօղերը, որոնք իրենց ականջներին էին, եվ բերին Ահարոնին: Եւ ընդունեց ի ձեռաց

նոցա, եւ ձեւեց զնոսա գրչիւ, եւ արար զնոսա հորթ ձուլածոյ եւ ասաց. Սոքա են աստուածք քո, Իսրայէլ, որք հանին զքեզ յերկրէ Եգիպտոսի: Եւ տեսնելով Ահարոնը՝ կառուցեց զոհասեղան դրա դիմաց, եւ հռչակեց Ահարոնը՝ ասելով. Տիրոջ տոնը վաղն է: Եւ յաջորդ օրը վաղ առաւօտ վեր կենալով՝ բերաւ ողջակէզներ եւ մատուցեց փրկութեան զոհ, եւ ժողովուրդը նստաւ ուտելու ու խմելու, ապա վեր կացան խաղալու:

Եվ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով. Գնա՛ արագ, իջի՛ր այստեղից, քանզի մեղանչեց քո ժողովուրդը, որին դուրս հանեցիր Եգիպտոսի երկրից: Խախտեցին արագ այն ճանապարհից, որ հրամայեցի նրանց, արեցին իրենց համար□□□, եւ երկրպագել են նրան, եւ զոհել են նրան, եւ ասացին. Սրանք են քո աստվածները, Իսրայե՛լ, որոնք բարձրացրին քեզ Եգիպտոսի երկրից: Եվ հիմա թույլ տուր ինձ, եւ բարկությամբ բարկանալով նրանց դեմ, կոչնչացնեմ նրանց, եւ քեզ կդարձնեմ մեծ ազգ: Եւ Մովսէսը աղաչեց Տէր Աստծուն առաջ եւ ասաց. Ինչո՞ւ, Տէ՛ր, բարկանում ես քո ժողովրդի վրա, որին դուրս հանեցիր Եգիպտոսի երկրից մեծ ուժով եւ քո բարձր բազուկով: Մի՛ երբեք ասեն եգիպտացիները՝ ասելով. Չարութեամբ հանեց նրանց՝ սպանելու լեռներում և ոչնչացնելու նրանց երկրի վրայից: Դադարեցրո՛ւ քո բարկութեան զայրոյթը, և ողորմա՛ծ եղիր քո ժողովրդի չարութեան նկատմամբ: Հիշելով Աբրահամին եւ Իսահակին եւ Հակոբին՝ քո ծառաներին, որոնց երդվեցիր քեզանով, եւ խոսեցիր նրանց՝ ասելով. Բազմացնելու եմ ձեր զաւակը ինչպէս երկնքի աստղերը բազմութեամբ, եւ այս ամբողջ երկիրը, որ ասացի տալ նրանց, եւ նրանք կը տիրեն դրան յաւիտեան: Եւ Տէրը քաւութիւն առաւ՝ պահպանելու համար իւր ժողովուրդը:

Եւ Մովսէսը դարձաւ ու իջաւ լեռից, եւ վկայութեան երկու տախտակները նրա ձեռքերում էին, քարե տախտակներ, որոնք գրուած էին երկու կողմերից, այս կողմից եւ այն կողմից էին գրուած: Եվ այն տախտակները Աստծո գործն էին, եվ գրությունը Աստծո գրությունն էր՝ փորագրված այն տախտակների վրա: Եվ Յեսուն լսելով ժողովրդի աղաղակող ձայնը, ասում է Մովսեսին. Պատերազմի ձայն է բանակատեղում: Եւ ասում է. Սա ուժեղների առաջնորդության ձայնը չէ, ոչ էլ փախուստի առաջնորդության ձայնը, այլ գինու երգի ձայնն եմ լսում:

Եւ երբ մոտենում էր բանակատեղուն, տեսավ հորթը եւ պարերը, եւ բարկությամբ զայրացած Մովսեսը նետեց իր ձեռքերից երկու տախտակները եւ ջարդեց դրանք լերան տակ: Եվ առնելով զորթն, որ նրանք արեցին, այրեց զնա հրով, եւ աղաց զնա մանր, եւ ցանեց զնա ջրի մեջ, եւ ըմպեցուց զայն Իսրայելի որդիներին: Եւ Մովսէս ասաց Ահարոնին. Ի՞նչ արեց քեզ այս ժողովուրդը, որ դու նրանց վրայ մեծ մեղք բերեցիր: Եւ Ահարոնն ասաց Մովսէսին. Մի՛ բարկացիր, տէ՛ր, դու ինքդ գիտես այս ժողովրդի սրտմտութիւնը: Ասում են ինձ. Արա՛ մեզ աստվածներ, որոնք կգնան մեր առաջից, որովհետև այս Մովսես մարդը, որ մեզ հանեց Եգիպտոսից, չգիտենք ինչ է դարձել նրան: Եվ ասացի նրանց. Եթե ոմանք ոսկե զարդեր ունեն, հանեցե՛ք, եւ տվեցին ինձ, եւ ես նետեցի հուրը, եւ ելավ այս հորթը: Եւ տեսնելով Մովսես, որ ժողովուրդը ցրված է, քանզի Ահարոնը ցրել էր նրանց՝ ուրախության աղբյուր դարձնելով իրենց հակառակորդների համար: Մովսեսը կանգնեց բանակատեղիի դարպասի վրա և ասաց. Ո՞վ է Տիրոջ կողմից, թող գա ինձ մոտ: Ուրեմն Ղևիի բոլոր որդիները հավաքվեցին նրա մոտ: Եւ ասում է նրանց. այսպես է

ասում Տէր Աստված Իսրայելի. դրեք յուրաքանչյուր ոք իր սուրը իր ազդրի վրա, եւ անցեք ու վերադարձեք դռնից դուռ բանակատեղիի միջով, եւ սպանեք յուրաքանչյուր ոք իր եղբորը, եւ յուրաքանչյուր ոք իր ընկերին, եւ յուրաքանչյուր ոք իր մերձավորին: Եւ Ղեւիի որդիները արեցին, ինչպես Մովսէս խոսեց նրանց, եւ այն օրը ժողովրդից ինկան երեք հազար մարդ: Եւ ասաց նոցա Մովսէս. Լցուցիք զձեռս ձեր այսօր Տեառն՝ իւրաքանչիւր ի որդի կամ ի եղբայր իւր, որպէսզի տրուի ձեզ վերայ օրհնութիւն:

Եւ եղաւ հետեւեալ օրը, Մովսէսն ասաց ժողովրդին. Դուք մեծ մեղք էք գործել, եւ հիմա ես ելնելու եմ Աստծու մօտ, որպէսզի քաւութիւն անեմ ձեր մեղքի համար: Մովսեսը վերադարձավ Տիրոջ մոտ եւ ասաց. Աղաչում եմ, Տէր, այս ժողովուրդը մեծ մեղք է գործել եւ իրենց համար ոսկե աստվածներ է շինել: Եվ հիմա, եթե իսկապես թողնես նրանց մեղքը, թող: Իսկ եթե ոչ, ջնջիր ինձ քո գրքից, որը գրեցիր: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Եթէ ոք մեղանչել է իմ առաջ, ջնջելու եմ նրանց իմ գրքից: Հիմա գնա՛, իջի՛ր ներքև և առաջնորդի՛ր այս ժողովրդին դեպի այն տեղը, որ ասացի քեզ. ահա իմ հրեշտակը կգնա քո առաջից, իսկ որ օրը այցելեմ, նրանց վրա կբերեմ նրանց մեղքը: Եւ Տէրը հարուածեց ժողովրդին հորթի պատրաստութեան համար, որ Ահարոնը արել էր:

33

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Առաջ գնա՛, բարձրացի՛ր այստեղից դու եւ քո ժողովուրդը, որոնց դուրս հանեցիր Եգիպտոսի երկրից,

դէպի այն երկիրը, որ երդուեցի Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին՝ ասելով. Ձեր սերմանը կը տամ զայն: Եւ ես կ՚ուղարկեմ իմ հրեշտակին քո առջեւից, եւ նա կ՚հանի ամորհացուն, քետացուն, փերեզացուն, գերգեսացուն, եւացուն, յեբուսացուն եւ քանանացուն: Եւ ես կբերեմ քեզ երկիր մը, որ կաթ ու մեղր կը հոսէ, բայց ես քեզ հետ չեմ բարձրանար, որովհետեւ դուն կամակոր ժողովուրդ ես, որպէսզի ճանապարհին մէջ քեզ չսպառեմ: Եւ երբ ժողովուրդը լսեց այս չար խոսքը, սգաց սգով: Եւ ասաց Տէրը Իսրայէլի որդիներին. Դուք կոշտ պարանոցով ժողովուրդ էք, տեսէք, մի՛ ուրիշ հարված բերեմ ես ձեր վրայ եւ ձեզ սպառեմ: Հիմա ուրեմն հանեցէք ձեր փառքի զգեստները եւ զարդերը, եւ ցույց տամ քեզ, թէ ինչ կանեմ քեզ: Եւ հանեցին որդիք Իսրայելի զարդերը իրենց եւ հանդերձները Քորեբ լեռնից: Եւ վերցնելով Մովսէսը իր վրանը՝ խփեց այն բանակատեղիից դուրս, հեռու բանակատեղիից, եւ այն կոչուեցաւ Վկայութեան վրան, եւ եղաւ այնպէս, որ ամէն ոք, որ փնտռում էր Տէրը, ելնում էր դէպի այն վրանը, որ բանակատեղիից դուրս էր: Երբ Մովսես մտնում էր ճամբարից դուրս գտնվող վրանը, ամբողջ ժողովուրդը կանգնած էր՝ յուրաքանչյուրը իր վրանի դռների մոտ դիտելով, եւ նկատում էին Մովսեսին, մինչեւ որ նա մտնում էր վրանը: Երբ Մովսէս մտնէր վրանը, ամպի սիւնը իջնում էր եւ կանգնում վրանի դռան մօտ, եւ խօսում էր Մովսէսի հետ: Եւ խոսում էր Մովսեսին: Եւ ամբողջ ժողովուրդը տեսավ ամպի սյունը, որ կանգնած էր վրանի դռան վրա, եւ ամբողջ ժողովուրդը կանգնելով՝ երկրպագեցին, իւրաքանչյուրը իր վրանի դռնից: Եւ խօսեցաւ Տէրը Մովսէսի հետ դէմ առ դէմ, ինչպէս որ մէկը կը խօսի իր բարեկամի հետ, եւ նա վերադառնում էր ճամբար, իսկ սպասաւորը՝ Նաւէի որդի Յեսու երիտասարդը, չէր ելնում վրանից:

Եւ Մովսէսն ասաց Տիրոջը. Ահա դու ինձ ասում ես՝ բե՛ր վեր այս ժողովրդին, բայց դու ինձ չցուցադրեցիր, թէ ո՛վ կուղարկես ինձ հետ, սակայն դու ինձ ասացիր՝ ես քեզ գիտեմ բոլորից առաւել, եւ դու շնորհ ունես իմ մօտ: Եթե ուրեմն շնորհք եմ գտել քո առաջ, յայտնի՛ր ինձ քեզ, որպեսզի հստակ տեսնեմ քեզ, որպեսզի լինեմ շնորհք գտած քո առաջ, և որպեսզի իմանամ, որ քո ժողովուրդն է այս մեծ ազգը: Եւ ասում է. Ինքս կառաջնորդեմ քեզ եւ կտամ քեզ հանգիստ: Եւ ասում է նրան, եթէ դու ինքդ չգնաս ինձ հետ, ինձ այստեղից վեր մի՛ տար: Եւ ինչպե՞ս կհայտնի լինի ճշմարտապես, որ ես եւ քո ժողովուրդը շնորհ ենք գտել քո առջեւ, եթե ոչ քեզ մեզ հետ ճանապարհորդելով: Եւ ես եւ քո ժողովուրդը կփառավորվենք բոլոր ազգերից, որոնք երկրի վրա են: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Այս խօսքը, որ ասացիր, քեզ համար կ՚անեմ, որովհետեւ շնորհք ես գտել իմ առաջ, եւ քեզ գիտեմ բոլորից: Եւ ասում է՝ ցո՛յց տուր ինձ քեզ: Եւ ասաց. Ես կանցնեմ քո առաջ իմ փառքով եւ կանչեմ իմ անունով՝ Տէր, քո առաջ, եւ կողորմեմ, որին ողորմեմ, եւ կգթամ, որին գթամ: Եւ ասաց. Չես կարող տեսնել իմ երեսը, քանզի ոչ ոք չի կարող տեսնել իմ երեսը եւ ապրել: Եւ ասաց Տէրը. Ահա տեղ կա իմ մոտ, կանգնես ժայռի վրա: Երբ փառքս անցնի, քեզ ապառաժի ճեղքի մեջ կդնեմ և ձեռքովս կծածկեմ քեզ, մինչև որ անցնեմ: Եվ կհեռացնեմ ձեռքս, եւ այն ժամանակ կտեսնես իմ հետեւը, բայց իմ դեմքը չի տեսնվի քեզ:

34

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Փորագրի՛ր քեզ համար երկու քարեղէն տախտակներ, ինչպէս առաջինները, եւ ելի՛ր դէպի ինձ լեռը, եւ ես

կը գրեմ տախտակների վրայ այն խօսքերը, որոնք եղել են առաջին տախտակների մէջ, որոնք դու կոտրեցիր: Եւ պատրաստ եղիր առավոտյան, եւ բարձրացիր Սինա լեռը, եւ այնտեղ կանգնիր ինձ համար լեռան գագաթին: Եւ ոչ ոք թող բարձրանայ քեզ հետ, ոչ էլ թող երեւի ամբողջ լերան վրա, եւ ոչխարներն ու արջառները թող չարածեն այն լերան մոտ: Եւ քանդակեց երկու քարե տախտակներ, ինչպես առաջինները, եւ վաղ առավոտյան վեր կենալով՝ Մովսես բարձրացավ Սինա լեռը, ինչպես Տերը հրամայել էր իրեն, եւ Մովսես վերցրեց երկու քարե տախտակները: Եւ Տէրը իջաւ ամպի մէջ, եւ կանգնեցաւ նրա մօտ այնտեղ, եւ կանչեց Տիրոջ անունով: Եւ Տէրը անցաւ նրա երեսի առաջ, եւ Տէր Աստուածը կանչեց՝ գթած եւ ողորմած, համբերատար եւ առատ ողորմութեամբ եւ ճշմարիտ: Եւ արդարութիւն պահպանող եւ ողորմութիւն ցուցաբերող հազարաւորներուն, վերացնող անօրէնութիւնները եւ անիրաւութիւնները եւ մեղքերը, եւ չի մաքրելու մեղաւորը, բերելով հայրերու անօրէնութիւնները զաւակներու վրայ եւ զաւակներու զաւակներու վրայ՝ մինչեւ երրորդ եւ չորրորդ սերունդ: Եւ շտապելով Մովսէս խոնարհեց երկրի վրայ եւ երկրպագեց: Եվ ասաց. Եթե ես շնորհք եմ գտել քո առաջ, թող իմ Տերը գնա մեզ հետ, քանզի ժողովուրդը կամակոր է, եվ դու կվերացնես մեր մեղքերը եվ մեր անօրինությունները, եվ մենք քոնը կլինենք:

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Ահա ես քեզ ուխտ եմ դնում քո ամբողջ ժողովրդի առաջ, փառաւոր գործեր կ'անեմ, որոնք չեն եղել ամբողջ երկրում եւ բոլոր ազգերում, եւ ամբողջ ժողովուրդը, որի մէջ դու ես, կը տեսնի Տիրոջ գործերը, որովհետեւ հրաշալի է այն, ինչ ես քեզ համար կ'անեմ: Ուշադի՛ր դու բոլոր նրան, ինչ ես

հրամայում եմ քեզ. ահա ես դուրս եմ հանում ձեր առջևից ամորհացուն, քանանացուն, փերեզացուն, քետացուն, եվացուն, գերգեսացուն և յեբուսացուն: Ուշադի՛ր եղիր քեզ համար, որ երբեք ուխտ չդնես այն երկրի բնակիչների հետ, ուր դու մտնում ես, որպեսզի նա ձեզ համար գայթակղություն չդառնա: Նրանց զբագինները կործանեցեք, և նրանց արձանները խորտակեցեք, և նրանց անտառները հատեցեք, և նրանց աստուածների կուռքերը հրով այրեցեք: Ոչ երկրպագեք այլ աստուածների, որովհետև Տեր Աստված նախանձելի անուն ունի, Նա նախանձախնդիր Աստված է: Երբեք ուխտ մի՛ դիր այն երկրի բնակիչների հետ, եւ նրանք պոռնկանան իրենց աստուածների հետեւից, եւ զոհեն իրենց աստուածներին, եւ քեզ կանչեն, եւ դու ուտես նրանց զոհերից: Եւ դու վերցնես նրանց դուստրերից քո որդիների համար, եւ քո դուստրերից տաս նրանց որդիների համար, եւ պոռնկանան քո դուստրերը նրանց աստվածների հետեւից, եւ պոռնկանան քո որդիները նրանց աստվածների հետեւից: Եւ ձուլածոյ աստուածներ չպիտի շինես քեզի համար: Եւ անխմոր հացի տոնը պահպանես, յոթ օրեր անխմոր հաց կերես, ինչպես հրամայել եմ քեզ, նոր ամսի ժամանակ, քանզի նոր ամսում ելար Եգիպտոսից: Ամեն արգանդ բացողը ինձ է պատկանում՝ արականները, ամեն անդրանիկ հորթի և անդրանիկ ոչխարի: Եւ անդրանիկը լծավոր անասունի փրկես ոչխարով, եթե բայց ոչ փրկես զայն, գին տաս: Ամեն անդրանիկ որդիների քո փրկես, ոչ երեւեսցիս առաջի իմ դատարկ:

Վեց օր գործիր, իսկ յոթներորդ օրը հանգչիր՝ սերմանման և հնձի ժամանակ հանգիստ: Եւ շաբաթների տօնը կը կատարես ինձ համար՝ ցորենի հնձի սկզբում, եւ ժողովի տօնը՝ տարուայ

մէջտեղում: Տարվա երեք անգամ քո ամեն արական կերևա Իսրայելի Տեր Աստծո առաջ: Երբ որովհետև ես կհանեմ ազգերը քո առջևից եւ կընդարձակեմ քո սահմանները, ոչ ոք չի ցանկանա քո երկիրը, երբ դու բարձրանաս տեսնվելու Տեր Աստծո քո առաջ, տարին երեք անգամ: Չես մորթի թթխմորի վրա իմ խնկերի արյունը, եւ զատկի տոնի զոհերը չեն մնա մինչեւ առավոտ: Քո երկրի առաջին բերքը կդնես քո Տեր Աստծո տունը, գառը իր մոր կաթի մեջ չես եփես: Եւ Տէրն ասաց Մովսէսին. Գրի՛ր քեզ համար այս խօսքերը, քանզի այս խօսքերի վրայ ես ուխտ եմ դրել քեզ հետ եւ Իսրայէլի հետ: Եւ Մովսեսը այնտեղ էր Տիրոջ առաջ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր, հաց չկերավ եւ ջուր չխմեց, եւ այդ տախտակների վրա գրեց ուխտի այդ խոսքերը՝ տասը պատվիրանները:

Երբ Մովսես իջնում էր լեռից, եւ երկու տախտակները Մովսեսի ձեռքերի վրա էին, իջնելիս լեռից, Մովսես չգիտեր, որ փառավորված էր նրա դեմքի գույնի տեսքը, երբ նա խոսում էր նրա հետ: Եւ Ահարոնը եւ Իսրայէլի բոլոր ծերերը տեսան Մովսէսին, եւ նրա դէմքի գոյնի տեսքը փառաւորուած էր, եւ վախեցան նրան մօտենալ: Եւ Մովսես կանչեց նրանց, եւ Ահարոնը եւ ժողովի բոլոր իշխանները դարձան նրա կողմը, եւ Մովսես խոսեց նրանց հետ:

Եւ այնուհետեւ մոտեցան նրան Իսրայելի բոլոր որդիները, եւ նա հրամայեց նրանց այն ամենը, ինչ Տէրը հրամայել էր իրեն Սինա լերան վրա: Եւ քանզի դադարեց խոսելուց նրանց հետ, ծածկոց դրեց իր երեսին վրայ: Երբ Մովսես մտնում էր Տիրոջ առաջ խոսելու նրա հետ, ծածկոցը հանվում էր մինչև դուրս գալը, և

դուրս գալով նա խոսում էր Իսրայելի բոլոր որդիներին այն ամենը, ինչ Տերը հրամայել էր նրան: Եւ տեսան Իսրայելի որդիները Մովսեսի դեմքը, որ փառավորված էր, եւ Մովսես ծածկոց դրեց իր դեմքի վրա, մինչեւ որ մտնի խոսելու նրա հետ:

35

Եւ Մովսեսը հավաքեց Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը եւ ասաց. Սրանք են այն խոսքերը, որոնք Տերը հրամայեց կատարել: Վեց օրեր կանես գործեր, իսկ յոթերորդ օրը հանգստություն է, սուրբ, շաբաթ, հանգստություն Տիրոջը. ամեն ոք, որ գործ է անում այդ օրը, թող մեռնի: Ոչ կվառեք հուր ամենայն ձեր բնակութեան մէջ շաբաթուց օրը, ես Տէրն եմ: Եւ ասաց Մովսէս ամբողջ ժողովին Իսրայէլի որդիներուն՝ ասելով. այս է խօսքը, զոր հրամայեց Տէրը՝ ասելով. Վերցրէք ձեզնից նվիրաբերություն Տիրոջը. ամենայն ոք, որ սրտանց կընդունի, թող բերեն առաջին պտուղները Տիրոջը՝ ոսկի, արծաթ, պղինձ: հիացինթ, ծիրանի, կարմիր կրկնակի հյուսված, բարակ կտավ մանված եւ այծի մազեր, ԵՒ խոյերի կարմիր ներկված մորթեր, և կապույտ մորթեր, և անփուտ փայտեր: ԵՒ սարդիսի քարեր, և քարեր փորագրության համար՝ ուսակապի և երկար պատմուճանի վրա: Եվ ամեն ով իմաստուն է սրտով ձեր մեջ, եկած թող կատարի այն ամենը, ինչ հրամայեց Տերը: Վրանը և ծածկերը, և վարագույրները, և խաչաձողերը, և նիգերը, և սյուները և վկայության տապանակը, և նրա լծակները, և նրա քավարանը, և վարագույրը, և սեղանը, և նրա բոլոր անոթները, և լուսավորության ճրագարանը եւ դրա բոլոր անօթները և

զոհասեղանը, և նրա բոլոր անոթները, ԵՒ սուրբ զգեստները Ահարոն քահանայի, և զգեստները, որոնցում նրանք պաշտամունք կմատուցեն, և պատմուճանները Ահարոնի որդիների՝ քահանայության համար, և օծության ձեթը, և խնկի կազմությունը:

Եւ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը դուրս եկավ Մովսեսի մոտից: Եւ բերին իւրաքանչյուրը այն, ինչ որ բերեց սիրտը նոցա, եւ որքան որ թվաց հոգուն նոցա՝ ընծա, եւ բերին ընծա Տիրոջը բոլոր գործերի համար վկայության վրանի, եւ բոլոր սպասավորությունների համար նորա, եւ բոլոր հանդերձների համար սրբի: Եւ տղամարդիկ բերեցին կանանցից, ամեն ոք, ում սիրտը հակվեց, բերեցին կնիքներ եւ ականջօղեր եւ մատանիներ եւ հյուսված շղթաներ եւ ապարանջաններ, ամեն ոսկե անոթ: Եւ բոլորը, որքան ոսկի նվիրաբերություններ բերին Տիրոջը, եւ ում մոտ գտնվեց բեհեզ, կապույտ մորթեր եւ կարմիր ներկված խոյերի մորթեր՝ բերին: Եվ ամեն ոք, որ վերցնում էր ընծա, բերեց արծաթ եւ պղինձ՝ որպես ընծաներ Տիրոջը, եւ նրանք, որոնց մոտ գտնվեց անապական փայտ, բերեցին դրանք պատրաստության բոլոր աշխատանքների համար: Եւ ամեն իմաստուն կին, որ գիտեր մտքով ձեռքերով մանել, բերին մանածները՝ կապույտը, ծիրանին, կարմիրը եւ բեհեզը: Եւ բոլոր կանայք, որոնց թվաց իրենց միտքը իմաստությամբ, հյուսեցին այծերի մազերը: Եւ իշխանները բերեցին զմրուխտի քարերը եւ լրացման քարերը ուսակապի համար եւ կրծքանոցի համար: և զկազմութիւնները, և ի ձէթն օծութեան, և զկազմութիւնն խնկոցն: Եւ ամեն մարդ եւ կին, որոնց հոգին բերեց մտնելով կատարելու ամենայն գործերը, որքան հրամայեց Տէրը կատարել զնոսա Մովսէսի միջոցով, բերին

Իսրայէլի որդիքը ընծայ Տեառն: Եւ Մովսէս ասաց Իսրայէլի որդիներուն. Ահա Աստուած անունով կանչեց Բեսելեէլը, Ուրիի որդին, Հորի թոռը, Յուդայի ցեղից: Եւ լցրեց զնա հոգի աստուածային իմաստութեան եւ հանճարոյ, եւ գիտութեան ամենայնի: ճարտարապետ լինել ըստ ճարտարապետության բոլոր գործերի, մշակել ոսկին եւ արծաթը եւ պղինձը, եւ քար գործել, եւ փայտ մշակել, եւ կատարել ամենայն իմաստութեան գործ: Եւ առաջ մղելու իսկ տուաւ ի մտի նմա եւ, եւ Եղիաբին՝ որ Աքիսամակի, ի ցեղէ Դանայ: Եւ լցրեց նրանց իմաստութեամբ, հասկացողութեամբ եւ միտքով՝ ամենը հասկանալու եւ կատարելու սրբի գործերը, եւ հիւսուածները ու ասեղնագործուածները հիւսելու ծիրանիով եւ բեհեզով, կատարելու ճարտարապետութեան եւ ասեղնագործութեան ամեն գործ:

36

Եւ արեց Բեսելեէլը եւ Եղիաբը, եւ ամեն իմաստուն մտքով մարդ, ում տրուեց իմաստություն եւ գիտություն նրանց մեջ՝ հասկանալու եւ անելու բոլոր գործերը, ըստ սրբազան պարտականությունների, ըստ այն ամենի, ինչ հրամայեց Տէրը: Եւ Մովսեսը կանչեց Բեսելեէլին եւ Եղիաբին, եւ բոլոր նրանց, ովքեր ունեին իմաստություն, որոնց Աստված տվել էր գիտություն սրտում, եւ բոլոր նրանց, ովքեր կամովի ցանկանում էին մոտենալ գործերին, որպեսզի կատարեն դրանք: Եւ վերցրին Մովսեսից բոլոր նվիրաբերությունները, որոնք Իսրայելի որդիները բերել էին սրբարանի բոլոր գործերը կատարելու համար, եւ իրենք ղեռ

ընդունում էին այն ընծաները, որոնք բերողները բերում էին առավոտյան: Եւ եկան բոլոր իմաստունները, որ կատարում էին սրբարանի գործերը, յուրաքանչյուրը՝ ըստ իր գործի, որ նրանք կատարում էին: Եւ ասաց Մովսէսին, թէ ժողովուրդը բազմութիւն կը բերէ ըստ այն գործերուն՝ որքան Տէրը հրամայեց առնել: Եւ հրամայեց Մովսէս, եւ քարոզեց բանակում՝ ասելով. Այր եւ կին այլեւս թող չգործեն սրբարանի նուիրաբերութիւնների համար, եւ ժողովուրդը արգելուեց դեռեւս մատուցանելուց: Եւ այն գործերը նրանց համար բավական էին կառուցումը կատարելու համար, եւ նրանք ավելորդ թողեցին: Եւ ամեն իմաստուն գործողը պատրաստեց սրբազան հանդերձները, որոնք Ահարոն քահանայինն են, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսեսին: Եւ արեց զուսադրութիւնն ոսկիէ եւ կապուտակէ եւ ծիրանւոյ եւ կարմրոյ մանելոյ եւ բեհեզոյ նիւթելոյ: Եւ կտրուեցան ոսկու թերթիկները մազերի նման, որպէսզի հիւսեն միասին կապոյտի, ծիրանիի եւ մանուած կարմիրի հետ, եւ ոլորուած բեհեզի հետ, հիւսուած գործ արեցին զայն: ուսապատեր պահող երկու մասերից, հյուսված գործ միմեանց հյուսված ըստ իւրեանց: Նրանցից նրանք պատրաստեցին այն ըստ նրա արվեստի՝ ոսկուց, կապույտից, ծիրանուց, հյուսված կարմրից և ոլորված բեհեզից, ինչպես հրամայել էր Տերը Մովսեսին: Եւ նրանք պատրաստեցին երկու զմրուխտե քարերը՝ միացված միասին եւ ոսկով շրջապատված, փորագրված եւ քանդակված կնիքի փորագրությամբ Իսրայելի որդիների անուններից: Եւ դրաւ զնոսա վակասի ուսերուն վրայ՝ որպէս յիշատակի քարեր Իսրայէլի որդիների համար, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին:

Եւ նրանք արեցին կրծքապանակ՝ հիւսուած գործ

բազմազանութեամբ, ըստ վակասի գործի, ոսկուց եւ կապոյտից եւ ծիրանիից եւ հիւսուած կարմրից եւ մանուած բեհեզից: Քառակուսի կրկնակի արեցին կրծապանակը, թիզ երկարությամբ, և թիզ լայնությամբ՝ կրկնակի: Եւ հիւսուեցաւ ի նմա գործուածք քարամած չորս շարք՝ շարք քարերի՝ սարդիոն եւ տոպազիոն եւ զմրուխտ, շարքն առաջին: Եւ երկրորդ շարքը՝ անթրաքս եւ սափիրոս եւ յասպիս: Երրորդ շարքը՝ լիգուրիում, ագատ և ամեթիստ: Եւ չորրորդ շարքը՝ ոսկեքար եւ բերիլլիոն եւ ոնիքս, շրջապատուած ոսկով եւ կապուած ոսկով: Եւ քարերը տասներկու էին Իսրայելի որդիների անուններից, նոցա անուններից փորագրված կնիքների վրա, իւրաքանչյուր իւր անունով տասներկու ցեղերի համար: Եւ նրանք կրծքազարդի վրա հյուսված ցանցեր պատրաստեցին, հյուսման գործ, մաքուր ոսկուց: Եւ նրանք արեցին երկու ոսկե ուսադրոշներ եւ երկու ոսկե օղակներ, եւ դրեցին երկու ոսկե օղակները վակասի երկու ծայրերի վրա: Եւ դրեցին ոսկե հյուսածները երկու մասերի օղակների վրա կուրծքի: Եւ երկու ներդրումների մեջ դրեցին երկու հյուսված շղթաները: Եւ դրանք դրեցին երկու ուսադրոշների վրա, եւ դրեցին էպոմիդի ուսերի վրա՝ դիմացից: Եւ նրանք արեցին երկու ոսկի մատանի եւ դրեցին երկու թեւերի վրայ՝ խոսելու տեղի ծայրին, եւ եփոդի հետեւի մասի ծայրին՝ ներսից: Եւ նրանք արեցին երկու ոսկի օղակներ եւ դրեցին էփոդի երկու ուսերի վրայ՝ նրա ներքեւի կողմից, դիմացի կողմում, միացման տեղում, էփոդի հիւսածի վերեւից: Եւ ամրացրեց կրծապանակը իր մատանիներից եփովդի մատանիներին, կապուտ թելով կցուած՝ հիւսուած եփովդի գործուածքին, որպէսզի կրծապանակը չթուլանայ եփովդից, ինչպէս Տէրը հրամայեց Մովսէսին: Եւ նրանք արեցին ներքնազգեստը

ուսափառի տակ՝ հիւսուած գործ, ամբողջովին կապոյտ: Բայց հանդերձի բերանը մեջտեղում հյուսված էր փոխադարձ հյուսվածքով, եզր ունենալով շուրջանակի, բերանը անքակ: Եւ նրանք արեցին թիկնոջ եզրի վրա ներքեւից, ծաղկող նռան նման, փոքր նռներ կապույտից, ծիրանիից, մանած կարմրից եւ հիւսած բեհեզից: Եւ նրանք արեցին ոսկի զանգակներ եւ դրեցին զանգակները հանդերձի եզրի վրա շուրջանակի՝ նռների միջեւ: Ոսկե զանգակ և նուռ հանդերձի եզրի վրա շուրջանակի՝ պաշտամունք կատարելու համար, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին: Եւ նրանք բարակ կտաւից հիւսուած պատմուճաններ շինեցին Ահարոնի եւ նրա որդիների համար: Եւ խոյրերը բեհեզից, եւ խոյրը բեհեզից, եւ շալվարները մանելի բեհեզից: Եւ նրանց գօտիները՝ բեհեզից, կապույտից, ծիրանիից եւ մանած կարմիրից, ասեղնագործի գործ, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: Եւ նրանք պատրաստեցին ոսկե թիթեղը՝ սուրբ նուիրաբերումը մաքուր ոսկուց, եւ դրա վրայ կնիքի նման փորագրուած տառերով գրեց՝ Սրբարան Տիրոջ: Եւ դրեցին կապույտ գոտին վրա, այնպես որ այն լինէր խոյրի վրայ վերեւից, այն ձեւով, ինչպէս հրամայեց Տէրը Մովսէսին:

37

Եւ նրանք վրանի համար տասը վարագույր շինեցին, Ութ և քսան կանգուն էր մեկ վարագույրի երկարությունը, նույնը էր բոլորի համար, և չորս կանգուն էր մեկ վարագույրի լայնությունը: Եւ նրանք պատրաստեցին վարագոյրը կապույտ, ծիրանի եւ կարմիր մանած թելերից ու հյուսած բարակ կտավից՝ քերովբեների

հյուսված գործ: ԵՒ դրեցին այն չորս անեղծ սյունների վրա, որոնք ոսկեպատ էին ոսկով, և նրանց գլուխները ոսկի էին, և նրանց չորս հիմքերը արծաթ էին: Եւ նրանք պատրաստեցին վկայութեան վրանի դռան վարագոյրը կապոյտից, ծիրանիից, մանելոյ կարմիրից եւ հիւսուած բարակ կտաւից՝ քերովբէների հիւսուած գործով: Եւ նրանց հինգ սյուները, եւ օղակները, եւ նրանց խոյակները, եւ նրանց կեռիկները պատեցին ոսկով, եւ նրանց հինգ խարիսխները պղնձե էին:

Եւ նրանք արեցին բակը դեպի հարավ, բակի վարագույրները նրբաթելից ոլորված՝ հարյուր ի վրա հարյուր: ԵՒ նրանց սյուները քսան, և նրանց հիմքերը քսան: Եւ հիւսիսային կողմը՝ հարիւր ի վրայ հարիւր, եւ հարաւային կողմը՝ հարիւր ի վրայ հարիւր, եւ նրանց սիւները՝ քսան, եւ նրանց խարիսխները՝ քսան: Եւ ծովի կողմը վարագոյրներ՝ յիսուն կանգուն, սիւներ՝ տասը, եւ խարիսխներ՝ տասը: Եւ արեւելեան կողմը հիսուն կանգուն վարագոյրներ, տասնհինգ կանգուն հետեւի կողմում: Եւ նրանց սյուները՝ երեք, եւ նրանց հիմքերը՝ երեք: Եւ երկրորդ կողմի մեջքի վրայ, այս կողմից եւ այն կողմից՝ բակի դարպասի մոտ, տասնհինգ կանգուն վարագոյրներ, նրանց երեք սիւներ եւ նրանց երեք հիմքեր: Խորանի բոլոր վարագույրները հյուսված բարակ կտավից են: Եւ նրանց սյուների հիմքերը պղնձից էին, եւ նրանց կեռիկները արծաթից, եւ նրանց խոյակները պատված էին արծաթով, եւ սյունները պատված էին արծաթով՝ բակի բոլոր սյունները: Եւ բակի դարպասի վարագույրը ասեղնագործի գործ էր կապույտից, ծիրանիից, մանած կարմիրից եւ ոլորված բեհեզից, քսան կանգուն երկարությամբ, իսկ բարձրությունը եւ լայնությունը հինգ կանգուն՝ համապատասխանող բակի

կախոցներին: Եւ նրանց սյուները չորսն էին, եւ նրանց հիմքերը՝ չորս պղնձե, եւ նրանց կեռիկները՝ արծաթե, եւ նրանց խոյակները պատված էին արծաթով: Եւ բակի բոլոր ցցերը շուրջանակի պղնձե էին, եւ դրանք ծածկված էին արծաթով: Եւ այս է վկայութեան խորանի կազմութիւնը, ինչպէս հրամայուեցաւ Մովսէսին, որ Ղեւտացիների պաշտամունքը լինի Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի միջոցով:

Եւ Բեսելեէլ որդին Ուրիի, ից ցեղէն Յուդայ, արար ըստ որում հրամայեց Տէրը Մովսէսին, ԵՒ Եղիաբը՝ Աքիսամաքի որդին Դանի ցեղից, որ գլխավոր արհեստավորն էր հյուսածների, ասեղնագործածների և գեղարվեստական գործերի, հյուսելու կարմիրով ու բեհեզով:

38

Եւ Բեսելեէլը արեց տապանակը, ԵՒ ծածկեց զայն մաքուր ոսկով ներսից և արտաքուստ: ԵՒ ձուլեց դրա համար չորս ոսկե օղակներ՝ երկուսը մի կողմին վրա, և երկուսը երկրորդ կողմին վրա: Լայն լծակներով, որպեսզի բարձրացնեն այն դրանցով: Եւ արեց ողորմանոցը տապանակի վերեւից մաքուր ոսկուց, և երկու ոսկե քերովբէները քերովբե մեկը քավարանի մի ծայրի վրա, և քերովբե մեկը քավարանի երկրորդ ծայրի վրա, հովանի տվող իրենց թևերով քավարանի վրա: Եւ արեց զսեղանն առաջադրեալն ի մաքուր ոսկւոյ: Եւ ձուլեց դրա վրա չորս օղակներ՝ երկուսը մի կողմի վրա եւ երկուսը երկրորդ կողմի վրա, լայն, որպեսզի բարձրացնեն լծակներով նրանցով: Եւ ձողերը

տապանակի եւ սեղանի արեց, եւ պատեց զնոսա ոսկով: Եւ արեց սեղանի անօթները՝ ամանները, խնկամանները, բաժակները եւ նուիրաբերման անօթները, որոնցով նա կը հեղի նրանցում, ոսկիներ: Եւ արեց ոսկի ճրագարանը, որ լուսաւորում է: Ստեղնը պինդ, և փոքր եղեգները նրա երկու կողմերից: Դրա ճյուղերից բողբոջները, դրա ճյուղերից դուրս եկող բողբոջները՝ երեքը այս կողմից և երեքը այն կողմից, միմյանց հավասար: Եւ ճրագները նոցա, որ են ծայրերի վրա, ընկուզաձեւ են նրանցից, եւ խոռոչները նրանցից, որպէսզի ճրագակալները լինեն նրանց վրա, եւ եօթներորդ խոռոչը, որ ճրագակալի ծայրի վրայ է, գագաթի վրայ վերեւից, ամուր, ամբողջ ոսկի: Եւ յոթ ոսկի ճրագներ նրա վրայ, եւ նրա ոսկի ունելիները, եւ նրանց ոսկի կաթսաները: Սա արծաթապատեց սյուները, և ձուլեց սյան համար ոսկի օղակներ, և ոսկեպատեց նիգերը ոսկով, և ոսկեպատեց վարագույրի սյուները ոսկով, և պատրաստեց ոսկի օղակներ: Սա արեց նաեւ վրանի ոսկե օղակները եւ սրահի օղակները, եւ պղնձե օղակներ վերեւից ծածկոյթը ձգելու համար: Սա ձուլեց խորանի արծաթյա գլխարկները և խորանի դռան պղնձյա գլխարկները, և բակի դարպասը, և արծաթյա օղակներ արեց սյուներին, սյուների վրա սա արծաթապատեց դրանք: Սա արեց վրանի ցցերը եւ բակի պղնձե ցցերը: Սա պատրաստեց պղնձե զոհասեղանը պղնձե խնկամաններից, որոնք պատկանում էին այն մարդկանց, ովքեր ապստամբել էին Կորեի ժողովի հետ, Սա արեց զոհասեղանի բոլոր անօթները, եւ նրա խնկարկութիւնը, եւ հիմքը, եւ սկուտեղները, եւ պղնձեղէն միսի կեռիկները: Սա զոհասեղանի համար ծածկույթ պատրաստեց՝ ցանցավոր գործ, հրապարակի ներքևից, դրա տակ, մինչեւ դրա կեսը, եւ դրա վրա դրեց չորս պղնձե օղակներ՝ զոհասեղանի ծածկույթի չորս

մասերից, լայն լծակների համար, որպեսզի դրանցով բարձրացնեն զոհասեղանը: Սա արեց զսուրբ օծութեան իւղը եւ զխնկոց մաքուր կազմութիւնը՝ հիւթագործի գործ: Սա արեց պղնձյա ավազանը և նրա պղնձյա հիմքը պահող կանանց հայելիներից, որոնք պահում էին վկայության խորանի դռների մոտ այն օրը, երբ կանգնեցրեց զայն:

Եւ արեց զաւազանն, որպէսզի լուանան ի նմանէ Մովսէս եւ Ահարոն եւ որդիքն նորա զձեռս իւրեանց եւ զոտս՝ մտանելիս իւրեանց ի խորանն վկայութեան, կամ երբ մերձենային առ զոհասեղանն պաշտել, լուանային ի նմանէ, ինչպէս հրամայեց Տէրն Մովսէսի:

39

Ամբողջ ոսկին, որ պատրաստվեց սրբարանի բոլոր գործերի համար, եղավ առաջին պտղի ոսկուց՝ քսանինը տաղանդ և յոթ հարյուր քսան սիկղ, սուրբ սիկղով: Եւ արծաթի ընծան հաշուարկուած մարդկանց ժողովրդից հարիւր տաղանդ եւ հազար եօթնհարիւր եօթանասունհինգ սիկղ, մէկ դրամ գլխին՝ սիկղի կէսը, ըստ սուրբ սիկղի, Բոլոր քսան տարեկան և բարձր տարիքի հաշվառվածները՝ վաթսուն բյուր երեք հազար հինգ հարյուր հիսուն: Եւ հարիւր տաղանդ արծաթը եղաւ վրանի հարիւր գլխարկների ձուլման համար եւ վարագոյրի գլխարկների համար Հարյուր գլխիկներ հարյուր տաղանդների համար, մեկ տաղանդ մեկ գլխիկին: Եւ հազար եօթը հարիւր եօթանասուն հինգ սիկղերով պատրաստեց օղակներ սիւներին, եւ ոսկեպատեց

նոցա գլուխները, եւ զարդարեց զնոսա:

Եւ նվիրաբերության փղինձը՝ յոթանասուն տաղանդ եւ հազար հինգ հարյուր սիկղ: Եւ նրանք արեցին նրանից վկայության վրանի դռան հիմքերը, ԵՒ բակի հիմքերը շուրջանակի, և բակի դարպասի հիմքերը, և վրանի ցցերը, և բակի ցցերը շուրջանակի: և զոհասեղանի պղնձե ծածկույթը, և զոհասեղանի բոլոր անոթները, և վկայության խորանի բոլոր գործիքները, Եւ Իսրայելի որդիները արեցին, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսեսին, այնպես արեցին: Իսկ ընծայաբերման մնացորդ ոսկուց նրանք անոթներ պատրաստեցին՝ դրանցով Տիրոջ առաջ պաշտամունք մատուցելու համար: Եւ մնացած կապուտից, ծիրանուց եւ կարմրից արեցին պաշտամունքային հանդերձներ Ահարոնի համար, որպեսզի պաշտամունք մատուցի նրանցով սրբարանում: Եւ բերին հանդերձները Մովսէսին, եւ խորանը, եւ նրա անօթները, հիմքերը եւ նրա նիզերը, եւ սիւները, և զոհասեղանը, և նրա բոլոր անոթները:

Եւ օծութեան իւղը, եւ բաղադրութեան խունկը, եւ մաքուր աշտանակը: և նրա ճրագները՝ այրման ճրագները, և լույսի ձեթը, Եւ ներկայացման սեղանը, եւ նրա բոլոր անօթները, եւ դրված հացերը: Եւ սրբազան հանդերձները, որոնք Ահարոնինն են, եւ նրա որդիների հանդերձները՝ քահանայության համար: Եւ բակի վարագոյրները, եւ սիւները, եւ վրանի դռան վարագոյրը, եւ բակի դարպասը, Եւ վրանի բոլոր անօթները, եւ նրա բոլոր գործիքները, եւ խոյերի կարմրած կաշիները, եւ կապույտ ծածկոցները, եւ մնացածների ծածկոցները, եւ ցցերը, եւ վկայության վրանի գործերի համար բոլոր գործիքները: Որքան հրամայեց Տէրը

Մովսեսին, այնպես արեցին Իսրայելի որդիները ամբողջ բեռը: Եւ Մովսէսը տեսաւ բոլոր գործերը, եւ նրանք արել էին դրանք այն ձեւով, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին, այնպէս էին արել դրանք, եւ Մովսէսը օրհնեց նրանց:

40

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Առաջին ամսվա առաջին օրը, նորալուսնի ժամանակ, կը կանգնեցնես վկայության վրանը: Եւ դու կը դնես վկայության տապանակը, եւ կը ծածկես տապանակը վարագույրով: Եւ կբերես ներս սեղանը եւ կդնես նրա վրա հացերը, եւ կբերես ներս աշտանակը եւ կդնես նրա ճրագները: Եւ դու կը դնես ոսկե սեղանը խունկ ծխելու համար տապանակի առջեւ, եւ կը դնես վարագույրի ծածկոցը վկայութեան վրանի դռան վրայ: Եւ ընծաների զոհասեղանը կը դնես վկայութեան խորանի դռների մոտ, Եւ դու կը դնես շուրջը խորանը, եւ կը սրբես շուրջը զայն եւ զամենայն նրա: Եւ կ'առնես օծութեան իւղը, եւ կ'օծես խորանը, եւ ամենայն ինչ որ նրա մէջ է, եւ կ'սրբես զայն, եւ բոլոր անօթները նորա, եւ սուրբ կ'ըլլայ: Եւ պիտի օծես զոհաբերությունների սեղանը եւ նրա բոլոր անօթները, եւ պիտի սրբես սեղանը, եւ սեղանը պիտի լինի սրբերի սուրբը: Եւ կբերես Ահարոնին եւ նրա որդիներին վկայության խորանի դռների մոտ, եւ կլվաս նրանց ջրով: Եւ կհագցնես Ահարոնին սուրբ հանդերձները, եւ կօծես զնա, եւ կսրբես զնա, եւ նա կքահանայանայ ինձ: Եւ նրա որդիներին կբերես եւ նրանց քիթոններ կհագցնես: Եւ կ'օծես զնոսա այնպէս, ինչպէս օծեցիր նոցա հայրը, եւ նրանք կը քահանայանան ինձ, եւ

կը լինի այնպէս, որ նրանց համար օծումը քահանայութեան լինի յաւիտենական՝ իրենց սերունդներում: Եւ Մովսէսն արեց այն ամէնը, ինչ որ Տէրը հրամայեց նրան, այնպէս էլ արեց:

Եւ եղեւ առաջին ամսում, երկրորդ տարում, երբ նրանք ելան Եգիպտոսից, նորալուսնի օրը կանգնեցաւ խորանը: Եւ Մովսէս կանգնեցրեց խորանը, դրաւ գլխարկները, անցուցանեց նիգերը եւ կանգնեցրեց սիւները: Եւ նա ձգեց վարագոյրները խորանի վրայ, եւ դրեց խորանի ծածկոյթը նրա վրայ վերևից, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսեսին: Եւ վերցնելով վկայութիւնները, դրեց տապանակի մէջ, եւ ձողերը տեղադրեց տապանակի տակ: Եւ բերեց ներս տապանակը վրան, եւ դրեց վարագոյրի ծածկոցը, եւ ծածկեց վկայութեան տապանակը, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: Եւ դրաւ սեղանը վկայութեան վրանում, հիւսիսային կողմում, վրանի վարագոյրից դուրս: Եւ աւելացրեց դրա վրայ ներկայացման հացերը Տիրոջ առաջ, այնպէս, ինչպէս հրամայել էր Տէրը Մովսէսին: Եւ դրաւ ճրագարանը վկայութեան վրանի մէջ՝ վրանի հարաւային կողմում: Եւ դրաւ զճրագակալքն նորա առաջի Տեառն, որ օրինակ հրամայեաց Տէրն Մովսեսին: Եւ դրեց ոսկե սեղանը վկայութեան խորանում՝ վարագուրի դիմաց: Եւ խունկ ծխեց նրա վրայ կազմութեան խունկը, ինչպէս հրամայել էր Տէրը Մովսէսին: Եւ ընծաների զոհասեղանը դրեց վրանի դռների մոտ: Եւ նա կանգնեցրեց բակը վրանի եւ զոհասեղանի շուրջը, եւ Մովսեսը ավարտեց բոլոր գործերը:

Եւ ամպը ծածկեց վկայության վրանը, եւ Տիրոջ փառքով լցվեց վրանը: Եւ Մովսէսը չէր կարող մտնել վկայութեան խորանը, որովհետեւ ամպը հովանի էր անում դրա վրայ, եւ խորանը լցվել

էր Տիրոջ փառքով: Երբ ամպը բարձրանում էր վրանից, Իսրայելի որդիները ճամփա էին ելնում իրենց ապարանքով: Եթե ամպը չբարձրանար, նրանք ճամփա չէին ելնում մինչև այն օրը, երբ ամպը բարձրանար: Ամպ էր վրանի վրա ցերեկները, եւ կրակ էր նրա վրա գիշերները ամբողջ Իսրայելի առաջ, նրանց բոլոր ճանապարհորդություններում:

Աւետարան ըստ Մարկոսի

1

Սկիզբը ավետարանի Հիսուս Քրիստոսի, Աստծո Որդու: Ինչպես գրված է մարգարեներում, ահա ես ուղարկում եմ իմ հրեշտակին քո երեսից առաջ, որ պիտի պատրաստի քո ճանապարհը քո առաջ: Անապատում կանչողի ձայնը. Պատրաստեցեք Տիրոջ ճանապարհը, ուղիղ արեցեք նրա շավիղները:

Հովհաննես եղավ անապատում մկրտելով և քարոզելով ապաշխարության մկրտություն մեղքերի թողության համար: Եւ ամբողջ Հուդայի երկիրը եւ Երուսաղէմացիները էին գնում դէպի նրան, եւ բոլորը մկրտւում էին Հորդանան գետում նրա կողմից՝ խոստովանելով իրենց մեղքերը: Հովհաննեսը հագած էր ուղտի մազերով եւ կաշեղէն գօտի ուներ իր մէջքին շուրջը, եւ ուտում էր մարախներ եւ վայրի մեղր: Եւ նա քարոզում էր ասելով. Գալիս է ինձնից ավելի ուժեղը, որի կոշիկների կապը արձակելու համար

խոնարհվելիս անգամ ես ունակ չեմ: Ես ձեզ ջրով մկրտեցի, իսկ նա ձեզ Սուրբ Հոգով կմկրտի:

Եւ եղաւ այն օրերին, եկաւ Յիսուս Գալիլիայի Նազարէթից եւ մկրտուեցաւ Յովհաննու կողմից Յորդանան գետին մէջ: Եւ անմիջապես, երբ բարձրանում էր ջրից, տեսավ, որ երկինքը պատռվում էր, եւ Հոգին իբրեւ աղավնի իջնում էր նրա վրա: Եվ ձայն եկավ երկնքից. Դու ես իմ սիրելի Որդին, քեզանով հաճեցայ:

Եւ անմիջապես Հոգին նրան դուրս նետեց ղեպի անապատ: Եւ նա այնտեղ էր անապատում քառասուն օր՝ փորձվելով սատանայի կողմից, եւ էր գազանների հետ, իսկ հրեշտակները սպասարկում էին նրան:

Բայց Հովհաննեսի տրվելուց հետո, Հիսուսը եկավ Գալիլեա՝ քարոզելով Աստծո թագավորության ավետարանը: Եւ ասում էր, թե՝ լրացել է ժամանակը եւ մոտեցել է Աստծո արքայությունը, ապաշխարեցե՛ք եւ հավատացե՛ք Աւետարանին:

Քայլելով Գալիլեայի ծովի մոտ, տեսավ Սիմոնին և Անդրեասին՝ Սիմոնի եղբորը, որոնք ցանց էին նետում ծովի մեջ, քանի որ ձկնորսներ էին: Եւ Հիսուսն ասաց նրանց. Եկեք իմ հետեւից, եւ ես ձեզ կդարձնեմ մարդկանց ձկնորսներ: Եւ անմիջապես թողնելով իրենց ցանցերը՝ հետեւեցին նրան: Եւ այնտեղից քիչ առաջ գնալով՝ տեսաւ Զեբեդէոսի որդի Յակոբոսին եւ նրա եղբայր Յովհաննէսին, եւ նրանք նաւակի մէջ իրենց ուռկանները կը նորոգէին: Եւ անմիջապես կանչեց նրանց: Եւ թողնելով իրենց հայր Զեբեդէոսին նավակում վարձկանների հետ, գնացին նրա

ետեւից:

Եւ նրանք մտան Կափառնաում, եւ անմիջապես շաբաթ օրը ժողովարան մտնելով ուսուցանում էր: Եւ զարմանում էին նրա ուսուցման վրա, որովհետեւ նա ուսուցանում էր նրանց որպես իշխանություն ունեցող, եւ ոչ թե որպես դպիրները: Եւ նրանց ժողովում էր մի մարդ անմաքուր հոգով, եւ նա աղաղակեց ասելով՝ Թող, ինչ մեզ և քեզ, Հիսուս Նազովրեցի՛ Եկա՞ր ոչնչացնել մեզ: Գիտեմ քեզ ով ես՝ Աստծո սուրբը: Եւ Յիսուս յանդիմանեց նրան՝ ասելով. Լռի՛ր եւ ելի՛ր նրանից: Եվ անմաքուր հոգին խռովեցրեց նրան եւ մեծ ձայնով աղաղակելով ելավ նրանից: Եւ բոլորը զարմացան, այնպէս որ սկսեցին իրար հետ քննարկել՝ ասելով. Ի՞նչ է սա: Ի՞նչ է այս նոր ուսուցումը, որ նա իշխանութեամբ պիղծ հոգիներին հրամայում է, եւ նրանք հնազանդում են նրան: Եւ նրա լուրը անմիջապես տարածվեց Գալիլիայի ամբողջ շրջակա տարածքում:

Եվ անմիջապես ժողովարանից դուրս գալով՝ եկան Սիմոնի եւ Անդրեասի տունը՝ Յակովբոսի եւ Յովհաննեսի հետ: Իսկ Սիմոնի կնոջ մայրը պառկած էր ջերմությամբ: Եւ անմիջապես նրան ասացին նրա մասին: Եւ մոտենալով՝ բարձրացրեց նրան, բռնելով նրա ձեռքից, եւ տենդը անմիջապես թողեց նրան, եւ նա սպասարկում էր նրանց: Երեկոյին, երբ արեւը մարեց, բերում էին նրա մոտ բոլոր հիվանդներին եւ դեւահարներին: ԵՒ ամբողջ քաղաքը հավաքված էր դռան մոտ: Եւ բուժեց շատերին, որոնք վատ էին զգում տարբեր հիվանդություններով, եւ շատ դեւեր դուրս հանեց, եւ չթույլատրեց դեւերին խոսել, որովհետեւ նրանք գիտեին, որ նա Քրիստոսն է:

Եւ շատ կանուխ, դեռ գիշերային ժամին, վեր կենալով՝ ելաւ եւ գնաց անապատ տեղ մը, եւ այնտեղ աղօթում էր: Սիմոնը և նրա հետ եղողները հետապնդեցին նրան: Եւ գտնելով նրան՝ ասում են նրան, թե բոլորը քեզ են փնտրում: Եւ ասում է նրանց. Եկեք գնանք հարակից քաղաքները, որպեսզի այնտեղ էլ քարոզեմ, քանզի դրա համար եմ ելել: Եւ նա քարոզում էր նրանց ժողովարաններում ամբողջ Գալիլեայում եւ դեւեր հանում էր:

Եւ բորոտը գալիս է նրա մոտ՝ աղաչելով նրան եւ ծնրադրելով, ու ասում է նրան. Եթե ուզում ես, կարող ես ինձ մաքրել: Իսկ Հիսուսը գթալով՝ ձեռքը երկարեց, դիպավ նրան և ասաց նրան. Ուզում եմ, մաքրվի՛ր: Եւ երբ նա ասաց, անմիջապես բորոտությունը հեռացավ նրանից, եւ նա մաքրվեց: Եվ խստորեն զգուշացնելով նրան՝ անմիջապես դուրս հանեց նրան, եւ ասում է նրան. Տես՝ ոչ ոքի ոչինչ ասես, այլ գնա՛, քեզ ցույց տուր քահանային և մատուցի՛ր քո մաքրության համար այն, ինչ հրամայեց Մովսես՝ իբրև վկայություն նրանց: Նա բայց ելնելով սկսեց շատ քարոզել և տարածել այն խոսքը, այնպես որ նա այլևս չէր կարող բացահայտորեն քաղաք մտնել, այլ դուրսում՝ անապատ տեղերում էր, և նրա մոտ էին գալիս ամենուրից:

2

Եվ նորից մտավ Կափառնաում մի քանի օր անց, եւ լսվեց, որ տանը է: Եւ անմիջապես բազում մարդիկ հաւաքուեցան, այնպէս որ այլեւս տեղ չկար, ոչ իսկ դռան մօտ, եւ նա նրանց խօսքը կը քարոզէր: Եվ գալիս են նրա մոտ՝ բերելով անդամալույծ, որը

բարձրացվում էր չորսի կողմից: Եւ քանի որ չէին կարողանում նրան մոտենալ ամբոխի պատճառով, նրանք հանեցին ծածկը այնտեղ, որտեղ նա էր, եւ փորելուց հետո իջեցրին անկողինը, որի վրա անդամալույծը պառկած էր: Տեսնելով Հիսուսը նրանց հավատը, ասում է անդամալույծին. Զավակ, ներված են քեզ քո մեղքերը: Բայց այնտեղ նստած էին ոմանք դպիրներից և խորհրդածում էին իրենց սիրտերում, Ինչո՞ւ սա այսպես է խոսում հայհոյություններ: Ո՞վ կարող է ներել մեղքերը, եթե ոչ միայն Աստված: Եւ անմիջապես Հիսուս իր հոգով ճանաչելով, որ նրանք այսպես են մտածում իրենց մեջ, ասաց նրանց. Ինչո՞ւ այս բաները եք մտածում ձեր սրտերում: Ի՞նչ է ավելի հեշտ՝ ասել անդամալույծին. Ներված են քո մեղքերը, թե՞ ասել. Վե՛ր կաց, վերցրո՛ւ քո մահիճը և քայլի՛ր: Այնպես որ գիտենաք, թե իշխանություն ունի մարդու Որդին երկրի վրա մեղքեր թողնել, ասում է անդամալույծին Քեզ ասում եմ՝ վե՛ր կաց, վերցրո՛ւ քո մահիճը և գնա՛ քո տունը: Եւ նա անմիջապես վեր կացավ, եւ վերցնելով մահիճը՝ ելավ բոլորի առաջ, այնպես որ բոլորը զարմացան եւ փառավորեցին Աստծուն՝ ասելով, թե երբեք այսպես չենք տեսել:

Եւ նա նորից գնաց ծովեզերքը, եւ ամբողջ ժողովուրդը եկաւ նրա մոտ, եւ նա ուսուցանում էր նրանց: Եվ անցնելիս տեսավ Ղեւին՝ Ալփեոսի որդուն, որ նստած էր հարկապետարանի վրա, եւ ասաց նրան. Հետեւի՛ր ինձ: Եւ նա վեր կենալով հետեւեց նրան: Եւ եղաւ, երբ նա պառկած էր իր տանը, բազում հարկապետներ եւ մեղաւորներ բազմակցում էին Յիսուսի եւ նրա աշակերտների հետ, քանզի բազումք էին, եւ հետեւում էին նրան: Եւ դպիրները եւ փարիսեցիները, տեսնելով նրան ուտելիս հարկապետների եւ

մեղավորների հետ, ասում էին նրա աշակերտներին. ինչո՞ւ նա ուտում եւ խմում է հարկապետների եւ մեղավորների հետ: Եվ Հիսուսը լսելով՝ ասում է նրանց. Ուժեղները բժշկի կարիք չունեն, այլ հիվանդները: Ես եկել եմ ոչ թե արդարներին կանչելու, այլ մեղավորներին՝ ապաշխարության:

Եւ Յովհաննու աշակերտները եւ Փարիսեցիների աշակերտները ծոմապահում էին: Եւ գալիս են ու ասում են նրան. ինչո՞ւ Յովհաննու աշակերտները եւ Փարիսեցիների աշակերտները ծոմապահում են, իսկ քո աշակերտները չեն ծոմապահում: Եւ Հիսուսն ասաց նրանց. Միթե կարո՞ղ են հարսանեկան սենյակի որդիները պահել, մինչ փեսան նրանց հետ է: Որքան ժամանակ փեսան իրենց հետ ունեն, չեն կարող պահել: Կգան բայց օրեր, երբ փեսան վերցվի նրանցից, և ապա կպահեն այն օրերին: Ոչ ոք անմշակ կտորի կարկտան չի կարում հին հագուստի վրա, եթե ոչ, վերցնում է լրումը նրա՝ նորը հնից, և ավելի վատ պատռվածք է դառնում: Եւ ոչ ոք նոր գինին հին տիկերի մեջ չի լցնում, եթե ոչ՝ նոր գինին կպատռի տիկերը, եւ գինին կթափվի, եւ տիկերը կորստյան կմատնվեն, այլ նոր գինին նոր տիկերի մեջ պետք է լցվի:

Եւ եղաւ, որ նա շաբաթ օրը անցնում էր հացահատիկների միջով, եւ նրա աշակերտները սկսեցին ճանապարհ բացել՝ փրցնելով հասկերը: Եւ փարիսեցիները ասում էին նրան. Տե՛ս, ինչ են անում շաբաթ օրերին, ինչ որ թույլատրված չէ: Եւ ինքը ասում էր նրանց. Երբեք չե՞ք կարդացել, թե ինչ արեց Դավիթը, երբ կարիքի մեջ էր եւ քաղցած էր ինքը եւ նրա հետ եղողները: Ինչպե՞ս մտավ Աստծո տունը Աբիաթար քահանայապետի ժամանակ և կերավ

ներկայության հացերը, որոնք թույլատրված չէ ուտել, եթե ոչ՝ քահանաներին, և տվեց նաև նրանց, որ իր հետ էին: Եվ ասում էր նրանց. Շաբաթը մարդու համար եղավ, ոչ թե մարդը՝ շաբաթի համար: Այնպես որ Մարդու Որդին տերն է նաև շաբաթի:

3

Եւ նա նորից մտավ ժողովարան, եւ այնտեղ մի մարդ կար, որ ունէր չորացած ձեռք: Եւ նրանք դիտում էին նրան՝ թե արդյոք շաբաթ օրը կբուժի նրան, որպեսզի մեղադրեն նրան: Եւ ասում է մարդուն, որ ունի չորացած ձեռքը. Վե՛ր կաց դէպի մէջտեղը: Եւ ասում է նրանց. Թույլատրելի՞ է շաբաթներին բարի գործել, թե՞ չար գործել, հոգի փրկել, թե՞ սպանել: Իսկ նրանք լռում էին: Եվ նայելով շուրջը նրանց բարկությամբ, տրտմելով նրանց սրտի կարծրացման վրա, ասում է այդ մարդուն. Ձգիր քո ձեռքը: Եվ նա ձգեց, եվ նրա ձեռքը վերականգնվեց առողջ, ինչպես մյուսը: Եւ Փարիսեցիները ելնելով անմիջապես Հերովդեսականների հետ խորհուրդ էին անում նրա դէմ, որպեսզի նրան կորստեան տան:

Եւ Հիսուսը իր աշակերտների հետ հեռացավ դեպի ծով, եւ Գալիլեայից շատ բազմություն հետեւեց նրան: Եվ Հրեաստանից, եւ Երուսաղեմից, եւ Իդումեայից, եւ Հորդանանի անդիպարից, եւ Տիւրոսի ու Սիդոնի շրջակայքից՝ բազում ժողովուրդ, լսելով թե որքան շատ բան էր անում, եկան նրա մոտ: Եւ ասաց իւր աշակերտներին, որ նաւակ սպասէ իւրեն ամբոխի պատճառով, որպէսզի չսեղմեն զնա: Քանի որ բազմաթիվներին բուժեց, այնպես որ նրան ընկնում էին, որպեսզի դիպչեին նրան, բոլոր

նրանք, ովքեր ունեին խարազաններ: Եւ անմաքուր հոգիները, երբ նրան տեսնում էին, ընկնում էին նրա առաջ եւ աղաղակում էին՝ ասելով, որ դու ես Աստծո Որդին: Եւ շատ յանդիմանեց նրանց, որ նրան յայտնի չդարձնեն:

Եւ նա բարձրանում է լեռ, եւ կանչում է նրանց, որոնց ինքը ուզում էր, եւ նրանք գնացին նրա մոտ: Եւ նա տասներկուսին ստեղծեց, որպեսզի իր հետ լինեն եւ որպեսզի նրանց ուղարկի քարոզելու և ունենալ իշխանություն՝ բժշկելու հիվանդությունները և դուրս հանելու դևերը Եւ նա Սիմոնին Պետրոս անուն դրաւ, ԵՒ Հակոբոսին՝ Զեբեդեոսի որդուն, և Հովհաննեսին՝ Հակոբոսի եղբորը, և դրեց նրանց անունները Բոաներգես, որ նշանակում է որոտի որդիներ: Եւ Անդրէասը եւ Փիլիպպոսը եւ Բարթողոմէոսը եւ Մատթէոսը եւ Թովմասը եւ Յակովբոսը՝ Ալփէոսի որդին, եւ Թադէոսը եւ Սիմոնը Կանանացին: և Հուդա Իսկարիովտացուն, որ նաև մատնեց նրան:

Եւ նրանք գալիս են տուն, եւ նորից ամբոխ է հավաքվում, այնպես որ նրանք չեն կարողանում նույնիսկ հաց ուտել: Եւ լսելով՝ նրա մօտիկները ելան բռնելու նրան, քանի որ ասում էին, թե խելքը գնացել է: Եւ այն դպիրները, որոնք Երուսաղեմից իջել էին, ասում էին, որ նա Բեեղզեբուղ ունի, եւ որ դեւերի իշխանի միջոցով է հանում դեւերը: Եւ կանչելով նրանց՝ առակներով ասում էր նրանց. Ինչպէ՞ս կարող է սատանան սատանային հանել: Եվ եթե թագավորություն իր վրա բաժանված է, այն թագավորությունը չի կարող կանգուն մնալ: Եվ եթե տունը իր վրա բաժանված է, այդ տունը չի կարող կանգուն մնալ: Եւ եթե սատանան վեր է ելել իր դեմ եւ բաժանված է, չի կարող կանգուն մնալ, այլ վերջ ունի: Ոչ

ոք չի կարող հզորի անոթները թալանել՝ մտնելով նրա տունը, եթե նախ չկապի հզորին, և միայն ապա կթալանի նրա տունը: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ մարդկանց որդիներին կներվեն բոլոր մեղքերը և հայհոյությունները, որքան էլ որ հայհոյեն: Ով որ հայհոյի Սուրբ Հոգուն դեմ, չունի թողություն հավիտյան, այլ մեղավոր է հավիտենական դատաստանի: Որովհետև ասում էին, որ անմաքուր ոգի ունի:

Ուրեմն գալիս են նրա մայրը և նրա եղբայրները, և դրսում կանգնած՝ ուղարկեցին նրա մոտ՝ կանչելով նրան: Եւ ամբոխը նստած էր նրա շուրջը, ասացին նրան. ահա քո մայրը եւ քո եղբայրները դրսում քեզ են փնտրում: Եւ պատասխանեց նրանց ասելով. Ո՞վ է իմ մայրը կամ իմ եղբայրները: Եւ շուրջանակի նայելով իր շուրջը նստածներին՝ ասում է. Տե՛ս, իմ մայրը եւ իմ եղբայրները: Ով որ կատարի Աստծո կամքը, սա իմ եղբայրն է և իմ քույրը և մայրը:

4

Եւ դարձեալ սկսաւ ուսուցանել ծովեզերքին, եւ նրա մօտ հաւաքուեցաւ բազում ժողովուրդ, այնպէս որ նա նաւակ մտնելով՝ նստաւ ծովուն մէջ, եւ ամբողջ ժողովուրդը ծովեզերքին՝ ցամաքի վրայ էր: Եւ նա շատ բաներ էր ուսուցանում նրանց առակներով, եւ ասում էր նրանց իր ուսուցման մէջ. Լսեցե՛ք: Ահա ելավ սերմնացանը՝ սերմանելու: Եւ երբ սերմանում էր, մի մասը ինկաւ ճանապարհի վրայ, եւ թռչունները եկան ու կերան այն: Եւ մեկ այլ ընկաւ ժայռոտ վայրի վրայ, որտեղ շատ հող չունէր, եւ

անմիջապէս բուսաւ, քանի որ հողի խորութիւն չունէր, Իսկ երբ արեգակը ծագեց՝ այրվեց, եւ քանի որ արմատ չուներ՝ չորացավ: Եւ մյուսը ընկաւ փշերի մեջ, եւ փշերը բարձրացան ու խեղդեցին այն, եւ պտուղ չտվեց: Եւ մյուսը ընկաւ բարի հողի մէջ եւ պտուղ էր տալիս՝ բարձրանալով ու աճելով, եւ բերեց երեսուն, վաթսուն եւ հարիւր: Եւ նա ասում էր նրանց. Ով ունի ականջներ լսելու, թող լսի: Երբ նա միայնակ եղավ, նրա շուրջը եղողները տասներկուսի հետ հարցրին նրան առակի մասին: Եւ ասում էր նրանց. Ձեզ տրուած է իմանալ Աստծո թագաւորութեան խորհուրդները, բայց դրսի նրանց համար ամէն ինչ առակներով է լինում: Որպեսզի տեսնելով տեսնեն և չտեսնեն, և լսելով լսեն և չհասկանան, գուցե դարձի գան և նրանց մեղքերը ներվի:

Եւ ասում է նրանց. Չգիտեք այս առակը, եւ ինչպե՞ս կիմանաք բոլոր առակները: Ցանողը խոսքը ցանում է: Սրանք են նրանք, որոնք ճանապարհի եզրին են, որտեղ ցանվում է խոսքը, և երբ լսեն, անմիջապես գալիս է սատանան և վերցնում է նրանց սրտերում ցանված խոսքը: Եւ սոքա նմանապէս են, որոնք ապառաժային տեղերու վրայ ցանուածներն են, որոնք երբ լսեն խօսքը, անմիջապէս ուրախութեամբ կընդունին զայն: Եւ ոչ ունին արմատ ի իրենց, այլ ժամանակաւոր են, ապա նեղութեան կամ հալածանաց եղելով խօսքին պատճառով՝ անմիջապէս գայթակղին: Եւ սրանք են նրանք, որ փշերի մեջ ցանված են՝ նրանք, որ խոսքը լսում են, ԵՒ այս դարի հոգերը, և հարստության խաբեությունը, և մնացյալի մասին ցանկությունները՝ մտնելով, խեղդում են խոսքը, և անպտուղ է դառնում: Եւ սրանք են նրանք, որ բարի հողի վրա ցանված են, որոնք լսում են խոսքը եւ ընդունում, եւ պտուղ են բերում երեսնապատիկ եւ

վաթսունապատիկ եւ հարյուրապատիկ:

Եւ նա ասում էր նրանց. Միթե՞ ճրագը բերվում է, որպեսզի զամբյուղի տակ դրվի կամ մահճի տակ: Ո՞չ որպեսզի աշտանակի վրա դրվի: Քանի որ չկա գաղտնի բան, որ չհայտնվի, ոչ էլ եղել է թաքնված բան, այլ որպեսզի բացահայտ դառնա: Եթե ոմն ունի ականջներ լսելու, թող լսի: Եւ ասում էր նրանց. Տեսեք թե ինչ եք լսում: Որ չափով կչափեք, կչափվի ձեզ, եւ կավելացվի ձեզ՝ լսողներիդ: Ով որ ունի, կտրվի նրան, և ով չունի, նույնիսկ այն ինչ ունի, կվերցվի նրանից: Եվ նա ասում էր. Այսպես է Աստծո թագավորությունը, ինչպես երբ մարդ սերմ է ցանում երկրի վրա: Եւ նա քնում է ու արթնանում գիշեր ու ցերեկ, եւ սերմը բուսնում է ու աճում, ինչպես ինքը չի գիտեր: Ինքնաբերաբար, քանզի հողը պտուղ է բերում՝ նախ խոտ, ապա հասկ, ապա լի հատիկ հասկի մեջ: Երբ պտուղը հասունանա, անմիջապես մանգաղ է ուղարկում, որովհետև հունձը եկել է:

Եւ ասում էր. Ինչպե՞ս նմանեցնենք Աստծո թագավորությունը, կամ ինչ առակով համեմատենք զայն: Որպես մանանեխի մեկ հատիկ, որ երբ ցանվում է երկրի վրա, ամենափոքրն է բոլոր սերմերից, որոնք երկրի վրա են, Եւ երբ ցանվում է, բարձրանում է եւ դառնում է ավելի մեծ բոլոր այգու բույսերից, եւ մեծ ճյուղեր է տալիս, այնպես որ երկնքի թռչունները կարողանում են նրա ստվերի տակ բնակվել:

Եւ այդպիսի բազմաթիվ առակներով էր խոսում նրանց խոսքը, ինչպես կարող էին լսել: Առանց առակի չէր խոսում նրանց խոսքը, բայց իր աշակերտներին առանձին էր բացատրում ամեն

ինչ:

Եւ երեկոյ եղած այն օրը ասում է նրանց. Եկեք անցնենք անդիպերան: Եւ թողնելով ամբոխը, նրանք վերցնում են նրան այնպես, ինչպես էր նավակի մեջ, եւ այլ նավակներ էին նրա հետ: Եւ մեծ փոթորիկ հողմ դարձավ, իսկ ալիքները հարվածում էին նավի մեջ, այնպես որ այն արդեն լցվում էր: Եւ նա ինքը փառատախտակի վրա բարձի վրա քնած էր, եւ արթնացնում են նրան ու ասում են նրան. Ուսուցիչ, քեզ հոգ չէ՞, որ մենք կորչում ենք: Եւ արթնանալով՝ նախատեց հողմին եւ ասաց ծովուն. Լռի՛ր, հանդարտվի՛ր: Եւ հողմը դադարեց, եւ եղավ մեծ խաղաղություն: Եվ ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եք այդպես վախկոտ: Ինչպե՞ս հավատ չունեք: Եւ վախեցան մեծ վախով եւ ասում էին միմյանց. Ո՞վ է արդյոք սա, որ նույնիսկ հողմն ու ծովը հնազանդվում են նրան:

5

Եվ եկան ծովի միւս կողմը՝ Գերգեսացիների երկիրը: Եւ երբ նա նավից ելավ, անմիջապես դամբաններից նրան հանդիպեց մի մարդ, որ անմաքուր հոգի ուներ: որ բնակություն ուներ էր դամբաններում, և ոչ ոք չէր կարող նրան շղթաներով կապել, Քանի որ նրան հաճախ կապանքներով եւ շղթաներով էին կապել, եւ նա պատռել էր շղթաները, եւ կապանքները ջարդել էր, եւ ոչ ոք չէր կարողանում նրան հնազանդեցնել, Եւ ամբողջ գիշեր ու ցերեկ գերեզմաններում եւ լեռներում էր գոչում եւ քարերով ինքն իրեն կտրում: Բայց տեսնելով Հիսուսին հեռվից, վազեց և երկրպագեց նրան: Եվ բարձր ձայնով աղաղակելով ասում է. Ի՞նչ կա իմ եւ քո

միջեւ, Հիսուս, Բարձրյալ Աստծո Որդի: Երդնեցնում եմ քեզ Աստծով, մի՛ տանջիր ինձ: Նա ասում էր նրան. Դո՛ւրս ելիր, անմաքուր հոգի՛, այդ մարդուց: Եւ հարցնում էր նրան. Ի՞նչ է քո անունը: Եւ նա պատասխանեց ու ասաց. Լեգեոն է իմ անունը, որովհետեւ մենք բազմաթիվ ենք: Եվ շատ էր աղաչում նրան, որ նրանց չուղարկի երկրից դուրս: Բայց այնտեղ խոզերի մեծ երամ կար, որ արածվում էր լեռան մոտ: Եվ բոլոր դևերը խնդրեցին նրան՝ ասելով. Ուղարկի՛ր մեզ խոզերի մեջ, որպեսզի նրանց մեջ մտնենք: Եւ Հիսուսը անմիջապես թույլատրեց նրանց: Եւ պիղծ հոգիները դուրս ելնելով՝ մտան խոզերի մեջ, եւ երամակը շտապեց ժայռից ծով, իսկ նրանք մոտ երկու հազար էին, եւ խեղդվում էին ծովի մեջ: Եւ խոզարածները փախան եւ հաղորդեցին քաղաքում եւ դաշտերում, եւ ելան տեսնելու թե ինչ է պատահածը: Եւ գալիս են Յիսուսի մոտ եւ տեսնում են դեւապետին՝ նստած, հագնած ու խելամիտ, նրան, ով ունեցել էր լեգէոնը, եւ վախեցան: Եւ տեսածները պատմեցին նրանց, թե ինչպես եղավ դիւահարի հետ եւ խոզերի մասին: Եւ սկսեցին աղաչել նրան, որ հեռանա իրենց սահմաններից: Եվ երբ նա նստում էր նավակի մեջ, դևահարվածը աղաչում էր նրան, որ իր հետ մնա: Եւ չթողեց նրան, այլ ասաց նրան. Գնա քո տունը՝ քո մարդկանց մոտ, եւ պատմիր նրանց, թե ինչքան բան Տերը արել է քեզ համար եւ ինչպես ողորմած է քեզ: Եվ նա գնաց հեռու եւ սկսեց քարոզել Դեկապոլիսում այն ամենը, ինչ Հիսուսը արել էր իր համար, եւ բոլորը զարմացան:

Եւ երբ Հիսուսը նավով դարձեալ անցավ մյուս կողմը, մեծ ամբոխ հավաքվեց նրա շուրջը, եւ նա ծովեզերքին էր: Եւ ժողովարանի առաջնորդներից մէկը, որի անունը Յայիրոս էր, գալիս է, եւ

տեսնելով նրան՝ ընկնում է նրա ոտքերին: Եւ շատ աղաչում էր նրան՝ ասելով, որ իմ դուստրիկը մահամերձ է, որպեսզի գաս եւ ձեռքերդ դնես նրա վրա, որպեսզի փրկվի եւ ապրի: Եւ նա գնաց նրա հետ, եւ մեծ ամբոխ էր հետեւում նրան ու սեղմում էր նրան: Եւ կին մի, որ տասներկու տարի արյունահոսության մեջ էր, Եւ շատ տառապելով շատ բժիշկներից, եւ ծախսելով իր ամբողջ ունեցուածքը, եւ ոչ մի օգուտ չտեսնելով, այլ հակառակը՝ աւելի վատթարանալով, Լսելով Հիսուսի մասին, եկավ ամբոխի մեջ հետևից և դիպավ նրա հագուստին: Նա ասում էր իր մեջ, որ եթե դիպչեմ նույնիսկ նրա հագուստներին, կփրկվեմ: Եւ անմիջապես չորացավ նրա արյան աղբյուրը, եւ նա մարմնով զգացավ, որ բժշկվել է հարվածից: Եւ անմիջապես Հիսուսը, ինքնին մեջ ճանաչելով իր մեջից ելած զօրութիւնը, դարձաւ ամբոխի մեջ եւ ասաց. Ո՞վ դիպաւ իմ հանդերձներին: Եւ նրա աշակերտները ասում էին նրան. Տեսնում ես, որ ամբոխը սեղմում է քեզ, եւ ասում ես՝ ո՞վ դիպավ ինձ: ԵՒ շուրջը նայում էր, որպեսզի տեսնի նրան, ով այս արել էր: Բայց կինը՝ վախենալով եւ դողալով, գիտենալով թե ինչ է պատահել իր վրա, եկավ եւ ընկավ նրա առաջ ու ասաց նրան ամբողջ ճշմարտությունը: Նա բայց ասաց նրան. Դո՛ւստր, քո հավատը քեզ փրկել է, գնա՛ խաղաղությամբ և առողջացի՛ր քո չարչարանքից: Դեռ նա խոսում էր, երբ եկան ժողովարանի իշխանի տնից և ասացին, որ քո դուստրը մեռավ, ինչո՞ւ դեռ անհանգստացնում ես ուսուցչին: Բայց Հիսուսը անմիջապես լսելով խոսվող խոսքը, ասաց ժողովարանի իշխանին. Մի՛ վախեցիր, միայն հավատա՛: Եւ նա ոչ ոքի չթողեց իր հետ գալ, բացի Պետրոսից, Յակովբոսից եւ Յովհաննէսից՝ Յակովբոսի եղբորից: Եվ գալիս է ժողովրդապետի տունը և տեսնում է աղմուկ, շատերը լացում և ողբում են: Եվ մտնելով՝ ասում է

նրանց. Ինչո՞ւ եք խռովվում և լաց լինում: Երեխան չի մեռել, այլ քնած է: Եվ նրանք ծաղրում էին նրան: Իսկ նա, բոլորին հանելով, վերցնում է երեխայի հորը և մայրը և իր հետ եղողներին, և մտնում է այնտեղ, ուր երեխան պառկած էր: Եւ առնելով մանկան ձեռքը՝ ասում է նրան. Տալիթա, կումի, որ թարգմանված է՝ Աղջի՛կ, քեզ ասում եմ, վե՛ր կաց: Եւ անմիջապես աղջիկը վեր կացավ եւ քայլում էր, քանի որ տասներկու տարեկան էր, եւ նրանք մեծ ապշությամբ ապշեցան: Եւ խստիվ հրամայեց նրանց, որ ոչ ոք չիմանա այս բանը, եւ ասաց տալ նրան ուտելիք:

6

Եւ նա այնտեղից դուրս գնաց ու եկավ իր հայրենիքը, եւ նրա աշակերտները հետեւում էին նրան: Եւ երբ շաբաթ եղաւ, սկսաւ հաւաքութեան մէջ ուսուցանել, եւ շատերը լսելով զարմանում էին ու ասում էին. Որտեղի՞ց են սրան այս բաները, եւ ո՞վ է այն իմաստութիւնը, որ տրուած է նրան, եւ այնպիսի զօրութիւններ նրա ձեռքերով կատարւում են: Չէ՞ սա է հիւսնը, Մարիամի որդին, Յակովբոսի եւ Յովսէի եւ Յուդայի եւ Սիմոնի եղբայրը, եւ չէ՞ն նրա քոյրերը այստեղ մեր մօտ, եւ նեղանում էին նրանով: Բայց Հիսուսն ասում էր նրանց, որ մարգարեն անարգ չէ, բացի իր հայրենիքում, իր ազգականների մեջ և իր տանը: Եւ չէր կարող այնտեղ որեւէ զորություն անել, բացի քիչ թվով հիվանդների, որոնց վրա ձեռքերը դնելով՝ բուժեց: Եւ նա զարմանում էր նրանց անհավատության պատճառով: Եւ նա շրջում էր շրջակա գյուղերում ուսուցանելով:

Եւ նա կանչեց տասներկուսին եւ սկսեց նրանց ուղարկել երկու-երկու, եւ տվեց նրանց իշխանություն անմաքուր հոգիների վրա: Եւ հրամայեց նրանց, որ ոչինչ չվերցնեն ճանապարհ, եթե ոչ միայն գավազան, ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ էլ պղինձ գոտում: Բայց սանդալներ կապած ունենալով, և երկու քիթոն չհագնելով: Եւ նա ասում էր նրանց. Որտեղ էլ որ մտնէք տուն մը, այնտեղ մնացէք մինչեւ որ այնտեղից հեռանաք: Եվ որքան էլ որ չընդունեն ձեզ, ոչ էլ լսեն ձեզ, այնտեղից ելնելիս թափեցեք ձեր ոտքերի տակի փոշին՝ իբրև վկայություն նրանց դեմ. ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, աւելի հանդուրժելի կլինի Սոդոմացիների կամ Գոմորացիների համար դատաստանի օրը, քան այն քաղաքի համար: Եւ ելնելով՝ քարոզում էին, որպէսզի ապաշխարեն: Եւ բազում դեւեր էին հանում, եւ բազում հիվանդներ իւղով օծելով՝ բուժում էին:

Եւ լսեց Հերովդես թագավորը, որովհետեւ երեւան եղաւ նրա անունը, եւ ասում էր, թե Յովհաննես Մկրտիչը մեռելներից յարութիւն առաւ, եւ այս պատճառով զօրութիւնները գործում են նրա մէջ: Ուրիշներ էին ասում, որ Եղիան է, իսկ ուրիշներ էին ասում, որ մարգարէ է, ինչպես մարգարեներից մեկը: Լսելով այս, Հերովդեսը ասաց. Հովհաննեսը, որին ես գլխատեցի, սա է, ինքը հարություն է առել մեռելներից: Քանզի ինքը՝ Հերովդեսը, մարդ ուղարկելով՝ բռնել տվեց Հովհաննեսին և կապեց նրան բանտում Հերովդիադայի պատճառով, իր եղբոր Փիլիպպոսի կնոջ, որովհետև նա ամուսնացել էր նրա հետ: Ասում էր Հովհաննեսը Հերովդեսին, թե՝ Քեզ թույլատրված չէ ունենալ քո եղբոր կնոջը: Իսկ Հերովդիադան ոխ էր պահում նրա նկատմամբ և ուզում էր նրան սպանել, բայց չէր կարողանում: Որովհետև Հերովդեսը վախենում էր Հովհաննեսից, գիտենալով, որ նա արդար և սուրբ

մարդ է, և պահպանում էր նրան, և լսելով նրան՝ շատ բաներ էր անում, և ուրախությամբ լսում էր նրան: Եւ երբ հարմար օր եղավ, երբ Հերովդեսը իր ծննդյան օրվա ընթրիք էր տալիս իր մեծամեծներին եւ հազարապետներին եւ Գալիլիայի առաջնորդներին, Եւ երբ նրա դուստրը՝ Հերովդիայինը, մտավ եւ պարեց ու հաճո եղավ Հերովդեսին եւ նրա հետ սեղան նստողներին, թագավորը ասաց աղջկան. Խնդրի՛ր ինձնից ինչ որ ուզում ես, եւ կտամ քեզ: Եւ նա երդուեցաւ նրան, թէ ինչ որ ինձ խնդրես, կտամ քեզ մինչեւ իմ թագաւորութեան կէսը: Իսկ նա դուրս եկավ և ասաց իր մորը. Ի՞նչ կխնդրեմ: Իսկ նա ասաց. Հովհաննես Մկրտչի գլուխը: Եւ անմիջապես եռանդով մտնելով թագավորի մօտ՝ խնդրեց ասելով. Ուզում եմ, որ անմիջապես ինձ տաս ափսեի վրայ Յովհաննէս Մկրտչի գլուխը: Եւ թագաւորը խիստ տրտում դարձած, երդումների եւ հետ բազմողների պատճառով չուզեց զայն մերժել: Եւ անմիջապես թագավորը դահիճ ուղարկելով՝ հրամայեց բերել նրա գլուխը: Նա գնաց և գլխատեց նրան բանտում, և բերեց նրա գլուխը ափսեի վրա և տվեց այն աղջկան, և աղջիկը տվեց այն նրա մորը: Եվ լսելով՝ նրա աշակերտները եկան ու վերցրին նրա դին եւ դրեցին այն գերեզմանում:

Եւ առաքեալները հաւաքուեցին Յիսուսի մօտ եւ պատմեցին նրան ամէն ինչ, թէ ինչ արեցին եւ ինչ ուսուցանեցին: Եւ ասաց նոցա. Եկեք դուք ինքներդ առանձին անապատ տեղ մը եւ փոքր մը հանգչեք, քանզի եկողներն ու գնացողները շատ էին, եւ նոյնիսկ ուտելու ժամանակ չունէին: Եւ նրանք նավակով գնացին անապատ տեղ՝ առանձին: ԵՒ տեսան նրանց գնալիս, և շատերը ճանաչեցին նրանց, և բոլոր քաղաքներից ոտքով վազեցին

այնտեղ, և նրանցից առաջ հասան ու հավաքվեցին նրա մոտ: Եւ երբ Հիսուսն ելավ, տեսավ մեծ ամբոխ եւ գթաց նրանց վրա, որովհետեւ նրանք ոչխարների նման էին, որոնք հովիվ չունեին, եւ սկսեց նրանց շատ բան ուսուցանել: Եւ արդեն ժամանակը շատ անցած էր, երբ նրա աշակերտները մոտենալով նրան ասացին, թե տեղը ամայի է եւ արդեն ժամանակը շատ ուշացել է Արձակիր նրանց, որպեսզի գնան շրջակա դաշտերը և գյուղերը ու իրենց համար հաց գնեն, որովհետև ուտելու բան չունեն: Նա պատասխանեց եւ ասաց նրանց. Դուք տվեք նրանց ուտելու: Եւ նրանք ասացին նրան. Գնա՞նք գնենք երկու հարյուր դենարով հաց եւ տանք նրանց ուտելու: Նա բայց ասում է նրանց. Քանի՞ հաց ունեք: Գնացեք եւ տեսեք: Եւ իմանալով ասում են. Հինգ, եւ երկու ձուկ: Եւ հրամայեց նրանց բազմեցնել բոլորին խմբերով խմբերով կանաչ խոտի վրա: ԵՒ նստեցին խմբերով՝ հարյուրական ու հիսնական: Եւ առնելով հինգ հացերն ու երկու ձկները՝ նայեց դէպի երկինք, օրհնեց եւ կտրեց հացերը, տալիս էր աշակերտներին, որ դնեն նրանց առաջ, իսկ երկու ձկները բաժանեց բոլորին: և բոլորը կերան ու կշտացան: Եւ վերցրին տասներկու զամբյուղ լի կտորներով եւ ձկներից: ԵՒ հացերը ուտողները հինգ հազար տղամարդ էին:

Եւ անմիջապես հարկադրեց իր աշակերտներին մտնել նավակը եւ առաջ անցնել դէպի միւս կողմը՝ Բեթսայիդա, մինչեւ որ ինքը արձակի ժողովրդին: Եվ նրանց հրաժեշտ տվելով՝ գնաց լեռ աղոթելու: Եւ երբ երեկո եղաւ, նաւը ծովու մէջ էր, եւ ինքը միայնակ ցամաքի վրայ էր: Եւ տեսնելով, որ նրանք տանջվում էին թիավարելիս, քանի որ քամին հակառակ էր նրանց, եւ գիշերվա մոտ չորրորդ պահին գալիս է դեպի նրանք՝ քայլելով

ծովի վրայով, եւ ուզում էր անցնել նրանց կողքով: Բայց նրանք, տեսնելով նրան ծովի վրա քայլող, կարծեցին, որ ուրվական է, և աղաղակեցին: Քանզի բոլորը տեսան նրան և խռովվեցին: Եվ նա անմիջապես խոսեց նրանց հետ ու ասաց նրանց. Քաջալերվեք, ես եմ, մի՛ վախեցեք: ԵՒ նա բարձրացավ նավ՝ նրանց մոտ, և քամին դադարեց, և նրանք իրենց մեջ չափազանց շատ զարմանում էին ու հիանում էին: Քանի որ նրանք չհասկացան հացերի մասին, այլ նրանց սիրտը կարծրացած էր:

Եվ անցնելով՝ նրանք գնացին Գեննեսարեթի հողը եւ խարսխվեցին: Եվ երբ նրանք ելան նավից, անմիջապես ճանաչեցին նրան: Նրանք վազեցին ամբողջ այն շրջակա շրջանով և սկսեցին մահիճների վրա վատ վիճակում գտնվողներին կրել այնտեղ, որտեղ լսեցին, որ նա այնտեղ է: Եւ ուր որ մտնէր՝ գիւղեր, քաղաքներ կամ արտեր, շուկաներում կը դնէին հիւանդները եւ կ’աղաչէին նրան, որպէսզի թէկուզ նրա հանդերձի ծոպին դպչին, եւ որքան որ դպչէին նրան՝ կը փրկուէին:

7

Եւ փարիսեցիները եւ դպիրներից ոմանք, որոնք եկել էին Երուսաղէմից, հաւաքւում են նրա մօտ: Եւ տեսնելով, որ նրա աշակերտներից ոմանք ընդհանուր ձեռքերով, այսինքն անլուացված ձեռքերով, հաց էին ուտում, մեղադրեցին: Որովհետև փարիսեցիները և բոլոր հրեաները, եթե բռունցքով չլվանան ձեռքերը, չեն ուտում՝ պահելով ծերերի ավանդությունը:

ԵՒ հրապարակից եթե չլվանան՝ չեն ուտում, և շատ այլ բաներ կան, որ ստացել են պահելու համար՝ բաժակների, կուժերի, պղնձե անոթների և մահիճների լվացումները: Հետո փարիսեցիներն ու դպիրները հարցնում են նրան. Ինչո՞ւ քո աշակերտները չեն ընթանում ծերերի ավանդության համաձայն, այլ չլվացած ձեռքերով հաց են ուտում: Նա պատասխանելով ասաց նրանց, որ լավ մարգարեացավ Եսայիան ձեր՝ կեղծավորների մասին, ինչպես գրված է. Այս ժողովուրդը շրթունքներով է ինձ պատվում, բայց նրանց սիրտը հեռու է ինձնից: Ունայն են պաշտում ինձ, ուսուցանելով որպես ուսմունքներ մարդկային պատվիրաններ:

Թողած ունենալով Աստծո հրամանը, պահում եք մարդկանց ավանդությունը՝ կուժերի ու բաժակների լվացումներ, և այլ նման շատ բաներ անում եք: Եւ ասում էր նրանց. Լաւ էք մերժում Աստծու հրամանը, որպէսզի ձեր աւանդութիւնը պահէք: Մովսեսն ասաց. Պատվի՛ր քո հորը և քո մորը, և ով որ չարախոսում է հոր կամ մոր դեմ՝ մահով թող մեռնի: Դուք բայց ասում եք, եթե մարդ ասի հորը կամ մորը՝ կորբան, որ է ընծա, որով եթե ինձանից օգտվես: ԵՒ այլևս նրան չեք թողնում ոչինչ անել իր հոր կամ իր մոր համար: Անվավեր դարձնելով Աստծո խոսքը ձեր աւանդութեամբ, որ աւանդեցիք, եւ նման այսպիսի բազում բաներ կ՚ընէք: Եւ կանչելով ամբողջ ամբոխը, նրանց ասում էր. Լսեցէ՛ք ինձ բոլորդ եւ հասկացէ՛ք: Ոչինչ չկա դրսից մարդու, որ մտնում է նրա մեջ, որը կարող է նրան պղծել, այլ այն, ինչ ելնում է, պղծում է մարդուն: Եւ երբ նա ամբոխից հեռու տուն մտավ, նրա աշակերտները հարցնում էին նրան առակի մասին: Եւ ասում է նրանց. Այսպե՞ս եւ դուք անմիտ եք: Դեռ չէ՞ք հասկանում, որ այն

ամենը, ինչ դրսից մարդու մեջ է մտնում, չի կարող նրան պղծել: որ չի մտնում նրա սիրտը, այլ փորը, և դուրս է գալիս զուգարան՝ մաքրելով բոլոր կերակուրները: Նա ասում էր, որ այն, ինչ դուրս է գալիս մարդուց, այն է պղծում մարդուն: Ներսից, քանզի սրտից մարդկանց չար մտքերը ելնում են՝ շնություններ, պոռնկություններ, սպանություններ, Գողություններ, ագահություններ, չարություններ, խաբեություն, անառակություն, չար աչք, հայհոյություն, ամբարտավանություն, անմտություն: Այս բոլոր չար բաները ներսից են ելնում և պղծում են մարդուն:

Եւ այնտեղից վեր կենալով՝ գնաց Տիւրոսի եւ Սիդոնի սահմանները: Եւ տուն մտնելով՝ ոչ ոքի չէր ուզում իմանալ, եւ չկարողացաւ թաքնուել: Քանի որ մի կին լսեց նրա մասին, որի դուստրիկն ուներ անմաքուր ոգի, եկավ և ընկավ նրա ոտքերը Իսկ կինը հույն էր, ցեղով սիրովիւնիկեցի, և խնդրում էր նրան, որ դևը հանի իր դստեր միջից: Բայց Հիսուսը ասաց նրան. Թո՛ղ առաջ երեխաները կշտանան, որովհետև լավ չէ երեխաների հացը վերցնել եւ փոքր շներին նետել: Նա պատասխանեց և ասում է նրան. Այո, Տէր, և շները սեղանի տակ ուտում են երեխաների փշրանքներից: Եւ ասաց նմա. Այս խօսքի պատճառով գնա՛, դեւը ելել է քո դստեր մէջից: Եւ հեռանալով դէպի իր տունը՝ գտաւ երեխային ընկած անկողնի վրայ, իսկ դեւը՝ ելած էր:

Եւ դարձեալ ելնելով Տիւրոսի եւ Սիդոնի սահմաններից՝ եկաւ Գալիլեայի ծովը, Դեկապոլիսի սահմանների միջով: Եւ բերում են նրան խուլ ու խոսքի խանգարված մեկին, եւ աղաչում են նրան, որ ձեռքը դնի նրա վրա: Եւ նրան ամբոխից առանձին վերցնելով՝

դրեց իր մատները նրա ականջներում, եւ թքելով՝ դիպավ նրա լեզվին: Եւ նայելով դէպի երկինք՝ հառաչեց ու ասաց նրան. Էփփաթա, որ նշանակում է՝ բացուիր: Եւ անմիջապես բացվեցին նրա ականջները եւ լուծվեց նրա լեզվի կապը, եւ նա ճիշտ էր խոսում: Եվ հրամայեց նրանց, որ ոչ մեկին չասեն, բայց որքան ինքը նրանց հրամայում էր, այնքան ավելի շատ էին քարոզում: Եւ չափազանց շատ զարմացած էին ասելով. Լավ է արել ամեն ինչ, եւ խուլերին լսելու ունակություն է տալիս, եւ համրերին՝ խոսելու:

8

Այն օրերին դարձյալ շատ ամբոխ լինելով և ոչինչ չունենալով ուտելու, Հիսուսը կանչեց իր աշակերտներին և ասաց նրանց, Ես գութ ունեմ այդ ամբոխի վրա, որովհետև արդեն երեք օր է մնում են ինձ հետ և ոչինչ չունեն ուտելու: Եվ եթե ես արձակեմ նրանց սոված դեպի իրենց տունը, կթուլանան ճանապարհին, քանզի նրանցից ոմանք հեռուստից են եկել: Եւ պատասխանեցին նրան իր աշակերտները. Որտեղի՞ց կարող է ոմն այստեղ, անապատում, այս մարդկանց հացով կերակրել: Եւ հարցնում էր նրանց. Քանի՞ հաց ունեք: Իսկ նրանք ասացին. Յոթ: Եւ հրամայեց ամբոխին բազմել երկրի վրա, եւ առնելով յոթ հացերը՝ շնորհակալություն տվեց, կոտրեց եւ տվեց իր աշակերտներին, որպեսզի դնեն առաջ, եւ նրանք դրեցին ամբոխի առաջ: Եվ ունեին քիչ ձկնիկներ, եւ դրանք օրհնելով՝ ասաց դնել առաջ նաեւ դրանք: Կերան և կշտացան, և վերցրին կտորների մնացորդները՝ յոթ զամբյուղ: Նրանք շուրջ չորս հազար էին, և նա արձակեց նրանց: Եւ անմիջապես նաւ մտնելով իր աշակերտների հետ՝ եկաւ

Դաղմանութայի կողմերը:

Եվ փարիսեցիները ելան դուրս ու սկսեցին վիճել նրա հետ՝ փնտրելով նրանից երկնային նշան՝ փորձելով նրան: Եւ խորապես հառաչելով իր հոգում՝ ասում է. Ինչո՞ւ այս սերունդը նշան է փնտռում: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթե տրուի այս սերունդին նշան: Եւ թողնելով նրանց՝ նաւ մտնելով՝ նա դարձեալ գնաց:

Եւ մոռացել էին վերցնել հացեր, եւ միայն մեկ հաց ունեին իրենց հետ նավակում: Եւ նա հրամայում էր նրանց՝ ասելով. Տեսէ՛ք, զգուշացէ՛ք Փարիսեցիների խմորից եւ Հերովդեսի խմորից: Եւ խորհրդակցում էին միմեանց հետ՝ ասելով, թէ հաց չունենք: Եւ Հիսուսը, իմանալով, ասում է նրանց. Ինչո՞ւ եք խորհում, որ հաց չունեք: Դեռ չե՞ք հասկանում եւ չե՞ք ըմբռնում: Դեռ կարծրացա՞ծ է ձեր սիրտը: Աչքեր ունենալով չե՞ք տեսնում, եւ ականջներ ունենալով չե՞ք լսում: Եւ չե՞ք յիշում:

Երբ ես հինգ հացերը կոտրեցի հինգ հազարի համար, քանի՞ սակառ լի բեկորներ վերցրիք: Նրանք ասացին նրան՝ տասներկու: Երբ բայց զյոթը ի զչորս հազարսը, քանի՞ սակառների լիութիւնք կտորաց վերցուցիք: Նոքա ասացին՝ յոթ: Եվ նա ասում էր նրանց. Դեռ չե՞ք հասկանում:

Եւ նա գալիս է Բեթսայիդա, եւ նրան բերում են մի կոյր ու աղաչում են նրան, որ դիպչի նրան: Եւ բռնելով կույր մարդու ձեռքից, նրան տարավ դուրս գյուղից, եւ թքելով նրա աչքերի մեջ ու ձեռքերը նրա վրա դնելով՝ հարցրեց նրան, թե արդյոք ինչ-որ բան տեսնում

է: Եվ վեր նայելով ասաց. Տեսնում եմ մարդկանց, որոնք ինչպես ծառեր են քայլում: Ապա դարձյալ դրեց ձեռքերը նրա աչքերի վրա և արեց, որ նա նայի վեր, և վերականգնվեց, և հստակորեն տեսավ բոլորին: Եւ ուղարկեց նրան իր տունը՝ ասելով. Ո՛չ գիւղը մտնես, ո՛չ էլ ոեւէ մէկին ասես գիւղում:

Եւ Հիսուսը եւ նրա աշակերտները գնացին Փիլիպպոսի Կեսարիայի գյուղերը, եւ ճանապարհին նա հարցնում էր իր աշակերտներին՝ ասելով նրանց. Ո՞վ են ասում մարդիկ, որ ես եմ: Նրանք պատասխանեցին՝ Հովհաննես Մկրտիչը, իսկ ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ էլ՝ մարգարեներից մեկը: Եւ ինքը ասաց նրանց. Իսկ դուք ում եք ասում, որ ես եմ: Պատասխանելով՝ Պետրոսը ասաց նրան. Դու ես Քրիստոսը: Եւ նա յանդիմանեց նրանց, որ ոչ ոքի չասեն իր մասին:

Եւ սկսեց ուսուցանել նրանց, որ անհրաժեշտ է, որ մարդու Որդին շատ տառապի եւ մերժվի ծերերից, քահանայապետերից ու դպիրներից, սպանվի եւ երեք օր հետո յարություն առնի: Եվ նա բացահայտորեն խոսում էր խոսքը: Եվ Պետրոսը նրան մի կողմ տանելով՝ սկսեց նրան կշտամբել: Իսկ նա դարձավ և տեսնելով իր աշակերտներին՝ նախատեց Պետրոսին ասելով. Գնա՛ ետևից իմ, սատանա՛, որովհետև դու չես մտածում Աստծո մասին, այլ՝ մարդկանց մասին:

Եւ կանչելով ժողովրդին՝ իր աշակերտների հետ, ասաց նրանց. Ով որ ուզում է իմ հետեւել, թող ուրանա ինքն իրեն, վերցնի իր խաչը եւ հետեւի ինձ: Ով որ կամենա իր հոգին փրկել՝ կկորցնի զայն, ով սակայն կկորցնի իր սեփական հոգին իմ պատճառով և

ավետարանի համար՝ սա կփրկի զայն: Ի՞նչ օգուտ կտա մարդուն, եթե նա շահի ամբողջ աշխարհը, բայց կորուսի իր հոգին: Կամ ինչ կտա մարդը իր հոգու փոխարեն: Ով որ ամաչի ինձնից և իմ խոսքերից այս շնացող և մեղավոր սերնդի մեջ, մարդու Որդին նույնպես ամաչելու է նրանից, երբ գա իր Հոր փառքով՝ սուրբ հրեշտակների հետ:

9

Եւ նա ասում էր նրանց. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այստեղ կանգնածներից ոմանք կան, որոնք մահ չեն համտեսի, մինչեւ որ տեսնեն Աստծո թագաւորութիւնը եկած զօրութեամբ:

Եւ վեց օր անց Յիսուս առնում է Պետրոսին, Յակովբոսին եւ Յովհաննէսին, եւ բերում է նրանց բարձր լեռ՝ առանձին միայնակ, եւ փոխակերպուեց նրանց առաջ: Եվ նրա հագուստները դարձան փայլող, շատ սպիտակ՝ ինչպես ձյունը, այնպիսի, որ երկրի վրա ոչ մի լվացող չի կարող այդպես սպիտակեցնել: Եւ նրանց երեւացին Եղիան Մովսեսի հետ, եւ նրանք խոսում էին Հիսուսի հետ: Եւ Պետրոսը պատասխանեց ու ասաց Հիսուսին, Ռաբբի, լավ է, որ մենք այստեղ ենք, եկեք երեք վրան շինենք՝ մեկը քեզ համար, մեկը Մովսեսի համար և մեկը Եղիայի համար: Քանզի նա չգիտեր թե ինչ խոսի, որովհետև սարսափած էին: Եւ ամպ եղաւ, որ հովանի էր տալիս նրանց, եւ ձայն եկաւ ամպից՝ ասելով. Սա է իմ սիրելի Որդին, նրան լսեցէք: Եվ հանկարծ շուրջը նայելով՝ այլևս ոչ ոքի չտեսան, այլ միայն Հիսուսին իրենց հետ: Իսկ երբ նրանք սարից իջնում էին, հրամայեց նրանց, որ ոչ ոքի չպատմեն

այն, ինչ տեսան, մինչև որ մարդու Որդին մեռելներից յարութիւն առնի: Եւ բառը պահեցին իրենց մէջ՝ քննարկելով թէ ինչ է մեռելներից յարութիւն առնելը: Եւ նրան հարցնում էին՝ ասելով. Ինչո՞ւ են դպիրները ասում, որ Եղիան պէտք է նախ գայ: Նա պատասխանեց եւ ասաց նրանց. Եղիան իսկ առաջ գալով վերականգնում է ամեն ինչ, եւ ինչպե՞ս է գրված մարդու Որդու մասին, որ նա պետք է շատ չարչարանքներ կրի եւ արհամարհված լինի: Բայց ասում եմ ձեզ, որ Եղիան եկել է, և նրան արեցին այնքան, որքան ուզեցին, ինչպես գրված է նրա մասին:

Եվ երբ եկավ աշակերտների մոտ, տեսավ մեծ ամբոխ նրանց շուրջը, եւ դպիրներ, որ վիճում էին նրանց հետ: Եւ անմիջապես ամբողջ ամբոխը, տեսնելով նրան, զարմացավ եւ վազելով մոտեցավ ու ողջունեց նրան: ԵՒ հարցրեց գրագետներին. Ի՞նչ եք վիճում միմյանց հետ: Եւ պատասխանելով մեկը ամբոխից ասաց. Ուսուցի՛չ, բերեցի իմ որդուն քեզ մոտ, որ ունի համր հոգի: ԵՒ ուր էլ որ նրան գրավում է, գետին է նետում նրան, և փրփրում է, և կրճտում է իր ատամները, և չորանում է, և ասացի քո աշակերտներին, որ այն հանեն, բայց չկարողացան: Նա պատասխանելով նրան ասում է. Ո՛վ անհավատ սերունդ, մինչև ե՞րբ ձեզ հետ կլինեմ, մինչև ե՞րբ ձեզ կտանեմ: Բերեք նրան ինձ մոտ: Եվ բերեցին նրան նրա մոտ: Եվ տեսնելով նրան, անմիջապես հոգին ցնցեց նրան, եվ ընկնելով երկրի վրա՝ գլորվում էր փրփրելով: Եւ հարցրեց նրա հօրը՝ որքա՞ն ժամանակ է, որ այս եղել է նրան: Նա ասաց՝ մանկութենէն: Եւ հաճախ նրան հուր է նետել եւ ջրերի մեջ, որպեսզի կորցնի նրան, բայց եթե ինչ-որ բան կարող ես, օգնիր մեզ՝ գթալով մեր վրա: Իսկ Հիսուսն

ասաց նրան. Եթե կարող ես հավատալ, ամեն ինչ հնարավոր է հավատացողին: Եւ անմիջապես երեխայի հայրը արցունքներով աղաղակելով ասաց. Հավատում եմ, Տէ՛ր, օգնի՛ր իմ անհավատությանը: Տեսնելով բայց, որ ամբոխը միասին է վազում, Հիսուսը նախատեց պիղծ ոգուն՝ ասելով նրան. Համր և խուլ ոգի՛, ես քեզ հրամայում եմ, ելիր նրանից և այլևս մի՛ մտնես նրա մեջ: Եւ աղաղակելով ու նրան շատ ցնցելով՝ ելաւ, եւ նա դարձաւ ինչպես մեռած, այնպես որ շատերը ասացին, թե մեռել է: Բայց Հիսուսը բռնելով նրա ձեռքից՝ բարձրացրեց նրան, և նա վեր կացավ: Եւ երբ նա տուն մտավ, նրա աշակերտները առանձին հարցնում էին նրան, թե ինչու մենք չկարողացանք հանել այն: Եւ ասաց նոցա. Այս ցեղը ոչ ոքի չի կարող ելնել, եթե ոչ աղոթքով եւ պահքով:

Եւ այնտեղից դուրս գալով անցնում էին Գալիլեայի միջով, եւ չէր ուզում, որ ոմն իմանար: Նա ուսուցանում էր իր աշակերտներին և ասում էր նրանց, որ մարդու Որդին մատնվում է մարդկանց ձեռքերը, և նրանք կը սպանեն նրան, բայց սպանված լինելով՝ երրորդ օրը կը յարութիւն առնի: Բայց նրանք չէին հասկանում այդ խոսքը և վախենում էին նրան հարցնել:

Եվ եկավ Կափառնաում, եւ տանը լինելով՝ հարցնում էր նրանց. Ի՞նչ էիք քննարկում ձեր միջև ճանապարհին: Նրանք բայց լռում էին, որովհետև ճանապարհին միմյանց հետ քննարկել էին, թե ով է ավելի մեծ: Եւ նստելով կանչեց տասներկուսին ու ասաց նրանց. Եթե մեկը ուզում է առաջին լինել, կլինի բոլորից վերջին ու բոլորի ծառան: Եւ երեխայի առնելով՝ կանգնեցրեց զայն ի մէջ նոցա, եւ գրկելով զայն՝ ասաց նոցա. Ով որ այդպիսի երեխաներից մեկին

ընդունի իմ անունով, ինձ է ընդունում, և ով որ ինձ ընդունի, ոչ թե ինձ է ընդունում, այլ նրան, ով ուղարկել է ինձ: Հովհաննեսը պատասխանեց նրան ասելով. Ուսուցիչ, տեսանք մեկին, որ քո անունով դևեր էր հանում, բայց նա մեզ չի հետևում, և մենք արգելեցինք նրան, որովհետև մեզ չի հետևում: Բայց Հիսուսն ասաց. Մի՛ արգելեք նրան, քանի որ ոչ ոք չկա, ով իմ անունով զորություն կանի և կարողանա արագ չարախոսել ինձ: Ով որ ձեր դեմ չէ, ձեր կողմն է: Ով որ կտա ձեզ բաժակ ջուր իմ անունով, որովհետև Քրիստոսի եք, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, նա չի կորցնի իր վարձքը:

Եւ ով որ կը սայթաքեցնէ մէկը այս փոքրերէն՝ որոնք կը հաւատան ինծի, աւելի լաւ է իրեն եթէ աղացքար մը իր պարանոցին շուրջ կախուած ըլլայ եւ ծովը նետուած ըլլայ: Եվ եթե քո ձեռքը քեզ սայթաքեցնում է, կտրի՛ր այն. լավ է քեզ համար հաշմանդամ կյանք մտնել, քան երկու ձեռք ունենալով գեհեն գնալ, անշեջ կրակի մեջ: Որտեղ նրանց որդը չի մեռնում և կրակը չի հանգչում: Եվ եթե քո ոտքը քեզ գայթակղեցնի, կտրի՛ր այն, քեզ համար լավ է կաղ մտնել կյանք, քան երկու ոտք ունենալով նետվել գեհեն, անշեջ կրակի մեջ: Որտեղ նրանց որդը չի մեռնում և կրակը չի հանգչում: Եվ եթե քո ակնը քեզ գայթակղեցնի, հանիր այն, քեզ համար լավ է միականով մտնել Աստծո թագավորությունը, քան երկու ակունք ունենալով հեռանալ հրո գեհեն: Որտեղ նրանց որդը չի մեռնում և կրակը չի հանգչում: Քանի որ ամեն ոք կրակով պիտի աղվի, և ամեն զոհ աղով պիտի աղվի: Բարի է աղը, բայց եթե աղը անաղ դառնա, ինչո՞վ զայն համեմատուք: Ունեցեք ձեր մեջ աղ և խաղաղ եղեք միմյանց հետ:

10

Եւ այնտեղից վեր կենալով՝ գալիս է Հրէաստանի սահմանները՝ Հորդանանի անդիպերի կողմից, եւ դարձեալ ամբոխներ են հավաքվում նրա մոտ, եւ ինչպես սովոր էր՝ դարձեալ ուսուցանում էր նրանց: Եւ փարիսեցիները մոտենալով հարցնում էին նրան, թե արդյոք թույլատրված է մարդուն կնոջը արձակել՝ փորձելով նրան: Բայց նա պատասխանելով ասաց նրանց. Ի՞նչ հրամայեց ձեզ Մովսես: Նրանք բայց ասացին. Մովսեսը թույլատրեց ամուսնալուծության թուղթ գրել և արձակել: Եւ պատասխանելով՝ Յիսուս ասաց նրանց. Ձեր սրտի կարծրութեան պատճառով գրեց ձեզ այս պատուիրանը: Բայց արարչության սկզբից Աստված արեց նրանց արու և էգ: Այս պատճառով մարդը կթողնի իր հորն ու մորը, և կմիանա իր կնոջը, և երկուսը կդառնան մեկ մարմին: Այնպես որ նրանք այլևս երկուսը չեն, այլ մեկ մարմին են, Ինչ որ ուրեմն Աստված միացրել է, մարդ թող չբաժանի: Եւ տան մեջ դարձեալ աշակերտները սրա մասին հարցնում էին նրան, Եւ ասում է նրանց. Ով որ արձակի իր կնոջը եւ ամուսնանա ուրիշի հետ, շնություն է գործում նրա դեմ: Եվ եթե կինը, ամուսնալուծված լինելով իր ամուսնուց, ամուսնանա ուրիշի հետ, շնություն է գործում:

Եւ նրան երեխաներ էին բերում, որպեսզի նրանց դիպչի, իսկ աշակերտները կշտապահում էին բերողներին: Տեսնելով սակայն, Հիսուսը ընդվզեց եւ ասաց նրանց. Թողեք երեխաներին գալ դեպի ինձ եւ մի՛ արգելեք նրանց, որովհետեւ այդպիսիներինն է Աստծո թագավորությունը: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով որ չի

ընդունում Աստծո թագավորությունը որպես երեխա, բնավ չի մտնի այն: Եւ նրանց գրկելով՝ նա օրհնեց՝ ձեռքերը նրանց վրա դնելով:

Եւ երբ նա գնում էր ճանապարհ, մէկը վազելով եկաւ եւ ծնրադրելով նրան՝ հարցրեց նրան. Բարի՛ ուսուցիչ, ի՞նչ անեմ, որպէսզի յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ: Իսկ Հիսուսն ասաց նրան. Ինչո՞ւ ինձ բարի ես անվանում: Ոչ ոք բարի չէ, բացի մեկ Աստծուց: Դու գիտես պատվիրանները. մի՛ շնութիւն գործիր, մի՛ սպանիր, մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայութիւն տար, մի՛ զրկիր, պատուիր քո հօրը եւ մօրը: Նա պատասխանեց և ասաց նրան. Ուսուցի՛չ, այս բոլորը պահել եմ իմ երիտասարդությունից: Իսկ Հիսուսը նայելով նրան՝ սիրեց նրան և ասաց նրան. Մեկ բան քեզ պակասում է. եթե ուզում ես կատարյալ լինել, գնա՛, որքան ունես՝ վաճառի՛ր և տո՛ւր աղքատներին, և կունենաս գանձ երկնքում, և արի՛ հետևիր ինձ՝ վերցնելով քո խաչը: Նա բայց մռայլ դառնալով այն խոսքի վրա՝ հեռացավ տխրելով, քանզի շատ ունեցվածք ուներ:

Եւ շուրջը նայելով՝ Յիսուս ասում է իր աշակերտներին. Ինչպիսի՛ դժվարությամբ են դրամ ունեցողները Աստծո թագավորությունը մտնելու: Բայց աշակերտները զարմացած էին նրա խոսքերի վրա: Իսկ Հիսուսը կրկին պատասխանելով ասում է նրանց. Որդեակնե՛ր, որքա՛ն դժվար է հարստությանը վստահողների համար Աստծո թագավորությունը մտնել: Ավելի հեշտ է ուղտին ասեղի ծակով անցնելը, քան հարուստին Աստծո թագավորությունը մտնելը: Նրանք բայց չափազանց զարմանում էին՝ իրենց մեջ ասելով. Իսկ ո՞վ կարող է փրկվել: Նայելով նրանց՝

Հիսուսն ասում է. Մարդկանց մոտ անհնար է, բայց ոչ Աստծո մոտ, քանի որ ամեն ինչ հնարավոր է Աստծո մոտ: Պետրոսը սկսեց նրան ասել. Ահա մենք թողել ենք ամեն ինչ և հետևել ենք քեզ: Պատասխանելով՝ Հիսուսն ասաց. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ոչ ոք չկա, ով թողել է տուն կամ եղբայրներ կամ քույրեր կամ հայր կամ մայր կամ կին կամ երեխաներ կամ դաշտեր իմ պատճառով եւ աւետարանի պատճառով, Եթե չառնի հարյուրապատիկ հիմա այս ժամանակում տներ և եղբայրներ և քույրեր և հայր և մայր և զավակներ և արտեր՝ հալածանքների հետ, և գալիք դարում՝ յավիտենական կյանք: Բայց շատերը, ովքեր առաջին են, կլինեն վերջին, և վերջինները՝ առաջին:

Նրանք ճանապարհին էին բարձրանում դեպի Երուսաղեմ, եւ Հիսուսը նրանց առաջնորդում էր, եւ նրանք զարմանում էին, իսկ հետեւելիս վախենում էին: Եւ կրկին տասներկուսին վերցնելով՝ սկսեց նրանց ասել այն ապագան, որ պիտի պատահեր իրեն: որ ահա մենք բարձրանում ենք դեպի Երուսաղեմ, և մարդու Որդին կմատնվի քահանայապետներին ու դպիրներին, և նրանք կդատապարտեն նրան մահվան, և կմատնեն նրան հեթանոսներին, Եւ կծաղրեն նրան, կծեծեն նրան, կթքեն նրա վրա եւ կսպանեն նրան, բայց երրորդ օրը կարծնի:

Եվ մոտենում են նրան Հակոբոսը եւ Հովհաննեսը՝ Զեբեդեոսի որդիները՝ ասելով. Ուսուցիչ, ուզում ենք, որ ինչ էլ խնդրենք, անես մեզ համար: Նա ասաց նրանց. Ի՞նչ եք ուզում, որ ես անեմ ձեզ համար: Իսկ նրանք ասացին նրան. Տուր մեզ, որպեսզի մեկը քո աջ կողմից եւ մեկը քո ձախ կողմից նստենք քո փառքի մեջ: Բայց Հիսուսն ասաց նրանց. Դուք չգիտեք ինչ եք խնդրում: Կարո՞ղ եք

խմել այն բաժակը, որ ես եմ խմում, և մկրտվել այն մկրտությամբ, որով ես եմ մկրտվում: Նրանք ասացին նրան՝ կարող ենք: Իսկ Հիսուսն ասաց նրանց. այն բաժակը, որ ես խմում եմ, կխմեք, եւ այն մկրտությունը, որով ես մկրտվում եմ, կմկրտվեք: Բայց նստելը իմ աջից եւ իմ ձախից տալը իմ իրավունքը չէ, այլ նրանց համար է, որոնց պատրաստուած է:

Եւ երբ տասը լսեցին, սկսեցին բարկանալ Հակոբի ու Հովհաննու վրա: Բայց Հիսուսը կանչելով նրանց՝ ասում է նրանց. Դուք գիտեք, որ նրանք, որ թվում են իշխել ազգերի վրա, տիրում են նրանց, և նրանց մեծերը իշխում են նրանց վրա: Ոչ այսպես բայց կլինի ձեր մեջ, այլ ով որ ուզենա մեծ դառնալ ձեր մեջ, կլինի ձեր ծառան: Եվ ով որ ուզում է ձեզանից առաջին դառնալ, կլինի բոլորի ստրուկը: Եվ քանզի մարդու Որդին չեկավ ծառայվելու, այլ ծառայելու և տալու իր հոգին որպես փրկագին բազմաց փոխարեն:

Եւ նրանք գալիս են Երիքով: Եւ երբ նա ելնում էր Երիքովից իր աշակերտների եւ բավական ամբոխի հետ, Տիմայոսի որդին՝ Բարտիմայոս կույրը, նստած էր ճանապարհի մոտ եւ մուրալով էր: Եւ լսելով, որ Նազովրեցի Յիսուսն է, սկսեց աղաղակել եւ ասել. Դաւթի՛ որդի, Յիսո՛ւս, ողորմի՛ր ինձ: Եւ բազմաթիւ մարդիկ յանդիմանում էին նրան, որ լռի, բայց նա շատ աւելի էր աղաղակում. Որդի՛ Դաւթի, ողորմի՛ր ինձ: Եվ Հիսուսը կանգնած ասաց. Կանչեք նրան: Եվ կանչում են կույրին՝ ասելով նրան. Քաջություն ունեցիր, վեր կաց, նա քեզ կանչում է: Իսկ նա, գցելով իր զգեստը, վեր կենալով եկավ Հիսուսի մոտ: Եւ պատասխանելով՝ Հիսուսն ասում է նրան. Ի՞նչ ես ուզում, որ քեզ

համար անեմ: Իսկ կույրը ասաց նրան. Ռաբբունի, որպեսզի տեսողություն ստանամ: Եւ Հիսուսն ասաց նրան. Գնա՛, քո հավատը քեզ փրկեց: Եւ անմիջապես նա տեսավ եւ հետեւում էր Հիսուսին ճանապարհին:

11

Եվ երբ նրանք մոտենում էին Երուսաղեմին, Բեթփագե եւ Բեթանիա, ձիթենիների լերան մոտ, նա ուղարկեց իր աշակերտներից երկուսին: Եւ ասում է նրանց. Գնացե՛ք ձեր դիմացի գտնվող գյուղը, եւ անմիջապես այնտեղ մտնելիս կգտնեք կապված մի մտրուկ, որի վրա ոչ ոք երբեք նստած չէ, արձակեցե՛ք նրան եւ բերեցե՛ք: Եվ եթե մեկը ձեզ ասի՝ ինչո՞ւ եք սա անում, ասեք, որ Տերը դրա կարիքն ունի, եւ անմիջապես նրան կուղարկի նորից այստեղ: Նրանք գնացին և գտան մի աքլոր, որ կապված էր դռան մոտ՝ դրսում փողոցի վրա, և արձակեցին նրան: Եվ ոմանք այնտեղ կանգնածներից ասում էին նրանց. Ի՞նչ եք անում, որ արձակում եք մտրուկը: Նրանք ասացին նրանց այնպես, ինչպես Հիսուսն էր հրամայել, և նրանց թողեցին: Եւ բերին որսն Յիսուսի մօտ եւ դրեցին նրա վրայ իրենց հանդերձները, եւ նա նստաւ նրա վրայ: Բազմաթիվները իրենց հանդերձները տարածեցին ճանապարհի վրա, իսկ ուրիշները տերևավոր ճյուղեր էին կտրում ծառերից և տարածում էին ճանապարհի վրա: Եւ առաջ գնացողները եւ հետեւողները աղաղակում էին ասելով. Հովսաննա՛, օրհնեա՛ծ է նա, ով գալիս է Տիրոջ անունով: Օրհնեալ է գալիք թագաւորութիւնը Տեառն անունով՝ մեր հօր Դաւթի, հովսաննա բարձունքներում:

Եւ Յիսուս մտավ Երուսաղէմ եւ տաճարը, եւ շուրջը նայելով ամէն ինչի, քանի որ ժամը արդէն երեկոյ էր, ելավ Բեթանիա տասներկուսի հետ:

Եվ հաջորդ օրը, երբ նրանք Բեթանիայից դուրս եկան, նա սոված էր: Եւ տեսնելով հեռուից թզենի, որ ունէր տերեւներ, եկաւ՝ թերեւս ինչ-որ բան գտնէր նրա վրայ, եւ երբ եկաւ նրա մօտ՝ ոչինչ չգտաւ, բացի տերեւներից, քանի որ թզերի ժամանակը չէր: Եւ պատասխանելով ասաց դրան. Ոչ այլեւս քեզնից յաւիտեան ոչ ոք պտուղ ուտէ: Եւ լսում էին նրա աշակերտները:

Եւ նորից գալիս են Երուսաղեմ, եւ Յիսուս տաճար մտնելով՝ սկսեց դուրս հանել տաճարում վաճառողներին ու գնողներին, եւ տապալեց լումայափոխների սեղանները ու աղավնի վաճառողների նստարանները: Եվ նա չէր թույլատրում, որ ոչ ոք անոթ տանի տաճարի միջով: Եւ նա ուսուցանում էր նրանց՝ ասելով. Չէ՞ գրված, որ իմ տունը աղոթքի տուն կոչվելու է բոլոր ազգերի համար, բայց դուք այն դարձրիք ավազակների քարանձավ:

Եւ լսեցին դպիրները եւ փարիսեցիները եւ քահանայապետները, եւ փնտրում էին թե ինչպես նրան կորստյան մատնեն, քանզի վախենում էին նրանից, որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը ապշում էր նրա ուսուցմամբ: Եվ երբ ուշ եղավ, նա ելնում էր քաղաքից դուրս:

Եւ առավոտյան անցնելիս տեսան թզենին, որ չորացած էր արմատներից: Եվ Պետրոսը, հիշելով, ասում է նրան. Ռաբբի՛, տե՛ս,

թզենին, որ անիծեցիր, չորացել է: Եվ պատասխանելով՝ Հիսուսն ասում է նրանց. Ունեցեք Աստծո հավատ: Ճշմարիտ, քանզի ասում եմ ձեզ, որ ով կասի այս լերանը՝ բարձրացի՛ր եւ նետվի՛ր ծովը, եւ չերկմտի իր սրտում, այլ հավատա, որ ինչ ասում է՝ լինում է, կլինի նրան այն, ինչ կասի: Այս պատճառով ասում եմ ձեզ. բոլոր այն ինչ որ աղոթելով խնդրեք, հավատացեք որ ստանում եք, և կլինի ձեզ: Եւ երբ կանգնած եք աղոթելիս, ների՛ք, եթե ինչ-որ բան ունեք որեւէ մեկի դէմ, որպէսզի ձեր Հայրը, որ երկինքում է, նաեւ ների ձեզ ձեր յանցանքները: Եթե դուք չեք ների տալիս, ձեր Հայրը էլ չի ների տա ձեր մեղքերը:

Եւ նրանք դարձեալ գալիս են Երուսաղեմ, եւ մինչ նա տաճարում քայլում էր, նրա մոտ եկան քահանայապետները, դպիրները եւ ծերերը: Եւ ասում են նրան. Ի՞նչ իշխանութեամբ ես անում այս բաները, կամ ո՞վ տուեց քեզ այս իշխանութիւնը, որ այս բաները անես: Իսկ Հիսուսը պատասխանեց եւ ասաց նրանց. Ես եւս ձեզ մեկ հարց կտամ, եւ դուք պատասխանեցեք ինձ, եւ ես կասեմ ձեզ, թե ինչ իշխանությամբ եմ այս բաները անում: Հովհաննու մկրտությունը երկնքի՞ց էր, թե՞ մարդկանցից: Պատասխանեք ինձ: Եւ նրանք իրենց մէջ մտածում էին՝ ասելով. Եթէ ասենք՝ երկնքից, կասի՝ ինչո՞ւ ուրեմն նրան չհաւատացիք: Բայց եթե ասենք՝ մարդկանցից, վախենում էին ժողովրդից, որովհետև բոլորը համարում էին Հովհաննեսին մարգարե: Եւ պատասխանելով ասում են Հիսուսին. Մենք չգիտենք: Եւ Հիսուսը պատասխանելով ասում է նրանց. Ես էլ ձեզ չեմ ասում, թե ինչ իշխանութեամբ եմ այս բաները անում:

12

Եւ սկսեց նրանց առակներով ասել. Մի մարդ այգի տնկեց եւ շուրջը ցանկապատ դրաւ, եւ հնձան փորեց, եւ աշտարակ շինեց, եւ այն վարձու տուեց մշակներին ու հեռացաւ: Եւ ժամանակին ծառայ ուղարկեց մշակների մօտ, որպէսզի մշակներից առնի այգու պտղից: Եւ վերցնելով նրան՝ ծեծեցին ու դատարկ ձեռքով ուղարկեցին: Եւ դարձեալ ուղարկեց նրանց մօտ ուրիշ ծառայ մը, եւ զայն ալ քարկոծելով՝ գլուխը վիրաւորեցին ու անարգուած ղրկեցին: Եւ դարձեալ ուրիշ ուղարկեց, եւ նրան էլ սպանեցին, եւ շատ ուրիշներ՝ ոմանց ծեծելով, ոմանց սպանելով: Դեռ ուրեմն մեկ որդի ունենալով՝ իր սիրելին, ուղարկեց նաև նրան վերջինս դեպի նրանց՝ ասելով, որ կհարգեն իմ որդուն: Բայց այն մշակները, տեսնելով նրան, որ գալիս է, իրենց մեջ ասացին, որ սա ժառանգորդն է. եկեք սպանենք նրան, և ժառանգությունը մերը կլինի: Եվ վերցնելով սպանեցին նրան, եւ դուրս հանեցին նրան այգուց: Ի՞նչ ուրեմն կանի այգու տերը: Նա կգա եւ կոչնչացնի այս մշակներին, եւ այգին կտա ուրիշներին: Ո՞չ էլ այս գրությունը կարդացել եք. քարը, որը մերժեցին շինողները, սա դարձավ անկյան գլուխ: Տիրոջ մոտից եղավ այս, և հրաշալի է մեր աչքերում:

Եվ փնտրում էին նրան բռնել, բայց վախեցան ամբոխից, քանի որ իմացան, որ այդ առակը նրանց մասին էր ասել: Եվ թողնելով նրան՝ գնացին:

Եւ ուղարկում են նրա մօտ Փարիսեցիներից եւ

Հերովդէսականներից ոմանց, որպէսզի նրան բառով որսան: Նրանք եկան և ասացին նրան. Ուսուցիչ, գիտենք, որ ճշմարիտ ես և քեզ հոգ չէ ոչ ոքի մասին, որովհետև չես նայում մարդկանց դեմքին, այլ ճշմարտությամբ Աստծո ճանապարհը ես ուսուցանում: Ուրեմն ասա մեզ, թույլատրվա՞ծ է հարկ տալ Կեսարին, թե ոչ: Տա՞նք, թե չտանք: Բայց նա, իմանալով նրանց կեղծավորությունը, ասաց նրանց. Ինչո՞ւ ինձ փորձում եք: Բերեք ինձ դենարիոն, որպեսզի տեսնեմ: Նրանք բերեցին: Եւ նա ասում է նրանց. Ո՞ւմ է այս պատկերը եւ գրությունը: Նրանք ասացին. Կեսարի: Եւ պատասխանելով՝ Հիսուսն ասաց նրանց. Տվեք Կայսեր-ինը՝ Կայսեր-ին, եւ Աստծո-ինը՝ Աստծո-ին: Եւ զարմացան նրա վրա:

Եւ Սադուկեցիները գալիս են նրա մոտ, ովքեր ասում են, որ յարութիւն չկայ, եւ հարցնում էին նրան՝ ասելով. Ուսուցիչ, Մովսես մեզ համար գրել է, որ եթե ինչ-որ մեկի եղբայրը մեռնի և թողնի կին, բայց զավակներ չթողնի, ապա նրա եղբայրը պետք է վերցնի նրա կնոջը և սերունդ հարուցի իր եղբոր համար: Յոթ եղբայր կար ուրեմն: Եւ առաջինը կին առավ, եւ մեռնելիս զավակ չթողեց: Եւ երկրորդը վերցրեց նրան ու մեռավ, եւ նա էլ սերմ չթողեց: Երրորդն էլ նմանապես: Եւ վերցրին զնա եօթնեքին, եւ սերմն ոչ թողին: Վերջում ամենքից մեռավ նաեւ կինը: Հարության մեջ, երբ վեր կենան, ո՞րի կինը կլինի նա: Որովհետև յոթն էլ ունեցան նրան կնոջ: Եւ պատասխանելով՝ Յիսուս ասաց նրանց. Չէ՞ որ դուք այս պատճառով եք մոլորվում, քանի որ չգիտեք գրությունները եւ ոչ էլ Աստծո զորությունը: Երբ մեռելներից յարութիւն առնեն, ո՛չ ամուսնանան, ո՛չ ամուսնացուցանեն, այլ են որպէս հրեշտակներ, որոնք երկինքն են: Իսկ մեռելների հարության մասին չէ՞ք

կարդացել Մովսեսի գրքում, մորենու մասին, թե ինչպես ասաց նրան Աստված՝ ասելով. Ես եմ Աբրահամի Աստվածը և Իսահակի Աստվածը և Հակոբի Աստվածը: Նա Աստված չէ մեռելների, այլ ապրողների. դուք, ուրեմն, շատ եք մոլորվում:

Եւ դպիրներից մեկը մոտենալով, լսելով նրանց վիճելը, տեսնելով որ լավ պատասխանեց նրանց, հարցրեց նրան. Ո՞րն է բոլոր պատասխանների մեջ առաջինը: Իսկ Հիսուսը պատասխանեց նրան, որ առաջին բոլոր պատվիրաններից է. Լսի՛ր, Իսրայե՛լ, Տեր Աստված մեր Տերը մեկ է: Եւ կսիրես Տէր Աստուած քո ամբողջ սրտովդ եւ ամբողջ անձովդ եւ ամբողջ միտքովդ եւ ամբողջ զօրութեամբդ: Այս է առաջին պատուիրանը: Եւ երկրորդը նման է այս՝ կսիրես քո մերձաւորին ինչպէս քեզ: Ավելի մեծ այլ պատուիրան չկայ այս երկուսից: Եւ դպիրը ասաց նրան. Լաւ, ուսուցիչ, ճշմարտութեամբ ասացիր, որ մէկ է, եւ չկայ ուրիշ բացի նրանից: Եվ նրան սիրելը ամբողջ սրտից և ամբողջ իմացությունից և ամբողջ հոգուց և ամբողջ ուժից, և ընկերոջը սիրելը ինչպես ինքն իրեն՝ ավելի է քան բոլոր ողջակիզությունները և զոհաբերությունները: Եվ Հիսուսը տեսնելով, որ խելամտորեն պատասխանեց, ասաց նրան. Դու հեռու չես Աստծո թագավորությունից: Եվ ոչ ոք այլևս չհամարձակվեց նրան հարցնել:

Եւ պատասխանելով՝ Հիսուսը ասում էր ուսուցանելով տաճարում. Ինչպե՞ս են ասում դպիրները, թե Քրիստոսը Դավթի որդին է: Քանզի ինքը Դավիթն ասաց Սուրբ Հոգով. Ասում է Տերը իմ Տիրոջը՝ նստի՛ր իմ աջ կողմից, մինչև որ քո թշնամիներին դնեմ քո ոտքերի պատուանդան: Ինքը՝ Դավիթը, ուրեմն նրան Տեր է

անվանում, եւ ինչպե՞ս է նա նրա որդին: Եւ մեծ ամբոխը ուրախությամբ լսում էր նրան:

Եւ նա ասում էր նրանց իր ուսուցման մէջ. Զգուշացէ՛ք գրագէտներից, որոնք կ՚ուզեն զգեստներով քայլել եւ ողջոյններ ստանալ շուկաներում: ԵՒ առաջին նստատեղերը ժողովարաններում և առաջին տեղերը ընթրիքներում: Նրանք, որ ուտում են այրիների տները եւ պատրվակով երկար աղոթում են, սրանք ավելի մեծ դատաստան կստանան:

Եւ Հիսուսը, նստած գանձանոցի դիմաց, դիտում էր, թե ինչպես է ամբոխը պղինձ նետում գանձանոց: Եւ բազում հարուստներ բազում էին նետում, եւ եկած մի աղքատ այրի երկու մանր դրամ նետեց, որ կոդրանտ է: Եւ կանչելով իր աշակերտներին՝ ասաց նրանց. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այս աղքատ այրին ավելի շատ դրեց, քան բոլոր նրանք, ովքեր դրամ էին դնում գանձատուն: Բոլորը, որովհետև իրենց առատությունից նետեցին, բայց սա իր աղքատությունից ամեն ինչ, որ ուներ, նետեց՝ իր ամբողջ կյանքը:

13

Եւ երբ նա դուրս էր գալիս տաճարից, նրա աշակերտներից մեկը ասաց նրան. Վարդապետ, տե՛ս ինչպիսի քարեր եւ ինչպիսի շինութիւններ: Եվ Հիսուսը պատասխանելով ասաց նրան. Տեսնո՞ւմ ես այս մեծ շինությունները: Այստեղ քար քարի վրա չի մնա, որ չքանդվի: Եւ երբ նա նստած էր Ձիթենիների լեռան վրա՝

տաճարի դիմաց, Պետրոսը, Յակովբոսը, Յովհաննեսը եւ Անդրեասը առանձին հարցնում էին նրան Ասա մեզ, երբ այս բաները կլինեն, և ինչ է նշանը, երբ բոլոր այս բաները մոտենում են կատարվելու: Իսկ Հիսուսը պատասխանելով՝ սկսեց ասել նրանց. Զգույշ եղեք, որ ոչ ոք ձեզ չմոլորեցնի: Քանի որ շատերը կգան իմ անունով՝ ասելով, թե ես եմ, եւ շատերին կմոլորեցնեն: Երբ լսեք պատերազմների և պատերազմների լուրերի մասին, մի՛ խռովվեք, որովհետև անհրաժեշտ է, որ դա տեղի ունենա, բայց դեռ վերջը չէ: Քանի որ ազգ ազգի դեմ կբարձրանա եւ թագավորություն թագավորության դեմ, եւ տեղ-տեղ երկրաշարժներ կլինեն, եւ սովեր ու խառնաշփոթություններ կլինեն: Ծննդական ցավերի սկիզբն են այս բաները: Բայց դուք զգույշ եղեք ձեր վրա: Քանզի ձեզ կմատնեն խորհուրդներին, եւ նրանց ժողովներում կծեծվեք, եւ առաջնորդների ու թագավորների առաջ կանգնեք իմ պատճառով՝ նրանց վկայություն լինելու համար: Եվ անհրաժեշտ է, որ ավետիսը նախ հռչակվի բոլոր ազգերին: Երբ նրանք ձեզ տանեն հանձնելու համար, նախապես մի անհանգստացեք թե ինչ կխոսեք, ոչ էլ վարժվեք, այլ ինչ որ ձեզ տրվի այն ժամին, այդ խոսեք, որովհետև ոչ թե դուք եք խոսողները, այլ Սուրբ Հոգին: Եղբայրը եղբորը կմատնի մահվան, եւ հայրը՝ զավակին, եւ զավակները կապստամբեն ծնողների դեմ եւ կմահացնեն նրանց: Եւ կը լինիք ատելի ամենեցուն վասն անուան իմոյ, իսկ ով որ համբերէ մինչեւ վախճան՝ այն կը փրկուի:

Երբ տեսնեք գարշելիության աւերածութիւնը, որ ասուած է Դանիէլ մարգարէի կողմից, կանգնած այնտեղ, ուր պէտք չէ, կարդացողը թող հասկանայ, այն ժամանակ Հրէաստանում

գտնուողները թող փախչին լեռները: Իսկ ով տանիքի վրա է, թող չիջնի տուն, ոչ էլ թող մտնի ինչ-որ բան վերցնելու իր տնից, Եւ ով որ դաշտում է, թող չվերադառնա յետ՝ իր զգեստը վերցնելու: Վա՛յ նրանց, որոնք հղի են, և նրանց, որոնք կերակրում են այն օրերին: Աղոթեցեք, որպեսզի ձեր փախուստը ձմեռվա չլինի: Որովհետև այն օրերը կլինեն նեղություն, ինչպիսին չի եղել արարչության սկզբից, որը Աստված ստեղծեց, մինչև այժմ, և չի կլինի: Եվ եթե Տերը չկրճատեր այն օրերը, ոչ մի մարմին չէր փրկվի, բայց ընտրյալների համար, որոնց ընտրեց, կրճատեց այն օրերը: Եվ այնժամ, եթե ինչ-որ մեկը ձեզ ասի՝ Ահա այստեղ է Քրիստոսը, կամ Ահա այնտեղ, մի՛ հավատաք: Կբարձրանան սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարեներ, և կտան նշաններ ու զարմանալիքներ՝ մոլորեցնելու համար, եթե հնարավոր է, նույնիսկ ընտրյալներին: Բայց դուք տեսեք, ահա ես նախապես ասել եմ ձեզ ամեն ինչ: Բայց այն օրերում, այն նեղության հետո, արեգակը խավարելու է, եւ լուսինը չի տալու իր լույսը, Եւ աստղերը կընկնեն երկնքից, եւ երկնքներում գտնվող զորությունները կսասանվեն: Եվ այնժամ նրանք կտեսնեն մարդու Որդուն՝ գալիս ամպերի մեջ մեծ զորությամբ և փառքով: Եվ այն ժամանակ նա պիտի ուղարկէ իր հրեշտակները եւ պիտի հաւաքէ իր ընտրեալները չորս հողմերից՝ երկրի ծայրից մինչեւ երկնքի ծայրը:

Իսկ թզենուց սովորեք այն առակը: Երբ նրա ճյուղը արդեն փափուկ դառնա և տերևներ բուսցնի, գիտեք որ ամառը մոտ է: Այսպես և դուք, երբ տեսնեք այս բաները լինելիս, իմացեք, որ մոտ է դռների վրա: Ամեն ասում եմ ձեզ, որ այս սերունդը չի անցնի, մինչև այս բոլոր բաները չլինեն: Երկինքը և երկիրը կանցնեն,

բայց իմ խոսքերը բնավ չեն անցնի:

Բայց այն օրվա կամ այն ժամի մասին ոչ ոք չգիտի, ոչ երկնքի պատգամավորները, ոչ էլ Որդին, այլ միայն Հայրը: Տեսեք, արթուն եղեք և աղոթեք, քանի որ չգիտեք՝ երբ է ժամանակը: Ինչպես մարդ մը՝ որ ճանապարհորդության կը մեկնի, թողած իր տունը եւ տուած իր ստրուկներուն իշխանութիւնը, եւ իւրաքանչիւրին՝ իր գործը, եւ դռնապանին հրամայեց որ արթուն մնայ: Արթուն եղեք ուրեմն, քանզի չգիտեք թե երբ տան տերը կգա՝ ուշ, թե կեսգիշերին, թե աքաղաղի կանչին, թե առավոտյան: Չլինի թե հանկարծ եկած՝ ձեզ քնած գտնի: Իսկ ինչ որ ձեզ ասում եմ, բոլորին եմ ասում՝ արթուն եղեք:

14

Զատիկը և բաղարջ հացերի տոնը երկու օր հետո էր, և քահանայապետները ու դպիրները փնտրում էին, թե ինչպես նենգությամբ բռնեն նրան և սպանեն: Բայց ասում էին՝ ոչ տոնի ժամանակ, որպեսզի ժողովրդի մեջ աղմուկ չլինի:

Եւ մինչ նա Բեթանիայում էր, Սիմոն բորոտի տանը մեջ, երբ նա բազմած էր, եկավ մի կին, որ ունէր ալաբաստրե շիշ մաքուր եւ թանկարժեք նարդոսի օծանելիքով, եւ կոտրելով ալաբաստրե շիշը՝ թափեց նրա գլխին: Բայց ոմանք բարկանալով իրենց մեջ ասում էին. Ինչո՞ւ այս օծանելիքի կորուստը եղավ: Քանի որ այս օծանելիքը կարող էր վաճառվել ավելի քան երեք հարյուր դահեկանով եւ տրվել աղքատներին, եւ նրանք նախատում էին

նրան: Բայց Հիսուսը ասաց. Թողեք նրան, ինչո՞ւ նրան տանջանքներ եք պատճառում: Լավ գործ արեց ինձ համար: Միշտ քանզի աղքատները ունեք ձեզ հետ, և երբ ուզեք՝ կարող եք նրանց բարիք անել, բայց ինձ միշտ չեք ունենա: Ինչ որ ուներ՝ այս արեց, նախապես օծեց իմ մարմինը թաղման համար: Ամեն ասում եմ ձեզ, որտեղ որ քարոզվի այս ավետարանը ամբողջ աշխարհում, նաև այն, ինչ արեց սա, կասվի նրա հիշատակի համար:

Եւ Հուդան Իսկարիովտացին, մեկը տասներկուսից, գնաց քահանայապետների մոտ, որպեսզի նրան մատնի նրանց: Նրանք լսելով ուրախացան եւ խոստացան նրան արծաթ տալ, եւ նա փնտրում էր, թե ինչպես հարմար առիթով նրան մատնի:

Եւ անխմոր հացի առաջին օրը, երբ զատիկը զոհում էին, նրա աշակերտները ասում են նրան. Որտե՞ղ ես ուզում, որ գնանք ու պատրաստենք, որպեսզի ուտես զատիկը: Եւ նա ուղարկում է իր երկու աշակերտներից եւ ասում է նրանց. Գնացեք քաղաք, եւ ձեզ կհանդիպի մի մարդ, որ ջրի կուժ է կրում, հետեւեք նրան: Եւ ուր էլ որ մտնի, ասացէք տան տիրոջը, թէ ուսուցիչը ասում է՝ ո՞ւր է իմ օթեւանը, որտեղ զատիկը իմ աշակերտների հետ ուտեմ: Եվ ինքը ձեզ կցույց տա մեծ կահավորված վերին սենյակ, որը պատրաստ է, այնտեղ պատրաստեք մեզ համար: Եվ նրա աշակերտները դուրս ելան ու եկան քաղաք, եւ գտան ինչպես ասել էր նրանց, ու պատրաստեցին զատիկը: Եւ երբ երեկո եղաւ, գալիս է տասներկուսի հետ, Եւ մինչ նրանք բազմած էին եւ ուտում էին, Յիսուս ասաց. Ամեն ասում եմ ձեզ, որ ձեզանից մեկը կմատնի ինձ, նա որ ինձ հետ ուտում է: Նրանք սկսեցին տրտմել և մեկ առ

մեկ ասել նրան. Չէ՞ որ ես, և մյուսը՝ Չէ՞ որ ես: Նա բայց պատասխանեց և ասաց նրանց. Մեկը տասներկուսից, որ թաթախվում է ինձ հետ ամանի մեջ: Մարդու Որդին գնում է, ինչպես գրված է նրա մասին, բայց վա՛յ այն մարդուն, որի միջոցով Մարդու Որդին մատնվում է. լավ կլիներ նրա համար, եթե այն մարդը չծնվեր: Եւ մինչ նրանք ուտում էին, Հիսուսը հաց առավ, օրհնեց, կոտրեց եւ տվեց նրանց ու ասաց. Առեք, կերեք, այս է իմ մարմինը: Եւ վերցնելով գավաթը՝ շնորհակալություն տվեց եւ տվեց նրանց, եւ բոլորը խմեցին դրանից: Եւ ասաց նոցա. Այս է իմ արիւնը նոր ուխտի, որ բազմաց համար հեղուում է: Ամեն ասում եմ ձեզ, որ այլևս բնավ չեմ խմի այն որթատունկի արտադրանքից մինչև այն օրը, երբ զայն նորից խմեմ Աստծո թագավորության մեջ:

Եվ օրհներգելուց յետոյ ելան դէպի Ձիթենեաց լեռը: Եւ Հիսուսն ասում է նրանց. Բոլորդ պիտի գայթակղվեք այս գիշեր ինձ պատճառով, որովհետեւ գրված է. Պիտի հարվածեմ հովվին, եւ ոչխարները պիտի ցրվեն: Բայց ինձ վերարթնալուց հետո կառաջնորդեմ ձեզ դեպի Գալիլեա: Բայց Պետրոսը ասաց նրան. Եթե բոլորը սայթաքեն, բայց ես՝ ոչ: Եւ Հիսուսն ասում է նրան. Ամեն ասում եմ քեզ, որ դու այսօր, այս գիշերը, մինչեւ աքլորը երկու անգամ կանչելը, երեք անգամ կուրանաս ինձ: Բայց Պետրոսը առավել ևս ասում էր. Եթե անհրաժեշտ լինի ինձ համար քեզ հետ մեռնել, բնավ քեզ չեմ ուրանա: Նմանապես բոլորն էլ ասում էին:

Եւ գալիս են մի տեղ, որի անունը Գեթսեմանի էր, եւ ասում է իր աշակերտներին. Նստեցեք այստեղ, մինչեւ որ ես աղոթեմ: Եւ

վերցնում է Պետրոսին, Յակովբոսին եւ Հովհաննէսին իր հետ, եւ սկսեց մեծապէս տագնապել ու տանջվել: Եվ ասաց նրանց. Շատ տխուր է իմ հոգին մինչև մահ, մնացեք այստեղ եւ արթուն եղեք: Եվ փոքր առաջ գնալով՝ ընկավ դեմքի վրա երկրի վրա, եւ աղոթում էր, որպեսզի, եթե հնարավոր է, անցնի իրենից այդ ժամը, Եւ նա ասում էր. Աբբա՛ Հայր, ամեն ինչ հնարաւոր է քեզ, հեռացրո՛ւ այս գաւաթը ինձնից, բայց ոչ թե այն ինչ ես եմ ուզում, այլ այն ինչ դու: Եւ գալիս է ու գտնում է նրանց քնած, եւ ասում է Պետրոսին. Սիմո՛ն, քնո՞մ ես: Չկարողացա՞ք մեկ ժամ արթուն մնալ: Արթուն եղեք և աղոթեք, որպեսզի չմտնեք փորձության մեջ. հոգին իսկ պատրաստ է, իսկ մարմինը՝ տկար: Եւ դարձեալ հեռանալով՝ աղոթեց, նույն խոսքերը ասելով: Եւ վերադարձած՝ գտաւ նրանց դարձեալ քնացող, քանզի աչքերը նրանց ծանրացած էին, եւ չգիտէին՝ ինչ պատասխանեն նրան: Եւ երրորդ անգամ գալիս է եւ ասում է նրանց. Քնո՞ւմ եք այսուհետեւ եւ հանգստանո՞ւմ եք: Բավական է, եկավ ժամը, ահա մարդու Որդին մատնվում է մեղավորների ձեռքերը, Վերացեք, եկե՛ք գնանք. ահա՛ ինձ մատնողը մոտեցել է:

Եւ անմիջապես, մինչ նա դեռ խոսում էր, եկավ Հուդա Իսկարիովտացին, տասներկուսից մեկը, եւ նրա հետ մեծ ամբոխ՝ սրերով ու փայտերով, ուղարկված քահանայապետներից, դպիրներից եւ ծերերից: Բայց նա, ով մատնում էր նրան, ազդանշան էր տվել նրանց՝ ասելով. Ում որ համբուրեմ, ինքն է, բռնեցեք նրան և ապահով տարեք: Եվ եկած անմիջապես մոտեցավ նրան ու ասաց. Ողջո՛յն, ռաբբի, եւ համբուրեց նրան: Իսկ նրանք իրենց ձեռքերը դրեցին նրա վրա և բռնեցին նրան: Բայց կողքին կանգնածներից մեկը սուրը քաշելով՝ հարվածեց

քահանայապետի ծառային և կտրեց նրա ականջը: Եւ պատասխանելով Հիսուսը ասաց նրանց. Ինչպէս աւազակի վրայ ելաք սուրերով եւ փայտերով՝ բռնելու ինձ: Ամեն օր ձեր մոտ էի տաճարում ուսուցանելով, եւ չբռնեցիք զիս: Այլ որպեսզի կատարվեն գրությունները: Եւ թողնելով նրան՝ բոլորը փախան: Եւ մի երիտասարդ հետեւում էր նրան՝ մերկ մարմնի վրա կտավ հագած, եւ երիտասարդները բռնեցին նրան: Իսկ նա թողնելով կտավը՝ մերկ փախավ նրանցից:

Եւ նրանք տարան Յիսուսին դէպի քահանայապետը, եւ նրա մօտ հաւաքուեցան բոլոր քահանայապետները եւ ծերերը եւ դպիրները: Եւ Պետրոսը հեռուից հետեւեց նրան մինչեւ քահանայապետի բակի ներսը, եւ նստած էր ծառաների հետ եւ տաքանում էր կրակի մօտ: Իսկ քահանայապետները և ամբողջ ատյանը Հիսուսի դեմ վկայություն էին փնտրում՝ նրան սպանելու համար, և չէին գտնում, Բազումք սուտ վկայություն էին տալիս նրա դեմ, բայց վկայությունները միմյանց հավասար չէին: ԵՒ ոմանք վեր կենալով սուտ վկայություն էին տալիս նրա դեմ՝ ասելով Որովհետև մենք լսեցինք, թե ինչպես նա ասում էր. Ես կքանդեմ այս ձեռքով շինված տաճարը, և երեք օրվա ընթացքում կառուցեմ մեկ այլ տաճար, որ ձեռքով շինված չէ: ԵՒ ոչ այսպես էլ հավասար էր նրանց վկայությունը: Եւ վեր կենալով՝ մեծ քահանան մեջտեղ ելավ եւ հարցնում էր Հիսուսին՝ ասելով. Ոչինչ չես պատասխանում, ինչ են սրանք քո դեմ վկայում: Բայց նա լռում էր եւ ոչինչ չպատասխանեց: Քահանայապետը կրկին հարցրեց նրան եւ ասաց նրան. Դու՞ ես Քրիստոսը՝ Օրհնյալի Որդին: Բայց Հիսուսն ասաց. Ես եմ, և դուք կտեսնեք մարդու Որդուն, որ նստած է զորության աջ կողմում և գալիս է երկնքի

ամպերի վրա: Բայց քահանայապետը, պատռելով իր զգեստները, ասում է. Ինչո՞ւ ղեռ կարիք ունենք վկաների: Դուք իսպառ լսեցիք հայհոյությունը, ինչ է ձեզ թվում: Իսկ նրանք բոլորը դատապարտեցին նրան՝ որպես մահվան արժանի: Եւ սկսեցին ոմանք թքել նրա վրա եւ ծածկել նրա դեմքը, եւ հարվածել նրան ու ասել նրան. Մարգարեացի՛ր մեզ, ո՞վ է, որ հարվածեց քեզ: Եւ ծառաները հարվածներով նետեցին նրան:

Եւ մինչ Պետրոսը ներքեւում էր դատարանում, գալիս է քահանայապետի ծառայախոսներից մեկը, Եւ տեսնելով Պետրոսին, որ ջերմանում էր, նայելով նրան՝ ասում է. Դու էլ Նազովրեցի Հիսուսի հետ էիր: Բայց նա ժխտեց՝ ասելով. Ո՛չ գիտեմ, ո՛չ էլ հասկանում եմ, թե ինչ ես դու ասում: Եւ դուրս ելավ դեպի գավիթը, եւ աքաղաղը կանչեց: Եւ ծառայուհին տեսնելով զնա, դարձեալ սկսաւ ասել կանգնածներուն, թէ սա նոցանէ է: Նա բայց կրկին ժխտեց: Եվ փոքր ժամանակ անց կրկին այնտեղ կանգնածները ասում էին Պետրոսին. Ճշմարտապես դու նրանցից ես, որովհետև Գալիլեացի ես եւ քո խոսքը նմանակում է: Բայց նա սկսեց անիծել ու երդվել, որ չի ճանաչում այդ մարդուն, որի մասին դուք ասում եք: Եվ երկրորդ անգամ աքաղաղը կանչեց: Եվ Պետրոսը հիշեց այն խոսքը, որ Հիսուսը ասաց նրան, թե՝ Մինչև աքլավորը երկու անգամ աղաղակելը, երեք անգամ կ'ուրանաս ինձ, եւ դուրս գալով՝ լաց եղավ:

15

Եւ անմիջապես առավոտյան քահանայապետները ծերերի եւ

դպիրների հետ եւ ամբողջ ատեանը խորհուրդ արեցին, կապեցին Հիսուսին, տարան եւ մատնեցին Պիղատոսին: Եվ Պիղատոսը հարցրեց նրան. Դու՞ ես Հրեաների թագավորը: Իսկ նա պատասխանելով ասաց նրան. Դու ես ասում: Եւ մեծ քահանաները շատ բան էին մեղադրում նրան, բայց ինքը ոչինչ չպատասխանեց: Բայց Պիղատոսը կրկին հարցնում էր նրան՝ ասելով. Ոչի՞նչ չես պատասխանում: Տե՛ս, քանի՛ բան են վկայում քո դեմ: Բայց Հիսուսն այլևս ոչինչ չպատասխանեց, այնպես որ Պիղատոսը զարմացավ: Տոնի ժամանակ նա նրանց արձակում էր մեկ բանտարկյալ, որին նրանք խնդրում էին: Կար սակայն մեկը, որ կոչվում էր Բարաբաս, կապված ապստամբների հետ, որոնք ապստամբության մեջ սպանություն էին գործել: Եւ ամբոխը բացականչելով սկսեց խնդրել, ինչպես միշտ անում էր նրանց համար: Բայց Պիղատոսը պատասխանեց նրանց ասելով. Ուզո՞ւմ եք ազատ արձակեմ ձեզ հրեաների թագավորին: Քանզի գիտեր, որ քահանայապետները նախանձից էին նրան մատնել: Բայց գլխավոր քահանաները գրգռեցին ամբոխը, որպեսզի ավելի շուտ Բարաբասին արձակի նրանց: Բայց Պիղատոսը կրկին պատասխանելով ասաց նրանց. Ի՞նչ ուրեմն ուզում եք, որ անեմ նրան, որին դուք ասում եք Հրեաների թագավորը: Բայց նրանք կրկին աղաղակեցին՝ խաչել նրան: Բայց Պիղատոսը ասում էր նրանց. Ի՞նչ չարիք արեց նա: Իսկ նրանք ավելի ուժգնորեն աղաղակեցին. Խաչեցրո՛ւ նրան: Իսկ Պիղատոսը, ցանկանալով ամբոխին բավարարել, արձակեց նրանց Բարաբասին, եւ Հիսուսին խարազանելուց հետո մատնեց, որպեսզի խաչվի:

Իսկ զինվորները նրան տարան ներս դատարանի բակը, որը պրետորիումն է, և հավաքեցին ամբողջ գունդը, Եւ հագցնում են

նրան ծիրանի եւ հիւսած փշոտ պսակ դնում են նրա գլխին: և սկսեցին ողջունել նրան՝ ուրախացիր, հրեաների՛ թագավոր: Եւ նրանք հարվածում էին նրա գլուխը եղեգով, թքում էին նրա վրա եւ ծունկ դնելով երկրպագում էին նրան: Եվ երբ ծաղրեցին նրան, հանեցին նրանից մանուշակագույն զգեստը եւ հագցրին նրան իր սեփական զգեստները, եւ դուրս բերեցին նրան, որպեսզի խաչեն նրան:

Եւ հարկադրում են անցնող մի Սիմոն Կիւրենացուն, որ գալիս էր արտից, Ալեքսանդրի եւ Ռուփոսի հայրը, որպեսզի վերցնի նրա խաչը:

Եւ բերում են նրան Գողգոթա տեղը, որ թարգմանվում է որպես Գանգի տեղ: Եւ նրան խմեցնելու համար զմուռսայով խառնված գինի էին տալիս, բայց նա չվերցրեց: Եւ խաչելով զնա՝ բաժանում են զհանդերձս նորա, ընկենելով վիճակ ի վերայ նոցա, թե ով ինչ առնու: Երրորդ ժամն էր, և նրան խաչեցին: Եւ էր գրուած նրա մեղադրանքի գրութիւնը՝ Հրեաների թագաւորը:

Եւ նրա հետ խաչում են երկու աւազակներ՝ մեկը նրա աջից եւ մեկը ձախից: Եւ կատարվեց այն գրությունը, որ ասում է. Եւ անօրինների հետ համարվեց: Եւ անցորդները հայհոյում էին նրան՝ շարժելով իրենց գլուխները եւ ասելով. Հա՛, դու որ քանդում ես տաճարը եւ երեք օրում շինում Փրկիր քեզ և իջիր խաչից: Նմանապես քահանայապետները ծաղրելով միմյանց հետ գրագետների ասում էին. Ուրիշներ փրկեց, բայց ինքն իրեն չի կարող փրկել: Քրիստոսը՝ Իսրայելի թագավորը, թող հիմա իջնի խաչից, որպեսզի տեսնենք և հավատանք նրան: Եվ նրա հետ

խաչված եղածները նախատում էին նրան:

Բայց երբ վեցերորդ ժամը եղավ, խավար ծածկեց ամբողջ երկիրը մինչև իններորդ ժամը: Եւ իններորդ ժամին Հիսուսը բարձր ձայնով աղաղակեց ասելով. Էլովի, Էլովի, լիմա սաբախթանի, որ թարգմանված է. Աստված իմ, Աստված իմ, ինչո՞ւ ինձ լքեցիր:

Եւ ոմանք այնտեղ կանգնածներից լսելով ասում էին. Ահա Եղիային է կանչում: Բայց մեկը վազելով եւ սպունգ լցնելով քացախով, եղեգի շուրջը դնելով, տալիս էր նրան խմել՝ ասելով. Թողեք տեսնենք, եթե Եղիան գալիս է նրան իջեցնելու: Իսկ Հիսուսը մեծ ձայն արձակելով՝ վերջին շունչը հանեց: Եւ տաճարի վարագոյրը պատռուեց երկուսի ի վերուստ մինչեւ ներքեւ: Տեսնելով բայց հարյուրապետը, որ կանգնած էր դիմացից նրա, որ այսպես աղաղակելով շունչ հանեց, ասաց. Ճշմարտապես այս մարդը Աստծո որդի էր: Կային նաեւ կանայք, որոնք հեռուից դիտում էին, որոնց մեջ էր Մարիամ Մագդաղենացին եւ Մարիամ՝ փոքր Յակովբոսի եւ Հովսեփի մայրը, եւ Սաղովմե, որոնք նաեւ, երբ նա Գալիլիայում էր, հետեւում էին նրան եւ սպասարկում էին նրան, եւ շատ այլ կանայք, որոնք նրա հետ բարձրացել էին Երուսաղէմ:

Եւ արդեն երեկոյ եղած լինելով, քանի որ պատրաստութեան օր էր, որ է նախաշաբաթ, Եկավ Հովսեփը Արիմաթիայից, հարգարժան խորհրդականը, որ ինքն էլ սպասում էր Աստծո թագավորությանը, համարձակվեց մտավ Պիղատոսի մոտ եւ խնդրեց Հիսուսի մարմինը: Իսկ Պիղատոսը զարմացավ, թե արդեն մեռել է, և կանչելով հարյուրապետին՝ հարցրեց նրան, թե

վաղուց մեռել է: Եւ իմանալով հարիւրապետից՝ պարգեւեց մարմինը Հովսեփին: Եւ կտավ գնելով եւ նրան իջեցնելով՝ փաթաթեց կտավի մեջ եւ դրեց նրան գերեզմանում, որ կտրված էր ժայռից, եւ քար գլորեց գերեզմանի դռան վրա: Իսկ Մարիամ Մագդաղենացին եւ Մարիամ Հովսեփի դիտում էին, թե որտեղ է դրվում:

16

Եւ երբ շաբաթը անցավ, Մարիամ Մագդաղենացին եւ Մարիամ Յակովբոսի մայրը եւ Սաղոմէն խունկեր գնեցին, որպեսզի գնան եւ օծեն նրան: Եւ շատ կանուխ առաւօտեան, շաբաթի առաջին օրը, նրանք գալիս են գերեզման, երբ արեւը արդէն ծագել էր: Եւ իրենց միջեւ ասում էին. Ո՞վ կը գլորի մեզ համար այն քարը գերեզմանի դռնից: Եվ վեր նայելով՝ տեսնում են, որ քարը գլորված է, քանի որ այն շատ մեծ էր: Եւ մտնելով գերեզման՝ տեսան երիտասարդ մը, որ նստած էր աջ կողմը, հագած սպիտակ զգեստ, եւ զարմացան: Նա բայց ասում է նրանց. Մի՛ զարհուրեք, դուք փնտրում եք Հիսուսին՝ Նազովրեցուն, խաչվածին: Նա հարություն առավ, այստեղ չէ: Տեսեք այն տեղը, որտեղ դրել էին նրան: Բայց գնացեք ասեք նրա աշակերտներին և Պետրոսին, որ նա ձեզնից առաջ է գնում Գալիլեա. այնտեղ նրան կտեսնեք, ինչպես ասաց ձեզ: Եւ ելնելով փախան գերեզմանից, քանզի նրանց համակել էին դողդոջն ու սարսափը, եւ ոչ ոքի ոչինչ ասացին, որովհետեւ վախենում էին:

Բարձրանալով առավոտյան շաբաթվա առաջին օրը, նա

առաջին անգամ հայտնվեց Մարիամ Մագդաղենացուն, որից նա դուրս էր հանել յոթ դևեր: Նա գնաց և հաղորդեց նրանց, ովքեր նրա հետ եղել էին, որոնք սգում և լում էին: Եվ նրանք, լսելով որ նա ապրում է և տեսնվել է նրա կողմից, չհավատացին: Հետո երկուսին նրանցից, որոնք քայլում էին, երևաց այլ ձևով՝ գնալիս դաշտ: Եւ նրանք գնացած պատմեցին մնացածներին, բայց նրանց էլ չհավատացին: Հետո, երբ տասնմեկը բազմած էին, նա երևաց նրանց և նախատեց նրանց անհավատությունը և կարծրասրտությունը, որովհետև չհավատացին նրանց, ովքեր տեսել էին նրան հարություն առած: Եւ ասաց նոցա. Գնացեալ ամբողջ աշխարհ՝ քարոզեցէք Աւետարանը ամենայն արարածոց: Ով հավատացել և մկրտվել է՝ փրկված կլինի, իսկ ով չի հավատացել՝ դատապարտված կլինի: Նշաններ բայց հավատացածներին այս բաները կհետևեն. իմ անունով դևեր կհանեն, նոր լեզուներով կխոսեն: Օձեր կը բարձրացնեն, եւ եթե մահացու ինչ-որ բան խմեն, բնաւ նրանց չի վնասի, հիւանդների վրայ ձեռքեր կը դնեն, եւ լաւ կըլլան:

Տէրը, իսկապես, նրանց հետ խոսելուց հետո վերցվեց երկինք եւ նստեց Աստծո աջ կողմում: Իսկ նրանք ելնելով քարոզեցին ամենուր, երբ Տերը համագործակցում էր և հաստատում էր խոսքը ուղեկցող նշանների միջոցով: Ամեն:

Թվեր

1

Եւ խոսեց Տէրը Մովսէսի հետ Սինայի անապատում, վկայութեան վրանում, երկրորդ ամսուան առաջին օրը, երկրորդ տարում նրանց Եգիպտոսի երկրից ելնելուց յետոյ, ասելով: Վերցրէք ամբողջ Իսրայելի ժողովրդի սկիզբը ըստ ազգականության, ըստ նրանց հայրերի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի: Բոլոր արու քսան տարեկանից եւ վեր, բոլոր նրանք, ովքեր ելնում են Իսրայելի զորքում, հաշվեցէ՛ք նրանց իրենց զորքերով, դու եւ Ահարոնը հաշվեցէ՛ք նրանց: Եւ ձեզ հետ կլինեն իւրաքանչյուր ցեղից իշխաններ, իրենց հայրերի տներից կլինեն:

Եւ այս են այն մարդկանց անունները, որոնք ձեզ հետ կանգնելու են. Ռուբենի՝ Եղիսուր, Սեդիուրի որդին, Սիմեոնի ցեղից՝ Սաղամիէլ, Սուրիսադայի որդին: Հուդայի ցեղից՝ Նաասոն, Ամինադաբի որդին: Իսաքարից՝ Նաթանայել, Սոգարի որդին, Զաբուղոնից՝ Եղիաբ, Քաիղոնի որդին, Հովսեփի որդիներից՝ Եփրեմից՝ Եղիսամա, Եմիուդի որդին: Մանասեից՝ Գամալիել, Փադասուրի որդին: Բենիամինից՝ Աբիդան, Գաղեոնի որդին:

Դանից՝ Աքիեզեր, Ամիսադայի որդին: Ասերի ցեղից՝ Փագայել, Եքրանի որդին: Գադից՝ Ելիսափ, Ռագուելի որդին: Նեփթաղիի՝ Աքիրե, Այնանի որդին: Սրանք ժողովի կանչվածներն են, ցեղերի իշխաններն ըստ իրենց ընտանիքների, Իսրայելի հազարապետները:

Եւ Մովսէսն ու Ահարոնը վերցրին այդ մարդկանց, որոնք անունով կանչուած էին: Եւ ամբողջ ժողովը հավաքեցին երկրորդ տարվա երկրորդ ամսվա առաջին օրը, եւ նրանք գրանցվեցին ըստ իրենց ծննդյան, ըստ իրենց ընտանիքների, ըստ իրենց անունների թվի, քսան տարեկանից եւ վեր, բոլոր արական սեռը՝ գլխի հաշվով: Ինչպես որ հրամայեց Տէրը Մովսեսին, եւ հաշվվեցին Սինայի անապատում:

Եւ եղան Ռուբենի՝ Իսրայելի անդրանկի որդիները՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենի տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց գլխի, բոլոր արուները քսան տարեկանից եւ վեր, ամենայն ով որ ելնում էր զորութեամբ: Նրանց հաշվառումը Ռուբենի ցեղից՝ քառասունվեց հազար հինգ հարյուր: Սիմեոնի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենական տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք, ով ելնում էր զորության մեջ: Նրանց հաշվառումը Սիմեոնի ցեղից՝ հիսունինը հազար երեք հարյուր:

Հուդայի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենի տների, ըստ իրենց անունների թվի,

ըստ իրենց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն մեկը, որ ելնում է զորության մեջ: Նրանց հաշվառումը Հուդայի ցեղից՝ յոթանասունչորս հազար վեց հարյուր:

Իսաքարի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականությունների, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենական տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ գլխի հաշվելով, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք, որ ելնում է զորք: Նրանց հաշվառումը Իսաքարի ցեղից՝ հիսունչորս հազար չորս հարյուր: Զաբուղոնի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց տոհմերի, ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ գլխի հաշվելով, բոլոր արական սեռը քսան տարեկանից և բարձր, ամեն ով որ ելնում է զորքի մեջ: Նրանց հաշվառումը Զաբուղոնի ցեղից՝ հիսունյոթ հազար չորս հարյուր:

Հովսեփի որդիներին, Եփրեմի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենական տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց գլխի հաշվի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք, որ ելնում է զորք: Նրանց մարդահամարը Եփրեմի ցեղից՝ քառասուն հազար եւ հինգ հարյուր: Մանասեի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենի տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց գլխի, բոլոր արական սեռերը, քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք, ով ելնում էր զորության մեջ: Նրանց հաշվառումը Մանասեի ցեղից՝ երեսուներկու հազար եւ երկու հարյուր: Բենիամինի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենական տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց

գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և բարձր, ամեն մեկը, որ ելնում է զորության մեջ: Բենիամինի ցեղից նրանց մարդահամարը՝ երեսունհինգ հազար չորս հարյուր: Գադի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենի տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վեր, ամեն ոք, ով ելնում էր զորության մեջ: Գադի ցեղից նրանց հաշվառումը՝ քառասունհինգ հազար վեց հարյուր հիսուն:

Դանի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց հայրենական տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վեր, ամեն ոք, որ ելնում է զորքի մեջ: Նրանց հաշվառումը Դանի ցեղից՝ վաթսուներկու հազար եւ յոթ հարյուր: Ասերի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենի տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վեր, ամեն մեկը, որ ելնում էր զորության մեջ, Ասերի ցեղից նրանց հաշվառումը՝ քառասունմեկ հազար հինգ հարյուր:

Նեփթաղիմի որդիներին՝ ըստ իրենց ազգականության, ըստ իրենց տոհմերի, ըստ իրենց հայրենի տների, ըստ իրենց անունների թվի, ըստ իրենց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք, ով ելնում է զորքի մեջ: Նեփթաղիմի ցեղից նրանց համարակալումը՝ հիսուներեք հազար չորս հարյուր:

Սա է այն հաշվառումը, որը կատարեցին Մովսեսը, Ահարոնը և

Իսրայելի իշխանները՝ տասներկու մարդիկ, մեկական մարդ մեկ ցեղից, ըստ իրենց հայրենի տների ցեղերի: Եւ եղաւ ամենայն համարումը Իսրայէլի որդիների՝ նոցա զօրութեամբ, քսան տարեկանից եւ վեր, ամէն ոք որ ելնում էր պատերազմելու Իսրայէլում: Վեց հարիւր հազար և երեք հազար հինգ հարիւր հիսուն:

Բայց Ղեւտացիները իրենց ցեղի ընտանիքից չհամարուեցան Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Տես, Ղևիի ցեղը համագումար մի՛ արա, և նրանց թիվը մի՛ առ Իսրայելի որդիների մեջ: Եւ դու կարգիր զՂեւտացիսն ի վերայ խորանին վկայութեան, եւ ի վերայ ամենայն անօթոց նորա, եւ ի վերայ ամենայնի որչափ է ի նմա. ինքեանք բարձցեն զխորանն եւ զամենայն անօթս նորա, եւ ինքեանք պաշտեսցեն ի նմա, եւ շուրջ զխորանաւն բանակեսցին: Եւ երբ հանեն խորանը, Ղեւտացիները պիտի քանդեն զայն, եւ երբ բանակեցնեն խորանը, պիտի կանգնեցնեն, եւ օտարազգին որ մերձենայ՝ թող մեռնի: Եւ բանակելու են Իսրայէլի որդիները, իւրաքանչիւր մարդ իր կարգում, եւ իւրաքանչիւր մարդ իր առաջնորդութեան ներքոյ՝ իրենց զօրութեամբ: Իսկ Ղեւտացիները թող բանակեն վկայության խորանի շուրջը, եւ մեղք չի լինի Իսրայելի որդիների մեջ: Եւ Ղեւտացիները ինքնին պահպանեն վկայության խորանի պահպանությունը: Եւ Իսրայելի որդիները արեցին ըստ ամենայնի, որ Տէրը հրամայեց Մովսեսին եւ Ահարոնին, այնպես արեցին:

2

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին եւ Ահարոնին՝ ասելով. Իսրայելի որդիները թող բանակատեղի դնեն՝ իւրաքանչյուրը բռնելով իր տեղը ըստ կարգի, ըստ դրոշների, ըստ իրենց հայրենի տների, դիմացից, վկայության վրանի շուրջը կբանակատեղի դնեն Իսրայելի որդիները: Եւ նրանք, որ բանակատեղի են դնում առաջինները արեւելքի կողմում, Յուդայի բանակատեղիի կարգը իրենց զօրութեամբ, եւ Յուդայի որդիների իշխանը՝ Նաասոն, Ամինադաբի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ յոթանասունչորս հազար վեց հարյուր: Եւ բանակ դնողները Իսաքարի ցեղին հարող, եւ Իսաքարի որդիների իշխանը՝ Նաթանայել, Սոգարի որդին: Նրա ստուգված ուժը՝ հիսունչորս հազար չորս հարյուր: Եւ բանակատեղի դնողները Զաբուղոնի ցեղին հարող, եւ Զաբուղոնի որդիների իշխանը՝ Եղիաբ, Քելոնի որդին: Նրա զորքը՝ հաշվառվածները, հիսունյոթ հազար չորս հարյուր: Բոլոր ստուգվածները Յուդայի բանակատեղիից՝ հարյուր ութսուն հազար վեց հարյուր չորս հոգի, իրենց զորությամբ առաջինը կը ելնեն: Ռուբենի բանակի բաժանումները հարավում, նրանց ուժը, և Ռուբենի որդիների իշխանը՝ Եղիսուր, Սեդիուրի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ քառասունվեց հազար հինգ հարյուր: Եւ բանակատեղի հաստատողները՝ կցված Շմավոնի ցեղին, եւ Շմավոնի որդիների իշխանը՝ Սաղամիէլ, Սուրիսադայի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ հիսունինը հազար երեք հարյուր: Եւ նրա կողքին բանակատեղի հաստատողները Գադի ցեղն էին, եւ Գադի որդիների իշխանը՝ Եղիասափ, Ռագուէլի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ քառասունհինգ հազար վեց հարյուր հիսուն: Ռուբենի բանակատեղիի բոլոր զննվածները՝ հարյուր հիսունմեկ հազար չորս հարյուր հիսուն հոգի, իրենց զորքերով երկրորդ կմեկնեն:

Եւ կբարձրանայ վկայութեան խորանը եւ Ղեւտացիների բանակատեղին բանակատեղիների մէջտեղը. ինչպէս բանակ կդնեն, այնպէս եւ կմեկնեն՝ իւրաքանչիւրը բռնելով ըստ առաջնորդութեան: Եփրեմի բանակի կարգը ծովի մոտ՝ իրենց զորությամբ, եւ Եփրեմի որդիների իշխանը՝ Եղիսամա, Եմիուդի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ քառասուն հազար հինգ հարյուր:

Եւ նրանք, որ բանակ են դնում Մանասէի ցեղին կից, եւ Մանասէի որդիների իշխանը՝ Գամալիէլ, Փադասուրի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ երեսուներկու հազար երկու հարյուր: Եւ բանակատեղի դնողները Բենիամինի ցեղին հարող, եւ Բենիամինի որդիների իշխանը՝ Աբիդան, Գաղեոնիի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ երեսունհինգ հազար չորս հարյուր: Եփրեմի բանակատեղիի բոլոր ստուգվածները՝ հարյուր հազար ութ հարյուր հոգի, իրենց զորքերով հետ երրորդներն են կմեկնեն:

Դանի բանակատեղու կարգը հյուսիսի կողմը՝ իրենց զորությամբ, եւ Դանի որդիների իշխանը՝ Աքիեզերը՝ Ամիսադայի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ վաթսուներկու հազար յոթ հարյուր: Եւ նրա կողքին բանակող ցեղը Ասերն է, եւ Ասերի որդիների իշխանը՝ Փագեելը, Եքրանի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ քառասունմեկ հազար հինգ հարյուր: Եւ նրանք, որ բանակատեղի են դնում Նեփթաղիի ցեղին կից, եւ Նեփթաղիի որդիների իշխանը՝ Աքիրե, Այնանի որդին: Նրա զորքը, որ զննված էր՝ հիսուներեք հազար չորս հարյուր: Բոլոր ստուգվածները Դանի բանակատեղիի՝ հարյուր հիսունյոթ հազար վեց հարյուր հոգի, վերջիններս կը ելնեն ըստ իրենց կարգի:

Սա է Իսրայելի որդիների հաշվառումը ըստ իրենց հայրական տների, բանակատեղիների ամբողջ հաշվառումը իրենց զորությունների հետ՝ վեց հարյուր հազար և երեք հազար հինգ հարյուր հիսուն: Բայց Ղևտացիները չէին համարվել նրանց մեջ, ինչպես Տերը հրամայել էր Մովսեսին: Եւ Իսրայէլի որդիները արեցին այն ամենը, որ Տէրը հրամայեց Մովսէսին. այսպէս բանակեցան ըստ իրենց կարգի, եւ այսպէս ելին՝ իւրաքանչյուրը իր ցեղի եւ իր հայրենի տան համաձայն:

3

Եւ այս են Ահարոնի եւ Մովսեսի ծնունդները, այն օրը, երբ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ Սինայի լերան վրա: Եւ այս են անունները Ահարոնի որդիների. անդրանիկը՝ Նադաբ, եւ Աբիուդ, Եղիազար եւ Իթամար: Սրանք են Ահարոնի որդիների անունները, օծված քահանաները, որոնց ձեռքերը կատարեցին քահանայության համար: Եւ մեռավ Նադաբը եւ Աբիուդը Տիրոջ առաջ, երբ նրանք օտար հուր էին մատուցում Տիրոջ առաջ Սինայի անապատում, եւ երեխաներ չունեին նրանք, եւ քահանայություն արեց Եղիազարը եւ Իթամարը իրենց հայր Ահարոնի հետ:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Վերցրու Ղևիի ցեղը եւ կանգնեցրու նրանց Ահարոն քահանայի առաջ, եւ նրանք կը պաշտեն նրան: Եւ նրանք կը պահպանեն նրա պահպանութիւնները եւ Իսրայէլի որդիների պահպանութիւնները վկայութեան խորանի առջեւ՝ կատարելու խորանի գործերը: Եւ պահպանեն վկայութեան խորանի բոլոր անօթները, եւ Իսրայէլի

որդիների պահակները՝ ըստ խորանի բոլոր գործերի: Եւ կտաս դու Ղեւտացիներին Ահարոնին եւ նրա որդիներին՝ քահանաներին. սրանք տրված են ինձ որպես պարգեւ Իսրայելի որդիներից: Եւ Ահարոնին ու նրա որդիներին կը կարգես վկայության վրանի վրա, եւ նրանք կը պահպանեն իրենց քահանայությունը եւ ամեն ինչ՝ զոհասեղանի համաձայն, եւ վարագույրի ներսում, եւ օտարազգին, որ դիպչի, կը մեռնի: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Եւ ահա ես վերցրել եմ Ղեւտացիներին Իսրայէլի որդիներուն միջից՝ ամենայն անդրանկի փոխարէն, որ կը բանայ արգանդը Իսրայէլի որդիներէն, նոցա փրկագինը եղիցին, եւ Ղեւտացիները ինձ եղիցին: Ինձ համար է ամեն անդրանիկը, որովհետև այն օրը, երբ հարվածեցի ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում, սրբացրի ինձ համար ամեն անդրանիկին Իսրայելում, մարդուց մինչև անասուն՝ ինձ կլինեն, ես Տերն եմ:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սինայի անապատում՝ ասելով Քննի՛ր Ղեւիի որդիներին ըստ իրենց հայրենի տների, ըստ իրենց ազգատոհմերի, ամեն արու՝ մեկ ամսականից եւ բարձր, քննեցէ՛ք զնոսա: Եւ այցելեցին նրանց Մովսէսն ու Ահարոնը Տիրոջ ձայնով, այն եղանակով, ինչպէս հրամայել էր նրանց Տէրը:

Եւ սրանք էին Ղեւիի որդիները իրենց անուններով՝ Գեդսոն, Կաաթ եւ Մերարի: Եւ այս են անունները Գեդսոնի որդիների՝ ըստ իրենց ցեղերի. Լոբենի եւ Սեմեի: Եւ որդիները Կահաթի՝ ըստ ցեղերի իրենց՝ Ամրամ եւ Իսահար, Քեբրոն եւ Օզիէլ: Եւ որդիք Մերարիի ըստ ցեղերի իրենց՝ Մոոլի եւ Մուսի, սոքա են ցեղերը Ղեւտացիների ըստ տանց հայրենի իրենց: Գեդսոնին՝ Լոբենիի

ժողովուրդը եւ Սեմեիի ժողովուրդը, սոքա են Գեդսոնի ժողովուրդները: Նրանց հաշվառումը ըստ թվի՝ բոլոր արական սեռի մեկ ամսականից եւ բարձր, նրանց հաշվառումը՝ յոթ հազար հինգ հարյուր: Եւ Գեդսոնի որդիները վրանի յետեւում կը բանակատեղի դնեն ծովի կողմում: Եւ Գեդսոնի ժողովրդի ընտանիքի տան իշխանը Եղիսափն էր՝ Դաելի որդին: Եւ Գեդսոնի որդիների պահպանութիւնը վկայութեան վրանում՝ վրանը եւ ծածկոցը, եւ վկայութեան վրանի դռան ծածկոցը: Եվ բակի վարագույրները, եւ բակի դարպասի վարագույրը, որ վրանի վրա է, եւ նրա բոլոր գործերի մնացորդները:

Կահաթին պատկանում են Ամրամի ցեղը, Իսահարի ցեղը, Քեբրոնի ցեղը և Օզիելի ցեղը. սրանք են Կահաթի ցեղերը՝ ըստ թվի: Ամեն արական մեկ ամսականից և վերև՝ ութ հազար վեց հարյուր, որոնք պահպանում էին սրբարանի պահպանությունները: Կահաթի որդիների ցեղերը կբանակատեղի վրանի հարավային կողմում: Եւ իշխանը հայրենական տան ժողովուրդների Կահաթի՝ Եղիսափան, Ոզիէլի որդին:

Եւ նրանց պահպանութիւնը տապանակն է, եւ սեղանը, եւ աշտանակը, եւ զոհասեղանները, եւ սրբութեան անօթները, որոնցով պաշտամունք կատարեն, եւ ծածկոցը, եւ նրանց բոլոր գործերը: Եւ իշխանը Ղեւտացիների իշխանների վրայ՝ Եղիազար, Ահարոն քահանայի որդին, նշանակված էր պահպանելու սրբերի պահապանությունները: Մերարիին՝ Մողիի ժողովուրդը եւ Մուսիի ժողովուրդը. սրանք են Մերարիի ժողովուրդները: Նրանց համարակալումը ըստ թվի՝ ամեն արական՝ մեկ ամսականից և

բարձր, վեց հազար հիսուն: Եւ Մերարիի ժողովրդի հայրերի տան իշխանը՝ Աբիքայիլի որդի Սուրիէլը, վրանի կողմերից հիւսիսի կողմում կը բանակեն: Մերարիի որդիների պահպանության հաշվառումը՝ վրանի գլխարկները եւ նրա նիգերը, եւ նրա սյուները, եւ նրա խարիսխները, եւ նրանց բոլոր անօթները, եւ նրանց գործերը: ԵՒ բակի սյուները շուրջանակի, և դրանց հիմքերը, և ցցերը, և դրանց լարերը:

Նրանք, որ բանակատեղի են հաստատում վկայության վրանի դիմաց արևելքից՝ Մովսես և Ահարոն և նրա որդիները, պահպանում են սրբի պահպանությունները Իսրայելի որդիների համար, իսկ օտարազգին, որ դիպչի, կմեռնի: Ղեւտացիների ամբողջ հաշվառումը, որոնց հաշվեցին Մովսեսն ու Ահարոնը Տիրոջ ձայնով՝ ըստ իրենց ցեղերի, ամեն արու՝ մեկ ամսականից եւ վեր, քսաներկու հազար:

Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին՝ ասելով. Քննի՛ր Իսրայէլի որդիների բոլոր անդրանիկ արուներին մեկ ամսականից եւ վեր, եւ վերցրէ՛ք նրանց թիւը անուններով: Եւ կ՚առնես Ղեւտացիներին ինձ համար, ես Տէրս, Իսրայէլի որդիների բոլոր անդրանիկների փոխարեն, եւ Ղեւտացիների անասունները Իսրայէլի որդիների անասունների բոլոր անդրանիկների փոխարեն: Եւ Մովսէս այցելեց այնպէս, ինչպէս Տէրը հրամայեց՝ ամէն անդրանիկին Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ եղան բոլոր անդրանիկ արուները ըստ թվի անուններով ամսականից եւ վեր՝ նոցա հաշվառումից, քսաներկու հազար երկու հարիւր յոթանասուներեք: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Առ՛ Ղեւտացիներին բոլոր անդրանիկ որդիների Իսրայելի փոխարեն, եւ Ղեւտացիների

անասունները նոցա անասունների փոխարեն, եւ Ղեւտացիները ինձ կլինեն, ես Տէր: Եւ փրկագինը երկու հարիւր յոթանասուներեքի, որ գերազանցում էին Ղեւտացիներից, Իսրայելի որդիների առաջնածինների միջից, Եւ կառնես հինգ սիկղ ըստ գլխոյ, ըստ սուրբ դիդրախմոնի կառնես, քսան օբողոս սիկղոյ: Եւ կտաս արծաթը Ահարոնին եւ նրա որդիներին՝ փրկագին նրանց մեջ գերազանցողների: Եւ Մովսէս վերցրեց արծաթը՝ գերազանցողների փրկագինները, Ղեւտացիների փրկության համար: Անդրանկաց որդիքն Իսրայէլի մէջէն առաւ արծաթ՝ հազար երեք հարիւր վաթսուն հինգ սիկղ, ըստ սուրբ սիկղոյն: Եւ Մովսեսը տվեց գերազանցողների փրկանքը Ահարոնին եւ նրա որդիներին Տիրոջ ձայնի միջոցով, այն եղանակով, ինչպես Տերը հրամայել էր Մովսեսին:

4

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով, Վերցրու Կահաթի որդիների հաշիվը Ղևիի որդիների միջից՝ ըստ նոցա ցեղերի, ըստ նոցա հայրենի տների: Քսանհինգ տարեկանից եւ վեր մինչեւ հիսուն տարեկան՝ ամեն ոք, որ մտնում է սպասաւորելու, կատարելու բոլոր գործերը վկայութեան խորանում:

Եւ այս են գործերը Կահաթի որդիների վկայության վրանում՝ սրբերի սուրբը: Եւ Ահարոնը եւ նրա որդիները կմտնեն, երբ ճամբարը հանվի, եւ կիջեցնեն ծածկող վարագույրը, եւ դրանով կծածկեն վկայության տապանակը: Եւ դրանց վրա կապույտ

մաշկից ծածկոց են դնելու, եւ դրա վրայից ամբողջովին կապույտ զգեստ են գցելու, եւ ձողերը կանցկացնեն:

Եւ նախադրված սեղանի վրայ կդնեն ամբողջովին ծիրանի հանդերձ, աման(ակ)ները, խնկամանները, բաժակները եւ նուիրաբերման անոթները, որոնցում նուիրաբերում է, եւ հացերը, որոնք անընդհատ դրա վրայ կլինեն: Եւ նրանք կդնեն նրա վրա կարմիր զգեստ, եւ կծածկեն նրան կապույտ կաշվե ծածկոցով, եւ կանցկացնեն դրա միջով լծակները: Եւ նրանք կառնեն կապույտ զգեստ եւ կծածկեն լույս տվող ճրագարանը, նրա ճրագները, նրա □□ները, նրա լցնելու անոթները եւ ձէթի բոլոր անոթները, որոնցով ծառայում են: Եւ կը դնեն զայն եւ բոլոր անօթները նորա կապոյտ մորթեղէն ծածկոցի մէջ, եւ կը դնեն զայն կրող լծակների վրայ: Եվ ոսկե զոհասեղանի վրա կծածկեն կապույտ զգեստ, եւ կծածկեն այն կապույտ մորթեղեն ծածկոյթով, եւ կանցկացնեն նրա լծակները:

Եւ կվերցնեն բոլոր սպասավորական անօթները, որոնցով սպասավորում են սրբարանում, եւ կդնեն կապույտ հագուստի մեջ, եւ կծածկեն դրանք կապույտ կաշվե ծածկոցով, եւ կդնեն լծակների վրա: Եւ ծածկոցը կդնի զոհասեղանի վրա, եւ կծածկեն դրա վրա ամբողջովին ծիրանի հանդերձ: Եւ նրանք կդնեն դրա վրա բոլոր այն անօթները, որոնցով ծառայում են դրա վրա, եւ խնկամանները, եւ միսի պատառաքաղները, եւ սկուտեղները, եւ ծածկոցը, եւ զոհասեղանի բոլոր անօթները, եւ կգցեն դրա վրա կապույտ կաշվե ծածկոց, եւ կանցկացնեն դրա լծակները, եւ կառնեն ծիրանի զգեստ, եւ կծածկեն աւազանը եւ դրա հիմքը, եւ կդնեն այն կապույտ կաշվե ծածկոցի մեջ, եւ կդնեն լծակների

վրա: Եւ կավարտեն Ահարոնը եւ նրա որդիները՝ ծածկելով սրբերը եւ սրբերի բոլոր անօթները, երբ բանակը բարձրացվի, եւ դրանից հետո կմտնեն Կահաթի որդիները՝ բարձրացնելու համար, բայց նրանք չպետք է դիպչեն սրբերին, որպեսզի չմեռնեն: Սրանք են, որ Կահաթի որդիները կբարձրացնեն վկայության վրանում:

Վերակացու Եղիազար, որդի Ահարոնի քահանայի՝ լուսոյ ձէթը եւ կազմութեան խունկը, եւ ամենօրեայ զոհը, եւ օծութեան ձէթը, ամբողջ խորանի վերակացութիւնը, եւ որքան որ կայ նրա մէջ սրբարանում, բոլոր գործերում:

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին եւ Ահարոնին՝ ասելով. Մի՛ ոչնչացնէք Կահաթի ցեղի ժողովուրդը Ղեւտացիների միջից: Սա արեք նրանց, եւ կապրեն ու չմեռնեն, երբ նրանք մոտենում են սրբերի սրբին. Ահարոնը եւ նրա որդիները թող մոտենան եւ նշանակեն նրանցից իւրաքանչյուրին ըստ իր պարտականության: Եվ նրանք չպետք է մտնեն հանկարծակի տեսնելու սուրբ բաները, և կմեռնեն:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Վերցրու Գեդսոնի որդիների սկիզբը, և սրանց՝ ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց ցեղերի: Քսանհինգ տարեկանից և վերև մինչև հիսուն տարեկան քննիր նրանց, բոլոր նրանք, ովքեր մտնում են պաշտամունք մատուցելու, կատարելու իրենց գործերը վկայության վրանում: Սա է Գեդսոնի ժողովրդի պաշտոնը՝ պաշտոնավարել եւ կրել: Եւ կը վերցնէ վկայութեան խորանին մորթերը, եւ վկայութեան խորանը, եւ նրա ծածկոյցը, եւ կապոյտ ծածկոյցը, որ վերեւից

նրա վրայ է, եւ վկայութեան խորանի դռան ծածկոյցը: և բակի վարագույրները, որոնք վկայության խորանի վրա են, և մնացածը, և բոլոր պաշտամունքային անոթները, որոնցով պաշտամունք են մատուցում, կը կատարեն: Ըստ Ահարոնի եւ նրա որդիների բերանի կլինի Գեդսոնի որդիների պաշտամունքը՝ ըստ նրանց բոլոր պաշտամունքների եւ ըստ նրանց բոլոր գործերի, եւ կհսկես նրանց վրա՝ անուն առ անուն՝ նրանց բոլոր բեռները: Այս է պաշտոնը Գեդսոնի որդիների վկայության վրանում, եւ նոցա պահպանությունը Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի ձեռքում է:

Մերարիի որդիներին՝ ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների՝ հաշվեք զնրանք: Ից քսանհինգ տարեկանից և վեր մինչև հիսուն տարեկան հաշվեցեք նրանց՝ բոլոր նրանց, ովքեր մտնում են պաշտամունք կատարելու վկայության խորանի գործերում: Եւ այս են պահպանութիւնները բարձրացնողների նրանց կողմից՝ ըստ բոլոր գործերի նրանց վկայութեան վրանում. վրանի գլխարկները, նիգերը, սիւները, խարիսխները, ծածկոցը, նրանց խարիսխները, նրանց սիւները եւ վրանի դռան ծածկոցը: և բակի սյուները շուրջանակի, և դրանց հիմքերը, և բակի դարպասի վարագույրի սյուները, և դրանց հիմքերը, և դրանց ցցերը, և դրանց լարերը, և դրանց բոլոր անոթները, և դրանց բոլոր պաշտամունքային իրերը, անուններով հաշվեցեք զդրանք, և բոլոր անոթները պահպանության, որոնք բարձրացվում են նրանց կողմից: Այս է պաշտոնը ժողովրդի որդիների Մերարիի բոլոր գործերում նոցա վկայության վրանում, Իթամար Ահարոն քահանայի որդու ձեռքով:

Եւ այցելեցին Մովսէսն ու Ահարոնը եւ Իսրայէլի իշխանները Կահաթի որդիներին՝ ըստ նոցա ցեղերի, ըստ նոցա հայրենի տուների: Քսանհինգ տարեկանից և վերև մինչև հիսուն տարեկան՝ ամեն ոք, ով մտնում է սպասավորելու և գործելու վկայության խորանում: Եւ նրանց հաշուառութիւնը ըստ իրենց ցեղերի եղաւ երկու հազար եօթը հարիւր յիսուն: Այս է Կահաթի ժողովրդի հաշվառումը, բոլոր ծառայողները վկայության խորանում, ինչպես Մովսեսը և Ահարոնը այցելեցին Տիրոջ ձայնով՝ Մովսեսի ձեռքով:

Եւ հաշուեցին Գեդսոնի որդիները ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց հայրենի տների: Քսանհինգ տարեկանից եւ վեր մինչեւ հիսուն տարեկան՝ ամեն ոք, որ մտնում է սպասաւորելու եւ կատարելու գործերը վկայութեան խորանում: Եւ եղաւ նոցա հաշիւը՝ ըստ իրենց ցեղերուն, ըստ իրենց հայրերուն տուներուն՝ երկու հազար վեց հարիւր երեսուն: Սա է Գեդսոնի որդիների ժողովրդի համարումը, բոլոր նրանք, ովքեր ծառայում էին վկայության վրանում, որոնց այցելեցին Մովսեսն ու Ահարոնը Տիրոջ ձայնով՝ Մովսեսի ձեռքով:

Հաշվվեցին նաև Մերարիի որդիների ժողովուրդը ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց հայրենի տների: Ից քսանհինգ տարեկանից եւ վեր մինչեւ հիսուն տարեկան՝ ամէնք, որ մտնում են սպասաւորելու վկայութեան վրանի գործերին: Եւ նրանց հաշվառումը՝ ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց հայրենի տների, եղավ երեք հազար երկու հարյուր: Սա է Մերարիի որդիների ժողովրդի հաշվառումը, որոնց այցելեցին Մովսեսն ու Ահարոնը Տիրոջ ձայնով՝ Մովսեսի ձեռքով: Բոլոր ստուգվածները, որոնց ստուգեցին Մովսեսը և Ահարոնը և Իսրայելի իշխանները՝

Ղևտացիներին, ըստ ցեղերի և ըստ նրանց հայրենի տների, Քսանհինգ տարեկանից և վերև մինչև հիսուն տարեկան՝ ամեն ոք, որ մտնում է աշխատանքների գործին, և այն աշխատանքները, որ կատարվում են վկայության խորանում: Եւ թիվ առնուածները եղան ութ հազար հինգ հարյուր ութսուն: Տիրոջ ձայնի միջոցով այցելեց նրանց Մովսեսի ձեռքով, մարդ առ մարդ՝ նրանց գործերի վրա և նրանց բարձրացրածի վրա, և հաշվվեցին այնպես, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին:

5

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու ասաց. Հրամայիր Իսրայելի որդիներին, և թող նրանք դուրս ուղարկեն բանակատեղիից բոլոր բորոտներին, և բոլոր արտահոսություն ունեցողներին, և բոլոր անմաքուրներին հոգու վրա: Արականից մինչև իգականը՝ ուղարկեք դուրս բանակատեղիից, և նրանք չեն պղծի իրենց բանակատեղիները, որոնց մեջ ես բնակվում եմ նրանց հետ: Եւ այսպէս արեցին Իսրայէլի որդիները, եւ ուղարկեցին նրանց դուրս բանակատեղիից, ինչպէս Տէրը խօսեց Մովսէսին, այսպէս արեցին Իսրայէլի որդիները:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին՝ ասելով. եթե մարդ կամ կին կատարի մարդկային բոլոր մեղքերից մեկը, և անտեսելով անտեսի ու յանցանք գործի, այն հոգին Կխոստովանի մեղքը, որ արեց, և կվերադարձնի անօրինության համար գլխավոր գումարը, և դրա վրա կավելացնի նրա հինգերորդ մասը, և կվերադարձնի նրան, ում դեմ անօրինեց: Եթե

բայց մարդուն վրեժխնդիր չլինի, այնպես որ նրան հատուցել յանցանքը, ապա Տիրոջը հատուցվող յանցանքը քահանային կլինի, բացի քավության խոյից, որով նրա համար քավություն կտա:

Եւ ամեն առաջին պտուղ ըստ բոլոր սուրբ բաների Իսրայելի որդիների մեջ, որքան որ նրանք մատուցանեն Տիրոջը, քահանային կլինի: Եւ իւրաքանչյուրի սրբագործվածները նրա կլինեն, եւ մարդ, որ տա քահանային, նրան կլինի:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Խոսիր Իսրայելի որդիներին եւ կ'ասես նրանց. եթե ինչ-որ մարդու կինը շեղվի եւ անտեսելով անտեսի նրան, Եւ եթե ոմն պառկի նրա հետ սերմնի անկողնով, եւ դա թաքնուի նրա ամուսնու աչքերից, եւ նա ծածկի, իսկ ինքը պղծուած լինի, եւ վկա չլինի նրա հետ, եւ ինքը բռնուած չլինի: ԵՒ եթե նրա վրա գա նախանձի հոգին, և նա նախանձի իր կնոջը, իսկ սա պղծված է, կամ եթե նրա վրա գա նախանձի հոգին, և նա նախանձի իր կնոջը, իսկ սա պղծված չլինի, Եւ մարդը կբերի իր կնոջը քահանայի մոտ, եւ կմատուցանի նրա համար պատարագը՝ օփիի տասներորդ մասը գարեղէն ալյուր, չի թափի դրա վրա ձեթ, ոչ էլ կդնի դրա վրա կնդրուկ, որովհետեւ դա նախանձի զոհ է, յիշատակի զոհ, որ յիշեցնում է մեղքը:

Եւ քահանան կբերէ զնա եւ կկանգնեցնէ զնա Տիրոջ առաջ: Եւ քահանան կառնէ մաքուր կենդանի ջուր հողեղէն անօթի մէջ, եւ երկրից որ է վկայութեան խորանի հատակի վրայ, եւ քահանան առնելով կարկէ ջրի մէջ: Եւ քահանան կը կանգնեցնէ կինը Տիրոջ առաջ, եւ կը բացէ կնոջ գլուխը, եւ կը դնէ նրա ձեռքերի վրայ

յիշատակի զոհը՝ նախանձի զոհը, իսկ քահանայի ձեռքին կը լինի այս անիծեալ յանդիմանութեան ջուրը: Եւ քահանան երդմնեցնելու է զնա եւ ասելու է կնոջն. Եթե ոչ ոք ննջել է քեզ հետ, եթե ոչ անցել ես պղծվելու քո սեփական ամուսնուց ներքոյ, անմեղ լեր այս անիծեալ յանդիմանութեան ջրից: Եթե բայց դու անցել ես ամուսնացած լինելով, կամ պղծվել ես, եւ ոմն տվել է իր անկողինը քեզ, բացի քո ամուսնուցից, Եւ քահանան կերդմնեցնի կնոջը այս անեծքի երդումներով, եւ քահանան կասի կնոջը. Տերը քեզ դարձնի անեծք եւ երդում քո ժողովրդի մեջտեղում, երբ Տերը քո զատը ընկնելու եւ քո փորը ուռելու տա: Եւ այս անիծեալ ջուրը քո որովայնիդ մէջ կը մտնէ՝ փորդ ուռեցնելու եւ զատդ թափելու համար, եւ կինը կ'ըսէ՝ թող լինի, թող լինի:

Եւ քահանան կգրի այս անէծքները գրքի մէջ եւ կջնջի անիծեալ յանդիմանութեան ջրի մէջ: Եւ կը խմեցնէ կնոջը յանդիմանութեան անիծեալ ջուրը, եւ յանդիմանութեան անիծեալ ջուրը կը մտնէ նրա մէջ:

Եւ քահանան կառնէ նախանձի զոհը կնոջ ձեռքից, եւ կդնէ զոհը Տիրոջ առաջ, եւ կբերէ զայն սեղանին: Եւ քահանան կառնէ զոհէն յիշատակն նորա եւ կբերէ զայն սեղանին վրայ, եւ ետքը կտայ ըմպել կնոջն ջուրը: Եւ կլինի, եթե նա պղծված է եւ թաքնված մնաց իր ամուսնուց, եւ նրա մեջ կմտնի խիստ ջրի անիծեալ ջուրը, եւ նրա փորը կբարձրանա, եւ նրա զատը կքայքայվի, եւ այդ կինը անէծք կդառնա իր ժողովրդի մեջ: Եթե այն կինը պղծված չէ եւ մաքուր է, ապա անմեղ կլինի եւ սերմ կծնի: Սա նախանձի օրենքն է, երբ ամուսնացած կինը շեղվի եւ պղծվի: Կամ մարդ, որի վրա եթե գա նախանձի հոգին, և նախանձի իր

կնոջը, և կանգնեցնի իր կնոջը Տիրոջ առաջ, և քահանան նրան կանի այս ամբողջ օրենքը: ԵՒ այն մարդը անմեղ կլինի մեղքից, և այն կինը կառնի իր մեղքը:

6

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով. Խոսի՛ր Իսրայէլի որդիներին, Եւ կ՚ասես նրանց, այր կամ կին, որ մեծապէս ուխտ կ՚ընէ սրբագործելու սրբութիւն Տէրոջ համար, Գինուց եւ ամուր խմիչքից պիտի սրբուի, եւ գինուց քացախ ու ամուր խմիչքից քացախ չպիտի խմէ, եւ ինչ որ խաղողից կ՚արտադրուի չպիտի խմէ, եւ թարմ խաղող ու չամիչ չպիտի ուտէ իր ուխտի բոլոր օրերուն: Ամեն ինչից, որ ստացվում է որթատնկից՝ գինուց մինչև խաղողի կեղև ու սերմ, նա չպիտի ուտի սրբագործման բոլոր օրերին: Ածելի չի գա նրա գլխի վրա, մինչև կատարվեն այն օրերը, որքան ուխտեց Տիրոջը. սուրբ կլինի՝ սնուցելով գլխի մազերը աղոթքի բոլոր օրերին Տիրոջը: Ոչ մի մահացած հոգու վրա չի մտնի, ոչ հոր և ոչ մոր վրա: Եղբոր և քրոջ վրա նա չպիտի պղծվի նրանց մահվան ժամանակ, որովհետև Աստծո ուխտը նրա գլխի վրա է:

Նրա ուխտի բոլոր օրերին նա սուրբ կլինի Տիրոջ համար: Եթե բայց ինչ-որ մեկը հանկարծ մեռնի նրա վրա, անմիջապես կպղծվի նրա ուխտի գլուխը, և նա կսափրի իր գլուխը այն օրը, երբ մաքրվի. յոթներորդ օրը կսափրվի: Եւ ութերորդ օրը կբերի երկու տատրակ, կամ երկու աղավնու ձագ քահանայի մոտ՝ վկայության խորանի դռան առաջ:

Եւ քահանան կը կատարէ մէկը մեղքի համար եւ մէկը ողջակէզի համար, եւ քահանան կը քաւէ նրա համար այն մեղքերի համար, որ մեղանչեց հոգիին դէմ, եւ կը սրբագործէ նրա գլուխը այն օրը, երբ սրբագործուեցաւ Տիրոջ համար՝ ուխտի օրերը: Եւ նա կբերի մեկ տարեկան գառ մեղանչման համար, եւ նախկին օրերը անիմաստ կլինեն, որովհետեւ նրա ուխտի գլուխը պղծուեց:

Եւ այս է օրենքը աղօթողի. որ օրը երբ լրացնի իր աղօթքի օրերը, ինքը կբերի վկայութեան վրանի դռների մօտ: Եւ կբերէ իր պատարագը Տիրոջը՝ մի տարեկան անարատ գառ ողջակիզության համար, եւ մի տարեկան անարատ էգ գառ մեղքի համար, եւ մի անարատ խոյ փրկութեան համար: Եւ զամբիւղ բաղարջ հացի ընտիր ալիւրից՝ հացեր խառնուած ձէթով, եւ բարակ բաղարջ կարկանդակներ օծուած ձէթով, եւ զոհ նոցա, եւ ըմպելի նուէր նոցա: Եւ քահանան կը բերէ Տէրոջ առջեւ, եւ կը կատարէ նորա մեղքի պատարագը եւ նորա ողջակէզը: Եւ խոյը կը կատարէ փրկութեան զոհ Տէրոջը անխմոր հացերու զամբիւղին վրայ, եւ քահանան կը կատարէ իր զոհն ու իր ըմպելի նուէրը: Եւ ուխտած մարդը կսափրի իր ուխտի գլուխը վկայութեան խորանի դռների մոտ, եւ մազերը կդնի փրկութեան զոհի ներքեւի կրակի վրա:

Եվ քահանան կառնի եփած բազուկը խոյից, եւ մեկ անխմոր հաց զամբյուղից, եւ մեկ անխմոր բլիթ, եւ կդնի ուխտ արած մարդու ձեռքերի վրա, նրա ուխտը սափրելուց հետո: Եւ քահանան կը բերէ զանոնք ընծայ Տէրոջ առջեւ, սուրբ կըլլայ քահանային՝ ընծայի կուրծքին վրայ եւ հանման բազուկին վրայ, եւ ասկէ ետք ուխտածը գինի կը խմէ: Սա երդվածի օրենքն է, որ երդվում է

Տիրոջը իր պարգևը Տիրոջը իր երդման վերաբերյալ, բացի այն ինչից որ կգտնի իր ձեռքը, ըստ իր երդման ուժի, որ երդվում է ըստ սրբության օրենքի:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Խոսի՛ր Ահարոնին եւ նրա որդիներին՝ ասելով. այսպէս օրհնեցէ՛ք Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով նրանց. Օրհնի՛ քեզ Տէրը եւ պահպանի՛ քեզ: Տէրը փայլեցնի իր դէմքը քեզ վրայ եւ ողորմի քեզ: Տէրը բարձրացնի իր դէմքը քեզ վրայ եւ տայ քեզ խաղաղություն: Եւ նրանք իմ անունը կդնեն Իսրայելի որդիների վրա, եւ ես՝ Տէրս, կօրհնեմ նրանց:

7

Եւ եղեւ այն օրը, երբ Մովսես ավարտեց վրանը բարձրացնելը, եւ օծեց զայն, եւ սրբագործեց զայն, եւ բոլոր նրա անօթները, եւ զոհասեղանը, եւ բոլոր նրա անօթները, եւ օծեց զնոսա, եւ սրբագործեց զնոսա: Եւ բերին Իսրայելի իշխանները, տասներկու իշխաններ իրենց հայրենի տների, սրանք ցեղերի իշխանները, սրանք զննութեան վրա կանգնածները: Եւ բերին իրենց պարգեւը Տիրոջ առաջ՝ վեց ծածկած սայլ եւ տասներկու արջառ, մեկ սայլ երկու իշխաններից եւ մեկական զուարակ իւրաքանչիւրից, եւ բերին խորանի առաջ: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին՝ ասելով, Առ նրանցից, և դրանք կլինեն վկայության խորանի սպասավորական գործերի համար, և կտաս դրանք Ղևտացիներին՝ իւրաքանչյուրին ըստ իր սպասավորության: Եւ Մովսէս վերցնելով սայլերն ու ցուլերը՝ տվաւ զանոնք Ղեւտացիներուն: Եւ երկու սայլերն ու չորս եզները տվեց Գեդսոնի

որդիներին՝ ըստ նոցա պաշտամունքի: Եվ չորս սայլերն ու ութ եզները տվեց Մերարիի որդիներին՝ ըստ նոցա պաշտամունքների, Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի միջոցով: Եւ Կահաթի որդիներին չի տվել, որովհետեւ սրբարանի սպասավորության իրերը ունեն, ուսերի վրա կը բարձրացնեն:

Եւ իշխանները բերին զոհասեղանի նուիրման համար, այն օրը, երբ օծեց զայն, եւ իշխանները բերին իրենց պարգեւները զոհասեղանի առաջ: Եւ ասաց Տէրն ընդ Մովսէսի. իշխան մի օր օրի, իշխան օր օրի պիտի բերեն զնուէրս իւրեանց ի նուիրումն զոհասեղանոյն:

Եւ էր մատուցողը առաջին օրը իր պարգեւը՝ Նաասոն, Ամինադաբի որդին, Յուդայի ցեղի իշխանը: Եւ բերեց զընծան իւր՝ սկուտեղ արծաթի մի, երեսուն եւ հարիւր կշիռ իւր, բաժակ մի արծաթի՝ եօթանասուն սիկղ ըստ սիկղին սրբոյ, երկոքին լի ընտիր ալիւրով, խառնուած յիւղի, ի զոհ: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Ամինադաբի որդի Նաասոնի ընծան:

Երկրորդ օրը բերեց Նաթանայել, Սոգարի որդին, Իսաքարի ցեղի իշխանը: Եւ բերեց իր ընծան՝ մեկ արծաթե սկուտեղ, որի կշիռը հարյուր երեսուն էր, մեկ արծաթե բաժակ՝ եօթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ընտիր ալիւրով, որ խառնուած էր ձէթով, զոհաբերութեան համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ տասը

շեկելով՝ լի խնկով: Մեկ□□□ եզներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ ի զոհ փրկութեան երինջներ երկու, խոյեր հինգ, նոխազներ հինգ, գառներ տարեկան հինգ, այս է պարգեւը Նաթանայէլի՝ Սոգարի որդւոյ:

Երրորդ օրը Զաբուղոնի որդիների իշխանը՝ Եղիաբ, Քելոնի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ընտիր ալյուրով՝ խառնված ձեթի մեջ, զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է ընծան Եղիաբի՝ Քելոնի որդու:

Չորրորդ օրը Ռուբենի որդիների իշխանը՝ Եղիսուր, Սեդիուրի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ընտիր ալյուրով՝ խառնված ձեթի մեջ, զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Սեդիուրի որդի Եղիսուրի ընծան:

Հինգերորդ օրը Սիմեոնի որդիների իշխանը՝ Սաղամիէլ, Սուրիսադայի որդին: Նրա նվերը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը՝

հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկե խնկարկու տասը շեկելով՝ լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ ի զոհ փրկութեան՝ երինջներ երկու, խոյեր հինգ, նոխազներ հինգ, տարեկան գառներ հինգ. այս է ընծան Սաղամիէլի՝ Սուրիսադայի որդւոյ:

Վեցերորդ օրը Գադի որդիների իշխանը՝ Եղիասափ, Ռագուելի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ընտիր ալյուրով՝ խառնված ձեթի մեջ, զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Ռագուէլի որդի Եղիասափի ընծան:

Յոթերորդ օրը Եփրեմի որդիների իշխանը՝ Եղիսամա, Ամիհուդի որդին: Նրա ընծան՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի յուղով ներբողած ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ տասը շեկելով՝ լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Եղիսամայի՝ Եմիուդի որդու ընծան:

Ութերորդ օրը Մանասեի որդիների իշխանը՝ Գամալիել, Փաղասուրի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե գավաթ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով ներբողած ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար, Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Փաղասուրի որդի Գամաղիէլի ընծան:

Իններորդ օրը Բենիամինի որդիների իշխանը՝ Աբիդան, Գաղեոնի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե աման, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե սկուտեղ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սրբազան սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ ընծայաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երինջներ երկու, խոյեր հինգ, նոխազներ հինգ, տարեկան գառներ հինգ, այս է ընծան Աբիդանի՝ Գադէոնի որդու:

Տասներորդ օրը Դանի որդիների իշխանը՝ Աքիեզերը, Ամիսադայի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար:

Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ, այս է Ամիսադայի որդի Աքիեզերի ընծան:

Տասնմեկերորդ օրը Ասերի որդիների իշխանը՝ Փագիել, Եքրանի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթյա գավաթ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակեզի համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Եքրանի որդի Փագեէլի ընծան:

Տասներկուերորդ օրը Նեփթաղիմի որդիների իշխանը՝ Աքիրե, Այնանի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Այնանի որդի Աքիրէի ընծան:

Սա է զոհասեղանի նվիրումը այն օրը, երբ օծեց այն Իսրայելի որդիների առաջնորդներից՝ տասներկու արծաթե ամաններ, տասներկու արծաթե բաժակներ, տասներկու ոսկե խնկամաններ: Հարյուր երեսուն սիկղ՝ մեկ ամանը, և յոթանասուն սիկղ՝ մեկ սկուտեղը, ամանների ամբողջ արծաթը՝ երկու հազար

չորս հարյուր սիկղ՝ սրբազան սիկղով: Տասներկու ոսկե խնկամաններ՝ լի խնկով, խնկամանների ամբողջ ոսկին՝ հարյուր քսան ոսկի: Բոլոր եզները, որ ողջակեզի համար էին՝ տասներկու հորթեր, տասներկու խոյեր, տասներկու տարեկան գառներ, և նրանց զոհաբերությունները, և նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները, և տասներկու նոխազներ այծերից՝ մեղքի համար: Բոլոր եզները փրկության զոհի համար՝ քսանչորս երինջներ, վաթսուն խոյեր, վաթսուն տարեկան նոխազներ, վաթսուն տարեկան անբիծ գառներ. սա է զոհասեղանի նվիրումը նրա ձեռքերը լցնելուց հետո եւ նրան օծելուց հետո:

Երբ Մովսես մտնում էր վկայության խորանը՝ նրա հետ խոսելու համար, նա լսեց Տիրոջ ձայնը, որ խոսում էր իր հետ վերեւից քավարանի, որը վկայության տապանակի վրա է, երկու քերովբեների միջեւ, եւ նա խոսում էր իր հետ:

8

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով. Խօսիր Ահարոնին: Եւ կ'ասես նրան, երբ կը դնես լուսարարները մի կողմից, լուսարարատեղի դիմացի կողմում թող լուսաւորեն եօթը լուսարարները: Եւ արեց այսպէս Ահարոն. ի միոյ մասէ ըստ երեսաց աշտանակին կախեց զճրագունսն նորա, որպէս հրամայեց Տէր Մովսէսի: Եւ այս է ճրագամանի կառուցումը՝ ամուր, ոսկե, նրա հիմքը եւ նրա շուշանները՝ ամբողջովին ամուր, ըստ այն ձեւի, որ Տերը ցույց տվեց Մովսեսին, այսպես արեց ճրագամանը:

Եվ Տէրը խոսեց Մովսէսին ասելով, Վերցրու՛ Ղեւտացիներին Իսրայէլի որդիների միջից, եւ մաքրի՛ր զնոսա: Եւ այսպէս կը կատարես նրանց մաքրութիւնը. կը ցանես նրանց մաքրութեան ջուր, եւ ածիլ կը անցնի նրանց ամբողջ մարմնի վրայ, եւ կը լուանան իրենց հանդերձները, եւ մաքուր կը լինեն:

Եւ կառնեն մի հորթ արջառոց միջից, եւ սրա համար զոհ՝ բարակ ալիւր՝ իւղով խառնուած, եւ մի տարեկան հորթ արջառոց միջից կառնես մեղքի համար: Եւ կբերես Ղեւտացիներին վկայութեան խորանի առաջ, եւ կհավաքես Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովուրդը: Եւ կբերես դու Ղեւտացիներին Տիրոջ առաջ, եւ Իսրայէլի որդիները իրենց ձեռքերը կդնեն Ղեւտացիների վրայ: Եւ Ահարոն կը զատէ Ղեւտացիներն որպէս ընծայ Տիրոջ առջեւ Իսրայէլի որդիներից, եւ նրանք կը լինեն, որպէսզի գործեն Տիրոջ գործերը: Իսկ ղևտացիները իրենց ձեռքերը կդնեն հորթերի գլուխների վրա, եւ դու կմատուցես մեկը մեղքի համար, եւ մեկը ողջակեզ Տիրոջը՝ քավություն անելու համար նրանց վերաբերյալ:

Եւ կանգնեցնես Ղեւտացիներին Տիրոջ առաջ, եւ Ահարոնի առաջ, եւ նրա որդիների առաջ, եւ կը տաս զանոնք ընծայ Տիրոջ առաջ: Եւ կը բաժանես Ղեւտացիներին Իսրայէլի որդիների միջից, եւ նրանք ինձ կը պատկանին: Եւ սրանից հետո Ղեւտացիները կը մտնեն գործելու վկայութեան խորանի գործերը, եւ կը մաքրես զնոսա, եւ կը մատուցանես զնոսա Տիրոջ առաջ: Որովհետև որպես ընծա տրված՝ սրանք ինձ են Իսրայելի որդիների միջից, փոխարեն բոլոր անդրանիկների՝ ամեն արգանդ բացողների Իսրայելի որդիներից, վերցրել եմ զնոսա ինձ: Որովհետև ինձ է ամեն անդրանիկը Իսրայելի որդիների մեջ՝ մարդկանցից մինչև

անասունները, այն օրը, երբ հարվածեցի ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում, սրբեցի զանոնք ինձ: Եւ վերցրին Ղեւտացիներին ամենայն անդրանիկների փոխարեն Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ ես վերադարձրի Ղեւտացիներին որպես ընծա՝ տրված Ահարոնին եւ նրա որդիներին Իսրայելի որդիների միջից, որպեսզի գործեն Իսրայելի որդիների գործերը վկայության խորանում եւ քավություն կատարեն Իսրայելի որդիների համար, եւ Իսրայելի որդիների մեջ չլինի ոչ ոք, որ մոտենա սրբերին:

Եւ Մովսէսը եւ Ահարոնը եւ Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովը Ղեւտացիներին արեցին, ինչպէս Տէրը Մովսէսին հրամայեց Ղեւտացիների մասին, այնպէս արեցին նրանց Իսրայէլի որդիները: Եւ մաքրեցին իրենք Ղեւտացիները եւ լվացին զհանդերձները, եւ Ահարոն տվեց զնոսա ընծայ առաջի Տեառն, եւ Ահարոն քավեց վասն նոցա՝ սրբելու զնոսա: Եւ հետո այս բաներից մտան Ղեւտացիները պաշտել իրենց պաշտամունքը վկայութեան վրանի մէջ Ահարոնի առաջ եւ նրա որդիների առաջ, ինչպէս Տէրը հրամայեց Մովսէսին Ղեւտացիների մասին, այնպէս արեցին նրանց:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով Սա է այն, ինչ վերաբերում է Ղևտացիներին. քսանհինգ տարեկանից և վեր նրանք կմտնեն գործելու վկայության վրանում: Եւ հիսուն տարեկանից կը հեռանայ ծառայութենից, եւ այլեւս չի գործեր: Եւ նրա եղբայրը պիտի պաշտէ վկայութեան խորանում՝ պահպանութիւնները պահելու համար, բայց գործեր չպիտի գործէ. այսպէս պիտի վարուես Ղեւտացիների հետ նրանց պահպանութիւններում:

9

Եւ խոսեց Տէրը Մովսէսի հետ Սինայի անապատում երկրորդ տարում, երբ նրանք ելել էին Եգիպտոսի երկրից, առաջին ամսում՝ ասելով. Ասացի, և թող Իսրայելի որդիները կատարեն զատիկը իր սահմանված ժամանակին: Առաջին ամսվա տասնչորսերորդ օրը, երեկոյան, կը կատարես այն ըստ ժամանակների, ըստ նրա օրենքի եւ ըստ նրա մեկնության կը կատարես այն: Եւ Մովսես խոսեց Իսրայելի որդիներին՝ անել զատիկը ամսվա տասնչորսերորդ օրը, Սինայի անապատում: Ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին, այնպես էլ արեցին Իսրայելի որդիները:

Եւ եկան այն մարդիկը, որոնք անմաքուր էին մարդու հոգու վրա, եւ չէին կարող կատարել զատիկը այն օրը, եւ մոտեցան Մովսեսի եւ Ահարոնի առաջ այն օրը: Եւ ասացին այն մարդիկը նրան. Մենք անմաքուր ենք մարդու հոգու վրայ, արդյօք չպիտի՞ պակասինք մատուցանելու Տիրոջ պարգեւը նրա ժամանակին՝ Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ ասաց նրանց Մովսէս. Կանգնեցէք այստեղ, եւ ես կլսեմ, թէ ինչ կը հրամայէ Տէրը ձեր մասին: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին՝ ասելով. Ով մարդ որ անմաքուր դառնա մարդու հոգու վրա, կամ հեռու ճանապարհի մեջ լինի ձեզ համար, կամ ձեր սերունդների մեջ, նա կատարի զատիկը Տիրոջը երկրորդ ամսում, տասնչորսերորդ օրը: Երեկոյեան կը կատարեն զայն, անխմոր հացի և դառն խոտերի հետ կերակուր կը ուտեն զայն: Նրանից ոչինչ չեն թողնելու մինչև առավոտ, և նրա ոսկորները չեն կոտրելու, զատկի օրենքին

համաձայն կատարելու են այն: Եւ մարդ, որ եթե մաքուր է եւ հեռու ճանապարհի վրա չէ, եւ ուշանա անել զատիկը, կոտորվի այն հոգին իր ժողովրդից, քանզի Տիրոջը պատարագ չմատուցավ իր ժամանակին, իր մեղքը կրի այն մարդը: Եթե եկվոր մոտենա ձեզ ձեր երկրում և կատարի զատիկը Տիրոջը՝ ըստ զատկի օրենքի և ըստ նրա կարգի, ապա մեկ օրենք կլինի ձեզ համար, եկվորի համար և երկրի բնիկի համար:

Եւ այն օրը, երբ կանգնեցվեց վրանը, ամպը ծածկեց վրանը՝ վկայութեան տունը, եւ երեկոյից վրանի վրայ կրակի տեսք էր մինչեւ առաւօտ: Այսպես էր անընդհատ լինում՝ ամպը ծածկում էր այն ցերեկները, իսկ հրի տեսքը՝ գիշերները: Եւ երբ ամպը բարձրացաւ վրանից, դրանից յետոյ Իսրայէլի որդիները մեկնեցին, եւ այն տեղում, ուր ամպը կանգնեց, այնտեղ բանակեցան Իսրայէլի որդիները: Տիրոջ հրամանով Իսրայելի որդիները կբանակատեղի դնեն, եւ Տիրոջ հրամանով կմեկնեն: Բոլոր այն օրերը, երբ ամպը հովանի է տալիս վրանի վրա, Իսրայելի որդիները կբանակատեղի դնեն: Եւ երբ ամպը քաշված է վրանի վրա ավելի օրեր, Իսրայելի որդիները կպահպանեն Աստծո պահպանությունը եւ չեն հեռանա: Եւ կլինի, երբ ամպը օրերի թվով ծածկի խորանը, Տիրոջ ձայնով կբանակատեղի դնեն, եւ Տիրոջ հրամանով կմեկնեն: Եւ կլինի, երբ ամպը երեկոյից մինչեւ առաւօտ լինի, եւ ամպը առաւօտուն բարձրանայ, ապա կը մեկնեն՝ լինի օր թէ գիշեր: Ամսվա օրերու երկարելով՝ ամպին հովանի ընելով դրա վրայ, բանակ պիտի դնեն Իսրայելի որդիները, եւ պիտի չմեկնին: Որովհետև Տիրոջ հրամանով նրանք կը մեկնեն, Տիրոջ պահպանությունը պահեցին Տիրոջ հրամանով Մովսեսի ձեռքով:

10

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով. Արա՛ քեզ համար երկու արծաթէ փողեր: Կռնակներ կշինես դրանք, և դրանք քեզ համար կլինեն ժողովը կանչելու և բանակատեղիները բարձրացնելու համար: Եվ դրանցում կհնչեցնես փողերը, եվ ամբողջ ժողովը կհավաքվի վկայության խորանի դռան մոտ: Եթե բայց մեկ փողով հնչեցնեն, քեզ մոտ կգան Իսրայելի բոլոր իշխաններն ու առաջնորդները: Եւ դուք կը հնչեցնէք շեփոր ազդանշան, եւ նոքա որ բանակած են արեւելքում կելնեն: Եւ դուք կհնչեցնեք փողը երկրորդ ազդանշանով, եւ կմեկնեն բանակները, որոնք բանակատեղի են հաստատել Հարավում, եւ դուք կհնչեցնեք փողը երրորդ ազդանշանով, եւ կմեկնեն բանակները, որոնք բանակատեղի են հաստատել ծովի մոտ, եւ դուք կհնչեցնեք փողը չորրորդ ազդանշանով, եւ կմեկնեն բանակները, որոնք բանակատեղի են հաստատել Հյուսիսում. ազդանշանով կհնչեցնեն փողը նրանց մեկնելիս: Եվ երբ հավաքեք ժողովը, փողը կհնչեցնեք, բայց ոչ նշանով: Եւ Ահարոնի որդիները՝ քահանաները՝ կհնչեցնեն փողերով, եւ այդ ձեզ համար յաւիտենական օրէնք կլինի ձեր սերունդների համար: Եթե բայց դուք գնաք պատերազմի ձեր երկրում ձեր հակառակորդների դեմ, որոնք հակադրվել են ձեզ, եւ հնչեցնեք փողերով, ապա յիշվեք Տիրոջ առաջ, եւ փրկվեք ձեր թշնամիներից: Եւ ձեր ուրախութեան օրերին, եւ ձեր տօներին, եւ ձեր նորալուսիններին հնչեցէք փողերը ձեր ողջակէզների վրայ եւ ձեր փրկութեան զոհերի վրայ, եւ դա ձեզ համար յիշատակ կը լինի ձեր Աստծոյ առջեւ, ես եմ Տէրը՝ ձեր Աստուածը:

Եւ եղաւ երկրորդ տարում, երկրորդ ամսուան քսաներորդ օրը, ամպը բարձրացաւ վկայութեան վրանից: Եւ Իսրայելի որդիները բարձրացան իրենց պաշարներով Սինայի անապատում, եւ ամպը կանգնեց Փառանի անապատում: Եւ նրանք առաջին անգամ ելան Տիրոջ ձայնով՝ Մովսեսի միջոցով:

Եւ առաջինները բարձրացրին Յուդայի որդիների բանակատեղիի կարգը իրենց զորությամբ, եւ իրենց զորության վրա էր Նաասոնը՝ Ամինադաբի որդին: Եւ Իսաքարի որդիների ցեղի զորքի վրայ՝ Նաթանայել՝ Սոգարի որդին: Եւ Զաբուղոնի որդիների ցեղի զորքի վրա՝ Եղիաբ, Քելոնի որդին: Եւ կքանդեն խորանը, եւ կբարձեն Գեդսոնի որդիները եւ Մերարիի որդիները, որոնք կբարձեն խորանը:

Եւ նրանք բարձրացրին Ռուբենի բանակատեղիի կարգը իրենց զորությամբ, եւ իրենց զորության վրա՝ Եղիսուր, Սեդիուրի որդին: Եւ Շմաւոնի որդիների ցեղի զօրութեան վերայ՝ Սաղամիէլ՝ Սուրիսադայի որդին: Եւ Գադի որդիների ցեղի զօրութեան վրա՝ Եղիսափ՝ Ռագուէլի որդին: Եւ Կահաթի որդիները կը ելանեն՝ բարձրացնելով սուրբ իրերը, եւ կը կանգնեցնեն խորանը, մինչեւ որ հասնին: Եւ Եփրեմի բանակի կարգը կ’ելանի իրենց զօրութեամբ, եւ իրենց զօրութեան վրայ՝ Եղիսամա՝ Ամիուդի որդին:

Եւ Մանասէի որդիների ցեղի զորութեան վերայ՝ Գամաղիէլ Փադասուրի որդին: Եւ Բենիամինի որդիների ցեղի զօրութեան վրա՝ Աբիդան Գադէոնիի որդին: Եւ Դանի որդիների բանակի կարգը կ’ելանի վերջինը բոլոր բանակներից՝ իրենց զօրութեամբ,

եւ իրենց զօրութեան վրայ՝ Աքիեզերը՝ Ամիսադայի որդին: Եւ Ասերի որդիների ցեղի զօրութեան վրա՝ Փագիէլ՝ Եքրանի որդին: Եւ Նեփթաղիմի որդիների ցեղի զօրութեան վրա՝ Աքիրէ՝ Այնանի որդին: Սրանք են Իսրայելի որդիների զորքերը, և նրանք ելան իրենց ուժով:

Եւ ասաց Մովսէս Հովբաբին՝ Ռագուէլ Մադիանացու որդուն, Մովսէսի փեսային. Մենք մեկնում ենք դէպի այն տեղը, որի մասին Տէրը ասաց՝ Սա կտամ ձեզ: Եկ մեզ հետ, եւ լաւ կընենք քեզ, որովհետեւ Տէրը լաւ բաներ խօսեց Իսրայէլի մասին: Եւ ասաց նրան. Ոչ, ես չեմ գնա, այլ կգնամ իմ երկիրը եւ իմ ազգի մօտ: Եւ ասաց. Մի՛ լքիր մեզ, որովհետեւ դու մեզ հետ էիր անապատում, եւ դու մեր մեջ ծերունի կլինես: Եւ եթե մեզ հետ գնաս, ապա այն բարիքները, որքան էլ Տէրը մեզ բարիք անի, քեզ էլ բարիք կանենք:

Եւ նրանք ելան Տիրոջ լեռնից երեք օրվա ճանապարհ, եւ Տիրոջ ուխտի տապանակը նախորդում էր նրանց երեք օրվա ճանապարհ՝ հանգստավայր փնտրելու համար նրանց: Եւ եղաւ, երբ տապանակը բարձրացնում էին, Մովսէսն ասաց. Արթնացի՛ր, Տէ՛ր, եւ թող ցրուեն քո թշնամիները, թող փախչեն բոլոր նրանք, ովքեր ատում են քեզ: Եւ հանգստի ժամանակ ասաց. Դարձի՛ր, Տէ՛ր, հազարավոր բիւրավորների մօտ Իսրայէլում: Եւ ամպը հովանի էր նրանց վրայ օրերուն, երբ նրանք բանակից դուրս էին գալիս:

11

Եւ ժողովուրդը չար տրտնջում էր Տիրոջ առաջ, եւ Տէրը լսեց, եւ բարկությամբ բարկացավ, եւ Տիրոջից կրակ վառվեց նրանց մեջ, եւ կերավ բանակատեղիի մի մասը: Եւ ժողովուրդը աղաղակեց Մովսէսին, եւ Մովսէսը աղօթեց Տիրոջը, եւ կրակը դադարեց: Եւ կոչուեցաւ այն տեղի անունը Այրում, որովհետեւ նրանց մէջ բորբոքուեցաւ Տիրոջ կողմից: Եւ խառնուած ժողովուրդը, որ նրանց մէջ էր, ցանկութեամբ ցանկացաւ, եւ նստած լացին նաեւ Իսրայէլի որդիքը, եւ ասացին. Ո՞վ մեզ միս կերակրեսցէ: Մենք հիշեցինք այն ձկները, որոնք անվճար ուտում էինք Եգիպտոսում, նաև վարունգները, սեխերը, պրասաները, սոխերը եւ սխտորը: Հիմա բայց մեր հոգին ամբողջովին չորացած է, ոչինչ, բացի մանանայից մեր աչքերի առջև: Իսկ մա□□ան կորիանդրի սերմի նման է, և նրա տեսքը բյուրեղի տեսք ունի: Եւ ժողովուրդը անցնում էր, եւ հավաքում էին, եւ աղում էին այն ջրաղացում, եւ տրորում էին □□□□ում, եւ եփում էին այն կաթսայում, եւ անում էին այն կարկանդակներ, եւ նրա համը նման էր կարկանդակի համին ձեթից: Եւ երբ ցօղը գիշերվա իջնում էր բանակատեղու վրա, մանանան իջնում էր դրա վրա:

Եւ Մովսէս լսեց նրանց լացը ըստ իրենց ցեղերի, իւրաքանչյուրը իր դռան վրայ, եւ Տէրը բարկացաւ մեծ բարկութեամբ, եւ Մովսէսի առաջ չար էր: Եւ ասաց Մովսէս Տիրոջ. ինչո՞ւ չարչարեցիր քո ծառային, եւ ինչո՞ւ շնորհք չգտայ քո առաջ, որ այս ժողովուրդի խռովութիւնը դնես իմ վրայ: Չէ՞ ես արգանդում վերցրի ամբողջ այս ժողովուրդը, կամ ես ծնեցի նրանց, որ ասում ես ինձ՝ վերցրու նրան քո գիրկը, ինչպես դայակը կրում է կրծքով սնվողին, դեպի այն երկիրը, որ երդվեցիր նրանց հայրերին: Որտեղի՞ց ես միս տամ այս ամբողջ ժողովրդին, որովհետև նրանք լաց են լինում իմ

վրա՝ ասելով՝ տուր մեզ միս, որպեսզի ուտենք: Ես միայնակ չեմ կարող կրել այս ժողովրդին, որովհետև այս խոսքը ինձ համար շատ ծանր է: Եթե այսպես ես վարվում ինձ հետ, ապա սպանիր ինձ իսկույն, եթե ողորմություն եմ գտել քո առջև, որպեսզի չտեսնեմ իմ չարչարանքը:

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Հաւաքի՛ր ինձ համար եօթանասուն մարդ Իսրայէլի ծերերից, որոնց դու ինքդ գիտես, որ սրանք են ժողովրդի ծերերը եւ նոյնպէս դպիրները, եւ բե՛ր զնոսա վկայութեան խորանը, եւ նրանք կանգնեն այնտեղ քեզ հետ: Եւ կիջնեմ եւ խոսեմ այնտեղ քեզ հետ, եւ կվերցնեմ հոգուց, որ քեզ վրա է, եւ կդնեմ նրանց վրա, եւ նրանք կօգնեն քեզ հետ ժողովրդի բեռը կրելու մեջ, եւ դու միայնակ չես կրի այն: Եւ ժողովրդին կասես՝ սրբագործեցէ՛ք ձեզ մինչեւ վաղը, եւ կուտէք միս, որովհետեւ լացիք Տիրոջ առաջ՝ ասելով. Ո՞վ մեզ կկերակրէ միս, որովհետեւ լաւ էր մեզի Եգիպտոսում, եւ Տէրը ձեզի միս կու տայ ուտելու, եւ կուտէք միս: Ոչ մեկ օր կուտեք, ոչ երկու, ոչ հինգ օր, ոչ տասը օր, ոչ քսան օր, Մինչեւ ամսուայ օրեր կ’ուտէք, մինչեւ որ ելնէ ձեր ռընգերէն, եւ կ’ըլլայ ձեզի սրտխառնութիւն, որովհետեւ անհնազանդեցաք Տէրոջ, որ է ձեր մէջ, եւ լացիք նորա առաջ՝ ասելով. Ինչո՞ւ մեզ ելանել Եգիպտոսէն: Եւ ասաց Մովսէս. Վեց հարիւր հազար հետեւակ է ժողովուրդը, որոնց մէջ եմ ես, եւ դու ասացիր՝ միս պիտի տամ նրանց ուտելու, եւ նրանք պիտի ուտեն մէկ ամիս օրեր: Չէ՞ ոչխարներ եւ եզներ կը մորթուին նրանց համար, եւ կը բաւականացնեն նրանց, կամ ծովի բոլոր ձկները կը հաւաքուեն նրանց համար, եւ կը բաւականացնեն նրանց: Եվ Տէրը ասաց Մովսէսին. Մի՞թէ Տիրոջ ձեռքը բավարար չէ: Արդէն կիմանաս՝ իմ խօսքը քեզ կհասնի՞, թէ՞ ոչ:

Եւ Մովսէսը ելաւ եւ խօսեցաւ ժողովրդին Տիրոջ խօսքերը, եւ հաւաքեց յոթանասուն մարդ ժողովրդի ծերերից ու նրանց կանգնեցրեց վրանի շուրջը: Եւ Տէրը իջաւ ամպի մէջ եւ խօսեցաւ նրա հետ, եւ վերցրեց հոգիէն, որ նրա վրայ էր, եւ դրաւ յօթանասուն ծերերուն վրայ: Երբ հոգին հանգչեցաւ նրանց վրայ, նրանք մարգարէացան, բայց այլեւս չշարունակեցին: Եւ մնացին երկու մարդիկ բանակում, մեկի անունը Ելդադ էր, եւ երկրորդի անունը՝ Մովդադ, եւ հոգին հանգչեցաւ նրանց վրայ, եւ սրանք գրանցուածներից էին, եւ չեկան խորանը, եւ մարգարէացան բանակում: Եվ երիտասարդը վազելով հաղորդեց Մովսեսին ու ասաց. Եղդադն ու Մովդադը մարգարեանում են բանակում: Եւ պատասխանելով Յեսու Նաւեի որդին, որ կանգնած էր Մովսեսի մոտ, ընտրյալը, ասաց. Տէ՛ր իմ Մովսես, արգելի՛ր նրանց: Եւ ասաց Մովսէս նմա. Միթէ՞ ինձ համար ես նախանձում, եւ ո՛վ տայ, որ Տիրոջ ամբողջ ժողովուրդը մարգարէներ լինեն, երբ Տէրը տայ իր հոգին նրանց վրա: Եւ Մովսեսը գնաց ճամբար՝ ինքը եւ Իսրայելի ծերերը:

Եւ հոգի ելաւ Տիրոջ մօտից եւ լորամարգիներ բերեց ծովից, եւ դրանք գցեց բանակատեղիի վրայ՝ մի օրուայ ճանապարհ այս կողմից եւ մի օրուայ ճանապարհ այն կողմից, բանակատեղիի շուրջը, երկու կանգուն բարձրութեամբ երկրից: Եվ ելավ ժողովուրդը ամբողջ օրը, եւ ամբողջ գիշերը, եւ ամբողջ հաջորդ օրը, եւ հավաքեցին լորամարգին, ով քիչ հավաքեց՝ տասը չափ հավաքեց, եւ սառեցրին իրենց համար շուրջ բանակատեղիի: Միսը դեռ նրանց ատամների մեջ էր՝ նախքան պակասելը, և Տերը բարկացավ ժողովրդի վրա, և Տերը հարվածեց ժողովրդին շատ մեծ հարված: Եւ այն տեղի անունը կոչուեցաւ Ցանկութեան

գերեզմաններ, որովհետեւ այնտեղ թաղեցին ցանկութիւն ունեցող ժողովուրդը: Ցանկությունների դամբաններից ժողովուրդը հեռացավ դեպի Ասերովթ, և ժողովուրդը եղավ Ասերովթում:

12

Եւ Մարիամն ու Ահարոնը խոսեցին Մովսեսի դէմ Եթովպացի կնոջ պատճառով, որ Մովսես առել էր, որովհետեւ նա Եթովպացի կին էր առել: Եւ ասացին. Միթէ միայն Մովսէսի՞ն է խօսել Տէրը, չէ՞ որ մեզ էլ է խօսել: Եւ Տէրը լսեց: Եւ Մովսէս մարդը շատ հեզ էր բոլոր մարդկանցից, որոնք երկրի վրայ էին: Եւ Տէրն անմիջապես ասաց Մովսէսին եւ Ահարոնին եւ Մարիամին. Դուք երեքդ ելէք վկայութեան խորանը: Եվ երեքը ելան վկայության խորան, եւ Տէրը իջավ ամպի սյան մեջ ու կանգնեց վկայության խորանի դռան վրա, եւ կանչվեցին Ահարոնն ու Մարիամը, եւ երկուսն էլ ելան: Եւ ասաց նրանց. լսեցէք իմ խօսքերը, եթէ ձեր մարգարէն Տիրոջը դառնայ, տեսիլքի մէջ նրան ճանաչուեցայ, եւ քնի մէջ խօսեցայ նրան: Ոչ այսպես է իմ սպասավորը Մովսեսը, նա հավատարիմ է իմ ամբողջ տան մեջ, Բերանով բերան կխոսեմ նրա հետ, տեսքով, և ոչ հանելուկներով, և նա տեսավ Տիրոջ փառքը, և ինչո՞ւ չվախեցաք խոսել իմ ծառայ Մովսեսի դեմ: Եւ բարկութիւն զայրացութեան Տեառն եղեւ ի վերայ նոցա, եւ գնաց: Եւ ամպը հեռացաւ վրանից, եւ ահա Մարիամը բորոտ էր ինչպէս ձիւնը, եւ Ահարոնը նայեց Մարիամին, եւ ահա նա բորոտ էր: Եւ Ահարոնն ասաց Մովսէսին. Աղաչում եմ, տէ՛ր, մեր վրայ մեղք մի՛ դիր, որովհետեւ անգիտութեամբ գործեցինք, երբ մեղանչեցինք: Չլինի ինչպես հավասար մահվան, ինչպես վիժում՝ ելնող

արգանդից մօր, եւ ուտէ կէսը մարմնոյ նորա: Եւ Մովսէսը աղաղակեց Տիրոջը՝ ասելով. Ո՛վ Աստված, կ՚աղաչեմ քեզ, բժշկի՛ր նրան: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Եթէ նրա հայրը թքելով թքած լիներ նրա դէմքին, չէ՞ր ամաչի եօթը օր: Թող առանձնացուի եօթը օր բանակատեղիից դուրս, եւ դրանից յետոյ թող մտնի:

Եւ Մարիամը յոթ օր առանձնացվեց ճամբարից դուրս, եւ ժողովուրդը չշարժվեց, մինչեւ որ Մարիամը մաքրվեց:

Եւ այնուհետեւ ժողովուրդը ելաւ Ասերովթից, եւ բանակ դրին Փարանի անապատում:

13

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով. Ուղարկի՛ր քեզ համար մարդիկ, Եւ թող լրտեսեն Քանանացւոց երկիրը, զոր ես տալիս եմ Իսրայէլի որդիներին ի ստացուած, մէկ այր ըստ ցեղի, ըստ նոցա հայրենի տոհմերի կ՚ուղարկես զնոսա, ամէնքը առաջնորդ ի նոցանէ:

Եւ Մովսէսն ուղարկեց զնոսա Փառանի անապատից Տիրոջ ձայնով, սոքա ամենքն էին արք առաջնորդք Իսրայէլի որդիներուն: Եւ այս են նրանց անունները՝ Ռուբենի ցեղից Սամուել՝ Զաքուրի որդին: Սիմեոնի ցեղից՝ Սափատ, Սուրիի որդին: Հուդայի ցեղից՝ Քաղեբ, Յեփոննեի որդին: Իսաքարի ցեղից՝ Իգալ, Հովսեփի որդին: Եփրեմի ցեղից՝ Հովսեա, Նավեի որդին: Բենիամինի ցեղից՝ Փալտի, Ռափուի որդին: Զաբուղոնի

ցեղից՝ Գուդիէլ՝ Սուդիի որդին: Մանասեի որդիների՝ Հովսեփի ցեղից, Գադդին՝ Սուսիի որդին: Դանի ցեղից՝ Ամիել, Գամալիի որդին: Ասերի ցեղից՝ Սաթուր, Միքայելի որդին: Նեփթաղիմի ցեղից՝ Նաբի, Սաբիի որդին: Գադի ցեղից՝ Գուդիել, Մաքիի որդին: Սրանք են այն մարդկանց անունները, որոնց Մովսեսը ուղարկեց երկիրը լրտեսելու, և Մովսեսը Նավեի որդի Հոսիային անվանեց Հիսուս:

Եւ Մովսէսը ուղարկեց նրանց Քանաան երկիրը լրտեսելու, եւ ասաց նրանց. Բարձրացէք այս անապատով, եւ կը բարձրանաք լեռը: Եւ դուք կտեսնեք, թե ինչպիսին է երկիրը, եւ ժողովուրդը, որ բնակվում է նրա վրա, թե արդյոք ուժեղ է, թե՞ տկար, թե՞ քիչ են, թե՞ շատ: Եւ ո՞րն է այն երկիրը, որի վրա սրանք բնակվում են, բարի՞ է, թե՞ չար, եւ որո՞նք են այն քաղաքները, որոնցում սրանք բնակվում են, արդյոք պարսպապատ բերդերում են, թե՞ անպարսպ տեղերում: Եւ ինչպիսի՞ն է երկիրը, պարարտ թե անպտուղ, կան արդյոք դրանում ծառեր, թե ոչ, եւ համբերելով կառնեք երկրի պտուղներից: Եւ օրերը գարնան օրեր էին, խաղողի հասունացման սկիզբը:

Եւ բարձրացած՝ հետախուզեցին երկիրը Սին անապատից մինչեւ Ռոոբ, Այմաթ մտնելիս: Եւ բարձրացան անապատով, եւ գնացին մինչեւ Քեբրոն, եւ այնտեղ էին Աքիման, Սեսսի եւ Թելամի՝ Ենաքի սերունդները, եւ Քեբրոնը յոթ տարի առաջ էր շինված Եգիպտոսի Տանիսից: Եւ եկան մինչեւ խաղողի խուրձի հովիտը, եւ լրտեսեցին այն, եւ անտեղից կտրեցին ճիւղ եւ մի խաղողի խուրձ նրա վրայ, եւ բարձրացրին այն լծակների վրայ, եւ նռներից, եւ թզերից: Եւ այն տեղը նրանք անվանեցին Խաղողի խուրձի ձոր՝ այն խաղողի

խուրձի պատճառով, որը Իսրայելի որդիները կտրել էին այնտեղից: Եւ դարձան այնտեղից՝ հետախուզելով երկիրը քառասուն օր անց:

Եւ գնացած եկան դէպի Մովսէս եւ Ահարոն եւ դէպի ամբողջ ժողովուրդը Իսրայէլի որդիների՝ Փառանի անապատ, Կադէս, եւ պատասխանեցին նրանց խօսքը եւ ամբողջ ժողովուրդին, եւ ցոյց տուին երկրի պտուղը: Եւ պատմեցին նրան ու ասացին. Եկանք այն երկիրը, ուր ուղարկեցիր մեզ, երկիր, որ հոսում է կաթով ու մեղրով, եւ այս է նրա պտուղը: Բայց համարձակ է այն ազգը, որ բնակվում է նրա վրա, և քաղաքները ամրացված, պարսպապատ, շատ մեծ են, և Ենաքի սերունդը տեսել ենք այնտեղ: Եւ Ամաղէկը բնակվում է երկրում դէպի Հարավ, եւ Քետացին, եւ Եւացին, եւ Յեբուսացին, եւ Ամոռացին բնակվում են լեռնային շրջանում, եւ Քանանացին բնակվում է ծովի մօտ եւ Յորդանան գետի մօտ: Եւ Քաղեբը լռեցրեց ժողովրդին Մովսէսի առաջ եւ ասաց նրան. Ո՛չ, այլ ելնելով կելնենք եւ կժառանգենք զայն, որովհետեւ հզօր ենք, կկարողանանք նրանց դէմ: Եւ մարդիկը, որոնք ելան նրա հետ միասին, ասացին. Մենք չենք ելնում, որովհետեւ չենք կարող ելնել այդ ազգի դէմ, քանի որ նա մեզնից ավելի ուժեղ է: Եւ նրանք զարմանք բերեցին այն երկրի մասին, որը լրտեսել էին, Իսրայելի որդիների մոտ՝ ասելով. Այն երկիրը, որով անցանք մենք այն լրտեսելու համար, երկիր է, որ ուտում է իր վրա բնակվողներին, եւ ամբողջ ժողովուրդը, որին տեսանք մենք նրա մեջ, մեծ չափի մարդիկ են: Եւ այնտեղ մենք տեսել ենք հսկաներին, եւ մենք նրանց առջեւ էինք ինչպես մարախներ, բայց նաեւ այսպես էինք մենք նրանց առջեւ:

14

Եւ ամբողջ ժողովը ձայն բարձրացրեց, եւ ժողովուրդը լաց եղավ ամբողջ այն գիշերը: Եւ Իսրայելի բոլոր որդիները տրտնջում էին Մովսեսի եւ Ահարոնի վրա, եւ ամբողջ ժողովը ասաց նրանց. Երանի՛ թե մեռած լինեինք Եգիպտոսի երկրում, կամ այս անապատում, եթե մեռած լինեինք, եւ ինչո՞ւ Տէրը մեզ մտցնում է այս երկիրը՝ ընկնելու պատերազմում. մեր կանայք եւ երեխաները կլինեն աւարի մատնված, հիմա ուրեմն ավելի լավ է վերադառնալ Եգիպտոս: Եւ ասացին մեկը մյուսին. Առաջնորդ նշանակենք եւ վերադառնանք Եգիպտոս: Եւ Մովսէսն ու Ահարոնը ընկան երեսի վրայ Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովի առաջ:

Հոշուա՝ Նունի որդին, եւ Քաղեբ՝ Յեփոննեի որդին, որոնք լրտեսել էին երկիրը, պատառեցին իրենց հանդերձները, Եւ ասացին Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովին՝ ասելով. Այն երկիրը, որ հետախուզեցինք, չափազանց բարի է: Եթե Տերը ընտրում է մեզ, կբերի մեզ այս երկիրը, և կտա այն մեզ, երկիր, որը հոսում է կաթով ու մեղրով: Բայց Տիրոջից ապստամբներ մի՛ եղեք, իսկ դուք մի՛ վախեցեք երկրի ժողովրդից, որովհետև նրանք ձեզ համար կերակուր են, քանի որ ժամանակը հեռացել է նրանցից, իսկ Տերը մեզ հետ է, մի՛ վախեցեք նրանցից:

Եւ ամբողջ ժողովուրդը ասաց քարկոծել զնոսա քարերով, եւ Տեառն փառքը երեւեցաւ ամպի մէջ վկայութեան խորանի վրայ բոլոր Իսրայէլի որդիներուն: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Մինչեւ ե՞րբ

այս ժողովուրդը զիս կը բարկացնէ, եւ մինչեւ ե՞րբ ինձ չեն հաւատար այն բոլոր նշանների վրայ, որոնք արեցի նրանց մէջ: Կհարվածեմ նրանց մահով եւ կոչնչացնեմ նրանց, եւ քեզ ու քո հոր տունը կդարձնեմ մեծ ազգ, շատ ավելի մեծ, քան սա: Եւ ասաց Մովսէս Տիրոջը, եւ Եգիպտոսը կը լսէ, որ դու քո ուժով բերեցիր վեր այս ժողովուրդը նրանցից: Բայց բոլոր բնակիչները այս երկրի լսել են, որ դու Տեր ես այս ժողովրդի մեջ, որ աչքից աչք տեսնվում ես, Տե՛ր, և քո ամպը կանգնած է նրանց վրա, և ամպի սյան մեջ դու գնում ես նրանց առաջից ցերեկը, իսկ կրակի սյան մեջ՝ գիշերը: Եւ դու կը ոչնչացնես այս ժողովուրդը ինչպես մեկ մարդ, եւ այն ազգերը, որոնք լսել են քո անունը, կասեն՝ Քանի որ Տէրը չկարողացավ այս ժողովուրդը ներմուծել այն երկիրը, որ երդվեց նրանց, ընկճեց նրանց անապատում: Եւ այժմ թող բարձրանա ուժը քո, Տէ՛ր, այնպէս ինչպէս ասացիր՝ ասելով, Տէրը համբերատար է եւ առատ ողորմութեամբ, եւ ճշմարիտ, վերացնում է անօրէնութիւնները եւ անիրաւութիւնները եւ մեղքերը, եւ մաքրութեամբ չի մաքրի մեղաւորին, հատուցանում է հայրերի մեղքերը որդիների վրայ մինչեւ երրորդ եւ չորրորդ սերունդները: Թող տար մեղքը այս ժողովրդին ըստ քո մեծ ողորմության, ինչպես շնորհալի եղար նրանց Եգիպտոսից մինչև հիմա:

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Ողորմած եմ նրանց ըստ քո խօսքի: Բայց ես ապրում եմ, և ապրում է իմ անունը, և Տիրոջ փառքը կլցնի ամբողջ երկիրը: Որ բոլոր այն մարդիկը, որոնք տեսան իմ փառքը եւ այն նշանները, որոնք ես արեցի Եգիպտոսում եւ անապատում, եւ փորձեցին զիս տասներորդ անգամ, եւ չլսեցին իմ ձայնին, Իրոք նրանք չեն տեսնի այն երկիրը, որ երդվեցի

նրանց հայրերին, այլ միայն նրանց զավակները, որոնք այստեղ ինձ հետ են, որքան որ չգիտեն բարին ու չարը, ամեն մի երիտասարդ անփորձ, նրանց կտամ այդ երկիրը, բայց բոլոր նրանք, որ բարկացրին ինձ, չեն տեսնի այն: Բայց իմ ծառան Քաղեբը, որովհետև այլ հոգի կա նրա մեջ եւ հետեւեց ինձ, ես կբերեմ նրան այն երկիրը ուր նա մտավ, եւ նրա սերմը կժառանգի այն: Բայց Ամաղեկը և Քանանացին բնակվում են ձորում, վաղը դարձեք ետ և դուք ուղևորվեք դեպի անապատ, Կարմիր ծովի ճանապարհով:

Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին ու Ահարոնին՝ ասելով. Մինչև ե՞րբ այս չար ժողովը, որ իրենք տրտնջում են իմ առաջ. այս Իսրայելի որդիների տրտնջումը, որ տրտնջեցին ձեր մասին, լսել եմ: Ասացի նրանց. Ապրում եմ ես, ասում է Տերը, արդարև, ինչպես խոսել եք իմ ականջներում, այդպես կանեմ ձեզ: Այս անապատում կընկնեն ձեր անդամները, և ձեր ամբողջ զննված զորքը, և ձեր հաշվվածները քսան տարեկանից և բարձր, բոլոր նրանք, ովքեր տրտնջացին իմ դեմ, Եթե դուք կմտնեք այն երկիրը, որի վրա ես ձգեցի իմ ձեռքը՝ ձեզ բնակեցնելու համար նրա վրա, բայց միայն Քաղեբը՝ Յեփոննեի որդին, և Յեսուն՝ Նաւեի որդին: Եւ մանուկները, որոնց մասին դուք ասացիք, որ յափշտակութեան մեջ կլինեն, ես կբերեմ նրանց այդ երկիրը, եւ նրանք կժառանգեն այն երկիրը, որից դուք հեռացաք: Եւ ձեր անդամները կընկնեն այս անապատում: Իսկ ձեր որդիները քառասուն տարի անապատում թափառական կլինեն եւ կկրեն ձեր պոռնկության պատիժը, մինչեւ որ ձեր անդամները սպառվեն անապատում: Ըստ օրերի թվի, որքան հետախուզեցիք երկիրը՝ քառասուն օր, օրը մեկ տարվա համար, կը կրեք ձեր մեղքերը քառասուն տարի,

եւ կը ճանաչեք իմ զայրույթի բարկությունը: Ես՝ Տէրս, խոսեցի. իսկապէս այսպէս կանեմ այս չար ժողովին, որ հավաքվել է իմ դէմ. այս անապատում նրանք կսպառվեն եւ այնտեղ կմեռնեն:

Եւ այն մարդիկը, որոնց Մովսեսը ուղարկել էր լրտեսելու երկիրը, եկան եւ տրտնջացին դրա դեմ ժողովի առաջ՝ բերելով չար խոսքեր երկրի մասին, ԵՒ մեռան այն մարդիկ, որոնք չար խոսեցին երկրի մասին, Տիրոջ առաջ հարվածով: Եվ Հիսուս՝ Նաւեի որդին, եւ Քաղեբ՝ Յեփոննեի որդին, ապրեցին այն մարդկանցից, որոնք գնացել էին լրտեսելու երկիրը: Եւ Մովսեսը խոսեց այս խոսքերը Իսրայելի բոլոր որդիների հետ, եւ ժողովուրդը շատ սգաց:

Եւ վաղ առաւօտ վեր կենալով՝ նրանք բարձրացան լերան գագաթը՝ ասելով. Ահա մենք կը բարձրանանք այն տեղը, որ ասաց Տէրը, որովհետեւ մեղանչեցինք: Եւ ասաց Մովսէս. Ինչո՞ւ դուք անցանում էք Տիրոջ խոսքը: Դա ձեզ համար բարեյաջող չի լինի: Մի՛ բարձրանաք, որովհետև Տերը ձեզ հետ չէ, եւ կընկնիք ձեր թշնամիների առաջ: Որովհետև Ամաղեկը և Քանանացին այնտեղ են ձեր առաջ, և դուք կընկնեք սրով, քանի որ դարձաք անհնազանդելով Տիրոջը, և Տերը ձեզ հետ չի լինի: Եւ ստիպելով բռնությամբ, նրանք բարձրացան լերան գագաթը, իսկ Տիրոջ ուխտի տապանակը եւ Մովսեսը չշարժվեցին բանակատեղուց: Եւ իջաւ Ամաղէկը եւ Քանանացին, որ բնակում էր այն լերան վրա, եւ նրանց ետ դարձրին, եւ կոտորեցին նրանց մինչեւ Հերման, եւ վերադարձան բանակատեղի:

15

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին՝ ասելով. Խօսի՛ր Իսրայէլի որդիներին, Եւ կ՚ասես նրանց, երբ մտնէք ձեր բնակութեան երկիրը, որ ես կու տամ ձեզ, Եվ կատարես ողջակեզներ Տիրոջը՝ ողջակիզում կամ զոհ, մեծացնելու համար ուխտ, կամ ըստ կամավորի, կամ ձեր տոներում դնելու համար անուշահոտության հոտ Տիրոջը, եթե արջառներից կամ ոչխարներից: Եւ մատուցողը կբերէ իր ընծան Տեառն, բարակ ալիւրի զոհ՝ եփայի տասներորդ մասը՝ խառնուած ձէթով՝ հինի չորրորդ մասով: Եւ գինին խմելի ընծայի համար՝ հինի չորրորդ մասը, կը կատարէք ողջակիզման վրայ, կամ զոհի վրայ, մեկ գառին համար կը կատարես այնքան, ընծայ անուշահոտ հոտի Տիրոջը: Եւ խոյի համար, երբ դուք նրան ողջակեզ կամ զոհ մատուցէք, կը պատրաստես զոհ՝ երկու տասներորդ ընտիր ալիւր, իւղով խառնուած, երրորդ մասը հինով: Եւ գինի՝ խմելի ընծայի համար, հինի երրորդ մասը պիտի բերէք անուշահոտ բուրմունք Տիրոջը:

Եթե բայց դուք արջառներից ողջակէզ կամ զոհ մատուցանէք՝ ուխտ մեծացնելու համար, կամ փրկութեան զոհ Տեառն, Եւ նա պիտի բերէ հորթի վրայ զոհ՝ բարակ ալիւրի երեք տասներորդ, խառնուած ձէթով, կէս հինը: Եւ գինի խմելի ընծայի համար՝ կես հինը, ընծայ անուշահոտ հոտի Տեառն:

Այսպես պիտի ընես մեկ հորթին, կամ մեկ խոյին, կամ մեկ գառին՝ ոչխարներից կամ այծերից: Ըստ թվի, որքան որ դուք անեք, այնպես կանեք մեկին՝ ըստ նրանց թվի:

Ամեն բնիկը այսպես կանի՝ այսպիսի ընծաներ մատուցանելու անուշահոտ բուրմունք Տիրոջը: Եթե եկվոր ձեր մեջ ավելանա ձեր երկրում, կամ ով որ լինի ձեր մեջ ձեր սերունդներում, և կատարի ընծայաբերում անուշահոտ հոտով Տիրոջը, ինչպես դուք եք կատարում, այնպես էլ ժողովուրդը կատարի Տիրոջը:

Մեկ օրենք կլինի ձեզ և ձեր մեջ բնակվող եկվորներին, հավիտենական օրենք ձեր սերունդների համար. ինչպես դուք, այնպես էլ եկվորը կլինի Տիրոջ առաջ: Օրենք մեկ կլինի և իրավունք մեկ կլինի ձեզ համար և օտարականի համար, որ բնակվում է ձեր մեջ:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիների հետ և կասես նրանց. երբ դուք մտնեք այն երկիրը, ուր ես ձեզ այնտեղ եմ բերում, Եւ կլինի, երբ դուք ուտէք երկրի հացերից, կառանձնացնէք նուէր Տիրոջը՝ ձեր խմորի սկիզբը: Հացը կը զատէք որպէս ընծայ, ինչպէս ընծան կալէն է, այսպէս կը հանէք զայն: Ձեր խմորի առաջին բերքը կտաք Տիրոջը որպես ընծա ձեր սերունդներում:

Երբ դուք անցնեք և չկատարեք այդ բոլոր պատվիրանները, որոնք Տերը խոսեց Մովսեսին, Ինչպես հրամայեց Տէրը ձեզ Մովսէսի ձեռքով, այն օրից, երբ հրամայեց Տէրը ձեզ, եւ դրանից անդին՝ ձեր սերունդներում, Եւ կլինի, եթե ժողովրդեան աչաց առաջից դառնա անկամաբար, եւ ամբողջ ժողովրդեանը կանի զուարակ մի արջառոցից անբիծ ի ողջակէզ, ի հոտ անուշից Տեառն, եւ զոհ սորա եւ նուիրակ նորա ըստ կարգին, եւ նոխազ մի այծեաց ից վասն մեղաց: Եւ քահանան քաւութիւն կը տայ ամբողջ

ժողովրդեան՝ Իսրայէլի որդիներուն համար, եւ անոնց թողութիւն կը տրուի, որովհետեւ անկամ է, եւ իրենք բերին իրենց ընծան՝ ընծայ Տէրոջը՝ իրենց մեղքերուն համար Տէրոջը առջեւ, իրենց անկամ մեղքերուն համար: Եւ կներուի ամբողջ ժողովրդին Իսրայէլի որդիների եւ օտարականին, որ բնակւում է ձեր մէջ, քանզի ամբողջ ժողովրդին անկամայ է:

Եթե մեկ հոգի ակամա մեղանչի, նա մեղքի համար մեկ տարեկան այծ կբերի: Եւ քահանան քաւութիւն կը տայ անմիտ մեղանչած հոգւոյն համար, որ անմիտ մեղանչեց Տիրոջ առաջ, քաւութիւն տալու համար նրա վասն: Բնիկի համար Իսրայելի որդիների մեջ եւ օտարականի համար, որ բնակվում է նրանց մեջ, մեկ օրենք կլինի նրանց համար, ով անկամ մեղք գործի:

Եւ այն հոգին, որ ամբարտավանությամբ գործում է՝ լինի բնիկներից, թե եկվորներից, Աստծուն զայրացնում է, այդ հոգին կոտորվելու է իր ժողովրդի միջից: Որովհետև Տիրոջ խոսքը արհամարհեց և նրա պատվիրանները ցրեց, ոչնչացվելով ոչնչացվելու է այն հոգին, մեղքը նրա ի՛ր մեջ է:

Եւ Իսրայելի որդիները անապատում էին, եւ գտան մի մարդ, որ փայտ էր հավաքում շաբաթ օրը: Եւ բերեցին նրան, որ գտել էին փայտ հավաքելիս շաբաթ օրը, Մովսէսի եւ Ահարոնի մոտ, եւ Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովի մոտ: Եւ նրան բանտ դրեցին, քանի որ չէին որոշել, թե ինչ անեն նրա հետ: Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով. Մահով թող մահացվի այն մարդը, ամբողջ ժողովը նրան քարկոծեցէք քարերով: Եւ ամբողջ ժողովուրդը հանեց նրան բանակատեղիից դուրս, եւ ամբողջ ժողովուրդը

քարկոծեց նրան քարերով բանակատեղիից դուրս, ինչպես Տէրը հրամայել էր Մովսեսին:

Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին՝ ասելով, Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին և կասես նրանց, թող իրենց համար ծոպեր անեն իրենց հագուստների անկյուններին սերնդեսերունդ, և կապույտ թել կդնեք ծոպերի անկյուններին: Եւ կլինի ձեզ կցորդների մէջ, եւ կտեսնէք զայն, եւ կյիշէք Տիրոջ բոլոր պատուիրանները, եւ կընէք զայն, եւ չէք խոտորուի ձեր մտածումների ետեւից եւ աչքերի, որոնցով դուք պոռնկանաք նոցա ետեւից, որպէսզի յիշէք եւ ընէք իմ բոլոր պատուիրանները: Եւ սուրբ կլինեք ձեր Աստծուն: Ես Տէրն եմ՝ ձեր Աստվածը, որ հանեց ձեզ Եգիպտոսի երկրից, որպեսզի լինեմ ձեր Աստվածը: Ես եմ Տէրը՝ ձեր Աստվածը:

16

Եւ խոսեց Կորեն՝ Իսաարի որդին, Կաաթի որդին, Ղեւիի որդին, եւ Դաթանն ու Աբեյրոնը՝ Եղիաբի որդիները, եւ Աւնը՝ Փաղեթի որդին, Ռուբենի որդին: Եւ վեր ելան Մովսէսի առաջ, եւ Իսրայէլի որդիների մարդիկ՝ երկու հարիւր հիսուն, ժողովի առաջնորդներ, խորհրդի կանչուածներ եւ անուանի մարդիկ: Հավաքվեցին Մովսեսի եւ Ահարոնի դեմ եւ ասացին. Բավական է ձեզ, որովհետեւ ամբողջ ժողովը, բոլորը սուրբ են, եւ նրանց մեջ է Տերը, եւ ինչո՞ւ եք բարձրանում Տիրոջ ժողովի դեմ: Եվ Մովսեսը լսելով՝ ընկավ երեսի վրա: Եւ խոսեց Կորեի եւ նրա ամբողջ ժողովի հետ՝ ասելով. Աստված այցելել է եւ ճանաչել իր սեփականներին եւ սրբերին, եւ մերձեցրել է իր մօտ, եւ որոնց

ընտրել է իր համար՝ մերձեցրել է իր մօտ: Սա արեք, վերցրեք ձեզ համար խնկամաններ, Կորե և նրա ամբողջ ժողովուրդը, Եվ դրեք դրանց վրա կրակ, եւ դրեք դրանց վրա խունկ Տիրոջ առաջ վաղը, եւ կլինի այն մարդը, որին ընտրել է Տերը, սա սուրբ է, բավական թող լինի ձեզ, Ղեւիի որդիներ: Եւ Մովսէսն ասաց Կորէին. Լսեցէ՛ք ինձ, Ղեւիի որդիներ: Չէ՞ փոքր բան է սա ձեզ համար, որ Իսրայելի Աստվածը ձեզ բաժանեց Իսրայելի ժողովից եւ ձեզ մոտեցրեց իր մոտ՝ պաշտելու Տիրոջ վրանի պաշտամունքները եւ կանգնելու վրանի առաջ՝ ծառայելու նրանց: Եւ քեզ մոտեցրեց եւ քո բոլոր եղբայրներին՝ Ղեւիի որդիներին՝ քեզ հետ, եւ դուք նաեւ քահանայություն եք փնտրում: Այսպես դու եւ քո ամբողջ ժողովուրդը, որ հաւաքուած է Աստծու մօտ, եւ Ահարոնը ո՞վ է, որ դուք տրտնջում էք նրա դէմ:

Եւ Մովսէսը ուղարկեց կանչելու Դաթանին եւ Աբիրոնին՝ Եղիաբի որդիներին, եւ նրանք ասացին. Մենք չենք բարձրանում: Ո՞չ փոքր բան է այս, որ դու բերեցիր մեզ կաթով ու մեղրով հոսող երկիր՝ մեզ անապատում սպանելու համար, եւ դեռ մեր վրայ էլ իշխում ես: Իշխա՞ն ես, եւ դու մե՞զ բերեցիր երկիր մը՝ որ կաթ ու մեղր կը հոսէ, եւ մե՞զ տվեցիր դաշտերու ժառանգութիւն ու այգիներ: Այդ մարդոց աչքե՞րը կը հանէիր: Մենք չենք բարձրանար: Եւ Մովսէսը խիստ տրտմեցաւ եւ ասաց Տիրոջը. Մի՛ նայիր նոցա զոհին, ես նոցանցից ոչ մէկի ցանկալի բան չեմ առել եւ նոցանցից ոչ մէկին չեմ վնասել: Եւ ասաց Մովսէս Կորէին. Սրբագործի՛ր քո ժողովուրդը, եւ պատրաստ եղէք Տիրոջ առաջ՝ դու եւ Ահարոնը եւ նրանք՝ վաղը: Եւ վերցրէք իւրաքանչիւրդ ձեր խնկարկութիւնը, եւ դրէք դրանց վրայ խունկ, եւ մատուցէք Տիրոջ առաջ իւրաքանչիւրդ ձեր խնկարկութիւնը՝ յիսուն եւ երկու հարիւր

խնկարկութիւններ, եւ դու եւ Ահարոն՝ իւրաքանչիւրդ ձեր խնկարկութիւնը։

Եւ իւրաքանչյուրը վերցրեց իր խնկարկութիւնը, եւ դրանց վրա հուր դրեցին, եւ դրանց վրա խունկ դրեցին, եւ կանգնեցին վկայութեան խորանի դռների մոտ՝ Մովսէսը եւ Ահարոնը: Եւ Կորեն հավաքեց իր ամբողջ ժողովուրդը նրանց վրա՝ վկայութեան խորանի դռան մոտ, եւ Տիրոջ փառքը երեւաց ամբողջ ժողովրդին: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով: Բաժանվեք այս ժողովրդեանի միջից, եւ սպառեցից զնոսա միանգամայն: Եւ ընկան երեսի վրայ եւ ասացին. Աստուա՛ծ, հոգիների եւ ամենայն մարմնոյ Աստուա՛ծ, եթե մի մարդ մեղանչեց, արդյոք Տիրոջ բարկութիւնը ամբողջ ժողովրդի՞ վրայ է: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Խոսիր ժողովին՝ ասելով. Հեռացեք Կորեի ժողովի շուրջից։

Եվ Մովսեսը ելավ ու գնաց Դաթանի ու Աբիրոնի մոտ, եւ նրա հետ միասին գնացին Իսրայելի բոլոր ծերերը: Եւ խոսեց ժողովին՝ ասելով. Բաժանուեցէք այս կոշտ մարդկանց վրաններից, եւ մի՛ դիպչէք այն ամենին, ինչ որ նրանց է, որպէսզի չկորչէք նրանց բոլոր մեղքերի մէջ: Եւ հեռացան Կորեի վրանից շուրջբոլորը, իսկ Դաթանն ու Աբիրոնը ելան եւ կանգնեցին իրենց վրանների դռների մոտ՝ իրենց կանայքը, իրենց զավակներն ու իրենց ունեցվածքը:

Եւ ասաց Մովսէս. Այսով կիմանաք, որ Տէրն առաքեց զիս կատարելու այս բոլոր գործերը, եւ ոչ թէ ինձնից: Եթե սրանք մեռնելու են բոլոր մարդկանց մահվան պես, եթե նրանց

զննությունը լինելու է բոլոր մարդկանց զննության պես, ապա ոչ թե Տերն է ուղարկել ինձ: Բայց կամ տեսիլքի մեջ Տերը ցույց կտա, և երկիրը բացելով իր բերանը՝ կկլանի նրանց, և նրանց տները, և նրանց վրանները, և այն ամենը, ինչ նրանց է, և նրանք կենդանի կիջնեն դժոխք, և կիմանաք, որ այս մարդիկ բարկացրին Տիրոջը:

Ինչպես նա դադարեց խոսել այդ բոլոր խոսքերը, երկիրը պատռվեց նրանց ներքևում: Եւ բացուեցաւ երկիրը եւ կուլ տուաւ նրանց, եւ տները նրանց, եւ բոլոր մարդիկը, որոնք Կորէի հետ էին, եւ անասունները նրանց: Եւ իջան նրանք եւ ամէն ինչ, որ նրանց էր՝ ապրող, դէպի դժոխք, եւ հողը ծածկեց նրանց, եւ կորան ժողովրդեան միջից: Եւ ամբողջ Իսրայէլը, որ նրանց շուրջն էր, փախաւ նրանց ձայնից՝ ասելով. Գուցէ երկիրը մեզ էլ կլանի: Եվ հուր ելավ Տիրոջ մոտից եւ կերավ այն հիսուն եւ երկու հարյուր մարդկանց, որոնք մատուցում էին խունկը:

17

Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին, Եւ դէպի Եղիազար՝ Ահարոն քահանայի որդին, վերցրէք պղնձեղէն խնկամանները այրուածներուն միջէն, եւ այս օտար հուրը ցրուեցէք հոն, որովհետեւ սրբացան այս մեղաւորներուն խնկամանները իրենց հոգիներով: ԵՒ արա դրանք ծեծված թերթեր՝ զոհասեղանի ծածկույթ, որովհետև մատուցվեցին Տիրոջ առաջ և սրբացան, և եղան նշան Իսրայելի որդիներին: Եւ վերցրեց Եղիազարը՝ Ահարոն քահանայի որդին, պղնձե խնկամանները, որքան որ բերել էին այրված եղածները, եւ ավելացրին դրանք որպես ծածկույթ զոհասեղանին: Հիշատակ

Իսրայելի որդիներին, որպեսզի ոչ մի օտարազգի, որ Ահարոնի սերմից չէ, չմոտենա խունկ դնելու Տիրոջ առաջ, և չլինի ինչպես Կորեն և նրա ժողովը, ինչպես Տերը խոսեց Մովսեսի ձեռքով նրան:

Եւ Իսրայելի որդիները հաջորդ օրը գոգգուսեցին Մովսեսի եւ Ահարոնի դեմ՝ ասելով. Դուք սպանեցիք Տիրոջ ժողովուրդը: Եւ եղաւ, երբ ժողովուրդը հաւաքուեց Մովսէսի եւ Ահարոնի վրայ, եւ յարձակուեցան վկայութեան խորանի վրայ, եւ ամպը ծածկեց զայն, եւ երեւեցաւ Տիրոջ փառքը: Եւ Մովսէսն ու Ահարոնը մտան վկայութեան վրանի առաջ: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով Հեռացէք այս ժողովրդեան միջից, եւ սպառեցից զնոսա միանգամայն, եւ անկան իւրեանց երեսաց վերայ: Եւ ասաց Մովսէս Ահարոնին. Առ խնկարկութիւնը եւ դիր նրա վրայ հուր սեղանից, եւ ած նրա վրայ խունկ, եւ տար շուտով բանակ, եւ քաւութիւն արա նրանց համար, քանզի ելաւ բարկութիւն Տիրոջ դէմքից, սկսաւ կոտորել ժողովուրդը: Եւ Ահարոնը վերցրեց, ինչպես Մովսեսը խոսել էր նրան, եւ վազեց ժողովի մեջ, եւ արդեն սկսվել էր հարվածը ժողովրդի մեջ, եւ նա դրեց խունկը եւ քավություն արեց ժողովրդի համար: Եւ կանգնեց մեռելների եւ ապրողների միջեւ, եւ ժանտախտը դադարեց: Եւ մեռելները հարվածի ժամանակ եղան տասնչորս հազար յոթ հարյուր, բացի Կորեի պատճառով մեռածներից: Եւ Ահարոնը վերադարձաւ Մովսէսի մօտ՝ վկայութեան խորանի դռանը, եւ ժանտախտը դադարեցաւ:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու ասաց. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին և վերցրո՛ւ նրանցից գավազան, գավազան՝ ըստ հայրերի տների,

բոլոր նրանց իշխանների մոտից, ըստ նրանց հայրերի տների, տասներկու գավազան, և յուրաքանչյուրի անունը գրիր նրա գավազանի վրա: Եւ Ահարոնի անունը գրիր Ղեւիի ցուպի վրա, քանի որ մեկ ցուպ է ըստ իրենց հայրերի տան ցեղի՝ կտան: Եւ դու պիտի դնես զնոսա վկայութեան խորանի մէջ՝ վկայութեան դիմաց, ուր ես քեզ պիտի յայտնուիմ անդ: Եւ այն մարդը, որին ես ընտրեմ, նրա գավազանը կբողբոջի, եւ ես կհեռացնեմ ինձնից Իսրայելի որդիների տրտնջումը, որով նրանք տրտնջում են ձեր դեմ:

Եւ խոսեց Մովսես Իսրայելի որդիների հետ, եւ նրանց բոլոր իշխանները տվեցին նրան գավազան՝ մեկական գավազան իւրաքանչյուր իշխանի համար, ըստ իրենց հայրենի տների, տասներկու գավազան, եւ Ահարոնի գավազանը նրանց գավազանների մեջ էր: Եւ Մովսէսը դրեց գաւազանները Տիրոջ առաջ վկայութեան խորանում: Եւ եղաւ հաջորդ օրը, եւ Մովսես ու Ահարոն մտան վկայութեան խորանը, եւ ահա Ահարոնի գավազանը բուսաւ Ղեւիի տան համար, եւ բողբոջ հանեց, եւ ծաղիկներ ծաղկեցրեց, եւ ընկույզներ բուսցրեց: Եւ Մովսեսը Տիրոջ առջեւից բերեց բոլոր ձողերը Իսրայելի բոլոր որդիների մոտ, եւ նրանք տեսան եւ իւրաքանչյուրն իր ձողը վերցրեց:

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Դիր Ահարոնի գաւազանը վկայութիւնների առաջ՝ պահպանութեան համար, նշան անհնազանդ որդիներուն, եւ թող դադարի նոցա տրտունջը ինձմէ, եւ չմեռնին: Եվ Մովսեսն ու Ահարոնը արեցին, ինչպես Տերը հրամայել էր Մովսեսին, այնպես էլ արեցին: Եւ Իսրայէլի որդիները ասացին Մովսէսին՝ ասելով. Ահա մենք սպառուած ենք,

կորած ենք, ոչնչացուած ենք: Ամեն ոք, որ հպվում է Տիրոջ վրանին, մեռնում է. արդյոք մինչև վերջ պիտի մեռնենք մենք:

18

Եւ Տէրը ասաց Ահարոնին՝ ասելով. Դու եւ քո որդիները եւ քո հօր տունը կը կրէք սուրբ բաներուն մեղքերը, եւ դու եւ քո որդիները կը կրէք ձեր քահանայութեան մեղքերը: Եւ քո եղբայրներին՝ Ղեւիի ցեղին, քո հոր ժողովրդին, մոտեցրու քեզ, եւ թող միանան քեզ, եւ թող սպասավորեն քեզ, եւ դու եւ քո որդիները քեզ հետ՝ վկայության խորանի առաջ: Եւ նրանք կը պահպանեն քո պահպանութիւնները եւ վրանի պահպանութիւնները: Բայց սուրբ անօթներին եւ զոհասեղանին չեն մօտենայ, եւ ոչ սրանք եւ ոչ դուք չէք մեռնի: Եւ նրանք կմիանան քեզ, եւ կպահպանեն վկայության վրանի պահապանությունները՝ ըստ վրանի բոլոր պաշտամունքների, եւ օտարազգին չի մոտենա քեզ: Եւ դուք պիտի պահէք սրբութիւններուն պահապանութիւնները եւ զոհասեղանին պահապանութիւնները, եւ բարկութիւն չպիտի ըլլայ Իսրայէլի որդիներուն մէջ: Եւ ես վերցրել եմ ձեր եղբայրներին՝ Ղեւտացիներին, Իսրայէլի որդիներուն միջից, որպէս պարգեւ տրուած Տիրոջը, սպասաւորելու համար վկայութեան խորանին սպասաւորութիւնները: Եւ դու եւ քո որդիները քեզ հետ պահպանեք ձեր քահանայությունը ըստ զոհասեղանի ամենայն եղանակի եւ վարագույրի ներսի կողմի, եւ կատարեք պաշտամունքի պաշտամունքները՝ որպես ձեր քահանայության պարգեւ, եւ օտարազգին, որ մոտենում է, կմեռնի:

Եւ խոսեց Տէրը Ահարոնի հետ, եւ ահա ես տուել եմ ձեզ առաջնոցների պահպանութիւնը բոլոր սրբացեալներից, որ ինձ են տրուած Իսրայէլի որդիներից, քեզ տուել եմ զայն իբրեւ պարգեւ, եւ քո որդիներին քեզ հետ՝ յաւիտենական օրէնք: Եւ այս թող լինի ձեզ սրբացված սրբերի ընծաներից, նրանց բոլոր նվիրատվություններից եւ նրանց բոլոր զոհաբերություններից, եւ նրանց ամեն յանցանքից, եւ նրանց բոլոր մեղքերից, որքան որ վերադարձնում են ինձ բոլոր սրբերից, քեզ կլինի եւ քո որդիներին: Սրբերի սրբում կերեք դրանք, ամեն արական կուտի դրանք, դու եւ քո որդիները, սուրբ կլինի քեզ:

Եւ այս կլինի ձեզ նրանց նվերների առաջին պտուղները՝ Իսրայելի որդիների բոլոր ընծաներից: Քեզ տվել եմ դրանք եւ քո որդիներին ու քո դուստրերին քեզ հետ՝ որպես հավիտենական օրենք: Քո տանը ամեն մաքուր մարդ կուտի դրանք:

Ձիթայուղի ամեն առաջին բերքը, գինու ամեն առաջին բերքը, ալյուրի նրանց առաջին բերքը՝ որքան որ կտան Տիրոջը, քեզ եմ տվել դրանք: Առաջին բերքերը՝ բոլորը, որքան որ նոցա երկրում են, որքան որ բերեն Տեառն, քեզ կլինեն. ամեն մաքուր մարդ քո տանը կուտի զայնոսիկ:

Ամեն ինչ, որ նվիրված է Իսրայելի որդիների մեջ, քեզ կլինի: Եւ ամեն արգանդ բացող ամեն մարմնից, որքան որ մատուցանեն Տիրոջը՝ մարդուց մինչեւ անասուն, քեզ կլինի, բայց փրկագնով կփրկվեն մարդկանց անդրանիկները, եւ պիղծ անասունների անդրանիկները կփրկես: Եւ նրա փրկութիւնը ամսականից՝ գնահատումը հինգ սիկղ է, ըստ սրբազան սիկղի, որ քսան օբոլ է:

Բայց անդրանիկ□□□ների, անդրանիկ ոչխարների և անդրանիկ այծերի չպիտի փրկես, սուրբ են. նրանց արյունը պիտի հեղես զոհասեղանի վրա, իսկ ճարպը պիտի մատուցանես որպես ընծա անուշահոտության համար Տիրոջը:

Եւ մսեղը քոնը կլինի, ինչպես նաեւ ընծայաբերության կուրծքը, եւ աջ բազուկը քոնը կլինի: Սրբերի բոլոր ընծաները, որքան որ Իսրայելի որդիները Տիրոջը կառանձնացնեն, տվել եմ քեզ և քո որդիներին ու քո դուստրերին հետդ, որպես հավիտենական օրենք. հավիտենական աղի ուխտ է Տիրոջ առաջ քեզ և քո սերմանին հետդ:

Եւ խօսեցաւ Տէրն Ահարոնին. Նրանց երկրում չպիտի ժառանգես, եւ բաժին չպիտի ունենաս նրանց մէջ, որովհետեւ ես եմ քո բաժինը եւ քո ժառանգութիւնը Իսրայէլի որդիների մէջ:

Եւ Ղեւիի որդիներին, ահա, ես տվել եմ Իսրայելի մեջ ամեն տասանորդը ժառանգության համար՝ նրանց ծառայությունների փոխարեն, որքան որ նրանք ծառայում են ծառայություն վկայության վրանում: Եվ Իսրայելի որդիները այլևս չեն մոտենա վկայության վրանը՝ մահաբեր մեղք առնելու համար: Եւ Ղեւտացին ինքը պիտի պաշտի վկայութեան խորանի պաշտամունքը, եւ նրանք պիտի կրեն իրենց մեղքերը, յաւիտենական օրէնք իրենց սերունդների համար, եւ Իսրայէլի որդիների մէջ նրանք ժառանգութիւն չպիտի ժառանգեն: Որովհետև Իսրայելի որդիների տասանորդները, որքան էլ որ նրանք Տիրոջը առանձնացնեն որպես ընծա, տվել եմ Ղևտացիներին ժառանգության իրավունքով, այդ պատճառով

ասել եմ նրանց, որ Իսրայելի որդիների մեջ ժառանգություն չեն ստանա:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու ասաց. Եւ Ղեւտացիներին կը խօսիս եւ կ'ըսես նրանց. եթէ ընդունիք Իսրայէլի որդիներից տասանորդը, որ տուել եմ ձեզի նրանցից ժառանգութեամբ, ապա դուք կը հանէք դրանից ընծայ Տիրոջ՝ տասանորդ տասանորդից: Եվ ձեր նվիրաբերությունները կհամարվեն ձեզ որպես հացահատիկ կալից, եվ նվիրաբերություն հնձանից: Այսպես կը զատէք զանոնք եւ դուք բոլոր ընծայութիւններէն Տէրոջ, բոլոր ձեր տասանորդներէն, որչափ որ առնէք Իսրայէլի որդիներէն, եւ կու տաք անոնցմէ ընծայութիւն Տէրոջ՝ Ահարոն քահանային: Ձեր բոլոր պարգևներից կը զատեք ընծա Տիրոջը, կամ բոլոր առաջին բերքերից՝ սրբագործվածը նրանից: Եւ կ'ասես նրանց, երբ վերցնէք առաջին պտուղը դրանից, ապա կը համարուի Ղեւտացիներուն իբրեւ բերք կալից եւ իբրեւ բերք հնձանից: Եւ կերիք զայն ամենայն տեղ՝ դուք եւ ձեր տունք, քանզի այս վարձքն է ձեզ ձեր պաշտամունքների փոխարեն, որ խորանին մէջ են վկայութեան: Եւ ոչ պիտի ընդունիք դրանով մեղք, երբ հեռացնէք առաջինը նրանից, եւ Իսրայէլի որդիներուն սուրբերը ոչ պիտի պղծէք, որպէսզի չմեռնիք:

19

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով Այս է օրենքի տարբերությունը, որքան հրամայեց Տերը՝ ասելով. Խոսիր Իսրայելի որդիներին, և թող վերցնեն քեզ մոտ կարմիր անբիծ

երինջ, որը բիծ չունի իր մեջ, և որի վրա լուծ չի դրվել: Եւ կտաս զնա Եղիազար քահանային, եւ հանցեն զնա արտաքս բանակից մաքուր տեղ մը, եւ սպանցեն զնա անոր առջեւ: Եւ Եղիազարը կառնի նրա արյունից եւ կցանի վկայության խորանի դիմաց նրա արյունից եօթն անգամ: Եւ կայրեցնեն զնա առաջի նորա, եւ զմորթն ու զմիսն նորա, եւ զարիւնն նորա հանդերձ աղբիւ նորա այրեսցի: Եւ քահանան կառնի մայրիկի փայտ եւ զոպա եւ կարմիր, եւ կընկեն երինջի այրման մէջը:

Եւ քահանան պիտի լուայ իր հանդերձները, եւ պիտի լուացնի իր մարմինը ջրով, եւ դրանից յետոյ պիտի մտնի բանակատեղի, եւ քահանան անմաքուր պիտի լինի մինչեւ երեկոյ: Եւ այն որ այրում է զայն՝ պիտի լուանայ իր հանդերձները, եւ պիտի լուանայ իր մարմինը, եւ անմաքուր պիտի լինի մինչեւ երեկոյ: Եւ մաքուր մարդ մը կհավաքէ հորթին մոխիրը եւ կդնէ բանակէն դուրս մաքուր տեղ մը, եւ Իսրայէլի որդիներուն ժողովուրդին համար պահպանութեան մէջ պիտի ըլլայ. ցանման ջուրը սրբութիւն է: Եւ ով որ հավաքում է երինջի մոխիրը՝ պիտի լվանա իր հանդերձները, եւ անմաքուր պիտի լինի մինչեւ երեկո, եւ սա յաւիտենական օրէնք պիտի լինի Իսրայէլի որդիների եւ նրանց մէջ բնակուող եկուորների համար:

Ով որ դիպչում է մեռած մարդու հոգուն, անմաքուր կլինի յոթ օր: Սա կմաքրվի երրորդ օրը և յոթերորդ օրը, և մաքուր կլինի, բայց եթե չմաքրվի երրորդ օրը և յոթերորդ օրը, մաքուր չի լինի: Ամեն ոք, որ դիպչում է մեռած մարդու հոգուն, եթե մեռնի և չմաքրվի, Տիրոջ վրանը պղծել է, այդ հոգին կոտորվելու է Իսրայելից, որովհետև ցանման ջուրը չցանվեց նրա վրա, նա անմաքուր է,

դեռևս նրա անմաքրությունը նրա մեջ է: Եւ այս է օրենքը. եթե մարդ մեռնի տան մեջ, ամեն ոք որ մտնում է տունը, եւ այն ամենը որ կա տան մեջ, անմաքուր կլինի յոթ օր: Եվ ամեն բաց անոթ, որի վրա կապ կապված չէ, անմաքուր է: Եւ ամեն ով որ կը դիպչի դաշտի երեսին վրա վիրավորի կամ մեռելի կամ մարդկային ոսկորի կամ գերեզմանի, յոթ օր անմաքուր կը լինի:

Եւ անմաքուրի համար կառնեն այրված սրբագործության մոխրից, եւ դրա վրա կենդանի ջուր կհեղեն անոթի մեջ: Եւ կառնէ զոպա եւ կթաթխէ ի ջուրն մարդ մաքուր, եւ կցանէ ի վերայ տանն եւ ի վերայ անօթոցն եւ ի վերայ անձանցն, որքան իցեն անդ, եւ ի վերայ դիպածելոյն մարդկային ոսկորոյն, կամ վիրաւորելոյն, կամ մեռելոյն, կամ գերեզմանին: Եւ մաքուրը կցողի անմաքուրի վրա երրորդ օրը եւ յոթներորդ օրը, եւ կմաքրվի յոթներորդ օրը, եւ կլվա իր զգեստները, եւ կլողանա ջրով, եւ անմաքուր կլինի մինչեւ երեկո: Եւ մարդ, որ պղծվի եւ չմաքրվի, այն հոգին կոտորվի ժողովրդեան միջից, որովհետեւ Տիրոջ սուրբը պղծեց, քանի որ ցանման ջուրը նրա վրայ չցանվեց, անմաքուր է: Եւ կլինի ձեզ յաւիտենական օրինական, եւ ով ցանում է մաքրութեան ջուրը՝ կլուանայ իր հանդերձները, եւ ով դիպչում է մաքրութեան ջրին՝ անմաքուր կլինի մինչեւ երեկոյ: Եւ ամենայն ինչ, որին դիպչի անմաքուրը, անմաքուր կլինի, եւ այն հոգին, որ դիպչի, անմաքուր կլինի մինչեւ երեկոյ:

20

Եւ եկան Իսրայելի որդիները, ամբողջ ժողովը, Սին անապատ,

առաջին ամսում, եւ ժողովուրդը մնաց Կադէշում, եւ Մարիամը մեռավ այնտեղ, եւ թաղվեց այնտեղ: Եւ ջուր չկար ժողովուրդի համար, եւ հաւաքուեցան Մովսէսի ու Ահարոնի դէմ: Եւ ժողովուրդը բողոքեց Մովսէսին՝ ասելով. Երանի՛ մեռած լինէինք մեր եղբայրների կորստեան ժամանակ Տիրոջ առջեւ: Եւ ինչո՞ւ բերեցիք դուք Տիրոջ ժողովը այս անապատ՝ սպանելու մեզ եւ մեր անասունները: Եւ ինչո՞ւ սա, բերել էք դուք մեզ Եգիպտոսից՝ գալու համար այս չար տեղը, տեղ, որ ոչ ցանվում է, ոչ թզեր կան, ոչ այգիներ, ոչ նռներ, ոչ էլ ջուր կա խմելու:

Եւ եկան Մովսէսն ու Ահարոնը ժողովրդի դիմացից վկայութեան խորանի դուռը, եւ ընկան երեսի վրայ, եւ Տիրոջ փառքը երեւաց նրանց: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու ասաց. Առ՛ քո ձողը և հավաքի՛ր ժողովը՝ դու և քո եղբայր Ահարոնը, ապա խոսեցե՛ք ժայռին նրանց առաջ, և նա կտա իր ջրերը, և դուք կհանեք նրանց համար ջուր ժայռից, և ջուր կտաք ժողովին ու նրանց անասուններին: Եւ Մովսէսը վերցրեց գաւազանը Տիրոջ առջեւից, ինչպէս Տէրը հրամայել էր: Եւ հավաքեց Մովսէս եւ Ահարոն ժողովը ապառաժի առաջ եւ ասաց նրանց. Լսեցէ՛ք ինձ, անհնազանդնե՛ր, միթէ այս ապառաժից հանենք ձեզ ջուր: Եւ Մովսէսը բարձրացրեց իր ձեռքը, հարվածեց ժայռին գավազանով երկու անգամ, եւ շատ ջուր ելավ, եւ ժողովուրդը խմեց, եւ նրանց անասունները: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին եւ Ահարոնին, որ չհաւատացիք սրբել զիս Իսրայէլի որդիների առաջ, այս պատճառով դուք չէք մուծի այս ժողովը այն երկիրը, զոր տուել եմ նոցա: Սա Հակասության ջուրն է, որովհետև Իսրայելի որդիները նախատվեցին Տիրոջ առաջ, և նա սրբացավ նրանց մեջ:

Եւ Մովսէսը հրեշտակներ ուղարկեց Կադէսից Եդովմի թագաւորին՝ ասելով. այսպէս է ասում քո եղբայրը՝ Իսրայէլը. դու գիտես այն բոլոր չարչարանքները, որ մեզ են պատահել: Եւ մեր հայրերը իջան Եգիպտոս, եւ բնակվեցինք Եգիպտոսում երկար օրեր, եւ եգիպտացիները չարչարեցին մեզ եւ մեր հայրերին: Եւ մենք աղաղակեցինք Տիրոջը, եւ Տէրը լսեց մեր ձայնը, եւ հրեշտակ ուղարկելով՝ հանեց մեզ Եգիպտոսից, եւ հիմա մենք Կադէս քաղաքում ենք, քո սահմանների մի մասում: Կանցնենք քո երկրի միջով, չենք անցնի արտերի միջով, ոչ էլ այգիների միջով, ոչ էլ կխմենք ջուր քո հորից, թագավորական ճանապարհով կգնանք, չենք խոտորի ո՛չ աջ, ո՛չ ձախ, մինչև որ անցնենք քո սահմաններից: Եւ Եդոմն ասաց նրան. Դու չես անցնի իմ միջով, իսկ եթէ ոչ՝ պատերազմով կ'ելնեմ քո դէմ: Եւ Իսրայելի որդիները ասում են նրան. Լերան մոտով կանցնենք, եթե սակայն ես եւ իմ անասունները քո ջրից խմենք, կվճարենք քեզ, բայց դա ոչինչ է, լերան մոտով կանցնենք: Բայց նա ասաց. Չես անցնի իմ միջով: Եւ Եդովմը ելաւ նրան ընդառաջ ծանր ամբոխով եւ ուժեղ զինուած ձեռքով: Եւ Եդոմը չուզեց Իսրայելին թույլ տալ անցնել իր սահմաններով, եւ Իսրայելը շեղվեց նրանից: Եւ մեկնեցին Կադէսից, եւ եկան Իսրայէլի որդիները՝ ամբողջ ժողովը, Հոր լեռը:

Եւ ասաց Տէրն ընդ Մովսէսի եւ Ահարոնի Հոր լերան վրայ, Եդովմի երկրի սահմանների մօտ, ասելով Թող Ահարոնը միանա իր ժողովրդին, որովհետև դուք չեք մտնի այն երկիրը, որը տվել եմ Իսրայելի որդիներին, քանի որ բարկացրիք ինձ վիճաբանության ջրի մոտ: Առ Ահարոնին և Եղիազարին՝ նրա որդուն, և հանիր նրանց Հոր լեռը՝ ամբողջ ժողովրդի առաջ: Եւ հանիր Ահարոնի հանդերձը, եւ զգեցրու Եղիազարին՝ նրա որդուն, եւ Ահարոնը,

յաւելուելով, թող մեռնի այնտեղ: Եւ արար Մովսէս ըստ հրամայեաց Տէր նմա, եւ ելեւեց զնա ի Հոր լեառն առաջի ամենայն ժողովրդեանն: Եւ հանեց Ահարոնի հանդերձները, եւ զգեցրեց դրանք Եղիազարին՝ նրա որդուն, եւ Ահարոն մեռաւ լերան գագաթին վրայ, եւ Մովսէսն ու Եղիազարը իջան լեռնից: Եւ տեսաւ ամենայն ժողովուրդը, թէ մեռաւ Ահարոնը, եւ լացին Ահարոնի համար երեսուն օր ամենայն տունը Իսրայէլի:

21

Եւ լսեց քանանացի թագավոր Արադը, որ բնակում էր անապատում, որ Իսրայելը եկավ Աթարեինի ճանապարհով, եւ պատերազմեց Իսրայելի դեմ, եւ նրանցից գերիներ վերցրեց: Եւ Իսրայէլը ուխտ արեց Տիրոջը եւ ասաց. Եթէ այս ժողովուրդը իմ ձեռքը մատնես, ես բոլորովին կը ոչնչացնեմ նրան եւ նրա քաղաքները: Եւ Տէրը լսեց Իսրայելի ձայնը, եւ մատնեց քանանացուն նրա ձեռքը, եւ նզովեց նրան եւ նրա քաղաքները, եւ կոչեցին այն տեղի անունը Նզով:

Եւ մեկնելով Հոր լեռից՝ կարմիր ծովի ճանապարհով, շրջապատեցին Եդոմի երկիրը, եւ ժողովուրդը վհատվեց ճանապարհին: Եւ ժողովուրդը խոսեց Աստծո դէմ եւ Մովսէսի դէմ՝ ասելով. Ինչո՞ւ այս. դուրս հանեցիր մեզ Եգիպտոսից՝ անապատում սպանելու համար. որովհետեւ հաց չկայ, ոչ էլ ջուր, իսկ մեր հոգին զզուեց այս անարժան հացից: Եւ Տէրը ուղարկեց ժողովրդի վրա մահացու օձեր, եւ նրանք խայթեցին ժողովրդին, եւ Իսրայէլի որդիներից շատ ժողովուրդ մեռավ: Եւ երբ

ժողովուրդը եկաւ Մովսէսի մօտ, ասացին. Մեղանչեցինք, որովհետեւ խօսեցինք Տիրոջ դէմ եւ քո դէմ, ուրեմն աղօթիր Տիրոջը, եւ թող վերացնէ մեզնից օձը: Եւ Մովսեսը աղոթեց Տիրոջը ժողովրդի համար, եւ Տէրը ասաց Մովսեսին. Արա քեզ համար օձ եւ դիր այն նշանի վրա, եւ եթե օձը կծի մարդուն, ամեն ով որ կծված է, տեսնելով այն՝ կապրի: Եւ Մովսէսը պղնձէ օձ շինեց եւ զայն նշանի վրայ կանգնեցրեց, եւ երբ օձը մարդու խայթում էր եւ նա պղնձէ օձին նայում էր, ապրում էր:

Եւ մեկնեցին Իսրայելի որդիները եւ բանակ դրին Ովովթում: Եւ վերջացնելով Ովովթից եւ բանակեցան Աքաղգայում, այն կողմից անապատում, որ է Մովաբի դիմաց՝ արեւելքի կողմում: Եւ այնտեղից մեկնեցին ու բանակ դրին Զարեդ ձորում: Եւ այնտեղից ելնելով՝ բանակեցան Առնոնի միւս կողմում, անապատում, որ ելնում է Ամոռայեցիների սահմաններից, քանզի Առնոնը Մովաբի սահմանն է՝ Մովաբի եւ Ամոռայեցիների միջեւ: Այս պատճառով ասվում է գրքում. Տիրոջ պատերազմը բոցավառեց Զահաբը և Առնոնի հեղեղատները: Եւ հեղեղատները նշանակեց բնակեցնելու համար Էրում, եւ այն կցված է Մովաբի սահմաններին:

Եւ այնտեղից այս հորը, որի մասին Տէրը ասաց Մովսէսին. Հաւաքիր ժողովուրդը, եւ ես նրանց ջուր կտամ խմելու: Այնժամ Իսրայելը երգեց այս երգը ջրհորի վրա. Սկսեցէք նրան ջրհոր: Փորեցին զայն իշխանքը, քանդեցին զայն ազգերի թագավորները իրենց թագավորության մեջ, իրենց տիրելու ժամանակ: Եւ ջրհորից դէպի Մանթանաէին, եւ Մանթանաէինից դէպի Նաալիէլ, եւ Նաալիէլից դէպի Բամովթ, եւ Բամովթից դէպի Յանին, որ

գտնւում է Մովաբի դաշտում, հատուածեալ լերան գագաթից, որը նայում է դէպի անապատ:

Եւ Մովսէսը ծերերը ուղարկեց Ամորհացիների թագաւոր Սեհոնի մօտ խաղաղ խօսքերով՝ ասելով, Մենք կանցնենք քո երկրի միջով, ճանապարհով կգնանք, չենք շեղվի ոչ դաշտ, ոչ այգի: Ոչ կըխմենք ջուր քո ջրհորից, արքունական ճանապարհով կերթանք, մինչեւ որ անցնինք քո սահմանները: Եւ Սեհոնը չտվեց Իսրայելին անցնել իր սահմաններով, եւ Սեհոնը հավաքեց իր ամբողջ ժողովուրդը, եւ ելավ պատերազմելու Իսրայելի դեմ անապատում, եւ եկավ Յասսա, եւ շարվեց պատերազմի Իսրայելի դեմ: Եւ Իսրայելը հարուածեց նրան սրի սպանությամբ եւ տիրացավ նրա երկրին՝ Առնոնից մինչեւ Յաբոկ, մինչեւ Ամոնի որդիների երկիրը, որովհետեւ Յազերը Ամոնի որդիների սահմանն է: Եւ Իսրայէլը վերցրեց այդ բոլոր քաղաքները, եւ Իսրայէլը բնակուեց ամորհացիների բոլոր քաղաքներում, Եսեբոնում եւ դրան սահմանակից բոլոր քաղաքներում: Եսեբոնը Սեհոն թագավորի՝ Ամորրայեցիների քաղաքն է, և նա նախկինում պատերազմել է Մովաբի թագավորի դեմ, և վերցրել են նրա ամբողջ երկիրը Արոերից մինչև Առնոն: Այս պատճառով հանելուկներ խոսողները կասեն. Եկեք Հեսբոն, որպեսզի շինվի ու կառուցվի Սիհոնի քաղաքը: Որ հուր ելավ Հեսեբոնից, բոց՝ Սիհոնի քաղաքից, եւ կերաւ մինչեւ Մովաբ, եւ կուլ տվաւ Առնոնի սիւները: Վայ քեզ, Մովաբ, կորար, ով Քամոշի ժողովուրդ. նրանց որդիները տրվեցին փրկվելու համար, իսկ նրանց դուստրերը՝ գերի ամորհացիների թագավոր Սիհոնին: Եւ սերմն նոցա կորիցէ Եսեբոնից մինչեւ Դայիբոն, եւ կանայք դեռ առաւել բորբոքեցին հուր Մովաբի վրայ:

Բայց Իսրայելը բնակվեց Ամորհացիների բոլոր քաղաքներում: Եւ Մովսէսը ուղարկեց լրտեսելու Յազէրը, եւ նրանք գրաւեցին այն եւ նրա գիւղերը, եւ վռնդեցին այնտեղ բնակուող Ամորհացուն: Եւ վերադարձելով՝ բարձրացան Բասան տանող ճանապարհով, եւ Բասանի թագաւոր Ովգը ելաւ նրանց ընդառաջ, եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը՝ պատերազմի Եդրային: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Մի՛ վախեցիր նրանից, որովհետեւ քո ձեռքը տուել եմ նրան եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը, եւ նրա ամբողջ երկիրը, եւ նրան կ՚անես այնպէս, ինչպէս արեցիր Ամորհացիների Սիհոն թագաւորին, որ բնակւում էր Եսեբոնում: Եւ հարուածեց նրան եւ նրա որդիներին, եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը, մինչեւ որ չթողեց նրանից ողջ մնացած, եւ ժառանգեցին նրա երկիրը:

22

Եւ Իսրայելի որդիները մեկնելով բանակեցին Մովաբի արեւմուտքում, Հորդանանի մոտ, Երիքովի դիմաց: Եւ երբ Բաղակ՝ Սեպփորի որդին, տեսավ այն ամենը, ինչ Իսրայէլը արեց Ամորրացուն, Եւ Մովաբը խիստ վախեցաւ ժողովրդից, որովհետեւ նրանք բազում էին, եւ Մովաբը զզուեցաւ Իսրայէլի որդիների դէմքից: Եւ ասաց Մովաբ Մադիամի խորհրդականութեանը. Այժմ այս ժողովուրդը կը լափէ բոլոր մեր շուրջը եղածները, ինչպէս որ հորթը կը լափէ դաշտի կանաչները: Եւ Բաղակ, Սեպփովրի որդին, Մովաբի թագաւորն էր այն ժամանակ: Եւ ուղարկեց դեսպաններ Բաղաամի՝ Բէովրի որդու մոտ Փաթուրա, որը գտնվում է գետի վրա, նրա ժողովրդի որդիների երկրում, կանչելու նրան՝ ասելով. Ահա ժողովուրդ մը

ելել է Եգիպտոսից, եւ ահա ծածկել է երկրի երեսը, եւ սա նստել է իմ սահմանիս մոտ: Եւ հիմա եկ այստեղ եւ անիծիր ինձ համար այս ժողովուրդը, որովհետեւ սա ուժեղ է քան մենք, եթե կարող ենք հարուածել նրանցից, եւ հանեմ նրանց այս երկրից, որովհետեւ գիտեմ, որ նրանք, ում դու օրհնես, օրհնված են, եւ նրանք, ում դու անիծես, անիծված են: Եւ գնացին Մովաբի ծերակույտը եւ Մադիամի ծերակույտը, եւ կախարդութիւնները իրենց ձեռքերում, եւ եկան Բաղաամի մօտ, եւ ասացին նրան Բաղակի խօսքերը: Եւ ասաց նրանց. Բնակեցէ՛ք այստեղ այս գիշեր, եւ պատասխանեցից ձեզ այն բաները, որ Տէրը խօսի ինձ հետ, եւ Մովաբի իշխանները մնացին Բաղաամի մօտ:

Եւ Աստուած եկաւ Բաղաամի մօտ եւ ասաց նրան. Ովքե՞ր են այս մարդիկ քեզ մօտ: Եւ ասաց Բաղաամը Աստծուն. Բաղակը՝ Սեպփովրի որդին, Մովաբի թագաւորը, ուղարկեց նրանց ինձ մօտ՝ ասելով. Ահա ժողովուրդ մը ելել է Եգիպտոսից եւ ծածկել է երկրի երեսը, եւ սա նստած է իմ սահմանիս մօտ, եւ հիմա եկ անիծէ՛ ինծի համար զայն, թերեւս կարողանամ հարուածել զայն եւ հանել զայն երկրէն: Եւ ասաց Աստուած Բաղաամին. Դու չպիտի երթաս նոցա հետ եւ չպիտի անիծես այդ ժողովուրդը, որովհետեւ նա օրհնեալ է: Եւ վեր կենալով Բաղաամ առավոտյան, ասաց Բաղակի իշխաններին. Վերադարձեք ձեր տիրոջ մոտ, Աստված ինձ չի թողնում գնալ ձեզ հետ: Եւ Մովաբի իշխանները վեր կենալով՝ եկան Բաղակի մոտ եւ ասացին. Բաղաամը չի ուզում մեզ հետ գալ:

Եւ Բաղակը դեռ աւելացրեց ուղարկել աւելի շատ իշխաններ եւ աւելի պատուական, քան սրանք: Եւ եկան Բաղաամի մօտ եւ

ասացին նրան. Այսպէս է ասում Բաղակ՝ Սեպփովրի որդին. Խնդրում եմ քեզ, մի՛ վարանիր գալ ինձ մօտ: Պատվով կը պատվեմ քեզ, եւ ինչ որ ասես՝ կը կատարեմ քեզ համար, արի՛ եւ անիծի՛ր ինձ համար այս ժողովուրդը: Եւ պատասխանեց Բաղաամը եւ ասաց Բաղակի իշխաններին. Եթե Բաղակ ինձ տա իր տունը լի արծաթով ու ոսկով, ես չեմ կարող անցնել Տէր Աստծո խոսքը՝ անելու այն փոքր կամ մեծ իմ միտքով: Եւ հիմա դուք էլ այստեղ մնացէք այս գիշերը, եւ ես կիմանամ, թէ Տէրը ինչ է ինձ ասելու: Եւ եկաւ Աստուած Բաղաամի մոտ գիշերը եւ ասաց նրան. Եթե այս մարդիկ քեզ կանչելու եկել են, վե՛ր կաց եւ գնա՛ նրանց հետ, բայց միայն այն խոսքը, որ ես քեզ կասեմ, դա՛ կատարիր:

Եվ վեր կենալով Բաղաամը առավոտյան, թամբեց իր էշը եւ գնաց Մովաբի իշխանների հետ: Եւ բարկացաւ բարկութեամբ Աստուած, որ գնաց ինքը, եւ ելաւ հրեշտակը Աստուծոյ հակառակելու նրան, եւ ինքը հեծած էր իւր էշի վրայ, եւ երկու ծառաները իւրոյ հետ էին: Եւ տեսնելով էշը Աստծո հրեշտակին, որ կանգնած էր ճանապարհին հակառակ, եւ սուրը քաշված էր նրա ձեռքում, էշը շեղվեց ճանապարհից եւ գնաց դաշտ, եւ նա հարվածեց էշին իր գավազանով՝ նրան ճանապարհ վերադարձնելու համար:

Եւ Աստծո հրեշտակը կանգնեց այգիների հեծանների մեջ, ցանկապատ այս կողմից եւ ցանկապատ այն կողմից: Եւ երբ էշը տեսաւ Աստծու հրեշտակին, սեղմուեց պատին, եւ ճզմեց Բաղաամի ոտքը պատին, եւ նա դարձեալ շարունակեց հարուածել նրան:

Եւ Աստծու հրեշտակը աւելացաւ, եւ գնացած կանգնեց նեղ տեղում, ուր հնարաւոր չէր շեղուել ոչ աջ, ոչ ձախ: Եւ երբ էշը տեսաւ Աստծո հրեշտակին, նստեց Բաղաամի տակ, եւ Բաղաամը բարկացաւ եւ հարուածեց էշին գաւազանով: Եւ Աստուած բացեց էշի բերանը, եւ նա ասաց Բաղաամին. Ի՞նչ եմ արել քեզ, որ երրորդ անգամ ինձ հարվածեցիր: Եւ Բաղաամն ասաց էշին. Ծաղրեցիր ինձ, եւ եթե սուր ունենայի ձեռքումս, արդեն կծակեի քեզ: Եւ էշը ասում է Բաղաամին. Ես քո էշը չե՞մ, որի վրա հեծել ես քո երիտասարդությունից մինչեւ այսօր: Արդյոք երբեւէ անտեսել եմ քեզ այսպես: Իսկ նա ասաց. Ոչ: Բայց Աստված բացեց Բաղաամի աչքերը, և նա տեսնում է Տիրոջ հրեշտակին, որ կանգնած էր ճանապարհին հակադրվելով, և սուրը քաշված էր նրա ձեռքում, և խոնարհվելով երկրպագեց նրա առջև: Եւ ասաց նրան Աստծո հրեշտակը. Ինչո՞ւ հարվածեցիր քո էշին այս երրորդ անգամ: Ահա ես ելա քո դեմ, որովհետեւ քո ճանապարհը իմ առաջ ուղիղ չէր, եւ էշը տեսնելով ինձ՝ խոտորվեց ինձանից այս երրորդ անգամ: Եվ եթե չէր շեղվել, ապա հիմա քեզ կսպանեի, իսկ նրան կազատեի: Եւ ասաց Բաղաամ Տիրոջ հրեշտակին. Մեղանչել եմ, քանզի չգիտեի, որ դու ինձ հակադրվել ես ճանապարհին հանդիպելու համար, եւ այժմ, եթե քեզ չի բավականացնի, ետ կդառնամ: Եւ ասաց Աստծո հրեշտակը Բաղաամին. Գնա՛ մարդկանց հետ, բայց միայն այն խոսքը, որ ես քեզ կասեմ, այն պիտի պահես խոսելու: Եւ Բաղաամը գնաց Բաղակի իշխանների հետ:

Եւ երբ Բալակը լսեց, որ Բաղաամը եկել է, ելաւ նրան ընդառաջ Մովաբի քաղաքը, որը գտնւում է Առնոնի սահմաններին, որը սահմանների մի մասից է: Եւ ասաց Բաղակը Բաղաամին. Չէ՞ր որ

ես ուղարկեցի քեզ մօտ կանչելու քեզ, ինչո՞ւ չեկար ինձ մօտ, իսկապէ՞ս չեմ կարող պատուել քեզ: Եւ ասաց Բաղաամը Բաղակին. Ահա ես եկել եմ քեզ մօտ հիմա, բայց կարո՞ղ եմ ես ինչ-որ բան խօսել: Այն խօսքը, որ Աստուած իմ բերանիս մէջ դնէ, այդ կը խօսեմ: Եվ գնաց Բաղաամը Բաղակի հետ, եւ եկան արվարձանների քաղաքները: Եւ Բաղակը զոհեց ոչխարներ եւ հորթեր, եւ ուղարկեց Բաղաամին ու նրա հետ եղած իշխաններին: Եւ եղաւ առաւօտ, եւ Բաղակը վերցնելով Բաղաամին՝ բարձրացրեց նրան Բահաղի սեան վրա, եւ այնտեղից ցոյց տվեց նրան ժողովրդի մի մասը:

23

Եւ Բաղաամն ասաց Բաղակին. Շինեա՛ ինձ համար այստեղ եօթը զոհասեղան, եւ պատրաստեա՛ ինձ համար այստեղ եօթը զուարակ եւ եօթը խոյ: Եւ արար Բաղակ այնպէս, ինչպէս ասաց նմա Բաղաամ, եւ մատոյց զուարակ եւ խոյ զոհասեղանին վրայ: Եւ ասաց Բաղաամը Բաղակին. Կանգնի՛ր քո զոհերի վրայ, եւ ես կերթամ, եթէ Աստուած ինձ երեւայ հանդիպման մէջ, եւ այն խօսքը, որ ինձ ցոյց տայ, քեզ կպատմեմ: Եւ Բաղակը կանգնեց իր զոհերի վրայ: Եւ Բաղաամը գնաց Աստծուն հարցնելու, եւ գնաց ուղիղ, եւ Աստուած երեւաց Բաղաամին, եւ Բաղաամը ասաց նրան. Եօթը զոհասեղաններ պատրաստեցի եւ զուարակ ու խոյ բերի զոհասեղանի վրայ: Եւ Աստուած խօսք դրաւ Բաղաամի բերանը, եւ ասաց՝ դարձած Բաղակի կողմը. Այսպէս խօսիր: Եւ դարձաւ դէպի նրան, եւ նա կանգնած էր իր ողջակէզների վրայ, եւ Մովաբի բոլոր իշխանները նրա հետ էին, եւ Աստծո հոգին եկաւ

նրա վրայ: Եւ վերցնելով իր առակը՝ ասաց. Մեսոպոտամիայից ինձ կանչեց Բալակ՝ Մովաբի թագավորը՝ արեւելքի լեռներից, ասելով. Եկ անիծի՛ր ինձ համար Հակոբին, եւ եկ անիծի՛ր ինձ համար Իսրայելին: Ի՞նչ անիծեմ զայն՝ զոր Տէրն ոչ է անիծել, կամ ի՞նչ անիծեմ զայն՝ զոր Աստուածն ոչ է անիծել: Որովհետեւ լեռների գագաթներից կտեսնեմ նրան, և բլուրներից կդիտեմ նրան. ահա ժողովուրդը միայնակ կբնակվի, և ազգերի մեջ չի համարվի: Ո՞վ է կատարելագործել Յակոբի զաւակը, եւ ո՞վ կհամարի Իսրայէլի ցեղերը: Թող մեռնի հոգիս արդարների հոգիների մէջ, եւ թող իմ զաւակս լինի ինչպէս սրանց զաւակը:

Եւ ասաց Բաղակ Բաղաամին. Ի՞նչ արարեր ես ինձ: Իմ թշնամիներուս անիծելու համար կանչեցի քեզ, եւ ահա օրհնութիւն օրհնեցիր: Եվ ասաց Բաղաամը Բաղակին. Չէ՞ որ այն ամենը, ինչ որ Աստված կդնի իմ բերանիս մեջ, այդ կպահեմ խոսելու: Եւ ասաց նրան Բաղակ. Եկ դեռ ինձ հետ այլ տեղ, որտեղից նրան չտեսնես, այլ միայն մի մասը նրա տեսնես, բոլորին բայց չտեսնես, եւ անիծիր ինձ համար նրան այնտեղից:

Եւ տարաւ զնա ի դաշտի դիտակետ՝ փորագրուած լերան գագաթին վերայ, եւ շինեց անդ եւթն զոհասեղաններ, եւ մատուցանեց զուարակ եւ խոյ զոհասեղանին վերայ: Եւ ասաց Բաղաամ Բաղակին. Կանգնի՛ր քո զոհերուն վրայ, իսկ ես կ’երթամ Աստուծոյ հարցնելու: Եւ Աստուածը հանդիպեց Բաղաամին, եւ խոսք դրեց նրա բերանը, եւ ասաց. Վերադարձիր Բաղակի մոտ, եւ այս բաները կխոսես: Եւ դարձաւ դէպի նրան, եւ նա կանգնած էր իր ողջակէզի վրայ, եւ Մովաբի բոլոր իշխանները նրա հետ, եւ Բաղակն ասաց նրան. ի՞նչ խօսեց Տէրը: Եվ վերցնելով իր առակը՝

ասաց. Վե՛ր կաց, Բաղակ, եւ լսի՛ր, ունկնդի՛ր, ո՛վ Սեպփովրի որդի, վկա՛յ: Աստված մարդ չէ, որ ստի, ոչ էլ մարդու որդի, որ սպառնա. ինքը ասաց, չի՞ անի, խոսեց, եւ չի՞ կատարի: Ահա ձեռնարկել եմ օրհնելու, կօրհնեմ, և չեմ հետ դարձնի: Աշխատանք չի լինի Հակոբի մեջ, ոչ էլ տանջանք կտեսնվի Իսրայելի մեջ, Տեր Աստվածը նրա հետ է, իշխանների փառքը նրա մեջ է: Աստված, որ հանեց նրան Եգիպտոսից, ինչպես միաեղջյուրի փառքն է նրան: Ոչ է հուշագիտություն Յակոբի մեջ, ոչ էլ մարգարեություն Իսրայելի մեջ, քանզի ըստ ժամանակի Յակոբին եւ Իսրայելին կ՚ասվի, թե ինչ կատարելու է Աստված: Ահա ժողովուրդը որպես առյուծի ձագ կը բարձրանայ եւ որպես առյուծ կը հպարտանայ. չի քնանա մինչեւ որ ուտէ որսը եւ խմէ վիրավորների արյունը:

Եւ ասաց Բաղակը Բաղաամին. Ո՛չ անէծքներով անիծիր նրան ինձ համար, ո՛չ էլ օրհնելով օրհնես նրան: Եւ պատասխանելով Բաղաամ ասաց Բաղակին. Չէ՞ր որ խոսեցի քեզ ասելով, թե այն խոսքը, որ Աստված խոսի, այն կանեմ: Եւ ասաց Բաղակ Բաղաամին. Եկ, տանեմ քեզ այլ տեղ, եթէ հաճելի լինի Աստծուն, եւ անիծես նրան ինձ համար այնտեղից: Եւ Բաղակ տարավ զԲաղաամ ի վերայ գագաթն Փոգովրայ, որ տարածվում է դէպի անապատը: Եւ ասաց Բաղաամը Բաղակին. Շինէ՛ ինձ համար այստեղ եօթը զոհասեղան եւ պատրաստէ՛ ինձ համար այստեղ եօթը զուարակ եւ եօթը խոյ: Եւ Բաղակ արեց այնպես, ինչպես ասաց նրան Բաղաամ, եւ մատուցեց զուարակ եւ խոյ զոհասեղանի վրա:

24

Եւ տեսնելով Բաղաամը, որ բարի է Տիրոջ առաջ օրհնել Իսրայէլը, նա չգնաց իր սովորութեան համաձայն նշաններին հանդիպելու, եւ դարձրեց իր երեսը անապատին: Եւ Բաղաամը բարձրացնելով իր աչքերը՝ տեսնում է Իսրայելին, որ բանակատեղի է դրել ըստ ցեղերի, եւ նրա վրա եկավ Աստծո հոգին: Եւ վերցնելով իր առակը՝ ասաց. Ասում է Բաղաամ, Բէովրի որդին, ասում է այն մարդը, որ ճշմարտապես տեսնում է: Նա ասում է՝ լսելով ուժեղի խոսքերը, ով Աստծո տեսիլքը տեսավ քնի մեջ, բացված են նրա աչքերը: Ինչպես գեղեցիկ են տները քո, Հակո՛բ, վրանները քո, Իսրայե՛լ: Ինչպես ստվերող հովիտներ, և ինչպես այգիներ գետի վրա, և ինչպես վրաններ, որոնք խփեց Տերը, և ինչպես եղևնիներ ջրերի մոտ: Կելնի դուրս մարդ նրա սերմից, եւ կիշխի բազում ազգերի, եւ կբարձրանա Գոգի թագավորությունը, եւ կաճի նրա թագավորությունը: Աստված նրան Եգիպտոսից դուրս առաջնորդեց, նրա համար միաեղջյուրի փառքի պես, նա կուտի իր թշնամի ազգերը, և նրանց ճարպակտորներից ոսկորամոզգը կծծի, և իր նետերով թշնամուն կծակի: Պառկած հանգչեց որպես առյուծ և որպես առյուծի ձագ. ո՞վ կարող է բարձրացնել նրան: Քեզ օրհնողները օրհնված են, և քեզ անիծողները անիծված են:

Եւ բարկացաւ Բաղակ Բաղաամի վրայ, եւ ծափ զարեց իր ձեռքերով, եւ ասաց Բաղակը Բաղաամին. Իմ թշնամին անիծելու համար կանչեցի քեզ, եւ ահա օրհնելով օրհնեցիր երրորդ անգամ այս: Հիմա, ուրեմն, փախիր քո տեղը: Ասացի՝ կպատվեմ քեզ, բայց հիմա Տերը քեզ զրկեց փառքից: Եւ ասաց Բաղաամը Բաղակին. Չէ՞ որ քո հրեշտակներին էլ, որոնց ուղարկեցիր ինձ մօտ, խօսեցի՝ ասելով, Եթե Բաղակ ինձ տա իր տունը լի արծաթով և ոսկով, ես չեմ կարող անցնել Տիրոջ խոսքը՝ անելու

այն բարի կամ չար ինձնից, ինչ որ Աստված ասի, այդ կասեմ: Եւ հիմա ահա ես կվերադառնամ իմ տեղը, եկ, կխորհուրդ տամ քեզ, թե ինչ կանի այս ժողովուրդը քո ժողովրդին օրերի վերջում:

Եւ վերցնելով իր առակը՝ ասաց,

Ասում է Բաղաամ՝ Բեովրի որդին, ասում է մարդը, որ ճշմարտապես տեսնում է, լսում է Աստծո խոսքերը, ճանաչում է բարձրյալի գիտությունը, և Աստծո տեսիլքը տեսել է քնի մեջ, բացված են նրա աչքերը: Ցույց կտամ նրան, բայց ոչ հիմա, օրհնում եմ, բայց դեռ չի մոտենում. ծագելու է աստղ Հակոբից, կանգնելու է մարդ Իսրայելից, և նա կոտրելու է Մովաբի առաջնորդներին ու կողոպտելու է Սեթի բոլոր որդիներին: Եւ Եդոմը կլինի ժառանգութիւն, եւ Եսաւը՝ նրա թշնամին՝ կլինի ժառանգութիւն, եւ Իսրայէլը գործեց զօրութեամբ: Եւ կարթնցի Յակոբից, եւ կորուսցէ փրկվողին քաղաքից: Եւ տեսնելով Ամաղեկին, եւ վերցնելով իր առակը, ասաց. Ամաղեկ ազգերի սկիզբն է, եւ նրանց զաւակը կորստեան պիտի մատնուի: Եւ տեսնելով Կենացուն եւ վերցնելով իր առակը՝ ասաց. Ուժեղ է քո բնակութիւնը, եւ եթէ վէմի մէջ դնես քո բոյնը: Եվ եթե Բեորին դառնա խորամանկության ձագերի բույն, Ասորիները քեզ գերի կտանեն: Եւ տեսնելով Օգին եւ վերցնելով իր առակը՝ ասաց. Ո՛վ, ո՛վ, ո՞վ կապրի, երբ Աստուած այս բաները դնի: Եւ կ՚ելնէ Կիտիացիների ձեռքէն, եւ կ՚չարչարեն Ասուրը, եւ կ՚չարչարեն Եբրայեցիները, եւ իրենք միաբանութեամբ կ՚կորսուին: Եւ Բաղաամը վեր կենալով՝ գնաց, դարձաւ իր տեղը, եւ Բաղակը գնաց իր տեղը:

25

Եւ Իսրայէլը բնակուեց Սատտեինում, եւ ժողովուրդը պղծուեցաւ՝ պոռնկութիւն գործելով Մովաբի դուստերց հետ: Եւ նրանց կանչեցին իրենց կուռքերի զոհաբերութիւններին, եւ ժողովուրդը կերաւ նրանց զոհաբերութիւններից, եւ երկրպագեցին նրանց կուռքերին: Եւ Իսրայէլը կատարուեցաւ Բէէլփեգովրին, եւ Տէրը բարկութեամբ բարկացաւ Իսրայէլի վրայ: Եւ ասաց Տէրը Մովսեսին. Առ բոլոր առաջնորդները ժողովրդի եւ օրինակ արա նրանց Տիրոջը դիմաց արեգականի, եւ կդարձվի բարկության զայրույթը Տիրոջ Իսրայելից: Եւ Մովսէս ասաց Իսրայէլի ցեղերուն. Իւրաքանչիւրդ սպաննեցէք ձեր մարդը, որ նուիրուած էր Բէէլփեգովրին: Եւ ահա Իսրայելի որդիներից մի մարդ եկաւ եւ իր եղբորը բերեց մադիանացի կնոջ մոտ՝ Մովսեսի առաջ եւ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովի առաջ, իսկ նրանք լաց էին լինում վկայութեան վրանի դռան մօտ: Եւ տեսնելով Փինեհաս՝ Եղիազարի որդին, Ահարոն քահանայի որդին, վեր կացավ ժողովի միջից եւ նիզակ առավ ձեռքին: Մտավ իսրայելացի մարդու հետեւից վրան եւ խոցեց երկուսին էլ՝ իսրայելացի մարդուն եւ կնոջը նրա արգանդով անցնելով, եւ հարվածը դադարեց Իսրայելի որդիներից: Եւ մեռելները հարվածի մեջ դարձան քսանչորս հազար:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու ասաց. Փինեհաս՝ Եղիազարի որդին, Ահարոն քահանայի որդին, դադարեցրեց իմ բարկությունը Իսրայելի որդիներից, երբ նախանձեց իմ նախանձով նրանց մեջ, եւ ես չկործանեցի Իսրայելի որդիներին

իմ նախանձով: Այսպես ասացի. ահա ես նրան տալիս եմ խաղաղության ուխտ: Եւ կլինի նրան եւ նրա սերմանը նրա հետ քահանայութեան հաւիտենական ուխտ, որովհետեւ նա նախանձախնդիր եղաւ իր Աստծու համար եւ քաւութիւն արեց Իսրայէլի որդիների համար: Իսկ հարվածված իսրայելացի մարդու անունը, որ հարվածվեց մադիանացի կնոջ հետ, Զամբրի էր, Սաղմոնի որդին, Շմավոնի ընտանիքի տան իշխանը: Եւ այն հարվածված մադիանացի կնոջ անունը Քասբի էր, Սուրի դուստրը, Ոմմովթ ազգի իշխանը, Մադիամի ընտանիքի տնից:

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով. Խոսի՛ր Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով. Թշնամացեք մադիանացիներին և հարվածեք նրանց: որովհետև նրանք ինքներս թշնամանում են ձեզ խաբեությամբ, որքան խաբում են ձեզ Փոգորի միջոցով և Քասբիի՝ Մադիամի իշխանի դստեր, նրանց քրոջ միջոցով, որը հարվածվեց հարվածի օրը Փոգորի պատճառով:

26

Եւ եղաւ հարուածից յետոյ, եւ խօսեց Տէրը Մովսէսի եւ Եղիազար քահանային՝ ասելով. Առ սկիզբը բոլոր ժողովի որդիների Իսրայելի՝ քսան տարեկանից եւ վեր, ըստ իրենց հայրենի տների, ամեն ոք, որ ելնում է կազմվելու Իսրայելում:

Եւ խոսեցին Մովսէսն ու Եղեազար քահանան Մովաբի Արաբովթում, Յորդանանի վրայ, Երիքովի դիմաց, ասելով Քսան տարեկանից և վերև, ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին, և

Իսրայելի որդիները, որոնք ելել էին Եգիպտոսից, Ռուբենը Իսրայելի անդրանիկն էր, իսկ Ռուբենի որդիները՝ Ենոք, եւ Ենոքի ժողովուրդը, Փալլուին՝ Փալլուի ժողովուրդը: Ասրոնին՝ Ասրոնեիի ժողովուրդը, Քարմիին՝ Քարմիի ժողովուրդը: Սրանք Ռուբենի ցեղերն են, եւ նրանց հաշիւը եղաւ քառասուներեք հազար եօթհարիւր երեսուն:

Եւ Փալլուի որդիները՝ Եղիաբ: Եւ որդիները Եղիաբի՝ Նամուել, եւ Դաթան, եւ Աբիրոն, սրանք ժողովրդեան կանչեալներն էին, սրանք են, որ յարուցան Մովսեսի եւ Ահարոնի դէմ Կորեի ժողովրդեան մէջ, Տիրոջ դէմ յարուցման ժամանակ: Եւ երկիրը բացելով իր բերանը՝ կուլ տվեց նրանց եւ Կորեին՝ իր ժողովրդի մահվան ժամանակ, երբ կրակը կերավ հիսուն եւ երկու հարյուրը, եւ նրանք եղան նշանի համար: Բայց Կորեի որդիները չմեռան:

Եւ Սիմէոնի որդիները՝ Սիմէոնի որդիների ժողովուրդը, Նամուէլին՝ Նամուէլիների ժողովուրդը, Յամինին՝ Յամինիների ժողովուրդը, Յաքինին՝ Յաքինիների ժողովուրդը, Զարային՝ ժողովուրդը Զարայիները, Սաուղին՝ ժողովուրդը Սաուղիները: Սրանք Սիմեոնի ցեղերն են նրանց մարդահամարից՝ քսաներկու հազար երկու հարյուր:

Իսկ Յուդայի որդիները՝ Էր եւ Օնան, եւ Էր ու Օնան մեռան Քանաանի երկրում: Եւ Յուդայի որդիները բաժանուեցան ըստ իրենց ցեղերի. Շելոմին՝ Շելոնացիների ցեղը, Փարեսին՝ Փարեսացիների ցեղը, Զարային՝ Զարայացիների ցեղը: Եւ եղան Փարեսի որդիները՝ Ասրոնին՝ Ասրոնիների ժողովուրդը, Յամունին՝ Յամունիների ժողովուրդը: Սրանք Հուդայի

ժողովուրդներն են ըստ նրանց զննման՝ յոթանասունվեց հազար հինգ հարյուր:

Եւ որդիք Իսաքարի ըստ ցեղերի իրենց՝ Թոլային՝ ցեղ Թոլայիների, Փուային՝ ցեղ Փուայիների, Իասուբին՝ Իասուբիի ժողովուրդը, Սամրամին՝ Սամրամիի ժողովուրդը: Սրանք Իսաքարի ցեղերն են նրանց հաշվառումից՝ վաթսունչորս հազար չորս հարյուր:

Զաբուղոնի որդիները՝ ըստ իրենց ցեղերի. Սարեդ՝ Սարեդացիների ցեղը, Ալղոն՝ Ալղոնացիների ցեղը, Ալղել՝ Ալղելացիների ցեղը: Սրանք Զաբուղոնի ժողովուրդներն են նրանց հաշվառումից՝ վաթսուն հազար եւ հինգ հարյուր:

Գադի որդիները ըստ իրենց ցեղերի. Սափոնին՝ Սափոնացիների ցեղը, Հագգիին՝ Հագգիացիների ցեղը, Շունիին՝ Շունիացիների ցեղը, Ազենիին՝ Ազենիի ժողովուրդը, Ադդիին՝ Ադդիի ժողովուրդը: Արոդին՝ Արոադի ժողովուրդը, Արիելին՝ Արիելի ժողովուրդը: Սրանք են Գադի որդիների ցեղերը՝ ըստ նրանց հաշվառման՝ քառասունչորս հազար հինգ հարյուր:

Ասերի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Յամինին՝ Յամինացիների ցեղը, Յեսուին՝ Յեսուացիների ցեղը, Բարիային՝ Բարիայացիների ցեղը: Կոբերին՝ Կոբերիի ժողովուրդը, Մելքիելին՝ Մելքիելիի ժողովուրդը: Եւ Ասերի դստեր անունը Սարա էր: Սրանք Ասերի ցեղերն են՝ ըստ նրանց մարդահամարի՝ քառասուներեք հազար չորս հարյուր:

Հովսեփի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Մանասե և Եփրեմ:

Մանասեի որդիները՝ Մաքիրին՝ Մաքիրական ժողովուրդը, եւ Մաքիրը ծնաւ Գաղաադը, Գաղաադին՝ Գաղաադական ժողովուրդը: Եւ սրանք Գաղաադի որդիներն են՝ Աքիեզեր՝ Աքիեզերիների ժողովուրդը, Քելեգ՝ Քելեգիների ժողովուրդը: Էսրիելին՝ Էսրիելի ժողովուրդը, Սիւքեմին՝ Սիւքեմի ժողովուրդը: Սիմաերին՝ Սիմաերիի ժողովուրդը, և Օփերին՝ Օփերիի ժողովուրդը: Եւ Սաղպաադին՝ Օփերի որդուն, ոչ եղան նրան որդիներ, այլ միայն դուստրեր, եւ այս են Սաղպաադի դուստրերի անունները՝ Մաղա, Նուա, Եգղա, Մեղքա եւ Թերսա: Սրանք Մանասեհի ժողովուրդներն են նրանց հաշվառումից՝ հիսուներկու հազար եւ յոթ հարյուր:

Եւ սոքա են Եփրեմի որդիները՝ Սութալայի համար ժողովուրդը Սութալանացիների, Տանաքի համար ժողովուրդը Տանաքացիների: Սրանք Սութալայի որդիներն են, Եղենին, Եղենի ժողովուրդը: Սրանք Եփրեմի ցեղերն են իրենց հաշվառումից՝ երեսուներկու հազար հինգ հարյուր, սրանք Հովսեփի որդիների ցեղերն են ըստ իրենց ցեղերի:

Բենիամինի որդիները ըստ իրենց ցեղերի. Բալեին՝ Բալիների ցեղը, Ասուբերին՝ Ասուբերիների ցեղը, Յաքիրանին՝ Յաքիրանիների ցեղը:

Սոփանին՝ Սոփանեսի ժողովուրդը: Եւ Բալեի որդիները եղան Ադար եւ Նոեման. Ադարին՝ Ադարիի ժողովուրդը, եւ Նոեմանին՝ Նոեմանիի ժողովուրդը: Սրանք Բենիամինի որդիներն են ըստ

իրենց ցեղերի՝ իրենց մարդահամարից՝ երեսունհինգ հազար հինգ հարյուր:

Եւ որդիք Դանի ըստ ցեղերի իրենց՝ Սամեին, ցեղ Սամեացիների, սոքա են ցեղերը Դանի ըստ ցեղերի իրենց: Սամեիի բոլոր ժողովուրդները, նրանց հաշվառման համաձայն, վաթսունչորս հազար չորս հարյուր:

Նեփթաղիմի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Ասիէլին՝ Ասիէլացիների ցեղը, Գաւնիին՝ Գաւնացիների ցեղը: Յեսերին՝ Յեսերիների ժողովուրդը, Սելլեմին՝ Սելլեմիների ժողովուրդը: Սրանք են Նեփթաղիմի ցեղերը նրանց մարդահամարից՝ քառասուն հազար երեք հարյուր:

Սա է Իսրայելի որդիների համարումը՝ վեց հարյուր հազար և հազար յոթ հարյուր երեսուն:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Սրանց կբաժանվի երկիրը՝ ժառանգելու համար ըստ անունների թվի: Ավելի շատերին կավելացնես ժառանգությունը, և ավելի քչերին կպակասեցնես նրանց ժառանգությունը, յուրաքանչյուրին, ինչպես հաշվվեցին, կտրվի նրանց ժառանգությունը: Վիճակների միջոցով կբաժանվի հողը անունների համար, ըստ իրենց հայրենի ցեղերի կժառանգեն: Վիճակով կբաժանես նրանց ժառանգությունը շատերի և քչերի միջև:

Եւ Ղեւիի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Գեդսոնին՝ Գեդսոնացիների ցեղը, Կաաթին՝ Կաաթացիների ցեղը,

Մերարիին՝ Մերարացիների ցեղը: Սրանք են Ղևիի որդիների ցեղերը՝ Ղոբենիի ցեղը, Քեբրոնիի ցեղը, Կորեի ցեղը եւ Մուսիի ցեղը, եւ Կաաթը ծնեց Համրամին: Իսկ նրա կնոջ անունը Յովաբեդ էր, Ղևիի դուստրը, որ ծնեց սրանց Ղևիին Եգիպտոսում, եւ ծնեց Ամրամին Ահարոնին ու Մովսեսին, եւ Մարիամին՝ նրանց քրոջը: Եւ Ահարոնին եղան Նադաբը, Աբիուդը, Եղիազարը եւ Իթամարը: Եւ մեռան Նադաբն ու Աբիուդը, երբ նրանք օտար հուր մատուցեցին Տիրոջ առաջ Սինայի անապատում: Եւ եղան նոցա հաշուելոց երեսուն երեք հազար, ամէն արու ամսականէն եւ վեր, որովհետեւ նրանք չհամարուեցան Իսրայէլի որդիների մէջ, քանի որ նոցա վիճակ չի տրուում Իսրայէլի որդիների մէջ:

Եւ այս է այցելութիւնը Մովսէսի եւ Եղիազար քահանայի, որոնք այցելեցին Իսրայէլի որդիներին Մովաբի Արաբովթում, Յորդանանի վրա՝ Երիքովի դիմաց: Եւ սրանց մէջ չկար մարդ այն զննուածներից Մովսէսի եւ Ահարոնի կողմից, որոնք զննեցին Իսրայէլի որդիները Սինայի անապատում: Որովհետև Տէրը ասաց նրանց, որ մահով կմեռնեն անապատում, եւ նրանցից ոչ ոք չմնաց, բացի Քաղեբ Յեփոննեի որդուց եւ Նաւեի որդի Յեսուից:

27

Եւ մոտեցան Սաղպաադի դուստրերը, որ Ոփերի որդին էր, Գաղաադի որդին, Մաքիրի որդին, Մանասեի ժողովրդից, Յովսեփի որդիներից, եւ այս են նրանց անունները՝ Մաաղա, Նուա, Եգղա, Մեղքա եւ Թերսա: Եւ կանգնելով Մովսէսի առաջ, եւ Եղիազար քահանայի առաջ, եւ իշխանների առաջ, եւ ամբողջ

ժողովի առաջ՝ վկայութեան խորանի դռան մօտ, ասում են. Մեր հայրը մեռավ անապատում, և ինքը չէր Տիրոջ առաջ Կորեի ժողովրդականության դեմ հավաքված ժողովրդականության մեջտեղում, որովհետև իր մեղքի պատճառով մեռավ, և նրան որդիներ չեղան: Թող չջնջվի մեր հոր անունը իր ժողովրդի մեջտեղից, որովհետև նրան որդի չկա: Տվեք մեզ տիրապետություն մեր հոր եղբայրների մեջտեղում: Եւ Մովսէսը բերեց նոցա դատաստանը Տիրոջ առաջ:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին, Ասելով՝ ճիշտ են խոսել Սաղպաադի դուստրերը, պարզև կտաս նրանց՝ ժառանգության տիրապետում իրենց հոր եղբայրների մեջ, եւ կտաս իրենց հոր ժառանգությունը նրանց: Եւ կխոսես Իսրայելի որդիներին, ասելով՝ եթե մարդ մեռնի և որդի չունենա, նրա ժառանգությունը կտանցնեք նրա դստերը: Եթե նրան դուստր չլինի, ժառանգությունը կտաք նրա եղբորը: Եթե նա եղբայրներ չունի, ապա կտաք ժառանգությունը նրա հոր եղբորը: Եթե բայց չլինեն եղբայրներ նրա հոր, կտաք ժառանգությունը նրա ցեղից նրա ամենամոտ ազգականին՝ ժառանգելու համար նրա ունեցվածքը, եւ այս կլինի Իսրայելի որդիներին դատաստանի իրավունք, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին:

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Բարձրացի՛ր այն լեռը, որ Յորդանանի անդիի կողմում է, այս Նաբաու լեռը, եւ տե՛ս Քանաանի երկիրը, որ ես տալիս եմ Իսրայէլի որդիներին տիրութեան մէջ: Եւ տեսնես դու զայն, եւ դու ալ կը միանաս քու ժողովուրդիդ, ինչպէս Ահարոն քու եղբայրդ միացաւ Հոր լերան վրայ: Քանզի դուք անցարք իմ խոսքը Սին անապատում, երբ ժողովուրդը դեմ էր դնում

սրբացնելու ինձ, ոչ սրբացրիք ինձ ջրի վրա նրանց առաջ, սա է հակասության ջուրը Կադեշում, Սին անապատում: Եւ Մովսէսն ասաց Տիրոջը, Թող Տէրը՝ հոգիների և ամենայն մարմնի Աստուածը՝ նշանակի մարդ այս ժողովի վրա: Ով որ կելնի նրանց առջեւից, եւ ով որ կմտնի նրանց առջեւից, եւ ով որ կհանի զնոսա, եւ ով որ կմուծանի զնոսա, եւ Տիրոջ ժողովուրդը չլինի իբրեւ ոչխարներ, որոնք հովիւ չունեն: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով. Առ քեզ մօտ Յեսուն՝ Նաւէի որդին, մարդ մը որ հոգի ունի իր մէջ, եւ քու ձեռքերդ դիր անոր վրայ: Եւ կանգնեցնես զնա Եղիազար քահանայի առաջ, եւ հրամայես նմա ամբողջ ժողովրդեան առաջ, եւ հրամայես նրա մասին նոցա առաջ: Եւ կտաս քո փառքից նրա վրա, որպեսզի Իսրայելի որդիները լսեն նրան: Եւ Եղիազար քահանայի առաջ կանգնելու է, եւ նրան հարցնելու են ցուցանելիների դատաստանը Տիրոջ առաջ, նրա բերանի վրա դուրս են գալու, եւ նրա բերանի վրա մտնելու են ինքը եւ Իսրայելի որդիները միաբանությամբ, եւ ամբողջ ժողովը:

Եւ արար Մովսէս ըստ որում հրամայեաց նմա Տէրն, եւ առեալ զՅեսու՝ կացոյց զնա առաջի Եղիազարու քահանայի եւ առաջի ամենայն ժողովրդեան: Եվ դրեց իր ձեռքերը նրա վրա, եվ հաստատեց նրան, ինչպես հրամայել էր Տերը Մովսեսին:

28

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու ասաց. Հրամայի՛ր Իսրայելի որդիներին եւ կ՚ասես նրանց՝ ասելով. Իմ պարգեւներս, իմ տուրքերս, իմ ընծաներս անուշահոտ բուրմունքի համար կը

պահպանէք մատուցանել ինձ իմ տօներիս մէջ: Եւ կ’ասես նրանց. այս զոհերը, որքան որ կը մատուցանէք Տիրոջը, տարեկան անբիծ գառներ՝ երկուսը օրը, ողջակէզի համար անընդհատ: Մեկ գառը կը կատարես առավոտին, եւ երկրորդ գառը կը կատարես երեկոյեան:

Եւ կը պատրաստես էփայի տասներորդ մասը բարակ ալյուրից զոհ՝ խառնված ձէթով, հինի չորրորդ մասով: Անընդհատ ողջակեզ, որ եղավ Սինայ լերան վրա՝ անուշահոտություն Տիրոջ համար: Եւ նրա խմելու նուիրաբերութիւնը՝ մեկ գառան համար հինի չորրորդ մասը, սրբարանում կը հեղես ամուր խմիչքի նուիրաբերութիւն Տիրոջը: Եւ երկրորդ գառը կը պատրաստես երեկոյեան, ըստ նրա զոհաբերութեան եւ ըստ նրա ընծայաբերութեան կը կատարէք անուշահոտ բուրմունքի համար Տիրոջը: Եւ շաբաթ օրը կը մատուցանեք երկու տարեկան անբիծ գառներ եւ երկու տասներորդ ընտիր ալյուր՝ ձէթով խառնված, զոհի եւ ըմպելի ընծայի համար: Շաբաթների ողջակեզը շաբաթներին՝ անընդհատ ողջակիզման վրա, և նրա խմելու զոհաբերությունը:

Եւ նորալուսիններում պիտի մատուցանէք ողջակէզ Տիրոջը՝ երկու զուարակ արջառներից, մէկ խոյ եւ եօթը տարեկան անբիծ գառ: Երեք տասներորդ բարակ ալյուր՝ խառնված ձեթի մեջ, մեկ հորթին համար, և երկու տասներորդ բարակ ալյուր՝ խառնված ձեթի մեջ, մեկ խոյին համար, Տասներորդ տասներորդ ընտիր ալյուրի՝ խառնված ձեթի մեջ, մեկ գառին համար, զոհ՝ անուշահոտ հոտ, ընծա Տիրոջը: Նրանց խմելի ընծան կեսը հինի կլինի մեկ հորթի համար, եւ երրորդը հինի՝ մեկ խոյի համար: Եւ

չորրորդը հինի կլինի մեկ գառի համար գինուց. սա ողջակէզն է ամիս առ ամիս՝ տարուայ ամիսների համար:

Եւ մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար Տիրոջը, շարունակական ողջակիզման վրա կատարվելու է, եւ նրա խմելու զոհաբերությունը:

Եւ առաջին ամսվա տասնչորսերորդ օրը Տիրոջ զատիկն է: Եւ այս ամսվա տասնհինգերորդ օրը տօն է, եօթը օր բաղարջ հաց պիտի ուտէք: Եւ առաջին օրը սուրբ կոչված կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ ընծայ Տիրոջը՝ երկու□□□ արջառներից, մէկ խոյ, եօթը տարեկան գառ, որոնք անբիծ պիտի լինեն ձեզ համար: Եւ նոցա զոհը ընտիր ալիւր է՝ խառնուած ձէթի մէջ, երեք տասներորդ մի հորթին համար, եւ երկու տասներորդ մի խոյին համար: Տասներորդ տասներորդ կը պատրաստես մեկ գառին, յոթ գառներին: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, որպեսզի քավություն արվի ձեզ համար: Բացի այրվող զոհաբերությունից, որ միշտ առավոտյան է, որը շարունակական այրվող զոհաբերություն է: Սրանք ըստ սրանց կը կատարէք օրը յոթ օրերուն, պարգև ընծայ անուշահոտ հոտի համար Տիրոջ, անընդհատ ողջակէզին վրայ կը կատարես նորա խմորեղութիւնը: Եւ յոթներորդ օրը կոչված սուրբ կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք դրանում:

Եւ երիտասարդների օրը, երբ նոր զոհ մատուցանեք Տիրոջը շաբաթների, սուրբ հրավիրում կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք: Եւ դուք պիտի բերէք

ողջակէզներ անուշահոտ զոհ Տիրոջը՝ երկու զուարակ արջառոց միջից, մէկ խոյ, եօթը տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհաբերությունը ձեթով խառնված ընտիր ալյուր է՝ երեք տասներորդ մի հորթի համար և երկու տասներորդ մի խոյի համար: Տասներորդ տասներորդ մեկ գառին, յոթ գառներին: և մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար, որպեսզի քավություն արվի ձեզ համար, բացի անընդհատ ողջակեզից Եվ նրանց զոհը կատարեք ինձ, անբիծ թող լինեն ձեզ համար, եվ նրանց ընծաները:

29

Եւ յեօթներորդ ամսուան մէկին՝ սուրբ հրաւիրում պիտի լինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ պիտի չանէք, նշանակութեան օր պիտի լինի ձեզ համար: Եւ կը կատարէք ողջակէզներ անուշահոտ Տիրոջ համար՝ մէկ զուարակ արջառներից, մէկ խոյ, եօթը տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհաբերությունը ընտիր ալյուր էր՝ ձեթով խառնված, երեք տասներորդ մեկ հորթի համար, և երկու տասներորդ մեկ խոյի համար, Տասներորդ տասներորդ մեկ գառին, յոթ գառներին: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, որպեսզի քաւություն արվի ձեզ համար: Բացի նորալուսնի այրվող ընծաներից և դրանց զոհաբերություններից ու ըմպելի ընծաներից, և շարունակական այրվող ընծայից, և դրանց զոհաբերություններից ու ըմպելի ընծաներից՝ ըստ դրանց մեկնության, անուշահոտ բուրմունք Տիրոջը:

Եւ այս ամսվա տասներորդ օրը սուրբ հրավիրում կլինի ձեզ

համար, եւ կտանջեք ձեր հոգիները, եւ ոչ մի գործ չեք կատարի: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ հոտ անուշութեան համար Տեառն, ընծաներ Տեառն՝ մէկ զուարակ արջառներից, մէկ խոյ, եօթը տարեւոր գառներ, անբիծ պիտի լինին ձեզ: Նրանց զոհաբերությունը ընտիր ալյուր է՝ ձեթով խառնված, երեք տասներորդ մեկ հորթի համար, և երկու տասներորդ մեկ խոյի համար, Տասներորդ տասներորդ՝ մեկ գառին, եօթը գառներին: Եւ մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար, որպեսզի քավություն արվի ձեզ համար, բացի մեղքի քավության զոհից, եւ անընդհատ ողջակիզումը, նրա ընտիր նվիրաբերությունը, եւ նրա ըմպելի նվիրաբերությունը՝ ըստ կանոնի, անուշահոտ բուրմունքի նվիրաբերում Տիրոջը:

Եւ այս յոթներորդ ամսվա տասնհինգերորդ օրը սուրբ հրավիրում կլինի ձեզ, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք, եւ յոթ օր տոն պիտի կատարեք Տիրոջ համար: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ՝ մատուցում դէպի անուշահոտ հոտ Տիրոջը. առաջին օրը՝ տասներեք զուարակներ արջառոց միջից, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան գառներ, անբիծ պիտի լինեն: Նրանց զոհերը ձեթով խառնված ընտիր ալյուր են՝ երեք տասներորդ մեկ հորթի համար տասներեք հորթերից, և երկու տասներորդ մեկ խոյի համար երկու խոյերից: Տասներորդ տասներորդ՝ մեկ գառին, չորասուն գառների վրա: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները:

Եւ երկրորդ օրը տասներկու հորթեր, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհաբերությունը եւ նրանց

ըմպելի նուիրաբերությունը հորթերի եւ խոյերի եւ գառների համար՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակեզից, նրանց զոհաբերությունները և նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները:

Երրորդ օրը տասնմեկ հորթեր, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհը եւ նրանց ըմպելի նուէրը հորթերին եւ խոյերին եւ գառներին՝ ըստ նրանց թուի, ըստ նրանց համեմատութեան: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները:

Չորրորդ օրը տասը հորթ, երկու խոյ, տասնչորս մեկ տարեկան անբիծ գառ: Նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները հորթերի, խոչերի եւ գառների համար՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները:

Հինգերորդ օրը՝ ինը հորթեր, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհերը եւ նրանց խմելու ընծաները հորթերին, խոյերին եւ գառներին՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: Եւ մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները:

Վեցերորդ օրը՝ ութ հորթ, երկու խոյ, տասնչորս տարեկան անբիծ

գառ: Նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները հորթերի, խոչերի եւ գառների համար՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները:

Յոթերորդ օրը՝ յոթ հորթեր, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց խմելու ընծաները հորթերին, խոյերին եւ գառներին՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: Եվ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Եւ ութերորդ օրը փակման ժողով կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք դրանում: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ՝ անուշահոտ ընծաներ Տիրոջը. մի զուարակ, մի խոյ, եօթը տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները հորթին եւ խոյին եւ գառներին՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց կարգավորման: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները:

Սրանք կը կատարէք Տիրոջ համար ձեր տօներուն մէջ, բացի ձեր աղօթքներէն, եւ ձեր կամաւոր ընծաներէն, եւ ձեր ողջակէզներէն, եւ ձեր զոհերէն, եւ ձեր նուիրաբերութիւններէն, եւ ձեր փրկութեան զոհերէն:

30

Եւ Մովսէսը խօսեց Իսրայէլի որդիներին՝ ըստ այն ամենի, ինչ Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: Եւ Մովսես խոսեց Իսրայելի որդիների ցեղերի իշխաններին՝ ասելով. այս է այն խոսքը, որ հրամայեց Տէրը: Մարդ, որ ուխտ կ'ուխտի Տիրոջը, կամ երդում կ'երդվի, կամ իր հոգու վրա կապանք կ'դնի, իր խոսքը չպիտի պղծի. ամեն ինչ, որ կ'ելնի իր բերանից, կ'կատարի: Եթե կին ուխտ անի Տիրոջը կամ պայման կապի իր հոր տանը իր երիտասարդության ժամանակ, Եվ եթե հայրը լսի նրա աղոթքները եւ պարտավորությունները, որոնք նա սահմանել է իր հոգու համար, եւ հայրը լռի, ապա կանգուն կմնան նրա բոլոր աղոթքները եւ բոլոր պարտավորությունները, որոնք նա սահմանել է իր հոգու համար: Եթե բայց նրա հայրը մերժելով մերժի այն օրը, երբ լսի նրա բոլոր աղոթքներն ու պարտավորությունները, որոնք նա սահմանել է իր հոգու համար, դրանք չեն կանգնի, և Տերը կմաքրի նրան, քանի որ նրա հայրը մերժեց:

Եթե բայց ամուսնացած լինելով դառնա տղամարդու, և աղոթքները նրա վրա են ըստ շրթունքների տարբերությանը, որոնք սահմանեց իր հոգու դեմ: Եւ եթե նրա ամուսինը լսի եւ լռի նրան այն օրը, երբ լսի, ապա կանգուն կմնան նրա բոլոր աղօթքները եւ նրա պարտավորությունները, որոնք նա սահմանել է իր հոգու համար: Եթե բայց նրա ամուսինը մերժելով մերժի այն օրը, երբ լսի, ապա նրա բոլոր աղոթքները և նրա այն պարտավորությունները, որոնք նա սահմանել է իր հոգու դեմ, չեն մնա, որովհետև ամուսինը մերժել է նրան, և Տերը կմաքրի նրան:

Եւ այրի եւ մերժեալի ուխտը, որքան որ ուխտէ ըստ հոգւոյն իւրոյ,

մնասցեն նմա: Եթե բայց տանն մէջ առն իւրոյ ուխտն իւր լինի, կամ սահմանումն հոգւոյն իւրոյ դէմ երդմամբ, Եվ եթե նրա ամուսինը լսի եւ լռի նրան, եւ չմերժի նրան, ապա կանգուն կմնան նրա բոլոր աղոթքները եւ բոլոր այն պարտավորությունները, որոնք նա սահմանել է իր հոգու համար, կանգուն կմնան նրա դեմ: Եթե նրա ամուսինը հեռացնի այն օրը, երբ լսի, ապա բոլոր այն ինչ որ ելել է նրա շրթունքներից՝ նրա աղոթքների համաձայն և նրա հոգու վրա դրված պարտավորությունների համաձայն, չի մնա նրան, քանի որ նրա ամուսինը հեռացրեց, և Տերը կմաքրի նրան: Ամեն աղոթք և ամեն երդում կապի՝ հոգին վնասելու համար, նրա ամուսինը կհաստատի դա, և նրա ամուսինը կհեռացնի: Եթե բայց լռելով լռի նրան օրվանից օր, ապա կհաստատի նրա բոլոր աղոթքները և պարտավորությունները, որոնք նրա վրա են, կհաստատի դրանք նրա համար, որովհետև լռեց այն օրը, երբ լսեց: Եթե բայց նրա ամուսինը հեռացնի դա այն օրից հետո, երբ լսեց, ապա կրի իր մեղքը: Սրանք են այն կանոնները, որքան հրամայեց Տերը Մովսեսին՝ մարդու և նրա կնոջ միջև, և հոր ու դստեր միջև՝ երիտասարդության մեջ հոր տանը:

31

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Վրեժխնդրիր Իսրայէլի որդիների վրէժխնդրութիւնը Մադիանացիներից, եւ վերջապէս կը միանաս քո ժողովրդին: Եւ Մովսէսը խոսեց ժողովրդին՝ ասելով. Զինեցէ՛ք ձեզանից մարդիկ եւ շարուեցէ՛ք Տիրոջ առջեւ Մադիամի վրայ, որպէսզի Տիրոջ կողմից վրէժխնդրութիւն տաք Մադիամին:

Հազար՝ ցեղից, հազար՝ ցեղից, Իսրայելի որդիների բոլոր ցեղերից ուղարկեք կռվելու: Եւ նրանք հաշվեցին Իսրայելի հազարներից հազարական յուրաքանչյուր ցեղից՝ երկոտասան հազար զինուորներ պատերազմական շարքի համար: Եւ Մովսեսը ուղարկեց նրանց՝ հազար մարդ ամեն ցեղից, հազար մարդ ամեն ցեղից իրենց զորքերով հանդերձ, եւ Փինեեսին՝ Եղիազարի որդուն, Ահարոն քահանայի որդուն, եւ սուրբ անօթները, եւ ազդանշանների փողերը նրանց ձեռքերում:

Եւ նրանք շարվեցան մարտական դասավորությամբ Մադիամի վրա, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսեսին, եւ սպանեցին բոլոր արական սեռին: Եւ Մադիամի թագաւորներն սպաննեցին միաժամանակ իրենց վիրաւորներուն հետ, եւ Եւին, եւ Հռոկոն, եւ Սուրը, եւ Ուրը, եւ Հռոբոկը՝ Մադիամի հինգ թագաւորները, եւ Բաղաամ Բէովրի որդին սպաննեցին սրով իրենց վիրաւորներուն հետ: Եւ յափշտակեցին Մադիամի կանանց, նոցա կարասին, նոցա անասունները, նոցա բոլոր ստացուածքները, եւ նոցա զօրութիւնը յափշտակեցին: Եւ բոլոր նրանց քաղաքները, որոնք բնակավայրերում էին, եւ նրանց ագարակները այրեցին հրով: Եւ վերցրին նրանց ամբողջ աւարը եւ նրանց ամբողջ կողոպուտը՝ մարդուց մինչեւ անասուն: Եւ նրանք բերեցին Մովսեսի եւ Եղիազար քահանայի, եւ Իսրայելի բոլոր որդիների մոտ գերիներին, աւարը եւ կողոպուտը դեպի բանակատեղին Մովաբի Արաբովթում, որը գտնվում է Հորդանանի վրա՝ Երիքովի դիմաց: Եւ Մովսէսը, Եղիազար քահանան եւ ժողովրդեան բոլոր իշխանները ելան նրանց հանդիպելու՝ բանակատեղիից դուրս: Եւ բարկացաւ Մովսէս զօրութեան հսկիչներուն, հազարապետներուն եւ հարիւրապետներուն վրայ, որոնք պատերազմի

ճակատամարտէն կու գային: Եվ Մովսեսն ասաց նրանց. Ինչո՞ւ ապրեցրիք բոլոր իգականներին: Սրանք Իսրայելի որդիներին էին Բաղաամի խոսքի համաձայն՝ հեռացնելու և անտեսելու Տիրոջ խոսքը Փոգովրի պատճառով, և հարվածը եղավ Տիրոջ ժողովրդի մեջ: Եւ հիմա սպանեցէք ամէն արական ամբողջ աւարի մէջ, ամէն կին, որ ճանաչած է արու անկողին, սպանեցէք: Եւ բոլոր կանանց աւարը, որոնք չեն ճանաչում արու անկողին, կենդանի պահեք նրանց: Եւ դուք բանակեցէ՛ք բանակատեղիից դուրս եօթը օր, ամէն ոք որ սպանած է եւ ով որ դիպչում է սպանուածին՝ կը մաքրուի երրորդ օրը եւ եօթներորդ օրը, դուք եւ ձեր գերիները: Եւ ամեն ծածկոց եւ ամեն մաշկեղէն անօթ, եւ ամեն այծեղէն գործ, եւ ամեն փայտեղէն անօթ պիտի մաքրէք:

Եւ ասաց Եղիազար քահանան պատերազմի շարքից վերադարձող զօրքի մարդկանց. Այս է օրէնքի իրաւունքը, որ Տէրը հրամայեց Մովսէսին: Բացի ոսկուց եւ արծաթից, պղնձից եւ երկաթից, կապարից եւ անագից, Ամեն բան, որ կանցնի կրակի մեջ, կմաքրուի, բայց մաքրման ջրով կմաքրուի, եւ ամեն ինչ, որ կրակի միջով չի անցնում, կանցնի ջրի միջով: Եւ լվացէ՛ք հանդերձները յոթերորդ օրը, եւ մաքրվելու էք, եւ այնուհետեւ մտնելու էք բանակատեղի:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ասելով, Վերցրու հաշիվը գերութեան աւարի՝ մարդուց մինչեւ անասուն, դու եւ Եղիազար քահանան եւ ժողովրդեան հայրերի իշխանները: Եւ դուք պիտի բաժանէք աւարը պատերազմ ելած պատերազմողների եւ ամբողջ ժողովի միջեւ: Եւ դուք պիտի առանձնացնէք հարկ Տիրոջը պատերազմող մարդկանցից, որոնք դուրս ելել են դէպի ճակատամարտ, մէկ

հոգի հինգ հարիւրից՝ մարդկանցից, անասուններից, արջառներից, ոչխարներից եւ էշերից: Եվ նրանց կեսից կառնեք: Եվ կտաս Եղիազարին՝ քահանային, Տիրոջ առաջին բերումները: Եվ Իսրայելի որդիների կեսից կառնես մեկը հիսունից՝ մարդկանցից, եզներից, ոչխարներից, էշերից եւ բոլոր անասուններից, եւ կտաս դրանք Ղեւտացիներին, որոնք պահպանում են պահապանությունները Տիրոջ վրանում:

Եւ Մովսէսն ու Եղեազար քահանան արեցին, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: Եւ եղաւ աւարի ավելցուկը, որ պատերազմող մարդիկը աւարեցին ոչխարներից՝ վեց հարյուր յոթանասունհինգ հազար: Եւ արջառներ՝ յոթանասուներկու հազար, Եւ էշեր՝ վաթսունմեկ հազար, Եվ մարդկային հոգիներ այն կանանցից, որոնք չէին ճանաչել տղամարդու անկողինը, բոլոր հոգիները՝ երեսուներկու հազար: Եւ եղաւ կէսը՝ բաժինը նրանց, որ ելել էին պատերազմ, ոչխարների թուից՝ երեք հարյուր երեսուն հազար եւ եօթը հազար եւ հինգ հարյուր: Եվ Տիրոջը հասանելիք մասը ոչխարներից վեց հարյուր յոթանասուն հինգ եղավ: Եւ արջառներ՝ երեսունվեց հազար, եւ Տիրոջը տուրքը՝ յոթանասուներկու, Եւ էշերը՝ երեսուն հազար հինգ հարյուր, եւ Տիրոջը տուրքը՝ վաթսունմեկ: Եվ մարդկանց հոգիները՝ տասնվեց հազար, և նրանցից Տիրոջը հասնող մասը՝ երեսուներկու հոգի:

Եւ Մովսէսը տվեց Տիրոջը ընծան, Աստծո մասը, Եղիազար քահանային, ինչպէս Տէրը հրամայեց Մովսէսին: Իսրայելի որդիների կեսից, որոնք Մովսեսը բաժանեց պատերազմող մարդկանցից: Եւ ժողովից ոչխարների կէսը եղաւ երեք հարիւր երեսուն հազար եօթը հարիւր հինգ հարիւր: Եւ արջառներ՝

երեսունվեց հազար, էշեր՝ երեսուն հազար հինգ հարյուր: Եւ մարդկանց հոգիներ՝ տասնվեց հազար: Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդիներուն կէսէն վերցուց յիսունէն մէկը՝ մարդոցմէ եւ անասուններէ, ու տուաւ զանոնք Ղեւտացիներուն, որոնք կը պահպանէին Տէրոջ խորանին պահպանութիւնները, ինչպէս Տէրը հրամայեց Մովսէսին:

Եւ մոտեցան Մովսեսին բոլոր նրանք, որ նշանակված էին զորության հազարապետություններում՝ հազարապետներ եւ հարյուրապետներ, Եւ ասացին Մովսէսին. Քո ծառաները հաշվել են պատերազմող մարդկանց թիվը, որոնք մեզ մօտ են, եւ նրանցից ոչ մէկը բացակայում չէ: Եւ մենք մատուցել ենք Տիրոջը այն պարգեւը, որ իւրաքանչյուր մարդ գտել էր՝ ոսկեղէն անոթներ, ապարանջաններ, ոտնօղեր, մատանիներ, բազկապաններ եւ մանյակներ, որպէսզի քաւութիւն կատարենք մեր համար Տիրոջ առաջ: Եւ Մովսեսն ու Եղիազար քահանան վերցրին նրանցից ոսկին՝ ամեն մի գործված անոթ: Եւ եղաւ ամբողջ ոսկին, որ ընծայ բերին Տիրոջը, տասնվեց հազար եօթը հարիւր յիսուն սիկղ՝ հազարապետներից եւ հարիւրապետներից: Եվ այն մարդիկ՝ պատերազմողները, կողոպտեցին՝ յուրաքանչյուրը իր համար: Եւ Մովսէսն ու Եղիազար քահանան վերցրին ոսկին հազարապետներից եւ հարիւրապետներից, եւ բերին զայն վկայութեան խորանը՝ որպէս յիշատակ Իսրայէլի որդիներուն համար Տիրոջ առաջ:

32

Եւ Ռուբենի որդիներն ու Գադի որդիները շատ մեծ բազմութեամբ անասուններ ունէին, եւ տեսան Յազերի երկիրը եւ Գաղաադի երկիրը, եւ այդ տեղը անասունների համար հարմար տեղ էր: Եւ մոտենալով Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները՝ ասացին Մովսեսին եւ Եղիազար քահանային եւ ժողովի իշխաններին՝ ասելով. Ատարոթ, և Դայբոն, և Յազեր, և Նամրա, և Եսեբոն, և Ելեալե, և Սեբամա, և Նաբաու, և Բայան: այն երկիրը, որ Տերը հանձնել է Իսրայելի որդիների առաջ, անասնապահ երկիր է, եւ քո ծառաները անասուններ ունեն: Եւ ասացին. Եթե շնորհ գտանք քո առաջ, թող այս երկիրը տրվի քո ծառաներին որպես տիրապետություն, եւ մի՛ անցկացրու մեզ Հորդանանի միջով:

Եւ ասաց Մովսէս Գադի որդիներին եւ Ռուբէնի որդիներին. Ձեր եղբայրները պատերազմ կ'երթան, իսկ դուք այստեղ կը նստի՞ք: Եւ ինչո՞ւ դուք խեղաթյուրում էք Իսրայելի որդիների մտքերը, որ չանցնեն այն երկիրը, որը Տէրը տալիս է նրանց: Ո՞չ այսպես արեցին ձեր հայրերը, երբ ես զնոսա ուղարկեցի Կադեշ Բառնեայից՝ երկիրը հասկանալու: Եւ բարձրացան Խաղողի խուրձի հովիտը, եւ դիտեցին երկիրը, եւ հեռացրին Իսրայելի որդիների սիրտը, որպեսզի նրանք չմտնեն այն երկիրը, որը Տերը տվել էր նրանց: Եւ Տէրը բարկութեամբ բարկացաւ այն օրում եւ երդուեցաւ՝ ասելով, Եթե այս մարդիկ, որոնք ելան Եգիպտոսից՝ քսան տարեկանից եւ վեր, որոնք գիտեն լավը եւ չարը, կտեսնեն այն երկիրը, որ երդվեցի Աբրահամին, Իսահակին եւ Հակոբին, ոչ, որովհետեւ նրանք չհետեւեցին ինձ:

Բացի Քաղեբ Յեփոննեի որդուց, որ առանձնացված էր, և Յեսու Նավեի որդուց, որովհետև նրանք հետևեցին Տիրոջը: Եւ

բարկացաւ բարկութեամբ Տէրը Իսրայէլի վրայ, եւ ցրուեց զնոսա անապատում քառասուն տարի, մինչեւ որ սպառուեցաւ ամբողջ սերունդը, որոնք չարիք էին գործում Տիրոջ առաջ: Ահա դուք ելել եք ձեր հայրերի փոխարէն՝ որպես մեղավոր մարդկանց կործանում, որպեսզի դեռ ավելացնեք Տիրոջ բարկության զայրույթը Իսրայելի վրա: Որ դուք կդարձնեք ետ նրանից՝ դեռ թողնելու զնա անապատում, եւ կանօրինեք ամբողջ այս ժողովուրդի դէմ:

Եւ մոտեցան նրան ու ասացին. Այստեղ մեր անասունների համար ոչխարների ագարակներ կառուցենք եւ մեր ունեցվածքի համար քաղաքներ: Եւ մենք զինվելով՝ որպես առաջապահ կանգնենք Իսրայելի որդիներից առաջ, մինչեւ որ տանենք զնոսա իւրեանց տեղը, եւ մեր ընտանիքները կը բնակին պարսպապատ քաղաքներում՝ երկրի բնակիչների պատճառով: Մենք չենք վերադառնա մեր տները, մինչև Իսրայելի որդիները բաժանվեն՝ յուրաքանչյուրը իր ժառանգությանը: Եւ ոչ եւս կժառանգենք ի նոսա յայնկոյս Յորդանանու եւ յայնկոյս, զի ստացանք զվիճակս մեր յայնկոյս Յորդանանու յարեւելս:

Եւ ասաց նրանց Մովսէս. Եթէ դուք կատարէք ըստ այս խօսքի, եթէ դուք զինուէք Տիրոջ առաջ պատերազմի համար, և ձեր բոլոր զինված մարդիկ կանցնեն Հորդանանը Տիրոջ առաջ, մինչև որ նրա թշնամին ոչնչացվի նրա առջևից, Եվ երկիրը ենթարկվի Տիրոջ առաջ, եւ դրանից հետո կվերադառնաք, եւ կլինեք անմեղ Տիրոջ առաջ եւ Իսրայելի առաջ, եւ այս երկիրը կլինի ձեզ տիրապետության մեջ Տիրոջ առաջ: Եթե այսպես չանեք, կմեղանչեք Տիրոջ առաջ, եւ կիմանաք ձեր մեղքը, երբ չարիքները

ձեզ հասնեն: Եւ կառուցելու եք ձեզ համար քաղաքներ ձեր ապրանքների համար եւ ագարակներ ձեր անասունների համար, եւ այն ինչ որ ելնում է ձեր բերանից՝ կատարելու եք:

Եւ ասացին Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները Մովսէսին՝ ասելով. քո ծառաները կը կատարեն, ինչպէս մեր Տէրը հրամայում է: Մեր ապասկեւը, մեր կանայք եւ մեր բոլոր անասունները Գաղաադի քաղաքներում կը լինեն: Բայց քո ծառաները բոլորը կանցնեն զինված և շարված Տիրոջ առաջ դեպի պատերազմ, այնպես ինչպես Տերը ասում է:

Եւ Մովսէսը նրանց կազմեց Եղիազար քահանային, եւ Յեսուին՝ Նաւէի որդուն, եւ Իսրայէլի ցեղերի հայրենական իշխաններին: Եւ ասաց Մովսէս նրանց. եթէ Ռուբէնի որդիները եւ Գադի որդիները ձեզ հետ անցնեն Յորդանանը, ամէնքը զինուած պատերազմի, Տիրոջ առաջ, եւ ենթարկեցնէք ձեր առջեւի երկիրը, եւ տաք նրանց Գաղաադի երկիրը տիրութեան մէջ: Եթե բայց նրանք չանցնեն զինված ձեզ հետ պատերազմ Տիրոջ առաջ, ապա դուք անցկացրեք նրանց ապարանջանը, նրանց կանանց, եւ նրանց անասունները ձեզանից առաջ Քանաանի երկիր, եւ նրանք ձեզ հետ միասին ժառանգեն Քանաանի երկրում: Եւ պատասխանեցին Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները՝ ասելով. Ինչքան որ Տէրը ասում է Իր ծառաներին, այնպես էլ կանենք մենք: Մենք կանցնենք զինված Տիրոջ առաջ դեպի Քանաանի երկիրը, եւ դուք կտաք ստացվածքը մեզ Հորդանանի անդիվերջում:

Եվ Մովսես տվեց նրանց՝ Գադի որդիներին եւ Ռուբենի

որդիներին, եւ Հովսեփի որդիների Մանասեի ցեղի կեսին, Ամորհացիների թագավոր Սեհոնի թագավորությունը եւ Բասանի թագավոր Ովգի թագավորությունը, երկիրը եւ քաղաքները նրա սահմաններով հանդերձ, երկրի շուրջակա քաղաքները: Եւ Գադի որդիները կառուցեցին Դայբոնը, Ատարոթը եւ Արոերը: ԵՒ Սոփարը, և Յազերը, և բարձրացրին զնոսա: և Նամրամը, և Բայթարանը՝ ամրացյալ քաղաքներ, և ոչխարների արոտավայրեր: Եւ Ռուբենի որդիները կառուցեցին Եսեբոնը, Ելեալեհը եւ Կարիաթամը: և Բեեղմեոնը՝ շրջապատված, և Սեբաման, և անուանեցին իրենց անուններով այն քաղաքների անունները, որոնք շինեցին: Եւ գնաց Մաքիրի որդին, Մանասէի որդին, Գաղաադ եւ առաւ զայն, եւ կորուսաց զԱմորրացին, որ բնակում էր նրա մէջ: Եւ Մովսեսը Գաղաադը տվեց Մանասեի որդի Մաքիրին, եւ նա բնակվեց այնտեղ: Եւ Յայիրը՝ Մանասէի որդին, գնաց եւ վերցրեց նրանց ագարակները, եւ անվանեց զանոնք Յայիրի ագարակներ: Եւ Նաբաու գնաց եւ վերցրեց Կաաթը եւ նրա գիւղերը, եւ անուանեց զանոնք Նաբովթ իր անունով:

33

Եւ սրանք են կայանները Իսրայէլի որդիների, ինչպէս ելան Եգիպտոսի երկրից իրենց զօրութեամբ Մովսէսի եւ Ահարոնի ձեռքով: Եւ Մովսէս գրեց նոցա մեկնումները եւ նոցա կայանները Տեառն խոսքով, եւ սոքա են նոցա ճանապարհորդության կայանները: Նրանք մեկնեցին Ռամեսսեից առաջին ամսվա տասնհինգերորդ օրը, զատկի հաջորդ օրը ելան Իսրայելի

որդիները բարձր ձեռքով բոլոր եգիպտացիների առաջ: Եւ եգիպտացիները թաղում էին իրենց մեռածներին, բոլոր նրանց, որոնց հարվածել էր Տերը՝ Եգիպտոսի երկրում ամեն անդրանիկին, եւ իրենց աստվածների վրա Տերը վրեժխնդրություն էր արել: Եւ Իսրայելի որդիները ելնելով Ռամեսէից՝ բանակեցին Սոկքովթում: Եւ մեկնելով Սոկկոթից՝ նրանք բանակեցին Բութանում, որ անապատի մի մասն է: Եւ նրանք մեկնեցին Բութանից եւ բանակեցան Եիրոթի բերանի վրա, որը գտնվում է Բեեղսեպփոնի դիմաց, եւ բանակեցան Մագդողուի դիմաց: Եւ նրանք մեկնեցին Եիրոթի դիմաց, եւ անցան ծովի միջով դեպի անապատ, եւ երեք օր ճանապարհ գնացին անապատով, եւ բանակեցին Պիկրիահսում: Եվ նրանք մեկնեցին Դառն ջրերից եւ եկան Եղիմ, եւ Եղիմում տասներկու աղբյուր ջրերի եւ յոթանասուն արմավենիների ցողուններ կային, եւ նրանք այնտեղ բանակեցան ջրի մոտ: Եւ նրանք մեկնեցին Եղիմից եւ բանակեցին Կարմիր ծովի վրա: Եւ նրանք մեկնեցին կարմիր ծովից եւ բանակեցին Սին անապատում:

Եւ մեկնեցին Սին անապատից եւ բանակեցան Ռափակայում: Եւ մեկնեցին Ռափակայից եւ բանակեցին Այլուսում: Եւ նրանք մեկնեցին Այլուսից եւ բանակեցին Ռափիդինում, եւ այնտեղ ջուր չկար ժողովրդի համար խմելու: Եւ նրանք մեկնեցին Ռափիդինից եւ բանակեցին Սինայի անապատում: Եւ նրանք մեկնեցին Սինայի անապատից եւ բանակ դրեցին ցանկութեան գերեզմաններում: Եւ մեկնեցան ցանկութեան հուշարձաններից եւ բանակեցան Ասերովթում: Եւ մեկնեցին Ասերովթից եւ բանակեցան Ռաթամայում:

Եւ նրանք մեկնեցին Ռաթամայից եւ բանակեցին Ռեմմոն Փարեսում: Եւ նրանք մեկնեցին Ռեմմոն Փարեսից եւ բանակ դրին Լեբոնայում: Եվ մեկնեցին Լեբոնայից և բանակեցան Ռեսսանում: Եւ նրանք մեկնեցին Ռեսսանից եւ բանակ դրեցին Մակելլաթում: Եւ մեկնեցին Մակելլաթից եւ բանակեցին Սափարում: Եւ մեկնեցին Սափարից եւ բանակեցան Խարադաթում: Եւ մեկնեցին Քարադաթից եւ բանակեցան Մակելովթում: Եւ մեկնեցին Մակելովթից եւ բանակեցան Կատաաթում: Եվ մեկնեցին Կատաաթից և բանակեցան Տարաթում: Եւ մեկնեցին Տարաթից եւ բանակեցան Մաթեկկայում: Եւ նրանք մեկնեցին Մաթեկկայից եւ բանակեցին Սելմոնայում: Եւ մեկնեցին Սելմոնայից եւ բանակեցան Մասուրութում: Եւ մեկնեցին Մասուրութից եւ բանակեցին Բանայիայում: Եւ նրանք մեկնեցին Բանայիայից եւ բանակ դրեցին Գադգադ լերան մոտ:

Եւ մեկնեցին Գադգադ լեռնից եւ բանակեցան Ետեբաթայում: Եւ մեկնեցին Ետտեբաթայից եւ բանակեցին Եբրոնայում: Եվ նրանք մեկնեցին Եբրոնայից եւ բանակեցին Եսիոն Գաբերում: Եւ նրանք մեկնեցին Գեսիոն Գաբերից եւ բանակեցին Սին անապատում, եւ նրանք մեկնեցին Սին անապատից եւ բանակեցին Փարան անապատում, այս է Կադէսը: Եւ մեկնեցան Կադէսից եւ բանակ դրեցին Հոր լեռան մոտ՝ Եդովմի երկրին հարեւանությամբ:

Եւ բարձրացաւ Ահարոն քահանան Տիրոջ հրամանով, եւ մեռաւ այնտեղ Իսրայելի որդիների Եգիպտոսի երկրից ելքի քառասներորդ տարում, հինգերորդ ամսուան առաջին օրը: Եւ Ահարոնը հարյուր քսաներեք տարեկան էր, երբ մեռավ Հոր լերան վրա: Եւ երբ Քանանացի թագաւոր Արադը լսեց, որ սա բնակւում

էր Քանաան երկրում, երբ Իսրայէլի որդիները մտնում էին, Եւ մեկնեցին Հոր լեռից եւ բանակեցան Սելմոնայում: Եւ մեկնեցին Սելմոնայից եւ բանակեցան Փինոնում: Եւ մեկնեցին Փինոնից եւ բանակ դրեցին Ովովթում:

Եւ նրանք մեկնեցին Օբովթից եւ բանակեցին Գայիում, Մովաբի սահմանների անդիվերայ: Եվ նրանք մեկնեցին Գայիից ու բանակեցին Դայիբոն Գադում: Եւ նրանք մեկնեցին Դայբոն Գադից եւ բանակեցին Գելմոն Դեբլաթայիմում: Եւ նրանք մեկնեցին Գելմոն Դեբլաթաիմից եւ բանակեցին Աբարիմ լեռների վրա՝ Նաբաուի դիմաց: Եւ նրանք մեկնեցին Աբարիմ լեռներից եւ բանակեցին Մովաբի արեւմուտքում, Հորդանանի վրա՝ Երիքովի մոտ: Եւ նրանք բանակ դրին Հորդանանի մոտ, Այսիմոթի եւ Բելսայի միջեւ, Մովաբի արեւմտյան կողմում:

Եւ խօսեցաւ Տէրը Մովսէսի հետ Մովաբի դաշտերում, Յորդանանի մօտ, Երիքովի դիմաց, ասելով Խոսի՛ր Իսրայէլի որդիներին եւ ասա՛ նրանց. դուք կ'անցնէք Յորդանանը դէպի Քանաանի երկիրը: Եւ կը ոչնչացնէք բոլոր բնակիչները երկրում ձեր առջեւ, եւ կը հեռացնէք նրանց դիտակէտերը, եւ նրանց բոլոր ձուլածոյ կուռքերը կը ոչնչացնէք, եւ նրանց բոլոր արձանները կը հեռացնէք: Եւ դուք պիտի ոչնչացնէք բոլոր բնակիչները երկրի, եւ պիտի բնակիք նրա մէջ, քանզի ձեզ տուած եմ նրանց երկիրը ժառանգութեամբ: Եւ դուք պիտի ժառանգեք նրանց երկիրը վիճակով՝ ըստ ձեր ցեղերի. ավելի շատերին դուք պիտի բազմացնեք նրանց տիրապետությունը, եւ ավելի քչերին դուք պիտի նվազեցնեք նրանց տիրապետությունը. ուր որ ելնի նրա անունը, այնտեղ նրա կլինի. ըստ ձեր հայրենի ցեղերի դուք պիտի

ժառանգեք: Եթե բայց չկորստյան մատնեք բնակիչներին երկրի վրա ձեր դեմքից, ապա նրանք, որոնց եթե թողնեք նրանցից, կլինեն փշեր ձեր աչքերում և նետեր ձեր կողերում, և թշնամանան ձեզ երկրի վրա, որում դուք կբնակվեք: Եւ ինչպէս որոշեցի անել նրանց, այնպէս կ՚անեմ ձեզ:

34

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Հրամայիր Իսրայելի որդիներին եւ կասես նրանց. դուք մտնում եք Քանանի երկիրը, սա ձեզ ժառանգություն կլինի՝ Քանանի երկիրը իր սահմաններով: Եւ ձեզ համար հարաւային կողմը կը լինի Սին անապատից մինչեւ Եդովմի սահմանը, եւ ձեզ համար հարաւային սահմանները կը լինեն Աղի ծովի արեւելեան մասից: Եւ սահմանները ձեզ շրջապատելու են հարավից դէպի Ակրաբինի վերելք, եւ անցնելու է Էննակով, եւ նրա ելքը լինելու է դէպի հարավ՝ Բառնէի Կադէշ, եւ ելնելու է դէպի Արադի բնակավայրը, եւ անցնելու է Ասեմոնայով: Եւ սահմանները պիտի շրջապատեն Ասեմոնայից մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը, եւ ելքը ծովը պիտի լինի: Եւ ծովի սահմանները ձեզ համար կլինեն՝ մեծ ծովը կսահմանի, այս կլինի ձեզ համար ծովի սահմանները:

Եւ այս կլինի ձեզ հիւսիսային սահմանը. մեծ ծովից կչափէք ձեզ համար լեռից լեռ: Եւ լեռնից զլեռն չափեսցէք նոցա՝ մտանելոց ի Եմաթ, եւ եղիցի ելքն նորա սահմանքն Սարաղակ: Եւ սահմանները կ՚ելնեն Դեփրոնա, եւ նրա ելքը կ՚ըլլայ Արսենային. այս կ՚ըլլայ ձեզի սահմանները հիւսիսից: Եւ սահմանները կիջնեն

Սեպեփամարից դեպի Բելա արեւելքից աղբյուրների վրա, եւ սահմանները կիջնեն Բելայից Քեներեթ ծովի մեջքի վրա արեւելքից: Եւ սահմանները կիջնեն Սեփամարից Բելա՝ արեւելքից աղբյուրների վրա, եւ սահմանները կիջնեն Բելա՝ Քեներեթ ծովի մեջքի վրա արեւելքից: Եւ սահմանները կիջնեն Հորդանանի վրա, եւ ելքը կլինի Աղի ծովը. այս կլինի ձեզ երկիրը եւ նրա սահմանները շուրջանակի:

Եւ հրամայեց Մովսէս Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով. Այս է այն երկիրը, որը կժառանգէք վիճակով, ինչպէս Տէրը հրամայեց տալ զայն ինը ցեղերին եւ Մանասէի ցեղի կէսին: Որովհետև Ռուբենի որդիների ցեղը և Գադի որդիների ցեղը՝ ըստ իրենց հայրենի տների, և Մանասեի ցեղի կեսը ստացել են իրենց վիճակները: Երկու ցեղերը և կես ցեղը վերցրին իրենց բաժինները Հորդանանի անդիվ՝ Երիքովի մոտ, հարավից դեպի արևելք:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Սրանք են այն մարդկանց անունները, որոնք ձեզ համար կժառանգեն երկիրը՝ Եղիազար քահանան և Նավեի որդի Հիսուսը: Եւ մեկ իշխան յուրաքանչյուր ցեղից կառնեք, որպեսզի ժառանգեք ձեզ համար երկիրը:

Եւ այս են անունները մարդկանց Յուդայի ցեղից՝ Քաղեբ, Յեփոննեի որդին: Սիմեոնի ցեղից՝ Սաղամիէլ, Սեմիուդի որդին: Բենիամինի ցեղից՝ Էլդադ, Քասլոնի որդին, Դանի ցեղից՝ իշխան Բաքքիր, Եգլիի որդին: Մանասեի որդիների ցեղից, Հովսեփի որդիներից, իշխան Անիել՝ Սուփիի որդին: Եփրեմի որդիների ցեղից՝ իշխան Կամուել, Սաբաթանի որդին: Զաբուղոնի ցեղից՝ իշխան Եղիսափան, Փառնաքի որդին: Իսաքարի որդիների

ցեղից՝ իշխան Փաղտիէլ, Ոզայի որդին: Ասերի որդիների ցեղից՝ իշխան Աքիոր, Սելեմիի որդին: Նեփթաղիմի ցեղից՝ իշխան Փաղայել, Յամիուդի որդին:

Սրանց հրամայեց Տէրը բաժանել Իսրայէլի որդիներին Քանաանի երկրում:

35

Եւ խօսեցաւ Տէրը Մովսէսին Մովաբի արեւմուտքում, Յորդանանի մօտ, Երիքովի դիմաց, ասելով. Հրամայի՛ր Իսրայելի որդիներին, եւ նրանք Ղեւտացիներին կտան իրենց ժառանգական կալվածքի բաժիններից քաղաքներ՝ բնակվելու համար, եւ քաղաքների շուրջը գտնվող արվարձանները կտան Ղեւտացիներին: Եւ նրանց քաղաքները կլինեն բնակելու համար, եւ նրանց սահմանազատումները կլինեն նրանց անասունների համար եւ նրանց բոլոր չորքոտանիների համար: Եւ քաղաքների հարակից տարածքները, որոնք կտաք Ղեւտացիներին, քաղաքի պարսպից դուրս երկու հազար կանգուն շուրջանակի: Եւ կչափես քաղաքից դուրս արեւելեան կողմը երկու հազար կանգուն, եւ հարաւային կողմը երկու հազար կանգուն, եւ ծովային կողմը երկու հազար կանգուն, եւ հիւսիսային կողմը երկու հազար կանգուն, եւ քաղաքը այս ամենի մէջտեղում կը լինի ձեզ համար, եւ քաղաքների սահմանները: Եւ քաղաքները կտաք Ղեւտացիներին՝ ապաստանարանների վեց քաղաքները, որոնք կտաք, որպեսզի սպանողը փախչի այնտեղ, եւ այդ քաղաքներից բացի՝ քառասուներկու քաղաք: Բոլոր քաղաքները կտաք

Ղևտացիներին՝ քառասունութ քաղաք, սրանք եւ նոցա արվարձանները: Եւ այն քաղաքները, որոնք կտաք Իսրայէլի որդիներուն ստացվածքէն, այնցմէ որ շատ ունին՝ շատ, եւ այնցմէ որ քիչ ունին՝ քիչ, իւրաքանչիւրը ըստ իր ժառանգութեան, զոր կժառանգեն, կտան քաղաքներէն Ղեւտացիներուն:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ասելով. Խոսի՛ր Իսրայէլի որդիներին եւ ասա՛ նրանց. դուք կ՚անցնէք Յորդանանը դէպի Քանաանի երկիրը: Եւ դուք պիտի առանձնացնէք ձեզ համար քաղաքներ, որոնք ապաստանարաններ պիտի լինեն ձեզ համար, որպէսզի այնտեղ փախչի սպանողը, ամէն ոք, որ հարուածել է հոգուն անկամաբար: Եւ այդ քաղաքները ձեզ համար ապաստանարաններ կլինեն արյան վրեժխնդրողից, եւ սպանողը չի մեռնի, մինչեւ որ կանգնի ժողովի առաջ դատաստանի համար: Եւ այն քաղաքները, որոնք կտաք՝ վեց քաղաքները, ապաստանարաններ կլինեն ձեզ: Երեք քաղաքները կտաք Հորդանանի անդիվ, և երեք քաղաքները կտաք Քանաանի երկրում:

Ապաստան կլինի Իսրայելի որդիների համար, և օտարականի համար, և ձեր մեջ բնակվող պանդխտի համար, այդ քաղաքները կլինեն ապաստանարան՝ որպեսզի այնտեղ փախչի ամեն ոք, ով ակամա հարվածել է հոգուն:

Իսկ եթե երկաթե անոթով հարվածի նրան և նա մեռնի, սպանող է, մահով թող մահացվի սպանողը: Եթե բայց քարով ձեռքից, որով կարող է մեռնել, հարվածի նրան եւ նա մեռնի, սպանող է, մահով թող մեռցվի սպանողը: Իսկ եթե փայտե անոթով, որով կարող է

մեռնել, հարվածի նրան եւ նա մեռնի, սպանող է, մահով թող մեռցվի այդ սպանողը:

Արյան վրեժխնդիրը կսպանի սպանողին, երբ հանդիպի նրան՝ նա կսպանի նրան: Եթե բայց թշնամության պատճառով մղի նրան, և նետի նրա վրա որևէ առարկա դարանից, և նա մեռնի, Կամ եթե բարկությունից հարվածեց նրան ձեռքով եւ նա մեռավ, մահով թող մահացվի հարվածողը, քանի որ սպանիչ է. մահով թող մահացվի սպանողը. արյան վրեժխնդիրը թող սպանի սպաններին, երբ հանդիպի նրան:

Եթե բայց հանկարծ, ոչ թե թշնամության պատճառով մղի նրան, կամ նետի նրա վրա որևէ առարկա, ոչ թե դարանից, Կամ ամեն քարով, որով մեռնելու է դրանով, չգիտենալով, և ընկնի նրա վրա, և մեռնի, բայց ինքը նրա թշնամին չէր, ոչ էլ փնտրում էր վնասել նրան: ԵՒ ժողովը կդատի հարվածողի և արյան վրեժխնդրողի միջև՝ ըստ այս դատաստանների: Եւ ժողովը կը փրկէ սպանողին արիւնը վրէժխնդրողէն, եւ ժողովը կը վերադարձնէ զինք իր ապաստանարանի քաղաքը, ուր փախած էր, եւ կը բնակի այնտեղ մինչեւ որ մեռնի մեծ քահանան, զոր օծեցին սուրբ իւղով:

Եթե բայց սպանողը ելնի այն քաղաքի սահմաններից, ուր փախել էր, Եվ եթե արյան վրեժխնդիրը գտնի նրան իր ապաստանի քաղաքի սահմաններից դուրս, և արյան վրեժխնդիրը սպանի սպանողին, նա մեղավոր չէ: Քանզի ապաստանի քաղաքում թող բնակվի, մինչև որ մեծ քահանան մեռնի, և մեծ քահանայի մահից հետո սպանողը կվերադառնա իր տիրապետության երկիրը:

Եւ սրանք ձեզ կլինեն իրաւունք դատաստանի ձեր սերունդների համար ձեր բոլոր բնակավայրերում: Ամեն ով որ հարվածել է հոգուն, վկաների միջոցով կսպանես սպանողին, եւ մեկ վկա չի վկայի հոգու դեմ՝ մահապատժի համար: Եւ ոչ կ՚ընդունիք փրկանք վասն հոգւոյ ի սպանողէն, որ մեղաւոր է սպանուելոյ, քանզի մահուամբ պիտի մեռցի: Չպիտի ընդունիք փրկանք ապաստանի քաղաքներից փախչելու համար՝ նորից երկրի վրա բնակելու համար, մինչև որ մեռնի մեծ քահանան: Եւ մի՛ սպանութիւն գործէք երկրի մէջ, ուր դուք բնակւում էք, որովհետեւ այս արիւնը սպանութիւն է գործում երկրի համար, եւ երկիրը քաւութիւն չի ստանայ այն արիւնէն, որ հեղուած է նրա վրայ, այլ միայն հեղողի արիւնով: Եւ մի՛ պղծէք այն երկիրը, որի վրայ դուք բնակվում էք, որի վրայ ես բնակվում եմ ձեր մէջ, քանզի ես եմ Տէրը, որ բնակվում է Իսրայէլի որդիների մէջ:

36

Եւ մոտեցան Գաղաադի որդու Մաքիրի, Մանասեի որդու ցեղի իշխանները Յովսեփի որդիների ցեղից, եւ խոսեցին Մովսեսի առաջ, եւ Եղիազար քահանայի առաջ, եւ Իսրայելի որդիների հայրենի տների իշխանների առաջ: Եւ ասացին. Մեր տիրոջը հրամայեց Տէրը վիճակով տալ ժառանգության երկիրը Իսրայէլի որդիներին, եւ մեր տիրոջը հրամայեց Տէրը տալ մեր եղբոր՝ Սաղպաադի ժառանգությունը նրա դուստրերին: Եւ կլինեն մեկ ցեղի որդիներից Իսրայելի կանայք, եւ կվերցվի վիճակը նոցա մեր հայրերի ստացվածքից, եւ կպրոսվի այն ցեղի ժառանգութեանը, որոց կանայք ըլլան, եւ մեր ժառանգութեան վիճակից կվերցվի:

Եթե բայց տեղի ունենա Իսրայելի որդիների ազատումը, և նրանց ժառանգությունը կավելացվի այն ցեղի ժառանգությանը, որի կանայք կդառնան, և մեր ընտանիքի ցեղի ժառանգությունից կհեռացվի նրանց ժառանգությունը:

Եւ Մովսէսը հրամայեց Իսրայէլի որդիներին Տիրոջ հրամանով՝ ասելով. այսպէս են ասում Յովսէփի որդիների ցեղը: Սա է այն խոսքը, որ Տերը հրամայեց Սաղպաադի դուստրերին՝ ասելով. Ում հաճելի է նրանց առաջ, թող լինեն կանայք, բայց միայն իրենց հոր ժողովրդից թող լինեն կանայք: Եւ ոչ կփոխանցուի ժառանգութիւնը Իսրայէլի որդիներուն ցեղէ ցեղի վրայ, որովհետեւ Իսրայէլի որդիները իւրաքանչիւրը կպատուհասցին իրենց ընտանիքի ցեղին ժառանգութեան մէջ: Եւ ամէն դուստր, որ ժառանգութիւն կը ստանայ Իսրայէլի որդիներու ցեղերէն, պէտք է ամուսնանայ իր հօր ցեղէն մէկուն հետ, որպէսզի Իսրայէլի որդիները իւրաքանչիւրը ժառանգեն իրենց հայրական ժառանգութիւնը: Եւ ժառանգութիւնը ցեղից ցեղ չի փոխանցուի, այլ Իսրայէլի որդիները իւրաքանչիւրն իր ժառանգութեան կպչելով կմնան:

Ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին, այնպես էլ արեցին Սաղպաադի դուստրերը: Եւ եղան Թերսա եւ Եգլա եւ Մելքա եւ Նուա եւ Մալաա՝ Սալպաադի դուստերը՝ իրենց ազգականներին: Մանասեի ցեղից՝ Հովսեփի որդիներից, կանայք եղան, եւ նրանց ժառանգութիւնը անցաւ իրենց հօր ցեղի ժողովրդին: Սրանք են այն պատվիրանները, օրենքները և դատաստանները, որոնք Տերը հրամայեց Մովսեսի ձեռքով Մովաբի արևմուտքում, Հորդանանի մոտ, Երիքովի դիմաց:

Աւետարան ըստ Յովհաննու

1

Սկզբում էր Բանը, եւ Բանը Աստծո մօտ էր, եւ Բանը Աստուած էր: Սա սկզբում Աստծո մոտ էր: Ամեն ինչ նրա միջոցով եղավ, և առանց նրա ոչինչ չեղավ, որ եղել է: Նրա մեջ կյանք կար, եւ կյանքը մարդկանց լույսն էր: Եւ լույսը խավարի մեջ է փայլում, եւ խավարը այն չյաղթահարեց:

Եղավ մարդ մը, որ ուղարկված էր Աստծմէ, անունը՝ Հովհաննես: Սա եկավ վկայության համար, որպեսզի վկայի լույսի մասին, որպեսզի բոլորը հավատան նրա միջոցով: Նա լույսը չէր, այլ եկել էր, որպեսզի վկայություն տար լույսի մասին: Եղավ ճշմարիտ լույսը, որ լուսավորում է ամեն մարդու, որ գալիս է այս աշխարհ: Նա աշխարհում էր, եւ աշխարհը նրա միջոցով եղաւ, եւ աշխարհը նրան չճանաչեց: Նա եկավ իր սեփականը, և իր սեփականները նրան չընդունեցին: Բայց որքան շատ որ վերցրին նրան, տվեց

նրանց իշխանություն Աստծո երեխաներ դառնալու, նրանց որ հավատում են նրա անվան: Որոնք ծնվեցին ոչ արյունից, ոչ մարմնի կամքից, ոչ մարդու կամքից, այլ Աստծուց: Եւ Բանը մարմին եղաւ եւ բնակուեցաւ մեր մէջ, եւ մենք տեսանք նրա փառքը՝ փառք որպէս միածին Որդու՝ Հօրից, լի շնորհքով եւ ճշմարտութեամբ: Հովհաննես վկայում է նրա մասին և կանչել է ասելով. Սա էր նա, որի մասին ես ասացի. Նա, ով իմ հետևից է գալիս, ինձնից առաջ է դարձել, որովհետև նա ինձնից առաջ էր: Եւ ից լրութենէն նորա մեք ամենեքեան առաք, եւ շնորհ փոխանակ շնորհի: Որովհետև օրենքը Մովսեսի միջոցով տրվեց, իսկ շնորհքն ու ճշմարտությունը Հիսուս Քրիստոսի միջոցով եղավ: Աստծուն ոչ ոք երբևէ տեսել է, միածին Որդին, որ Հոր ծոցում է, նա հայտնեց:

Եւ այս է Հովհաննեսի վկայությունը, երբ Հրեաները Երուսաղեմից քահանաներ եւ Ղեւտացիներ ուղարկեցին, որ հարցնեն նրան՝ Դու ո՞վ ես: Եւ խոստովանեց, եւ ոչ ուրացաւ, եւ խոստովանեց, թէ՝ Ես Քրիստոսը չեմ: և հարցրին նրան. Ինչ ուրեմն: Եղիա՞ ես դու: Եւ ասում է. Չեմ: Մարգարե՞ն ես դու: Եւ պատասխանեց. Ոչ: Ասացին ուրեմն նրան. Ո՞վ ես դու, որպեսզի պատասխան տանք նրանց, ովքեր ուղարկեցին մեզ. ի՞նչ ես ասում քո մասին: Ասաց. Ես ձայնն եմ բացականչողի անապատում. ուղիղ արեք Տիրոջ ճանապարհը, ինչպես ասաց Եսայի մարգարեն:

ԵՒ ուղարկվածները փարիսեցիներից էին: Եւ հարցրին նրան ու ասացին նրան. Ինչո՞ւ ուրեմն մկրտում ես, եթե դու ո՛չ Քրիստոսն ես, ո՛չ Եղիան, ո՛չ էլ մարգարեն: Հովհաննեսը պատասխանեց նրանց ասելով. Ես մկրտում եմ ջրով, բայց ձեր մեջ կանգնած է

նա, որին դուք չգիտեք: Նա է, որ գալիս է իմ հետևից, որը դարձել է իմ առաջ, որի կոշկի գոտին արձակելու արժանի չեմ ես: Սրանք Բեթանիայում եղան Հորդանանի անդիպերում, որտեղ Հովհաննես մկրտում էր:

Հետեւեալ օրը Հովհաննեսը տեսնում է Հիսուսին, որ գալիս էր դէպի իրեն, եւ ասում է. Ահա Աստծու գառը, որ բարձրացնում է աշխարհի մեղքը: Սա նա է, որի մասին ես ասացի. Իմ հետևից գալիս է մարդ, որ իմ առաջից եղել է, որովհետև նա ինձնից առաջ էր: Եվ ես չգիտեի նրան, այլ որպեսզի նա հայտնվի Իսրայելին, այդ պատճառով եկա ես ջրով մկրտելով: Եւ Յովհաննես վկայեց ասելով, թե տեսել եմ Հոգին իջնող որպես աղավնի երկնքից, եւ մնաց նրա վրա: Եւ ես չգիտեի նրան, այլ նա, որ ղրկեց ինձ մկրտելու ջրով, ինձ ասաց. Ում վրա տեսնես Հոգին իջնող եւ մնացող նրա վրա, նա է, որ մկրտում է Սուրբ Հոգով: ԵՒ ես տեսել եմ ու վկայել եմ, որ սա Աստծո Որդին է:

Հետևյալ օրը կրկին կանգնած էր Հովհաննեսը և նրա աշակերտներից երկուսը: Եւ նայելով քայլող Հիսուսին՝ ասում է. Ահա Աստծո գառը: Եվ երկու աշակերտները լսեցին նրա խոսքը եւ հետեւեցին Հիսուսին: Բայց Հիսուսը դարձած և տեսնելով նրանց հետևելը՝ ասում է նրանց Ի՞նչ եք փնտրում: Նրանք ասացին նրան. Ռաբբի (որ թարգմանաբար նշանակում է Ուսուցիչ), ո՞ւր ես մնում: Ասում է նրանց. Եկեք և տեսեք: Եկան, ուրեմն, և տեսան, թե որտեղ է մնում, և մնացին նրա մոտ այդ օրը: Ժամը մոտավորապես տասներորդն էր: Անդրեասը Սիմոն Պետրոսի եղբայրն էր, մեկը այն երկուսից, որոնք լսել էին Հովհաննեսից եւ հետեւել էին նրան: Սա առաջին գտնում է իր

եղբայր Սիմոնին և ասում է նրան. Գտել ենք Մեսիային, որ թարգմանվում է Քրիստոս: Եւ նա ածեց նրան Յիսուսի մօտ: Յիսուս նայելով նրան՝ ասաց. Դու Սիմոն ես՝ Յովնանի որդին, դու Կեփաս պիտի կոչուես, որ թարգմանուում է Պետրոս:

Հաջորդ օրը Հիսուսը ուզեց գնալ Գալիլեա, և գտնում է Փիլիպպոսին ու ասում է նրան. Հետևի՛ր ինձ: Փիլիպպոսը Բեթսայիդայից էր, Անդրեասի եւ Պետրոսի քաղաքից: Փիլիպպոսը գտնում է Նաթանայելին և ասում է նրան. Նրան, որի մասին գրել է Մովսեսը օրենքում և մարգարեները, գտել ենք՝ Հիսուսին, Հովսեփի որդուն, Նազարեթից: Եւ Նաթանայէլն ասաց նրան. Նազարէթի՞ց կարող է բարի բան լինել: Փիլիպպոսն ասաց նրան. Արի՛ ու տե՛ս: Հիսուսը տեսավ Նաթանայելին, որ գալիս էր իր մոտ, և ասաց նրա մասին. Ահա ճշմարիտ իսրայելացի, որի մեջ խաբեություն չկա: Նաթանայելն ասաց նրան. Որտեղի՞ց ես ինձ ճանաչում: Հիսուսը պատասխանեց և ասաց նրան. Մինչև Փիլիպպոսը քեզ կանչելը, երբ թզենու տակ էիր, տեսա քեզ: Պատասխանեց Նաթանայելը և ասաց նրան. Ռաբբի՛, դու ես Աստծո Որդին, դու ես Իսրայելի թագավորը: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Քանի որ ասացի քեզ, թե տեսա քեզ թզենու ներքևում, հավատո՞ւմ ես: Ավելի մեծ բաներ քան այդ կտեսնես: Եւ ասում է նրան. Ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, հենց հիմա կտեսնեք երկինքը բացված եւ Աստծո հրեշտակներին, որոնք բարձրանում եւ իջնում են մարդու Որդու վրա:

2

Եվ երրորդ օրը հարսանիք եղավ Գալիլիայի Կանա քաղաքում, եւ Հիսուսի մայրը այնտեղ էր, Կանչվեց նաև Հիսուսը և նրա աշակերտները հարսանիքի: Եվ երբ գինին վերջացավ, Հիսուսի մայրը ասաց նրան. Գինի չունեն: Հիսուսն ասում է նրան. Ի՞նչ ինձ եւ քեզ, կի՛ն, դեռ չէ եկել իմ ժամը: Նրա մայրը ասում է սպասավորներին. Ինչ որ ասի ձեզ, արեք: Այնտեղ վեց քարե ջրամաններ կային, որոնք դրված էին հրեաների մաքրության սովորության համար և պարունակում էին երկուսից երեք չափ յուրաքանչյուրը: Հիսուսն ասում է նրանց. Լցրե՛ք ջրամանները ջրով: Եվ նրանք լցրին դրանք մինչև վերև: Եւ ասաց նրանց. Հանեք հիմա եւ տարեք սեղանապետին: Եւ նրանք տարան: Իսկ երբ հարսանիքի տոմսապետը համտեսեց գինի դարձած ջուրը և չգիտեր, թե որտեղից է, բայց ծառաները, որոնք հանել էին ջուրը, գիտեին, հարսանիքի տոմսապետը կանչեց փեսային: Եւ ասում է նրան. Ամեն մարդ առաջ լավ գինին է դնում, եւ երբ հարբած են, այն ժամանակ՝ ավելի վատը, բայց դու պահել ես լավ գինին մինչեւ հիմա: Այս սկիզբը նշանների արեց Հիսուսը Կանա քաղաքում Գալիլիայի և հայտնեց իր փառքը, և նրա աշակերտները հավատացին նրան:

Այնուհետեւ նա իջավ Կափառնաում իր մօր, իր եղբայրների եւ իր աշակերտների հետ, եւ այնտեղ քիչ օրեր մնացին:

Եվ մոտ էր հրեաների զատիկը, եւ Հիսուսը բարձրացավ Երուսաղեմ: Եւ գտաւ տաճարում վաճառողներին՝ եզներ, ոչխարներ եւ աղաւնիներ վաճառողներին, եւ լումայափոխներին նստած: Եւ արած լարերից խարազան՝ բոլորին վռնդեց տաճարից, ինչպես ոչխարներին, այնպես էլ արջառներին, եւ

փոխանակողների դրամները թափեց ու սեղանները շրջեց: Եւ նրանց, որ աղաւնիներ էին վաճառում, ասաց. Վերցրէք այս բաները այստեղից, մի՛ դարձրեք իմ Հոր տունը առեւտրի տուն: Բայց նրա աշակերտները հիշեցին, որ գրված է. Քո տան նախանձը կուտի ինձ: Պատասխանեցին ուրեմն հրեաները եւ ասացին նրան. Ի՞նչ նշան ես ցույց տալիս մեզ, որ այս բաները անում ես: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրանց. Քանդեցէ՛ք այս տաճարը, և երեք օրում կբարձրացնեմ այն: Ուրեմն Հրեաները ասացին. Քառասուն վեց տարիներում կառուցվեց այս տաճարը, եւ դու երեք օրում կբարձրացնես այն: Բայց նա ասում էր իր մարմնի տաճարի մասին: Երբ ուրեմն նա բարձրացավ մեռելներից, նրա աշակերտները հիշեցին, որ նա այս ասում էր, եւ հավատացին Գրությանը եւ այն խոսքին, որ ասաց Հիսուսը:

Երբ նա Երուսաղեմում էր զատկի տոնին, շատերը հավատացին նրա անվանը՝ տեսնելով այն նշանները, որոնք նա արեց: Բայց Հիսուսն ինքը չէր վստահում ինքն իրեն նրանց, քանի որ ինքը ճանաչում էր բոլորին: Եւ որ նա կարիք չունէր, որպէսզի ոմն վկայէ մարդու մասին, քանի որ ինքը գիտէր, թէ ինչ կար մարդու մէջ:

3

Կար բայց մարդ մը փարիսեցիներից, Նիկոդեմոս անունով, հրեաների իշխան: Սա եկավ նրա մոտ գիշերով և ասաց նրան. Ռաբբի, մենք գիտենք, որ դու Աստծուց եկած ուսուցիչ ես, քանի որ ոչ ոք չի կարող անել այն նշանները, որ դու ես անում, եթե Աստված նրա հետ չլինի: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան.

Ամեն, ամեն ասում եմ քեզ, եթե մեկը վերևից չծնվի, չի կարող տեսնել Աստծո արքայությունը: Նիկոդեմոսը նրան ասում է. Ինչպե՞ս կարող է մարդ ծնվել, երբ ծեր է: Չէ՞ որ չի կարող երկրորդ անգամ իր մոր որովայնը մտնել և ծնվել: Պատասխանեց Հիսուսը. Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, եթե մեկը չծնվի ջրից եւ Հոգուց, չի կարող մտնել Աստծո թագավորությունը: Այն, ինչ ծնված է մարմնից՝ մարմին է, եւ այն, ինչ ծնված է Հոգուց՝ հոգի է: Մի՛ զարմացիր, որ ասացի քեզ՝ պէտք է ձեզ վերևից ծնվել: Հոգին ուր ուզում է՝ փչում է, և նրա ձայնը լսում ես, բայց չգիտես որտեղից է գալիս և ուր է գնում. այսպես է ամեն ոք, ով ծնված է Հոգուց: Նիկոդեմոսը պատասխանեց և ասաց նրան. Ինչպե՞ս կարող են այս բաները լինել: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Դու՞ ես Իսրայելի ուսուցիչը, և այս բաները չգիտես: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ քեզ, որ ինչ գիտենք՝ խոսում ենք, եւ ինչ տեսել ենք՝ վկայում ենք, եւ մեր վկայությունը չեք ընդունում: Եթե երկրավոր բաները ասացի ձեզ և չեք հավատում, ինչպե՞ս կհավատաք, եթե ձեզ երկնային բաները ասեմ: Եւ ոչ ոք բարձրացել է երկինք, եթե ոչ նա, որ իջել է երկնքից՝ մարդու Որդին, որ երկնքում է: Եվ ինչպես Մովսես բարձրացրեց օձը անապատում, այնպես էլ անհրաժեշտ է բարձրացվել մարդու Որդուն: որպեսզի ամեն մեկը, որ հավատում է նրան, չկորչի, այլ ունենա հավերժ կյանք: Այսպես սիրեց Աստված աշխարհը, որ տվեց իր միածին Որդուն, որպեսզի ամեն ոք, ով հավատում է նրան, չկորչի, այլ ունենա հավիտենական կյանք: Որովհետև Աստված իր Որդուն ուղարկեց աշխարհ ոչ թե որպեսզի դատի աշխարհը, այլ որպեսզի աշխարհը փրկվի նրա միջոցով: Նա, ով հավատում է նրան, չի դատվում, բայց նա, ով չի հավատում, արդեն դատված է, որովհետև չի հավատացել Աստծո միածին

Որդու անունը: Այս է դատաստանը, որ լույսը եկել է աշխարհ, եւ մարդիկ ավելի սիրեցին խավարը, քան լույսը, քանզի չար էին նրանց գործերը: Ամեն մեկը, ով անարժեք գործեր է անում, ատում է լույսը և չի գալիս դեպի լույսը, որպեսզի չբացահայտվեն իր գործերը: Բայց ճշմարտությունը գործադրողը գալիս է դեպի լույսը, որպեսզի հայտնվեն նրա գործերը, որ Աստծով են արված:

Այս բաներից հետո եկավ Հիսուսը և նրա աշակերտները Հուդայական երկիրը, և այնտեղ ժամանակ էր անցկացնում նրանց հետ և մկրտում էր: Հովհաննես նույնպես մկրտում էր Այնոնում՝ Սաղիմի մոտ, որովհետև այնտեղ շատ ջրեր կային, և մարդիկ գալիս էին ու մկրտվում էին Քանզի Հովհաննես դեռ բանտ նետված չէր եղել: Ուրեմն փնտրտուք եղավ Հովհաննու աշակերտներից մեկի և հրեայի միջև մաքրության մասին: Եկան Հովհաննեսի մոտ և ասացին նրան. Ռաբբի՛, նա, որ քեզ հետ էր Հորդանանի միւս կողմում, որի մասին դու վկայեցիր, ահա սա մկրտում է, և բոլորը գալիս են նրա մոտ: Պատասխանեց Հովհաննեսը և ասաց. Մարդ չի կարող ոչինչ ստանալ, եթե դա նրան երկնքից տրված չէ: Դուք ինքներդ ինձ վկայում եք, որ ասացի. Ես Քրիստոսը չեմ, այլ ուղարկված եմ նրանից առաջ: Ով ունի հարսը՝ փեսան է, իսկ փեսայի բարեկամը, որ կանգնած է և լսում է նրան, ուրախությամբ ուրախանում է փեսայի ձայնի պատճառով: Այս ուրախությունը՝ իմ ուրախությունը, լցված է: Անհրաժեշտ է, որ այն աճի, իսկ ես նվազեմ: Նա, ով վերևից է գալիս, բոլորից վեր է: Նա, ով երկրից է, երկրից է եւ երկրից է խոսում, իսկ նա, ով երկնքից է գալիս, բոլորից վեր է: Եվ ինչ որ տեսել է ու լսել, դրա մասին վկայում է, բայց նրա վկայությունը ոչ ոք չի ընդունում: Ով որ ընդունեց նրա վկայությունը, կնքեց, որ

Աստված ճշմարիտ է: Քանի որ նա, ում Աստված ուղարկեց, Աստծո խոսքերն է խոսում, որովհետև Աստված Հոգին չափով չէ տալիս: Հայրը սիրում է Որդուն և ամեն ինչ տվել է նրա ձեռքին: Ով հավատում է Որդուն՝ ունի հավիտենական կյանք, իսկ ով անհնազանդում է Որդուն՝ չի տեսնի կյանքը, այլ Աստծո բարկությունը մնում է նրա վրա:

4

Երբ ուրեմն Տերը իմացավ, որ փարիսեցիները լսել էին, թե Հիսուսը ավելի շատ աշակերտներ է դարձնում և մկրտում, քան Հովհաննեսը: Թեև իսկ Հիսուսն ինքը չէր մկրտում, այլ նրա աշակերտները: Թողեց Հուդաստանը եւ գնաց Գալիլեա: Անհրաժեշտ էր, որ նա անցնի Սամարիայի միջով: Գալիս է ուրեմն Սամարիայի մի քաղաք, որ կոչվում է Սուքար, այն տեղի մոտ, որը Հակոբը տվեց իր որդի Հովսեփին: Այնտեղ Հակոբի աղբյուրը կար: Ուստի Հիսուսը՝ ճանապարհորդությունից հոգնած, այդպես նստած էր աղբյուրի մոտ, ժամը մոտավորապես վեցն էր: Կին մը կու գայ Սամարիայէն ջուր հանելու: Հիսուս կ’ըսէ անոր՝ ինծի խմելու տուր: Որովհետև նրա աշակերտները գնացել էին քաղաք՝ սնունդ գնելու համար: Ասում է ուրեմն նրան Սամարացի կինը. Ինչպե՞ս դու՝ Հրեա լինելով, ինձնից խմել ես խնդրում, երբ ես Սամարացի կին եմ, քանի որ Հրեաները Սամարացիների հետ չեն շփվում: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Եթե գիտեիր Աստծո պարգևը և թե ով է նա, որ քեզ ասում է՝ տուր ինձ խմել, դու կխնդրեիր նրան, և նա կտար քեզ կենդանի ջուր: Կինը ասում է նրան. Տէ՛ր, դու ոչ դույլ ունես, եւ ջրհորը խորն է, ուրեմն

որտեղից ունես դու կենդանի ջուրը: Միթե դու ավելի մեծ ես, քան մեր հայր Հակոբը, որը մեզ տվեց այս ջրհորը, և ինքը դրանից խմեց, նաև իր որդիները և իր անասունները: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Ամեն ոք, որ խմում է այս ջրից, կրկին կծարավի: Ով որ խմի այն ջրից, որ ես կտամ նրան, երբեք չի ծարավի, այլ այն ջուրը, որ ես կտամ նրան, կդառնա նրա մեջ ջրի աղբյուր, որ բխում է դեպի հավիտենական կյանք: Կինը ասում է նրան. Տէ՛ր, տուր ինձ այդ ջուրը, որպեսզի չծարավեմ և այլևս այստեղ չգամ ջուր հանելու: Հիսուսն ասում է նրան. Գնա՛, կանչիր քո ամուսնուն և եկ այստեղ: Կինը պատասխանեց և ասաց. Ես այր չունեմ: Հիսուսն ասաց նրան. Լավ ասացիր, որ այր չունես: Հինգ տղամարդ ունեցար, եւ հիմա նա, որ ունես, քո ամուսինը չէ. այս ճշմարտությունը ասացիր: Կինը ասում է նրան. Տէ՛ր, տեսնում եմ, որ դու մարգարե ես: Մեր հայրերը երկրպագել են այս լերան վրա, իսկ դուք ասում եք, որ Երուսաղեմում է այն տեղը, որտեղ պետք է երկրպագել: Հիսուսն ասում է նրան. Կի՛ն, հավատա՛ ինձ, որ գալիս է ժամը, երբ ոչ այս լերան վրա, ոչ էլ Երուսաղեմում պիտի երկրպագեք Հորը: Դուք երկրպագում եք այն, ինչ չգիտեք, մենք երկրպագում ենք այն, ինչ գիտենք, որովհետև փրկությունը հրեաներից է: Բայց գալիս է ժամը, եւ հիմա է, երբ ճշմարիտ երկրպագուները երկրպագելու են Հորը հոգով եւ ճշմարտությամբ, քանզի Հայրը այնպիսիներ է փնտրում՝ իրեն երկրպագողներ: Հոգի է Աստված, եւ նրան երկրպագողները պէտք է երկրպագեն հոգով եւ ճշմարտութեամբ: Կինը ասում է նրան. Գիտեմ, որ Մեսիան գալիս է, որը կոչվում է Քրիստոս. երբ նա գա, կհայտնի մեզ ամեն ինչ: Հիսուսն ասում է նրան. Ես եմ, որ խոսում եմ քեզ հետ: Եւ այս ժամանակ եկան նրա աշակերտները եւ զարմացան, որ կնոջ հետ էր խոսում, սակայն ոչ ոք չասաց՝ ինչ

ես փնտրում կամ ինչ ես խոսում նրա հետ: Ուրեմն կինը թողեց իր ջրամանը եւ գնաց քաղաք ու ասաց մարդկանց, Եկեք տեսեք մարդուն, որ ինձ ասաց այն ամենը, ինչ արել եմ. միթե սա է Քրիստոսը: Նրանք ելան քաղաքից և գալիս էին նրա մոտ:

Բայց միջոցին աշակերտները հարցնում էին նրան՝ ասելով. Ռաբբի, կեր: Բայց նա ասաց նրանց. Ես կերակուր ունեմ ուտելու, որ դուք չգիտեք: Ուրեմն աշակերտները ասում էին միմյանց. Չէ՞ որ ինչ-որ մեկը բերեց նրան ուտելիք: Հիսուսն ասում է նրանց. Իմ կերակուրն այն է, որ կատարեմ ինձ ուղարկողի կամքը եւ կատարեմ նրա գործը: Չէ՞ք ասում դուք, որ դեռ չորս ամիս կա և հունձը կգա: Ահա ասում եմ ձեզ՝ բարձրացրեք ձեր աչքերը և նայեցեք դաշտերին, որ արդեն սպիտակ են հնձման համար: Եւ հնձողը վարձ է ստանում եւ հավաքում է պտուղ յաւիտենական կեանքի համար, որպէսզի ցանողն ու հնձողը միասին ուրախանան: Որովհետև այս մեջ է ճշմարիտ խոսքը, որ մեկն է սերմնացանողը և մեկ ուրիշը՝ հնձողը: Ես ուղարկեցի ձեզ հնձելու այն, ինչ դուք չեք աշխատել. ուրիշներ են աշխատել, եւ դուք նրանց աշխատանքի մեջ եք մտել: Իսկ այդ քաղաքից սամարացիներից շատերը հավատացին նրան կնոջ խոսքի պատճառով, որը վկայում էր, թե ասաց ինձ այն ամենը, ինչ արեցի: Երբ ուրեմն սամարացիները եկան նրա մոտ, խնդրեցին նրան մնալ իրենց մոտ, և նա մնաց այնտեղ երկու օր: Եւ շատ ավելի մեծ թիվ հավատացին նրա խոսքի միջոցով: Այն կնոջն էլ ասում էին, որ ոչ այլևս քո խոսքի պատճառով ենք հավատում, որովհետև մենք ինքներս լսել ենք և գիտենք, որ սա ճշմարտապես աշխարհի Փրկիչն է՝ Քրիստոսը:

Բայց երկու օրից հետո նա այնտեղից դուրս եկավ եւ գնաց Գալիլեա: Քանզի ինքը՝ Հիսուսը, վկայեց, որ մարգարեն իր սեփական հայրենիքում պատիվ չունի: Երբ ուրեմն նա եկավ Գալիլեա, գալիլեացիները ընդունեցին նրան, քանի որ տեսել էին այն ամենը, ինչ նա արել էր Երուսաղեմում տոնի ժամանակ, որովհետև նրանք էլ էին եկել տոնին:

Հիսուսը, ուրեմն, նորից եկավ Գալիլեայի Կանա, որտեղ ջուրը գինի էր դարձրել: Եւ կար մի թագավորական պաշտոնյա, որի որդին հիվանդանում էր Կափառնաումում, Սա լսելով, որ Հիսուսը եկել է Հրեաստանից Գալիլեա, գնաց նրա մոտ եւ խնդրում էր նրան, որպեսզի իջնի եւ բժշկի նրա որդուն, քանի որ նա մահանալու վրա էր: Ուրեմն Հիսուսն ասաց նրան. Եթե նշաններ եւ հրաշքներ չտեսնեք, չեք հաւատա: Թագավորական պաշտոնյան ասում է նրան. Տե՛ր, իջի՛ր նախքան իմ երեխան մեռնելը: Հիսուսն ասում է նրան. Գնա՛, քո որդին ապրում է: Եւ մարդը հավատաց այն խոսքին, որ Հիսուսն ասաց նրան, եւ գնաց: Արդեն բայց մինչ նա իջնում էր, նրա ստրուկները հանդիպեցին նրան և հաղորդեցին՝ ասելով, որ քո ծառան ապրում է: Նա հարցրեց ուրեմն նրանցից այն ժամը, երբ ավելի լավ զգաց: Եւ ասացին նրան, որ երեկ յոթերորդ ժամին տենդը թողեց նրան: Իմացավ ուրեմն հայրը, որ այն ժամին, երբ Հիսուսն ասաց նրան, որ քո որդին ապրում է, եւ հավատաց ինքը եւ նրա ամբողջ տունը: Սա դարձյալ երկրորդ նշանն էր, որ արեց Հիսուսը՝ եկած Հուդայից Գալիլիա:

5

Այս բաներից հետո Հրեաների տոնն էր, և Հիսուսը բարձրացավ Երուսաղեմ: Երուսաղեմում կա ոչխարական ավազանի մոտ լողավազան, որը եբրայերեն կոչվում է Բեթեսդա և ունի հինգ սյունասրահ: Այս շապիկներում պառկած էր հիվանդների, կույրերի, կաղերի, անդամալույծների մեծ բազմություն, որոնք սպասում էին ջրի շարժմանը: Քանզի հրեշտակ ժամանակ առ ժամանակ իջնում էր լողավազան եւ խռովում էր ջուրը, ուստի առաջինը, ով մտնում էր ջրի խռովությունից հետո, առողջանում էր, անկախ նրանից թե ինչ հիվանդությամբ էր տառապում: Բայց այնտեղ մի մարդ կար, որ երեսուն ութ տարի իր թուլությունն ուներ: Հիսուսը տեսնելով սրան պառկած եւ իմանալով, որ արդեն շատ ժամանակ ունի, ասում է նրան. Ուզո՞ւմ ես առողջ դառնալ: Հիվանդը պատասխանեց նրան. Տէ՛ր, ես մարդ չունեմ, որպեսզի երբ ջուրը խռովվի, ինձ լողավազան նետի, բայց մինչ ես գալիս եմ, ուրիշը ինձնից առաջ իջնում է: Հիսուսն ասում է նրան. Վե՛ր կաց, վերցրո՛ւ քո անկողինը եւ քայլի՛ր: Եւ անմիջապես մարդը առողջացավ, բարձրացրեց իր մահիճը եւ քայլում էր: Այն օրը շաբաթ էր: Ուրեմն հրեաները ասում էին բժշկված մարդուն. Շաբաթ է, քեզ թույլատրված չէ վերցնել մահիճդ: Պատասխանեց նրանց. Նա, ով ինձ առողջացրեց, ինձ ասաց՝ վերցրու քո մահիճը և քայլիր: Հարցրին ուրեմն նրան. Ո՞վ է այն մարդը, որ քեզ ասաց՝ վերցրու քո մահիճը եւ քայլիր: Բայց բժշկվածը չգիտեր թե ով է, քանի որ Հիսուս հեռացել էր, մինչ ամբոխը այն տեղում էր: Այնուհետև Հիսուսը գտավ նրան տաճարում և ասաց նրան. Տե՛ս, առողջացել ես, այլևս մի՛ մեղանչիր, որպեսզի ավելի վատ բան չպատահի քեզ: Գնաց այն մարդը և հայտնեց հրեաներին, որ Հիսուսն է, որ նրան առողջացրեց:

Եւ այս պատճառով Հրեաները հալածում էին Յիսուսին եւ փնտրում էին նրան սպանել, որովհետեւ նա այս բաները անում էր շաբաթ օրը: Բայց Հիսուսը պատասխանեց նրանց. Իմ Հայրը մինչև հիմա աշխատում է, և ես էլ աշխատում եմ: Այս պատճառով, ուրեմն, հրեաները ավելի շատ էին ձգտում սպանել նրան, քանի որ ոչ միայն խախտում էր շաբաթ օրը, այլև Աստծուն իր սեփական Հայրը էր անվանում՝ դարձնելով ինքն իրեն հավասար Աստծուն:

Պատասխանեց ուրեմն Հիսուսը եւ ասաց նրանց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, Որդին չի կարող ինքն իրենից ոչինչ անել, եթե չտեսնի Հորը անողը, քանի որ ինչ որ այն մեկը անի, այդ եւ Որդին նմանապես անում է: Որովհետև Հայրը սիրում է Որդուն և ամեն ինչ ցույց է տալիս Նրան, ինչ Ինքը անում է, և ավելի մեծ գործեր քան սրանք ցույց կտա Նրան, որպեսզի դուք զարմանաք: Ճիշտ ինչպես Հայրը բարձրացնում է մեռելներին և կյանք է տալիս, այնպես էլ Որդին, ում ուզում է, կյանք է տալիս: Ոչ էլ, քանզի Հայրը ոչ ոքի չի դատում, այլ ամբողջ դատաստանը տվել է Որդուն: Որպեսզի բոլորը պատվեն Որդուն, ինչպես պատվում են Հորը: Նա, ով չի պատվում Որդուն, չի պատվում Հորը, որ ուղարկեց Նրան: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ ով լսում է իմ խոսքը և հավատում է նրան, ով ուղարկել է ինձ, ունի հավիտենական կյանք, և դատաստան չի գալիս, այլ անցել է մահից դեպի կյանք: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ գալիս է ժամը, եւ հիմա է, երբ մեռելները կլսեն Աստծո Որդու ձայնը, եւ լսածները կապրեն: Ինչպես որ Հայրը կյանք ունի Իր մեջ, այսպես էլ տվեց Որդուն՝ կյանք ունենալ Իր մեջ, Եվ նրան իշխանություն տվեց դատաստան անելու, որովհետև մարդու Որդին է: Մի՛

զարմացեք այս բանին, որովհետև գալիս է ժամ, երբ բոլորը, որ դամբաններում են, կլսեն նրա ձայնը: Եւ դուրս կգան այնոնք, որ լաւ բաներ արած են՝ կեանքի յարութեան համար, իսկ այնոնք, որ անարժան բաներ արած են՝ դատաստանի յարութեան համար:

Ես ինձնից ոչինչ անել չեմ կարող: Ինչպէս որ լսում եմ՝ դատում եմ, եւ իմ դատաստանը արդար է, որովհետեւ ես չեմ փնտռում իմ կամքը, այլ՝ զիս ուղարկած Հօր կամքը: Եթե ես վկայում եմ իմ մասին, իմ վկայությունը ճշմարիտ չէ: Ուրիշն է, որ վկայում է իմ մասին, եւ գիտեմ, որ ճշմարիտ է այն վկայությունը, որ նա վկայում է իմ մասին: Դուք ուղարկել եք Հովհաննեսի մոտ, և նա վկայություն է տվել ճշմարտության մասին: Ես բայց ոչ թե մարդուց եմ վկայություն ստանում, այլ այս բաները ասում եմ, որպեսզի դուք փրկվեք: Նա այն վառվող և փայլող ճրագն էր, իսկ դուք ուզեցիք ժամանակավորապես ուրախանալ նրա լույսի մեջ: Բայց ես ունեմ վկայություն, որ ավելի մեծ է, քան Հովհաննեսինը, որովհետև այն գործերը, որ Հայրը տվեց ինձ, որպեսզի ավարտեմ դրանք, հենց այդ գործերը, որ ես անում եմ, վկայում են իմ մասին, որ Հայրը ինձ ուղարկել է: Եվ ինձ ուղարկած Հայրը՝ ինքը վկայել է իմ մասին: Դուք ոչ երբևէ լսել եք նրա ձայնը, ոչ էլ տեսել եք նրա տեսքը: Եւ նրա խօսքը չունէք մնացող ձեր մէջ, որովհետեւ որին ուղարկեց նա, դուք չէք հաւատում նրան: Դուք հետազոտում եք գրությունները, որովհետև կարծում եք, թե նրանց մեջ հավիտենական կյանք ունեք, և հենց նրանք են, որ վկայում են իմ մասին, ԵՒ դուք չեք ուզում գալ ինձ մոտ, որպեսզի կյանք ունենաք: Փառք մարդկանցից չեմ ընդունում: Բայց ես գիտեմ ձեզ, որ Աստծո սերը չունեք ձեր մեջ: Ես եկել եմ իմ Հոր անունով, եւ դուք չէք ընդունում ինձ. եթէ ուրիշը գա իր սեփական անունով,

նրան կ՚ընդունիք: Ինչպե՞ս կարող եք դուք հավատալ, երբ փառք եք ստանում մեկը մյուսից, իսկ այն փառքը, որ միակ Աստծուց է, չեք փնտրում: Չէ՞ք կարծում, որ ես կմեղադրեմ ձեզ Հոր առաջ. կա ձեր մեղադրողը՝ Մովսեսը, որի վրա դուք հույս էք դրել: Եթե հավատում էիք Մովսեսին, հավատում էիք կ ինձ, որովհետև նա ինձ մասին գրեց: Բայց եթե այդ(ի) գրություններին չեք հավատում, ինչպե՞ս իմ խոսքերին կհավատաք:

6

Հետո այս բաներից Հիսուսը գնաց Գալիլիայի ծովի, Տիբերիադայի, անդիվերը: Եւ մեծ ամբոխ էր հետեւում նրան, որովհետեւ տեսնում էին այն նշանները, որ նա անում էր հիվանդների վրա: Բայց Հիսուսը գնաց վեր լեռը, և այնտեղ նստած էր իր աշակերտների հետ: Բայց մոտ էր զատիկը՝ հրեաների տոնը: Ուրեմն Հիսուսը բարձրացրեց աչքերը և տեսնելով, որ մեծ ամբոխ է գալիս իր մոտ, ասաց Փիլիպպոսին. Որտեղի՞ց պետք է հաց գնենք, որպեսզի սրանք ուտեն: Սա բայց ասում էր փորձելով նրան, քանի որ ինքը գիտեր ինչ էր մտադիր անել: Փիլիպպոսը պատասխանեց նրան. Երկու հարյուր դահեկանի հացերը բավարար չեն նրանց համար, որպեսզի նրանցից յուրաքանչյուրը փոքր ինչ-որ բան վերցնի: Նրան ասում է նրա աշակերտներից մեկը՝ Անդրեասը, Սիմոն Պետրոսի եղբայրը, է մի պատանի այստեղ, որ ունի հինգ գարեղեն հաց և երկու ձուկ, բայց այս ինչ է այսքան շատերի համար: Հիսուսն ասաց. Մարդկանց բազմեցրեք: Այնտեղ շատ խոտ կար: Ուրեմն տղամարդիկը բազմեցին, թվով մոտ հինգ հազար: Հիսուսը առավ

հացերը և շնորհակալություն տվավ, բաշխեց աշակերտներին, իսկ աշակերտները՝ բազմողներին, նմանապես նաև ձկներից՝ որքան ուզում էին: Երբ լցվեցին, ասում է իր աշակերտներին՝ հավաքեցեք մնացած կտորները, որպեսզի ոչինչ չկորչի: Ուրեմն հավաքեցին և լցրին տասներկու զամբյուղ կտորտանքներով հինգ գարեհացերից, որոնք մնացել էին ուտողներից: Այն մարդիկ ուրեմն, տեսնելով այն նշանը, որ Հիսուսն արեց, ասում էին, որ սա ճշմարտապես այն մարգարեն է, որ գալիս է աշխարհ: Հիսուսը, իմանալով որ նրանք մտադիր են գալ եւ բռնել իրեն, որպեսզի իրեն թագավոր անեն, դարձյալ հեռացավ լեռ՝ ինքը միայնակ:

Երբ երեկո եղավ, նրա աշակերտները իջան դեպի ծովը: Եւ նաւ մտնելով՝ գնում էին ծովի միւս կողմը, Կափառնաում: Խաւար արդէն իջել էր, եւ Յիսուս դեռ չէր եկել նրանց մօտ: Ծովը մեծ քամու փչելուց խռովվում էր: Քշած ունենալով ուրեմն որպես քսան հինգ կամ երեսուն ստադիաներ, տեսնում են Հիսուսին քայլող ծովի վրա և նավին մոտենալով, և վախեցան: Նա ասում է նրանց. Ես եմ, մի՛ վախեցեք: Ուրեմն ուզում էին նրան վերցնել նավակի մեջ, և անմիջապես նավակը հասավ այն ցամաքին, ուր էին գնում:

Հաջորդ օրը ծովի միւս կողմում կանգնած ամբոխը տեսաւ, որ այնտեղ այլ նաւակ չկար, բացի մեկից՝ այն նաւակից, որի մէջ մտել էին նրա աշակերտները, եւ որ Յիսուսը իր աշակերտների հետ նաւակ չէր մտել, այլ միայն նրա աշակերտները գնացել էին, Բայց նավակներ եկան Տիբերիադայից՝ մոտ այն տեղին, որտեղ կերան հացը Տիրոջ շնորհակալություն տալուց հետո: Երբ ուրեմն ամբոխը տեսավ, որ Հիսուսը այնտեղ չէ եւ ոչ էլ նրա

աշակերտները, իրենք նստեցին նավերը եւ եկան Կափառնաում՝ փնտռելով Հիսուսին: Եւ գտնելով զնա յայնկոյս ծովուն՝ ասացին նմա. Ռաբբի՛, ե՞րբ այստեղ եղար: Հիսուսը պատասխանեց նրանց և ասաց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, դուք ինձ փնտրում եք ոչ թե նրա համար, որ նշաններ տեսաք, այլ նրա համար, որ հացերից կերաք և կշտացաք: Աշխատեցեք ոչ թե կորստյան ենթակա կերակրի համար, այլ այն կերակրի համար, որ մնում է հավիտենական կյանքի մեջ, որը մարդու Որդին ձեզ կտա, քանի որ Նրան կնքեց Հայրը՝ Աստված: Ուրեմն ասացի նրան. Ի՞նչ անենք, որպեսզի գործենք Աստծո գործերը: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրանց. Այս է Աստծո գործը, որպեսզի հավատաք նրան, որին ուղարկեց այն մեկը:

Ուրեմն ասացին նրան. Ինչ նշան ես դու անում, որպեսզի տեսնենք և հավատանք քեզ; Ինչ ես գործում; Մեր հայրերը մաննան կերան անապատում, ինչպես գրված է. Երկնքից հաց տվեց նրանց ուտելու: Ուրեմն Հիսուսն ասաց նրանց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ոչ թե Մովսեսն է տվել ձեզ հացը երկնքից, այլ իմ Հայրն է տալիս ձեզ ճշմարիտ հացը երկնքից: Քանզի Աստծո հացը այն է, որ իջնում է երկնքից եւ կեանք է տալիս աշխարհին: Ուրեմն ասացի նրան. Տէ՛ր, միշտ տուր մեզ այս հացը: Բայց Հիսուսն ասաց նրանց. Ես եմ կյանքի հացը, ով որ գալիս է ինձ մոտ՝ երբեք չի քաղցի, և ով որ հավատում է ինձ՝ երբեք չի ծարավի:

Բայց ասացի ձեզ, որ տեսել եք ինձ և չեք հավատում: Ամեն ինչ, որ Հայրը տալիս է ինձ, կգա ինձ մոտ, եւ ես նրան, ով գալիս է ինձ մոտ, դուրս չեմ հանի: Որ ես իջել եմ երկնքից ոչ թե որպեսզի

կատարեմ իմ կամքը, այլ նրա կամքը, ով ուղարկել է ինձ: Սա է կամքը իմ ուղարկած Հոր, որպեսզի ամեն ինչ, որ տվել է ինձ, չկորցնեմ նրանից, այլ հարություն տամ այն վերջին օրը: Սա է կամքը նրա, ով ուղարկեց ինձ, որպեսզի ամեն ոք, ով տեսնում է Որդուն և հավատում է նրան, ունենա հավիտենական կյանք, և ես կարծրացնեմ նրան վերջին օրը: Ուրեմն հրեաները բուրբուռում էին նրա մասին, որովհետև ասաց. Ես եմ այն հացը, որ իջել է երկնքից: Եւ ասում էին. Չէ՞ սա Յիսուսը, Յովսեփի որդին, որի հորն ու մորը մենք գիտենք: Ինչպե՞ս է ուրեմն սա ասում, թե երկնքից իջել եմ: Պատասխանեց ուրեմն Հիսուսը եւ ասաց նրանց. Մի՛ տրտնջեք միմյանց հետ: Ոչ ոք չի կարող գալ ինձ մոտ, եթե Հայրը, որ ինձ ուղարկեց, նրան չքաշի, և ես նրան կարծրացնեմ վերջին օրը: Գրված է մարգարեների մէջ, եւ բոլորը Աստծուց ուսուցանված կը լինեն: Ամէն ոք որ Հօրից կը լսէ եւ կը սորվի՝ ինծի կու գայ: Ոչ թե որ ոմն տեսել է Հորը, այլ միայն նա որ է Աստծո մոտ, սա տեսել է Հորը: Ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, նա որ հավատում է ինձ, ունի հավիտենական կյանք: Ես կյանքի հացն եմ: Ձեր հայրերը մաննան կերան անապատում և մեռան: Սա է այն հացը, որ իջնում է երկնքից, որպեսզի ով որ ուտի նրանից՝ չմեռնի: Ես եմ կենդանի հացը, որ երկնքից է իջել, եթե ոմն ուտի այս հացից, կապրի հավիտյան: Եւ այն հացը, որ ես կտամ, իմ մարմինն է, որը ես կտամ աշխարհի կյանքի համար: Հրեաները, ուրեմն, կռվում էին միմյանց հետ՝ ասելով. Ինչպե՞ս կարող է սա մեզ տալ իր մարմինը ուտելու համար: Ուրեմն Հիսուսն ասաց նրանց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթե չուտեք մարդու Որդու մարմինը եւ չխմեք նրա արյունը, կյանք չունեք ձեր մեջ: Ով ուտում է իմ մարմինը եւ խմում է իմ արիւնը՝ ունի յաւիտենական կեանք, եւ ես յարուցանեմ նրան վերջին օրը: Որովհետև մարմինս

իսկապես ուտելիք է, և արյունս իսկապես խմելիք է: Ով ուտում է իմ մարմինը եւ խմում է իմ արյունը՝ մնում է իմ մեջ, եւ ես՝ նրա մեջ: Ինչպես ապրող Հայրը ուղարկեց ինձ և ես ապրում եմ Հոր միջոցով, այնպես էլ ով ուտում է ինձ, նա կապրի իմ միջոցով: Սա է հացը, որ երկնքից իջավ, ոչ ինչպես ձեր հայրերը կերան մանանան և մեռան, ով որ ուտում է այս հացը՝ կապրի հավիտյան: Սա ասաց ժողովարանում՝ ուսուցանելիս Կափառնաումում:

Բազում ուրեմն նրա աշակերտներից լսելով ասացին. Խիստ է այս խոսքը, ո՞վ կարող է զայն լսել: Բայց Հիսուսը, ինքն իր մեջ գիտենալով, որ իր աշակերտները տրտնջում են սրա վերաբերյալ, ասաց նրանց. Սա՞ ձեզ գայթակղեցնում է: Եթե ուրեմն տեսնեք մարդու Որդուն բարձրանում այնտեղ, որտեղ նախկինում էր: Հոգին է այն, որ կենդանացնում է, մարմինը ոչինչ չի օգնում, այն խոսքերը, որ ես խոսում եմ ձեզ, հոգի են եւ կյանք են: Բայց ձեր մեջ կան ոմանք, որոնք չեն հավատում: Քանի որ Հիսուս սկզբից գիտեր, թե ովքեր են չհավատացողները և ով է նա, որ մատնելու է իրեն: Եվ ասում էր. Այս պատճառով ասել եմ ձեզ, որ ոչ ոք չի կարող գալ ինձ մոտ, եթե դա տրված չլինի նրան իմ Հոր կողմից: Ի այս բազումք գնացին ի աշակերտաց նորա ի ետս եւ ոչ եւս ընդ նմա շրջէին: Ուրեմն Հիսուսն ասաց տասներկուսին. Չէ՞ որ դուք էլ ուզում եք գնալ: Պատասխանեց ուրեմն նրան Սիմոն Պետրոսը. Տէ՛ր, ո՞ւմ մօտ կը գնանք մենք: Յաւիտենական կեանքի խօսքեր ունիս դու: Եւ մենք հավատացել ենք եւ ճանաչել ենք, որ դու ես Քրիստոսը, Աստծո կենդանի Որդին: Պատասխանեց նրանց Հիսուսը. Ո՞չ ես ընտրեցի ձեզ՝ տասներկուսին, և ձեզանից մեկը սատանա է: Նա ասում էր Սիմոն Իսկարիովտացու Հուդայի մասին, քանի որ սա էր մատնելու

նրան՝ լինելով տասներկուսից մեկը:

7

Եվ Հիսուսը սրանից հետո քայլում էր Գալիլեայում, որովհետև չէր ուզում Հուդեայում քայլել, քանի որ Հրեաները փնտրում էին նրան սպանել: Բայց մոտ էր հրեաների խրճիթների տոնը: Ուրեմն նրա եղբայրները ասացին նրան. Տեղափոխվիր այստեղից եւ գնա՛ Հուդեա, որպեսզի քո աշակերտները եւս տեսնեն քո գործերը, որ անում ես: Ոչ ոք գաղտնի ինչ-որ բան չի անում և միաժամանակ փնտրում է ինքը բացայայտ լինել. եթե այս բաները անում ես, ցույց տուր քեզ աշխարհին: Ոչ էլ նրա եղբայրները հավատում էին նրան: Ուրեմն Հիսուսն ասում է նրանց. Իմ ժամանակը դեռ չի հասել, բայց ձեր ժամանակը միշտ պատրաստ է: Աշխարհը չի կարող ատել ձեզ, բայց ինձ ատում է, որովհետև ես վկայում եմ նրա մասին, որ նրա գործերը չար են: Դուք բարձրացեք այս տոնին, ես դեռ չեմ բարձրանում այս տոնին, որովհետև իմ ժամանակը դեռ չի լրացել: Այս բաները նրանց ասելուց հետո նա մնաց Գալիլեայում: Երբ նրա եղբայրները բարձրացան, ապա և ինքը բարձրացավ տոնին, ոչ բացահայտորեն, այլ ինչպես գաղտնի: Այն ուրեմն Հրեաները նրան փնտրում էին տոնի ժամանակ եւ ասում էին. Որտե՞ղ է նա: Եւ մեծ տրտունջ կար նրա մասին ամբոխների մեջ: Ոմանք ասում էին, որ նա բարի է, իսկ ուրիշներ ասում էին՝ ոչ, այլ նա մոլորեցնում է ամբոխին: Բայց ոչ ոք բացայայտորեն չէր խոսում նրա մասին հրեաների վախից:

Արդեն տոնի կեսին Հիսուսը բարձրացավ տաճար և ուսուցանում

էր: Եւ հրեաները զարմանում էին՝ ասելով. Ինչպէ՞ս սա գրերը գիտի, երբ չի սովորել: Հիսուսը պատասխանեց նրանց և ասաց. Իմ ուսուցումը իմը չէ, այլ նրա, ով ուղարկել է ինձ: Եթե ոք ուզում է նրա կամքը կատարել, կիմանա այդ ուսուցման մասին՝ արդյոք այն Աստծուց է, թե ես ինքս ինձնից եմ խոսում: Նա, ով իր սեփական մասին է խոսում, իր սեփական փառքն է փնտրում, բայց նա, ով փնտրում է իրեն ուղարկողի փառքը, սա ճշմարիտ է, և անիրավություն նրա մեջ չկա: Չէ՞ Մովսեսը տվել է ձեզ օրենքը, եւ ոչ ոք ձեզանից չի կատարում օրենքը: Ինչո՞ւ փնտրում եք ինձ սպանել: Ամբոխը պատասխանեց ու ասաց. Դև ունես, ո՞վ է քեզ փնտրում սպանելու: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրանց. Մեկ գործ արեցի, և բոլորդ զարմանում եք դրա համար: Մովսեսը ձեզ տվել է թլփատությունը, ոչ թե որովհետև այն Մովսեսից է, այլ հայրերից, և շաբաթ օրը թլփատում եք մարդուն: Եթե մարդ թլփատություն է ընդունում շաբաթ օրը, որպեսզի Մովսեսի օրենքը չխախտվի, ինձ վրա՞ բարկանում եք, որ ես ամբողջ մարդուն առողջացրի շաբաթ օրը: Մի՛ դատեք ըստ տեսքի, այլ արդար դատաստան կատարեք: Ուրեմն Երուսաղեմացիներից ոմանք կասէին. Չէ՞ սա այն մարդը, որ կը փնտռեն սպաննելու: Եւ տե՛ս, բացվածությամբ է խոսում, և ոչինչ չեն ասում նրան: Մի՞թե ճշմարտապես ճանաչեցին իշխանները, որ սա ճշմարտապես Քրիստոսն է: Բայց մենք գիտենք, որ սա որտեղից է, իսկ Քրիստոսը երբ գա, ոչ ոք չի գիտի, թե որտեղից է: Ուրեմն Հիսուսը գոչեց տաճարում ուսուցանելիս եւ ասաց. Դուք ինձ գիտեք եւ գիտեք, թե որտեղից եմ, եւ ես ինձնից չեմ եկել, այլ ճշմարիտ է նա, ով ինձ ուղարկեց, որին դուք չգիտեք: Ես գիտեմ նրան, քանի որ ես նրանից եմ, և նա ինձ ուղարկեց: Ուրեմն փնտրում էին նրան բռնել, եւ ոչ ոք ձեռք չդրեց նրա վրա, որովհետեւ դեռ չէր եկել նրա

ժամը: Բայց բազմաթիվները ամբոխից հավատացին նրան եւ ասում էին, որ Քրիստոսը երբ գա, արդյոք ավելի շատ նշաններ կանի, քան այն, ինչ սա արեց: Փարիսեցիները լսեցին, որ ամբոխը մրմնջում էր նրա մասին այս բաները, եւ փարիսեցիներն ու քահանայապետները ծառաներ ուղարկեցին, որպեսզի բռնեն նրան: Ուրեմն Հիսուսն ասաց. Դեռ քիչ ժամանակ ձեզ հետ եմ, և գնում եմ նրա մոտ, ով ինձ ուղարկել է: Կփնտրեք զիս եւ չեք գտնի, եւ ուր որ ես եմ, դուք չեք կարող գալ: Ուրեմն հրեաները ասացին իրենց մեջ. Ո՞ւր է սա մտադիր գնալ, որ մենք նրան չենք գտնի: Միթե՞ հույների սփռվածության մեջ է մտադիր գնալ եւ հույներին ուսուցանել: Ո՞վ է այս խոսքը, որ ասաց. Դուք կը փնտրեք ինձ եւ չեք գտնի, եւ որտեղ ես եմ, դուք չեք կարող գալ:

Իսկ վերջին մեծ օրը տոնի՝ կանգնած էր Հիսուսը և աղաղակեց ասելով. Եթե ոմն ծարավի, թող գա ինձ մոտ և թող խմի: Նա, ով հավատում է ինձ, ինչպես ասաց Գիրքը, նրա փորից կենդանի ջրի գետեր կհոսեն: Բայց սա ասաց Հոգու մասին, որ պիտի ստանային նրան հավատացողները, քանզի Սուրբ Հոգին դեռ չկար, որովհետև Հիսուսը դեռ չէր փառավորվել: Շատերը ուրեմն ամբոխից լսելով խոսքը ասում էին. Սա ճշմարտապես մարգարէն է: Ուրիշներ ասում էին՝ սա Քրիստոսն է, ուրիշներ ասում էին՝ չէ՞ որ Քրիստոսը Գալիլիայից չի գալիս: Չէ՞ որ գիրը ասաց, թե Քրիստոս գալիս է Դավթի սերմից եւ Բեթղեհեմ գիւղից, ուր Դավիթ էր: Բաժանում ուրեմն եղավ ամբոխի մեջ նրա պատճառով: Ոմանք նրանցից ուզում էին բռնել նրան, բայց ոչ ոք ձեռք չդրեց նրա վրա: Ուրեմն ծառաները եկան քահանայապետների եւ փարիսեցիների մոտ, եւ նրանք ասացին իրենց. Ինչո՞ւ նրան չբերեցիք: Օգնականները պատասխանեցին.

Երբեք մարդ այսպես չի խոսել, ինչպես այս մարդը: Փարիսեցիները պատասխանեցին նրանց. Չէ՞ որ դուք եւս մոլորեցված եք: Չէ՞ ոք իշխանների մեջից հավատաց նրան, կամ փարիսեցիների մեջից: Բայց այս ամբոխը, որ չի ճանաչում օրենքը, անիծված են: Նիկոդեմոսը, որ գիշերը եկել էր նրա մոտ և նրանցից մեկն էր, ասում է նրանց. Չէ՞ որ մեր օրենքը դատում է մարդուն, եթե նախ նրանից չլսի և չիմանա, թե ինչ է անում: Պատասխանեցին և ասացին նրան. Միթե՞ դու էլ Գալիլեայից ես: Քննի՛ր ու տե՛ս, որ Գալիլեայից մարգարե չի եղել: Եւ իւրաքանչիւրը գնաց իր տունը:

8

Իսկ Հիսուսը գնաց ձիթենիների լեռը: Առավոտյան նա կրկին եկավ տաճար, և ամբողջ ժողովուրդը գալիս էր նրա մոտ, և նստելով ուսուցանում էր նրանց: Բայց դպիրներն ու փարիսեցիները կին մը կը բերեն՝ շնութեան մէջ բռնուած, եւ զայն մէջտեղ կանգնեցնելով Ասում են նրան. Ուսուցի՛չ, այս կինը բռնվել է շնություն գործելիս: Եւ մեր օրենքում Մովսէսը հրամայել է այսպիսիներին քարկոծել: Դու ուրեմն ի՞նչ ես ասում: Սա բայց ասացին փորձելով նրան, որպեսզի ունենան մեղադրանք նրա դեմ: Բայց Յիսուս ներքև խոնարհվելով մատով գրում էր երկրի վրա: Երբ նրանք շարունակեցին հարցնել նրան, նա ուղղվեց ու ասաց նրանց. Ձեզանից անմեղը թող առաջինը քար նետի նրա վրա: Եւ դարձեալ ներքեւ խոնարհելով գրում էր երկրի վրա: Նրանք բայց լսելով՝ ելնում էին մեկ առ մեկ, սկսելով ավագներից, և մնաց Հիսուսը և կինը, որ մեջտեղում էր: Վեր նայելով՝ Հիսուսն

ասաց նրան. Կի՛ն, որտե՞ղ են նրանք: Ոչ ոք քեզ դատապարտե՞ց: Նա ասաց. Ո՛չ ոք, Տէ՛ր: Իսկ Յիսուս ասաց. Ես էլ քեզ չեմ դատապարտում, գնա՛ եւ այսուհետեւ այլեւս մի՛ մեղանչիր:

Դարձյալ ուրեմն Հիսուսը խոսեց նրանց՝ ասելով. Ես եմ աշխարհի լույսը, ով որ հետևում է ինձ՝ չի քայլի խավարի մեջ, այլ կունենա կյանքի լույսը: Ուրեմն փարիսեցիները ասացին նրան. Դու քո մասին ես վկայում, քո վկայությունը ճշմարիտ չէ: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրանց. Եթե նույնիսկ ես վկայում եմ իմ մասին, ճշմարիտ է իմ վկայությունը, որովհետև գիտեմ որտեղից եկա և ուր եմ գնում, բայց դուք չգիտեք որտեղից եմ գալիս կամ ուր եմ գնում: Դուք ըստ մարմնի դատում եք, ես ոչ ոքի չեմ դատում: Եվ եթե ես դատեմ, իմ դատաստանը ճշմարիտ է, որովհետև ես միայն չեմ, այլ ես եմ եւ Հայրը, որ ինձ ուղարկեց: Եվ ձեր օրենքում էլ գրված է, որ երկու մարդու վկայությունը ճշմարիտ է: Ես եմ, որ վկայում եմ իմ մասին, և իմ մասին վկայում է Հայրը, որ ուղարկեց ինձ: Ասում էին ուրեմն նրան. Ո՞ւր է քո հայրը: Պատասխանեց Հիսուսը. Ո՛չ ինձ գիտեք, ո՛չ իմ հայրը. եթե ինձ գիտեիք, իմ հայրն էլ կգիտեիք: Այս խոսքերը Հիսուսը խոսեց գանձատանը մեջ, ուսուցանելով տաճարում, և ոչ ոք չբռնեց նրան, որովհետև դեռ չէր եկել նրա ժամը:

Ասաց ուրեմն դարձյալ նրանց Հիսուսը. Ես գնում եմ, և դուք կփնտրեք ինձ, և ձեր մեղքի մեջ կմեռնեք. ուր ես գնում եմ, դուք չեք կարող գալ: Ուրեմն հրեաները ասում էին. Միթե ինքն իրեն կսպանի, որ ասում է՝ ուր ես գնում եմ, դուք չեք կարող գալ: Եւ ասաց նրանց. Դուք ներքեւից էք, ես վերեւից եմ, դուք այս աշխարհից էք, ես այս աշխարհից չեմ: Ես ուրեմն ասացի ձեզ, որ

կմեռնիք ձեր մեղքերի մեջ, որովհետև եթե չհավատաք, որ ես եմ, կմեռնիք ձեր մեղքերի մեջ: Ուրեմն ասում էին նրան. Դու ո՞վ ես: Եւ Հիսուսն ասաց նրանց. Սկզբից ի՞նչ որ խոսում եմ ձեզ: Շատ բան ունեմ ձեր մասին խոսելու եւ դատելու, բայց նա, ով ուղարկեց ինձ, ճշմարիտ է, եւ ես այն, ինչ լսեցի նրանից, այդ բաները ասում եմ աշխարհին: Նոքա չգիտացին, որ Հօրն մասին էր նոցա ասում: Ուրեմն Հիսուսն ասաց նրանց. Երբ բարձրացնեք Մարդու Որդուն, այն ժամանակ կիմանաք, որ ես եմ, եւ ինքս ինձնից ոչինչ չեմ անում, այլ ինչպես Հայրս ինձ ուսուցանեց, այդ եմ խոսում: Եւ ով ուղարկեց ինձ՝ ինձ հետ է, հայրը ինձ միայն չթողեց, որովհետեւ ես նրան հաճո բաները միշտ անում եմ: Երբ նա այս բաները խոսում էր, շատերը հավատացին նրան:

Հիսուսն ասում էր ուրեմն իրեն հավատացած հրեաներին. Եթե դուք մնաք իմ խոսքի մեջ, ճշմարտապես իմ աշակերտներն եք: Եվ դուք կիմանաք ճշմարտությունը, եւ ճշմարտությունը կազատի ձեզ: Պատասխանեցին նրան. Մենք Աբրահամի սերմն ենք եւ երբեք ոչ ոքի ստրկացած չենք եղել, ինչպե՞ս դու ես ասում, որ ազատ կդառնաք: Պատասխանեց նրանց Հիսուսը. Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ ամեն ոք, որ անում է մեղքը, ստրուկ է մեղքի: Բայց ստրուկը չի մնում տանը հավիտյան, որդին մնում է հավիտյան: Եթե ուրեմն Որդին ձեզ ազատ անի, իսկապես ազատ կլինեք: Գիտեմ, որ Աբրահամի սերմն եք, բայց փնտրում եք ինձ սպանել, որովհետև իմ խոսքը չի տեղավորվում ձեր մեջ: Ես խոսում եմ այն, ինչ տեսել եմ իմ Հոր մոտ, և դուք ուրեմն անում եք այն, ինչ տեսել եք ձեր հոր մոտ: Պատասխանեցին և ասացին նրան. Մեր հայրը Աբրահամն է: Հիսուսն ասում է նրանց. Եթե Աբրահամի զավակներ էիք, Աբրահամի գործերը կանեիք: Բայց

հիմա դուք փնտրում եք սպանել ինձ՝ մարդուն, որ ձեզ ասել է ճշմարտությունը, որը լսել եմ Աստծուց. այս Աբրահամը չարեց: Դուք կատարում եք ձեր հոր գործերը: Ուրեմն ասացին նրան. մենք պոռնկությունից չենք ծնվել, մեկ հայր ունենք՝ Աստծուն: Ասաց ուրեմն նրանց Հիսուսը. Եթե Աստված ձեր Հայրը լիներ, դուք կսիրեիք ինձ, որովհետև ես Աստծուց ելա և եկա, քանի որ ես ինձնից չեմ եկել, այլ Նա ինձ ուղարկեց: Ինչո՞ւ իմ խօսքը չէք հասկնում, որովհետև չէք կարող լսել իմ խօսքը: Դուք սատանայի հորից եք, և ձեր հոր ցանկությունները ուզում եք կատարել: Նա մարդասպան էր սկզբից, և ճշմարտության մեջ չի կանգնած, որովհետև ճշմարտություն չկա նրա մեջ, երբ սուտ է խոսում՝ իր սեփականից է խոսում, որովհետև ստախոս է և նրա հայրը: Բայց ես, քանի որ ճշմարտությունն եմ ասում, դուք ինձ չեք հավատում: Ո՞վ ձեզնից կարող է ինձ մեղավոր կանգնեցնել: Իսկ եթե ճշմարտություն եմ ասում, ինչո՞ւ դուք չեք հավատում ինձ: Նա, որ Աստծուց է, Աստծո խոսքերը լսում է. դրա համար դուք չեք լսում, որովհետև Աստծուց չեք: Ուրեմն հրեաները պատասխանեցին եւ ասացին նրան. Չէ՞ որ մենք լավ ենք ասում, թե դու սամարացի ես եւ դեւ ունես: Պատասխանեց Հիսուսը. Ես դև չունիմ, այլ պատվում եմ իմ Հորը, իսկ դուք անարգում եք ինձ: Ես, սակայն, չեմ փնտրում իմ փառքը, կա մեկը, որ փնտրում և դատում է: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, եթե ոմն իմ խոսքը պահի, մահը չի տեսնի հավիտյան: Ուրեմն հրեաները ասացին նրան. Հիմա գիտենք, որ դև ունես: Աբրահամը մեռավ և մարգարեները, իսկ դու ասում ես՝ եթե ոմն իմ խոսքը պահի, մահը չի համտեսի հավիտյան: Չէ՞ դու ավելի մեծ ես քան մեր հայր Աբրահամը, որը մեռավ, և մարգարեները մեռան. ո՞վ ես դարձնում դու ինքդ քեզ: Պատասխանեց Հիսուս. Եթե ես ինձ փառավորեմ, իմ փառքը

ոչինչ է. իմ Հայրն է, որ ինձ փառավորում է, որին դուք ասում եք, թե ձեր Աստվածն է: Եւ դուք չեք ճանաչել նրան, բայց ես գիտեմ նրան: Եւ եթե ասեմ, թե չգիտեմ նրան, կլինեմ ձեր նման սուտ ասող, բայց գիտեմ նրան եւ նրա խոսքը պահում եմ: Ձեր հայր Աբրահամը ուրախացավ, որպեսզի տեսնի իմ օրը, և տեսավ ու ուրախացավ: Ուրեմն հրեաները ասացին նրան. Դու դեռ հիսուն տարեկան չես, և Աբրահամ՞ին ես տեսել: Հիսուսն ասաց նրանց. ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, նախքան Աբրահամը ծնվելը՝ ես եմ: Նրանք ուրեմն քարեր վերցրեցին, որպեսզի նետեն նրա վրա: Իսկ Հիսուսը թաքնվեց և ելավ տաճարից՝ անցնելով նրանց միջով, և այդպես անցավ:

9

Եւ անցնելով տեսաւ մարդ մը, որ ծնունդէն կոյր էր: Եւ նրա աշակերտները հարցրին նրան՝ ասելով. Ռաբբի՛, ո՞վ մեղք գործեց, սա՞, թե՞ նրա ծնողները, որ կույր ծնվեց: Պատասխանեց Հիսուսը. Ո՛չ սա մեղանչեց, ո՛չ էլ նրա ծնողները, այլ որպեսզի Աստծո գործերը հայտնվեն նրա մեջ: Ես պետք է կատարեմ ինձ ուղարկողի գործերը, քանի դեռ օր է, գալիս է գիշերը, երբ ոչ ոք չի կարող գործել: Երբ ես աշխարհում եմ, աշխարհի լույսն եմ: Այս բաները ասելուց հետո նա թքեց գետին և կավ շինեց իր թքից, ապա այդ կավը օծեց կույրի աչքերի վրա: Եւ ասաց նրան. Գնա՛ լվացվի՛ր Սիլովամի լողավազանում, որ թարգմանվում է՝ ուղարկված: Ուստի նա գնաց ու լվացվեց, եւ վերադարձավ տեսնելով:

Հարևանները, ուրեմն, և նրանք, որ առաջ տեսել էին նրան, որ կույր էր, ասում էին. Չէ՞ սա այն նստողն ու մուրացողը: Ուրիշներն ասում էին, որ սա նա է, իսկ ուրիշներն ասում էին, որ նրան նման է: Նա ասում էր, որ ես եմ: Ասում էին ուրեմն նրան. Ինչպե՞ս բացվեցին քո աչքերը: Պատասխանեց այն մեկը և ասաց. Հիսուս անունով մարդ մը կավ շինեց և օծեց իմ աչքերս, ու ասաց ինձ՝ գնա՛ Սիլովամի լողավազանը և լվացվի՛ր: Գնացի, լվացվեցի և տեսայ: ասացին ուրեմն նրան. Ո՞ւր է նա: Ասում է. Չգիտեմ:

Նրան տանում են փարիսեցիների մոտ՝ նրան, ով երբեմն կույր էր: Բայց շաբաթ էր, երբ Հիսուսը կավ արեց եւ բացեց նրա աչքերը: Դարձյալ ուրեմն փարիսեցիները հարցնում էին նրան, թե ինչպես տեսողություն ստացավ: Նա պատասխանեց նրանց. Կավ դրեց իմ աչքերի վրա, և ես լվացվեցի, և տեսնում եմ: Ասում էին ուրեմն Փարիսեցիներից ոմանք. Սա մարդը Աստծուց չէ, որովհետև շաբաթը չի պահում: Ուրիշներ ասում էին. Ինչպե՞ս կարող է մեղավոր մարդ այնպիսի նշաններ անել: Եւ բաժանում էր նրանց մեջ: Ասում են կույր մարդուն դարձյալ. Դու ի՞նչ ես ասում նրա մասին, որ բացեց քո աչքերը: Նա ասաց, որ մարգարե է: Ուրեմն հրեաները չհավատացին նրա մասին, որ կույր էր եւ տեսողություն ստացավ, մինչեւ որ կանչեցին տեսողություն ստացածի ծնողներին: Եւ հարցրին նրանց՝ ասելով. Սա՞ է ձեր որդին, որի մասին դուք ասում եք, որ կույր ծնվեց: Ինչպե՞ս ուրեմն հիմա տեսնում է: Պատասխանեցին նրանց նրա ծնողները եւ ասացին. Գիտենք, որ սա մեր որդին է եւ որ կույր ծնվեց: Բայց թե ինչպես է նա հիմա տեսնում՝ մենք չգիտենք, կամ ով բացեց նրա աչքերը՝ մենք չգիտենք, ինքը տարիք ունի, նրան հարցրեք, ինքը իր մասին կխոսի: Այս բաները ասացին նրա ծնողները, որովհետև

վախենում էին հրեաներից, քանի որ հրեաները արդեն համաձայնել էին, որ եթե ոմն նրան Քրիստոս խոստովանի, ժողովարանից հեռացված դառնա: Այս պատճառով նրա ծնողները ասացին, որ նա տարիք ունի, հարցրեք նրան: Ուրեմն երկրորդ անգամ կանչեցին այն մարդուն, որ կույր էր եղել, և ասացին նրան. Փառք տուր Աստծուն, մենք գիտենք, որ այս մարդը մեղավոր է: Պատասխանեց ուրեմն նա և ասաց. Եթե մեղավոր է՝ չգիտեմ, մեկ բան գիտեմ, որ կույր լինելով՝ հիմա տեսնում եմ: Բայց նրան կրկին ասացի. Ի՞նչ արեց քեզ, ինչպե՞ս բացեց քո աչքերը: Պատասխանեց նրանց. Արդեն ասացի ձեզ, եւ չլսեցիք: Ինչո՞ւ կրկին ուզում եք լսել: Մի՞թե դուք էլ ուզում եք նրա աշակերտները դառնալ: Նախատեցին նրան և ասացին. Դու այդ մարդու աշակերտն ես, իսկ մենք Մովսեսի աշակերտներն ենք: Մենք գիտենք, որ Աստված խոսել է Մովսեսին, բայց սրա մասին չգիտենք՝ որտեղից է: Պատասխանեց մարդը եւ ասաց նրանց. Այս մեջ հրաշալի է, որ դուք չգիտեք որտեղից է, եւ նա բացեց իմ աչքերը: Մենք գիտենք, որ Աստված մեղավորներին չի լսում, բայց եթե ոմն աստվածավախ է և նրա կամքը կատարում է, սրան լսում է: Դարերից ոչ լսվեց, որ ոմն բացեց ծնած կույրի աչքերը: Եթե սա Աստծուց չլիներ, ոչինչ անել չէր կարող: Պատասխանեցին և ասացին նրան. Դու ամբողջովին մեղքերի մեջ ես ծնվել, և դո՞ւ ես սովորեցնում մեզ: Եվ դուրս հանեցին նրան: Հիսուսը լսեց, որ նրան դուրս հանեցին, և գտնելով նրան՝ ասաց նրան. Դո՞ւ հավատում ես Աստծո Որդուն: Պատասխանեց նա և ասաց. Ո՞վ է, Տե՛ր, որպեսզի հավատամ նրան: Հիսուսն ասաց նրան. Տեսել ես նրան, եւ քեզ հետ խոսողը նա է: Նա ասաց. Հավատում եմ, Տե՛ր, և երկրպագեց նրան: Եւ Հիսուսն ասաց. Ես դատաստանի համար եկայ այս աշխարհ, որպեսզի չտեսնողները տեսնեն, իսկ

տեսնողները կոյր դառնան: Եւ փարիսեցիներից ոմանք, որ նրա հետ էին, լսեցին այս բաները եւ ասացին նրան. Միթե՞ մենք էլ կույր ենք: Հիսուսն ասաց նրանց. Եթե կույր լինեիք, մեղք չէիք ունենա, բայց այժմ ասում եք, թե տեսնում ենք, ուրեմն ձեր մեղքը մնում է:

10

Ճշմարիտ, ճշմարիտ ես ասում ձեզ, որ ով չի մտնում դռան միջով ոչխարների բակը, այլ բարձրանում է այլուստ, նա գող է և ավազակ: Բայց նա, ով մտնում է դռնով, ոչխարների հովիվն է: Սրան դռնապանը բացում է, և ոչխարները նրա ձայնը լսում են, և սեփական ոչխարներին անունով է կանչում ու դուրս է հանում նրանց: Եվ երբ իր սեփական ոչխարներին դուրս հանի, նրանց առաջից գնում է, և ոչխարները հետևում են նրան, որովհետև ճանաչում են նրա ձայնը: Բայց օտարին չեն հետևի, այլ կփախչեն նրանից, որովհետև չգիտեն օտարների ձայնը: Այս առակը Հիսուսն ասաց նրանց, բայց նրանք չիմացան, թե ինչ էր, որ նա խոսում էր նրանց: Հիսուսը դարձյալ ասաց նրանց. Ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, որ ես եմ ոչխարների դուռը: Բոլորը, որքան եկան ինձնից առաջ, գողեր են և ավազակներ, բայց ոչխարները նրանց չլսեցին: Ես եմ դուռը. եթե ինչ-որ մեկը իմ միջով մտնի, փրկված կլինի, կմտնի և կելնի, և արոտ կգտնի: Գողը գալիս է միայն որպեսզի գողանա, սպանի և կործանի, իսկ ես եկել եմ որպեսզի նրանք կյանք ունենան և առատությամբ ունենան: Ես եմ լավ հովիվը: Լավ հովիվը իր հոգին դնում է ոչխարների համար: Վարձու աշխատողը, որ հովիվ չէ եւ ոչխարները իրենը չեն,

տեսնում է գայլին գալիս եւ թողնում է ոչխարները ու փախչում է, եւ գայլը յափշտակում է նրանց ու ցրում է ոչխարները: Բայց վարձկանը փախչում է, որովհետև վարձկան է և նրան հոգ չէ ոչխարների մասին: Ես եմ բարի հովիվը, և ճանաչում եմ իմներիս, և ճանաչվում եմ իմներիս կողմից: Ինչպես ճանաչում է ինձ Հայրը և ես ճանաչում եմ Հորը, այնպես էլ իմ հոգին դնում եմ ոչխարների համար: Եւ ուրիշ ոչխարներ ունիմ, որոնք այս բակից չեն, եւ անհրաժեշտ է, որ ես բերեմ նաեւ դրանց, եւ նրանք իմ ձայնը կը լսեն, եւ կը դառնա մի հոտ, մի հովիւ: Այս պատճառով Հայրը ինձ սիրում է, որովհետև ես դնում եմ իմ հոգին, որպեսզի կրկին վերցնեմ այն: Ոչ ոք վերցնում է զայն ինձնից, այլ ես ինքս եմ դնում զայն ինձնից, իշխանութիւն ունիմ դնելու զայն, եւ իշխանութիւն ունիմ դարձեալ առնելու զայն, այս պատուիրանը առայ իմ Հօրից: Բաժանում ուրեմն կրկին եղավ հրեաների մեջ այս խոսքերի պատճառով: Բայց նրանցից շատերն էին ասում. Դև ունի եւ խելագարում է, ինչո՞ւ նրան լսում եք: Ուրիշներ ասում էին. Այս խոսքերը դիվահարի խոսքերը չեն: Մի՞թե դև կարող է կույրերի աչքերը բացել:

Երուսաղեմում նվիրման տոնը եղավ, եւ ձմեռ էր: Եւ Հիսուսը քայլում էր տաճարում՝ Սողոմոնի սիւնասրահում: Շրջապատեցին ուրեմն նրան հրեաները եւ ասում էին նրան. Մինչեւ՞ երբ մեր հոգին կվերցնես: Եթե դու ես Քրիստոսը, ասա՛ մեզ բացայայտությամբ: Պատասխանեց նրանց Հիսուսը. Ասացի ձեզ, և չեք հավատում. այն գործերը, որ ես անում եմ իմ Հոր անունով, դրանք վկայում են իմ մասին: Բայց դուք չեք հավատում, որովհետև դուք իմ ոչխարներից չեք, ինչպես ասացի ձեզ: Իմ ոչխարները լսում են իմ ձայնը, և ես գիտեմ նրանց, և նրանք

հետևում են ինձ: Եւ ես յաւիտենական կեանք տամ նոցա, եւ նոքա յաւիտեան չեն կորչիլ, եւ ոչ ոք զնոսա ի ձեռաց իմոց չի յափշտակի: Իմ Հայրը, որ տվել է ինձ, ավելի մեծ է բոլորից, և ոչ ոք չի կարող յափշտակել իմ Հոր ձեռքից: Ես և Հայրը մեկ ենք: Հրեաները ուրեմն դարձյալ քարեր բարձրացրին, որպեսզի քարկոծեն նրան: Պատասխանեց նրանց Հիսուսը. Բազում բարի գործեր ցույց տվեցի ձեզ իմ Հորից, որ գործի՞ համար նրանցից քարկոծում եք ինձ: Հրեաները պատասխանեցին նրան ասելով. Լավ գործի համար չենք քարկոծում քեզ, այլ հայհոյության համար, և որովհետև դու մարդ լինելով՝ քեզ Աստված ես դարձնում: Հիսուսը պատասխանեց նրանց. Չէ՞ գրված ձեր օրենքում, ես ասացի, դուք աստվածներ եք: Եթե նրանց ասաց աստվածներ, որոնց Աստծո խոսքը եղավ, և գիրը չի կարող լուծվել, Նրան, որին Հայրը սրբագործեց և ուղարկեց աշխարհ, դուք ասում եք, թե հայհոյում ես, որովհետև ասացի՝ Աստծո Որդին եմ: Եթե չեմ անում իմ Հոր գործերը, մի՛ հավատացեք ինձ, Բայց եթե անում եմ, նույնիսկ եթե ինձ չեք հավատում, գործերին հավատացեք, որպեսզի իմանաք և հավատաք, որ ինձանում է Հայրը, և ես՝ Նրա մեջ: Ուրեմն կրկին փորձեցին բռնել նրան, բայց նա դուրս եկավ նրանց ձեռքերից:

Եւ նա դարձեալ գնաց Հորդանանի միւս կողմը, այն տեղը, ուր Հովհաննես առաջ մկրտում էր, եւ այնտեղ մնաց: ԵՒ շատերը եկան նրա մոտ և ասում էին, որ Հովհաննեսը իսկապես ոչ մի նշան չարեց, բայց այն ամենը, ինչ Հովհաննեսը ասաց սրա մասին, ճշմարիտ էր: Եւ բազում հոգիք այնտեղ հաւատացին նրան:

11

Էր ոմն հիվանդ Ղազարոս Բեթանիայէ, Մարիամու եւ Մարթայի՝ քեռ նորա՝ գիւղէն: Մարիան էր, որ օծել էր Տիրոջը օծանելիքով եւ սրբել էր նրա ոտքերը իր մազերով, որի եղբայրը՝ Ղազարոսը, հիվանդ էր: Ուրեմն քույրերը ուղարկեցին նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, ահա նա, ում սիրում ես, հիվանդ է: Լսելով այս, Հիսուսն ասաց. Այս հիվանդությունը մահվան համար չէ, այլ Աստծո փառքի համար, որպեսզի Աստծո Որդին փառավորվի դրա միջոցով: Հիսուսը սիրում էր Մարթային եւ նրա քրոջը, եւ Ղազարոսին: Ուրեմն, երբ լսեց, որ հիվանդ է, այն ժամանակ մնաց այն տեղում, որտեղ էր, երկու օր: Ապա հետո այս ասում է աշակերտներին. Եկեք կրկին գնանք Հուդաստան: Աշակերտները ասում են նրան. Ռաբբի, հրեաները հիմա փնտրում էին քեզ քարկոծել, և դու դարձյալ այնտեղ ես գնում: Պատասխանեց Հիսուս. Ո՞չ տասներկու ժամ ունի օրը: Եթե մեկը քայլի օրվա մեջ, չի սայթաքի, որովհետև այս աշխարհի լույսը տեսնում է: Բայց եթե ոմն քայլի գիշերին, սայթաքում է, որովհետև լույսը նրա մեջ չէ: Այս բաները ասաց, և դրանից հետո ասում է նրանց. Ղազարոսը՝ մեր ընկերը, քնած է, բայց ես գնում եմ, որ արթնացնեմ նրան: Ուրեմն նրա աշակերտները ասացին. Տէ՛ր, եթե քնած է, կփրկվի: Բայց Հիսուսն ասել էր նրա մահվան մասին, իսկ նրանք կարծեցին, որ քնի մասին է խոսում: Այնժամ ուրեմն Հիսուսը բացայայտորեն ասաց նոցա. Ղազարոսը մեռավ: Եվ ուրախանում եմ ձեզ համար, որպեսզի հավատաք, որ ես այնտեղ չէի, բայց եկեք գնանք նրա մոտ: Ուրեմն Թովմասը, որ կոչվում է Դիդիմոս, ասաց համաշակերտներին. Եկեք մենք էլ գնանք,

որպեսզի մեռնենք նրա հետ:

Եկած ուրեմն, Հիսուսը գտավ նրան, որ արդեն չորս օր էր դամբանում: Բայց Բեթանիան մոտ էր Երուսաղեմին, ինչպես տասնհինգ ստադիա հեռավորության վրա: Եւ բազում հրեաներ եկած էին Մարթայի եւ Մարիամի մօտ, որպէսզի մխիթարեն զանոնք իրենց եղբօր համար: Մարթան, ուրեմն, երբ լսեց, որ Հիսուսն է գալիս, գնաց նրան ընդառաջ, իսկ Մարիամը տանը մնացել էր նստած: Ասաց ուրեմն Մարթան Հիսուսին. Տէ՛ր, եթե այստեղ լինէիր, եղբայրս չէր մեռած: Բայց և հիմա գիտեմ, որ ինչ որ խնդրես Աստծուց, Աստված կտա քեզ: Հիսուսն ասում է նրան. Քո եղբայրը կարձնանա: Մարթան ասում է նրան. Գիտեմ, որ նա կարձնանա հարության մեջ՝ վերջին օրը: Ասաց նրան Հիսուսը. Ես եմ հարությունը եւ կյանքը: Նա, ով հավատում է ինձ, նույնիսկ եթե մեռնի, կապրի, և ամեն ոք, ով ապրում է և հավատում է ինձ, երբեք չի մեռնի: Հավատո՞ւմ ես այս: Ասում է նրան. Այո՛, Տէ՛ր, ես հավատացել եմ, որ դու ես Քրիստոսը, Աստծո Որդին, որ աշխարհ է գալիս: Եվ այս բաները ասելուց հետո գնաց ու գաղտնի կանչեց իր քույր Մարիամին՝ ասելով. Ուսուցիչը այստեղ է եւ քեզ է կանչում: Երբ նա լսեց, արագ վեր կացավ և եկավ նրա մոտ: Հիսուսը դեռ չէր եկել գյուղ, այլ գտնվում էր այն տեղում, որտեղ Մարթան հանդիպել էր իրեն: Այն ուրեմն Հրեաները, որոնք գտնվում էին նրա հետ տանը և մխիթարում էին նրան, տեսնելով Մարիամին, որ արագ վեր կացավ և դուրս ելավ, հետևեցին նրան՝ ասելով, որ գնում է դեպի գերեզմանը, որպեսզի այնտեղ լաց լինի: Այնպես Մարիամ, երբ եկավ այնտեղ, ուր Հիսուսն էր, տեսնելով նրան՝ ընկավ նրա ոտքերը և ասաց նրան. Տե՛ր, եթե այստեղ լինեիր, իմ եղբայրը չէր մեռնի: Հիսուսը, ուրեմն, երբ տեսավ նրան

լացող և նրա հետ միասին եկած Հրեաներին լացող, բարկացավ հոգով և խռովեց ինքն իրեն: Եւ ասաց. Ո՞ւր էք դրել զնա: Ասեն նմա. Տէ՛ր, եկ եւ տես: Արտասվեց Հիսուսը: Ուրեմն հրեաները ասում էին. Տես, ինչպես էր սիրում նրան: Բայց նրանցից ոմանք ասացին. Չէ՞ր կարող սա, որ բացել էր կույրի աչքերը, անել, որ սա էլ չմեռներ: Հիսուսը, ուրեմն, դարձյալ խորապես շարժված լինելով իր մեջ, գալիս է դեպի գերեզմանը. այն քարայր էր, և քար էր պառկած դրա վրա: Հիսուսն ասում է՝ բարձրացրեք քարը: Մեռածի քույրը՝ Մարթան, ասում է նրան՝ Տէր, արդեն հոտ է արձակում, որովհետև չորրորդ օրն է: Հիսուսն ասում է նրան. Չասացի՞ քեզ, որ եթե հավատաս, կտեսնես Աստծո փառքը: Ուրեմն հանեցին քարը, որտեղ մեռելը պառկած էր: Իսկ Հիսուսը բարձրացրեց իր աչքերը վեր և ասաց. Հայր, շնորհակալ եմ Քեզ, որ լսեցիր ինձ: Ես գիտեի, որ միշտ լսում ես ինձ, բայց ասացի ամբոխի պատճառով, որ շրջապատել էր, որպեսզի հավատան, որ դու ես ինձ ուղարկել: Եվ այս ասելով՝ բարձր ձայնով աղաղակեց. Ղազարո՛ս, ե՛կ դուրս: Եվ դուրս եկավ մեռելը՝ կապված ոտքերը եւ ձեռքերը կտավներով, եւ նրա դեմքը շղարշով պատված էր: Հիսուսն ասում է նրանց. Արձակեք նրան եւ թողեք գնա:

Բազում ուրեմն հրեաներից, որոնք եկել էին Մարիամի մոտ եւ տեսել էին այն, ինչ որ արեց Յիսուս, հաւատացին նրան: Բայց նրանցից ոմանք գնացին փարիսեցիների մոտ եւ ասացին նրանց, ինչ որ Յիսուսն արեց: Ուրեմն քահանայապետները և փարիսեցիները ժողով հավաքեցին ու ասում էին. Ի՞նչ անենք, որովհետև այս մարդը շատ նշաններ է անում: Եթե մենք այսպես թողնենք նրան, բոլորը կհավատան նրան, և հռոմայեցիները

կգան ու կվերցնեն մեր տեղն ու ազգը: Բայց նրանցից մեկը՝ Կայիափասը, որ այն տարվա քահանայապետն էր, ասաց նրանց. Դուք ոչինչ չգիտեք, Ոչ էլ դուք մտածում եք, որ օգտակար է մեզ համար, որպեսզի մեկ մարդ մեռնի ժողովրդի փոխարեն, և ամբողջ ազգը չկորչի: Բայց սա ինքն իր սեփական միտքից չասաց, այլ լինելով այն տարվա քահանայապետը՝ մարգարեացավ, թե Հիսուս մեռնելու էր ազգի համար: Եւ ոչ միայն այդ ազգի համար, այլ որպեսզի նաեւ Աստծո ցրուած զաւակներին հաւաքի մէկ ամբողջութեան մէջ: Ուստի այն օրվանից խորհուրդ արեցին, որպեսզի սպանեն նրան: Հիսուսն ուրեմն այլևս բացահայտորեն չէր քայլում հրեաների մեջ, այլ գնաց այնտեղից դեպի անապատին մոտ գտնվող երկիրը, Եփրեմ կոչվող քաղաքը, և այնտեղ ժամանակ էր անցկացնում իր աշակերտների հետ: Մոտ էր հրեաների զատիկը, եւ բազում մարդիկ երկրից ելան Երուսաղէմ զատկից առաջ, որպէսզի սրբեն իրենց անձերը: Ուրեմն փնտրում էին Հիսուսին եւ ասում էին միմյանց հետ տաճարում կանգնած՝ ինչ է թվում ձեզ, արդյոք չի գա տոնին: Բայց մեծ քահանաները և փարիսեցիները հրա□□□ էին տվել, որ եթե ոմն իմանա, թե որտեղ է, տեղեկացնի, որպեսզի բռնեն նրան:

12

Այսպիսով Հիսուսը զատիկից վեց օր առաջ եկավ Բեթանիա, որտեղ էր Ղազարոսը՝ մեռելը, որին նա հարություն տվեց մեռելներից: Նրանք ուրեմն այնտեղ ընթրիք պատրաստեցին նրա համար, եւ Մարթան սպասարկում էր, իսկ Ղազարոսը նրա հետ

սեղան նստածներից մեկն էր: Այսպիսով Մարիամը, վերցնելով մեկ լիտր մաքուր թանկարժեք նարդոսի օծանելիք, օծեց Հիսուսի ոտքերը և սրբեց իր մազերով նրա ոտքերը, իսկ տունը լցվեց օծանելիքի հոտով: Ուրեմն ասում է նրա աշակերտներից մեկը՝ Սիմոն Իսկարիովտացու որդի Հուդան, որ մտադիր էր նրան մատնել. Ինչու այս օծանելիքը չվաճառվեց երեք հարյուր դահեկանով և չտրվեց աղքատներին: Բայց նա այս ասաց ոչ թէ որովհետեւ աղքատների համար հոգ էր տանում, այլ որովհետեւ գող էր եւ դրամապանակը ունէր եւ դրվածները յափշտակում էր: Ասաց ուրեմն Հիսուսը. Թող զայն, ի օրն թաղման իմոյ պահեց զայն: Աղքատներին միշտ ձեզ հետ ունեք, բայց ինձ միշտ չեք ունենա: Իմացավ ուրեմն մեծ ամբոխը հրեաներից, որ նա այնտեղ է, եւ եկան ոչ միայն Հիսուսի համար, այլ որպեսզի տեսնեն նաեւ Ղազարոսին, որին նա բարձրացրեց մեռելներից: Բայց գլխավոր քահանաները պլանավորեցին, որպեսզի նաև Ղազարոսին սպանեին: որովհետեւ բազում հրեաներ նրա պատճառով գնում էին եւ հավատում էին Հիսուսին

Հաջորդ օրը մեծ ամբոխը, որ եկել էր տոնին, լսելով որ Հիսուսը գալիս է Երուսաղեմ, Նրանք վերցրեցին արմավենիների ճյուղերը և դուրս եկան նրան ընդառաջ, և աղաղակում էին. Հոսաննա՛, օրհնված է նա, ով գալիս է Տիրոջ անունով, Իսրայելի թագավորը: Գտնելով երիտասարդ էշ, Հիսուսը նստեց դրա վրա, ինչպես գրված է, Մի՛ վախեցիր, դո՛ւստր Սիոնի, ահա քո թագավորը գալիս է՝ նստած էշի մանուկի վրա:

Սրանք սակայն նրա աշակերտները չճանաչեցին առաջին անգամ, այլ երբ Հիսուսը փառավորվեց, ապա հիշեցին, որ սրանք

գրված էին նրա մասին, և սրանք արեցին նրան: Վկայեց ուրեմն այն ամբոխը, որ նրա հետ էր, երբ Ղազարոսին կանչեց տապանից եւ նրան հարուցավ մեռելներից: Այս պատճառով ամբոխը հանդիպեց նրան, որովհետև լսել էին, որ նա արել էր այն նշանը: Այսպիսով փարիսեցիները ասացին իրենց մեջ. Տեսնո՞ւմ եք, որ ոչինչ չեք օգտում: Ահա ամբողջ աշխարհը գնաց նրա հետևից:

Էին բայց ոմանք Հույներ ի բարձրացողներից, որպեսզի երկրպագեն տոնին: Սրանք ուրեմն եկան Փիլիպպոսի մոտ, որ Գալիլիայի Բեթսայիդայից էր, եւ հարցնում էին նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, ուզում ենք Յիսուսին տեսնել: Փիլիպպոսը գալիս է եւ ասում Անդրեասին, եւ դարձեալ Անդրեասը եւ Փիլիպպոսը ասում են Յիսուսին, Իսկ Հիսուսը պատասխանեց նրանց ասելով. Եկել է ժամը, որպեսզի փառավորվի մարդու Որդին: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, եթե ցորենի հատիկը, ընկնելով երկիր, չմեռնի, ինքը միայն կմնա, իսկ եթե մեռնի, շատ պտուղ կբերի: Ով որ սիրում է իր հոգին՝ կորցնելու է զայն, եւ ով որ ատում է իր հոգին այս աշխարհում՝ յաւիտենական կեանքի համար պահպանելու է զայն: Եթե ինձ ծառայում է մեկը, թող հետևի ինձ, և որտեղ ես եմ, այնտեղ կլինի նաև իմ ծառան, և եթե մեկը ծառայում է ինձ, Հայրը կպատվի նրան: Հիմա հոգիս խռովված է, և ի՞նչ ասեմ: Հա՛յր, փրկիր ինձ այս ժամից: Բայց այդ պատճառով եկա այս ժամին: Հայր, փառավորի՛ր քո անունը: Ուստի ձայն եկավ երկնքից. Եւ փառավորեցի, եւ կրկին փառավորելու եմ: Ուրեմն ամբոխը, որ կանգնած էր եւ լսել էր, ասում էր, թե որոտ է եղել, իսկ ուրիշներ ասում էին, թե հրեշտակ է խոսել նրա հետ: Պատասխանեց Հիսուսը եւ ասաց. Ոչ թե ինձ համար է այս ձայնը

եղել, այլ ձեզ համար: Հիմա այս աշխարհի դատաստանն է, հիմա այս աշխարհի իշխանը դուրս կը նետվի: Եվ ես, եթե բարձրացվեմ երկրից, բոլորին կքաշեմ դեպի ինձ: Բայց սա ասում էր՝ նշանակելով, թե ինչ մահով էր մոտենում մեռնել: Ամբոխը պատասխանեց նրան. Մենք օրենքից լսեցինք, որ Քրիստոսը մնում է հավիտյան, և ինչպե՞ս դու ասում ես, որ անհրաժեշտ է բարձրացվել մարդու Որդին: Ո՞վ է այս մարդու Որդին: Ասաց ուրեմն նրանց Հիսուսը. Դեռ քիչ ժամանակ լույսը ձեզ հետ է, քայլեցեք մինչև լույսը ունեք, որպեսզի խավարը ձեզ չպատի, և ով որ քայլում է խավարի մեջ՝ չգիտե ուր է գնում: Մինչև լույսն ունեք, հավատացեք լույսին, որպեսզի լույսի որդիներ դառնաք: Այս բաները խոսեց Հիսուսը և գնացած՝ թաքնվեց նրանցից:

Բայց նրա այնքան նշաններ արած լինելով նրանց առաջ, նրանք չհավատացին նրան Որպեսզի կատարվի Եսայի մարգարեի խոսքը, որ նա ասաց. Տե՛ր, ո՞վ հավատաց մեր լսածին, և Տիրոջ բազուկը ո՞ւմ բացահայտվեց: Այս պատճառով նրանք չէին կարող հավատալ, որովհետև Եսային դարձյալ ասաց, Նա կուրացրել է նրանց աչքերը եւ կարծրացրել է նրանց սիրտը, որպեսզի չտեսնեն աչքերով եւ չհասկանան սրտով եւ չդառնան, եւ ես բժշկեմ նրանց:

Այս բաները ասաց Եսային, երբ տեսավ նրա փառքը և խոսեց նրա մասին: Սակայն այնուամենայնիվ իշխանաց միջից շատերը հավատացին նրան, բայց Փարիսեցիների պատճառով չէին խոստովանում, որպեսզի ժողովից հեռացված չդառնան: Քանզի նրանք ավելի շատ սիրեցին մարդկանց փառքը, քան Աստծո փառքը:

Հիսուսը բայց աղաղակեց և ասաց. Ով որ հավատում է ինձ, ոչ թե ինձ է հավատում, այլ նրան, ով ուղարկել է ինձ: Եվ ով որ տեսնում է ինձ, տեսնում է նրան, ով ուղարկել է ինձ: Ես լույս եմ եկել աշխարհ, որպեսզի ամեն ով որ հավատում է ինձ, խավարության մեջ չմնա: Եվ եթե ինչ-որ մեկը լսի իմ խոսքերը եւ չհավատա, ես նրան չեմ դատում, քանի որ ես եկել եմ ոչ թե աշխարհը դատելու, այլ աշխարհը փրկելու համար: Ով որ մերժում է ինձ եւ չի ընդունում իմ խոսքերը, ունի նրան դատողին. այն խոսքը, որ ես խոսեցի, այդ կդատի նրան վերջին օրը: Որովհետեւ ես ինքս ինձնից չխոսեցի, այլ Հայրը, որ ինձ ուղարկեց, ինքը ինձ պատուիրան տվեց՝ թե ինչ ասեմ եւ ինչ խոսեմ: Եվ գիտեմ, որ նրա հրամանը հավիտենական կյանք է: Ուրեմն ինչ որ ես խոսում եմ, ինչպես Հայրը ասել է ինձ, այնպես եմ խոսում:

13

Բայց զատկի տոնից առաջ, Հիսուսը գիտենալով, որ եկել է նրա ժամը, որպեսզի այս աշխարհից անցնի դեպի Հայրը, սիրած լինելով իր սեփականներին, որոնք աշխարհում էին, մինչև վերջ սիրեց նրանց: Եվ երբ ընթրիքը եղավ, սատանան արդեն դրել էր Սիմոն Իսկարիովտացու որդի Հուդայի սիրտ, որպեսզի նա նրան մատնի: Գիտենալով, որ Հայրը ամեն ինչ տվել է իր ձեռքերը, և որ Աստծուց ելավ ու Աստծո մոտ է գնում, Հիսուսը Բարձրանում է ընթրիքից և դնում է զգեստները, և վերցնելով սրբիչ՝ գոտեպնդեց իրեն: Ապա նա ջուր լցրեց լեկանի մեջ և սկսեց լվանալ աշակերտների ոտքերը ու սրբել այն սրբիչով, որով գոտեպնդված էր: Ուրեմն գալիս է Սիմոն Պետրոսի մոտ, եւ նա ասում է նրան.

Տէ՛ր, դո՞ւ ես լվանում իմ ոտքերը: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Այն, ինչ ես անում եմ, դու չգիտես հիմա, բայց կիմանաս դրանից հետո: Պետրոսը ասում է նրան. Երբեք չպետք է լվաս իմ ոտքերը: Հիսուսը պատասխանեց նրան. Եթե քեզ չլվամ, ինձ հետ մաս չունես: Սիմոն Պետրոսը ասում է նրան. Տէ՛ր, ոչ միայն ոտքերս, այլև ձեռքերս ու գլուխս: Հիսուսն ասում է նրան. Ով լողացել է, կարիք չունի ոտքերը լվանալու, այլ ամբողջովին մաքուր է, և դուք մաքուր եք, բայց ոչ բոլորդ: Գիտեր ուրեմն զմատնիչն իւր, վասն այնորիկ ասաց՝ ոչ ամենեքեան սուրբ էք:

Երբ ուրեմն նա լվաց նրանց ոտքերը և վերցրեց իր զգեստները, նորից բազմած՝ ասաց նրանց. Գիտե՞ք ինչ արեցի ձեզ: Դուք կանչում եք ինձ Ուսուցիչ և Տեր, և լավ եք ասում, որովհետև այդպես եմ: Եթե ուրեմն ես՝ Տերը և Ուսուցիչը, լվացի ձեր ոտքերը, ապա դուք էլ պարտավոր եք լվանալ միմյանց ոտքերը: Օրինակ տվել եմ ձեզ, որպեսզի ինչպես ես արեցի ձեզ, դուք էլ անեք: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ծառան իր տիրոջից ավելի մեծ չէ, ոչ էլ առաքյալը նրան ուղարկողից ավելի մեծ է: Եթե այս բաները գիտեք, երանելի եք, եթե դրանք անում եք: Ոչ թե բոլորիդ մասին եմ ասում, ես գիտեմ ում ընտրեցի, այլ որպեսզի գրությունը կատարվի՝ ով ինձ հետ հաց էր ուտում, բարձրացրեց իմ վրա իր կրունկը: Հիմա ասում եմ ձեզ նախքան դա կատարվելը, որպեսզի երբ կատարվի, հավատաք, որ ես եմ: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ես ասում եմ ձեզ. ով ընդունում է նրան, ում ես կուղարկեմ, ինձ է ընդունում, իսկ ով ինձ է ընդունում, ընդունում է նրան, ով ուղարկել է ինձ:

Այս բաները ասելուց հետո Հիսուսը խռովվեց հոգով, և վկայեց ու

ասաց. Ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, որ ձեզանից մեկը կմատնի ինձ: Աշակերտները, ուրեմն, նայում էին միմյանց՝ կորստյան մեջ գտնվելով, թե ում մասին է նա խոսում: Բայց բազմած էր մեկը նրա աշակերտներից Հիսուսի ծոցում, որին սիրում էր Հիսուսը: Ուրեմն Սիմոն Պետրոսը հակվում է սրան՝ հարցնելու, թե ով է նա, որի մասին խոսում է: Բայց նա ընկնելով Հիսուսի կուրծքի վրա, ասում է նրան. Տե՛ր, ո՞վ է: Պատասխանում է Հիսուսը. Այդ մեկն է, որին ես թաթախած պատառը կտամ: Եվ թաթախելով պատառը՝ տալիս է Հուդային՝ Սիմոն Իսկարիովտացու որդուն: Եվ այն պատառից հետո սատանան մտավ նրա մեջ: Ուրեմն Հիսուսն ասաց նրան. Ինչ որ անում ես, արա ավելի արագ: Սակայն բազմոցին վրա բազմողներից ոչ ոք չգիտեր, թե ինչու ասաց նրան այդ: Որոշ մարդիկ կարծում էին, քանի որ դրամապանակը Հուդայի մոտ էր, որ Հիսուսն ասում է նրան՝ գնիր այն, ինչ մեզ պետք է տոնի համար, կամ որ ինչ-որ բան տա աղքատներին: Վերցնելով ուրեմն այն պատառը՝ նա անմիջապես դուրս ելավ, իսկ գիշեր էր:

Երբ նա ելավ, Հիսուսն ասաց. Հիմա մարդու Որդին փառավորվեց, և Աստված փառավորվեց նրա մեջ: Եթե Աստված փառավորվեց նրա մեջ, ապա Աստված կփառավորի նրան իր մեջ, և անմիջապես կփառավորի նրան: Երեխաներ, դեռ քիչ ժամանակ ձեր հետ եմ: Կը փնտռէք ինձ, եւ ինչպէս ասացի Հրեաներուն, որ ուր կ’երթամ ես, դուք չէք կրնար գալ, նաեւ ձեզի կ’ըսեմ հիմա: Նոր պատվիրան եմ տալիս ձեզ, որ սիրեք միմյանց, ինչպես ես սիրեցի ձեզ, որպեսզի դուք էլ սիրեք միմյանց: Այս բանով բոլորը կիմանան, որ իմ աշակերտներն եք, եթե սեր ունենաք միմյանց հանդեպ: Սիմոն Պետրոսը ասում է նրան. Տէ՛ր, ո՞ւր ես գնում:

Հիսուսը պատասխանեց նրան. Ուր ես գնում եմ, հիմա չես կարող ինձ հետևել, բայց հետո կհետևես ինձ: Պետրոսն ասում է նրան. Տեր, ինչո՞ւ չեմ կարող քեզ հետևել հիմա: Իմ հոգին քո համար կդնեմ: Պատասխանեց նրան Հիսուսը. Հոգիդ ինձ համար կդնես: Ամեն, ամեն ասում եմ քեզ, աքաղաղը չի գոչի, մինչև որ երեք անգամ կուրանաս ինձ:

14

Թող չխռովվի ձեր սիրտը. հավատացեք Աստծուն, և ինձ հավատացեք: Իմ հոր տան մեջ բազում բնակարաններ կան. եթե ոչ, ասած կլինեի ձեզ: Գնում եմ պատրաստել տեղ ձեզ: Եվ եթե ես գնամ ու ձեզ համար տեղ պատրաստեմ, դարձյալ կգամ ու ձեզ կառնեմ ինձ մոտ, որպեսզի որտեղ ես եմ, դուք էլ լինեք: Եվ դուք գիտեք, թե ես ուր եմ գնում, և գիտեք ճանապարհը: Թովմասն ասում է նրան. Տէ՛ր, մենք չգիտենք թե ուր ես գնում, եւ ինչպե՞ս կարող ենք ճանապարհը իմանալ: Հիսուսն ասում է նրան. Ես եմ ճանապարհը, ճշմարտությունը և կյանքը. ոչ ոք չի գալիս Հոր մոտ, եթե ոչ իմ միջոցով: Եթե ինձ ճանաչած լինեիք, իմ Հայրն էլ ճանաչած կլինեիք: Եվ այսուհետև գիտեք զնա և տեսել եք զնա: Փիլիպպոսը ասում է նրան. Տէ՛ր, ցույց տուր մեզ Հայրը, եւ մեզ համար բավական է: Հիսուսն ասում է նրան. Այնքան ժամանակ ձեզ հետ եմ, և դեռ չե՞ս ճանաչել ինձ, Փիլիպպո՞ս: Ով տեսել է ինձ, տեսել է Հայրը, և ինչպե՞ս դու ասում ես՝ ցույց տուր մեզ Հայրը: Չե՞ս հավատում, որ ես Հոր մեջ եմ և Հայրը իմ մեջ է: Այն խոսքերը, որ ես ձեզ խոսում եմ, ինձնից չեմ խոսում, այլ Հայրը, որ իմ մեջ է մնում, ինքն է կատարում գործերը: Հավատացեք ինձ, որ ես Հոր

մեջ եմ և Հայրը ինձ մեջ է, իսկ եթե ոչ, գործերի միջոցով հավատացեք ինձ: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, նա որ հավատում է ինձ, այն գործերը որ ես անում եմ, նա էլ կանի, և ավելի մեծ գործեր քան այդ կանի, որովհետև ես գնում եմ դեպի իմ Հայրը: Եւ ինչ որ դուք խնդրէք իմ անունով, այդ ես կը կատարեմ, որպէսզի Հայրը փառաւորուի Որդիով: Եթե ինչ-որ բան խնդրեք իմ անունով, ես կանեմ:

Եթե սիրում եք զիս, իմ պատվիրանները պահեցէք: Եւ ես կհարցնեմ Հորը, եւ Նա ուրիշ Բարեխոս կտա ձեզ, որպեսզի Նա մնա ձեզ հետ հավիտյան: Ճշմարտության Հոգին, որը աշխարհը չի կարող ընդունել, որովհետև չի տեսնում այն և ոչ էլ գիտի այն, բայց դուք գիտեք այն, որովհետև ձեզ մոտ է մնում և ձեր մեջ կլինի: Ձեզ որբ չեմ թողնի, գալիս եմ ձեր մոտ: Դեռ քիչ ժամանակ և աշխարհը ինձ այլևս չի տեսնի, բայց դուք կտեսնեք ինձ, որովհետև ես ապրում եմ և դուք կապրեք: Այն օրը դուք կիմանաք, որ ես իմ Հոր մեջ եմ, և դուք ինձ մեջ, և ես ձեր մեջ: Ով որ ունի իմ պատվիրանները և պահում է դրանք, նա է, որ սիրում է ինձ, իսկ ով որ սիրում է ինձ, սիրված կլինի իմ Հոր կողմից, և ես կսիրեմ նրան և կհայտնեմ նրան ինձ: Ասաց նրան Հուդան, ոչ թե Իսկարիովտացին. Տէ՛ր, ինչո՞ւ է եղել, որ մեզ ես մտադիր ես յայտնել քեզ, և ոչ թե աշխարհին: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Եթե ոմն սիրում է ինձ, իմ խոսքը կը պահի, և իմ Հայրը կը սիրի նրան, և մենք կը գանք նրա մոտ և բնակություն կը հաստատենք նրա մոտ: Ով որ չի սիրում ինձ՝ իմ խոսքերը չի պահում, եւ այն խոսքը, որ լսում եք, իմը չէ, այլ Հոր, որ ուղարկել է ինձ:

Սրանք խոսել եմ ձեզ՝ ձեր մոտ մնալով, Բայց Միխիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին, որին Հայրը կուղարկի իմ անունով, նա ձեզ կսովորեցնի ամեն ինչ և ձեզ կհիշեցնի այն ամենը, ինչ որ ասացի ձեզ: Խաղաղություն եմ թողնում ձեզ, իմ խաղաղությունը եմ տալիս ձեզ. ոչ այնպես, ինչպես աշխարհը է տալիս, ես եմ տալիս ձեզ: Թող չխռովվի ձեր սիրտը եւ թող չվախենա: Դուք լսեցիք, որ ես ասացի ձեզ. Ես գնում եմ և գալիս եմ ձեզ մոտ: Եթե դուք սիրեիք ինձ, ուրախանայիք, որ ասացի. Ես գնում եմ Հոր մոտ, որովհետև Հայրը ավելի մեծ է, քան ես: Եվ հիմա ասել եմ ձեզ նախքան դա կատարվելը, որպեսզի երբ կատարվի՝ հավատաք: Ոչ այլևս բազում բաներ խոսեցից ձեզ հետ, քանզի գալիս է աշխարհի իշխանը, եւ նա ինձ մէջ ոչինչ չունի: Բայց որպեսզի աշխարհը իմանա, որ սիրում եմ Հորը, եւ ինչպես Հայրը հրամայեց ինձ, այնպես էլ անում եմ: Վերացեք, գնանք այստեղից:

15

Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը, և իմ Հայրը մշակողն է: Ամեն ճյուղ, որ իմ մեջ պտուղ չի բերում, վերցնում է այն, և ամեն այն, որ պտուղ է բերում, մաքրում է այն, որպեսզի ավելի շատ պտուղ բերի: Արդեն դուք մաքուր եք այն խոսքի միջոցով, որ ես խոսել եմ ձեզ: Մնացեք իմ մեջ, և ես՝ ձեր մեջ: Ինչպես որ ճյուղը չի կարող պտուղ բերել իր իսկ ուժով, եթե չմնա այգու մեջ, այնպես էլ դուք՝ եթե իմ մեջ չմնաք: Ես եմ որթատունկը, դուք՝ ճյուղերը: Ով մնում է իմ մեջ եւ ես՝ նրա մեջ, սա շատ պտուղ է բերում, որովհետեւ առանց ինձ դուք ոչինչ անել չեք կարող: Եթե ոմն չմնայ իմ մէջ, ընկեցաւ արտաքս որպէս ճիւղ եւ չորացաւ, եւ հաւաքեն զնոսա եւ

հուր ընկենեն, եւ այրի: Եթե մնաք իմ մեջ և իմ խոսքերը ձեր մեջ մնան, ինչ որ ուզենաք՝ խնդրեք, և կլինի ձեզ համար: Իմ Հայրը փառավորվեց այնով, որ դուք շատ պտուղ բերեք և իմ աշակերտներն եղեք: Ինչպես Հայրը սիրեց ինձ, այնպես էլ ես սիրեցի ձեզ. մնացեք իմ սիրության մեջ: Եթե պահեք իմ պատվիրանները, կմնաք իմ սիրո մեջ, ինչպես ես պահել եմ իմ Հոր պատվիրանները և մնում եմ Նրա սիրո մեջ: Այս բաները խոսել եմ ձեզ, որպեսզի իմ ուրախությունը ձեր մեջ մնա, և ձեր ուրախությունը լցվի: Սա է իմ պատվիրանը, որպեսզի սիրեք միմյանց, ինչպես ես սիրեցի ձեզ: Ավելի մեծ սեր քան այս ոչ ոք չունի, որպեսզի ոմն իր հոգին դնի իր ընկերների համար: Դուք իմ բարեկամներն եք, եթե կատարեք այն ամենը, ինչ ես հրամայում եմ ձեզ: Ոչ այլևս ձեզ ստրուկներ եմ անվանում, որովհետև ստրուկը չգիտի, թե ինչ է անում իր տերը, բայց ձեզ բարեկամներ եմ անվանել, որովհետև այն ամենը, ինչ լսել եմ իմ Հորից, հայտնել եմ ձեզ: Ոչ թե դուք ինձ ընտրեցիք, այլ ես ընտրեցի ձեզ, և կարգեցի ձեզ, որպեսզի դուք գնաք և պտուղ բերեք, և ձեր պտուղը մնա, որպեսզի ինչ որ խնդրեք Հորը իմ անունով, տա ձեզ: Այս բաները հրամայում եմ ձեզ, որպեսզի սիրեք միմյանց:

Եթե աշխարհը ձեզ ատում է, գիտեք, որ ինձ ձեզնից առաջ է ատել: Եթե դուք այդ աշխարհից էիք, այդ աշխարհը կը սիրեր իր սեփականը, բայց որովհետև դուք այդ աշխարհից չեք, այլ ես ընտրեցի ձեզ այդ աշխարհից, այս պատճառով այդ աշխարհը ատում է ձեզ: Հիշեցեք այն խոսքը, որ ես ասացի ձեզ. ծառան իր տիրոջից մեծ չէ: Եթե ինձ հալածեցին, ձեզ էլ կհալածեն. եթե իմ խոսքը պահեցին, ձերը էլ կպահեն: Բայց այս ամենը կ՚անեն ձեզ իմ անվան պատճառով, որովհետև չեն ճանաչում ինձ

ուղարկողին: Եթե ես չգայի և չխոսեի նրանց հետ, մեղք չէին ունենա, բայց հիմա պատրվակ չունեն իրենց մեղքի համար: Ով ինձ ատում է, նաև իմ Հայրին ատում է: Եթե գործերը չէի արել նրանց մեջ, որ ոչ ոք ուրիշ արել է, մեղք չէին ունենա, բայց այժմ տեսել են եւ ատել են ինձ եւ իմ Հայրը: Բայց որպեսզի կատարվի այն խոսքը, որ գրված է նրանց օրենքում, թե ատեցին ինձ առանց պատճառի: Բայց երբ գա այն Օգնականը, որ ես կուղարկեմ ձեզ Հորից, Ճշմարտության Հոգին, որ Հորից է ելնում, նա կվկայի իմ մասին: Եւ դուք եւս վկայում եք, որովհետեւ սկզբից ինձ հետ եք:

16

Սրանք խոսել եմ ձեզ, որպեսզի չվիրավորվեք: Աքսորյալներ կդարձնեն ձեզ, բայց գալիս է ժամը, որպեսզի ամեն ոք, որ սպանի ձեզ, կարծի, թե ծառայություն է մատուցում Աստծուն: Եւ այս բաներն անելու են, որովհետեւ ոչ ճանաչեցին Հօրը, եւ ոչ էլ ինձ: Բայց այս բաները խոսել եմ ձեզ, որպեսզի երբ գա այն ժամը, հիշեք դրանք, որ ես ասացի ձեզ: Այս բաները սկզբից ձեզ չասացի, որովհետև ձեզ հետ էի: Բայց հիմա ես գնում եմ դեպի նրան, ով ուղարկեց ինձ, և ոչ ոք ձեզնից չի հարցնում ինձ՝ ո՞ւր ես գնում: Բայց որովհետև այս բաներն ասացի ձեզ, ցավը լցրել է ձեր սիրտը: Բայց ես ճշմարտությունն եմ ասում ձեզ՝ օգտակար է ձեզ, որ ես գնամ: Որովհետև եթե ես չգնամ, Միխթարիչը չի գա ձեզ մոտ, իսկ եթե գնամ, կուղարկեմ նրան ձեզ մոտ: Եվ երբ նա գա, կհանդիմանի աշխարհը մեղքի, արդարության եւ դատաստանի մասին: Մեղքի վերաբերյալ՝ իսկապես, որովհետև չեն հավատում ինձ, Իսկ արդարության մասին՝ որովհետև ես գնում եմ դեպի իմ

Հայրը, և դուք այլևս չեք տեսնի ինձ: Իսկ վերաբերյալ դատաստանի, որովհետև այս աշխարհի իշխանը դատված է: Դեռ շատ բան ունիմ ասելու ձեզ, բայց չեք կարող կրել հիմա: Երբ բայց գա նա՝ Ճշմարտության Հոգին, կառաջնորդի ձեզ դեպի ամբողջ ճշմարտությունը, քանի որ չի խոսելու իր սեփականից, այլ ինչ որ լսի՝ կխոսի, և գալիքները կհայտնի ձեզ: Նա ինձ կփառավորի, որովհետև ինձանից կառնի և կհայտնի ձեզ: Ամեն ինչ, որ ունի Հայրը, իմն է. այդ պատճառով ասացի, որ նա իմ-ից կառնի և կհայտնի ձեզ: Քիչ ժամանակ և չեք տեսնի ինձ, և դարձյալ քիչ ժամանակ և կտեսնեք ինձ, որովհետև ես գնում եմ Հոր մոտ: Ուրեմն նրա աշակերտներից ոմանք ասացին միմյանց. Ի՞նչ է սա, որ նա ասում է մեզ. Քիչ ժամանակ և չեք տեսնի ինձ, և դարձյալ քիչ ժամանակ և կտեսնեք ինձ, և Ես գնում եմ Հոր մոտ: Ուրեմն ասում էին. Ի՞նչ է այս, որ նա ասում է՝ փոքր ժամանակ: Չենք գիտեր, թե ինչի մասին է խոսում: Հիսուսը, ուրեմն, իմացավ որ ուզում էին նրան հարցնել, եւ ասաց նրանց. Այս մասի՞ն եք փնտրում միմյանց հետ, որ ասացի՝ փոքր ժամանակ եւ չեք տեսնի ինձ, եւ կրկին փոքր ժամանակ եւ կտեսնեք ինձ: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ դուք կլաք և կողբաք, իսկ աշխարհը կուրախանա, դուք կտրտմվեք, բայց ձեր տրտմությունը ուրախության կդառնա: Կինը երբ ծնում է, ցավ ունի, որովհետև եկել է նրա ժամը, բայց երբ ծնում է երեխային, այլևս չի հիշում տառապանքը ուրախության պատճառով, որովհետև մարդ ծնվեց աշխարհ: Եւ դուք ուրեմն ցաւ ունէք հիմա, բայց կրկին կը տեսնեմ ձեզ, եւ ձեր սիրտը կ’ուրախանայ, եւ ձեր ուրախութիւնը ոչ ոք չի առնի ձեզանից: Եւ այն օրը ինձ ոչինչ չէք հարցնի, ամէն ամէն ասում եմ ձեզ, որ ինչ որ խնդրէք Հօրը իմ անունով, կը տայ ձեզ: Մինչև հիմա դուք ոչինչ չեք խնդրել իմ անունով, խնդրեցեք և

կստանաք, որպեսզի ձեր ուրախությունը լցված լինի: Այս բաները առակներով խոսել եմ ձեզ, բայց գալիս է ժամը, երբ ոչ այլևս առակներով կխոսեմ ձեզ, այլ բացահայտորեն Հոր մասին կհայտնեմ ձեզ: Այն օրը իմ անունով կխնդրեք, և ես ձեզ չեմ ասում, որ ես Հորը կխնդրեմ ձեր մասին, Ինքը՝ հայրը, սիրում է ձեզ, որովհետև դուք ինձ սիրել եք և հավատացել եք, որ ես Աստծուց ելա: Ես ելա Հոր մոտից եւ եկել եմ աշխարհ, դարձեալ թողնում եմ աշխարհը եւ գնում եմ Հոր մոտ: Նրա աշակերտները ասում են նրան. Տես, հիմա բացահայտորեն խոսում ես և ոչ մի առակ չես ասում: Հիմա մենք գիտենք, որ դու ամեն ինչ գիտես և կարիք չունես, որ ինչ-որ մեկը քեզ հարցնի: Այս բանով մենք հավատում ենք, որ դու Աստծուց ես ելել: Հիսուսը պատասխանեց նրանց. Հիմա՞ եք հավատում: Ահա գալիս է ժամը, և հիմա եկել է, որպեսզի ցրվեք՝ յուրաքանչյուրդ ձեր սեփականի մեջ, և ինձ միայնակ թողնեք, բայց ես միայնակ չեմ, որովհետև Հայրը ինձ հետ է: Այս բաները խոսել եմ ձեզ, որպեսզի ինձանում խաղաղություն ունենաք: Աշխարհում նեղություն կունենաք, բայց քաջալերվեք՝ ես հաղթել եմ աշխարհին:

17

Սրանք խոսեց Հիսուսը, և բարձրացրեց իր աչքերը դեպի երկինք ու ասաց. Հայր, եկել է ժամը, փառավորի՛ր քո Որդուն, որպեսզի Որդին էլ փառավորի քեզ: Ինչպես որ տվեցիր նրան իշխանություն ամբողջ մարմնի վրա, որպեսզի բոլորին, որոնց տվել ես նրան, տա նրանց հավիտենական կյանք: Իսկ այս է հավիտենական կյանքը, որպեսզի ճանաչեն քեզ՝ միակ ճշմարիտ

Աստծուն, և նրան, որին ուղարկեցիր՝ Հիսուս Քրիստոսին: Ես քեզ փառավորեցի երկրի վրա, ավարտեցի այն գործը, որ տվել ես ինձ, որպեսզի կատարեմ: Եւ հիմա փառաւորի՛ր ինձ դու, Հա՛յր, քեզ մօտ այն փառքով, որ ունէի քեզ մօտ՝ մինչեւ աշխարհի ստեղծումը: Ես հայտնեցի քո անունը այն մարդկանց, որոնց դու ինձ տվել ես աշխարհից: Նրանք քոնք էին, և դու նրանց ինձ տվել ես, և նրանք պահել են քո խոսքը: Հիմա նրանք ճանաչել են, որ այն ամենը, ինչ տվել ես ինձ, քեզնից է: Որ այն խոսքերը, որ տվել ես ինձ, տվել եմ նրանց, և նրանք ինքներն ընդունեցին, և ճանաչեցին ճշմարտապես, որ քեզանից ելա, և հավատացին, որ դու ինձ ուղարկեցիր: Ես նրանց համար եմ խնդրում, ոչ թե աշխարհի համար եմ խնդրում, այլ նրանց համար, որոնց տվել ես ինձ, որովհետև նրանք քոնք են: Եւ իմ ամէն ինչը քոնն է, եւ քոնը՝ իմը, եւ ես փառաւորուած եմ նրանց մէջ: Եւ ոչ եւս եմ ես աշխարհում, եւ սոքա աշխարհում են, եւ ես քեզ մոտ եմ գալիս: Հայր սուրբ, պահպանիր զնոսա քո անունով, որ տվեցիր ինձ, որպեսզի նրանք մեկ լինեն, ինչպես մենք: Երբ ես նրանց հետ էի աշխարհում, ես նրանց պահպանում էի քո անունով, որոնց դու ինձ տվել էիր՝ պահեցի, և նրանցից ոչ ոք չկորավ, բացի կորստի որդուց, որպեսզի գրությունը կատարվի: Բայց հիմա քեզ մոտ եմ գալիս, և այս բաները խոսում եմ աշխարհում, որպեսզի նրանք ունենան իմ ուրախությունը՝ լցված իրենց մեջ: Ես տվել եմ նրանց քո խոսքը, և աշխարհը ատեց նրանց, որովհետև նրանք աշխարհից չեն, ինչպես ես աշխարհից չեմ: Ես չեմ խնդրում, որ դու վերցնես նրանց աշխարհից, այլ որ պահես նրանց չարից: Աշխարհից չեն, ինչպես ես աշխարհից չեմ: Սրբագործիր նրանց քո ճշմարտության մեջ, քո խոսքը ճշմարտություն է: Ինչպես դու զիս ուղարկեցիր աշխարհ, այնպես էլ ես նրանց ուղարկեցի

աշխարհ: Եւ նրանց համար ես սրբացնում եմ ինձ, որպեսզի նրանք եւս լինեն սրբացված ճշմարտությամբ: Ոչ միայն սրանց վերաբերյալ եմ խնդրում, այլև նրանց վերաբերյալ, ովքեր հավատում են ինձ նրանց խոսքի միջոցով: Որպեսզի բոլորը մեկ լինեն, ինչպես դու, Հայր, ինձ մեջ ես և ես քո մեջ եմ, որպեսզի նրանք էլ մեր մեջ մեկ լինեն, որպեսզի աշխարհը հավատա, թե դու ինձ ուղարկեցիր: Եվ ես փառքը, որ դու տվել ես ինձ, տվել եմ նրանց, որպեսզի նրանք մեկ լինեն, ինչպես մենք մեկ ենք: Ես նրանց մեջ եմ և դու՝ իմ մեջ, որպեսզի նրանք կատարելապես մեկ լինեն, և որպեսզի աշխարհը իմանա, որ դու ինձ ուղարկեցիր և սիրեցիր նրանց, ինչպես ինձ սիրեցիր: Հայր, ում դու տվել ես ինձ, ուզում եմ, որ որտեղ ես եմ, նրանք էլ լինեն ինձ հետ, որպեսզի տեսնեն իմ փառքը, որ դու տվել ես ինձ, որովհետև դու սիրել ես ինձ աշխարհի հիմնադրումից առաջ: Հայր արդար, եւ աշխարհը քեզ չճանաչեց, բայց ես քեզ ճանաչեցի, եւ սրանք ճանաչեցին, թէ դու զիս առաքեցիր: Եւ ես ծանուցի նոցա քո անունը եւ ծանուցից, որպէսզի այն սէրը, որով սիրեցիր զիս, նոսանց մէջ լինի, եւ ես՝ նոսանց մէջ:

18

Այս բաները ասելուց հետո Հիսուսը ելավ իր աշակերտների հետ Կեդրոնի հեղեղատի միջով, որտեղ պարտեզ կար, որի մեջ մտավ ինքը և իր աշակերտները: Գիտեր նաև Հուդան, որ նրան մատնում էր, այդ տեղը, քանի որ Հիսուսը հաճախ հավաքվում էր այնտեղ իր աշակերտների հետ: Այնպես Հուդան, վերցնելով զինվորական գունդը և քահանայապետների ու փարիսեցիների

ծառաներին, գալիս է այնտեղ ջահերով, լապտերներով ու զենքերով: Հիսուսը, ուրեմն, գիտենալով բոլոր այն բաները, որ գալիս էին իր վրա, դուրս ելավ և ասաց նրանց. Ո՞ւմ եք փնտրում: Նրան պատասխանեցին՝ Հիսուս Նազովրեցին: Հիսուսն ասաց նրանց՝ Ես եմ: Իսկ Հուդան, որ նրան մատնում էր, նույնպես նրանց հետ էր կանգնած: Երբ ուրեմն ասաց նրանց, որ ես եմ, նրանք գնացին ետ եւ ընկան գետին: Դարձյալ ուրեմն նրանց հարցրեց. Ո՞ւմ եք փնտրում: Իսկ նրանք ասացին. Հիսուս Նազովրեցուն: Պատասխանեց Հիսուսը. Ասացի ձեզ, որ ես եմ: Եթե ուրեմն ինձ եք փնտրում, թողեք սրանց գնալ: Որպեսզի կատարվի այն խոսքը, որ ասաց, թե՝ Որոնց տվել ես ինձ, չկորցրի նրանցից ոչ մեկին: Սիմոն Պետրոսը, ունենալով սուր, հանեց այն և հարվածեց քահանայապետի ծառային ու կտրեց նրա աջ ականջը, իսկ ծառայի անունը Մաղքոս էր: Ուրեմն Հիսուսն ասաց Պետրոսին. Դիր սուրը իր պատյանը, բաժակը, որ Հայրը տվել է ինձ, չպիտի՞ խմեմ այն:

Ուրեմն գունդը և հրամանատարը և հրեաների օգնականները բռնեցին Հիսուսին և կապեցին նրան: Եւ նրան առաջ տարան Աննայի մօտ, որովհետեւ նա Կայիափայի սկեսուրն էր, որ այդ տարուայ քահանայապետն էր: Կայիափասն էր, որ խորհուրդ էր տվել հրեաներին, որ օգտակար է մեկ մարդ կորչել ժողովրդի համար: Սիմոն Պետրոսը և մյուս աշակերտը հետևում էին Հիսուսին: Այդ աշակերտը ծանոթ էր քահանայապետին և Հիսուսի հետ մտավ քահանայապետի բակը: Բայց Պետրոսը կանգնած էր դռան մոտ՝ դրսում: Ուստի ելավ մյուս աշակերտը, որը ծանոթ էր քահանայապետին, խոսեց դռնապանուհու հետ եւ ներս բերեց Պետրոսին: Ուրեմն դռնապան երիտասարդ կինը

ասում է Պետրոսին. Չէ՞ որ դու եւս այս մարդու աշակերտներից ես: Նա ասում է. Ոչ, ես չեմ: Կանգնած էին ծառաները և օգնականները, որոնք ածուխի կրակ էին վառել, որովհետև ցուրտ էր, և ջերմանում էին, իսկ Պետրոսը նրանց հետ կանգնած էր և ջերմանում էր: Ուրեմն քահանայապետը հարցրեց Հիսուսին նրա աշակերտների եւ նրա ուսուցման մասին: Հիսուսը պատասխանեց նրան. Ես բացահայտորեն խոսեցի աշխարհին, ես միշտ ուսուցանեցի ժողովարանում և տաճարում, որտեղ միշտ հրեաները հավաքվում են, և գաղտնիքում ոչինչ չխոսեցի: Ինչո՞ւ ինձ ես հարցնում. հարցրո՛ւ լսածներին, թե ինչ խոսեցի նրանց հետ. ահա սրանք գիտեն, ինչ որ ես ասացի: Բայց երբ նա այս բաները ասաց, օգնականներից մեկը, որ կանգնած էր, հարված տվեց Հիսուսին և ասաց. Այսպե՞ս ես պատասխանում քահանայապետին: Պատասխանեց նրան Հիսուսը. Եթե վատ խոսեցի, վկայի՛ր չարի մասին, իսկ եթե լավ՝ ինչո՞ւ ես ինձ հարվածում: Աննասը նրան կապված ուղարկեց Կայիափաս քահանայապետի մոտ: Սիմոն Պետրոսը կանգնած էր եւ տաքանում էր: Ուրեմն ասացին նրան. Չէ՞ որ դու եւս նրա աշակերտներից ես: Ուրեմն նա ուրացավ և ասաց. Ես չեմ: Քահանայապետի ծառաներից մեկը, որ ազգական էր նրա, որի ականջը Պետրոսը կտրել էր, ասաց. Չէ՞ որ ես քեզ տեսա այգում նրա հետ: Դարձյալ ուրեմն ուրացավ Պետրոսը, և անմիջապես աքաղաղը աղաղակեց:

Ուրեմն Հիսուսին Կայիափայից տանում են պրետորիում, և առավոտ էր, բայց նրանք չմտան պրետորիում, որպեսզի չպղծվեն, այլ որպեսզի ուտեն զատիկը: Ուրեմն Պիղատոսը դուրս ելավ նրանց մոտ և ասաց. Ի՞նչ մեղադրանք եք բերում այս

մարդու դեմ: Պատասխանեցին և ասացին նրան. Եթե սա չարագործ չլիներ, քեզ չէինք մատնի նրան: Ուրեմն Պիղատոսը ասաց նրանց. Վերցրեք դուք նրան եւ ձեր օրենքի համաձայն դատեք նրան: Ուրեմն Հրեաները ասացին նրան. Մեզ թույլատրված չէ սպանել ոչ ոքի: Որպեսզի կատարվի Հիսուսի խոսքը, որը նա ասել էր՝ նշանակելով, թե ինչ մահով էր մեռնելու: Ուրեմն Պիղատոսը կրկին մտավ պրետորիումը և կանչեց Հիսուսին ու ասաց նրան. Դու՞ ես Հրեաների թագավորը: Հիսուսը պատասխանեց նրան. Դու քո սեփական անձից ես այս ասում, թե՞ ուրիշներն են քեզ ասել իմ մասին: Պատասխանեց Պիղատոսը. Չէ՞ որ ես հրեա եմ: Քո ազգը եւ քահանայապետները մատնեցին քեզ ինձ, ինչ արեցիր: Պատասխանեց Հիսուս. Իմ թագավորությունը այս աշխարհից չէ: Եթե իմ թագավորությունը այս աշխարհից լիներ, իմ ծառաները կպայքարեին, որպեսզի ես հրեաներին չմատնվեի: Իսկ հիմա իմ թագավորությունը այստեղից չէ: Ասաց ուրեմն նրան Պիղատոսը. Ուրեմն թագավոր ես դու: Պատասխանեց Հիսուսը. Դու ես ասում, որ թագավոր եմ ես: Ես դրա համար ծնվել եմ եւ դրա համար եկել եմ այս աշխարհ, որպեսզի վկայեմ ճշմարտությանը: Ամեն ոք, որ ճշմարտությունից է, լսում է իմ ձայնը: Պիղատոսը ասում է նրան. Ի՞նչ է ճշմարտությունը: Եւ այս ասելուց հետո դարձյալ ելավ Հրեաների մոտ եւ ասում է նրանց. Ես նրա մեջ ոչ մի մեղք չեմ գտնում: Բայց ձեզ սովորություն կա, որ զատկի ժամանակ մեկին ձեզ համար արձակեմ. ուրեմն ուզում եք, որ ձեզ համար արձակեմ հրեաների թագավորին: Ուրեմն կրկին բոլորը աղաղակեցին՝ ասելով. Ոչ սրան, այլ Բարաբասին: Իսկ Բարաբասը ավազակ էր:

19

Այնժամ ուրեմն Պիղատոսը վերցրեց Հիսուսին և խարազանեց: Եվ զինվորները, փուշերից պսակ հյուսած, դրեցին նրա գլխին, եվ ծիրանի զգեստ հագցրին նրան: Եւ ասում էին. Ողջո՛յն, հրեաների թագավո՛ր, եւ հարվածներ էին հասցնում նրան: Ուրեմն Պիղատոսը նորից դուրս ելավ և ասաց նրանց. Ահա նրան դուրս եմ բերում ձեզ, որպեսզի իմանաք, որ նրա մեջ ոչ մի մեղք չեմ գտնում: Ուրեմն Հիսուսը դուրս գնաց՝ կրելով փշեղեն պսակը և մանուշակագույն զգեստը, Եւ ասաց նրանց. Ահա՛ մարդը: Երբ քահանայապետներն ու ծառաները տեսան նրան, գոչեցին ասելով. Խաչեցրո՛ւ, խաչեցրո՛ւ նրան: Պիղատոսն ասաց նրանց. Վերցրեք դուք նրան եւ խաչեցրեք, որովհետեւ ես նրա մեջ մեղք չեմ գտնում: Հրեաները պատասխանեցին նրան. Մենք օրենք ունենք, եւ մեր օրենքի համաձայն նա պարտաւոր է մեռնել, որովհետեւ ինքը իրեն Աստծու Որդի դարձրեց: Երբ ուրեմն Պիղատոսը լսեց այս խոսքը, ավելի շատ վախեցավ: Եվ նա կրկին մտավ պրետորիում ու ասաց Հիսուսին. Որտեղի՞ց ես դու: Բայց Հիսուսը նրան պատասխան չտվեց: Ուրեմն Պիղատոսն ասում է նրան. Ինձ հետ չե՞ս խոսում: Չգիտե՞ս, որ իշխանություն ունեմ քեզ խաչելու և իշխանություն ունեմ քեզ արձակելու: Պատասխանեց Հիսուսը. Դու ոչ մի իշխանություն չէիր ունենա իմ նկատմամբ, եթե քեզ վերևից տրված չլիներ, այդ պատճառով նա, որ ինձ քեզ է մատնում, ավելի մեծ մեղք ունի: Այս բանից հետո Պիղատոսը փնտրում էր ազատել նրան, բայց Հրեաները աղաղակում էին ասելով. Եթե դու ազատես նրան, դու Կեսարի բարեկամը չես: Ամեն ով որ ինքն իրեն թագավոր է անում՝ հակասում է Կեսարին:

Այն ուրեմն Պիղատոսը, լսելով այս խոսքը, դուրս տարավ Հիսուսին եւ նստեց հարթակի վրա, այն տեղում, որ կոչվում էր Քարածածկ, իսկ եբրայերեն՝ Գաբաթա: Զատկի պատրաստության օրն էր, և ժամը մոտ վեցերորդն էր, և ասում է հրեաներին. Ահա ձեր թագավորը: Նրանք աղաղակեցին. Վերցրո՛ւ, վերցրո՛ւ, խաչե՛ նրան: Պիղատոսը ասաց նրանց. Ձեր թագավորի՞ն խաչեմ: Քահանայապետները պատասխանեցին. Մենք թագավոր չունենք, բացի Կեսարից: Այնժամ ուրեմն մատնեց նրան նրանց, որպեսզի խաչվի:

Ստացան բայց Հիսուսին և տարան, և նա՝ կրելով իր խաչը, ելավ դեպի այն տեղը, որ կոչվում է գանգի տեղ, որը եբրայերեն կոչվում է Գողգոթա: Որտեղ նրան խաչեցին, եւ նրա հետ ուրիշներ երկուսին՝ այս կողմից եւ այն կողմից, իսկ մեջտեղում՝ Հիսուսին: Գրեց նաեւ վերնագիր Պիղատոսը եւ դրեց խաչի վրայ, եւ գրուած էր. Յիսուս Նազովրեցին, Հրեաների թագաւորը: Այս վերնագիրը, ուրեմն, բազում Հրեաներ կարդացին, որովհետև քաղաքին մոտ էր այն տեղը, ուր Հիսուսը խաչվեց, եւ այն գրված էր եբրայերեն, հունարեն եւ հռոմայերեն: Քահանայապետները Հրեաների ասում էին ուրեմն Պիղատոսին. Մի գրիր՝ թագավորը Հրեաների, այլ որ նա ասաց՝ թագավոր եմ Հրեաների: Պիղատոսը պատասխանեց. Ինչ որ գրել եմ, գրել եմ:

Այն ուրեմն զինվորները, երբ խաչեցին Հիսուսին, վերցրին նրա հանդերձները եւ արեցին չորս մաս, իւրաքանչյուր զինվորի մաս, եւ պատմուճանը: Իսկ պատմուճանը անկար էր, վերեւից ամբողջովին հյուսված: Ասացին ուրեմն միմյանց. Մի՛ պատռենք զայն, այլ վիճակ ընկնենք դրա համար, թե ումը լինի, որպեսզի

կատարվի գրությունը, որ ասում է. Բաժանեցին իմ հանդերձները իրենց միջև, և իմ զգեստի վրա վիճակ ընկեցին:

Այդ իսկ զինվորները այս բաները արեցին: Կանգնած էին մոտ Հիսուսի խաչին նրա մայրը եւ նրա մոր քույրը՝ Կղոպասի Մարիամը, եւ Մագդաղենացի Մարիամը: Հիսուսը, ուրեմն, տեսնելով մայրը եւ կանգնած աշակերտին, որին սիրում էր, ասում է իր մորը. Կի՛ն, ահա՛ քո որդին: Ապա ասում է աշակերտին. Ահա քո մայրը: Եւ այն ժամից սկսած՝ աշակերտը նրան վերցրեց իր տունը: Դրանից հետո Հիսուսը, գիտենալով որ ամեն ինչ արդեն կատարված է, որպեսզի կատարվի Գիրքը, ասաց. Ծարավ եմ: Անոթ մը ուրեմն դրուած էր՝ քացախով լի, իսկ անոնք սպունգ մը լեցնելով քացախով եւ զոպայի վրայ դնելով բերին անոր բերանին: Երբ ուրեմն Հիսուսը վերցրեց քացախը, ասաց՝ Կատարված է, եւ խոնարհեցնելով գլուխը՝ հանձնեց հոգին:

Հրեաները, ուրեմն, որպեսզի մարմինները չմնան խաչի վրա շաբաթ օրը, քանի որ պատրաստության օր էր, և այն շաբաթի օրը մեծ օր էր, խնդրեցին Պիղատոսին, որ կոտրեն նրանց ոտքերը և վերցնեն: Ուրեմն եկան զինվորները, և կոտրեցին առաջինի ոտքերը և մյուսի ոտքերը, որ խաչված էր նրա հետ: Բայց երբ եկան Հիսուսի մոտ և տեսան, որ նա արդեն մեռած է, նրա ոտքերը չկոտրեցին: Բայց զինվորներից մեկը նիզակով խոցեց նրա կողը, և անմիջապես դուրս եկավ արյուն ու ջուր: Եվ նա, ով տեսել է, վկայություն է տվել, եւ նրա վկայությունը ճշմարիտ է, եւ նա գիտի, որ ճշմարիտ է ասում, որպեսզի դուք էլ հավատաք: Այս բաները եղան, որպեսզի կատարվի գրությունը. Նրա ոսկորը չի կոտրվի: Եվ դարձյալ մեկ այլ գրություն ասում է.

Նրանք կտեսնեն նրան, ում խոցեցին:

Հետո այս բաներից հարցրեց Պիղատոսին Հովսեփը Արիմաթիայից, որ լինելով Հիսուսի աշակերտ, բայց թաքնված Հրեաների վախից, որպեսզի վերցնի Հիսուսի մարմինը, եւ Պիղատոսը թույլատրեց: Եկավ ուրեմն եւ վերցրեց Հիսուսի մարմինը: Եկավ նաեւ Նիկոդեմոսը, որ առաջին անգամ գիշերով եկել էր Հիսուսի մոտ, բերելով զմուռնի եւ հալվայի խառնուրդ՝ մոտ հարյուր լիտր: Ուրեմն վերցրին Հիսուսի մարմինը և այն կապեցին կտավների մեջ խնկերով, ինչպես սովորություն է հրեաների մոտ թաղելիս: Էր բայց այն տեղում, որտեղ խաչվեց, այգի, եւ այն այգում նոր գերեզման, որում դեռ ոչ ոք դրված էր: Այնտեղ, ուրեմն, հրեաների նախապատրաստության օրվա պատճառով, քանի որ գերեզմանը մոտ էր, դրեցին Հիսուսին:

20

Բայց շաբաթների մեկ օրը Մարիամ Մագդաղենացին գալիս է առավոտ, դեռ խավար լինելով, դեպի գերեզման, և տեսնում է քարը վերցված գերեզմանից: Ուրեմն վազում է և գալիս է Սիմոն Պետրոսի և այն մյուս աշակերտի մոտ, որին սիրում էր Հիսուսը, և ասում է նրանց. Վերցրել են Տիրոջը գերեզմանից, և չգիտենք որտեղ են դրել նրան: Ուրեմն Պետրոսը և մյուս աշակերտը ելան և գնում էին դեպի գերեզմանը: Վազում էին երկուսն էլ միասին, բայց մյուս աշակերտը Պետրոսից ավելի արագ վազեց և առաջինը հասավ գերեզման: Եւ խոնարհուելով՝ տեսնում է ընկած կտաւները, սակայն չմտաւ: Ուրեմն գալիս է Սիմոն Պետրոսը՝

հետևելով նրան, և մտավ դամբարանը ու տեսնում է ընկած կտավները: Եւ դեմքի անձեռոցիքը, որ նրա գլխի վրա էր, չէր պառկած կտաւների հետ, այլ առանձին ծալված էր մի տեղում: Այնժամ, ուրեմն, մտավ նաև այն մյուս աշակերտը, որ առաջինը եկել էր դեպի գերեզմանը, և տեսավ ու հավատաց, Քանզի դեռ չգիտեին գրությունը, որ նա պետք է մեռելներից յարություն առնի: Աշակերտները, ուրեմն, դարձյալ գնացին իրենց տուն: Իսկ Մարիամ կանգնած էր գերեզմանի մոտ՝ դրսում լալով: Ուստի, մինչ լալիս էր, խոնարհվեց դեպի գերեզմանը և տեսավ երկու հրեշտակներ՝ սպիտակ հագուստներով նստած, մեկը գլխի կողմում և մեկը ոտքերի կողմում, այնտեղ, որտեղ պառկած էր Հիսուսի մարմինը: Եվ նրանք ասում են նրան. Կի՛ն, ինչո՞ւ ես լալիս: Նա ասում է նրանց. Որովհետև վերցրին իմ Տիրոջը, եւ չգիտեմ որտեղ դրին նրան: Եվ այս ասելով՝ նա դարձավ ետ ու տեսավ Հիսուսին, որ կանգնած էր, բայց չգիտեր, որ Հիսուսն է: Հիսուսն ասում է նրան. Կի՛ն, ինչո՞ւ ես լալիս, ո՞ւմ ես փնտրում: Նա կարծելով, որ պարտիզպանն է, ասում է նրան. Տե՛ր, եթե դու տարել ես նրան, ասա՛ ինձ, որտեղ ես դրել նրան, և ես կվերցնեմ նրան: Հիսուսն ասում է նրան՝ Մարիամ: Նա դարձավ և ասաց նրան՝ ռաբունի, որ նշանակում է ուսուցիչ: Հիսուսն ասում է սրան. Մի՛ դիպչիր ինձ, քանզի դեռ չեմ բարձրացել դեպի իմ Հայրը, այլ գնա՛ իմ եղբայրների մոտ և ասա՛ նրանց. բարձրանում եմ դեպի իմ Հայրը և ձեր Հայրը, և իմ Աստվածը և ձեր Աստվածը: Գալիս է Մարիամ Մագդաղենեցին՝ հաղորդելով աշակերտներին, որ տեսել է Տիրոջը, եւ այս բաները ասաց նրան:

Երբ ուրեմն երեկոյ էր այն օրը, շաբաթների առաջին օրը, եւ դռները փակ էին, որտեղ աշակերտները հաւաքուած էին

հրեաներից վախենալու պատճառով, եկաւ Յիսուս եւ կանգնեց մէջտեղ, եւ ասաց նրանց. Խաղաղութիւն ձեզ: Եւ այս ասելով՝ ցույց տվեց նրանց իր ձեռքերը եւ իր կողը: Ուստի ուրախացան աշակերտները՝ տեսնելով Տիրոջը: Ուրեմն Հիսուսը կրկին ասաց նրանց. Խաղաղություն ձեզ: Ինչպես Հայրը ուղարկեց ինձ, այնպես էլ ես ուղարկում եմ ձեզ: Եւ այս ասելով՝ շունչ փչեց ու ասաց նրանց. Առէ՛ք Հոգի Սուրբ: Եթե ոմանց թողուք զմեղսն, թողեալ են նոցա, եթե ոմանց բռնէք, բռնեալ են:

Թովմասը, մեկը տասներկուսից, որ կոչվում էր Երկվորյակ, նրանց հետ չէր, երբ Հիսուսը եկավ: Ուրեմն մյուս աշակերտները ասում էին նրան. Տեսել ենք Տիրոջը: Բայց նա ասաց նրանց. Եթե չտեսնեմ նրա ձեռքերում մեխերի տիպը, և իմ մատը չդնեմ մեխերի տիպի մեջ, և իմ ձեռքը չդնեմ նրա կողի մեջ, չեմ հավատա: Եւ ութ օր յետոյ դարձեալ ներսում էին նրա աշակերտները եւ Թովմասը նրանց հետ: Յիսուս եկաւ դռները փակ լինելով, եւ կանգնեց մէջտեղ ու ասաց՝ խաղաղութիւն ձեզ: Ապա ասում է Թովմասին. Բե՛ր քո մատը այստեղ և տե՛ս իմ ձեռքերը, և բե՛ր քո ձեռքը ու դի՛ր իմ կողի մեջ, և մի՛ լինիր անհավատ, այլ՝ հավատարիմ: Եւ Թովմասը պատասխանեց ու ասաց նրան. Իմ Տէրս եւ իմ Աստուածս: Հիսուսն ասում է նրան. Քանի որ տեսել ես ինձ, հավատացել ես: Երանելի են նրանք, ովքեր չեն տեսել և հավատացել են:

Շատ այլ նշաններ էլ արեց Հիսուսը իր աշակերտների առաջ, որոնք գրված չեն այս գրքում: Այս բաները գրված են, որպեսզի հավատաք, թե Հիսուսն է Քրիստոսը՝ Աստծո Որդին, եւ որպեսզի հավատալով՝ կյանք ունենաք Նրա անունով:

21

Հետո այս բաներից Հիսուսը կրկին հայտնեց ինքն իրեն աշակերտներին Տիբերիադայի ծովի վրա, և հայտնեց այսպես: Միասին էին Սիմոն Պետրոսը, և Թովմասը՝ որ կոչվում էր Դիդիմոս, և Նաթանայելը՝ որ Գալիլեայի Կանա քաղաքից էր, և Զեբեդայոսի որդիները, և նրա աշակերտներից ևս երկուսը: Սիմոն Պետրոսը ասում է նրանց՝ գնում եմ ձկնորսել: Նրանք ասում են նրան՝ մենք էլ գալիս ենք քեզ հետ: Նրանք ելան և անմիջապես մտան նավակը, բայց այդ գիշեր ոչինչ չբռնեցին: Առավոտվա արդեն եղած ժամանակ Հիսուս կանգնեց ափին վրա, սակայն աշակերտները չգիտեին, որ Հիսուսն է: Ուրեմն Հիսուսն ասում է նրանց. Երեխաներ, մի՞թե ձուկ ունեք: Նրանք պատասխանեցին նրան. Ոչ: Նա ասաց նրանց. Նետեցեք ուռկանը նավի աջ կողմը, եւ կգտնեք: Նրանք նետեցին, եւ այլեւս չկարողացան այն քաշել ձկների բազմության պատճառով: Ուրեմն այն աշակերտը, որին սիրում էր Հիսուսը, ասաց Պետրոսին. Տերն է: Սիմոն Պետրոսը, երբ լսեց, որ Տերն է, վերարկուն հագավ, քանի որ մերկ էր, և ինքն իրեն նետեց ծով: Իսկ մյուս աշակերտները նավակով եկան, քանի որ հեռու չէին ցամաքից, այլ մոտավորապես երկու հարյուր կանգուն հեռավորության վրա, քաշելով ձկների ուռկանը: Երբ ուրեմն ցամաք իջան, տեսնում են ածխակրակ մը ընկած, և ձուկ դրված դրա վրա, և հաց: Հիսուսն ասում է նրանց. Բերեք այն ձկներից, որ հիմա որսեցիք: Բարձրացավ Սիմոն Պետրոսը եւ քաշեց ցանցը ցամաք՝ լի մեծ ձկներով, հարյուր հիսուն երեքով, եւ այսքան շատ լինելով հանդերձ՝ ցանցը չպատռվեց: Հիսուսն ասում է նրանց. Եկեք նախաճաշեք: Բայց աշակերտներից ոչ ոք

համարձակվեց հարցաքննել նրան՝ Դու ո՞վ ես, քանի որ գիտեին, որ Տերն է: Գալիս է ուրեմն Հիսուսը եւ վերցնում է հացը ու տալիս նրանց, եւ ձուկը նույնպես: Սա արդեն երրորդ անգամն էր, որ Հիսուսը հայտնվեց իր աշակերտներին՝ մեռելներից հարություն առնելուց հետո:

Երբ նրանք նախաճաշել էին, Հիսուսն ասաց Սիմոն Պետրոսին. Սիմո՛ն Հովնանի, դու ինձ սրանցից ավելի՞ ես սիրում: Նա ասաց նրան. Այո՛, Տե՛ր, դու գիտես, որ ես քեզ սիրում եմ: Ասաց նրան. Արածեցրո՛ւ իմ գառները: Նորից, երկրորդ անգամ ասում է նրան. Սիմո՛ն Յովնայի, սիրո՞ւմ ես ինձ: Ասում է նրան. Այո՛, Տե՛ր, դու գիտես, որ սիրում եմ քեզ: Ասում է նրան. Հովվի՛ր իմ ոչխարները: Ասում է նրան երրորդ անգամ. Սիմո՛ն Յովնայի, սիրո՞ւմ ես զիս: Տխրեց Պետրոսը, որ նրան երրորդ անգամ ասաց՝ Սիրո՞ւմ ես զիս, և ասաց նրան. Տե՛ր, դու ամեն բան գիտես, դու գիտես, որ սիրում եմ քեզ: Ասում է նրան Հիսուսը. Արածեցրո՛ւ իմ ոչխարները: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ քեզ. երբ երիտասարդ էիր, դու ինքդ քեզ գոտեպնդում էիր և քայլում էիր ուր կամենում էիր, բայց երբ ծերանաս, կձգես քո ձեռքերը, և ուրիշը քեզ կգոտեպնդի ու կտանի ուր չես կամենում: Սա ասաց՝ նշանակելով, թե ինչ մահով է փառավորելու Աստծուն: Եվ սա ասելուց հետո ասում է նրան. Հետևի՛ր ինձ: Դարձած բայց Պետրոսը տեսնում է այն աշակերտին, որին սիրում էր Հիսուսը, որը հետևում էր, որը նաև բազկած էր ընթրիքի ժամանակ նրա կուրծքին և ասել էր. Տե՛ր, ո՞վ է քեզ մատնողը: Սա տեսնելով՝ Պետրոսը ասում է Հիսուսին. Տե՛ր, իսկ սա ի՞նչ: Հիսուսն ասում է նրան. Եթե ես ուզում եմ, որ նա մնա մինչև գամ, քեզ ի՞նչ, դու հետևի՛ր ինձ: Ուրեմն այս խոսքը տարածվեց եղբայրների մեջ, որ այն աշակերտը չի մեռնի, բայց

Հիսուսը նրան չասաց, որ չի մեռնի, այլ՝ Եթե ես ուզում եմ, որ նա մնա մինչև ես գամ, քեզ ինչ:

Սա է այն աշակերտը, որ վկայում է սրանց մասին և գրել է սրանք, և մենք գիտենք, որ ճշմարիտ է նրա վկայությունը: Է բայց եւ այլ բազում բաներ, որքան արեց Յիսուս, որոնք եթե գրուէին մէկ առ մէկ, ոչ եւ ինքը կարծում եմ, որ աշխարհը կարող է տեղաւորել գրուող գրքերը: Ամէն:

Երկրորդ Օրինաց

1

Սրանք են այն խոսքերը, որոնք Մովսես խոսեց ամբողջ Իսրայելին Հորդանանի անդիպար՝ անապատում, արևմուտքի կողմում, կարմիր ծովի մոտ, Փառանի, Տոփելի, Լոբոնի, Ավլոնի և ոսկեզարդի միջև: Տասնմեկ օր է Քորեբից Սեիր լեռան ճանապարհով մինչև Կադես Բառնե: Եւ եղաւ քառասներորդ տարում, տասնմեկերորդ ամսուան առաջին օրը, Մովսէսը խօսեցաւ Իսրայէլի բոլոր որդիներուն հետ՝ ըստ այն ամենուն, որ Տէրը հրամայեց իրեն նոցա ասելու համար, հարուածելէն յետոյ Սիհոն թագավորին Ամորհացիների, որ բնակվել էր Հեսբոնում, եւ Օգ թագավորին Բասանի, որ բնակվել էր Աստարովթում եւ Եդրայինում, Հորդանանի անդիվերջ մեջ, Մովաբի երկրում, Մովսես սկսեց պարզաբանել այս օրենքը՝ ասելով, Տէր մեր Աստվածը խոսեց մեզ հետ Քորեբում՝ ասելով. Բավական է ձեզ բնակվել այս լեռան վրա: Դարձեք ետ և մեկնեք դուք, և մտեք Ամորացիների լեռը, և դեպի Արաբայի բոլոր հարևանները, լեռը և դաշտը, և դեպի Հարավ, և Քանանացիների երկրի ափը, և Անտիլիբանոն՝ մինչև մեծ գետը, Եփրատ գետը: Տեսեք, նա ձեր

առաջ հանձնել է այն երկիրը. մտնելով՝ ժառանգեք այն երկիրը, որը երդվեցի ձեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին և Հակոբին, տալ նրանց և նրանց սերմանը նրանց հետ:

Եւ ասացի ձեզ այն ժամանակ՝ ասելով, թէ ես միայնակ չեմ կարող կրել ձեզ: Տէր ձեր Աստվածը բազմացրեց ձեզ, եւ ահա այսօր դուք եք ինչպէս երկնքի աստղերը՝ բազմութեամբ: Տէր Աստված ձեր հայրերի թող ավելացնի ձեզ հազարապատիկ, ինչպես որ եք, եւ օրհնի ձեզ, ինչպես որ խոսեց ձեզ: Ինչպե՞ս կարող եմ միայնակ կրել ձեր ծանրաբեռնվածությունը, ձեր հիմնախնդիրները և ձեր վեճերը: Տվեք ձեզ համար իմաստուն, գիտուն և խելացի մարդիկ ձեր ցեղերից, և ես կնշանակեմ նրանց ձեր առաջնորդներ: Եւ դուք պատասխանեցիք ինձ ու ասացիք. Լաւ է այն խօսքը, որ խօսեցար՝ անելու համար: Եվ վերցրի ձեր մեջից մարդիկ՝ իմաստուններ, գիտուններ եւ խելացիներ, եւ կարգեցի զնոսա առաջնորդելու ձեզ՝ հազարապետներ, հարյուրապետներ, յիսնապետներ, տասնապետներ եւ դպիրներ ձեր դատավորներին: Եւ ես հրամայեցի ձեր դատավորներին այն ժամանակ՝ ասելով. Լսեցեք ձեր եղբայրների միջեւ եւ դատեցեք արդարութեամբ մարդու եւ եղբոր, եւ նրա պանդխտի միջեւ: Չես ճանաչի դեմք դատաստանի մէջ, փոքրին եւ մեծին համաձայն կդատես, ոչ մի՛ կողմնակալ լինես մարդու դէմքին, որովհետեւ դատաստանը Աստծոյն է, եւ խօսքը որ եթէ խիստ է ձեզմէ, կբերէք զայն ինծի, եւ կլսեմ զայն: Եւ հրամայեցի ձեզ այն ժամանակ բոլոր խոսքերը, որոնք պիտի կատարէիք:

Եւ մեկնելով Քորեբից գնացինք այն ամբողջ մեծ եւ սարսափելի անապատով, որ տեսաք, Ամորհացիների լերան ճանապարհով,

ինչպես հրամայել էր մեզ Տէր Աստուածը, եւ եկանք մինչեւ Կադէս Բառնէ: Եւ ասացի ձեզ. Եկաք մինչեւ Ամորհացիների լեռը, որ Տէր մեր Աստուածը տալիս է ձեզ: Տեսեք, Տերը ձեր Աստվածը ձեր առջև տվել է ձեզ երկիրը, բարձրացեք եւ ժառանգեք այնպես, ինչպես ասաց Տերը ձեր հայրերի Աստվածը ձեզ, մի՛ վախեցեք եւ մի՛ զարհուրեք: Եւ դուք բոլորդ եկաք ինձ մոտ եւ ասացիք. Ուղարկենք մարդկանց մեզնից առաջ, եւ թող նրանք լրտեսեն մեզ համար երկիրը եւ թող մեզ պատասխան հայտնեն՝ թե որ ճանապարհով բարձրանանք դրանով, եւ որ քաղաքներ մտնենք դրանց մեջ: Եւ հաճոյ եղեւ առաջի իմ այդ խօսքը, եւ առի ձեզնից տասներկու մարդ, մէկական մարդ ըստ ցեղի: Եւ դարձած՝ բարձրացան լեռը, եւ եկան մինչեւ խաղողի խուրձի ձորը, եւ լրտեսեցին զայն: Եւ վերցրին իրենց ձեռքերում երկրի պտղից, եւ բերին ձեզ մոտ, եւ ասացին. Բարի է այն երկիրը, որ Տէր Աստուած մեր տալիս է մեզ:

Եւ դուք չուզեցիք բարձրանալ, այլ անհնազանդեցիք մեր Տէր Աստծոյ խօսքին: Եւ դուք տրտնջեցիք ձեր վրաններում եւ ասացիք. Տէրը մեզ ատելու պատճառով հանեց մեզ Եգիպտոսի երկրից՝ մեզ Ամովրհացիների ձեռքը մատնելու եւ մեզ կործանելու համար: Որտե՞ղ մենք բարձրանում ենք: Բայց ձեր եղբայրները հեռացրին ձեր սիրտը՝ ասելով. Մեծ և բազմաթիվ և մեզանից ավելի հզոր ազգ, և մեծ ու պարսպապատ քաղաքներ մինչև երկինք, բայց նաև հսկաների որդիներ տեսանք այնտեղ: Եվ ասացի ձեզ. Մի՛ սարսափեցէք եւ մի՛ վախեցէք նրանցից: Տէր Աստված ձեր, որ գնում է ձեր դիմաց, ինքը կպատերազմի նրանց դէմ ձեզ հետ՝ ըստ այն ամենի, ինչ արեց ձեզ համար Եգիպտոսի երկրում եւ այս անապատում, որ տեսաք Ամորհացիների լեռան

ճանապարհին, ինչպէս կերակրեց զքեզ Տէրը Քո Աստվածը, ինչպես որ մարդ մը կը կրէ իր որդին, այնպէս ամբողջ ճանապարհին մէջ որ գնացիք՝ մինչեւ որ եկաք այս տեղը:

Եւ այս խօսքին մէջ դուք չհաւատացիք Տէր մեր Աստծուն, Ով գնում է ձեր առաջից ճանապարհին՝ ընտրելու ձեզ համար տեղ, առաջնորդելով ձեզ կրակով գիշերը, ցույց տալով ձեզ այն ճանապարհը, որով պետք է գնաք, և ամպով ցերեկը:

Եւ Տէրը լսեց ձեր խոսքերի ձայնը, եւ բարկացած երդվեց՝ ասելով. Եթե կտեսնե՞ ոմն այդ մարդկանցից այս բարի երկիրը, որ երդվեցի նոցա հայրերուն, բացի Քաղեբ Յեփոննեի որդին, սա կտեսնի զայն, եւ սրան կտամ այն երկիրը, որի վրա ելաւ, եւ նրա որդիներին, քանի որ նա կցուած էր Տիրոջը: Եւ ինձ բարկացաւ Տէրը ձեզ պատճառով՝ ասելով. Դու էլ չես մտնի այնտեղ: Հոշուա, Նունի որդին, որ կանգնած է քեզ մոտ, նա կմտնի այնտեղ. նրան ամրացրու, որովհետև նա այն կժառանգեցնի Իսրայելին: Եւ ամեն երիտասարդ երեխան, որ այսօր չգիտէ բարին կամ չարը, նրանք պիտի մտնեն այնտեղ, եւ նրանց պիտի տամ այն, եւ իրենք պիտի ժառանգեն այն: Եւ դուք դարձած՝ բանակատեղի դրեցիք անապատում, այն ճանապարհով, որ կարմիր ծովի վրա է:

Եւ դուք պատասխանեցիք եւ ասացիք. Մեղանչեցինք Տեառն՝ մեր Աստծո առաջ, մենք բարձրանալով կռվելու ենք ըստ այն ամենայնի, որ հրամայեց Տէրը՝ մեր Աստուածը մեզ: Եւ իւրաքանչյուրդ վերցնելով իր զինվորական զէնքերը եւ հաւաքվելով՝ բարձրացէք լեռը: Եւ ասաց Տէրը ինձ. Ասա՛ նրանց. ոչ կբարձրանաք եւ ոչ կպատերազմեք, որովհետեւ ես ձեզ հետ

չեմ, եւ չեք կործանվի ձեր թշնամիների առաջ: Եւ խօսեցի ձեզ, եւ ոչ լսեցիք ինձ, եւ անցիք զբանն Տեառն, եւ յանցանելով ելիք ի լեառն: Եւ ելաւ ամորհացին, որ բնակւում էր այն լերան մէջ, ձեզ դիմաւորելու, եւ հալածեց ձեզ, ինչպէս մեղուները կ՚անէին, եւ վիրաւորեցին ձեզ Սէիրից մինչեւ Հերմա: Եւ նստած լաց էիք լինում մեր Տէր Աստծո առաջ, եւ Տէրը ձեր ձայնը չլսեց, ոչ էլ ուշադրութիւն դարձրեց ձեզ:

Եւ նստեցիք դուք Կադէսում բազում օրեր, այնքան օրեր, որքան երբեք նստել էիք:

2

Եւ դարձած՝ մեկնեցանք դէպի անապատը, Կարմիր ծովի ճանապարհով, այնպէս ինչպէս Տէրը խօսեց ինձ հետ, եւ շրջապատեցինք Սէիր լեռը շատ օրեր: Եւ Տէրը ասաց ինձ, Թող ձեզ բավական լինի այս լեռան շուրջը շրջելը, ուրեմն դարձեք դեպի հիւսիս: Եւ ժողովրդին հրամայիր՝ ասելով. Դուք անցնում եք ձեր եղբայրների՝ Եսաւի որդիների սահմաններով, որոնք բնակվում են Սէիրում, եւ նրանք կվախենան ձեզնից եւ շատ կզգուշանան ձեզնից: Մի՛ միացեք նրանց դեմ պատերազմի, որովհետեւ ձեզ չեմ տա նրանց երկրից ոչ էլ ոտքի տեղ, քանի որ ժառանգությամբ տվել եմ Եսավի որդիներին Սէիր լեռը: Արծաթով կերակուր գնեցէք նրանցից եւ կերէք, եւ ջուր չափով կառնէք նրանցից արծաթով եւ կխմէք: Որովհետեւ Տեր Աստվածը մեր օրհնեց քեզ քո ձեռքերի ամեն գործում, ծանոթացիր թե ինչպես անցար այն մեծ եւ վախեցուցիչ անապատը, ահա

քառասուն տարի Տեր Աստվածդ քեզ հետ էր, դու բանի մը չկարոտեցիր:

Եւ անցանք մեր եղբայրներ Եսաւի որդիների, որոնք բնակում էին Սէիրում, Արաբայի ճանապարհի մոտ՝ Այլոնից եւ Գեսիոն Գաբերից, եւ դարձած անցանք Մովաբի անապատի ճանապարհով: Եւ ասաց Տէրը ինձ. Մի՛ թշնամանէք Մովաբացիներին եւ մի՛ մտէք նրանց հետ պատերազմի, որովհետեւ ես ձեզ չեմ տայ նրանց երկրից վիճակով, քանզի Ղովտի որդիներին տուել եմ Արոերը ժառանգելու համար: Օմմինները նախկինում բնակվել էին նրա վրա՝ մեծ, բազմաթիվ և ուժեղ ազգ, ինչպես Ենակիմները: Ռեփայիմ կհամարվեն նաև սրանք, ինչպես Անակիմները, իսկ Մովաբացիները նրանց կոչում են Օմմեին: Եւ Սէիրում նախկինում բնակվում էր Քոռայեցին, եւ Եսաւի որդիները կործանեցին նրանց, եւ ջնջեցին նրանց իրենց առջեւից: Եւ բնակվեցին նրանց փոխարեն, ինչպես Իսրայէլը արեց իր ժառանգության երկրի հետ, որը Տէրը տվեց նրանց: Հիմա, ուրեմն, վեր կացեք ու մեկնեք դուք, և անցեք Զարետ ձորը:

Եւ այն օրերը, որոնք մենք ճանապարհորդեցինք Կադէշ Բառնէայից մինչեւ անցանք Զարէթ ձորը, երեսուն եւ ութ տարի էին, մինչեւ որ ընկաւ ամբողջ սերունդը պատերազմող մարդկանց՝ մեռնելով բանակատեղիից, ինչպէս երդուեց Տէրը Աստված նրանց: Եւ Աստծո ձեռքը նրանց վրա էր՝ ոչնչացնելու նրանց բանակատեղիի միջից, մինչեւ որ նրանք ընկան:

Եւ եղեւ, երբ բոլոր պատերազմող մարդիկ մեռնելով ընկան ժողովրդի միջից, խօսեցաւ Տէրը ինձ ասաց՝ դու այսօր կանցնես

սահմանները Մովաբ Արոերը, Եւ դուք պիտի մոտենաք Ամմոնի որդիներին, մի՛ թշնամացեք նրանց եւ մի՛ մտէք նրանց հետ պատերազմի, որովհետեւ ես չեմ տայ Ամմոնի որդիների երկրից քեզ ժառանգութեամբ, քանզի Ղովտի որդիներին տուել եմ զայն ժառանգութեամբ: Ռափայինների երկիր կհամարվի, քանի որ նրա վրա նախկինում բնակվում էին Ռափայիններ, և Ամոնացիները նրանց կոչում են Զոքոմմին: Ազգ մեծ եւ բազմաթիւ եւ ուժեղագոյն քան ձեզ, ինչպէս Ենակեիմները, եւ Տէրը կորստեան մատնեց զնոսա առաջ երեսաց նոցա, եւ ժառանգեցին եւ բնակեցան փոխարէն նոցա մինչեւ օրս այս: Ինչպես նրանք արեցին Եսաւի որդիներին, որոնք բնակվում էին Սէիրում, այնպես էլ նրանք ոչնչացրին Քոռայեցիներին իրենց առջեւից, եւ ժառանգեցին նրանց երկիրը, եւ բնակվեցին նրանց փոխարեն մինչեւ այսօր: Եւ Եւայիները, որ բնակվում էին Ասեդոթում մինչեւ Գազա, եւ Կապադովկիները, որ ելել էին Կապադովկիայից, ոչնչացրին զնոսա եւ բնակվեցին նրանց փոխարէն:

Հիմա, ուրեմն, վեր կացեք և մեկնեք, և անցեք դուք Առնոնի հովիտը. ահա տվել եմ քո ձեռքը Եսեբոնի թագավոր Սեհոնը՝ Ամորհացուն, և նրա երկիրը. սկսիր ժառանգել, մտիր պատերազմի նրա հետ այս օրը: Սկսիր տալ քո ստրտունջը եւ քո վախը բոլոր ազգերի երեսին, որոնք երկնքի ներքեւ են, որոնք լսելով քո անունը՝ խռովված կլինեն եւ ցավեր կունենան քո երեսից:

Եւ ես դեսպաններ ուղարկեցի Կեդեմոթի անապատից դէպի Եսեբոնի թագաւոր Սիհոն՝ խաղաղ խօսքերով՝ ասելով Կանցնեմ

քո երկրի միջով, ճանապարհով կգնամ, չեմ շեղվի ոչ աջ, ոչ ձախ: Կերակուրներ կտաս ինձ արծաթով, և կուտեմ, և ջուր կտաս ինձ արծաթով, և կխմեմ, բայց միայն որ կանցնեմ ոտքով: Ինչպես արեցին ինձ Եսաւի որդիները, որոնք բնակվում են Սէիրում, եւ Մովաբացիները, որոնք բնակվում են Արոէրում, մինչեւ որ անցնեմ Յորդանանը դէպի այն երկիրը, որ Տէր Աստված մեր տալիս է մեզ: Եւ չուզեց Սիհոն՝ Եսեբոնի թագաւորը, թոյլ տալ մեզ անցնել իր միջով, որովհետեւ Տէր մեր Աստուածը խստացրեց նրա հոգին եւ ամրացրեց նրա սիրտը, որպէսզի նա մատնուի քո ձեռքը, ինչպէս այս օրը:

Եւ ասաց Տէրը ինձ. Ահա սկսայ յանձնել քո երեսի առաջ Սիհոն թագաւորին Եսեբոնի՝ Ամորրացուն, եւ նորա երկիրը, եւ սկսել ժառանգել նորա երկիրը: Եւ ելաւ Սեհոն՝ Եսեբոնի թագաւորը, մեզ հանդիպելու, ինքը եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը, պատերազմի Յասսա: Եւ մատնեց զնա Տէր Աստուած մեր առաջի մեր, եւ հարաք զնա եւ զորդիս նորա եւ զամենայն ժողովուրդ նորա: Եւ մենք գրաւեցինք նրա բոլոր քաղաքները այն ժամանակ, եւ ամբողջովին ոչնչացրինք ամեն մի քաղաք հաջորդաբար՝ նրանց կանանց ու երեխաներին, ոչ ոքի չթողեցինք կենդանի: Բացի անասունները կողոպտեցինք, և քաղաքների ավարը վերցրինք: Արոերից, որ գտնվում է Առնոն հեղեղատի եզրին, եւ ձորակում գտնվող քաղաքից մինչեւ Գաղաադ լեռը, ոչ մի քաղաք չկար, որ փախչեր մեզանից: Բոլորը մեր Տէր Աստուածը մատնեց մեր ձեռքերին: Բայց մենք չմոտեցանք Ամոնի որդիների մոտ, Յաբոկ հեղեղատին կից բոլոր տեղերին եւ լեռնային շրջանի քաղաքներին, ինչպես մեզ հրամայել էր մեր Տէր Աստվածը:

3

Եւ դարձած՝ մենք ելանք Բասան տանող ճանապարհով, եւ Բասանի թագաւոր Ովգը ելաւ մեզ դիմաւորելու՝ ինքը եւ իր ամբողջ ժողովուրդը՝ պատերազմելու Եդրայիմում: Եւ ասաց Տէրը ինձ. Մի՛ վախեցիր նրանից, որովհետեւ քո ձեռքը տուել եմ նրան եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը, եւ նրա ամբողջ երկիրը, եւ նրան կընես այնպէս, ինչպէս արեցիր ամորհացիների թագաւոր Սեհոնին, որ բնակւում էր Եսեբոնում: Եւ մատնեց զնա Տէր Աստուած մեր ի ձեռս մեր, եւ զՈգ թագաւոր Բասանի, եւ զամենայն ժողովուրդ նորա, եւ հարաք զնա, մինչեւ ոչ թողուլ նորա զաւակ:

Եւ մենք գրաւեցինք նրա բոլոր քաղաքները այն ժամանակ, չկար քաղաք, որ մենք չվերցրինք նրանցից, վաթսուն քաղաքներ, Արգոբի բոլոր շրջակա շրջանները, Օգ թագաւորի քաղաքները Բասանում: Բոլոր քաղաքները ամրացված էին, պարիսպները՝ բարձր, դարպասներ եւ նիգեր ունեին, բացի Փերեզացիների չափազանց բազմաթիւ քաղաքներից: Մենք ամբողջովին ոչնչացրինք, ինչպես արեցինք Հեսեբոնի Սիհոն թագավորին, և մենք ամբողջովին ոչնչացրինք ամեն քաղաք հաջորդաբար, և կանանց, և երեխաներին: Եվ բոլոր անասունները և քաղաքների աւարները մենք յափշտակեցինք մեզ համար:

Եւ մենք վերցրինք այն ժամանակ այն երկիրը երկու Ամորհացի թագավորների ձեռքից, որոնք էին Հորդանանի անդիպար կողմում՝ Առնոն հեղեղատից մինչեւ Հերմոն, Արմավենիները Հերմոնը կոչում են Սանիոր, իսկ ամորհացին այն անվանեց

Սանիր: Միսորի բոլոր քաղաքները եւ ամբողջ Գաղաադը, եւ ամբողջ Բասանը մինչեւ Եղքա եւ Եդրայիմ, Ովգի թագաւորութեան քաղաքները Բասանում: Որ բացի Օգ թագավորը Բասանի մնացել էր Ռափայիմներից, ահա նրա անկողինը երկաթե անկողին է, ահա սա Ամմոնի որդիների ծայրերում է, ինը կանգուն է նրա երկարությունը, և չորս կանգուն է նրա լայնությունը մարդու կանգունով: Եւ այն երկիրը ժառանգեցինք մենք այն ժամանակ Արոերից, որ գտնվում է Առնոն հեղեղատի եզրին, եւ Գաղաադ լերան կեսը, եւ նրա քաղաքները տվեցի Ռուբենին ու Գադին: Եւ Գաղաադի մնացորդը եւ Օգի Բասանի ամբողջ թագավորությունը տվեցի Մանասեի ցեղի կեսին, եւ Արգոբի ամբողջ շրջակա շրջանը, այն ամբողջ Բասանը Ռափայինի երկիր կհամարվի: Եւ Յայիրը՝ Մանասեի որդին, առաւ Արգոբի ամբողջ շրջակայ գաւառը մինչեւ Գարգասիի եւ Մաքաթիի սահմանները, եւ անուանեց զանոնք իր անունով՝ Բասան Թաւովթ Յայիրի, մինչեւ այսօր: Եւ Մաքիրին տվեցի Գաղաադը: Եւ Ռուբենին ու Գադին տվել եմ Գաղաադից մինչեւ Առնոն հեղեղատը՝ հեղեղատի մեջտեղը սահման, եւ մինչեւ Յաբոկ, որ հեղեղատն է՝ Ամոնի որդիների սահմանը: Եւ Արաբան ու Հորդանանը՝ Մախանարեթի սահմանը, եւ մինչեւ Արաբայի ծովը, աղի ծովը, Ասեդովթի ներքեւ, Փասգան արեւելքից:

Եւ հրամայեցի ձեզ այն ժամանակ՝ ասելով. Տէր Աստուած ձեր տվաւ ձեզ այս երկիրը ժառանգութեամբ, զինուելով երթայք ձեր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդիներուն երեսաց առաջ, ամէն կարող մարդ: Բացի ձեր կանանցից և ձեր զավակներից և ձեր անասուններից, գիտեմ որ շատ անասուններ ունեք, թող բնակվեն ձեր քաղաքներում, որոնք տվեցի ձեզ, մինչև որ Տերը

հանգստացնի Ձեր Աստվածը ձեր եղբայրներին, ինչպես նաեւ ձեզ, եւ ժառանգեն նաեւ սրանք այն երկիրը, որ Տէր մեր Աստվածը տալիս է նրանց Հորդանանի միւս կողմում, եւ վերադառնաք իւրաքանչյուրդ ձեր ժառանգությանը, որ տվեցի ձեզ:

Եւ Հոշուային հրամայեցի այն ժամանակ՝ ասելով. ձեր աչքերը տեսել են այն ամենը, ինչ արեց մեր Տէր Աստուածը այս երկու թագավորներին, այսպես կանի մեր Տէր Աստուածը բոլոր այն թագավորություններին, որոնց վրայով դու անցնում ես այնտեղ: Մի՛ վախեցէք նրանցից, որովհետեւ Տէր մեր Աստուածը ինքը կը պատերազմի ձեզ համար:

Եւ աղաչեցի Տիրոջը այն ժամանակ՝ ասելով Տէր Աստված, դու սկսեցիր ցույց տալ քո ծառային քո զորությունը և քո ուժը, և հզոր ձեռքը, և բարձր բազուկը. ո՞վ է Աստված երկնքում կամ երկրի վրա, որ կարող է անել այնպես, ինչպես դու արեցիր, և համաձայն քո զորության: Անցնելով ուրեմն, տեսնելու եմ այս լավ երկիրը, որ գտնվում է Հորդանանի անդիվերը, այս լավ լեռը և Անտիլիբանանը:

Եւ Տէրը անտեսեց ինձ ձեր պատճառով, եւ չլսեց ինձ, եւ Տէրը ասաց ինձ. Թող քեզ բավական լինի, այլեւս այս խօսքը մի՛ խօսիր: Բարձրացիր հատված լերան գագաթը, և նայելով քո աչքերով դեպի ծով և հյուսիս և հարավ և արևելք, տես քո աչքերով, որ չես անցնի այս Հորդանանը: Եւ հրամայիր Հոշուային եւ ամրացրու զնա եւ քաջալերիր զնա, որովհետեւ սա կանցնի ժողովրդեանս այսորիկ երեսաց առաջ, եւ սա կժառանգեցնէ նոցա ամենայն

երկիրն, զոր տեսար: Եւ մենք նստեցանք ձորում՝ Փոգովրի տան մոտ:

4

Եւ հիմա, Իսրայէ՛լ, լսի՛ր հրամանները եւ դատաստանները, որոնք ես ուսուցանում եմ ձեզ այսօր կատարելու համար, որպէսզի ապրէք եւ բազմանաք, եւ մտնելով ժառանգէք այն երկիրը, որ Տէր Աստուածը ձեր հայրերի տալիս է ձեզ: Ոչ կավելացնէք դէպի այն բառին, որ ես հրամայեմ ձեզ, եւ ոչ կհանէք ի նմանէ. պահեցէք պատուիրանները Տեառն Աստուծոյ մերոյ, որքան ես հրամայեմ ձեզ այսօր: Ձեր աչքերը տեսել են այն ամենը, ինչ արեց մեր Տեր Աստվածը Բեելփեգորին, որովհետև ամեն մարդ, ով գնաց Բեելփեգորի հետևից, նրան ոչնչացրեց ձեր Տեր Աստվածը ձեզանից: Բայց դուք, որ կցված եք ձեր Տեր Աստծուն, բոլորդ ապրում եք այսօր:

Տեսեք, ցույց տվել եմ ձեզ կանոններ և դատաստաններ, ինչպես Տերը հրամայեց ինձ, որ այսպես անեք այն երկրում, ուր դուք մտնում եք այն ժառանգելու համար: Եւ պահպանել կը պահպանէք եւ անել կը անէք, որովհետեւ այս է ձեր իմաստութիւնը եւ ձեր հասկացողութիւնը բոլոր ազգերուն առջեւ, որոնք որ լսեն այս բոլոր կանոնները, եւ ասել կըսեն. ահա իմաստուն եւ գիտուն ժողովուրդ, այս մեծ ազգը: Որովհետև ո՞ր ազգ է այնքան մեծ, որին Աստված մոտենում է նրանց, ինչպես Տեր մեր Աստվածը բոլոր այն ժամանակներում, երբ մենք Նրան կանչենք: Եւ ո՞ւ ազգ է մեծ, որին կան արդար կանոններ եւ

դատաստաններ ըստ այս ամբողջ օրենքի, որ ես տալիս եմ ձեր առաջ այսօր:

Ուշադի՛ր լեր քեզ համար եւ պահպանի՛ր հոգիդ շատ, մի՛ մոռանաս բոլոր խոսքերը, որոնք տեսել են քո աչքերը, եւ թող չհեռանան քո սրտից քո կյանքի բոլոր օրերին, եւ կսովորեցնես քո որդիներին ու քո որդիների որդիներին այն օրվա մասին, երբ կանգնեցիք մեր Տեր Աստծո առաջ Քորեբում՝ ժողովի օրը, երբ ասաց Տէրը ինձ ասաց՝ հավաքի՛ր ինձ մօտ ժողովուրդը, եւ թող լսեն իմ խօսքերը, որպէսզի սովորեն երկնչել ինձնից բոլոր այն օրերը, որ իրենք ապրում են երկրի վրայ, եւ իրենց որդիներին պիտի ուսուցանեն: Եւ դուք մոտեցաք ու կանգնեցիք լեռան ստորոտին, եւ լեռը կրակով էր վառվում մինչեւ երկինք՝ խավարով, մթությամբ եւ փոթորիկով: Եւ Տէրը խօսեցաւ ձեզ հետ հրոյ մէջէն խօսքերու ձայնով, որ դուք լսեցիք, եւ նմանութիւն չտեսաք, այլ միայն ձայն: Եւ հայտնեց ձեզ իր ուխտը, որ հրամայեց ձեզ կատարել՝ տասը խոսքերը, եւ գրեց դրանք երկու քարե տախտակների վրա:

Եւ ինձ հրամայեց Տէրը այն ժամանակ ուսուցանել ձեզ կանոնադրութիւններ եւ դատաստաններ, որպէսզի դուք կատարէք զայնոսիկ այն երկրի վրայ, ուր դուք մտնում էք ժառանգելու զայն: Եւ պահպանեք չափազանց զհոգիս ձեր, զի ոչ տեսաք նմանութիւն յաւուրն յորում խօսեցաւ Տէրն ընդ ձեզ ի Քորեբ ի լերինն ի միջոյ հրոյն: Մի՛ անօրինաբար գործեք և մի՛ արեք ձեզ համար փորագրված նմանություն, ամեն պատկեր՝ արական կամ իգական նմանություն, նմանությունը բոլոր անասունների, որոնք են երկրի վրա, նմանությունը բոլոր թևավոր թռչունների, որոնք թռչում են երկնքի տակ, Նմանութիւն ամենայն

սողունի, որ սողէ ի վերայ երկրի, նմանութիւն ամենայն ձկան, որչափ է ի ջուրս ներքոյ երկրի: Եւ մի՛ նայիր երկինք եւ տեսնելով արեգակը, լուսինը եւ աստղերը, եւ երկնքի ամբողջ զարդարանքը՝ մոլորված երկրպագես նրանց եւ ծառայես նրանց, որոնք Տէր Աստված քո հատկացրեց բոլոր ազգերին երկնքի ներքեւ: Բայց ձեզ վերցրեց Աստված և հանեց ձեզ Եգիպտոսի երկրից, երկաթե հնոցից, Եգիպտոսից, որպեսզի լինեք նրա ժառանգական ժողովուրդը, ինչպես այսօր է:

Եւ Տէր Աստուած բարկացաւ ինձ վասն ձեր ասածների եւ երդուեցաւ, որ ես չանցնեմ այս Յորդանանը եւ չմտնեմ այն երկիրը, որ Տէր Աստուած քո տալիս է քեզ ժառանգութեամբ: Ես մեռնում եմ այս երկրում և չեմ անցնում այս Հորդանանը, բայց դուք անցնում եք և ժառանգելու եք այս լավ երկիրը: Ուշադի՛ր եղեք ձեզ, որ չմոռանաք մեր Տէր Աստծու ուխտը, որը Նա կնքեց ձեզ հետ, եւ անօրինաբար չգործեք, եւ ձեզ համար չպատրաստեք փորագրական կուռք՝ նմանություն այն ամենի, ինչ քեզ արգելեց Տէրը՝ քո Աստվածը: Որովհետև Տէր Աստված քո կրակ ուտող է, նախանձող Աստված:

Եթե բայց ծնես որդիներ և որդիների որդիներ, և ուշանաք երկրի վրա, և անօրենաք, և անեք փորագրված նմանություն ամեն ինչի, և անեք չարը Տիրոջ առաջ Ձեր Աստծուն բարկացնելով զայն, վկայում եմ ձեզ այսօր երկինքն ու երկիրը, որ կորստյամբ կորստյան կգնաք այն երկրից, որ դուք անցնում եք Հորդանանը այնտեղ ժառանգելու համար, ոչ երկար կապրեք օրեր նրա վրա, այլ ամբողջովին ոչնչացվելով կոչնչացվեք: Եւ Տէրը կցրի ձեզ բոլոր ազգերի մէջ, եւ դուք սակաւ թուով կմնաք բոլոր ազգերի

մէջ, որոնց մէջ Տէրը ձեզ այնտեղ կտանի: Եւ այնտեղ կծառայեք այլ աստուածների՝ մարդկային ձեռքերի գործերի, փայտերի եւ քարերի, որոնք ոչ կտեսնեն, ոչ կլսեն, ոչ կուտեն, ոչ էլ կհոտոտեն: Եւ կը փնտռէք հոն Տէր ձեր Աստուած, եւ կը գտնէք զնա, երբ կը փնտռէք զնա ամբողջ սրտով քումով եւ ամբողջ անձով քումով՝ քո նեղութեան մէջ: Եւ կգտնեն զքեզ ամենայն խօսքերս այսոքիկ ի վերջին աւուրցն, եւ դարձցիս առ Տէր Աստուած քո, եւ լուիցես ձայնի նորա: Որովհետև Տէրը՝ քո Աստվածը, գթասիրտ Աստված է, չի թողնի քեզ, ոչ էլ կոչնչացնի քեզ, չի մոռանա քո հայրերի ուխտը, որ երդվեց նրանց Տէրը:

Հարցրու՛ նախկին օրերի մասին, որոնք եղել են քեզնից առաջ, այն օրից սկսած, երբ Աստուած մարդ արարեց երկրի վրա, եւ երկնքի մի ծայրից մինչեւ երկնքի միւս ծայրը, թէ արդյոք եղել է այսպիսի մեծ բան, թէ արդյոք լսուել է նման բան, թէ արդյոք ազգ մը լսել է ձայն Կենդանի Աստծո, որ խոսում էր կրակի միջից, ինչպես դու լսեցիր եւ ապրեցիր, Եթե փորձեց Աստված մտնելով վերցնել իր համար ազգ մի ազգի միջից՝ փորձութեամբ եւ նշաններով, եւ հրաշքներով, եւ պատերազմով, եւ հզոր ձեռքով, եւ բարձր բազուկով, եւ մեծ տեսիլքներով, ըստ այն ամենայնի, որ արեց Տէր մեր Աստված Եգիպտոսում՝ քո աչքի առաջ, Այնպես որ իմանաս դու, թէ Տէրը՝ քո Աստվածը, այս Աստված է, եւ չկայ ուրիշ բացի նրանից: Երկնքից լսելի եղավ նրա ձայնը՝ քեզ կրթելու համար, եւ երկրի վրա նա ցույց տվեց քեզ իր մեծ կրակը, եւ նրա խոսքերը լսեցիր կրակի միջից:

Քանզի նա սիրեց քո հայրերին, եւ ընտրեց նրանց սերունդը նրանց հետ՝ ձեզ, եւ ինքը հանեց քեզ իր մեծ զորությամբ

Եգիպտոսից: ոչնչացնել մեծ եւ քեզանից ավելի ուժեղ ազգերը քո երեսից առաջ, քեզ մտցնելու համար, քեզ տալու նրանց երկիրը ժառանգելու համար, ինչպես այսօր ունես:

Եւ կիմանաս այսօր եւ կդառնաս մտքով, որ Տէր Աստված քո այս Աստված է երկնքում վերեւում եւ երկրի վրայ ներքեւում, եւ չկայ ուրիշ բացի նրանից: Եւ պահեցէ՛ք զպատուիրանները նորա եւ զօրէնքները նորա, որչափ ես հրամայեմ քեզ այսօր, որպէսզի բարի լինի քեզ եւ որդիներուդ հետ քեզ, որպէսզի երկարակեաց լինիք երկրի վրայ, զոր Տէր Աստուած քո կու տայ քեզ բոլոր օրերը: Այնժամ Մովսես առանձնացրեց երեք քաղաքներ Հորդանանի անդիպար կողմում՝ արևելքից: փախչել այնտեղ սպանողը, որ կսպանի հարևանին՝ չիմանալով, և սա նրան չէր ատում երեկվանից և երրորդ օրից առաջ, և կապաստանի այս քաղաքներից մեկի մեջ, և կապրի: Բոսորը անապատում՝ դաշտավայր երկրում Ռուբենին, եւ Ռամոթը Գաղաադում Գադին, եւ Գաւլոնը Բասանում Մանասէին:

Սա այն օրենքն է, որ Մովսես դրեց Իսրայելի որդիների առաջ: Սրանք են վկայությունները, կանոնները և դատաստանները, որոնք Մովսեսը խոսեց Իսրայելի որդիներին, երբ նրանք ելան Եգիպտոսի երկրից: Հորդանանի անդիպերան, ձորում, Փոգովրի տան մոտ, Ամոռհայեցիների թագավոր Սեհոնի երկրում, որ բնակվում էր Եսեբոնում, որին հարվածեցին Մովսեսը եւ Իսրայելի որդիները, երբ նրանք ելան Եգիպտոսի երկրից: Եւ ժառանգեցին նրա երկիրը եւ Ովգ թագավորի երկիրը Բասանի, Ամորհացիների երկու թագավորների, որոնք էին Հորդանանի անդիպար՝ արեւելքի կողմում: Ից Արոերից, որ գտնվում է Առնոն հեղեղատի

ափին վրա, եւ Սիհոն լերան վրա, որ Հերմոն է, ամբողջ Արաբան Հորդանանի անդիվ՝ արեւելքի կողմում, Ասեդովթի քանդակվածի ներքո:

5

Եւ Մովսէսը կանչեց ամբողջ Իսրայէլը եւ ասաց նրանց. Լսի՛ր, Իսրայէ՛լ, այն կանոնները եւ դատաստանները, որոնք ես այսօր ձեր ականջներին եմ խոսում, եւ կսովորէք դրանք եւ կպահպանէք կատարել դրանք: Տէր ձեր Աստվածը ուխտ կատարեց ձեզ հետ Քորեբում: Ոչ թե ձեր հայրերի հետ կնքեց Տերը այս ուխտը, այլ ձեզ հետ, դուք բոլորդ, որ այստեղ ապրում եք այսօր: Դեմք ըստ դեմք խոսեց Տէրը ձեզ հետ լերան վրա՝ կրակի միջից: Եւ ես կանգնած էի Տիրոջ եւ ձեր միջեւ այն ժամանակ՝ ձեզ հայտնելու Տիրոջ խօսքերը, որովհետեւ դուք վախեցաք հրոյ դէմքից եւ չելաք լեռը՝ ասելով Ես եմ Տէրը՝ քո Աստվածը, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկութեան տնից:

Ուրիշ աստուածներ չպիտի ունենաս իմ առջևից:

Քեզ համար կուռք չպիտի շինես, ոչ էլ որեւէ նմանութիւն այն ամենի, ինչ որ երկնքում է վերեւում, եւ ինչ որ երկրի վրայ է ներքեւում, եւ ինչ որ ջրերի մէջ է երկրի տակ: Ոչ երկրպագես նրանց, ոչ ծառայես նրանց, որովհետև ես եմ Տէր Աստված քո, Աստված նախանձող, հատուցող հայրերի մեղքերը զավակների վրա՝ երրորդ եւ չորրորդ սերունդ, նրանց, որ ատում են ինձ: ԵՒ ողորմություն անում հազարավորներին, որոնք սիրում են ինձ և

պահում են իմ պատվիրանները: Չպիտի առնես Տեր Աստծո քո անունը ունայնի վրա, որովհետև Տերը՝ քո Աստվածը, չպիտի անպարտ համարի զայն, որ առնում է նրա անունը ունայնի վրա:

Պահպանիր շաբաթ օրը՝ սրբացնելու համար այն, ինչպես հրամայեց քեզ Տեր Աստված քո: Վեց օր աշխատիր և կատարիր քո բոլոր գործերը, Բայց յոթերորդ օրը շաբաթ է Տիրոջ՝ քո Աստծուն. չպիտի անես դրանում ոչ մի գործ դու եւ քո որդին եւ քո դուստրը, քո ծառան եւ քո աղախինը, քո եզը եւ քո բեռնակիր անասունը, եւ քո ամբողջ անասունը, եւ պանդուխտը, որ բնակվում է քո մոտ, որպեսզի հանգստանա քո ծառան եւ քո աղախինը եւ քո բեռնակիր անասունը, ինչպես նաեւ դու: Եւ կը յիշես, որ ծառայ էիր Եգիպտոսի երկրում, եւ Տէր Աստուած քո հանեց քեզ անտի հզօր ձեռքով եւ բարձր բազուկով. վասն այնորիկ Տէր Աստուած քո պատուիրեց քեզ, որպէսզի պահես շաբաթուց օրը եւ սրբես զայն: Պատվիր քո հորը և քո մորը, ինչպես քեզ հրամայել է Տերը՝ քո Աստվածը, որպեսզի քեզ լավ լինի, և որպեսզի երկարակյաց լինես այն երկրի վրա, որը Տերը՝ քո Աստվածը, տալիս է քեզ: Ոչ սպանես: Մի՛ շնութիւն գործեր: Չպիտի գողանաս: Ոչ կը սուտ վկայես քո մերձավորի դեմ սուտ վկայություն: Ոչ ցանկանաս կինը քո հարևանի, ոչ ցանկանաս տունը քո հարևանի, ոչ դաշտը նրա, ոչ ծառան նրա, ոչ աղախինը նրա, ոչ եզան նրա, ոչ լծակերպ անասունը նրա, ոչ ամեն անասունը նրա, ոչ ամեն ինչ, որքան քո հարևանի է:

Այս խոսքերը Տերը խոսեց ձեր ամբողջ ժողովին լերան վրա, հրի միջից, խավարի, մթության, փոթորկի մեջ, մեծ ձայնով, եւ ավելին չավելացրեց, եւ դրանք գրեց երկու քարե տախտակների վրա, եւ

տվեց ինձ: Եւ եղաւ, երբ լսեցիք ձայնը հրի միջից, եւ լեռը հրով էր վառւում, դուք բոլորդ՝ ձեր ցեղերի առաջնորդները եւ ձեր ծերերի խորհուրդը, մօտեցաք ինձ, Եւ դուք ասում էիք. Ահա՛, Տէրը՝ մեր Աստվածը, ցույց տվեց մեզ իր փառքը, եւ մենք լսեցինք նրա ձայնը հրի միջից: Այս օրը տեսանք, որ Աստված խոսելու է մարդու հետ, եւ նա ապրելու է: Եւ հիմա թող չմեռնինք, որովհետեւ այս մեծ հուրը կլափի մեզ, եթե մենք դեռ շարունակենք լսել մեր Տէր Աստծու ձայնը, եւ կմեռնինք: Ո՞վ է այն մարմինը, որը լսել է կենդանի Աստծո ձայնը, որ խոսում է հրի միջից, ինչպես մենք, եւ կապրի: Մոտեցիր դու և լսիր այն ամենը, ինչ որ կասի Տեր Աստված մեր, և դու կխոսես մեզ հետ այն ամենը, ինչ որ Տեր Աստված մեր կխոսի քեզ հետ, և մենք կլսենք ու կատարենք:

Եւ Տէրը լսեց ձեր խոսքերի ձայնը, երբ խոսում էիք ինձ հետ, եւ Տէրը ասաց ինձ. Լսեցի այս ժողովրդի խոսքերի ձայնը, որքան որ խոսեցին քեզ հետ, ճիշտ են ասել այն ամենը, որ խոսեցին: Ո՞վ կտա, որ նրանց սիրտը նրանց մեջ այսպես լինի, որպեսզի վախենան ինձնից եւ պահպանեն իմ բոլոր պատվիրանները բոլոր օրերին, որպեսզի լավ լինի նրանց եւ նրանց որդիներին հավիտյան: Գնացեք, ասացի նրանց, դարձեք ձեր տները: Դու բայց այնտեղ կանգնիր ինձ հետ, և ես քեզ հետ կխոսեմ հրամանների, կանոնների և դատաստանների մասին, որքան որ դու կուսուցանես նրանց, և թող նրանք այդպես կատարեն այն երկրում, որ ես նրանց տալիս եմ ժառանգություն: Եւ պահպանել կը պահպանէք անելու այն ձեւով, ինչպէս հրամայեց քեզ Տէրը՝ Աստուածդ քո, չէք շեղուելու ո՛չ աջ եւ ո՛չ ձախ: Ըստ ամենայն ճանապարհի, զոր հրամայեց քեզ Տէր Աստված քո գնալ ի նմա, որպէսզի հանգուցանէ զքեզ եւ բարի քեզ լինի, եւ երկարօրեայ

լինիք ի վերայ երկրի, զոր ժառանգեսջիք:

6

Եւ այս են պատուիրանները եւ օրենքները եւ դատաստանները, որքան հրամայեց Տէր Աստված մեր ուսուցանել ձեզ անել այսպես այն երկրում, ուր դուք մտնում եք ժառանգելու զայն: Որպեսզի վախենաք Տեր ձեր Աստծուց, պահեք նրա բոլոր օրենքներն ու պատվիրանները, որոնք ես այսօր հրամայում եմ քեզ՝ դու, քո որդիները և քո թոռները՝ քո կյանքի բոլոր օրերին, որպեսզի երկար ապրեք:

Եւ լսի՛ր, Իսրայէ՛լ, եւ պահպանի՛ր անել, որպէսզի լաւ լինի քեզ, եւ որպէսզի շատ բազմանաք, ինչպէս խօսեց Տէր Աստուածը քո հայրերի՝ տալու քեզ երկիր, որ հոսում է կաթով եւ մեղրով: Եւ այս են օրենքներն ու դատաստանները, որքան հրամայեց Տէրը Իսրայէլի որդիներին անապատում, երբ նրանք ելան Եգիպտոսի երկրից: Լսի՛ր, Իսրայէ՛լ, Տէրը՝ մեր Աստուածը, Տէրը մի է: Եւ կը սիրես Տէր Աստուած քո ամբողջ միտքովդ, եւ ամբողջ հոգիովդ, եւ ամբողջ ուժովդ: Եւ այդ խօսքերը, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր, կլինեն քո սրտում եւ քո հոգում: Եւ կ'առաջնորդես զնոսա որդիներիդ, եւ կ'խօսիս նոցա՝ նստած տան մէջ, եւ քալելով ճանապարհին վրայ, եւ պառկած, եւ վեր կենալով: Եւ դու պիտի կապես դրանք որպես նշան քո ձեռքի վրա, եւ դրանք անշարժ պիտի լինեն քո աչքերի առաջ: Եւ դուք պիտի գրէք զայնոսիկ ձեր տուներու դրանդիքներուն վրայ եւ ձեր դռներուն վրայ:

Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ բերի այն երկիրը, որ երդվեց քո հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին եւ Հակոբին, տալու քեզ մեծ եւ գեղեցիկ քաղաքներ, որոնք դու չես շինել: Տներ՝ լի բոլոր բարի բաներով, որոնք դու չլցրիր, փորված ջրամբարներ, որոնք դու չփորեցիր, այգիներ եւ ձիթենիներ, որոնք դու չտնկեցիր, եւ երբ ուտես ու լցվես, զգույշ եղիր քեզ համար, որ չմոռանաս: Տիրոջ՝ քո Աստծո, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից: Տէր քո Աստծուն վախեցիր, եւ միայն նրան պաշտես, եւ նրան կպչես, եւ նրա անունով երդուես:

Մի՛ գնաք այլ աստվածների հետևից, այն ազգերի աստվածներից, որոնք ձեր շուրջն են, որ Աստված նախանձող Տէրը՝ քո Աստվածը, քո մէջ է, որպէսզի Տէրը՝ քո Աստվածը, բարկութեամբ բարկանալով քեզ վրայ, քեզ չկորստեան մատնէ երկրի երեսէն:

Մի՛ փորձեք Տէր Աստծուն ձեր, ինչպէս որ փորձեցիք փորձութեան մէջ: Պահպանելով պահպանես քո Տեր Աստծո պատվիրանները, վկայությունները և կանոնները, որքան որ հրամայեց քեզ: Եւ կը կատարես հաճելին եւ բարին Տեառն Աստուծոյ քո առաջ, որպեսզի բարի լինի քեզ, եւ մտնես ու ժառանգես բարի երկիրը, որ երդուեց Տէրը ձեր հայրերին: վանել բոլոր քո թշնամիներին քո երեսից, ինչպես Տերը խոսեց:

Եւ կլինի, երբ քո որդին վաղը քեզ հարցնի՝ ասելով. Ի՞նչ են այն վկայությունները, կանոնները եւ դատաստանները, որ մեր Տէր Աստվածը մեզ հրամայեց: Եւ կասես քո որդուն. Ծառաներ էինք մենք Փարավոնին Եգիպտոսի երկրում, եւ Տէրը մեզ հանեց այնտեղից հզոր ձեռքով եւ բարձր բազուկով: Եւ Տէրը մեծ եւ

սարսափելի նշաններ ու հրաշքներ տվեց Եգիպտոսում՝ Փարաւոնի եւ նրա տան վրա՝ մեր աչքի առաջ: Եւ մեզ հանեց այնտեղից, որպեսզի տա մեզ այս երկիրը, որ երդվեց տալ մեր հայրերին: Եւ Տէրը հրամայեց մեզ կատարել այս բոլոր օրէնքները, վախենալ մեր Տէր Աստծուց, որպեսզի լաւ լինի մեզ բոլոր օրերը, որպեսզի ապրինք, ինչպես եւ այսօր: Եւ ողորմութիւն կը լինի մեզ, եթէ պահենք կատարել այս բոլոր պատուիրանները մեր Տէր Աստծոյ առաջ, ինչպէս որ Նա հրամայեց մեզ:

7

Եթե բերում է քեզ Տեր Աստված քո այն երկիրը, որ մտնում ես այնտեղ ժառանգելու զայն, և հանում է մեծ ազգեր քո դեմից՝ Քետացին և Գերգեսացին և Ամորհացին և Քանանացին և Փերեզացին և Եվացին և Յեբուսացին, յոթ ազգեր՝ բազում և ավելի ուժեղ քան դուք, Եւ կը մատնէ զնոսա Տէր Աստուած քո ձեռս քո, եւ կը հարցես զնոսա, աւերումով կը աւերես զնոսա, ոչ կը դնես նոցա հետ ուխտ, եւ ոչ մի՛ ողորմիք նոցա: Ոչ պիտի ամուսնանաք նրանց հետ. քո դուստրը նրա որդուն չպիտի տաս, եւ նրա դուստրը քո որդուն չպիտի առնես: Քո որդուն ինձնից կհեռացնի, և նա կծառայի այլ աստուածների, Տերը բարկությամբ կբարկանա ձեզ վրա և արագ քեզ կոչնչացնի: Բայց այսպես կ’ընեք նրանց հետ. նրանց զոհասեղանները կ’քանդեք, նրանց սյուները կ’ջարդեք, նրանց սրբազան անտառները կ’հատեք եւ նրանց աստուածների քանդակները կրակով կ’այրեք: Որովհետև դու սուրբ ժողովուրդ ես քո Տէր Աստծուն համար, եւ քեզ ընտրեց քո Տէր Աստուածը՝ լինելու նրա յատուկ ժողովուրդը բոլոր այն

ազգերից, որոնք երկրի երեսին են:

Ոչ թէ որովհետեւ բազմանում էիք բոլոր ազգերից, ընտրեց Տէրը ձեզ եւ ընտրեց Տէրը ձեզ, քանզի դուք սակաւաթիւ էիք բոլոր ազգերից: Բայց քանի որ Տերը սիրում էր ձեզ եւ պահպանում էր այն երդումը, որ երդվել էր ձեր հայրերին, Տերը հանեց ձեզ հզոր ձեռքով եւ Տերը փրկեց քեզ ստրկության տնից, Փարավոն Եգիպտոսի թագավորի ձեռքից: Եւ կիմանաս, որ Տէր Աստուածդ, այս Աստուածը, հաւատարիմ Աստուած է, որ պահում է ուխտը եւ ողորմութիւնը նրանց, ովքեր սիրում են նրան եւ պահում են նրա պատուիրանները մինչեւ հազար սերունդ: Եւ հատուցանելով ատելիներին ըստ երեսի՝ ոչնչացնելու նրանց, եւ չի ուշանա ատելիներին, ըստ երեսի կհատուցանէ նրանց:

Եւ դու պիտի պահես այս հրամանները, կանոնները եւ դատաստանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր կատարել: Եւ կլինի, երբ լսէք այդ օրէնքները եւ պահէք ու կատարէք դրանք, Տէր Աստուած քո կպահպանէ քեզ համար ուխտը եւ ողորմութիւնը, որ երդուեց ձեր հայրերուն: Եւ կը սիրէ քեզ, եւ կը օրհնէ քեզ, եւ կը բազմացնէ քեզ, եւ կը օրհնէ քու արգանդիդ զաւակները, եւ քու երկրիդ պտուղը՝ քու ցորենդ, քու գինիդ եւ քու իւղդ, քու արջառներուդ երամակները եւ քու ոչխարներուդ հօտերը այն երկրին վրայ, որ Տէրը երդում ըրաւ քու հայրերուդ՝ քեզի տալու համար: Օրհնված կլինես դու բոլոր ազգերի մեջ, չի լինի ձեր մեջ անպտուղ, ոչ էլ ամուլ, եւ քո անասունների մեջ: Եւ կհեռացնէ Տէրը Աստուածդ քեզնից ամէն հիւանդութիւնը եւ Եգիպտոսի բոլոր չար հիւանդութիւնները, որոնք տեսար եւ որքան գիտցար, չի դնի քեզ վրայ, այլ կդնի դրանք քեզ ատողների

բոլորի վրայ:

Եւ կերես բոլոր աւարները ազգերի, որ Տէր Աստուած քո տալիս է քեզ, ոչ խնայելու է ակն քո նրանց վրայ, եւ ոչ պաշտես աստուածներին նրանց, որովհետեւ գայթակղութիւն է այս քեզ:

Եթե բայց ասես քո հոգում, որ այս ազգը ավելի շատ է քան ես, ինչպե՞ս կարող եմ ոչնչացնել նրանց: Մի՛ վախեցիր նրանցից, հիշի՛ր այն ամենը, ինչ արեց Տէր Աստված քո Փարավոնի եւ բոլոր եգիպտացիների հետ: Այն մեծ փորձությունները, որոնք տեսան քո աչքերը, այն մեծ նշանները և հրաշքները, այն հզոր ձեռքը և այն բարձր բազուկը, ինչպես հանեց քեզ Տերը քո Աստվածը, այնպես կանի Տերը ձեր Աստվածը բոլոր այն ազգերին, որոնց դու վախենում ես նոցա դեմքից: Եվ Տէր Աստված քո զերեզները կուղարկի նրանց վրա, մինչեւ որ ոչնչացվեն քեզնից մնացածներն ու թաքնվածները: Ոչ վիրավորվելու ես դեմքից նոցա, քանզի Տէր Աստված քո ի քեզ է, Աստված մեծ եւ հզոր: Եւ Տէրը Աստուածդ քո կ՚ոչնչացնէ այդ ազգերը քու դէմքէդ աստիճանաբար, չես կարող արագ ոչնչացնել զանոնք, որպէսզի երկիրը անապատ չդառնայ եւ վայրի գազանները քու վրադ չբազմանան: Եւ քո Տէր Աստուածը նրանց կը մատնի քո ձեռքերը, եւ դու նրանց մեծ կործանումով կը կորսնցնես, մինչեւ որ նրանց բոլորովին բնաջնջես: Եւ կը մատնէ զթագաւորս նոցա ձեռս ձեր, եւ կորուսանէք զանուն նոցա այն տեղէն, ոչ ոք կանգնի երեսաց քոց դէմ, մինչեւ սատակեսցես զնոսա:

Նրանց աստվածների քանդակները կայրեք հրով, չպիտի ցանկանաս արծաթ, ոչ էլ ոսկի նրանցից չպիտի վերցնես քեզ

համար, որպեսզի չսայթաքես դրանով, որովհետև պղծություն է քո Տեր Աստծու համար: Եւ ոչ կբերես պղծութիւն քո տունը, եւ անիծեալ կլինես ինչպէս այն. պղծութեամբ կպղծես եւ զարհուրելի կդարձնես, որովհետեւ անիծեալ է:

8

Բոլոր այն պատվիրանները, որոնք ես այսօր հրամայում եմ ձեզ, պահպանեք կատարելու համար, որպեսզի ապրեք և բազմանաք, և մտնեք ու ժառանգեք այն երկիրը, որը ձեր Տեր Աստվածը երդվեց ձեր հայրերին: Եւ կը յիշես ամբողջ ճանապարհը, որ քեզ տարավ Տէր Աստված քո անապատում, որպէսզի խոնարհեցնէ քեզ եւ փորձէ քեզ, եւ ճանաչուի այն, ինչ քո սրտում է, թէ արդեօք կը պահես նրա պատուիրանները, թէ ոչ: Եւ նա տառապեցրեց քեզ, եւ նա սովեցրեց քեզ, եւ նա կերակրեց քեզ մանանան, որը քո հայրերը չգիտեին, որպեսզի քեզ հայտնի, որ մարդը կապրի ոչ միայն հացով, այլ Աստծո բերանից ելնող ամեն խոսքով կապրի մարդը: Քո հագուստները քեզ վրա չհնացան, քո կօշիկները քեզ վրա չմաշեցան, քո ոտքերը չկոշտացան, ահա քառասուն տարի:

Եւ կիմանաս սրտովդ, որ ինչպես մարդ մը կը խրատէ իր որդին, այնպէս Տէր Աստուածդ պիտի խրատէ քեզ: Եւ դու պիտի պահես քո Տէր Աստծո հրամանները, որպեսզի քայլես նրա ճանապարհներով եւ երկնչես նրանից:

Որովհետև Տերը՝ քո Աստվածը, քեզ կբերի բարի և առատ երկիր, ուր կան ջրերի հեղեղներ և խորությունների աղբյուրներ, որոնք

ելնում են դաշտերի և լեռների միջով: Ցորենի ու գարու երկիր, որթատունկներ, թզենիներ, նռներ, ձիթենու ձեթի ու մեղրի երկիր, Երկիր, որի վրա ոչ աղքատությամբ կուտես քո հացը, և ոչինչ չես պակասի նրա վրա, երկիր, որի քարերը երկաթ են, և նրա լեռներից կհանքարկես պղինձ:

Եւ կերես եւ կշտանաս, եւ օրհնես Տէր Աստված քո այն բարի երկրի վրայ, որ տվել է քեզ: Զգույշ եղիր, որ չմոռանաս քո Տէր Աստծուն՝ չպահպանելով նրա պատվիրանները եւ դատաստանները եւ կանոնները, որոնք ես այսօր հրամայում եմ քեզ: Չուտելով եւ լցվելով, եւ լավ տուներ շինելով ու նրանց մեջ բնակվելով, և երբ քո արջառները և քո ոչխարները բազմանան քեզ համար, արծաթը և ոսկին բազմանան քեզ համար, և ամեն ինչ որ քեզ կլինի բազմանա քեզ համար բարձրանաս սրտով և մոռանաս Տեր քո Աստծո, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից: նրա, որ քեզ տարավ մեծ և սարսափելի այն անապատով, որտեղ կծող օձ և կարիճ կային, և ծարավ էր, որտեղ ջուր չկար, նրա, որ քեզ համար սրածայր ապառաժից ջրի աղբյուր հանեց, Նրա, որ քեզ կերակրեց մանանան անապատում, որը դու չգիտեիր եւ քո հայրերը չգիտեին, որպեսզի քեզ խոնարհեցնի, քեզ փորձի եւ քո վերջին օրերին քեզ բարիք անի: Մի՛ ասես քո սրտում՝ իմ ուժը եւ իմ ձեռքի իշխանութիւնը արարեց ինձ այս մեծ զօրութիւնը: Եւ կը յիշես Տէր Աստուծոյդ, որովհետեւ ինքն է քեզի ուժ տալիս զօրութիւն ստեղծելու, եւ որպէսզի հաստատէ իր ուխտը, զոր երդուեցաւ Տէրը քո հայրերուն, ինչպէս այսօր:

Եւ կլինի, եթե մոռանալով մոռանաս քո Տէր Աստծուն եւ գնաս

ուրիշ աստուածների հետեւից, եւ ծառայես նրանց եւ երկրպագես նրանց, ապա վկայում եմ ձեզ այսօր երկինքն ու երկիրը, որ կործանումով կորստյան կմատնվեք: Ինչպես որ մնացյալ ազգերը, որոնց Տեր Աստվածը ոչնչացնում է ձեր առջև, այնպես էլ դուք կոչնչանաք, քանի որ չլսեցիք ձեր Տեր Աստծո ձայնը:

9

Լսի՛ր, Իսրայե՛լ, դու այսօր անցնում ես Հորդանանը՝ մտնելու համար ժառանգելու ազգեր, որոնք մեծ են և ավելի ուժեղ, քան դու, քաղաքներ, որոնք մեծ են և պարսպապատ մինչև երկինք: Ժողովուրդ մեծ ու բազմաթիվ և բարձրահասակ, Ենակի որդիներ, որոնց դու գիտես, և դու լսել ես. ո՞վ կանգնի Ենակի որդիների դեմ: Եւ կիմանաս այսօր, որ Տէր Աստված քո այս կառաջնորդի քո դիմացը, հուր ճարակող է, այս կոչնչացնի զնոսա, եւ այս կդարձնի զնոսա քո դիմացից, եւ կկորուսանի զնոսա արագութեամբ, ինչպէս ասաց քեզ Տէր: Մի՛ ասես քո սրտում, երբ Տէր Աստուածդ այս ազգերը քո առջևից ոչնչացնի, ասելով՝ իմ արդարութեան համար Տէրը ինձ բերեց ժառանգելու այս բարի երկիրը: Ոչ թե քո արդարության պատճառով, ոչ էլ քո սրտի սրբության պատճառով դու մտնում ես ժառանգելու նրանց երկիրը, այլ այս ազգերի ամբարշտության պատճառով Տերը կոչնչացնի նրանց քո առջևից, եւ որպեսզի հաստատի այն ուխտը, որ Տերը երդվեց մեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին եւ Հակոբին:

Եւ կիմանաս այսօր, որ ոչ թէ քո արդարութիւնների համար է, որ Տէր Աստուած քո տալիս է քեզ այս բարի երկիրը ժառանգելու, այլ

որովհետեւ դու խստասիրտ ժողովուրդ ես: Հիշի՛ր, մի՛ մոռացիր, թե որքան բարկացրիր Տէր Աստծուդ անապատում, այն օրից, երբ դուք ելաք Եգիպտոսից, և եկաք այս տեղը, անհնազանդելով շարունակեցիք Տիրոջը:

Եւ Քորեբում դուք բարկացուցիք Տէրը, եւ Տէրը բարկացաւ ձեզ վրայ՝ ձեզ ոչնչացնելու համար: Երբ բարձրանում էի լեռ՝ վերցնելու այն քարե տախտակները, ուխտի տախտակները, որոնք Տերը դրեց ձեզ հետ, ես մնացի լեռան վրա քառասուն օր և քառասուն գիշեր, հաց չկերա և ջուր չխմեցի: Եւ Տէրը տվեց ինձ երկու քարեղէն տախտակները, որոնք գրված էին Աստծո մատով, եւ նրանց վրա գրված էին բոլոր խոսքերը, որոնք Տէրը խոսեց ձեզ հետ լերան վրա ժողովի օրը: Եւ եղաւ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր անց, Տէրը ինձ տուաւ երկու քարեղէն տախտակները՝ ուխտի տախտակները: Եւ ասաց Տէրը ինձ. վե՛ր կաց, արա՛գ իջիր այստեղից, որովհետեւ անօրէնութիւն գործեց քո ժողովուրդը, որին դուրս հանեցիր Եգիպտոսի երկրից, արագ շեղուեցին այն ճանապարհից, որ պատուիրեցի նոցա, եւ իրենց համար ձուլածոյ կուռք շինեցին:

Եւ ասաց Տէրը ինձ՝ ասելով. Խօսեցի քեզ հետ մէկանգամ եւ երկուանգամ՝ ասելով՝ տեսայ այս ժողովուրդը, եւ ահա կամակոր ժողովուրդ է: Եւ հիմա թույլ տուր ինձ ոչնչացնել նրանց, եւ կը ջնջեմ նրանց անունը երկնքի ներքեւից, եւ քեզ կը դարձնեմ մեծ ազգ, ուժեղ եւ շատ ավելի քան այս: Եւ դարձած հետ՝ իջայ ես լեռնից, եւ լեռը հրով էր վառվում մինչեւ երկինք, եւ վկայութեան երկու տախտակները իմ երկու ձեռքերի վրա էին: Եւ տեսնելով, որ դուք մեղանչեցիք Տէր ձեր Աստծո առաջ, եւ ձեզ համար ձուլածոյ

կուռք արեցիք, եւ շեղուեցաք այն ճանապարհից, որ Տէրը ձեզ հրամայեց գնալ, Եւ բռնելով երկու տախտակները՝ նետեցի զանոնք իմ երկու ձեռքերէս, եւ կոտրեցի ձեր առջեւ: Եւ աղաչեցի Տիրոջ առաջ երկրորդ անգամ, ինչպես եւ առաջինը, քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր, հաց չկերայ եւ ջուր չխմեցի, ձեր բոլոր մեղքերի համար, որոնք դուք մեղանչեցիք՝ չարիք գործելով Տէր Աստծո առաջ եւ զայն բարկացնելով: Եւ վախեցած եմ սրտմտութեան եւ բարկութեան պատճառով, որովհետեւ Տէրը բարկացաւ ձեզ վրայ՝ ձեզ ոչնչացնելու համար, եւ Տէրը լսեց ինձ այս ժամանակ: Եւ Ահարոնի վրա բարկացավ՝ ոչնչացնելու նրան, եւ աղոթեցի նաեւ Ահարոնի համար այն ժամանակ: Եւ ձեր մեղքը, որ դուք արեցիք՝ զուարակը, վերցրի զայն եւ այրեցի հրով, եւ աղացի զայն՝ ճզմելով խիստ, մինչեւ որ բարակ եղաւ, եւ եղաւ իբրեւ փոշի, եւ ընկեցի փոշին հեղեղատի մէջ, որ իջնում էր լեռնից:

Եւ այրման մէջ, եւ փորձութեան մէջ, եւ ցանկութեան գերեզմաններուն մէջ բարկացուցած էիք Տէրը: Եւ երբ ուղարկեց ձեզ Տէրը Կադէս Բառնէից՝ ասելով. Բարձրացէ՛ք եւ ժառանգեցէ՛ք այն երկիրը, որ տալիս եմ ձեզ, դուք անհնազանդեցիք Տէր Աստծու ձեր խօսքին, եւ չհաւատացիք նրան, եւ չլսեցիք նրա ձայնը: Անհնազանդ էիք Տիրոջ հանդէպ այն օրուանից, երբ Նա ճանաչվեց ձեզ: Եւ աղաչեցի Տիրոջ առաջ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր, որքան որ աղաչեցի, քանզի Տէրը ասաց ոչնչացնել ձեզ: Եւ աղօթեցի Աստծուն եւ ասացի. Տէ՛ր, աստուածների թագաւոր, մի՛ բնաջնջիր քո ժողովուրդը եւ քո բաժինը, որ փրկեցիր, որոնց հանեցիր Եգիպտոսի երկրից քո մեծ զօրութեամբ, քո հզօր ձեռքով եւ քո բարձր բազուկով: Հիշիր

Աբրահամը եւ Իսահակը եւ Հակոբը՝ քո ծառաները, որոնց երդվեցիր քեզ վրա, մի՛ նայիր այս ժողովրդի խստությանը եւ անբարեպաշտություններին, եւ նրանց մեղքերին: Չասեն այն երկրի բնակիչները, որտեղից մեզ հանեցիր, թե՝ քանի որ Տերը չկարողացավ նրանց մտցնել այն երկիրը, որ խոստացել էր նրանց, և քանի որ ատում էր նրանց, հանեց նրանց անապատ՝ սպանելու համար նրանց: Եւ սոքա են քո ժողովուրդը եւ քո ժառանգութիւնը, զորս դուրս հանեցեր Եգիպտոսի երկրից քո մեծ զօրութեամբ եւ քո հզօր ձեռքով եւ քո բարձր բազուկով:

10

Այն ժամանակ Տերը ինձ ասաց. Քեզ համար փորագրիր երկու քարե տախտակներ, ինչպես առաջինները, եւ բարձրացիր դեպի ինձ լեռը, եւ քեզ համար փայտե տապան կ’անես: Եւ կը գրես այն տախտակների վրա այն խոսքերը, որոնք եղել են առաջին տախտակներում, որոնք ջարդեցիր, եւ կը դնես դրանք տապանակի մեջ: Եվ ես արեցի տապան անապական փայտից, եւ կոփեցի քարե տախտակները ինչպես առաջինները, եւ ելա լեռը, եւ երկու տախտակները իմ ձեռքերի վրա էին: Եւ գրեց այն տախտակների վրա առաջին գրությանը համաձայն այն տասը խոսքերը, որոնք Տէրը խոսեց ձեզ հետ լերան վրա կրակի միջից, եւ Տէրը դրանք տվեց ինձ: Եւ դարձած իջայ լեռնից, եւ դրի տախտակները այն տապանակի մեջ, որ արել էի, եւ նրանք այնտեղ էին, ինչպես Տէրը պատվիրել էր ինձ: Եւ Իսրայելի որդիները մեկնեցին Յակիմի որդիների Բերովթից՝ Սիսադայից, այնտեղ մեռավ Ահարոնը եւ թաղվեց այնտեղ, եւ նրա փոխարեն

քահանայություն արեց նրա որդի Եղիազարը: Այնտեղից նրանք մեկնեցին դեպի Գաղգադ, և Գաղգադից դեպի Ետեբաթա՝ ջրային հեղեղների երկիր:

Այն ժամանակ Տերը բաժանեց Ղեւիի ցեղը՝ բարձրացնելու Տիրոջ ուխտի տապանակը, կանգնելու Տիրոջ առաջ, պաշտելու եւ աղոթելու նրա անվան վրա մինչեւ այս օրը: Այս պատճառով Ղեւտացիները բաժին եւ ժառանգութիւն չունին իրենց եղբայրներուն մէջ, Տէրն ինքը է նրանց ժառանգութիւնը, ինչպէս ըսաւ նրանց: Եւ ես կանգնած էի լերան վրա քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր: Եւ Տէրը լսեց ինձ այդ ժամանակ եւս, եւ Տէրը չուզեց ոչնչացնել ձեզ: Եւ Տէրը ասաց ինձ. Գնա՛, մեկնի՛ր այս ժողովրդի առաջից, եւ թող նրանք մտնեն ու ժառանգեն այն երկիրը, որ երդուեցի նրանց հայրերին տալ նրանց:

Եւ հիմա, Իսրայէ՛լ, ի՞նչ է խնդրում Տէր Աստուած քո քեզնից, այլ միայն՝ վախենալ Տէր Աստծուց քումմէ, գնալ բոլոր ճանապարհներով նորա, սիրել զնա եւ ծառայել Տէր Աստծուն քումմէ ամբողջ սրտովդ եւ ամբողջ հոգիովդ: Պահել զպատուիրանսն Տեառն Աստուծոյ քո եւ զիրաւունսն նորա, որչափ ես պատուիրեմ քեզ այսօր, որպէսզի բարի քեզ լինի: Ահա քո Տէր Աստծո երկինքն է եւ երկինքների երկինքը, երկիրը եւ այն ամենը, որ նրա մէջ է: Բայց ձեր հայրերին ընտրեց Տերը՝ սիրելու նրանց, և ընտրեց նրանց զարմը նրանց հետ՝ ձեզ, բոլոր ազգերի միջից, ըստ այս օրվա: Եւ թլփատեցէ՛ք ձեր սրտի կարծրութիւնը, եւ ձեր պարանոցը մի՛ կարծրացնէք: Որովհետև Տերը՝ ձեր Աստվածը, սա է աստվածների Աստվածը և տերերի Տերը, մեծ, հզոր և վախեցնող Աստվածը, որ դեմ չի նայում և կաշառք չի

ընդունում, անելով դատաստան օտարականի, որբի և այրու համար, և սիրում է օտարականին՝ տալով նրան հաց ու հանդերձ: Եւ սիրեցէք օտարականին, քանզի օտարականներ էիք Եգիպտոսի երկրում:

Տէր քո Աստծուց վախեցիր, եւ նրան պաշտես, եւ նրան կպչես, եւ նրա անունով երդվես: Սա է քո պարծանքը, և սա է քո Աստվածը, որ արեց քեզ համար այս մեծ և փառավոր գործերը, որ տեսան քո աչքերը: Յոթանասուն հոգիներով իջան հայրերդ Եգիպտոս, իսկ հիմա Տէր Աստվածդ քեզ արեց ինչպէս երկնքի աստղերը բազմութեամբ:

11

Եւ կսիրես Տէր Աստված քո եւ կպահես նրա պահպանութիւնները, նրա կանոնները, նրա պատուիրանները եւ նրա դատաստանները բոլոր օրերում: Եւ կիմանաք այսօր, որ ոչ թէ զաւակներդ ձեր, որոնք ոչ գիտեն եւ ոչ տեսան Տեառն Աստուծոյ քո խրատը եւ նորա մեծութիւնները, եւ հզօր ձեռքը, եւ բարձր բազուկը, և նրա նշանները, և նրա հրաշքները, որքան որ արեց Եգիպտոսի մեջ Փարավոն թագավորին, Եգիպտոսի թագավորին, և նրա ամբողջ երկրին, Եւ այն ամենը, ինչ արեց եգիպտացիների զորքին, եւ նրանց կառքերին, եւ նրանց ձիերին, եւ նրանց զորութեանը, թէ ինչպէս ծածկեց Կարմիր ծովի ջուրը նրանց երեսների վրայ, երբ նրանք հալածում էին ձեզ ետեւից, եւ Տէրը կորստեան մատնեց նրանց մինչեւ այսօր: և որքան բան արեց մեզ համար անապատում, մինչև որ եկաք այս տեղը և ինչ որ արեց

Դաթանին ու Աբիրոնին՝ Ռուբենի որդի Եղիաբի որդիներին, որոնց երկիրը բացեց իր բերանը և կուլ տվեց նրանց, և նրանց տները, և նրանց վրանները, և նրանց ամբողջ ունեցվածքը, որ նրանց հետ էր, ամբողջ Իսրայելի մեջտեղում: Որ ձեր աչքերը տեսել են Տիրոջ բոլոր մեծ գործերը, որոնք Նա արեց ձեզ համար այսօր:

Եւ դուք պիտի պահէք նրա բոլոր պատուիրանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր, որպէսզի ապրէք եւ բազմանաք, եւ մտնելով ժառանգէք այն երկիրը, դէպի որ դուք անցնում էք Յորդանանը՝ այնտեղ ժառանգելու համար զայն: Որպեսզի երկար ապրեք այն երկրի վրա, որը Տերը երդվեց ձեր հայրերին տալ նրանց և նրանց սերմանը նրանց հետ, երկիր, որ հոսում է կաթով ու մեղրով: Որովհետև հողը, որի մեջ դու այնտեղ մտնում ես ժառանգելու համար այն, ոչ է ինչպես Եգիպտոսի հողը, որտեղից դուք ելել եք այնտեղից, երբ ցանում են սերմը եւ ջրում են իրենց ոտքերով, ինչպես բանջարանոցի պարտեզը: Իսկ երկիրը, որի մեջ դու մտնում ես այնտեղ՝ ժառանգելու համար զայն, լեռնային եւ հովիտային երկիր է, որ երկնքի անձրեւից կը խմէ ջուր: Երկիր, որ Տէր Աստված քո անընդհատ դիտում է զայն, աչքերը Տիրոջ Աստծո քո նորա վերայ են տարվա սկզբանէ մինչեւ տարվա կատարումը:

Եթե բայց լսելով լսեք բոլոր հրամանները, որոնք ես հրամայում եմ քեզ այսօր, սիրել Տեր Աստված քո և ծառայել նրան ամբողջ սրտով քո և ամբողջ հոգով քո: ԵՒ կտա անձրև քո հողին ըստ ժամանակի՝ վաղ և ուշ, և կմտցնես քո ցորենը, քո գինին և քո ձեթը: Եւ կտայ խոտ քո անասունների համար քո դաշտերում, եւ

կուտես ու կհագենաս: Ուշադի՛ր լեր քեզ համար, որ չճարպանա սիրտդ, և դուք չշեղվեք, և չծառայեք օտար աստվածներին, և չերկրպագեք նրանց, Եվ երբ Տերը բարկութեամբ բարկանայ ձեր վրայ, կը փակէ երկինքը, եւ անձրեւ չի լինի, եւ հողը իր պտուղը չի տայ, եւ դուք արագ կը կորնչիք այն բարի հողից, որ Տերը տուաւ ձեզ:

Եւ դուք կդնէք այս խօսքերը ձեր սրտի եւ ձեր հոգու մէջ, եւ կապէք դրանք որպէս նշան ձեր ձեռքի վրայ, եւ անշարժ կըլլայ ձեր աչքերի առջեւ: Եւ կ'ուսուցանէք զանոնք ձեր որդիներուն՝ խօսելու անոնց մէջ, երբ նստած ըլլաս տանդ մէջ, եւ երբ քալած ըլլաս ճանապարհին վրայ, եւ երբ քնացած ըլլաս, եւ երբ կ'ելլես: Եւ դուք պիտի գրէք զանոնք ձեր տուներու դռներուն վրայ եւ ձեր դարպասներուն վրայ: Որպեսզի երկար ապրեք, և ձեր որդիների օրերը երկրի վրա, որը Տերը երդվեց ձեր հայրերին տալ նրանց, ինչպես երկնքի օրերը երկրի վրա: Եւ կլինի, եթե լսելով լսէք այն բոլոր պատուիրանները, որ ես այսօր հրամայում եմ քեզ կատարել՝ սիրել մեր Տէր Աստծուն, գնալ նրա բոլոր ճանապարհներով եւ կառչել նրան, Եւ Տէրը կհանի բոլոր այս ազգերը ձեր դիմացից, եւ դուք կժառանգեք ազգեր, որոնք ավելի մեծ եւ ուժեղ են, քան դուք: Բոլոր այն տեղը, որ ձեր ոտքի հետքը կտրորի, ձերը կլինի՝ անապատից և Անտիլիբանից, մելալ գետից, Եփրատ գետից, և մինչև արևմտյան ծովը՝ քո սահմանները կլինեն: Ոչ ոք չի դիմադրի ձեր երեսին, եւ ձեր վախն ու ձեր սարսափը ձեր Տէր Աստուածը կը դնէ ամբողջ երկրի երեսին, որուն վրայ որ կոխէք, այնպէս ինչպէս խօսեցաւ ձեզ հետ:

Ահա ես այսօր ձեր առաջ եմ դնում օրհնությունը և անեծքը,

Օրհնությունը, եթե դուք լսեք ձեր Տեր Աստծո պատվիրանները, որքան ես հրամայում եմ ձեզ այսօր: Եվ անեծքը, եթե չլսեք ձեր Տեր Աստծո պատվիրանները, որքան ես հրամայում եմ ձեզ այսօր, եւ մոլորվեք այն ճանապարհից, որ հրամայեցի ձեզ, գնացած ծառայելու այլ աստվածների, որոնց չգիտեք: Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ մտցնի այն երկիրը, ուր դու անցնում ես այնտեղ՝ ժառանգելու համար զայն, եւ կտաս օրհնություն Գարիզին լերան վրա, եւ անեծք՝ Գայբալ լերան վրա: Ո՞չ ահա սրանք Հորդանանի անդիվ են, արևմուտքի ճանապարհի ետևում, արեգականի արևմտյան կողմում, Քանանի երկրում, որ բնակվում է արևմուտքում, Գողգոլին հարող, բարձր կաղնու մոտ: Դուք անցնում եք Հորդանանը՝ մտնելով ժառանգելու այն երկիրը, որը Տեր մեր Աստվածը տալիս է ձեզ ժառանգության միջոցով բոլոր օրերը, եւ կբնակվեք նրա մեջ:

Եւ դուք պիտի պահէք կատարելու նրա բոլոր պատուիրանները եւ այս դատաստանները, որքան ես տալիս եմ ձեր առաջ այսօր:

12

Եւ սրանք են հրամանները եւ դատաստանները, որոնք պետք է պահպանեք կատարելու համար այն երկրում, որը Տէր Աստված՝ ձեր հայրերի Աստվածը, տալիս է ձեզ ժառանգությամբ, բոլոր այն օրերին, որոնք դուք ապրում եք երկրի վրա: Ապոլիայով կործանեք բոլոր այն տեղերը, որտեղ նրանք ծառայեցին իրենց աստվածներին, որոնց դուք ժառանգում եք նրանց՝ բարձր լեռների վրա, բլուրների վրա և թանձր ծառի տակ: Եւ դուք պիտի

քանդէք զբագինները նոցա, եւ պիտի կոտրէք զսիւները նոցա, եւ զանտառները նոցա պիտի կտրէք, եւ զքանդակները աստուածների նոցա պիտի այրէք հրով, եւ պիտի կորուսանէք զանունը նոցա այն տեղւոջէն: Ոչ պիտի անէք այսպէս ձեր Տէր Աստծուն: Բայց դեպի այն տեղը, որը կընտրի Տեր Աստված քո ձեր քաղաքներից մեկում, որպեսզի անվանի իր անունը այնտեղ և կոչվի, կփնտրեք և կգաք այնտեղ: Եւ դուք պիտի բերեք այնտեղ ձեր այրվող ողջակեզները եւ ձեր զոհերը, եւ ձեր առաջին պտուղները, եւ ձեր աղոթքները, եւ ձեր կամավոր ընծաները, եւ ձեր համաձայնությունները, ձեր արջառների անդրանիկները եւ ձեր ոչխարների անդրանիկները: Եւ կերիք այնտեղ Տէր Աստուծոյ ձերոյ առաջ, եւ ուրախանաք այն ամենի վրայ, ինչի վրայ որ ձեռք դնէք դուք եւ տունք ձեր, որպէս օրհնեց զքեզ Տէր Աստուած քո:

Չէք ընելու այն ամէնը, ինչ մենք այստեղ այսօր կ'ընենք, երբ իւրաքանչիւր ոք իր առջեւ հաճելին կ'ընէ: Ոչ եկել էք մինչեւ այժմ հանգստի եւ ժառանգութեան մէջ, զոր Տէր Աստուած մեր տալիս է ձեզ: Եւ դուք կանցնէք Հորդանանը եւ կբնակիք այն երկրի վրայ, որ Տէր մեր Աստուածը ձեզ ժառանգութիւն կու տայ, եւ Նա ձեզ կը հանգստացնէ ձեր շուրջի բոլոր թշնամիներէն, եւ դուք անվտանգութեամբ կբնակիք: Եւ կլինի այն տեղը, որ կընտրի Տէր Աստված քո՝ կոչվելու համար անունը նրա այնտեղ, այնտեղ կբերեք այն ամենը, ինչ ես հրամայում եմ ձեզ այսօր՝ ձեր ողջակեզները, ձեր զոհաբերությունները, ձեր տասանորդները, ձեր ձեռքերի առաջաբերությունները եւ ձեր պարգևների ամեն ընտիրը, որքան որ կուխտեք Տիրոջը՝ ձեր Աստծուն: Եւ ուրախանալ կը ձեզ առաջ ձեր Տէր Աստծոյ, դուք եւ ձեր որդիները, եւ ձեր դուստրերը, եւ ձեր ծառաները, եւ ձեր

աղախինները, եւ Ղեւտացին որ ձեր դռների վրայ է, որովհետեւ նրան բաժին ոչ եւ վիճակ չկայ ձեզ հետ: Ուշադի՛ր դարձրու քեզ համար, մի՛ մատուցիր քո ողջակեզները ամեն տեղում, որ տեսնես: Բայց միայն այն տեղում, որը Տեր քո Աստվածը կընտրի քո ցեղերից մեկում, այնտեղ կբերեք ձեր ողջակեզները, և այնտեղ կատարես այն ամենը, ինչ ես քեզ հրամայում եմ այսօր: Բայց ամենայն ցանկութեամբ քո զոհես եւ ուտես միս ըստ օրհնութեան Տեառն Աստուծոյ քո, զոր տուաւ քեզ ամենայն քաղաքում, անմաքուրն եւ մաքուրն միասին ուտեն զայն, ինչպէս այծեամն կամ եղջերուն: Բայց արյունը չպիտի ուտեք, երկրի վրա կը թափեք այն, ինչպես ջուր:

Չես կարող ուտել քո քաղաքներում քո հացահատիկի տասանորդը, քո գինին, քո ձիթայուղը, քո արջառների անդրանիկները, քո ոչխարների անդրանիկները, բոլոր աղօթքները, որքան որ ուխտես, ձեր համաձայնությունները եւ քո ձեռքերի առաջաբերությունները: Բայց կամ Տէր Աստծո քո առաջ կուտես զայն այն տեղում, որ ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո նրա համար՝ դու եւ որդիդ, եւ դուստրդ, ծառայդ, եւ աղախինդ, եւ պանդուխտը, որ քո քաղաքներում է, եւ ուրախ կլինես Տէր Աստծո քո առաջ այն ամենի վրա, ինչի վրա դնես քո ձեռքը:

Ուշադի՛ր լեր քեզ համար, մի՛ լքիր Ղեւտացուն ամբողջ այն ժամանակը, որչափ որ ապրես երկրի վրա:

Եթե Տեր Աստված քո ընդարձակի քո սահմանները, ինչպես խոսեց քեզ, և կասես՝ կկերեմ միս, եթե քո հոգին ցանկանա միս ուտել, ապա քո հոգու ամեն ցանկությամբ կերես միս: Եթե բայց

հեռու է քեզանից այն տեղը, որը Տեր Աստված քո կընտրի այնտեղ կոչվելու իր անունը, ապա կզոհես քո արջառներից և քո ոչխարներից, որոնք Աստված քեզ կտա, այնպես ինչպես հրամայեցի քեզ, և կուտես քո քաղաքներում՝ ըստ քո հոգու ցանկության: Ինչպես որ ուտվում է այծյամը և եղջերուն, այնպես կերես դու զայն. անմաքուրը քո մեջ և մաքուրը նմանապես կուտեն: Ուժեղորեն ուշադրություն դարձրու, որ արյուն չուտես, որովհետև արյունը նրա հոգին է, հոգին չպետք է ուտվի միսի հետ: Չպիտի ուտեք, երկրի վրա կհեղեք այն ինչպես ջուր: Մի՛ կեր այն, որպեսզի լավ լինի քեզ եւ քո որդիներին քեզ հետ, եթե անես բարին եւ հաճելին քո Տէր Աստծո առաջ: Բայց քո սրբերը, եթե քեզ լինեն, և քո աղոթքներդ վերցնելով կգաս այն տեղը, որ Տեր Աստված քո ընտրի, որպեսզի այնտեղ կոչվի նրա անունը: Եւ կը կատարես քո ողջակէզները, քո միսը կը մատուցանես Տէր Աստուծոյդ զոհասեղանին վրայ, իսկ քո զոհերուն արիւնը կը հեղես Տէր Աստուծոյդ զոհասեղանին հիմքին վրայ, իսկ միսը կ’ուտես: Պահպանիր և լսիր, և կատարիր բոլոր այն խոսքերը, որոնք ես հրամայում եմ քեզ, որպեսզի լավ լինի քեզ և քո որդիներին հավիտյան, եթե կատարես այն ինչ հաճելի է և լավ Տիրոջ՝ քո Աստծո առաջ:

Եթե Տերը՝ քո Աստվածը, կոչնչացնի այն ազգերը, որոնց երկիրը ժառանգելու համար այնտեղ մտնես, քո առջևից, և դու տիրանաս դրան ու բնակվես նրանց երկրում, Զգույշ եղիր քեզ համար, որ չփնտրես հետևել նրանց՝ այն բանից հետո, երբ նրանք ամբողջովին ոչնչացվեն քո առջևից, ասելով՝ ինչպե՞ս են այս ազգերը անում իրենց աստվածներին, կանեմ ես էլ այդպես: Ոչ կընես այսպես քո Աստծուն, որովհետև զարհուրելի բաները

Տիրոջ, որ նա ատեց, նրանք արեցին իրենց աստուածներին, քանզի իրենց որդիներն ու իրենց դուստրերը կայրեն կրակով իրենց աստուածներին:

13

Ամեն բառ, որ ես հրամայում եմ ձեզ այսօր, այս պահպանեք անելու, չկավելացնեք դրա վրա, ոչ էլ կհանեք դրանից:

Եթե բայց ելնի ի քեզ մարգարե կամ երազատես երազ, եւ տայ քեզ նշան կամ հրաշք, Եվ եթե գա այն նշանը կամ հրաշքը, որ նա խոսեց քեզ հետ՝ ասելով. Եկեք գնանք և ծառայենք այլ աստվածների, որոնց դուք չգիտեք, Չեք լսի այն մարգարեի խոսքերին կամ այն երազ տեսնողին այն երազը, որովհետև Տեր Աստված ձեր փորձում է ձեզ՝ իմանալու համար, թե արդյոք սիրում եք ձեր Աստծուն ամբողջ սրտով ու ամբողջ հոգով: Ձեր Տէր Աստծո հետեւեցէք, եւ նրանից վախեցէք, եւ նրա ձայնը լսեցէք, եւ նրան կցվեցէք: Եւ այն մարգարեն կամ այն երազ տեսողը կմեռնի, քանզի խոսեց մոլորեցնելու համար քեզ Տեառնից՝ քո Աստծուց, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, որ փրկեց քեզ ստրկությունից, հանելու համար քեզ այն ճանապարհից, որ հրամայեց քեզ Տերը՝ քո Աստուածը, գնալ նրանով, եւ կոչնչացնես չարը ձեր միջից:

Եթե բայց քո եղբայրը քո հորից կամ քո մորից, կամ քո որդին, կամ դուստրը, կամ քո կինը, որ քո ծոցում է, կամ բարեկամը, որ քո հոգուն հավասար է, գաղտնի հորդորի քեզ՝ ասելով. Եկեք

գնանք եւ ծառայենք այլ աստվածների, որոնց դու եւ քո հայրերը չգիտեիք, Ձեր շուրջը գտնվող ազգերի աստվածներից, որոնք մոտ են քեզ կամ հեռու են քեզանից, երկրի մի ծայրից մինչև երկրի մյուս ծայրը, Չես համաձայնվի նրան, եւ չես լսի նրան, եւ քո աչքը չի խնայի նրան, չես ցանկանա նրան, եւ չես ծածկի նրան: Հայտարարելով կհայտարարես նրա մասին, եւ քո ձեռքերը նրա վրա կլինեն առաջինը՝ սպանելու նրան, եւ ամբողջ ժողովրդի ձեռքերը՝ վերջում: Եւ նրանք պիտի քարկոծեն նրան քարերով, եւ նա պիտի մեռնի, որովհետեւ փորձեց հեռացնել քեզ Տիրոջից՝ քո Աստծուց, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկութեան տնից: Եւ ամբողջ Իսրայելը լսելով՝ կվախենա, եւ այլեւս չի շարունակի այս չար գործը կատարել ձեր մեջ:

Եթե լսես քո քաղաքներից մեկի մեջ, որոնք Տեր Աստված քո տալիս է քեզ, որ բնակվես այնտեղ, ասողների, Անօրէն մարդիկ ելան ձեր միջից եւ հեռացրին իրենց երկրի բոլոր բնակիչներին՝ ասելով. Եկէք գնանք եւ պաշտենք այլ աստուածներ, որոնց դուք չէիք ճանաչում: Եվ լարվածություններ և հարցեր, և կհետազոտես շատ, և ահա՝ ճշմարիտ է հստակորեն խոսքը. եղել է այս զարհուրելիությունը ձեր մեջ: Հեռացնելով կոտորես բոլոր բնակիչներին այն երկրում սրի սպանությամբ, անեծքով կանեծես զայն և ամեն ինչ, որ նրա մեջ է: Եւ նրա ամբողջ աւարը կը հաւաքես նրա փողոցներում, եւ քաղաքը կրակով կը վառես, եւ նրա ամբողջ աւարը ամբողջ ժողովրդով քո Տէր Աստծո առաջ, եւ յաւիտենապէս անբնակ կը լինի, այլեւս չի վերաշինուի: Եւ ոչ կպչի ոչինչ ի նզովեալ բանէն ձեռին քում, որպէսզի Տէրը դարձնէ ի բարկութենէ զայրացութեան իւրոյ եւ տացէ քեզ ողորմութիւն, եւ ողորմեսցի քեզ, եւ բազմացուսցէ զքեզ, որպէս երդուաւ հարցն

քոց: Եթե լսես քո Տեր Աստծո ձայնը՝ պահպանելու նրա պատվիրանները, որքան ես այսօր քեզ հրամայում եմ, անելու լավը և հաճելին քո Տեր Աստծո առաջ:

14

Դուք որդիներն էք ձեր Տէր Աստծուն, չէք դնելու ճաղատութիւն ձեր աչքերուն մէջտեղը մեռելի վրայ: Որովհետև դու սուրբ ժողովուրդ ես քո Տեր Աստծուն համար, եւ քեզ ընտրեց քո Տեր Աստուածը, որպեսզի դառնաս նրա յատուկ ժողովուրդը երկրի երեսի վրա եղած բոլոր ազգերից: Դուք չպիտի ուտեք որևէ պղծություն: Սրանք են այն անասունները, որոնք դուք կուտեք՝ հորթ արջառներից, գառ ոչխարներից եւ ուլ այծերից: եղջերու, գազելի, պիգարգի, օրիքսի և żիրաֆի: Ամեն անասուն, որ բաժանում է խուրը եւ ունի երկու խուրերի եղունգներ, եւ որ որսոք է բերում անասունների մեջ, այդ կերիք: Եւ զայս ոչ կերիք դուք՝ ի բերողաց վեր արտածումն եւ ի բաժանողաց զսմբական եւ ունեցողաց զճեղքեալ եղունգսն՝ զուղտն եւ զմազաւոր ոտն եւ զխոզագոռունչն, զի բերեն վեր արտածումն, եւ զսմբական ոչ բաժանեն. անմաքուր են այս ձեզ: Եւ խոզը, որովհետեւ բաժանում է սմբակը եւ ճեղքում է սմբակի ճեղքերը, բայց մաղը չի մաղում, անմաքուր է այս ձեզ. նրանց միսից չպիտի ուտեք, նրանց դիակներին չպիտի դիպչեք:

Եւ այս կերիք ի ամենայն որ ի ջրերն են, ամենայն որչափ է ի նոսա թեւակներ եւ թեփեր, կերիք: Եւ բոլոր այն, որոնք չունեն թեւեր եւ թեփեր, չպիտի ուտեք, անմաքուր են ձեզ համար: Ամեն

մաքուր թռչուն կերեք: Եւ զայս ոչ պիտի ուտէք նոցանէ՝ զարծիւն, եւ զգրիպոն, եւ զծովարծիւն: և արծիվը, և օձաքարը, և նրան նմանները ԵՒ ճնճղուկ, և բու, և ճայ, և արագիլ, և կարապ, և իբիս: ԵՒ կարմրաքարը, և բազը, և նրան նմանները, և տատրակը, և գիշերաբուն, ԵՒ պելիկանը, և ծիծեռնակը, և նրան նմանները, և ծիրանագույն ջրաթռչունը, և չղջիկը: Բոլոր թռչունների սողունները անմաքուր են ձեզ համար, դուք չպետք է ուտեք դրանցից: Ամեն մաքուր թռչուն կերեք: Ոչ մի դիակ չպիտի ուտեք, այն տրվելու է քո քաղաքներում բնակվող եկվորին և նա կերելու է, կամ կվաճառես այն օտարականին, որովհետև դու սուրբ ժողովուրդ ես քո Տեր Աստծուն: Չպիտի եփես գառը իր մոր կաթի մեջ:

Տասներորդը կտասանորդես քո սերմանց ամեն բերքից, քո դաշտի ծնունդը տարեցտարի: Եւ կերես այն այն տեղում, որ Տէր Աստված քո ընտրի, որպեսզի կոչվի իր անունը այնտեղ, կբերեք ձեր ցորենի, գինու եւ ձեթի տասանորդները, ձեր արջառների եւ ոչխարների անդրանիկները, որպեսզի սովորես երկնչել Տէր Աստված քո բոլոր օրերդ: Եթե բայց հեռու դառնա ճանապարհը քեզանից, և չկարողանաս մատուցել դրանք, որովհետև հեռու է քեզանից այն տեղը, որ Տեր Աստված քո կընտրի, որպեսզի այնտեղ կոչվի նրա անունը, քանի որ Տեր Աստված քո կօրհնի քեզ, Եւ կը վաճառես զայնոսիկ արծաթով, եւ կառնուս զարծաթն ի ձեռս քո, եւ կերթաս ի տեղին, զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո: Եւ կտաս արծաթ ամենայնի վերայ, զոր ցանկասցէ հոգի քո՝ արջառոց վերայ կամ ոչխարաց վերայ, կամ գինւոյ կամ սիկերայ վերայ, կամ ամենայնի վերայ, զոր ցանկասցէ հոգի քո, եւ կերիցես անդ առաջի Տեառն Աստուծոյ քոյ, եւ ուրախ լինիցիս դու եւ տունն

քո: Եւ Ղեւտացին, որ քո քաղաքներում է, որովհետեւ նրան բաժին ու ժառանգութիւն չկայ քեզ հետ:

Երեք տարի անց դուրս կբերես քո բերքի ամբողջ տասանորդը, այդ տարում կդնես այն քո քաղաքներում: Եւ կգա Ղեւտացին, որովհետեւ նրան բաժին ոչ վիճակ չկա քեզ հետ, եւ եկուորը եւ որբը եւ այրին այրին, որ քո քաղաքներում են, եւ կուտեն եւ կշագեն, որպեսզի Տէր Աստուածդ օրհնի քեզ քո բոլոր գործերում, որոնք անես:

15

Յոթ տարուց կ'արձակես: Եվ այսպես է թողության հրամանը. կթողես ամեն սեփական պարտք, որ քո հարևանը պարտական է քեզ, եւ քո եղբորից չես պահանջի, որովհետև թողություն է կանչվել քո Տէր Աստծուն: Օտարից կպահանջես այն ամենը, ինչ քեզ պարտք է նրա մոտ, իսկ քո եղբորը կներես քո պարտքը: Որովհետև քո մեջ կարոտյալ չի լինի, քանի որ օրհնելով կօրհնի քեզ Տեր Աստված քո այն երկրում, որ Տեր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգությամբ՝ ժառանգելու համար զայն:

Եթե լսելով լսեք Տեր ձեր Աստծո ձայնին՝ պահպանելու և կատարելու այս բոլոր պատվիրանները, որ ես այսօր հրամայում եմ քեզ, որովհետեւ Տէր Աստուածդ օրհնեց քեզ այնպէս ինչպէս խոսեց քեզ, եւ դու կը փոխատու տաս շատ ազգերի, բայց դու չես փոխառու, եւ դու կ'իշխես շատ ազգերի վրայ, բայց քեզ վրայ չեն իշխեր:

Եթե քո եղբայրներից մեկը կարիքավոր դառնա քո քաղաքներից մեկում, այն երկրում, որ Տեր Աստված քո տալիս է քեզ, չես խստացնես քո սիրտը և չես փակես քո ձեռքը քո կարիքավոր եղբորից: Բացելով կբացես ձեռքերդ նրան, եւ վարկ կտաս նրան այնքան, որքան նա կարիքն ունի, ինչպես որ նա կարիքի մեջ է: Ուշադի՛ր եղիր քեզ համար, որ քո սրտում չլինի գաղտնի անօրինության խոսք՝ ասելով. Մոտենում է յոթներորդ տարին՝ ազատման տարին, և քո աչքը չար լինի քո կարիքավոր եղբոր նկատմամբ, և նրան չտաս, և նա աղաղակի քո դեմ Տիրոջը, և քո մեջ մեծ մեղք լինի: Տալով կտաս նրան, եւ փոխ կտաս նրան որքան նա կարիք ունի, ինչպես նա կարիքի մեջ է, եւ չես տրտմի քո սրտով, երբ տաս նրան, որովհետեւ այս խոսքի պատճառով քեզ կօրհնի Տէրը՝ քո Աստվածը, քո բոլոր գործերում եւ այն ամենում, ուր ձեռք կդնես: Քանի որ կարիքավորը չի պակասելու քո երկրից, դրա համար ես քեզ հրամայում եմ կատարել այս խոսքը՝ ասելով. բացելով պիտի բացես քո ձեռքերը քո եղբորը՝ աղքատին, և կարիքավորին, որ քո երկրի վրա է:

Եթե քեզ վաճառվի քո եղբայրը՝ Եբրայեցին կամ Եբրայուհին, նա վեց տարի քեզ ծառայի, եւ յոթներորդ տարում նրան ազատ կ’արձակես քեզնից: Երբ նրան ազատ արձակես քեզանից, չպիտի արձակես նրան դատարկ ձեռքով: Պաշար կմատակարարես նրան քո ոչխարներից, քո ցորենից եւ քո գինուց. ինչպես օրհնեց քեզ Տէրը՝ քո Աստուածը, այնպես կտաս նրան:

Եւ կը յիշես, որ ծառայ էիր Եգիպտոսի երկրում, եւ Տէր Աստուած քո փրկեց քեզ անտի, վասն այդ ես քեզ հրամայում եմ կատարել այս խօսքը: Եթե բայց ասի քեզ՝ Ես չեմ ելնի քեզնից, որովհետեւ

սիրել է քեզ եւ քո տունը, քանի որ նրան բարի է քեզ մոտ: Եւ կառնես գերանը եւ կծակես նրա ականջը դռան վրայ, եւ նա քեզ ծառայ կլինի յաւիտեան, եւ քո աղախնի հետ նոյնպէս կանես: Ոչ խիստ կլինի առաջ քո, երբ նրանց ազատ արձակես քեզնից, որովհետև վարձկանի տարեկան վարձքով վեց տարի ծառայեց քեզ, եւ օրհնի քեզ Տէր Աստված քո այն ամենում, ինչ որ անես:

Ամեն անդրանիկ, որ ծնվի քո արջառների և քո ոչխարների մեջ, արուներին կսրբացնես քո Տեր Աստծուն: Քո անդրանիկ հորթով չես գործի, և քո ոչխարների անդրանիկները չես կտրի: Տիրոջ առաջ կերես այն տարեցտարի այն տեղում, որ ընտրի Տերը՝ քո Աստվածը, դու եւ քո տունը: Եթե բայց ի նմա արատ իցէ, կաղ կամ կույր, արատ չար, ոչ զոհես զայն Տեառն Աստուծոյ քում:

Քո քաղաքներում կերես այն, անմաքուրը քո մեջ և մաքուրը նմանապես կուտեն, ինչպես այծեամը կամ եղջերուն: Բայց արյուն չպետք է ուտեք, այն երկրի վրա պետք է թափեք ինչպես ջուր:

16

Պահպանիր երիտասարդների ամիսը, և զատիկ կատարիր Տիրոջ՝ քո Աստծուն, որովհետև երիտասարդների ամսում դուրս ելար Եգիպտոսից գիշերով: Եւ զոհես զատիկ Տեառն Աստծուդ՝ ոչխարներ եւ արջառներ այն տեղում, որ ընտրի Տէր Աստուածդ, որպեսզի կոչվի անունը նրա այնտեղ: Չ կերես նրա վրա խմորեղ, յոթ օր կերես նրա վրա անխմոր հաց նեղության, որովհետև

արագությամբ ելաք Եգիպտոսից, որպեսզի հիշեք ձեր ելքի օրը Եգիպտոսի երկրից ձեր կյանքի բոլոր օրերը: Քո բոլոր սահմաններում եօթը օր խմորեղ չի տեսնվի քեզ, եւ առաջին օրը երեկոյան զոհաբերած միսը չի մնա մինչեւ առավոտ: Չես կարող զոհել զատիկը քո քաղաքներից ոչ մեկում, որոնք Տեր Աստված քո տալիս է քեզ: Այլ միայն այն տեղում, որ կընտրի Տեր Աստված քո, որպեսզի կանչվի իր անունը այնտեղ, կզոհես զատիկը երեկոյան, արեգակի մայրամտի ժամանակ, այն ժամին, երբ դուրս ելար Եգիպտոսից: Եւ կեփես եւ հոպտես եւ ուտես այն տեղում, որ ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո, եւ դարձցիս առաւօտուն եւ գաս քո տունը: Վեց օրեր կուտես բաղարջ, եւ յոթներորդ օրը ելքի տօն է Տիրոջ՝ քո Աստծուն. այնում ոչ մի գործ չես անի, բացի այն ամենից, ինչ կարվի հոգուն:

Յոթ շաբաթ կհաշվես քեզ համար, երբ մանգաղդ հունձի վրա սկսես դնել, կսկսես հաշվել յոթ շաբաթ: Եւ կ'ընես շաբաթների տօնը Տէր Աստուծոյդ համար, ինչպէս որ ձեռքդ կարող է, այնքան որ Տէր Աստուածդ տայ քեզի:

Եւ կ'ուրախանաս առաջ Տեառն Աստուծոյդ, դու եւ որդիդ, եւ դուստրդ, ծառադ, եւ աղախինդ, եւ Ղեւտացին, եւ պանդուխտը, եւ որբը, եւ այրին որ գտնուում է ձեր մէջ, այն տեղում որ Տէրը Աստուածդ ընտրէ զայն՝ կոչուելու անունը իր այնտեղ:

Եւ կհիշես, որ ծառա եղար Եգիպտոսի երկրում, եւ կպահես ու կկատարես այս պատվիրանները: Վրանների տոն կ'ընես քեզ համար յոթ օր, երբ հավաքես քո կալից եւ քո հնձանից: Եւ ուրախանաս ի տօնի քում, դու եւ որդին քո, եւ դուստրը քո,

ծառան քո, եւ աղախինը քո, եւ ղեւտացին, եւ պանդուխտը, եւ որբը, եւ այրին որ գոյացող ի քաղաքս քում: Յոթ օր տօնես Տիրոջը՝ քո Աստծուն, այն տեղում, որ Տէրը՝ քո Աստուածը, կ՚ընտրէ իր համար, եթէ Տէրը՝ քո Աստուածը, օրհնէ քեզ քո բոլոր բերքերում եւ քո ձեռքերի ամէն գործում, եւ դու կը լինես ուրախանալով:

Տարվա երեք անգամ քո բոլոր արական զավակները պետք է երևան Տեր Աստծո առաջ այն տեղում, որ Տերը կընտրի՝ անխմոր հացի տոնին, շաբաթների տոնին և խրանների տոնին: Դատարկ ձեռքերով չպետք է երևաս Տեր Աստծո առաջ: Յուրաքանչյուրը ըստ իր ձեռքերի ուժի, ըստ քո Տեր Աստծո օրհնության, որ տվեց քեզ:

Դատավորներ և դպիրներ կը դնես քեզի համար քո բոլոր քաղաքներում, որոնք Տէր Աստուած քո կու տայ քեզի ըստ ցեղերուն, և նրանք կը դատեն ժողովուրդը արդար դատաստանով: Նրանք չեն շեղում դատաստանը եւ չեն ընդունում կաշառք, քանի որ կաշառքները կուրացնում են իմաստունների աչքերը եւ վերացնում արդարների խոսքերը: Արդարութեամբ զարդարն հետապնդեսցես, որպէսզի ապրիք, եւ մտնելով ժառանգեսջիք զերկիրն, զոր Տէր Աստուած քո տայ քեզ:

Քո Աստծո զոհասեղանի մոտ քեզ համար անտառ չես տնկի, ոչ մի ծառ քեզ համար չես կանգնեցնի: Քո Տէր Աստուածը ատած սիւնը քեզ համար չպիտի կանգնեցնես:

17

Ոչ զոհես Տեառն Աստծուդ հորթ կամ ոչխար, որի մեջ արատ կա, ամեն չար բան, որովհետև պղծություն է Տեառն Աստծուդ համար:

Եթե բայց գտնվի քո քաղաքներից մեկում, որոնք Տեր Աստված քո տալիս է քեզ, մարդ կամ կին, ով չարիք կանի Տեր Աստծո քո առաջ՝ անցնելով նրա ուխտը, ԵՒ եկած ծառայեն այլ աստվածների, և երկրպագեն նրանց՝ արեգակին, կամ լուսնին, կամ երկնքի աշխարհի բոլոր բաներից որևէ մեկին, որ քեզ չհրամայեց, և քեզ հայտնվի, և դու մանրակրկիտ քննես, և ահա ճշմարիտ է, որ այդ բանը եղել է, այդ պղծությունը կատարվել է Իսրայելում, Եւ դուրս կբերես այն մարդը կամ այն կինը, եւ կքարկոծեք նրանց քարերով, եւ նրանք կմեռնեն: Երկու կամ երեք վկաների վրա կմեռնի մեռնողը, մեկ վկայի վրա չի մեռնի: Եւ վկաների ձեռքը նրա վրա կլինի առաջինը՝ սպանելու նրան, եւ ժողովրդի ձեռքը՝ վերջում, եւ կհեռացնես չարը ձեր միջից:

Եթե բայց անկարող լինի քեզանից խոսքը դատաստանի մեջ՝ արյան և արյան միջև, և դատաստանի և դատաստանի միջև, և հպման և հպման միջև, և հակասության և հակասության միջև, դատաստանի խոսքեր ձեր քաղաքներում, և վեր կենալով կելնես այն տեղը, որ ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո այնտեղ, Եւ կգնաս դէպի Ղեւտացի քահանաներն ու դէպի այն դատաւորը, որ այն օրերուն մէջ կըլլայ, եւ անոնք քննելէ յետոյ քեզի դատաստանը կը հայտնեն: Եւ կ’ընես ըստ այն գործի, որ քեզ հաղորդեն այն տեղից, զոր ընտրէ Տէր Աստուած քո, եւ կը պահես ընել այն

ամենը, որ քեզ օրինադրուի: Ըստ օրենքի և ըստ դատաստանի, որ կասեն քեզ, կանես. չես շեղվի այն խոսքից, որ հայտնեն քեզ, ոչ աջ, ոչ ձախ:

Եվ այն մարդը, որ եթե ամբարտավանությամբ գործի այնպես, որ չհնազանդի քահանային, որ կանգնած է պաշտամունք մատուցելու Տիրոջ՝ քո Աստծո անվան վրա, կամ դատավորին, որ լինի այն օրերին, մեռնի այն մարդը, եվ հանես չարը Իսրայելից: Եւ ամբողջ ժողովուրդը լսելով՝ կվախենա, եւ այլեւս անբարեպաշտ չի գործի:

Եթե բայց մտնես այն երկիրը, որ Տեր Աստված քո տալիս է քեզ, և ժառանգես զայն, և բնակվես դրա վրա, և ասես՝ կարգեմ ինձ վրա իշխան, ինչպես մյուս ազգերը իմ շուրջը, Նշանակելով կնշանակես քեզ վրա իշխան, որին կընտրի Տեր Աստված, քո եղբայրներից կնշանակես քեզ վրա իշխան. չես կարող նշանակել քեզ վրա օտար մարդ, որովհետև նա քո եղբայրը չէ: Քանզի նա իր համար ձի չի բազմացնի, ոչ էլ ժողովուրդը Եգիպտոս չի դարձնի, որպէսզի իր համար ձի չբազմացնի, իսկ Տէրն ասաց՝ այլեւս այս ճանապարհով վերադառնալ չպիտի շարունակէք: Եւ նա իր համար չի բազմացնի կանայք, որպէսզի նրա սիրտը չշեղուի, եւ արծաթ ու ոսկի իր համար չի բազմացնի շատ:

Եւ երբ նա նստի իր գահի վրա, կգրի իր համար այս օրենքի երկրորդ օրինակը գրքի մեջ Ղեւտացի քահանաներից, Եւ կը լինի իր հետ, եւ կը կարդայ նրանում իր կեանքի բոլոր օրերը, որպէսզի սովորի երկնչել քո Տէր Աստծուց եւ պահել այս բոլոր պատուիրանները եւ կատարել այս կանոնները: Որպեսզի սիրտը

նրա չբարձրանա եղբայրներից նրա, որպեսզի չանցնի պատվիրաններից աջ կամ ձախ, որպեսզի երկարացնի օրերը իշխանության վրա նրա՝ ինքը եւ որդիները նրա Իսրայելի որդիների մեջ:

18

Ղեւտացի քահանաներին, Ղեւիի ամբողջ ցեղին, բաժին ու վիճակ չի լինի Իսրայելի հետ. Տիրոջ զոհաբերությունները նրանց վիճակն են, զանոնք կերակրեն: Բաժին չի լինի նրանց եղբայրների մեջ, Տերն ինքը նրա բաժինն է, ինչպես ասաց նրան: Եւ այս է դատաստանը քահանաների՝ ժողովրդից, զոհողներից զոհերը, եթե զուարակ, եթե ոչխար, եւ կտաս բազուկը քահանային, եւ ծնոտները, եւ ստամոքսը: Եւ առաջին բերքերը քո ցորենի, քո գինու եւ քո ձիթի, եւ առաջին բերքը քո ոչխարների խուզումների կտաս նրան: Որովհետև նրան ընտրեց Տէրը քո բոլոր ցեղերից, որպեսզի կանգնի Տէր Աստծո առաջ, պաշտի եւ օրհնի նրա անունով, ինքը եւ նրա որդիները Իսրայէլի որդիների մեջ:

Եթե Ղեւտացին ներկա լինի Իսրայելի բոլոր որդիների քաղաքներից մեկից, ուր ինքը բնակվում է որպես պանդուխտ, ըստ այն, որ նրա հոգին ցանկանում է, դեպի այն տեղը, որ կընտրի, Պաշտամունք կատարելու է Տեր Աստծո իր անունով, ինչպես իր բոլոր եղբայրները՝ Ղեւտացիները, որոնք կանգնած են այնտեղ քո Տեր Աստծո առաջ: Բաժանված բաժին կուտի, բացի ընտանեկան վաճառքից: Եթե մտնես այն երկիրը, որը Տեր

Աստված քո տալիս է քեզ, չպիտի սովորես անել այդ ազգերի զարհուրելիությունների համաձայն:

Քո մեջ չպիտի գտնվի մեկը, որ իր որդուն և իր դուստրը հրով կմաքրի, գուշակություն կանի, նշաններ կմեկնաբանի, թռչնաբաշխություն կանի, կախարդություններ կգործածի: Կախարդանքներ երգող, միջնորդ և նշանների մեկնաբան, որ խորհրդակցում է մեռելների հետ: Քանզի զարհուրելի է Տեր Աստծուդ համար ամեն ոք, որ անում է այս բաները, քանզի այս զարհուրելիների պատճառով Տերը կոչնչացնի նրանց քո առջևից: Կատարյալ կլինես Տեր քո Աստծո առաջ: Քանզի այս ազգերը, որոնց դու ժառանգաբար տիրանում ես, նրանք նշանների և մարգարեությունների կլսեն, բայց քեզ այդպես չտվեց Տերը, քո Աստվածը:

Մարգարե՛ քո եղբայրներից, ինչպես ինձ, կբարձրացնի քեզ Տէրը՝ քո Աստվածը, նրան կլսեք: Ըստ այն ամենի, որ դու խնդրեցիր Տեառ քո Աստծուց Քորեբում ժողովի օրը՝ ասելով. Մենք այլևս չենք լսի Տեառ մեր Աստծու ձայնը, եւ այս մեծ կրակը այլևս չենք տեսնի, որպեսզի չմեռնենք: Եւ Տէրը ինձ ասաց. Ճիշտ են բոլոր այն բաները, որ քեզ ասացին: Մարգարե կբարձրացնեմ նրանց համար նրանց եղբայրներից, ինչպես քեզ, եւ կդնեմ խոսքերս նրա բերանում, եւ նա կխոսի նրանց հետ այն ամենի համաձայն, ինչ որ կհրամայեմ նրան: Եվ այն մարդը, որ եթե չլսի այն ամենը, ինչ որ խոսի այն մարգարեն իմ անունով, ես կպատժեմ նրան: Բայց այն մարգարեն, որ անաստվածաբար կխոսի իմ անունով խոսք մը, որ ես չհրամայեցի խոսել, եւ որ կխոսի այլ աստուածների անունով, այն մարգարեն պիտի մեռնի: Եթե սակայն ասես քո

սրտում՝ ինչպե՞ս կիմանանք այն խոսքը, որ Տերը չխոսեց: Որքան բան որ այն մարգարեն խոսի Տիրոջ անունով, եթե չլինի և չպատահի, այդ խոսքը, որ Տերը չխոսեց, անբարեպաշտությամբ խոսեց այն մարգարեն, մի՛ վախեցեք նրանից:

19

Եթե բայց Տեր Աստված քո ոչնչացնի այն ազգերը, որոնց երկիրը Աստված տալիս է քեզ, և դուք ժառանգեք նրանց, և բնակվեք նրանց քաղաքներում և նրանց տներում, Երեք քաղաքներ կ՛առանձնացնես քեզ համար քո երկրի մեջ, որ Տէր Աստված քո կ՛տա քեզ: Նպատակ դիր քեզ համար ճանապարհը, և երեք մասի կբաժանես քո երկրի սահմանները, որ քեզ է բաշխում Տեր Աստված քո, և ապաստան կլինի ամեն սպանողի համար: Սա բայց կլինի հրամանը սպանողի, որ կփախչի այնտեղ և կապրի. որ կհարվածի իր մերձավորին՝ չիմանալով, և սա նրան չէր ատում երեկվա և նրա նախորդ օրվա առաջ: Եւ ով որ մտնի իր հարեւանի հետ անտառ փայտ հավաքելու, եւ նրա ձեռքը սահի կացնով փայտ հատելիս, եւ երկաթը փայտից ընկնելով հարվածի հարեւանին, եւ նա մեռնի, սա կապաստանի այս քաղաքներից մեկում եւ կապրի: Որպեսզի արյան վրեժխնդիրը չհետապնդի սպանողին, որովհետև սրտով տաքացել է, եւ չհասնի նրան, եթե ճանապարհը ավելի երկար է, եւ չհարվածի նրա հոգուն, քանի որ սրան մահվան դատաստան չկա, որովհետև նա նրան չէր ատում երեկվանից առաջ, ոչ էլ երրորդ օրվանից առաջ: Այս պատճառով ես քեզ հրամայում եմ այս խոսքը՝ ասելով. երեք քաղաքներ կբաժանես քեզ համար:

Իսկ եթե Տէր Աստված քո ընդլայնի քո սահմանները, ինչպես երդվեց քո հայրերին, և Տէրը քեզ տա ամբողջ երկիրը, որ ասաց տալ քո հայրերին, Եթե դու լսես՝ կատարելու բոլոր այս պատվիրանները, որոնք ես հրամայում եմ քեզ այսօր, սիրելու Տեր քո Աստծուն, քայլելու նրա բոլոր ճանապարհներով բոլոր օրերդ, ապա կավելացնես քեզ համար դեռ երեք քաղաք այս երեքին: Եւ անմեղ արիւն չի թափուի այն երկրում, որ Տէր Աստուած քո տալիս է քեզ ժառանգութեամբ, եւ դու արեամբ մեղաւոր չես լինի:

Եթե քո մեջ լինի մարդ մը, որ ատում է իր ընկերը, եւ դարան մտնի նրան, եւ յարձակվի նրա վրայ, եւ հարվածի նրա հոգին, եւ նա մեռնի, եւ փախչի այդ քաղաքներից մէկը, Եւ նրա քաղաքի ծերակոյտը կ'ուղարկէ եւ կ'առնէ զնա այնտեղից, եւ կ'յանձնէ զնա արեան վրէժխնդիրներուն ձեռքը, եւ անիկա կ'մեռնի: Քո ակնը չպիտի խնայէ նրան, եւ անմեղ արիւնը պիտի մաքրես Իսրայէլից, եւ քեզ բարի պիտի լինի:

Ոչ շարժես քո հարևանի սահմանները, որ կանգնեցին քո հայրերը ժառանգության մեջ, որ ժառանգեցիր այն երկրում, զոր քո Տէր Աստվածը տալիս է քեզ վիճակով: Մեկ վկա չի մնա վկայելու համար մարդու դեմ ամեն անիրավության համար, եւ ամեն մեղքի համար, եւ ամեն մեղքի համար, որ եթե մեղանչի: Երկու վկաների բերանի վրա եւ երեք վկաների բերանի վրա ամեն խոսք կկանգնի: Եթե անիրավ վկա կանգնի մարդու դեմ՝ մեղադրելով նրան ամբարշտության մեջ: Եւ կկանգնին երկու մարդիկ, որոնց վեճը կա, Տիրոջ առաջ եւ քահանաների առաջ եւ դատավորների առաջ, որոնք կլինեն այն օրերում: Եւ դատաւորները թող ճշգրտութեամբ քննեն, եւ ահա անիրաւ վկան անիրաւ բաներ

վկայեց, դիմադրեց իր եղբօր դէմ: Եւ կը կատարէք նրան այնպէս, ինչպէս չարութեամբ գործեց կատարել իր եղբօր դէմ, եւ կը հեռացնէք չարը ձեր միջէն: Եւ մնացածները լսելով կը վախենան, եւ այլեւս չեն աւելացնել անել այս չար խօսքին համաձայն ձեր մէջ: Քո ակնը չի խնայի նրա վրա. հոգի՝ հոգու փոխարեն, ակն՝ ական փոխարեն, ատամ՝ ատամի փոխարեն, ձեռք՝ ձեռքի փոխարեն, ոտք՝ ոտքի փոխարեն:

20

Եթե դու ելնես պատերազմի քո թշնամիների դեմ և տեսնես ձիեր, հեծյալներ ու քեզանից ավելի մեծ զորք, մի՛ վախեցիր նրանցից, որովհետև քեզ հետ է Տեր Աստվածդ, որ քեզ հանեց Եգիպտոսի երկրից: Եւ երբ մոտենաս պատերազմին, քահանան մոտենալով կխոսի ժողովրդին: Եւ կասէ նրանց. Լսէ՛, Իսրայէլ, դուք այսօր կերթաք պատերազմ ձեր թշնամիներուն դէմ, թող չթուլնայ ձեր սիրտը, մի՛ վախնաք, ոչ կոտրտուիք եւ ոչ խոտորիք նրանց դէմքէն: Որովհետև Տեր Աստված ձեր, որ գնում է ձեր առաջից, ձեզ հետ կպատերազմի ձեր թշնամիների դեմ՝ փրկելու համար ձեզ:

Եւ կխօսին գրագէտները դէպի ժողովուրդը՝ ասելով. Ո՞վ է այն մարդը, որ շինած է նոր տուն եւ չի նուիրած զայն: Թող երթայ եւ թող վերադառնայ իւր տունը, որպէսզի չմեռնի պատերազմին, եւ ուրիշ մարդ կնուիրէ զայն: Եւ ո՞վ է այն մարդը, որ տնկեց այգի եւ չուրախացաւ նրանից. թող երթայ եւ վերադառնայ իր տունը, որպէսզի չմեռնի պատերազմում, եւ ուրիշ մարդ ուրախանայ

նրանից: Եւ ո՞վ է այն մարդը, որ նշանվել է կնոջ եւ չի վերցրել զնա: Թող երթայ եւ դառնայ իր տունը, որպեսզի չմեռնի պատերազմում, եւ ուրիշ մարդ չառնի զնա: Եւ գրագետները կաւելացնեն խօսել ժողովրդին եւ կ'ասեն. Ո՞վ է այն մարդը, որ վախեցած եւ վախկոտ սրտով է. թող գնայ եւ վերադառնայ իր տունը, որպէսզի չվախկոտացնէ իր եղբօր սիրտը, ինչպէս իւրը: Եւ երբ գրագետները դադարեն ժողովրդին խոսելուց, նրանք կնշանակեն բանակի իշխաններ՝ ժողովրդին առաջնորդելու համար:

Եթե մոտենաս քաղաքի՝ պատերազմելու նրանց դեմ, կանչիր նրանց խաղաղությամբ: Եթե խաղաղ պատասխան տան քեզ և բացեն դռները քեզ, ապա ամբողջ ժողովուրդը, որ գտնվում է այնտեղ, կդառնա քեզ հարկատու և ենթակա: Եթե բայց չհնազանդվեն քեզ և պատերազմ մղեն քո դեմ, պաշարիր այն: մինչև որ Տէր Աստված քո մատնի զայն քեզ ի ձեռս քո, եւ կհարցես ամենայն արու նորա սրով սպանութեամբ, Բացի կանանցից և ուղեկցական բեռից, բոլոր անասունները, բոլոր ինչ որ կա քաղաքում, և ամբողջ աւարը կաւարես քեզ համար, և կուտես քո թշնամիների ամբողջ աւարը, որը Տէր քո Աստուածը տալիս է քեզ: Այսպես կընես բոլոր այն քաղաքների հետ, որոնք շատ հեռու են գտնվում քեզանից, ոչ թե այս ազգերի քաղաքներից: որոնց Տէրը՝ Աստված քո՝ տալիս է քեզ ժառանգելու երկիրը նոցա: Ոչ կենդանի կը պահէք ամէն շնչաւոր, Բայց կամ անեծքով անեծք կդարձնեք նրանց՝ Քետացուն, և Ամորացուն, և Քանանացուն, և Փերեզացուն, և Եվացուն, և Յեբուսացուն, և Գերգեսացուն, ինչպես հրամայեց քեզ Տերը, քո Աստվածը: Որպեսզի նրանք ձեզ չսովորեցնեն անել նրանց բոլոր այն զարհուրելի գործերը, որքան

նրանք արեցին իրենց աստվածներին, եւ դուք մեղք գործեք ձեր Տէր Աստծո առաջ:

Եթե պաշարես մի քաղաք բազում օրեր՝ պատերազմելու համար այն գրավելու նպատակով, չես կոտորի նրա ծառերը՝ երկաթ դնելով դրանց վրա, այլ նրանից կերես, բայց այն չես կտրի. միթե՞ մարդ է դաշտի ծառը, որ մտնի քո առջևից ցանկապատի մեջ: Բայց այն ծառը, որ դու գիտես, որ պտղաբեր չէ, այն կոչնչացնես և կկտրես, և կշինես պարիսպ այն քաղաքի վրա, որը պատերազմ է մղում քեզ դեմ, մինչև որ այն մատնվի:

21

Եթե վիրավոր մարդ գտնվի այն հողում, որը Տեր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգելու համար, ընկած դաշտում, և չգիտեն, թե ով է հարվածել, Կելնի դուրս քո ծերակույտը և քո դատավորները, և նրանք կչափեն մինչև այն քաղաքները, որոնք շուրջն են սպանվածի: Եւ այն քաղաքը, որ մոտակա է վիրավորին, այդ քաղաքի ծերակույտը կառնի արջառներից երինջ մը, որը չի գործել եւ որը լուծ չի քաշել, Եւ այն քաղաքի ավագանին երինջ մը պիտի բերէ խիստ ձոր մը, որ ո՛չ գործուած է եւ ո՛չ սերմանուած, եւ երինջին պարանոցը պիտի կոտրեն ձորին մէջ: Եւ կը մոտենան Ղեւտացի քահանաները, որովհետեւ նրանց ընտրեց Տէր Աստուածը՝ իր առջեւ կանգնելու եւ իր անունով օրհնելու համար, եւ նրանց բերանով կը լուծուի ամեն վէճ եւ ամեն հիւանդութիւն: Եւ այն քաղաքի ամբողջ ծերակույտը, որոնք մոտենում են վիրավորին, կլվանան իրենց ձեռքերը ձորում պարանոցը

կոտրված հորթի գլխի վրա: Եւ պատասխանելով՝ կասեն. Ձեռքերս չթափեցին այս արյունը, եւ աչքերս չեն տեսել: Ողորմած եղիր քո ժողովրդին Իսրայելին, որին փրկեցիր Տէր, որպեսզի անմեղ արյուն չլինի քո ժողովրդի Իսրայելի մեջ, եւ արյունը քավված կլինի նրանց համար: Դու կհեռացնես անմեղ արյունը ձեր միջից, եթե կատարես բարին ու հաճելին քո Տեր Աստծո առաջ:

Եթե դուրս գնաս պատերազմի՝ քո թշնամիների դեմ, և Տերը՝ քո Աստվածը, նրանց քո ձեռքը տա, և դու կողոպտես նրանց կողոպուտը, Եւ տեսնես աւարի մէջ կին մը՝ գեղեցիկ տեսքով, եւ ցանկանաս զայն, եւ առնես զայն քեզի կին, Եվ դու կբերես նրան ներս քո տունը, եվ կսափրես նրա գլուխը, եվ կհատես նրա եղունգները: Եւ կը հանես գերութեան հանդերձները նրանից, եւ նա կը նստի քո տանը, եւ կու լայ հօր եւ մօր համար ամիս օրեր, եւ այնուհետեւ կը մտնես նրա մօտ եւ կը բնակիս նրա հետ, եւ նա կը լինի քո կինը:

Եվ եթե չուզես նրան, կուղարկես նրան ազատ, եւ վաճառքի համար չի վաճառվի արծաթով, չես կարող անարգել նրան, քանի որ խոնարհեցրիր նրան:

Եթե մարդուն երկու կին լինեն, մեկը սիրելի և մեկը ատելի, և սիրելին ու ատելին նրան զավակներ ծնեն, և անդրանիկ որդին ատելիից լինի, Եւ կլինի այն օրը, երբ նա ժառանգորեն բաշխի իր որդիներին իր ունեցվածքները, նա չի կարող անդրանկության իրավունք տալ սիրելի կնոջ որդուն՝ անտեսելով ատելի կնոջ որդուն, որ անդրանիկն է: Բայց նա պետք է ճանաչի անտեսված

կնոջ անդրանիկ որդուն՝ տալով նրան կրկնակի բաժին այն ամենից, ինչ որ գտնվի նրա մոտ, որովհետև սա է նրա զավակների սկիզբը, և սրան է պատկանում անդրանկության իրավունքը: Եթե բայց ոմանց լինի անհնազանդ և ապստամբ որդի, որ չի հնազանդում հոր ու մոր ձայնին, և նրանք պատժեն նրան, բայց նա չլսի նրանց, Եւ բռնած նրան՝ նրա հայրը եւ նրա մայրը, կբերեն նրան քաղաքի ավագների խորհրդի առաջ եւ տեղի դարպասի մոտ: Եւ կ'ասեն իրենց քաղաքի մարդկանց. Այս մեր որդին անհնազանդ է եւ կ'սրդողեցնէ, մեր ձայնին չի հնազանդիր, դրամահատ է եւ գինովութիւն կ'ընէ: Եւ քարկոծելու են նրան իր քաղաքի մարդիկ քարերով, եւ նա կմեռնի, եւ դու կհեռացնես չարը ձեր միջից, եւ մնացածները լսելով կվախենան:

Եթե ինչ-որ մեկի մեջ մեղք լինի, մահվան դատաստան, և նա մեռնի, և դուք նրան ծառի վրա կախեք, Նրա մարմինը չպիտի քնանա ծառի վրա, այլ թաղմամբ թաղեք այն այն օրը, որովհետև անիծված է Աստծո կողմից ամեն ոք, որ կախված է ծառի վրա, եւ չպիտի պղծեք երկիրը, որը Տէր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգության մեջ:

22

Չտեսնելով քո եղբոր հորթը կամ նրա ոչխարը, որ մոլորվում է ճանապարհին, մի՛ անտեսիր դրանք, այլ անպայման վերադարձրու դրանք քո եղբորը և տուր նրան: Եթե քո եղբայրը քեզ չմոտենա, ոչ էլ նրան ճանաչես, կհավաքես դա ներսում՝ քո տան մեջ, եւ քեզ մոտ կլինի, մինչեւ որ քո եղբայրը դրանք փնտրի,

եւ կվերադարձնես նրան: Այսպես կը պիտի ընես նրա էշի հետ, եւ այսպես կը պիտի ընես նրա զգեստի հետ, եւ այսպես կը պիտի ընես քո եղբօր կորած ամէն բանի համար, որ կորչի նրա մօտից եւ դու գտնես. չես կարող անտեսել: Եթե տեսնես քո եղբոր էշը կամ նրա զուարակը ճանապարհին ընկած, մի՛ անտեսիր նրանց, անպայման կօգնես նրան բարձրացնել:

Կնոջ վրա տղամարդու անօթներ չեն լինի, ոչ էլ տղամարդ կանացի զգեստ կհագնի, որովհետև քո Տեր Աստծուն համար զարհուրելի է ամեն ոք, որ անում է այս բաները: Եթե հանդիպես թռչունների բույնի քո առջեւ՝ ճանապարհին կամ որեւէ ծառի վրա, կամ գետնի վրա, ձագերի կամ ձվերի, եւ մայրը տաքացնում է ձագերին կամ ձվերին, չպիտի վերցնես մայրը զավակների հետ: Արձակելով կարձակես մայրը, իսկ զավակները կառնես քեզի համար, որպեսզի քեզի բարի լինի եւ երկարակեաց դառնաս:

Եթե դու կառուցես նոր տուն, դու կանես պարիսպ քո տանիքին, որպեսզի սպանություն չլինի քո տանը, եթե ընկնողը ընկնի նրանից: Քո այգին տարբեր սերմերով չես ցանի, որպեսզի չսրբագործվեն ծնունդը եւ այն սերմը, որ ցանես քո այգու բերքի հետ: Չես վարի հորթով ու էշով միասին: Ոչ կհագնես կեղծ՝ բուրդ եւ կտաւ միասին: Ոլորապտույտներ կը պատրաստես քեզի համար քո հագուստների չորս անկյուններին վրա, որոնք եթե կը հագնես:

Եթե ոմն առնի կին և ապրի նրա հետ, և ատի նրան Եվ եթե նա նրա վրա պատրվակային խոսքեր դնի, եւ նրա անունը վարկաբեկի, եւ ասի՝ Այս կնոջը վերցրել եմ, եւ մոտենալով նրան՝

նրա կուսությունը չգտա, Եւ վերցրած հայրը մանկան եւ մայրը կբերեն դուրս կուսության ապացույցները մանկան դեպի ծերերի խորհուրդը դարպասի մոտ: Եւ կ'ասէ հայրը մանկան ծերակոյտին. Դուստրս այս տուած եմ այս մարդուն կին, եւ ատելով զայն Հիմա սա պատրվակային խոսքեր է դնում դրա վրա՝ ասելով. Չեմ գտել քո դստեր կուսությունը, իսկ սրանք իմ դստեր կուսությունն են: ԵՒ նրանք կբացեն հանդերձը քաղաքի ավագների խորհրդի առջև: Եւ այն քաղաքի ավագանին կառնէ այն մարդուն, եւ կխրատեն զնա: Եւ տուգանք կը դնեն նրան հարյուր սիկղ եւ կը տան երիտասարդ կնոջ հօրը, որովհետեւ չար անուն հանեց իսրայելացի կոյսի վրայ, եւ նա կը լինի նրա կինը, չի կարող զայն ուղարկել ամբողջ կեանքում:

Եթե սակայն այս խոսքը ճշմարիտ դառնա, և կուսություն չգտնվի այն երիտասարդուհու մոտ, Եւ կբերեն դուրս երիտասարդ կնոջը իր հոր տան դռների առաջ, եւ կքարկոծեն նրան քարերով, եւ նա կմեռնի, որովհետեւ անմտություն գործեց Իսրայելի որդիների մեջ՝ պոռնկանալով իր հոր տանը մեջ, եւ կհեռացնես չարը ձեր միջից:

Եթե գտնվի մարդ, որ քնած է ամուսնացած կնոջ հետ, կսպանեք երկուսին՝ մարդը, որ քնած է կնոջ հետ, և կինը, և կհեռացնես չարը Իսրայելից: Եթե բայց կույս ծառա, որ նշանված է մարդու, դառնա, և մարդ, գտնելով նրան քաղաքում, պառկի նրա հետ, Դուք պիտի հանեք երկուսին էլ դեպի նրանց քաղաքի դարպասը, եւ նրանք պիտի քարկոծվեն քարերով եւ պիտի մեռնեն՝ երիտասարդ կնոջը, որովհետեւ չգոչեց քաղաքում, եւ մարդուն, որովհետեւ խոնարհեցրեց ընկերոջ կնոջը, եւ դու պիտի

հեռացնես չարը ձեզնից: Եթե բայց դաշտում մարդ գտնի նշանված աղջկան և բռնությամբ պառկի նրա հետ, սպանեք միայն նրա հետ պառկողին: Եւ երիտասարդ կնոջը մահուան մեղք չկայ, ինչպէս եթէ ոմն մարդ վեր կենայ իր ընկերոջ վրայ եւ սպաննէ նրա հոգին, այսպէս է այս գործը: որովհետեւ դաշտում գտաւ զնա, աղաղակեաց նշանած երիտասարդ կինը, եւ չկար ով օգնէր նրան:

Եթե բայց ինչ-որ մեկը գտնի կույս ծառայուհուն, որը նշանված չէ եղել, և բռնությամբ պառկի նրա հետ, և գտնվի, Կտա մարդը, որ քնել է նրա հետ, երիտասարդ կնոջ հորը հիսուն երկդրամ արծաթ, և նա կլինի նրա կինը, քանի որ խոնարհեցրեց նրան, չի կարող հեռացնել նրան ամբողջ կյանքի ընթացքում:

23

Մարդ չպիտի առնի իր հօր կինը, եւ չպիտի բացայ իր հօր ծածկոյթը:

Ծեծված ամորձիքներով մարդը, ոչ էլ կտրված մարդը, չեն մտնի Տիրոջ ժողովը: Պոռնիկից ծնված ոչ կմտնի Տեառն ժողովը:

Ամոնացին եւ Մովաբացին չեն մտնի Տիրոջ ժողովին մէջ, եւ մինչեւ տասներորդ սերունդը չեն մտնի Տիրոջ ժողովին մէջ, եւ մինչեւ յաւիտեան: Քանի որ նրանք ձեզ չհանդիպեցին հացով եւ ջրով ճանապարհին, երբ դուք ելնում էիք Եգիպտոսից, եւ որովհետեւ նրանք Միջագետքից վարձեցին Բէովրի որդի Բաղաամին,

որպեսզի անիծի քեզ: Եւ Տէր Աստված քո չուզեց լսել Բաղաամին, եւ Տէր Աստված քո անեծքները փոխեց օրհնության, որովհետեւ Տէր Աստված քո սիրեց քեզ: Չես դիմի խաղաղական եւ օգտակար բաներով նրանց քո բոլոր օրերում յաւիտեան: Մի՛ վարանիր Իդումացուն, որովհետև քո եղբայրն է, մի՛ վարանիր Եգիպտացուն, որովհետև պանդուխտ եղար նրա երկրում: Եթե նրանց որդիներ ծնվեն, երրորդ սերնդում կմտնեն Տիրոջ ժողովը:

Եթե դու գնաս դուրս բանակ դնելու քո թշնամիների վրա, ապա պահպանվիր ամեն չար բանից: Եթե քո մեջ լինի մարդ, ով մաքուր չի լինի իր գիշերային արտահոսքից, նա պետք է դուրս գա բանակատեղիից և չմտնի բանակատեղի: Եւ երեկոյ կլողանայ իր մարմինը ջրով, եւ արեւի մայր մտած՝ կմտնի բանակատեղի: Եւ տեղ կը լինի քեզ դուրս բանակատեղիից, եւ կը ելնես այնտեղ դուրս: Եւ ցցաձող կլինի քո գօտու վրայ, եւ երբ դուրս նստես, կփորես նրանով, եւ բերելով կծածկես քո անպատկառութիւնը: Որովհետև Տէր Աստված քո քայլում է քո բանակատեղիում՝ փրկելու քեզ եւ մատնելու քո թշնամուն քո դէմքի առաջ, եւ քո բանակատեղին սուրբ կլինի, եւ քո մէջ բանի անպատկառություն չի տեսնվի, եւ նա կհեռանայ քեզնից:

Ոչ կը մատնես ծառային իր տիրոջը, որ քեզ մոտ է ապաստանել իր տիրոջից: Քեզ հետ կբնակվի, ձեր մեջ կբնակվի այնտեղ, ուր նրան հաճելի է, չես նեղի նրան: Չի լինի պոռնիկ Իսրայելի դուստրերից, եւ չի լինի պոռնկացող Իսրայելի որդիներից, չի լինի նախաձեռնող Իսրայելի դուստրերից, եւ չի լինի նախաձեռնվող Իսրայելի որդիներից: Չպիտի բերես պոռնիկի վարձը, ոչ էլ շան փոխանակումը քո Տէր Աստծո տունը որեւէ ուխտի համար,

որովհետև գարշելի է քո Տէր Աստծուն երկուսն էլ:

Քո եղբորդ տոկոսով չտաս՝ ոչ արծաթի տոկոս, ոչ կերակուրների տոկոս եւ ոչ էլ ցանկացած այն բանի տոկոս, որ փոխ տաս: Օտարին պիտի տոկոսով տաս, իսկ քո եղբորը չպիտի տոկոսով տաս, որպեսզի օրհնի քեզ Տեր Աստված քո բոլոր գործերիդ մեջ այն երկրի վրա, ուր դու մտնում ես՝ ժառանգելու համար զայն:

Եթե դու ուխտ ես անում Տեր Աստծուդ, չես ուշանա այն կատարել, որովհետև Տեր Աստվածդ անպայման կպահանջի քեզանից, եւ դա քեզ համար մեղք կլինի: Եթե չես ուզում աղոթել, մեղք չկա քո մեջ: Այն, ինչ ելնում է քո շրթունքներից, պահպանես և կատարես այնպես, ինչպես երդվեցիր Տեր Աստծուն որպես պարզև, որ խոսեցիր քո բերանով:

Եթե մտնես քո հարևանի հունձը և քո ձեռքերով հասկեր հավաքես, մանգաղ չդնես քո հարևանի հնձի վրա: Եթե մտնես քո հարևանի այգին, կարող ես խաղող ուտել այնքան, որքան քո հոգին կշագենա, բայց անոթի մեջ չդնես:

24

Եթե ոմն կին առնի և ապրի նրա հետ, և եթե նա շնորհք չգտնի նրա առաջ, որովհետև նրա մեջ անպատշաճ բան գտավ, և նրան բաժանության գիրք գրի ու նրա ձեռքը տա, և նրան իր տնից արձակի, և հեռանալով այլ մարդու կին դառնա, Եվ եթե վերջին մարդը ատի նրան եւ գրի նրան ամուսնալուծության թուղթ, եւ տա

նրա ձեռքը եւ արձակի նրան իր տնից, կամ եթե մեռնի վերջին մարդը, որ վերցրեց նրան իրեն կնոջ, Չի կարող այն մարդը, որ առաջինն էր ուղարկել նրան, վերադառնալով վերցնել նրան իրեն կնության նրա պղծված լինելուց հետո, որովհետև պղծություն է Տեր Աստծո քո առաջ, եւ չպիտի պղծեք այն երկիրը, որը Տեր Աստված քո տալիս է քեզ ի ժառանգություն:

Եթե ոմն վերջերս կին առնէ, նա պատերազմ չի գնար, եւ նրան ոչ մի գործ չի դրուի, անպարտ կը լինի իր տանը մէկ տարի եւ կուրախացնէ իր կինը, զոր առաւ:

Չես գրավի աղացքար, ոչ էլ վերին աղացքար, որովհետև սա հոգի է գրավում: Եթե բայց բռնվի մարդ գողանալով հոգի իր եղբայրներից՝ Իսրայելի որդիներից, եւ ճնշելով զնա վաճառի, մեռցի այն գողը, եւ հանցես չարը ձեզնից: Ուշադի՛ր եղիր քեզ համար բորոտության հպման մեջ, խիստ պահպանես անել ըստ ամենայն օրենքի, որ ձեզ հայտնեն Ղևտացի քահանաները, այն ձևով, ինչպես հրամայեցի ձեզ, պահպանեցեք անել: Հիշի՛ր այն ամենը, ինչ արեց Տէր Աստված քո Մարիամի հետ ճանապարհին, երբ դուք դուրս էիք գալիս Եգիպտոսից:

Եթե պարտք ունես քո մերձավորի մոտ, ցանկացած պարտք, չպիտի մտնես նրա տունը՝ նրա գրավը վերցնելու: Դուրս կանգնես, և մարդը, որի մոտ քո փոխառությունն է, կբերի քեզ գրավը դուրս: Եթե մարդը աղքատանա, չպիտի պառկես նրա գրավի մեջ: Վերադարձմամբ կվերադարձնես նրա գրավը արեւմուտքին մինչեւ արեգակի մայրը, եւ նա կքնանա իր հանդերձով, եւ կօրհնի քեզ, եւ այդ քեզ համար ողորմածություն

կլինի Տիրոջ՝ քո Աստծո առաջ: Չպիտի անիրավես աղքատի եւ կարօտեալի վարձքը քո եղբայրներից, կամ քո քաղաքներում եղող եկուորներից: Նույն օրը կվերադարձնես նրա վարձատրությունը, արեգակը չի մտնի նրա վրա, որովհետև նա աղքատ է, եւ նրա մեջ ունի իր հույսը, եւ նա կանչելու է քո դեմ Տիրոջը, եւ քո մեջ մեղք կլինի: Հայրերը չեն մեռնի որդիների փոխարեն, եւ որդիները չեն մեռնի հայրերի փոխարեն, իւրաքանչյուրը կմեռնի իր սեփական մեղքի մեջ: Չես խեղաթյուրի եկվորի, որբի եւ այրիի դատաստանը: Չես գրավ առնի այրի զգեստը, եւ կը յիշես, որ ծառայ էիր Եգիպտոսի երկրին մէջ, եւ Տէր Աստուածդ քեզ փրկեց անկէ, այս պատճառով ես քեզի կը պատուիրեմ կատարել այս խօսքը:

Եթե հնձես հունձ քո դաշտում եւ մոռանաս հասկ քո դաշտում, չվերադառնաս առնելու զայն, օտարականին, որբին եւ այրուն կլինի, որպեսզի օրհնի քեզ Տէր Աստված քո քո ձեռաց բոլոր գործերում: Եթե ձիթապտուղ հավաքես, չպիտի վերադառնաս քո հետևում մնացածը հավաքելու համար. այն օտարականին, որբին և այրուն պիտի պատկանի, և դու պիտի հիշես, որ ծառա էիր Եգիպտոսի երկրում. դրա համար ես քեզ հրամայում եմ կատարել այս խոսքը: Եթե հնձես քո այգին, կրկին չհնձես նրա մնացածը: Այն օտարականի, որբի և այրու համար կլինի: Եւ կհիշես, որ ծառա էիր Եգիպտոսի երկրում, դրա համար ես քեզ հրամայում եմ կատարել այս խոսքը:

25

Եթե բայց վեճ ծագի մարդկանց միջև, և նրանք դատաստան գան, և դատեն, և արդարացնեն արդարին, և դատապարտեն անբ□□ին, Եվ կլինի, եթե անբարեպաշտը արժանի է հարվածների, կիջեցնես նրան դատավորների առաջ, եւ կծեծեն նրան նրանց առաջ՝ ըստ նրա անբարեպաշտության: Եվ քառասուն հարվածով կծեծեն նրան, չեն ավելացնի, իսկ եթե ավելացնես ծեծել այս հարվածներից ավելի շատ, քո եղբայրը կպղծվի քո առաջ: Չպիտի սանձես եզին, որ հարկում է:

Եթե եղբայրներ բնակվեն միասին, և նրանցից մեկը մեռնի առանց զավակի, մեռածի կինը չպետք է լինի արտաքին մարդու, որ մոտիկ չէ. նրա ամուսնու եղբայրը պետք է մտնի նրա մոտ և առնի նրան իրեն կնության, և ապրի նրա հետ: Եւ այն մանուկը, որ նա ծնի, կհաստատվի մեռելի անունով, եւ նրա անունը չի ջնջվի Իսրայէլից:

Եթե այն մարդը չցանկանա վերցնել իր եղբոր կնոջը, ապա կինը կբարձրանա դարպասի մոտ ծերակույտի առջև, և կասի. Իմ ամուսնու եղբայրը չի ուզում բարձրացնել իր եղբոր անունը Իսրայելում, իմ ամուսնու եղբայրը չցանկացավ: Եւ կանչեն նրան նրա քաղաքի ծերակոյտը, եւ ասեն նրան, եւ կանգնած ասի. Չեմ կամենում առնել զնա: Եվ մոտենալով նրա եղբոր կինը ավագների խորհրդի առաջ, կհանի նրա կոշիկը՝ մեկը նրա ոտքից, եվ կթքի նրա դեմքին, եվ պատասխանելով կասի. այսպես կանեն այն մարդուն, որ չի կառուցի իր եղբոր տունը Իսրայելում: Եւ կոչուելու է նրա անունը Իսրայելում՝ այն մարդու տունը, որ արձակել է կօշիկը:

Եթե մարդիկ կռվեն միմյանց հետ, մարդ իր եղբոր հետ, և մեկի կինը մոտենա փրկելու իր ամուսնուն նրան հարվածողի ձեռքից, և երկարելով ձեռքը բռնի նրա սեռական անդամները, Կտրես ձեռքը, քո աչքը չի խնայի դրա վրա:

Քո պարկում քեզ համար չպիտի լինի կշիռ եւ կշիռ՝ մեծ կամ փոքր: Քո տանը չափ ու չափ՝ մեծ կամ փոքր, չպիտի լինի: Քաշը ճշմարիտ եւ արդար կլինի քեզ, եւ չափը ճշմարիտ եւ արդար կլինի քեզ, որպեսզի երկարակեաց լինես այն երկրի վրայ, որ Տէր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգութեամբ: Որովհետև պղծություն է Տեր Աստծո քո համար ամեն ոք, որ անում է այս բաները, ամեն ոք, որ անում է անիրավություն:

Հիշի՛ր, թե ինչ արեց քեզ Ամաղեկը ճանապարհին, երբ դուրս էիր գալիս Եգիպտոսի երկրից, Ինչպես դիմադրեց քեզ ճանապարհին և կտրեց քո հետևի պահապանը՝ հոգնածներին քո հետևում, մինչդեռ դու քաղցած էիր և հոգնած էիր, և նա չվախեցավ Աստծուց: Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ հանգստացնի բոլոր թշնամիներից քո, որոնք շուրջդ են, այն երկրում, որ Տէր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգելու, կջնջես Ամաղեկի անունը երկնքի ներքոյից, եւ չմոռանաս:

26

Եւ եթե մտնես այն երկիրը, որ Տէր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգելու, եւ ժառանգես զայն ու բնակվես նրա վրա, ապա կլինի այսպես. Եւ կառնես քո երկրի պտղերի սկզբնաբերից, զորս

Տէր Աստուած քո տայ քեզ, եւ դնես զամբիւղի մէջ, եւ երթաս այն տեղը, զոր Տէր Աստուած քո ընտրեսցէ իր անունը անդ կոչելու համար: Եւ կգաս այն օրերի քահանայի մօտ եւ կ՚ասես նրան. Այսօր կը հայտարարեմ իմ Տէր Աստուծոյս, որ մտել եմ այն երկիրը, որ Տէրը երդուեց մեր հայրերին տալ մեզ: Եւ կառնէ քահանան զամբարտակը ձեռաց քոց, եւ կդնէ զայն առաջի սեղանոյ Տեառն Աստուծոյ քո: Եւ պատասխանելով կ՚ասէ Տէր Աստուծոյդ առաջ. Սուրիան մերժեց հայրս իմ, եւ իջաւ Եգիպտոս, եւ պանդխտեցաւ այնտեղ սակաւ թիւով, եւ այնտեղ եղաւ մեծ ազգ եւ շատ բազմութիւն: Եւ եգիպտացիները վատ վարվեցին մեզ հետ, նվաստացրին մեզ եւ մեզ վրա դրին կոշտ աշխատանքներ: Եւ մենք աղաղակեցինք դեպի Տէր՝ մեր Աստծուն, եւ Տէրը լսեց մեր ձայնը, եւ տեսավ մեր նվաստացումը, մեր աշխատանքը եւ մեր նեղությունը: Եւ Տէրը մեզ հանեց Եգիպտոսից ինքը իր մեծ զօրութեամբ եւ հզօր ձեռքով, եւ բարձր բազուկով, եւ մեծ տեսիլքներով, եւ նշաններով, եւ հրաշքներով: Եւ բերեց մեզ այս տեղը, եւ տվեց մեզ այս երկիրը՝ երկիր, որ հոսում է կաթով ու մեղրով: Եւ հիմա ահա ես բերել եմ երկրի արտադրանքի առաջին պտուղները, որը տվեցիր ինձ, Տէ՛ր, երկիր՝ հոսող կաթով ու մեղրով, եւ կթողնես այն քո Տէր Աստծո առաջ, եւ կերկրպագես քո Տէր Աստծո առաջ: Եւ ուրախանաս դու բոլոր այն բարիքներում, որ քեզ տվեց Տէր Աստված քո, եւ տունդ, եւ Ղեւտացին, եւ պանդուխտը, որ քեզ մոտ է:

Եթե կատարես տասանորդել քո բերքերի ամբողջ տասանորդը երրորդ տարում, երկրորդ տասանորդը կտաս ղեւտացուն եւ օտարականին եւ որբին եւ այրուն, եւ նրանք կուտեն քո քաղաքներում եւ կուրախանան:

Եւ կ’ասես Տէր Աստուծոյ քո առաջ. Հանեցի սուրբ բաները իմ տանից եւ տուի զանոնք Ղեւտացուն, օտարականին, որբին եւ այրիին՝ ըստ բոլոր պատուիրանների, որ պատուիրեցիր ինձ: Ես չանցայ քո պատուիրանէն եւ չմոռացայ: Եւ ոչ ուտեցի ի ցաւս իմ ի նոցանէ, ոչ վերցուցի ի նոցանէ ի անմաքուր, ոչ ետու ի նոցանէ մեռելոյն, հնազանդեցայ ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ, արարի որպէս պատուիրեցեր ինձ: Նայիր ներքև քո սուրբ տնից երկնքից եւ օրհնիր քո ժողովրդին՝ Իսրայէլին, եւ այն երկրին, որ տվեցիր նրանց, ինչպէս երդվեցիր մեր հայրերին՝ տալու մեզ երկիր, որ հոսում է կաթով ու մեղրով:

Այս օրը Տեր Աստված քո հրամայեց քեզ կատարել բոլոր կանոնները եւ դատաստանները, եւ դուք պիտի պահպանեք եւ կատարեք դրանք ձեր ամբողջ սրտից եւ ձեր ամբողջ հոգուց: Այն Աստծուն ընտրեցիր այսօր լինել քո Աստված եւ գնալ նրա բոլոր ճանապարհներով, պահել նրա կանոնները եւ դատաստանները եւ հնազանդել նրա ձայնին: Եւ Տէրը քեզ ընտրեց այսօր, որ դառնաս նրա յատուկ ժողովուրդը, ինչպես ասաց, պահպանելու նրա պատվիրանները: Եվ լինել քեզ վերևում բոլոր ազգերի, ինչպես արեց քեզ անվանի և պարծանք և փառավոր, լինել քեզ սուրբ ժողովուրդ Տեր Աստծուդ, ինչպես որ խոսեց:

27

Եւ հրամայեց Մովսէսը եւ Իսրայէլի ծերակոյտը՝ ասելով. Պահեցէ՛ք այս բոլոր պատուիրանները, որքան ես հրամայում եմ ձեզ այսօր: Եւ այն օրը, երբ դու կանցնես Հորդանանը դեպի այն

երկիրը, որ Տէր Աստված քո տալիս է քեզ, կանգնեցրու քեզ համար մեծ քարեր եւ կպատիր դրանք շաղախով: Եւ կը գրես այս քարերի վրայ այս օրենքի բոլոր խոսքերը, երբ անցնիք Հորդանանը, երբ մտնիք այն երկիրը, որ Տէր Աստված՝ քո հայրերի Աստվածը, տալիս է քեզ, երկիր մը որ հոսում է կաթով եւ մեղրով, ինչպէս ասաց Տէր Աստված՝ քո հայրերի Աստվածը, քեզ: Եւ երբ անցնեք Հորդանանը, կկանգնեցնեք այս քարերը, որոնք ես այսօր քեզ հրամայում եմ, Գայիբալ լերան վրա, եւ կծեփես դրանք ծեփով: Եւ կառուցես այնտեղ զոհասեղան Տիրոջ՝ Աստծուն քո, զոհասեղան քարերից, ոչ դնես դրա վրա երկաթ: Ամբողջական քարերով զոհասեղան կառուցես քո Տէր Աստծուն, եւ դրա վրայ ողջակէզներ կը մատուցանես քո Տէր Աստծուն: Եւ զոհ մատուցանես այնտեղ փրկութեան զոհ, եւ կերես, եւ կշտանաս, եւ ուրախանաս քո Տէր Աստծո առաջ: Եւ կը գրես այդ քարերի վրա այդ ամբողջ օրենքը շատ հստակ:

Եւ խոսեց Մովսեսը եւ քահանաները Ղեւտացիները ամբողջ Իսրայելին՝ ասելով. Լռի՛ր եւ լսի՛ր, Իսրայե՛լ, այս օրը դու դարձար ժողովուրդ քո Տէր Աստծուն: Եթե լսես Տեր Աստծո քո ձայնին և կատարես նրա բոլոր պատվիրանները ու կանոնները, որոնք ես հրամայում եմ քեզ այսօր:

Եւ Մովսէսը հրամայեց ժողովրդին այն օրը՝ ասելով Սրանք կանգնելու են օրհնելու ժողովրդին Գարիզին լեռան վրա՝ Հորդանանը անցնելուց հետո. Շմավոն, Ղևի, Հուդա, Իսաքար, Հովսեփ եւ Բենիամին: Եւ սոքա կը կանգնին անէծքի վրայ Գայբալ լերան վրայ՝ Ռուբէն, Գադ եւ Ասեր, Զաբուղոն, Դան եւ Նեփթաղի:

Եւ ղեւտացիները պատասխանելով կասեն ամբողջ Իսրայելին բարձր ձայնով, Անիծյալ է այն մարդը, ով կերտի փորագրված և ձուլված կուռք, պղծություն Տիրոջ առջև, արհեստավորների ձեռքի գործ, և կդնի այն գաղտնի տեղում, և պատասխանելով՝ ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ եղիցի: Անիծյալ է նա, ով անարգում է իր հորը կամ իր մորը, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով փոխում է հարևանի սահմանները, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով կույրին ճանապարհից մոլորեցնում է, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով կը շեղեցնի օտարականի, որբի եւ այրիի դատաստանը, եւ ամբողջ ժողովուրդը կ'ասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով քնում է իր հոր կնոջ հետ, որովհետև նա բացել է իր հոր ծածկույթը, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով քնում է ցանկացած անասունի հետ, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով քնում է իր քրոջ հետ՝ հոր կամ մոր կողմից: Եւ ամբողջ ժողովուրդը կ'ասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով քնում է իր հարսի հետ, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով քնում է իր կնոջ քրոջ հետ, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով հարվածում է իր մերձավորին նենգությամբ, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով պարգևներ կառնի անմեղ արյուն թափելու համար, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է ամեն մարդ, որ չի մնում այս օրենքի բոլոր խոսքերին՝ դրանք կատարելու համար, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի:

28

Եւ եթե ուշադիր լսես Տիրոջ՝ քո Աստծո ձայնին, պահպանես եւ կատարես այս բոլոր պատվիրանները, որ ես այսօր հրամայում եմ քեզ, ապա Տերը՝ քո Աստվածը, քեզ կբարձրացնի բոլոր ազգերից վեր երկրի վրա: Եւ կգան քեզ վրայ այս բոլոր օրհնութիւնները, եւ կգտնեն քեզ, եթէ լսելով լսես քո Տէր Աստծու ձայնին: Օրհնված դու ի քաղաքի մէջ, եւ օրհնված դու ի արտի մէջ: Օրհնված են քո որովայնի ծնունդները և քո երկրի արդյունքները, և քո արջառների հոտերը, և քո ոչխարների հոտերը: Օրհնված են քո պահեստները և քո մնացորդները: Օրհնված ես դու քո մտնելիս, և օրհնված ես դու քո ելնելիս:

Տէր Աստված քո քեզ կմատնի քո թշնամիներին, որոնք դիմադրել են քեզ, կոտրված՝ քո երեսի առաջ. մի ճանապարհով կելնեն դէպի քեզ, եւ եօթը ճանապարհներով կփախչեն քո երեսից: Տէրը քեզ վրայ կուղարկէ օրհնութիւնը քու շտեմարաններուդ մէջ, եւ ամէն բանի վրայ՝ ուր որ քու ձեռքդ դնես, այն երկրի վրայ, որ Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ: Տէրը քեզ կբարձրացնի իր համար որպես սուրբ ժողովուրդ, ինչպես երդվեց քո հայրերին, եթե լսես քո Տէր Աստծո ձայնը եւ քայլես նրա բոլոր ճանապարհներով: Եւ քեզ կտեսնեն երկրի բոլոր ազգերը, որովհետեւ Տիրոջ անունը կանչված է քեզ վրա, եւ քեզանից կվախենան: Եւ բազմացնել է քեզ Տէրը՝ քո Աստվածը, բարի բաներով քո որովայնի ծնունդներում եւ քո անասունների ծնունդների վրա եւ քո երկրի արդյունքների վրա, քո երկրի վրա, որ Տէրը երդվեց քո հայրերին տալ քեզ:

Տէրը քեզ կբացի իր լավ գանձարանը՝ երկինքը, որպեսզի ժամանակին անձրեւ տայ քո հողին, օրհնի քո ձեռքերի բոլոր գործերը, եւ դու փոխ կտաս բազմաթիւ ազգերին, իսկ դու փոխ չես վերցնի: Եւ դու կիշխես բազմաթիւ ազգերի վրայ, իսկ քեզ վրայ նրանք չեն իշխի: Հաստատի քեզ Տէր Աստված քո գլուխ եւ ոչ պոչ, եւ կլինես այն ժամանակ վերեւ եւ ոչ կլինես ներքեւ, եթե լսես Տեառն Աստծո քո ձայնին, զոր ես հրամայեմ քեզ այսօր պահել: Չես անցնի բոլոր պատվիրանների, որոնք ես հրամայում եմ քեզ այսօր, ոչ աջ, ոչ ձախ, գնալու համար այլ աստվածների հետևից՝ ծառայելու նրանց:

Եվ կլինի, եթե չլսես Տեր Աստծո քո ձայնին՝ պահելու նրա բոլոր պատվիրանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր, ապա կգան քեզ վրա այս բոլոր անեծքները եւ կհասնեն քեզ: Անիծյալ ես դու քաղաքում, և անիծյալ ես դու դաշտում: Անիծյալ են քո շտեմարանները և քո մնացորդները: Անիծյալ են քո որովայնի ծնունդները և քո երկրի բերքը, քո արջառների երամակները և քո ոչխարների հոտերը: Անիծյալ ես դու քո մտնելիս, և անիծյալ ես դու քո ելնելիս:

Տէրը քեզ վրա կուղարկի պակասը եւ մաշումը եւ սպառումը բոլոր նրա վրա, ինչին որ ձեռք դնես, մինչեւ որ քեզ կոտորի եւ մինչեւ որ քեզ արագ կորցնի քո չար գործերի պատճառով, որովհետեւ ինձ լքեցիր: Թող Տերը մահը կպչեցնի քեզ, մինչև որ քեզ ամբողջովին սպառի այն երկրից, ուր դու մտնում ես՝ այն ժառանգելու համար: Տերը քեզ կհարվածի անելանելիությամբ, ջերմությամբ, դողով, բորբոքումով, մարախով և դեղնությամբ, և քեզ կհետապնդեն մինչև քեզ կործանեն: Եւ քո գլխի վերեւի երկինքը պղնձե կլինի

քեզ, եւ քո ներքեւի երկիրը՝ երկաթե: Տէր Աստված քո տայ անձրևը քո երկրին փոշի, եւ հող երկնքից պիտի իջնէ, մինչեւ որ քեզ ջնջէ, եւ մինչեւ որ քեզ կորուսանէ արագութեամբ: Տերը քեզ հարված տա թշնամիների առաջ. մի ճանապարհով ելնես դեպի նրանց, և յոթ ճանապարհներով փախչես նրանց դեմքից, և ցրուած լինես երկրի բոլոր թագավորություններում: Եւ ձեր մեռելները կերակուր կլինեն երկնքի թռչուններին եւ երկրի գազաններին, եւ վախեցնող չի լինի: Տերը քեզ կհարվածի եգիպտական վերքով նստատեղի վրա, և վայրի սարնայով, և քորով, այնպես որ չես կարողանա բժշկվել: Տերը քեզ կհարվածի խելագարությամբ, կուրությամբ և միտքի շփոթությամբ: Եւ դու կլինես շօշափելով կեսօրին, ինչպէս կոյրը խաւարի մէջ է շօշափում, եւ չես յաջողեցնի ճանապարհներդ, եւ այն ժամանակ անիրաւութեան կ'ենթարկուես եւ կողոպտուես բոլոր օրերը, եւ օգնող չի լինի:

Կին կառնես, և այլ մարդ կունենա զնա, տուն կշինես, և ոչ կբնակես նրա մեջ, այգի կտնկես, և բնավ չես հնձի զայն: Քո հորթը կմորթվի քո առաջ, բայց դու չես ուտի նրանից, քո էշը կխլվի քեզնից և չի վերադարձվի քեզ, քո ոչխարները կտրվեն քո թշնամիներին: Եւ ոչ կլինի քեզ օգնող: Քո որդիներն ու դուստրերը տրված կլինեն ուրիշ ազգի, եւ քո աչքերը կնայեն նրանց՝ թուլանալով, բայց քո ձեռքը անզոր կլինի: Քո երկրի բերքը և քո բոլոր վաստակները կուտի այն ազգը, որին դու չես ճանաչում, և դու կլինես անիրավված ու ջարդված բոլոր օրերդ: Եւ խելագար կը լինես քո աչքերի տեսիլների պատճառով, որոնք կը տեսնես:

Տերը քեզ կհարվածի չար վերքով ծունկերի և սրունքների վրա,

այնպես որ չես կարողանա բժշկվել քո ոտքերի ոտնահետքից մինչև քո գագաթը:

Տերը կարող է քեզ և քո իշխաններին, որոնց քո վրա կնշանակես, տանել այն ազգի մոտ, որը դու և քո հայրերը չեք ճանաչում, և այնտեղ կծառայես այլ աստվածներին՝ փայտից ու քարից: Եւ այնտեղ կը լինես հանելուկ, առակ եւ պատմութիւն բոլոր այն ազգերուն մէջ, ուր Տէրը քեզ կը տանի:

Շատ սերմ կտանես դաշտ, բայց քիչ կհավաքես, որովհետև մարախը կուտի դրանք: Այգի կտնկես ու կմշակես, բայց գինի չես խմի և ոչ էլ կուրախանաս դրանից, որովհետև որդը կուտի դրանք: Ձիթենիներ կլինեն քեզ բոլոր սահմաններդ, եւ իւղով չես օծվի, քանզի կթափվի ձիթենին քո: Որդիներ և դուստրեր կծնես, բայց նրանք քեզ չեն պատկանի, որովհետև գերության կգնան: Բոլոր ձեր փայտյա բաները եւ ձեր երկրի բերքը մորեխը կ'ուտի: Օտարականը, որ քեզ մէջ է, ելցէ վեր ու վեր, իսկ դու իջցես ներքեւ ու ներքեւ: Սա քեզ կփոխատու, իսկ դու սրան չես փոխատու, սա գլուխ կլինի, իսկ դու պոչ կլինես:

Եւ կգան քեզ վրա այս բոլոր անեծքները, եւ կհետապնդեն քեզ, եւ կհասնեն քեզ, մինչեւ որ կոչնչացնի քեզ եւ մինչեւ որ կկորցնի քեզ, որովհետեւ չլսեցիր Տիրոջ՝ քո Աստծո ձայնին՝ պահելու նրա պատվիրանները եւ կանոնները, որքան որ հրամայեց քեզ: Եւ քո մեջ նշաններ կլինեն, եւ հրաշքներ քո սերմանի մեջ մինչեւ յաւիտենականութիւնը: Փոխարեն որոնց չծառայեցիր Տիրոջը՝ քո Աստծուն, ուրախությամբ եւ բարի միտքով՝ ամենայնի բազմության պատճառով:

Եւ կծառայես քո թշնամիներին, որոնց Տէրը կուղարկի քեզ վրա՝ սովով, ծարավով, մերկությամբ եւ ամենայնի պակասով, եւ երկաթյա լուծ կդնես քո պարանոցի վրա, մինչեւ որ նա քեզ կոչնչացնի: Տերը քո վրա կբերի ազգ հեռվից, երկրի ծայրից, ինչպես արծվի հարձակում, ազգ, որի ձայնը չես լսի: Անամոթ դեմքով ազգ, որը ծերունու դեմքը չի հարգի և երիտասարդին չի ողորմի: Եւ կուտի անասունների քո զավակները եւ երկրիդ բերքը, այնպէս որ քեզ չթողնի ցորեն, գինի, ձէթ, արջառների քո հօտերը եւ ոչխարների քո հօտերը, մինչեւ որ քեզ կորստեան մատնի: Եւ կոտորէ զքեզ ի քաղաքս քո, մինչեւ որ քանդուին պարիսպք բարձրք եւ ամուրք, որոց վերայ դու ապաւինեալ ես, ի ամենայն երկրի քում, եւ նեղէ զքեզ ի քաղաքս քո, զորս ետ քեզ: Եւ կերես քո որովայնի զորդիները՝ քո որդիների եւ դուստրերի միսը, որքան որ տվեց քեզ, քո նեղութեան մեջ եւ քո տառապանքի մեջ, որով քո թշնամին տառապեցնի քեզ:

Փափուկը, որ քո մեջ է, և շատ փափկասերը, կնախանձի իր աչքով իր եղբորը, իր ծոցում գտնվող կնոջը և մնացած զավակներին, որոնք մնան: նրան, այնպես որ տա մեկին նրանցից իր երեխաների մսից, որոնք կերար, քանի որ նրան ոչինչ չի մնացել քո նեղության մեջ և քո տառապանքի մեջ, որով քո թշնամիները կտառապեցնեն քեզ քո բոլոր քաղաքներում:

Եւ մեղմը ձեր մէջ եւ փափուկը, որի ոտքը չի փորձել քալել երկրի վրայ փափկութեան եւ մեղմութեան պատճառով, նախանձով պիտի նայի իր աչքով իր ամուսնուն՝ որ իր ծոցում է, եւ իր որդուն ու իր դստերը, և նրա հետերթը, որ ելել է նրա ազդրերի միջով, և նրա երեխան, որ ծնի, նա կուտի դրանք բոլորի պակասի

պատճառով՝ գաղտնի քո նեղության մեջ և քո տառապանքի մեջ, որով քո թշնամին քեզ կտառապեցնի քո քաղաքներում: Եթե չլսես կատարելու այս օրենքի բոլոր խոսքերը, որոնք գրված են այս գրքում, վախենալու այս պատվական և հրաշալի անունը՝ ՏԵՐԸ, քո ԱՍՏՎԱԾԸ: Եւ Տէրը զարմանալի կդարձնէ քո հարուածները եւ քո սերմի հարուածները՝ մեծ եւ զարմանալի հարուածներ, եւ չար ու հաւատարիմ հիվանդութիւններ: Եւ կվերադարձնի Եգիպտոսի ամբողջ չար ցավը, որից խուսափեցիր նրանց դեմքից, եւ դրանք կպչելու են քեզ: Եւ ամեն հիվանդություն եւ ամեն հարված, որ գրված չէ, եւ ամեն այն, որ գրված է այս օրենքի գրքում, Տէրը կբերի քեզ վրա, մինչեւ որ քեզ կորստեան մատնի: Եւ կթողնվիք սակաւ թվով, փոխանակ այն որ էիք ինչպես երկնքի աստղերը բազմությամբ, որովհետեւ չլսեցիք ձեր Տէր Աստծո ձայնին:

Եւ կլինի, որ ինչպէս ուրախացաւ Տէրը ձեզ վրայ լաւ անելու ձեզ եւ բազմացնելու ձեզ, այնպէս կուրախանայ Տէրը ձեզ վրայ կործանելու ձեզ, եւ արագութեամբ կվերցուէք երկրից, որ այնտեղ մտնես ժառանգելու զայն: Եւ կցրի քեզ Տէր Աստուածդ բոլոր ազգերի մէջ՝ երկրի ծայրից մինչեւ երկրի ծայրը, եւ այնտեղ կծառայես օտար աստուածներու՝ փայտերու եւ քարերու, որոնց չհաւատացիր դու եւ քո հայրերը: Բայց նաև այն ազգերի մեջ քեզ չի հանգստացնի, և քո ոտքի ոտնահետին կանգուն չի լինի, և Տերը քեզ այնտեղ կտա անհնազանդ այլ սիրտ, և պակասող աչքեր, և հալվող հոգի: Եւ քո կեանքը կախուած կլինի քո աչքերի առաջ, եւ կվախենաս ցերեկ ու գիշեր, եւ չես հաւատա քո կեանքին: Առավոտյան կասես՝ ինչպե՞ս կլիներ երեկո, և երեկոյան կասես՝ ինչպե՞ս կլիներ առավոտ, քո սրտի վախից, որից կվախենաս, և քո աչքերի տեսիլքներից, որ կտեսնես: Եւ Տէրը քեզ կը վերադարձնէ

Եգիպտոս նաւերով, այն ճանապարհով որ ես ասացի՝ այլեւս չես տեսնի զայն, եւ այնտեղ կը վաճառուիք ձեր թշնամիներին ծառաներ եւ աղախիններ, եւ գնորդ չի լինի:

Սրանք են ուխտի խոսքերը, որոնք Տերը հրամայեց Մովսեսին հաստատել Իսրայելի որդիների հետ Մովաբի երկրում, բացի այն ուխտից, որը կնքեց նրանց հետ Քորեբում:

29

Եւ Մովսէսը կանչեց Իսրայէլի բոլոր որդիներին եւ ասաց նրանց. Դուք տեսել էք այն ամէնը, ինչ Տէրը արեց Եգիպտոսի երկրում ձեր առաջ՝ Փարաւոնին եւ նրա ծառաներին, եւ նրա ամբողջ երկրին: Զմեծամեծ փորձութիւնքն, զորս տեսեալ են աչքդ քո, զնշանքն եւ զմեծամեծ հրաշագործութիւնքն այնոքիկ: Եւ Տէր Աստուած ձեզ չտուաւ սիրտ՝ գիտենալու, եւ աչք՝ տեսնելու, եւ ականջք՝ լսելու մինչեւ այս օրը: Եւ առաջնորդեց ձեզ քառասուն տարի անապատում, ձեր հագուստները չհնացան, եւ ձեր կօշիկները չմաշուեցան ձեր ոտքերից: Հաց չկերաք, գինի եւ ամուր խմիչք չխմեցիք, որպեսզի իմանաք, որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Եւ դուք եկաք մինչեւ այս տեղը, եւ ելաւ Սեհոն՝ Եսեբոնի թագաւորը, եւ Ովգ՝ Բասանի թագաւորը մեզ դէմ պատերազմի: Եւ մենք հարուածեցինք նրանց, վերցրինք նրանց երկիրը եւ ես այն վիճակով տվեցի Ռուբենին, Գադին եւ Մանասեի ցեղի կեսին: Եւ դուք պիտի պահէք անելու բոլոր խօսքերը այս ուխտի, որպէսզի հասկնաք այն ամէնը, ինչ պիտի անէք:

Դուք բոլորդ այսօր կանգնած եք Տեր ձեր Աստծո առաջ՝ ձեր ցեղերի գլխավորները, ձեր ծերակույտը, ձեր դատավորները, ձեր սարկավագները, Իսրայելի ամեն մարդ, Ձեր կանայք և ձեր զավակները, և այն պանդուխտը որ ձեր բանակատեղիի մեջ է, ձեր փայտահատից մինչև ձեր ջրակիրը, անցնել Տէր Աստուծոյ ձերոյ ուխտի մէջ եւ նորա անէծքների մէջ, որչափ որ Տէր Աստուած քո կը հաստատէ քեզ հետ այսօր, որպեսզի հաստատի քեզ իրեն համար ժողովուրդ, և ինքը լինի քո Աստված, ինչպես ասաց քեզ, և ինչպես երդվեց քո հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին և Հակոբին: Եվ ոչ միայն ձեզ համար եմ ես հաստատում այս ուխտը եւ այս անեծքը, Այլ և նրանց հետ, որոնք այստեղ են ձեզ հետ այսօր Տեր ձեր Աստծո առաջ, և նրանց հետ, որոնք այստեղ չեն ձեզ հետ այսօր:

Որ դուք գիտեք, թե ինչպես բնակեցինք Եգիպտոսի երկրում, ինչպես անցանք այն ազգերի միջով, որոնց միջով դուք անցաք: Եւ տեսէք նոցա արհաւիրելիքները եւ նոցա կուռքերը՝ փայտ եւ քար, արծաթ եւ ոսկի, որ կայ նոցա մօտ: Մի՞թե ոմն կայ ձեր մէջ՝ այր, կամ կին, կամ տոհմ, կամ ցեղ, որի մտքը շեղուեցաւ ձեր Տէր Աստուծոյից՝ գնացեալ պաշտելու այն ազգերի աստուածներին, մի՞թե ոմն կայ ձեր մէջ արմատ մը, որ վեր կը բուսնի լեղի եւ դառնութեան մէջ: Եւ կլինի, եթե լսի այս անեծքի խոսքերը եւ ասի իր սրտում՝ ասելով. Սուրբ ինձ դառնա, որովհետեւ իմ սրտի մոլորության մեջ կգնամ, որպեսզի մեղավորը անմեղին միասին չկորցնի: Աստված չի կամենա ողորմած լինել նրան, այլ ապա կբորբոքվի Տիրոջ բարկությունն ու նախանձը այն մարդու մեջ, եւ նրա վրա կգան այս ուխտի բոլոր անեծքները, որոնք գրված են այս գրքում, եւ Տերը կջնջի նրա անունը երկնքի ներքեւից: Եւ Տէրը

նրան կառանձնացնէ չարիքի համար Իսրայէլի բոլոր որդիներից, ըստ այս օրէնքի գրքում գրուած ուխտի բոլոր անէծքների:

Եւ կասեն մյուս սերունդը՝ ձեր որդիները, որոնք կելնեն ձեզանից հետո, եւ օտարականը, որ կգա հեռու երկրից, եւ կտեսնեն այն երկրի հարվածները եւ նրա հիվանդությունները, որոնք Տերը ուղարկեց նրա վրա, Աստվածային ծծումբ և այրված աղ, նրա ամբողջ երկիրը չի ցանվի, ոչ էլ կբուսնի, ոչ էլ կբարձրանա նրա վրա որևէ կանաչ բույս: Ինչպես կործանվեցին Սոդոմը և Գոմորը, Ադաման և Սեբոիիմը, որոնք Տերը կործանեց բարկության և զայրույթի մեջ: Եւ բոլոր ազգերը կասեն՝ ինչու Տէրը այսպես արեց այս երկրին; ինչ է այս մեծ բարկության զայրույթը; Եւ նրանք կ'ասեն, որ թողին Տէր Աստծոյ ուխտը իրենց հայրերուն, որ կնքեց իրենց հայրերուն հետ, երբ հանեց զանոնք Եգիպտոսի երկրէն: ԵՒ գնացած՝ ծառայեցին այլ աստվածների, որոնց չգիտեին, ոչ էլ բաշխել էր նրանց: Եւ բարկացաւ Տէրը բարկութեամբ այն երկրի վրայ՝ բերելու նրա վրայ բոլոր անեծքները, որոնք գրուած են այս օրէնքի գրքում: Եւ Տէրը հեռացրեց նրանց իրենց երկրից բարկութեամբ եւ սրտմտութեամբ եւ մեծ յոյժ ցասումով, եւ մերժեց նրանց դէպի այլ երկիր, ինչպէս այժմ է:

Թաքնված բաները Տիրոջը՝ մեր Աստծուն են, իսկ երևացող բաները՝ մեզ և մեր երեխաներին են հավիտյան, որպեսզի կատարենք այս օրենքի բոլոր խոսքերը: Թաքնված բաները Տիրոջը՝ մեր Աստծուն են, իսկ երևացող բաները՝ մեզ և մեր երեխաներին են հավիտյան, որպեսզի կատարենք այս օրենքի բոլոր խոսքերը:

30

Եւ կլինի, երբ գան քեզ վրա այս բոլոր խոսքերը՝ օրհնությունը եւ անեծքը, որ տվեցի քո առաջ, եւ ընդունես քո սրտում բոլոր այն ազգերի մեջ, ուր Տերը քեզ ցրի այնտեղ, և դարձնես դեպի Տեր քո Աստծուն, և լսես նրա ձայնին ըստ այն ամենի, որ ես հրամայում եմ քեզ այսօր, քո ամբողջ սրտից և քո ամբողջ հոգուց, Եւ Տէրը կբժշկի քո մեղքերը, եւ կողորմի քեզ, եւ դարձեալ կհավաքի քեզ բոլոր ազգերից, որոնց մեջ ցրեց քեզ Տէրը հոն: Եթե ցրումդ երկնքի ծայրից մինչև երկնքի ծայրն է, այնտեղից կհավաքի քեզ Տեր Աստված քո, և այնտեղից կառնի քեզ Տեր Աստված քո: Եւ քո Աստուածը այնտեղից քեզ կբերի այն երկիրը, որ ժառանգեցին քո հայրերը, եւ դու կժառանգես այն, եւ քեզ բարիք կընէ, եւ քեզ աւելի բազմաթիւ կդարձնէ, քան քո հայրերը: Եվ Տերը մաքրելու է քո սիրտը եւ քո սերմանդ սիրտը՝ սիրելու համար քո Տէր Աստծուն քո ամբողջ սրտից եւ քո ամբողջ հոգուց, որպեսզի դու ապրես:

Եւ Տէր Աստուած քո այս անէծքները կտայ քո թշնամիների վրայ եւ քեզ ատողների վրայ, որոնք քեզ հալածեցին: Եւ դու կդարձես ու կլսես Տեառն Աստծո քո ձայնին, եւ կատարես նրա պատվիրանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր: Եւ քեզ կ’օրհնէ Տէր Աստուածդ քո ձեռքերուդ ամէն գործին մէջ, քու որովայնիդ ծնունդներուն մէջ եւ քու անասուններուդ ծնունդներուն մէջ, եւ քու երկրիդ արդիւնքներուն մէջ, որովհետեւ Տէր Աստուածդ քո պիտի ետ դառնայ քու վրադ ուրախանալու համար բարիքներով, ինչպէս որ ուրախացաւ քու հայրերուդ վրայ: Եթե դու լսես քո Տեր Աստծո ձայնին՝ պահելու նրա

պատվիրանները, նրա կանոնները և նրա դատաստանները, որոնք գրված են այս օրենքի գրքում, եթե դու դառնաս քո Տեր Աստծո՝ քո ամբողջ սրտով և քո ամբողջ հոգով: Որովհետև այս պատվիրանը, որ ես այսօր հրամայում եմ քեզ, ոչ չափազանց դժվար է և ոչ էլ հեռու է քեզանից: Այն երկնքում վեր չէ՝ ասելով՝ ո՞վ կբարձրանա մեզ համար երկինք եւ կառնի մեզ համար զայն, եւ լսելով զայն՝ կգործենք: Ոչ էլ ծովի անդիպերը է, ասելով՝ ո՞վ կանցնի մեզ համար ծովի անդիպերը, եւ կառնի մեզ համար այն, եւ լսելի կդարձնի մեզ համար այն, եւ մենք կատարենք: Բառը շատ մոտ է քեզ՝ քո բերանում, քո սրտում և քո ձեռքերում, որպեսզի կատարես այն:

Ահա, ես այսօր քո առաջ դրել եմ կյանքն ու մահը, բարին ու չարը: Եթե դու լսես քո Տեր Աստծո պատվիրանները, որոնք ես այսօր հրամայում եմ քեզ՝ սիրել քո Տեր Աստծուն, գնալ նրա բոլոր ուղիներով և պահել նրա օրենքները ու նրա դատաստանները, ապա դուք կապրեք և բազմանաք, և քո Տեր Աստվածը կօրհնի քեզ այն ամբողջ երկրում, ուր դու մտնում ես այն ժառանգելու համար: Եվ եթե սիրտդ դարձվի, եւ չլսես, եւ մոլորված երկրպագես այլ աստվածների եւ ծառայես նրանց, Հայտարարում եմ քեզ այսօր, որ կործանմամբ կը կործանվիք եւ երկարակեաց չէք լինի այն երկրի վրա, ուր դուք անցնում էք Հորդանանը՝ այն ժառանգելու համար:

Վկայում եմ ձեզ այսօր երկինքը և երկիրը. կյանքը և մահը տվել եմ ձեր առջև, օրհնությունը և անեծքը. ընտրիր կյանքը դու, որպեսզի ապրես դու և քո սերմը: Սիրել Տիրոջը՝ քո Աստծուն, լսել նրա ձայնին եւ բռնել նրան, որովհետեւ սա է քո կեանքը եւ քո օրերի

երկարութիւնը՝ բնակուելը այն երկրի վրայ, որ Տէրը երդուեց քո հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին տալ նրանց:

31

Եւ Մովսեսն ավարտեց այս բոլոր խոսքերը բոլոր Իսրայելի որդիներին ասելը, Եւ ասաց նրանց. Հարիւր քսան տարեկան եմ այսօր, այլեւս չեմ կարող մտնել եւ ելնել, իսկ Տէրը ասաց ինձ. Չես անցնի այս Յորդանանը: Տէր Աստված քո, որ քո առաջ է երթում, նա կոտորել է այս ազգերը քո առջեւից, եւ դու կժառանգես նրանց, եւ Յեսուն, որ քո առաջ է երթում, ինչպես Տէրը խոսեց: Եւ Տէր քո Աստուածը կը կատարէ նրանց, ինչպէս որ կատարեց Սիհոնին եւ Ովգին, Ամորհացիների երկու թագաւորներին, որոնք էին Յորդանանի անդիպար, եւ նրանց երկրին, ինչպէս որ բնաջնջեց նրանց: Եւ Տէրը նրանց մատնեց ձեզ, եւ դուք նրանց հետ կ'վարուէք այնպէս, ինչպէս ես ձեզ հրամայեցի: Քաջություն ունեցիր և ուժեղ եղիր, մի՛ վախեցիր, ոչ էլ վախկոտ լինես, ոչ էլ սարսափես նրանց երեսից, որովհետև Տեր քո Աստվածը, որ առաջ է գնում ձեզ հետ, ձեր մեջ է, ոչ քեզ կթողնի, ոչ էլ քեզ կլքի: Եւ կանչեց Մովսէսը Յեսուին եւ ասաց նրան ամբողջ Իսրայէլի առաջ. Քաջացի՛ր եւ զօրացի՛ր, որովհետեւ դու կը մտնես այս ժողովրդի առաջ այն երկիրը, որ Տէրը երդվեց ձեր հայրերին տալ նրանց, եւ դու կը ժառանգեցնես նրանց: Եւ Տէրը, որ ուղեկցում է քեզ, չի լքի քեզ եւ չի թողնի քեզ. մի՛ վախեցիր եւ մի՛ երկչոտութիւն ունեցիր:

Եւ Մովսէսը գրեց այս օրէնքի խօսքերը գրքի մէջ եւ տվաւ

քահանաներին՝ Ղեւիի որդիներին, որոնք կը կրեն Տիրոջ ուխտի տապանակը, եւ Իսրայէլի որդիների ծերերին:

Եւ Մովսէս հրամայեց նրանց այն օրը՝ ասելով. եօթը տարի անց՝ արձակման տարուան ժամանակ՝ Խրճիթների տօնին, Երբ ամբողջ Իսրայելը միասին ճանապարհորդի՝ տեսնվելու ձեր Տեր Աստծո առաջ, այն տեղում, որ Տերը ընտրի, կարդացեք այս օրենքը ամբողջ Իսրայելի առաջ՝ նրանց ականջներին: Հավաքած ժողովրդին՝ տղամարդիկը եւ կանայք եւ զավակները եւ պանդուխտը, որ ձեր քաղաքներում են, որպեսզի լսեն եւ սովորեն վախենալ ձեր Տէր Աստծուն, եւ կլսեն կատարելու այս օրենքի բոլոր խոսքերը: Եւ նրանց որդիները, որոնք չգիտեն, կլսեն եւ կսովորեն վախենալ քո Տէր Աստծուց բոլոր այն օրերը, որքան նրանք ապրում են երկրի վրա, որ դուք անցնում եք Հորդանանը այնտեղ՝ ժառանգելու այն:

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Ահա մերձեցան քո մահուան օրերը, կանչիր Յեսուին, եւ կանգնեցէք վկայութեան վրանի դռների մօտ, եւ ես հրամայեմ նրան: Եւ գնացին Մովսէսն ու Յեսուն վկայութեան վրան, եւ կանգնեցան վկայութեան վրանի դռների մօտ: Եւ Տէրը իջաւ ամպի մէջ եւ կանգնեցաւ վկայութեան խորանի դռների մօտ, եւ ամպի սիւնը կանգնեցաւ վկայութեան խորանի դռների մօտ: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. ահա դու քնանում ես քո հայրերի հետ, եւ այս ժողովուրդը վեր կենալով պոռնկութիւն կը գործէ օտար աստուածների յետեւից այն երկրի, ուր այս մտնում է, եւ զիս կը թողնեն, եւ կը խախտեն իմ ուխտը, որ դրի նրանց հետ: Եւ բարկութեամբ կը բարկանամ նրանց դէմ այն օրը, եւ կը թողնեմ նրանց, եւ կը դարձնեմ իմ դէմքը նրանցից, եւ նա կերակուր կը

լինի, եւ շատ չարիքներ եւ նեղութիւններ կը գտնեն նրան, եւ այն օրը կ՚ասէ. Որովհետեւ իմ Տէր Աստուածը ինձ հետ չէ, այս չարիքները գտան զիս: Ես բայց շրջմամբ կշրջեմ իմ դեմքը նրանցից այն օրը բոլոր չարությունների պատճառով, որոնք նրանք արեցին, որովհետև նրանք շրջվեցին օտար աստվածների վրա:

Եւ հիմա գրեցէք այս երգի խօսքերը եւ ուսուցանեցէք զայն Իսրայէլի որդիներին, եւ դրէք զայն նոցա բերանը, որպէսզի այս երգը ինձ համար վկայ լինի Իսրայէլի որդիներուն մէջ: Կբերեմ նրանց այն լավ երկիրը, որը երդվեցի նրանց հայրերին տալ նրանց՝ երկիր, որ հոսում է կաթով և մեղրով, և նրանք կուտեն, և լցվելով կկշտանան, և կդառնան օտար աստվածների, և կծառայեն նրանց, և կբարկացնեն ինձ, և կխախտեն իմ ուխտը: Եվ այս երգը կփոխարինվի դեմքի առաջ վկայելով, որովհետև չի մոռացվի նրանց բերանից եւ նրանց սերնդի բերանից, քանի որ ես գիտեմ նրանց չարությունը, որքան անում են այստեղ այսօր, նախքան ես նրանց մտցնեմ այն բարի երկիրը, որ երդվեցի նրանց հայրերին:

Եւ Մովսէսը գրեց այս երգը այն օրը եւ սովորեցրեց այն Իսրայէլի որդիներին: Եւ հրամայեց Յեսուին եւ ասաց. Արիացիր եւ զօրացիր, որովհետեւ դու կմտցնես Իսրայէլի որդիներին այն երկիրը, որ Տէրը երդուեց նրանց, եւ ինքը կլինի քեզ հետ:

Երբ Մովսեսն ավարտեց գրելը՝ այս օրենքի բոլոր խոսքերը գրքի մեջ մինչև վերջ, Եւ հրամայեց Ղեւտացիներին, որոնք բարձրացնում են Տիրոջ ուխտի տապանակը, ասելով. Առնելով

այս օրենքի գիրքը, դուք կդնեք այն ձեր Տեր Աստծո ուխտի տապանակի կողքից, եւ այն այնտեղ քեզ համար վկայություն կլինի: Որովհետև ես գիտեմ քո ըմբոստությունը և քո կոշտ պարանոցը. դեռ քանի որ ես ապրում էի ձեզ հետ այսօր, դուք ապստամբում էիք Աստծո դեմ, ինչպե՞ս չէք ապստամբի իմ մահից հետո: Հավաքեցե՛ք ինձ մոտ ձեր ցեղապետերին, ձեր ծերերին, ձեր դատավորներին և ձեր դպիրներին, որպեսզի նրանց ականջներին խոսեմ այս բոլոր խոսքերը և նրանց վկա կանչեմ երկինքն ու երկիրը: Գիտեմ, որ իմ մահից հետո անօրինությամբ անօրինություն կգործեք, և կշեղվեք այն ճանապարհից, որ ես հրամայեցի ձեզ, և ձեզ կհանդիպեն չարիքները օրերի վերջում, որովհետև կգործեք չարը Տիրոջ առաջ՝ բարկացնելու համար զնա ձեր ձեռքերի գործերով:

Եւ Մովսէս խոսեց այս երգի խօսքերը բոլոր ժողովի ականջներին մինչեւ վերջ:

32

Ուշադրություն դարձրու, երկի՛նք, և ես կխոսեմ, և թող երկիրը լսի խոսքերը իմ բերանից: Թող սպասվի իմ խոսքը որպես անձրև, և թող իջնեն իմ խոսքերը որպես ցող, ինչպես անձրև խոտի վրա և ինչպես ձյուն խոտի վրա: Որովհետև Տիրոջ անունը կանչեցի, տվեք մեծություն մեր Աստծուն: Աստված, ճշմարիտ են նրա գործերը, և նրա բոլոր ճանապարհները դատաստաններ են, Աստված հավատարիմ է, և անիրավություն չկա, արդար և սուրբ է Տերը: Մեղանչեցին, բայց ոչ նրա զավակները՝ մեղադրելի, ծուռ եւ

խեղաթյուրված սերունդ: Սրանք Տիրոջը՞ եք հատուցում, այսպե՞ս, ո՛վ անմիտ եւ ոչ իմաստուն ժողովուրդ. ոչ՞ ինքը՝ սա՝ քո հայրը, ձեռք բերեց քեզ եւ ստեղծեց քեզ եւ կերտեց քեզ: Հիշեցեք դարերի օրերը, հասկացեք սերունդների տարիները: Հարցրու քո հորը եւ նա կհայտնի քեզ, քո ծերերին եւ նրանք կասեն քեզ:

Երբ Բարձրյալը բաժանեց ազգերը, ինչպես ցրեց Ադամի որդիներին, հաստատեց ազգերի սահմանները ըստ Աստծո հրեշտակների թվի: Եւ Տիրոջ բաժինը եղաւ իր ժողովուրդը՝ Յակոբը, իր ժառանգութեան չափաձողը՝ Իսրայէլը: Նա պահեց նրան անապատում, այրող ջերմության ծարավի մեջ, անջուր երկրում, շրջապատեց նրան և խրատեց նրան, և պահպանեց նրան, ինչպես աչքի բիբը: Ինչպես արծիվը ծածկում է իր բույնը, և իր ձագերի վրա կարոտում է, տարածելով իր թևերը՝ ընդունեց նրանց, և վերցրեց նրանց իր ուսերի վրա: Տերը միայն էր առաջնորդում նրանց, նրանց հետ օտար աստված չկար: Բարձրացրեց նրանց երկրի ուժի վրա, կերակրեց նրանց դաշտերի բերքով, ծծեցին մեղր ժայռից և ձեթ պինդ ժայռից: Արջառների կարագ և ոչխարների կաթ, գառների ու խոյերի ճարպով, ցուլերի ու նոխազների որդիներ, ցորենի երիկամների ճարպով, և խաղողի արյուն՝ գինի խմեց: Եւ կերաւ Յակոբ եւ լցաւ, եւ վանեց սիրելին, գիրացաւ, հաստացաւ, լայնացաւ, եւ թողեց զԱստուած՝ զարարիչն իւր, եւ հեռացաւ Աստուծոյ փրկչէն իւրմէ:

Նրանք ինձ հրահրեցին օտարների վրա, իրենց գարշելիություններով դառնացրին ինձ: Նրանք զոհեցին դևերին, և ոչ Աստծուն, այն աստվածներին, որոնց չէին ճանաչում, նորերը՝ վերջերս եկածները, որոնց չէին ճանաչում նրանց հայրերը: Դու

լքեցիր Աստծուն, որ ծնեց քեզ, եւ մոռացար Աստծուն, որ սնուցանում է քեզ:

Եւ տեսաւ Տէրը, եւ նախանձեցաւ, եւ բարկացաւ բարկութեամբ որդիներու իւր եւ դուստրերու: Եւ ասաց. Կդարձնեմ երեսս իմ նրանցից եւ կցոյց տամ, թէ ինչ կլինի նրանց վերջին օրերում, որովհետեւ խոտորած սերունդ է, որդիներ, որոնց մէջ հաւատք չկայ:

Նրանք նախանձ առաքեցին ինձ ոչ-աստծով, բարկացրին ինձ իրենց կուռքերով, և ես նախանձ կառաքեմ նրանց ոչ-ազգով, անմիտ ազգով կբարկացնեմ նրանց: Որովհետև կրակ է վառվել իմ բարկությունից, այրվելու է մինչև դժոխքի խորքերը, կուլ կտա երկիրն ու նրա բերքը, կայրի լեռների հիմքերը: Կհավաքեմ նրանց վրա չարիքներ, եւ իմ նետերը կծախսեմ պատերազմելով նրանց դեմ: Չքանալով սովով և թռչունների կերակրով, և անբուժելի ցնցումով, գազանների ատամներ կուղարկեմ նրանց դեմ՝ բարկությամբ երկրի վրայով սողացողների հետ: Դրսից սուրը կանզավակացնի նրանց, իսկ պահեստներից՝ վախը. երիտասարդը՝ կույսի հետ, կաթնակերը՝ ծերունու հետ: Ես ասացի՝ կցրեմ նրանց, կդադարեցնեմ մարդկանց մեջից նրանց հիշատակը: Եթե ոչ թշնամիների բարկության պատճառով, որպեսզի չերկարացնեն, որպեսզի հակառակորդները միասին չհարձակվեն, չասեն՝ մեր բարձր ձեռքը, եւ ոչ թե Տերը, արեց այս բոլորը:

Ազգ է, որ կորցրել է խորհուրդը, եւ նրանց մեջ գիտութիւն չկա: Նրանք չմտածեցին հասկանալ, թող այս բաները ընդունեն գալիք

ժամանակների համար: Ինչպե՞ս կհետապնդի մեկը հազարի, եւ երկուսը կտեղահանեն բիւրաւորներին, եթե ոչ Աստուածը վաճառեց նրանց եւ Տէրը մատնեց նրանց: Որ նոցա աստվածները չեն որպես մեր Աստվածը, իսկ մեր թշնամիները անմիտ են: Քանզի Սոդոմի այգուց է նրանց այգին, եւ նրանց ճյուղը Գոմորից, նրանց խաղողը լեղվայ խաղող է, դառնության ողկույզ նրանց: Նրանց գինին վիշապների բարկություն է, և իժերների անբուժելի բարկություն: Ո՞չ ահա այս բաները հավաքված են ինձ մոտ և կնքված են իմ գանձատներում: Վրեժխնդրության օրը կվերադարձնեմ, երբ նրանց ոտքը սայթաքի, որովհետև նրանց կորստի օրը մոտ է, և պատրաստ է ձեզ համար: Որովհետեւ Տէրը կդատի իր ժողովուրդը, եւ իր ծառաներուն վրայ պիտի մխիթարուի, քանզի տեսաւ որ նոքա թուլացած են, եւ սպառուած են բերումին մէջ, եւ լքուած են: Եւ ասաց Տէրը. Ո՞ւր են նրանց աստուածները, որոնց վրա նրանք վստահել էին: Որոնց զոհերի ճարպը դուք ուտում էիք և խմում էիք նրանց ընծաների գինին, թող վեր կենան և օգնեն ձեզ, և թող լինեն ձեզ պաշտպաններ: Տեսեք, տեսեք, որ ես եմ, և չկա Աստված բացի ինձնից. ես կսպանեմ և ապրեցնեմ, կհարվածեմ, և ես կբժշկեմ, և չկա ով կազատի իմ ձեռքերից: Որ կբարձրացնեմ դեպի երկինք ձեռքս իմ եւ կերդվեմ աջ ձեռքովս եւ կասեմ՝ ապրում եմ ես հավիտյան: Որովհետև կսրեմ որպես կայծակ սուրս իմ, եւ ձեռքս իմ կբռնի դատաստանը, եւ կվճարեմ արդարութիւն թշնամիներուն, եւ զիս ատողներուն կհատուցանեմ: Կհարբեցնեմ իմ սլաքները արյունով, եւ իմ սուրը կուտի միս վիրավորների արյունից եւ գերությունից՝ թշնամի իշխանների գլխից:

Ուրախացեք, երկինքնե՛ր, միասին նրա հետ, և թող երկրպագեն

նրան Աստծո բոլոր հրեշտակները. ուրախացեք, ազգեր, նրա ժողովրդի հետ, և թող ամրանան նրան Աստծո բոլոր որդիները, որովհետև նրա որդիների արյունը վրեժխնդիր է, և կվրեժխնդրի ու կհատուցանի արդարություն թշնամիներին, և ատողներին կհատուցանի, և Տերը կմաքրի նրա ժողովրդի երկիրը:

Եւ գրեց Մովսէս այս երգը այն օրը, եւ սովորեցրեց զայն Իսրայէլի որդիներին, եւ մտաւ Մովսէս, եւ խօսեցաւ այս օրէնքի բոլոր խօսքերը ժողովրդի ականջներին՝ ինքը եւ Յեսու Նաւեի որդին: Եւ Մովսեսը ավարտեց խոսելը ամբողջ Իսրայելի հետ: Եւ ասաց նրանց. Ուշադրութիւն դարձրէք ձեր սրտին բոլոր այս խօսքերի վրայ, որոնց ես վկայում եմ ձեզ այսօր, որպէսզի հրամայէք ձեր որդիներին պահել եւ կատարել այս օրէնքի բոլոր խօսքերը: Որովհետև ոչ թե դատարկ խոսք է այս ձեզ համար, քանի որ այս է ձեր կյանքը, և այս խոսքի պատճառով երկարօրյա կլինեք երկրի վրա, ուր դուք անցնում եք Հորդանանը՝ այնտեղ ժառանգելու համար: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին այս օրը՝ ասելով. Բարձրացիր Աբարիմ լեռը, այս Նաբաու լեռը, որ գտնվում է Մովաբի երկրում Երիքովի դիմաց, և տես Քանաանի երկիրը, որը ես տալիս եմ Իսրայելի որդիներին: Եւ մեռիր այն լերան վրա, ուր դու բարձրանում ես այնտեղ, եւ միացիր քո ժողովրդին, ինչպես որ մեռավ քո եղբայր Ահարոնը Հոր լերան վրա, եւ միացավ իր ժողովրդին: Որովհետև դուք անհնազանդեցիք իմ խոսքին Իսրայելի որդիների մեջ՝ Կադեշի հակասության ջրի վրա, Սին անապատում, քանի որ դուք չսրբացրիք ինձ Իսրայելի որդիների մեջ: Դիմացից կտեսնես երկիրը, բայց այնտեղ չես մտնի:

33

Եւ այս է այն օրհնութիւնը, որով օրհնեց Մովսէս՝ Աստծո մարդը, Իսրայէլի որդիներին իր մահից առաջ: Եւ ասաց. Տէրը Սինայից եկաւ եւ Սէիրից մեզ երեւաց, եւ Փառանի լեռից շտապեց բիւրաւոր Կադէսի հետ, նրա աջ կողմից հրեշտակներ նրա հետ: Եւ խնայեց իր ժողովրդին, եւ բոլոր սրբացյալները քո ձեռքերի ներքո են, եւ սրանք քո ենթակայության տակ են, եւ ընդունեց նրա խոսքերից: Օրենք, որ Մովսեսը պատվիրեց մեզ՝ ժառանգություն Հակոբի ժողովներին: Եւ սիրելեանի մէջ իշխան կը լինի, երբ ժողովուրդների իշխանները հաւաքուած են Իսրայէլի ցեղերի հետ միասին: Թող ապրի Ռուբենը եւ չմեռնի, եւ թող բազմաթիւ լինի:

Եւ այս է Յուդայի օրհնութիւնը. լսի՛ր, Տէ՛ր, Յուդայի ձայնը, եւ նրա ժողովրդին դարձրո՛ւ, նրա ձեռքերը թող պաշտպանեն նրան, եւ դու օգնական եղիր նրան թշնամիներից:

Եւ Ղեւիին ասաց՝ տուէ՛ք Ղեւիի հստակ նշանները եւ նրա ճշմարտութիւնը սուրբ մարդուն, որին փորձեցին փորձութեամբ, նախատեցին նրան հակասութեան ջրի վրայ: Նա, ով ասաց հորը եւ մորը՝ Ես քեզ չեմ տեսել, եւ իր եղբայրներին չճանաչեց, եւ իր որդիներին ուրացավ, նա պահեց քո խոսքերը եւ պահպանեց քո ուխտը: Կհայտարարեն քո որոշումները Հակոբին, և քո օրենքը Իսրայելին, կդնեն խունկ քո բարկության մեջ անընդհատ քո զոհասեղանի վրա: Օրհնի՛ր, Տէ՛ր, նրա ուժը եւ ընդունի՛ր նրա ձեռքերի գործերը, ջարդի՛ր նրա դէմ ելած թշնամիների մէջքը, եւ

նրան ատողները թող չվերելցեն: Եւ Բենիամինին ասաց. Տիրոջ սիրելին կբնակվի վստահությամբ, եւ Աստված հովանավորում է նրան բոլոր օրերը, եւ նրա ուսերի միջեւ հանգստացրեց:

Եւ Հովսէփին ասաց. Տիրոջ օրհնութիւնից է նրա երկիրը՝ երկնքի եղանակներից եւ ցողից, եւ ներքեւից բխող անդունդների աղբիւրներից: և ըստ բերքերի ժամանակի՝ արեգակի շրջադարձերի, և ամիսների հանդիպումներից, Ից լեռների սկզբի գագաթից եւ հավերժական բլուրների գագաթից, Եւ ըստ երկրի լրման ժամանակի, եւ ընդունելին մորենու մէջ երեւացածին՝ եկան Յովսէփի գլխուն վրայ, եւ եղբայրների վրայ փառաւորուածին գագաթին վրայ: Անդրանկի ցուլի գեղեցկությունն է նրա, միաեղջյուրի եղջյուրներն են նրա եղջյուրները, դրանցով ազգերը կխոցի միասին, մինչև երկրի ծայրից, այս են Եփրեմի բյուրավորները, և այս են Մանասեի հազարավորները: Եւ Զաբուղոնին ասաց. Ուրախացի՛ր, Զաբուղո՛ն, քո ելքիդ մէջ, եւ Իսաքա՛ր՝ իր վրաններուն մէջ: Ազգերը կոչնչացնելու են, եւ դուք կանչելու եք այնտեղ, եւ զոհելու եք այնտեղ արդարութեան զոհ, որովհետեւ ծովի հարստութիւնը քեզ կերակրելու է, եւ ափամերձ բնակողների առեւտուրը:

Եւ Գադին ասաց. Օրհնեալ է ընդարձակողը Գադի, որպէս առիւծ հանգչեաց՝ խորտակելով բազուկ եւ իշխան: Եվ տեսավ իր առաջին պտուղները, որ այնտեղ բաժանվեց իշխանների երկիրը՝ հավաքված միասին ժողովուրդների առաջնորդների հետ, Տերը արդարություն արեց եւ իր դատաստանը Իսրայելի հետ:

Եւ Դանին ասաց. Դան առյուծի կորյուն է, եւ կցատկի Բասանից:

Եւ Նեփթաղիմին ասաց. Նեփթաղիմ՝ ընդունելիների լիութիւն, եւ լցցի օրհնութիւնով Տեառնէն, ծովն ու հարաւը ժառանգեսցէ: Եւ Ասերին ասաց. Օրհնեալ է Ասերը զաւակներից, եւ նա ընդունելի կլինի իր եղբայրներին, նա կթաթխի իր ոտքը իւղի մէջ: Երկաթ և պղինձ կլինի նրա կոշիկը, ինչպես քո օրերը՝ այնպես էլ քո ուժը:

Չկա ինչպես սիրելիի Աստվածը, որ ընթանում է երկնքի վրա՝ քո օգնականը, եւ մեծապանծը ամրակայանի: Եւ Աստուծոյ սկիզբը կծածկէ քեզ, եւ յաւիտենական բազուկների ուժի ներքեւ, եւ կհանէ քո դէմից թշնամին՝ ասելով. Կորի՛ր: Եւ Իսրայէլը կբնակուի վստահելով, միայնակ Յակոբի երկրի վրայ, ցորենի եւ գինու վրայ, եւ երկինքը քեզ համար ամպամած կլինի ցողով: Օրհնյալ ես դու, Իսրայե՛լ, ո՞վ է նման քեզ՝ ժողովուրդ, որ փրկվում է Տիրոջ կողմից: Քո օգնականը կպաշտպանի քեզ, եւ սուրը քո պարծանքն է, եւ քո թշնամիները կստեն քեզ, եւ դու նրանց պարանոցի վրա կտրորես:

34

Եւ բարձրացաւ Մովսէսը Մովաբի Արաբոթից Նաբաու լեռը, Փասգայի գագաթը, որ է Երիքովի դիմաց, եւ Տէրը ցոյց տուաւ նրան ամբողջ Գաղաադի երկիրը մինչեւ Դան, և ամբողջ Նեփթաղիի երկիրը, և ամբողջ Եփրեմի երկիրը, և Մանասեի երկիրը, և ամբողջ Հուդայի երկիրը մինչև վերջին ծովը, և անապատը, և Երիքովի շրջակա շրջանները, արմավենիների քաղաքը մինչև Սողովր: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Այս է այն երկիրը, որ երդուեցի Աբրահամին եւ Իսահակին եւ Յակոբին՝ ասելով, թէ քո սերմանը կը տամ զայն, եւ ցոյց տուի քո աչքերին,

եւ այնտեղ չես մտնի:

Եւ մեռավ Մովսէսը՝ Տիրոջ ծառան, Մովաբի երկրում Տիրոջ խօսքով: Եւ թաղեցին նրան Գայիում՝ Փոգորի տան մոտ, եւ ոչ ոք չտեսավ նրա թաղումը մինչեւ այսօր: Մովսեսը հարյուր քսան տարեկան էր, երբ մահացավ, նրա աչքերը չէին մթագնել, եւ նրա կրիաները չէին թուլացել:

Եւ Իսրայելի որդիները լացին Մովսեսի համար Մովաբի Արաբոթում, Հորդանանի վրա, Երիքովի դիմաց, երեսուն օր, եւ Մովսեսի սգոյ ու լացի օրերը կատարվեցին: Եւ Յեսու, Նաւեի որդին, լցուեց իմաստութեան հոգով, քանզի Մովսէսը իր ձեռքերը դրել էր նրա վրայ, եւ Իսրայէլի որդիները լսեցին նրան եւ արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին:

Եւ ոչ ելաւ դեռ մարգարէ Իսրայէլում որպէս Մովսէս, զոր Տէրը ճանաչեց երեսից երես բոլոր նշաններում և զարմանալի գործերում, որոնք անելու համար Տերը նրան ուղարկեց Եգիպտոսի երկրում՝ Փարավոնի, նրա ծառաների և նրա ամբողջ երկրի դեմ: Այն մեծ հրաշքները և այն հզոր ձեռքը, որ Մովսես արեց ամբողջ Իսրայելի առաջ:

Հովհաննեսի թուղթ

1

Որ սկզբից էր, որ լսել ենք, որ տեսել ենք մեր աչքերով, որ դիտել ենք և մեր ձեռքերը շոշափել են՝ կյանքի խոսքի մասին, Եվ կյանքը հայտնվեց, և մենք տեսել ենք ու վկայում ենք, և հայտարարում ենք ձեզ այն հավիտենական կյանքը, որը Հոր մոտ էր և մեզ հայտնվեց: Ինչ որ մենք տեսել ենք և լսել ենք, հայտարարում ենք ձեզ, որպեսզի դուք էլ հարաբերություն ունենաք մեզ հետ, իսկ մեր հարաբերությունը Հոր հետ է և Նրա Որդի Հիսուս Քրիստոսի հետ: Եւ այս բաները գրում ենք ձեզ, որպեսզի մեր ուրախությունը լցված լինի:

Եւ այս է այն լուրը, որ մենք լսել ենք նրանից եւ հայտարարում ենք ձեզ, որ Աստված լույս է եւ խավար նրա մեջ չկա ոչ մի: Եթե ասենք, թե հարաբերություն ունենք նրա հետ եւ խաւարի մէջ ենք քայլում, ստում ենք եւ ճշմարտութիւնը չենք անում: Եթե բայց լույսի մեջ քայլենք, ինչպես ինքը լույսի մեջ է, հարաբերություն ունենք միմյանց հետ, եւ Հիսուս Քրիստոսի՝ նրա Որդու արյունը մեզ մաքրում է ամենայն մեղքից: Եթե ասենք, թե մեղք չունենք,

ինքներս մեզ կը խաբենք, և ճշմարտությունը մեր մեջ չէ: Եթե մենք խոստովանենք մեր մեղքերը, նա հավատարիմ է և արդար, որպեսզի ների մեզ մեղքերը և մաքրի մեզ ամեն անիրավությունից: Եթե ասենք, թե չենք մեղանչել, նրան սուտ ասող ենք դարձնում, եւ նրա խոսքը մեր մեջ չէ:

2

Իմ որդեակներս, այս բաները գրում եմ ձեզ, որպեսզի չմեղանչեք, և եթե մեկը մեղանչի, բարեխոս ունենք Հոր մոտ՝ Հիսուս Քրիստոս արդարը: Եւ ինքը քավություն է մեր մեղքերի համար, ոչ միայն մերոնց համար, այլեւ ամբողջ աշխարհի համար: Եւ սրանով մենք գիտենք, որ ճանաչել ենք նրան, եթե նրա պատվիրանները պահենք: Ով որ ասում է՝ ես գիտեմ նրան, եւ նրա պատվիրանները չի պահում, ստախոս է, եւ սրա մեջ ճշմարտությունը չկա: Ով պահում է նրա խոսքը, ճշմարտապես սրանում Աստծո սերը կատարելագործվել է: Սրանով գիտենք, որ մենք նրա մեջ ենք: Ով ասում է, որ նրա մեջ է մնում, պարտավոր է քայլել այնպես, ինչպես նա քայլեց:

Եղբայրներ, ոչ թե նոր պատվիրան եմ գրում ձեզ, այլ հին պատվիրան, որ ունեիք սկզբից. հին պատվիրանը այն խոսքն է, որ լսեցիք սկզբից: Դարձյալ նոր պատվիրան եմ գրում ձեզ, որը ճշմարիտ է նրա մեջ և ձեր մեջ, քանի որ խավարը անցնում է, և ճշմարիտ լույսն արդեն փայլում է: Ով որ ասում է, թե լույսի մեջ է, եւ ատում է իր եղբորը, խավարի մեջ է մինչեւ հիմա: Ով որ սիրում է իր եղբորը՝ մնում է լույսի մեջ, և նրա մեջ գայթակղություն չկա:

Բայց նա, ով ատում է իր եղբորը, խավարի մեջ է և խավարի մեջ է քայլում, և չգիտի ուր է գնում, որովհետև խավարը կուրացրել է նրա աչքերը:

Գրում եմ ձեզ, երեխաներ, որ ներված են ձեր մեղքերը նրա անվան շնորհիվ: Ես գրում եմ ձեզ, հայրեր, որովհետև դուք ճանաչել եք Նրան, Ով սկզբից է: Ես գրում եմ ձեզ, երիտասարդներ, որովհետև դուք հաղթել եք չարին: Գրեցի ձեզ, երեխաներ, որովհետև ճանաչել եք Հորը: Գրեցի ձեզ, հայրեր, որովհետև ճանաչել եք Նրան, Ով սկզբից է: Գրեցի ձեզ, երիտասարդներ, որովհետև ուժեղ եք, և Աստծո խոսքը ձեր մեջ է մնում, և հաղթել եք չարին:

Մի՛ սիրեք աշխարհը եւ ոչ այն ինչ որ աշխարհում է: Եթէ մէկը սիրում է աշխարհը, Հօր սէրը նրա մէջ չէ: որ ամեն ինչ, որ աշխարհում է՝ մարմնի ցանկությունը եւ աչքերի ցանկությունը եւ կյանքի պարծանքը, Հորից չէ, այլ աշխարհից է: Եվ աշխարհը անցնում է եւ նրա ցանկությունը, բայց ով կատարում է Աստծո կամքը՝ մնում է հավիտյան:

Երեխաներ, վերջին ժամն է, և ինչպես լսեցիք, որ հակաքրիստոսը գալիս է, այնպես էլ հիմա բազում հակաքրիստոսներ են եղել, որտեղից գիտենք, որ վերջին ժամն է: Մեզնից դուրս գնացին, բայց մեզնից չէին, որովհետև եթե մեզնից լինեին, մեզ հետ կմնային, բայց այդ եղավ որպեսզի բացահայտվի, որ ոչ բոլորը մեզնից են: Եւ դուք օծում ունէք սրբից, եւ գիտէք ամենայն բան: Ոչ գրեցի ձեզ, որովհետեւ չգիտեք ճշմարտութիւնը, այլ որովհետեւ գիտեք զայն, եւ որովհետեւ ամեն սուտ ճշմարտութենէն չէ: Ո՞վ է

սուտասանը, եթե ոչ նա, ով ժխտում է, որ Հիսուսը Քրիստոսն է: Սա է հակաքրիստոսը՝ նա, ով ժխտում է Հայրը և Որդուն: Ամեն ոք, որ ուրանում է Որդուն, Հորն էլ չունի: Դուք, ուրեմն, այն ինչ լսեցիք սկզբից՝ թող մնա ձեր մեջ: Եթե ձեր մեջ մնա այն, ինչ սկզբից լսեցիք, ապա դուք էլ կմնաք Որդու և Հոր մեջ: Եւ այս է այն խոստումը, որ ինքը խոստացաւ մեզ՝ յաւիտենական կեանքը: Սրանք գրեցի ձեզ այն խաբողների մասին, որոնք ձեզ մոլորեցնում են: Եւ դուք, այն օրհնութիւնը, որ վերցրիք նրանից, ձեր մէջ կը մնայ, եւ պէտք չունիք, որ ոեւէ մէկը ձեզ ուսուցանէ, այլ ինչպէս այդ օրհնութիւնը ինքը ձեզ ամէն բանի մասին կ'ուսուցանէ, եւ ճշմարիտ է եւ սուտ չէ, եւ ինչպէս ուսուցանեց ձեզ, կը մնաք նրա մէջ: Եւ հիմա, փոքր երեխաներ, մնացէ՛ք նրա մէջ, որպէսզի երբ նա յայտնուի՝ մենք համարձակութիւն ունենանք եւ չամաչենք նրանից նրա գալստեան ժամանակ: Եթե գիտեք, որ նա արդար է, ապա իմացեք, որ ամեն ոք, ով արդարություն է գործում, նրանից ծնված է:

3

Տեսեք, թե ինչպիսի սեր է տվել մեզ Հայրը, որպեսզի Աստծո զավակներ կոչվենք: Այս պատճառով աշխարհը ձեզ չի ճանաչում, որովհետև նրան չճանաչեց: Սիրելիներ, հիմա Աստծո զավակներ ենք մենք, և դեռևս չի հայտնվել թե ինչ կլինենք, բայց գիտենք որ եթե հայտնվի, նրան նման կլինենք, որովհետև կտեսնենք նրան ինչպես որ է: Եվ ամեն ոք, ով ունի այս հույսը նրա վրա, մաքրում է իրեն, ինչպես նա մաքուր է:

Ամեն ով որ մեղք է գործում՝ անօրինություն է գործում, և մեղքը անօրինություն է: Եւ դուք գիտեք, որ նա հայտնուեց, որպեսզի մեր մեղքերը վերցնի, եւ մեղք նրա մեջ չկա: Ամեն ոք, որ նրա մեջ է մնում, չի մեղանչում. ամեն ոք, որ մեղանչում է, չի տեսել նրան և ոչ էլ ճանաչել նրան: Երեխաներ, թող ոչ ոք ձեզ չխաբի. ով որ արդարություն է գործում՝ արդար է, ինչպես նա արդար է: Ով մեղք է գործում՝ սատանայից է, որովհետև սատանան սկզբից մեղանչում է: Դրա համար հայտնվեց Աստծո Որդին, որպեսզի քանդի սատանայի գործերը: Ամեն ով ծնված է Աստծուց՝ մեղք չի գործում, որովհետև Նրա սերմը մնում է նրա մեջ, եւ նա չի կարող մեղանչել, քանի որ ծնված է Աստծուց: Այսով հայտնի են Աստծո որդիները եւ սատանայի որդիները: Ամեն ոք, որ արդարություն չի գործում, Աստծուց չէ, եւ նա, որ չի սիրում իր եղբորը: Որ այս է այն լուրը, որ դուք լսեցիք սկզբանէ, որպեսզի սիրենք զմիմեանս: Ոչ ինչպես Կայինը, որ չարից էր եւ մորթեց իր եղբորը, եւ ինչի՞ համար մորթեց նրան, որովհետեւ նրա գործերը չար էին, իսկ իր եղբոր գործերը՝ արդար: Մի՛ զարմանաք, եղբայրնե՛ր իմ, եթե աշխարհը ձեզ ատում է: Մենք գիտենք, որ անցել ենք մահից դեպի կյանք, որովհետև սիրում ենք եղբայրներին. ով չի սիրում եղբորը՝ մնում է մահի մեջ: Ամեն ոք, ով ատում է իր եղբորը, սպանող է, և դուք գիտեք, որ ոչ մի սպանող չունի հավիտենական կյանք, որ մնում է իր մեջ: Այսով մենք ճանաչեցինք սէրը, որովհետեւ նա մեր համար իր հոգին դրաւ, եւ մենք պարտաւոր ենք եղբայրների համար հոգիները դնել: Ով բայց կունենա աշխարհի կյանքը և տեսնի իր եղբորը կարիքը ունեցող և փակի իր սիրտը նրանից, ինչպե՞ս Աստծո սերը կմնա նրա մեջ: Երեխաներս, մի՛ սիրենք խոսքով ոչ էլ լեզվով, այլ գործով եւ ճշմարտութեամբ: Եւ այսով գիտենք, թե ճշմարտութենից ենք, եւ նորա առաջ կհամոզենք մեր սիրտերը:

որ եթե մեր սիրտը մեզ դատապարտում է, Աստված մեր սրտից ավելի մեծ է և ամեն ինչ գիտի: Սիրելիներ, եթե մեր սիրտը մեզ չդատապարտի, համարձակություն ունենք Աստծո առաջ: Եւ ինչ որ խնդրենք՝ ստանում ենք նրանից, որովհետեւ նրա պատվիրանները պահում ենք եւ հաճելի բաները նրա առաջ անում ենք: Եւ սա է նրա պատուիրանը, որպեսզի հաւատանք նրա Որդու՝ Յիսուս Քրիստոսի անունին, եւ սիրենք միմեանս, ինչպես նա պատուիրան տուեց: Եւ ով որ պահում է նրա պատուիրանները՝ մնում է նրա մեջ, եւ ինքը՝ նրա մեջ: Եւ այսով գիտենք, որ նա մնում է մեր մեջ՝ այն Հոգուց, որ մեզ տվեց:

4

Սիրելիներ, մի՛ հավատացեք ամեն հոգու, այլ փորձեցե՛ք հոգիները՝ արդյոք Աստծուց են, որովհետև շատ սուտ մարգարեներ ելել են աշխարհ: Այսով գիտեք Աստուծոյ հոգին. ամենայն հոգի, որ խոստովանի Յիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած, Աստուծոյ է: Եւ ամեն հոգի, որ չի խոստովանում Յիսուս Քրիստոսին մարմնով եկած, Աստուծոյ չէ, եւ այս է հակառակորդինը, որի մասին լսել էք, թե գալու է, եւ այժմ արդեն աշխարհում է: Դուք Աստծուց եք, փոքրիկ երեխաներ, և հաղթել եք նրանց, որովհետև ավելի մեծ է նա, ով ձեր մեջ է, քան նա, ով աշխարհի մեջ է: Նրանք այս աշխարհից են, այդ պատճառով աշխարհից են խոսում, եւ աշխարհը նրանց լսում է: Մենք Աստծուց ենք, ով ճանաչում է Աստծուն՝ լսում է մեզ. ով Աստծուց չէ՝ չի լսում մեզ. սրանից մենք ճանաչում ենք ճշմարտության հոգին և մոլորության հոգին:

Սիրելիներ, սիրենք միմյանց, որովհետև սերը Աստծուց է, և ամեն ոք, որ սիրում է, Աստծուց ծնված է և ճանաչում է Աստծուն: Ով չի սիրում՝ չճանաչեց Աստծուն, քանզի Աստված սէր է: Այս մեջ հայտնվեց Աստծո սերը մեր մեջ, որովհետև Աստված Իր միածին Որդուն ուղարկեց աշխարհ, որպեսզի մենք ապրենք Նրա միջոցով: Սերն այն է, ոչ թե որ մենք սիրեցինք Աստծուն, այլ որ ինքը սիրեց մեզ և ուղարկեց իր Որդուն մեր մեղքերի քավության համար: Սիրելիներ, եթե Աստված այսպես սիրեց մեզ, ապա մենք էլ պարտավոր ենք սիրել միմյանց: Աստծուն ոչ ոք երբևէ տեսել է. եթե սիրենք միմյանց, Աստված մեր մեջ է մնում, և նրա սերը կատարելագործված է մեր մեջ: Այսով մենք գիտենք, որ մենք մնում ենք նրա մեջ եւ ինքը՝ մեր մեջ, որովհետեւ նա մեզ տվել է իր Հոգուց: Եւ մենք տեսել ենք ու վկայում ենք, որ Հայրը ուղարկել է Որդուն՝ որպես աշխարհի Փրկիչ: Ով որ խոստովանի, թե Հիսուսը Աստծո Որդին է, Աստված նրա մեջ կմնա, և ինքը՝ Աստծո մեջ: Եւ մենք ճանաչել ենք ու հավատացել այն սերը, որ Աստված ունի մեր նկատմամբ: Աստված սեր է, եւ ով որ մնում է սիրո մեջ՝ մնում է Աստծո մեջ, եւ Աստված՝ նրա մեջ: Այս մեջ կատարելագործված է մեր հետ սերը, որպեսզի համարձակություն ունենանք դատաստանի օրը, որովհետև ինչպես նա է, այնպես էլ մենք ենք այս աշխարհում: Վախը սիրո մեջ չէ, այլ կատարյալ սերը դուրս է նետում վախը, որովհետև վախը պատիժ ունի, իսկ վախեցողը կատարելագործված չէ սիրո մեջ: Մենք սիրում ենք նրան, որովհետև նա առաջինը սիրեց մեզ: Եթե ոմն ասի, թե սիրում եմ Աստծուն, եւ ատում է իր եղբորը, սուտ է. քանզի ով չի սիրում իր եղբորը, որին տեսել է, ինչպե՞ս կարող է սիրել Աստծուն, որին չի տեսել: Եւ այս հրամանը ունինք նրանից, որպեսզի ով որ սիրում է Աստծուն, սիրէ նաեւ նրա եղբայրը:

5

Ամեն ոք, որ հավատում է, որ Հիսուսը Քրիստոսն է, Աստծուց ծնված է, և ամեն ոք, որ սիրում է Ծնողին, սիրում է նաև նրանից ծնվածին: Սրանով մենք գիտենք, որ սիրում ենք Աստծո զավակներին, երբ սիրում ենք Աստծուն և պահում ենք նրա պատվիրանները: Այս է Աստծո սերը, որպեսզի նրա պատվիրանները պահենք, և նրա պատվիրանները ծանր չեն: Որովհետև ամեն ինչ, որ ծնված է Աստծուց, հաղթում է աշխարհին, և սա է այն հաղթանակը, որ հաղթել է աշխարհին՝ մեր հավատքը: Ո՞վ է աշխարհին հաղթողը, եթե ոչ նա, ով հավատում է, որ Հիսուսը Աստծո Որդին է: Սա է նա, ով եկել է ջրի և արյան միջոցով՝ Հիսուս Քրիստոս, ոչ միայն ջրով, այլ ջրով և արյունով, և Հոգին է, որ վկայում է, որովհետև Հոգին ճշմարտությունն է: Որովհետեւ երեք են, որ վկայում են երկնքում՝ Հայրը, Բանը եւ Սուրբ Հոգին, եւ այս երեքը մի են, եւ երեք են, որ վկայում են երկրի վրայ, Հոգին, ջուրը և արյունը, և այս երեքը մեկ են: Եթե մարդկանց վկայությունը ընդունում ենք, Աստծո վկայությունը ավելի մեծ է, որովհետև սա է Աստծո վկայությունը, որ Նա վկայել է Իր Որդու մասին: Ով հավատում է Աստծո Որդուն, ունի վկայությունը իր մեջ, ով չի հավատում Աստծուն՝ սուտ ասող է դարձրել Նրան, որովհետև չի հավատացել այն վկայությանը, որ Աստված վկայել է Իր Որդու մասին: Եւ այս է վկայությունը, որ Աստված յաւիտենական կյանք տվեց մեզ, եւ այս կյանքը նրա Որդու մեջ է: Ով ունի Որդուն՝ ունի կյանքը, ով չունի Աստծո Որդուն՝ կյանքը չունի:

Սրանք գրեցի ձեզ, որոնք հավատում են Աստծո Որդու անվանը, որպեսզի իմանաք, որ հավիտենական կյանք ունեք, և որպեսզի հավատաք Աստծո Որդու անվանը: Եւ այս է այն համարձակությունը, որ ունինք նրա հանդեպ, որ եթե ինչ-որ բան խնդրենք ըստ նրա կամքի, նա լսում է մեզ: Եվ եթե գիտենք, որ նա լսում է մեզ, ինչ էլ որ խնդրենք, գիտենք, որ ունենք այն խնդրանքները, որոնք խնդրեցինք նրանից: Եթե մեկը տեսնի իր եղբորը մեղանչելիս մեղք, որ մահվան համար չէ, կխնդրի, և կտա նրան կյանք՝ նրանց համար, ովքեր մեղանչում են ոչ մահվան համար: Կա մեղք մահվան համար, այդ մասին չեմ ասում, որ խնդրի: Ամեն անիրավություն մեղք է, և կա մեղք, որ դեպի մահ չէ: Մենք գիտենք, որ ամեն ով ծնված է Աստծուց՝ չի մեղանչում, այլ ով ծնված է Աստծուց՝ պահում է իրեն, և չարը չի դիպչում նրան: Գիտենք, որ Աստծուց ենք, եւ ամբողջ աշխարհը չարի մեջ ընկած է: Մենք գիտենք, բայց որ Աստծո Որդին եկել է և մեզ միտք տվել է, որպեսզի ճանաչենք ճշմարիտին, և մենք ճշմարիտի մեջ ենք՝ Նրա Որդու՝ Հիսուս Քրիստոսի մեջ: Սա է ճշմարիտ Աստված և հավիտենական կյանք:

Փոքրիկ երեխաներ, պահպանեցե՛ք ձեզ կուռքերից, ամե՛ն:

Հեսու

1

Եվ եղավ Մովսեսի մահից հետո, Տերը ասաց Հովշեային՝ Նավեի որդուն, Մովսեսի օգնականին, ասելով, Մովսես՝ իմ ծառան, մեռել է: Արդ, վե՛ր կաց, անցի՛ր Հորդանանը՝ դու և այս ամբողջ ժողովուրդը, դեպի այն երկիրը, որը ես տալիս եմ նրանց: Ամեն տեղ, որի վրա կտրոջք ձեր ոտքերով, ձեզ կտամ այն, ինչպես ասացի Մովսեսին: Անապատը և Անտիլիբանոնը, մինչև մեծ գետը՝ Եփրատ գետը, և մինչև վերջին ծովը, արևմուտքից, կլինեն ձեր սահմանները: Ոչ ոք կը դիմադրի քեզ բոլոր օրերը քո կյանքի, եւ ինչպես էի Մովսեսի հետ, այնպես կը լինեմ քո հետ, եւ ոչ կը թողնեմ քեզ, ոչ էլ կը անտեսեմ քեզ: Լինիր ուժեղ եւ քաջ, որովհետեւ դու կը բաժանես այս ժողովրդին այն երկիրը, որ երդուեցի ձեր հայրերին տալ նրանց: Եղիր ուժեղ ուրեմն եւ եղիր քաջ, պահել եւ անել ինչպես հրամայեց քեզ Մովսես՝ ծառան իմ, եւ չես շեղվի նրանցից դեպի աջ ոչ դեպի ձախ, որպեսզի հաջողես բոլոր այնում, ինչ եթե անես: Եւ այս օրենքի գիրքը քո բերանից չի հեռանա, եւ կը խորհես դրա մէջ ցերեկ ու գիշեր, որպէսզի գիտնաս կատարել բոլոր գրուածները, ապա կը բարգաւաճես, եւ

կը բարգաւաճես քո ճանապարհները, եւ ապա կը հասկնաս: Ահա ես հրամայել եմ քեզ. ուժեղ եղիր և արիացիր, մի վախեցիր և մի երկնչիր, որովհետև քեզ հետ է Տեր Աստված քո բոլոր տեղերում, ուր էլ որ գնաս: Եւ Յեսուն հրամայեց ժողովրդի գրագիրներին՝ ասելով Մտեք բանակատեղիի մեջտեղը ժողովրդի եւ հրամայեք ժողովրդին՝ ասելով. Պատրաստեք պաշար, որովհետեւ դեռ երեք օր եւ դուք կանցնեք այս Հորդանանը՝ մտնելու համար բռնելու այն երկիրը, որ Տէր Աստված ձեր հայրերի տալիս է ձեզ:

Եւ Ռուբէնին, եւ Գադին, եւ Մանասէի ցեղի կէսին ասաց Յեսու, Հիշեցեք այն խոսքը, որ հրամայեց ձեզ Մովսես՝ Տիրոջ ծառան, ասելով. Տերը՝ ձեր Աստվածը, հանգստացրեց ձեզ և տվեց ձեզ այս երկիրը: Ձեր կանայքը եւ ձեր երեխաները եւ ձեր անասունները թող բնակվեն այն երկրում, որ տվեց ձեզ, իսկ դուք կանցնեք զինված՝ ձեր եղբայրներից առաջ, ամեն ոք ուժեղ, եւ կօգնեք նրանց: Մինչև որ Տեր մեր Աստվածը հանգստացնի ձեր եղբայրներին, ինչպես նաև ձեզ, և սրանք էլ ժառանգեն այն երկիրը, որը Տեր մեր Աստվածը տալիս է նրանց, և յուրաքանչյուր ոք կվերադառնա իր ժառանգությանը, որը Մովսեսը տվեց ձեզ Հորդանանի միջայն կողմում՝ արևելքի կողմում: Եւ պատասխանելով Յեսուին ասացին. Այն ամենը, որ հրամայես մեզ, կը կատարենք, եւ այն բոլոր տեղերը, ուր ուղարկես մեզ, կը երթանք: Ինչպես որ լսեցինք Մովսեսին ամեն ինչում, այնպես էլ կլսենք քեզ, միայն թող Տեր Աստված մեր քեզ հետ լինի, ինչպես որ Մովսեսի հետ էր: Բայց այն մարդը, որ անհնազանդի քեզ, և ով չլսի քո խոսքերը, ինչպես որ հրամայես նրան, թող մեռնի, բայց դու ուժեղացիր և քաջացիր:

2

Եւ ուղարկեց Յեսու, Նաւեի որդին, Սատտինից երկու երիտասարդներ լրտեսելու համար՝ ասելով. Բարձրացեք եւ տեսեք երկիրը եւ Երիքովը: Եւ գնացած երկու երիտասարդները մտան Երիքով եւ մտան մի պոռնիկ կնոջ տունը, որի անունը Ռահաբ էր, եւ իջեւանեցին այնտեղ:

Եւ զեկուցուեցաւ Երիքովի թագաւորին՝ ասելով. Այստեղ մտել են Իսրայելի որդիների մարդիկ՝ երկիրը լրտեսելու համար: Եւ ուղարկեց Երիքովի թագաւորը եւ ասաց Ռահաբին՝ ասելով. Հանէ՛ այն մարդիկը, որոնք գիշերը մտել են քո տունը, որովհետեւ նրանք եկել են երկիրը լրտեսելու: Եւ կինը վերցրեց երկու մարդերին, թաքցրեց նրանց եւ ասաց նրանց. Մարդերը մտել են ինձ մոտ: Երբ դարպասը փակվում էր խավարի մեջ, տղամարդերը դուրս ելան, ես չգիտեմ որտեղ գնացին, հետապնդեցեք նրանց, եթե կհասնեք նրանց: Սակայն նա նրանց բերեց վեր տանիք և թաքցրեց նրանց կտավի անձրի մեջ, որը կուտակված էր տանիքի վրա: Եւ այդ մարդիկ հետապնդեցին նրանց՝ Հորդանանի ճանապարհով դեպի անցումները, եւ դուռը փակվեց:

Եւ երբ հետապնդողները ելան նոնց յետեւից, եւ նախքան նոնք քնելը՝ այս կինը բարձրացաւ նոնց մօտ տանիքին վրայ, Եւ ասաց նրանց. Գիտեմ, որ Տէրը ձեզ տուել է այն երկիրը, որովհետեւ ձեր վախը ընկել է մեզ վրայ: Լսել ենք մենք, քանզի Տեր Աստվածը չորացրեց կարմիր ծովը ձեր դեմքից, երբ դուք դուրս էիք գալիս

Եգիպտոսի երկրից, և ինչ որ արեց ամորհացիների երկու թագավորներին, որոնք էին Հորդանանի անդիպառ՝ Սեհոնին և Ովգին, որոնց դուք ոչնչացրիք: Եւ երբ լսեցինք, մենք զարմացանք մեր սրտով, եւ այլեւս հոգի չմնաց մեզանից ոչ ումեք ձեր դեմից, որովհետեւ Տէրը՝ ձեր Աստուածը, Աստված է երկնքում վերեւում եւ երկրի վրայ ներքեւում: Եւ հիմա երդուեցէք ինձ Տէրոջ՝ Աստուծով, որ ինչպէս ես ողորմութիւն եմ անում ձեզ, այնպէս էլ դուք ողորմութիւն կ՚անէք իմ հօր տանը, Եւ ապրեցրէ՛ք կենդանի տունը հօր իմոյ, մայրս, եւ եղբայրներս, եւ ամբողջ տունս, եւ ամէն ինչ որ նոցա է, եւ փրկեցէ՛ք հոգիս մահուանից:

Եւ ասացին նրան այդ մարդիկ. Մեր հոգին ձեր փոխարեն մահվան մատնենք, եւ նա ասաց. Երբ Տերը ձեզ տա այդ քաղաքը, ինձ ողորմություն եւ ճշմարտություն արեք: Եւ թողեց ներքեւ նրանց պատուհանից: Եւ ասաց նոցա. Լեռնային երկիրը գնացէք, որպէսզի հալածողները ձեզ չհանդիպեն, եւ այնտեղ թաքնուեցէք երեք օր, մինչեւ որ հալածողները ձեր ետեւից վերադառնան, եւ դրանից յետոյ կը գնաք ձեր ճանապարհով:

Եւ այդ մարդիկ ասացին նրան. Մենք անմեղ ենք քո այս երդման առաջ: Ահա մենք մտնում ենք քաղաքի մի մասը, և դու կդնես նշան՝ այս կարմիր լարը կիջեցնես այն պատուհանից, որից իջեցրիր մեզ, իսկ քո հորը, քո մորը, քո եղբայրներին և քո հոր ամբողջ տունը կհավաքես քեզ մոտ՝ քո տունը: Եւ կլինի, որ ամեն ոք, որ դուրս կգա քո տան դռնից, ինքն իր համար մեղավոր կլինի, իսկ մենք անմեղ կլինենք քո այս երդման առաջ, եւ որքան հոգի որ քեզ հետ քո տանը մեջ կլինեն, մենք մեղավոր կլինենք: Եթե ոմն մեզ անիրավի կամ բացահայտի այս մեր խոսքերը, մենք

անմեղ կլինենք այս քո երդման առաջ: Եւ ասաց նրանց. Ըստ ձեր խօսքի թող լինի, եւ արձակեց նրանց, եւ նրանք գնացին: Եւ նրանք եկան լեռնային երկիրը, եւ այնտեղ մնացին երեք օր, եւ հետապնդողները փնտրեցին բոլոր ճանապարհները, բայց չգտան:

Եւ վերադարձան երկու երիտասարդները եւ իջան լեռնից, եւ անցան Նաւեի որդի Յեսուի մոտ եւ պատմեցին նրան այն ամենը, ինչ պատահել էր իրենց: Եւ ասացին Յեսուին, թէ Տէրը մեր ձեռքը տուել է ամբողջ երկիրը, եւ այն երկրի բոլոր բնակիչները մեզնից վախեցած են:

3

Եւ Յեսուն վաղ արթնացաւ առաւօտեան, մեկնեցաւ Սատտինից եւ եկան մինչեւ Յորդանան, ու իջեւանեցին այնտեղ՝ նախքան անցնելը: Եւ երեք օր անց գրագետները անցան բանակատեղիի միջով: Եւ հրամայեցին ժողովրդին՝ ասելով. Երբ տեսնէք մեր Տէր Աստծոյ ուխտի տապանակը եւ մեր քահանաները եւ Ղեւտացիները, որ բարձրացնում են զայն, մեկնեցէք ձեր տեղերից եւ երթայք նորա զկնի: Բայց թող հեռու լինի ձեր և դրա միջև, մոտավորապես երկու հազար կանգուն կանգնեք, մի մոտեցեք դրան, որպեսզի իմանաք այն ճանապարհը, որով կգնաք, քանի որ չեք անցել այդ ճանապարհով երեկ և երրորդ օրը:

Եւ ասաց Յեսու ժողովրդին. Սրբագործեցէք ձեզ մինչեւ վաղը, որովհետեւ վաղը Տէրը հրաշալի գործեր կը կատարէ ձեր մէջ: Եւ

Յեսու ասաց քահանաներուն. Վերցուցէ՛ք Տէրոջ ուխտի տապանակը եւ ժողովուրդին առաջէն երթացէ՛ք: Եւ քահանաները վերցուցին Տէրոջ ուխտի տապանակը եւ ժողովուրդին առջեւէն գնացին: Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. այս օրը սկսում եմ բարձրացնել քեզ բոլոր Իսրայէլի որդիների առաջ, որպեսզի գիտենան, որ ինչպէս Մովսէսի հետ էի, այնպէս էլ քեզ հետ կը լինեմ: Եւ հիմա հրամայիր քահանաներին, որոնք բարձրացնում են ուխտի տապանակը, ասելով. Երբ դուք մտնեք Հորդանանի ջրի մասի վրա, Հորդանանում կկանգնեք:

Եւ ասաց Յեսու Իսրայէլի որդիներին. Մօտեցէ՛ք այստեղ եւ լսեցէ՛ք մեր Տէր Աստծու խօսքը: Սրանով դուք կիմանաք, որ կենդանի Աստված ձեր մեջ է, և նա կոչնչացնի մեր առջևից Քանանացիներին, Քետացիներին, Փերեզացիներին, Եւացիներին, Ամոռացիներին, Գերգեսացիներին և Յեբուսացիներին: Ահա ամբողջ երկրի Տիրոջ ուխտի տապանակը անցնում է Հորդանանը: Ընտրեցէ՛ք ձեզ տասներկու մարդ Իսրայէլի որդիներից, մէկական յուրաքանչիւր ցեղից: Եւ կլինի, երբ հանգչեն քահանաների՝ ամբողջ երկրի Տիրոջ ուխտի տապանակը կրողների ոտքերը Հորդանանի ջրի մեջ, Հորդանանի ջուրը կպակասի, իսկ իջնող ջուրը կկանգնի:

Եւ ժողովուրդը մեկնեց իրենց վրաններից՝ Հորդանանը անցնելու համար, իսկ քահանաները Տիրոջ ուխտի տապանակը կրեցին ժողովրդից առաջ: Երբ քահանաները, որոնք կրում էին ուխտի տապանակը, մտնում էին Հորդանան, եւ Տիրոջ ուխտի տապանակը կրող քահանաների ոտքերը թաթախվեցին Հորդանանի ջրի մեջ, Հորդանանը լցված էր իր ամբողջ ափերով

մինչեւ եզրերը, ինչպես ցորենի հունձի օրերին: Եւ կանգնեցին ջուրերը, որ իջնում էին վերևից, կանգնեց մեկ կուտակ, որ հեռացել էր շատ հեռու, մինչեւ Կարիաթիարիմի մասը, իսկ իջնողը իջավ դէպի Արաբայի ծովը՝ աղի ծովը, մինչեւ որ վերջապէս դադարեցավ, եւ ժողովուրդը կանգնած էր Երիքովի դիմաց: Եւ կանգնեցին քահանաները, որոնք բարձրացնում էին Տիրոջ ուխտի տապանակը, չորի վրա՝ Հորդանանի մեջտեղում, եւ Իսրայելի բոլոր որդիները անցնում էին չորով, մինչեւ որ ամբողջ ժողովուրդը ավարտեց Հորդանանը անցնելը:

4

Եւ երբ ամբողջ ժողովուրդը ավարտեց Հորդանանը անցնելը, Տէրը ասաց Յեսուին՝ ասելով, վերցնելով մարդկանց ժողովրդից, մեկական յուրաքանչյուր ցեղից, Հրամայիր նրանց, և վերցրեք Հորդանանի միջից տասներկու պատրաստ քարեր, և դրանք ձեզ հետ տեղափոխելով՝ դրեք ձեր բանակատեղիում, ուր որ այդ գիշերը բանակատեղի կդնեք:

Եւ կանչելով Յեսու տասներկու մարդիկ փառավորներից Իսրայելի որդիներից, մեկը իւրաքանչյուր ցեղից, Ասաց նրանց. Բերեք իմ առաջ, Տիրոջ դեմքի առաջ, Հորդանանի մեջտեղը, եւ իւրաքանչյուրդ այնտեղից քար վերցնելով՝ թող վերցնի իր ուսերի վրա՝ ըստ Իսրայելի տասներկու ցեղերի թվի: որպեսզի սրանք ձեզ համար միշտ դրված նշան լինեն, որպեսզի երբ քո որդին վաղը քեզ հարցնի ու ասի՝ ինչ են այս քարերը մեզ համար: Եւ դու կցուցանես որդուդ՝ ասելով, թե Հորդանան գետը դադարեց

հոսելուց ամենայն երկրի Տիրոջ ուխտի տապանակի դիմաց, երբ անցնում էր այն, եւ այս քարերը ձեզ յիշատակ կլինեն Իսրայելի որդիներին մինչեւ յաւիտեան:

Եւ այսպէս արեցին Իսրայէլի որդիները, ինչպէս Տէրը հրամայեց Յեսուին, եւ վերցնելով տասներկու քարեր Յորդանանի միջից, ինչպէս Տէրը հրամայեց Յեսուին Իսրայէլի որդիների անցումն ամբողջանալիս, տարան դրանք իրենց հետ բանակատեղի եւ դրին այնտեղ: Հիսուսը կանգնեցրեց նաև ուրիշ տասներկու քարեր Հորդանանի մեջ, այն տեղում, որ եղել էր Տիրոջ ուխտի տապանակը կրող քահանաների ոտքերի տակ, և դրանք այնտեղ են մինչև այսօր:

Կանգնած էին քահանաները, որոնք կրում էին ուխտի տապանակը Հորդանանում, մինչև Հոշեան ավարտեց այն ամենը, ինչ Տերը հրամայել էր հայտարարել ժողովրդին, և ժողովուրդը շտապեց ու անցավ: Եւ եղաւ, երբ ամբողջ ժողովուրդը աւարտեց անցնելը, անցաւ Տիրոջ ուխտի տապանակը եւ քարերը՝ նրանց առաջ: Եւ անցան Ռուբենի որդիները, եւ Գադի որդիները, եւ Մանասեի ցեղի կեսը՝ պատրաստված՝ Իսրայելի որդիների առաջ, ինչպես Մովսես հրամայել էր նրանց: Քառասուն հազար զինված մարտիկներ անցան Տիրոջ առաջ դեպի պատերազմ Երիքովի քաղաքի դեմ: Այն օրը Տերը մեծացրեց Հիսուսին ամբողջ Իսրայելի ցեղի առաջ, և նրանք վախեցան նրանից, ինչպես Մովսեսից, քանի ժամանակ որ նա ապրեց:

Եւ Տէրը ասաց Յեսուին՝ ասելով, Հրամայիր քահանաներին, որ բարձրացնում են Տիրոջ վկայության ուխտի տապանակը, ելնել

Հորդանանից: Եւ Յեսու հրամայեց քահանաներին՝ ասելով. Ելէ՛ք Յորդանանից: Եւ եղաւ, երբ քահանաները, որ բարձրացնում էին Տիրոջ ուխտի տապանակը, ելան Հորդանանից եւ դրին իրենց ոտքերը երկրի վրա, Հորդանանի ջուրը շտապեց իր տեղը եւ հոսում էր ինչպէս երէկ եւ երրորդ օրը ամբողջ ափի երկայնքով:

Եւ ժողովուրդը բարձրացաւ Հորդանանից առաջին ամսուան տասներորդ օրը, եւ Իսրայէլի որդիները բանակեցան Գաղգաղայում, Երիքովից արեւելեան կողմում: Եւ այդ տասներկու քարերը, որոնք վերցրել էր Հորդանանից, Յեսուն կանգնեցրեց Գաղգաղայում: ասելով, երբ ձեր որդիները հարցնեն ձեզ՝ ասելով, ինչ են այս քարերը: Հայտարարեք ձեր որդիներին, որ Իսրայելը անցավ այս Հորդանանը չոր ցամաքով: Երբ Տեր մեր Աստվածը չորացրեց Հորդանանի ջուրը նրանց առջևից, մինչև որ անցան, ինչպես Տեր մեր Աստվածը արեց Կարմիր ծովի հետ, որը Տեր մեր Աստվածը չորացրեց մեր առջևից, մինչև անցանք: Որպեսզի իմանան երկրի բոլոր ազգերը, որ Տիրոջ ուժը հզոր է, և որպեսզի դուք պաշտեք Տեր Աստծուն մեր ամեն գործում:

5

Եւ եղաւ, երբ լսեցին Ամորհացիների թագաւորները, որ էին Յորդանանի անդիպէր կողմը, եւ Փիւնիկէի թագաւորները, որ ծովի մօտ էին, թէ Տէր Աստուած ցամաքեցրեց Յորդանան գետը Իսրայէլի որդիների առջեւ՝ նոցա անցնելու ժամանակ, հալեցան նոցա միտքերը եւ զարհուրեցան, եւ ոչ մի իմաստութիւն չմնաց նոցա մէջ Իսրայէլի որդիների դիմաց:

Բայց այս ժամանակ ասաց Տէրը Յեսուին. Արա քեզ համար քարե սուրեր սրածայր ապառաժից, եւ նստելով թլփատի՛ր Իսրայէլի որդիներին երկրորդ անգամ: Եւ Յեսու սուր քարեղէն սուրեր շինեց, եւ թլփատեց Իսրայէլի որդիներին այն տեղում, որ կոչվում էր Անթլփատութիւնների բլուր: Այն եղանակով, որով Յեսու մաքրեց Իսրայելի որդիներին, որքան երբևէ եղան ճանապարհին, եւ որքան երբևէ անթլփատ էին նրանցից, որոնք ելել էին Եգիպտոսից: Բոլոր այս թլփատեց Յեսուն, քանի որ քառասուն և երկու տարի շրջեցավ Իսրայելը անապատում՝ Մաբդարիտիդում: Հետեւաբար անթլփատ էին նրանցից ամենաշատ պատերազմողները, որոնք ելել էին Եգիպտոսի երկրից, որոնք անհնազանդել էին Աստծո պատվիրաններին, որոնց նա հրամայել էր, որ չտեսնեն այն երկիրը, որը Տէրը երդվել էր նրանց հայրերին տալ՝ կաթով ու մեղրով հոսող երկիր: Փոխարեն սրանց նա փոխարինեց նրանց որդիներին, որոնց Յեսուն թլփատեց, քանի որ նրանք ճանապարհին ծնված էին անթլփատ: Թլփատված լինելով՝ հանգստություն ունեին այնտեղ՝ նստած ճամբարում, մինչև որ բժշկվեցին: Եւ ասաց Տէրը Յեսուին՝ Նաւեի որդուն. Այսօր հեռացրի Եգիպտոսի նախատինքը ձեզանից: Եւ կոչեց այն տեղի անունը Գաղգաղա:

Եւ Իսրայելի որդիները կատարեցին զատիկը ամսվա տասնչորսերորդ օրը երեկոյից, Երիքովի արեւմուտքում, Յորդանանի անդիպերան, դաշտում: Եւ ուտեցին երկրի հացահատիկից բաղարջ ու նոր հաց: Այս օրը դադարեց մանանը նրանց երկրի հացահատիկից ուտելուց հետո, եւ այլեւս Իսրայելի որդիներին մանան չկար, իսկ նրանք հնձեցին արմավենիների երկիրը այն տարում:

Եւ եղաւ, երբ Յեսուն Երիքովում էր, նա աչքերը վեր բարձրացնելով տեսաւ մի մարդու, որ կանգնած էր իր առաջ, եւ սուրը քաշված էր նրա ձեռքում, եւ Յեսուն մոտենալով ասաց նրան. Մերն ես, թէ հակառակորդների: Նա ասաց նրան. Ես Տիրոջ զորության գլխավոր հրամանատարն եմ, հիմա եկել եմ: Եւ Յեսուն ընկավ երեսի վրա երկրի վրա եւ ասաց նրան. Տէ՛ր, ի՞նչ ես հրամայում քո ծառային: Եւ Տիրոջ գլխավոր զորավարը ասաց Յեսուին. Հանի՛ր կօշիկը քո ոտքերից, որովհետեւ այն տեղը, որի վրա այժմ կանգնած ես, սուրբ է:

6

Եվ Երիքովը փակված էր ու ամրացված, եւ ոչ ոք դուրս չէր գալիս նրանից, ոչ էլ ներս չէր մտնում: Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Տեսայ ես, մատնում եմ քո ձեռքը Երիքովը եւ նրա թագավորին, որ նրա մէջ է՝ հզորներին, որ զօրութեամբ են: Դու բայց կանգնեցրու զինվորներին դրա շուրջը շրջապատի: Եւ երբ հնչեցնեք փողը, թող ամբողջ ժողովուրդը միասին գոչի, եւ երբ նրանք գոչեն, քաղաքի պարիսպները ինքնաբերաբար կընկնեն, եւ ամբողջ ժողովուրդը կմտնի՝ յուրաքանչյուրը շտապ ուղիղ դեպի քաղաք:

Եվ Նավեի որդի Յեսուն մտավ քահանաների մոտ, Եւ ասաց նոցա՝ ասելով. Հրամայեցէք ժողովրդեանն շրջել եւ պատել քաղաքը, եւ մարտիկները թող անցնին զինված Տեառն առաջ: Եւ յոթ քահանաներ, որոնք ունեն յոթ սուրբ փողեր, թող նմանապէս անցնեն Տիրոջ առաջ եւ թող ուժգնութեամբ հնչեցնեն, եւ Տիրոջ ուխտի տապանակը թող հետեւի: Իսկ մարտիկները թող անցնեն

առաջ, և քահանաները, որոնք հետևում են Տիրոջ ուխտի տապանակին, փող հնչեցնելով: Իսկ ժողովրդին հրամայեց Յեսու՝ ասելով. Մի՛ աղաղակեք, ոչ էլ թող ոչ ոք լսի ձեր ձայնը, մինչև որ ինքը հայտարարի օրը աղաղակելու, և այն ժամանակ կաղաղակեք: Եւ շրջելով Աստծո ուխտի տապանակը՝ անմիջապես գնաց բանակատեղի, եւ քնեց այնտեղ:

Եւ երկրորդ օրը Յեսուն վեր կացավ առավոտ, եւ քահանաները վերցրին Տիրոջ ուխտի տապանակը: Եւ յոթ քահանաները, որ կրում էին յոթ փողերը, առաջ էին գնում Տիրոջ առջեւ, եւ սրանցից հետո մտնում էին մարտիկները, եւ մնացած ամբոխը՝ Տիրոջ ուխտի տապանակի հետեւից: Եւ քահանաները հնչեցին փողերը, եւ ամբողջ մնացյալ ամբոխը վեց անգամ շրջապատեց քաղաքը մոտիկից, եւ դարձյալ գնաց բանակատեղի, այսպես արեց վեց օր:

Եւ յոթերորդ օրը վեր կացան լուսաբացին եւ շրջեցին քաղաքը այդ օրը յոթ անգամ: Եւ եօթներորդ շրջանին քահանաները հնչեցին, եւ Յեսուն ասաց Իսրայէլի որդիներին. Աղաղակեցէ՛ք, որովհետեւ Տէրը ձեզ մատնեց քաղաքը: Եւ այդ քաղաքը կլինի անիծված բան Զօրութիւնների Տիրոջը, ինքը եւ այն ամենը, որ նրա մէջ է, բացի Ռահաբ պոռնիկին՝ խնայեցէք նրան եւ այն ամենը, որ նրա տան մէջ է: Բայց դուք շատ զգուշացեք նվիրված բաներից, որպեսզի երբեք մտածելով դուք ինքներդ չվերցնեք նվիրված բաներից, եւ Իսրայելի որդիների բանակատեղին անիծված չդարձնեք, եւ մեզ չոչնչացնեք: Եւ ամէն արծաթ կամ ոսկի, կամ պղինձ կամ երկաթ՝ սուրբ կը լինի Տիրոջը, Տիրոջ գանձարանը կը բերուի:

Եւ քահանաները հնչեցին փողերը, իսկ երբ ժողովուրդը լսեց փողերի ձայնը, ամբողջ ժողովուրդը միաժամանակ աղաղակեց մեծ եւ ուժեղ աղաղակով, եւ ամբողջ պարիսպը շուրջանակի ընկավ, եւ ամբողջ ժողովուրդը բարձրացավ քաղաք: Եւ նուիրեց զնա Յեսու եւ ամենայն ինչ, որ էր քաղաքում՝ մարդուց մինչեւ կին, երիտասարդից մինչեւ ծեր, եւ մինչեւ զուարակ ու լծակերպ՝ սրի բերանով:

Եւ Յեսուն ասաց երկու երիտասարդներին, որոնք հետախուզել էին. Մտէ՛ք այն կնոջ տունը եւ հանեցէ՛ք նրան այնտեղից եւ այն ամենը, ինչ նրան է: Եւ մտան երկու երիտասարդները, որոնք լրտեսել էին քաղաքը, կնոջ տունը եւ դուրս բերեցին Ռահաբ պոռնիկին, նրա հորը, նրա մորը, նրա եղբայրներին, նրա ազգականներին եւ այն ամենը, ինչ նրան պատկանում էր, եւ տեղավորեցին նրան Իսրայելի բանակատեղիից դուրս: Եւ քաղաքը այրուեցաւ հրով՝ բոլոր նրա մէջ եղածներով հանդերձ, բացի արծաթից, ոսկուց, պղնձից եւ երկաթից, որոնք տուին Տիրոջ գանձարան բերուելու համար:

Եւ Ռահաբ պոռնիկին եւ ամբողջ նրա հայրական տունը փրկեց կենդանի Յեսու, եւ բնակեցրեց Իսրայելում մինչեւ այսօրվա օրը, որովհետեւ թաքցրեց լրտեսողներին, որոնց ուղարկել էր Յեսու Երիքոն լրտեսելու: Եւ երդմնեցրեց Յեսու այն օրը Տիրոջ առաջ՝ ասելով. Անիծեալ է այն մարդը, որ կառուցելու է այն քաղաքը. իր անդրանկի մահով պիտի հիմնադրի զայն, եւ իր փոքրագույնի մահով պիտի կանգնեցնի դրա դռները: Եւ այսպես արեց Բեթելացի Ոզանը. իր անդրանիկ Աբիրոնի մահով հիմնադրեց զայն, եւ իր փոքրագույն փրկված որդու մահով կանգնեցրեց դրա

դռները:

Եւ Տէրը Յեսուի հետ էր, եւ նրա անունը ամբողջ երկրում էր:

7

Եւ Իսրայէլի որդիները մեծ յանցանք գործեցին եւ յափշտակեցին նուիրական բաներից, եւ Աքար՝ Քարմիի որդին, Զամբրիի թոռը, Զարայի ցեղից, Յուդայի ցեղից, առաւ նուիրական բաներից, եւ Տէրը բարկութեամբ բարկացաւ Իսրայէլի որդիների վրայ:

Եվ Յեսուն մարդիկ ուղարկեց Գայի, որը Բեթելի մոտ է, ասելով. Լրտեսեցե՛ք Գային: Եւ բարձրացան այն մարդիկը եւ լրտեսեցին Գայը: Եւ վերադարձան Յեսուի մոտ եւ ասացին նրան. Թող չբարձրանա ամբողջ ժողովուրդը, այլ մոտ երկու հազար կամ երեք հազար մարդ բարձրանա եւ պաշարի քաղաքը: Մի՛ տար այնտեղ ամբողջ ժողովուրդը, որովհետեւ նրանք քիչ են: Եւ բարձրացան մոտ երեք հազար մարդ, եւ փախան Գայի մարդկանց առջեւից: Եւ Գայի մարդիկ նրանցից երեսունվեց հոգի սպանեցին, հետապնդեցին նրանց դարպասից մինչեւ իջուստը եւ ջախջախեցին նրանց, ու ժողովրդի սիրտը սարսափեց եւ ջրի պես եղաւ:

Եւ Յեսու պատռեց իր զգեստները եւ ընկավ երկրի վրա երեսի վրայ Տիրոջ առաջ մինչեւ երեկոյ, ինքը եւ Իսրայէլի ծերերը, եւ փոշի դրին իրենց գլուխների վրայ: Եւ ասաց Յեսու. Աղաչում եմ, Տէ՛ր, ինչո՞ւ ծառան քո բերեց անցկացրեց այս ժողովուրդը

Հորդանանը՝ մատնելու նրան ամորհացուն, կորստյան մատնելու մեզ: Եւ եթե մնայինք եւ բնակվեինք Հորդանանի մոտ: Եւ ինչ կ'ասեմ, քանի որ Իսրայէլը վիզ դարձրեց իր թշնամու առաջ: Եւ երբ լսի Քանանացին եւ երկրի բոլոր բնակիչները, շրջապատելու են մեզ եւ ոչնչացնելու են մեզ երկրից, եւ ինչ կանես քո մեծ անունը:

Եւ Տէրը ասաց Յեսուին. Վեր կաց, ինչո՞ւ դու ընկած ես երեսիդ վրայ: Ժողովուրդը մեղանչել է եւ անցել է այն ուխտը, որը ես հաստատել էի նրանց հետ, գողացել են նվիրված բաներից եւ դրել են իրենց անոթների մեջ: Եւ որդիք Իսրայելի չեն կարող դիմակայել իրենց թշնամիների դեմքին, պարանոցը կդարձնեն իրենց թշնամիների առաջ, որովհետեւ անիծված եղան: Ես այլեւս ձեզ հետ չեմ լինի, եթե ձեր միջից անիծվածը չհեռացնէք: Ելած սրբացրու ժողովուրդը և ասա, որ սրբացվեն վաղը. այսպես է ասում Տերը՝ Իսրայելի Աստվածը. անիծվածը ձեր մեջ է, չեք կարող դիմադրել ձեր թշնամիներին, մինչև որ հեռացնեք անիծվածը ձեզանից: Եւ կհավաքվիք բոլորդ առավոտյան ըստ ցեղերի, եւ այն ցեղը, որ ցույց տա Տէրը, կբերիք ըստ տոհմերի, եւ այն տոհմը, որ ցույց տա Տէրը, կբերիք ըստ տան, եւ այն տունը, որ ընդունի Տէրը, կբերիք ըստ մարդու: Եւ ով որ ցուցադրվի, կայրվի հրով, եւ ամենայն ինչ որ նրան է, քանզի անցավ Տեառն ուխտը, եւ անօրէնութիւն գործեց Իսրայէլում:

Եւ վաղ առաւօտ ելաւ Յեսու եւ բերաւ զժողովուրդն ըստ ցեղից, եւ ցուցաւ ցեղն Յուդայի: Եւ բերուեցաւ ըստ ցեղերու, եւ ցոյց տրուեցաւ Զարայի ցեղը: Եւ բերուեցաւ ըստ մարդու, Եւ ցուցաբերուեցաւ Աքար՝ Զամբրիի որդին, Զարայի որդւոյ:

Եւ Յեսուն ասաց Աքարին. Տո՛ւր փառք այսօր Իսրայելի Տէր Աստծուն, եւ տո՛ւր խոստովանություն, ու պատմի՛ր ինձ՝ ինչ արեցիր, եւ մի՛ թաքցներ ինձանից: Եւ Աքար պատասխանեց Յեսուին եւ ասաց. Ճշմարտապես մեղանչեցի Տէր Աստծո առաջ Իսրայէլի, այսպէս եւ այսպէս արեցի: Տեսայ աւարի մէջ նուրբ ասեղնագործ շապիկ, եւ երկու հարիւր դիդրախմա արծաթ, եւ մի ոսկի լեզու՝ հիսուն դիդրախմայ արժողութեամբ, եւ ցանկանալով դրանք՝ վերցրի, եւ ահա դրանք թաքցուած են իմ վրանի մէջ, եւ արծաթը թաքցուած է դրանց տակ: Եւ Յեսու հրեշտակներ ուղարկեց, եւ նրանք վազեցին դէպի վրանը բանակատեղում, եւ այդ բաները թաքցրած էին նրա վրանում, եւ արծաթը դրանց տակ էր: Եւ հանեցին զնոսա վրանից, եւ բերին Յեսուի եւ Իսրայէլի ծերերուն, եւ դրին զնոսա Տէրոջ առջեւ:

Եւ վերցրեց Յեսու Աքարին՝ Զարայի որդուն, եւ բերեց զնա Աքոր ձորը, եւ նրա որդիներին, եւ նրա դուստրերին, եւ նրա հորթերին, եւ նրա լծավոր անասունները, եւ նրա բոլոր ոչխարները, եւ նրա վրանը, եւ նրա բոլոր ունեցվածքը, եւ ամբողջ ժողովուրդը նրա հետ, եւ բերեց զնոսա Եմեկաքոր: Եւ ասաց Յեսու Աքարին. Ինչո՞ւ կործանեցիր մեզ: Կործանի քեզ Տէրը, ինչպես եւ այսօր: Եւ քարկոծեցին նրան քարերով ամբողջ Իսրայելը, եւ կանգնեցրին նրա վրա քարերի մեծ կույտ, եւ Տէրը դադարեց Իր բարկության զայրույթից: Այս պատճառով անվանեց այն Եմեկաքոր մինչեւ այս օրը:

8

Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Մի՛ վախեցիր եւ մի՛ երկչիր, վերցրու քեզ հետ բոլոր մարդկանց՝ պատերազմողներին, եւ վերելով ելիր դէպի Գայի. ահա տուել եմ քո ձեռքը Գայիի թագաւորին եւ նրա երկիրը: Եւ կ՚ընես Ային այնպէս, ինչպէս արարեր Երիքովին, եւ թագաւորին նորա, եւ անասունց աւարը կ՚աւարես քեզի, իսկ կարգեա՛ քեզի դարան քաղաքին ետեւից:

Եւ ելաւ Յեսու եւ ամենայն պատերազմող ժողովուրդը, որպէսզի բարձրանան Գայի: Եւ ընտրեց Յեսու երեսուն հազար հզօր մարդիկ ուժով եւ առաքեց զնոսա գիշերով: Եւ հրամայեց նրանց՝ ասելով. Դուք դարանակալ եղեք քաղաքի ետեւում, քաղաքից հեռու մի՛ եղեք, եւ բոլորդ պատրաստ կլինեք: Եւ ես եւ բոլորը, որ ինձ հետ են, կմոտենանք քաղաքին, եւ երբ Գայի բնակիչները դուրս գան մեզ դիմավորելու, ինչպես նաեւ վերջերս, մենք կփախչենք նրանց առջեւից: Եւ երբ նրանք մեր հետեւից ելնեն, մենք նրանց քաղաքից կքաշենք, եւ նրանք կասեն՝ սրանք մեր երեսից փախչում են, ինչպես նաեւ առաջ: Դուք բայց կելնեք դարանից և կգնաք քաղաք: Ըստ այս խոսքի կանեք, ահա հրամայել եմ ձեզ: Եւ Յեսուն ուղարկեց նրանց, եւ նրանք գնացին դարանը եւ նստեցին Բեթելի ու Գայի միջեւ՝ Գայի ծովային կողմից:

Եւ վաղ արթնացած Յեսու առավոտուն այցելեց ժողովրդին, եւ ելան նա եւ ծերերը ժողովրդի առաջ դէպի Գայի: Եւ բոլոր պատերազմող ժողովուրդը նրա հետ բարձրացավ, եւ գնալով եկան քաղաքի դիմաց արեւելքից: Եւ քաղաքի դարանը ծովից, Եւ եղաւ, երբ Գայի թագաւորը տեսաւ, շտապեց եւ ելաւ նրանց դէմ ուղիղ դէպի պատերազմ, ինքը եւ ամբողջ ժողովուրդը, որ նրա

հետ էր, եւ ինքը չգիտէր, որ դարանը նրա համար քաղաքի ետեւում է: Եւ տեսաւ, եւ ետ ետ Յեսու եւ Իսրայէլ ի դէմից նոցա: Եւ հետապնդեցին Իսրայելի որդիներին, եւ իրենք հեռացան քաղաքից: Ոչ ոք չմնաց Գայում, որ չհալածեց Իսրայելի զկնի, եւ նրանք թողեցին քաղաքը բաց, եւ հալածեցին Իսրայելի զկնի:

Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Երկարացրու՛ քո ձեռքը նիզակով, որ քո ձեռքում է, քաղաքի վրայ, որովհետեւ քո ձեռքերին մէջ տուել եմ զայն, եւ դարանները արագութեամբ կը բարձրանան իրենց տեղից: Եւ Յեսուն երկարեց իր ձեռքը նիզակով քաղաքի վրայ, Եւ դարանամուտները արագութեամբ ելան իրենց տեղից, եւ ելին երբ նա ձեռքը երկարեց, եւ մտան քաղաք եւ գրաւեցին զայն, եւ փութացեալ քաղաքը հրով այրեցին: Եւ երբ Գայի բնակիչները նայեցին իրենց ետեւը, տեսան ծուխ որ բարձրանում էր քաղաքից դեպի երկինք, եւ այլեւս չունեին ուր փախչեն այս կողմ կամ այն կողմ: Եւ Յեսուն եւ ամբողջ Իսրայելը տեսան, որ դարանակայները գրավեցին քաղաքը, եւ որ քաղաքի ծուխը բարձրացավ դեպի երկինք, եւ շրջվելով՝ հարվածեցին Գայի մարդկանց: Եւ սոքա ելին քաղաքից ի հանդիպումն, եւ դատարկուեցան մէջտեղ բանակին՝ սոքա այստեղից եւ սոքա այնտեղից, եւ հարին զնոսա մինչեւ որ չմնաց նոցանց փրկուած եւ փախուստ եկած: Եւ Գայի թագաւորին բռնեցին կենդանի եւ բերին նրան Յեսուի մօտ:

Եւ երբ դադարեցին Իսրայելի որդիները սպանելուց բոլորին, որ Գայում էին, եւ դաշտերում, եւ լերան վրա՝ իջուցքի մոտ, ուր հալածեցին նրանց այնտեղից մինչեւ վերջ, եւ Յեսուն վերադարձաւ Գայ եւ հարուածեց այն սրի բերանով: Եւ եղան

ընկածները այն օրը՝ մարդուց մինչեւ կին, տասներկու հազար, բոլոր բնակիչները Գայի: Բացի քաղաքում եղած աւարներից, Իսրայէլի որդիները իրենց համար կողոպտեցին այն ամէնը, ինչ Տէրը հրամայել էր Յեսուին:

Եւ այրեց Յեսու զքաղաքն հրով, կույտ անբնակ յաւիտենական դարձրեց զայն մինչեւ օրս այս: Եւ Գայի թագավորին կախեց երկճաղ ծառի վրա, եւ նա մնաց ծառի վրա մինչեւ երեկո, եւ արեւի մայրամուտին Յեսուն հրամայեց, եւ իջեցրին նրա մարմինը ծառից, եւ նետեցին այն փոսի մեջ, եւ նրա վրա քարերի կույտ դրին մինչեւ այսօր:

9

Երբ լսեցին Ամորհացիների թագավորները, որոնք Հորդանանի այն կողմում էին, լեռնականում, դաշտավայրում, մեծ ծովի ամբողջ ափամերձ շրջաններում, Անտիլիբանանի մոտ, նաեւ Քետացիները, Քանանացիները, Փերեզացիները, Եւայացիները, Ամորհացիները, Գերգեսացիները եւ Յեբուսացիները,

Նրանք բոլորը միասին հավաքվեցին պատերազմելու Հոշեայի և Իսրայելի դեմ:

Եւ Գաբաոնի բնակիչները լսեցին այն ամենը, ինչ Տէրը արեց Երիքովին եւ Գային: Եւ արեցին իրենք իսկ խորամանկութեամբ, եւ եկած՝ պաշարեցին իրենց ու պատրաստեցին իրենց, եւ վերցնելով հին ծամաքներ իրենց ուսերի վրայ, եւ գինու հին ու

պատռված տիկեր՝ կապված: ԵՒ նրանց կոշիկների ծակոտիները, և նրանց սանդալները հին ու կարկատված էին նրանց ոտքերի վրա, և նրանց հագուստները մաշված էին նրանց վրա, և նրանց պաշարների հացը չոր, բորբոսավոր ու փշրված էր:

Եւ եկան Յեսուի մօտ՝ Իսրայէլի բանակատեղին, Գաղգաղա, եւ ասացին Յեսուին ու Իսրայէլին. Հեռու երկրից ենք եկել, եւ այժմ ուխտ կնքեցէք մեզ հետ: Եւ Իսրայէլի որդիները ասացին Քոռայեցուն. Տե՛ս, գուցէ դու իմ մէջ ես բնակւում, եւ ինչպէ՞ս քեզ հետ ուխտ կնքեմ: Եւ ասացին Յեսուին. Քո ծառաներն ենք մենք: Եւ Յեսուն ասաց նրանց. Որտեղի՞ց էք, եւ որտեղի՞ց եկել էք: Եւ ասացին. Շատ հեռու երկրից եկել են քո ծառաները քո Տէր Աստծո անունով, քանզի լսել ենք նրա անունը եւ այն ամենը, ինչ արեց Եգիպտոսում: Եւ այն ամենը, ինչ արեց Ամորհացիների թագաւորներին, որոնք Յորդանանի անդիպար կողմում էին՝ Ամորհացիների Սեհոն թագաւորին եւ Բասանի Ովգ թագաւորին, որ բնակւում էր Աստարովթում եւ Եդրայինում: Եւ լսելով՝ ասացին մեզ մեր ծերերը եւ մեր երկրի բոլոր բնակիչները՝ ասելով. Վերցրէք ձեզ պաշար ճանապարհի համար եւ գնացէք նրանց հանդիպելու, եւ ասէք նրանց. Քո ծառաներն ենք մենք, եւ հիմա մեզ հետ ուխտ կնքեցէք: Այս հացերը տաք էինք ապահովել այն օրը, երբ ելանք ձեզ մոտ գալու, բայց հիմա դրանք չորացել և կերված են դարձել: Եւ այս գինու տիկերը, որոնք մենք լցրինք նոր, ահա պատռվել են, եւ մեր հագուստները ու մեր կօշիկները հնացել են շատ երկար ճանապարհից:

Եւ իշխանները վերցրին նրանց պաշարներից, եւ Տիրոջը չհարցրին: Եւ Յեսուն խաղաղութիւն հաստատեց նրանց հետ, եւ

ուխտ կնքեցին նրանց հետ՝ փրկելու նրանց, եւ ժողովի իշխանները երդուեցան նրանց:

Եւ եղաւ երեք օր անց, այն ուխտը նրանց հետ կնքելուց յետոյ, լսեցին, որ նրանք մօտիկից են եւ որ նրանց մէջ բնակւում են: Եվ մեկնեցին Իսրայելի որդիները եւ եկան նրանց քաղաքները, իսկ նրանց քաղաքներն էին Գաբաոնը, Քեփիրան, Բեերոթը եւ Յարինի քաղաքները: Եւ չպատերազմեցին նրանց դեմ Իսրայելի որդիները, որովհետեւ նրանց երդվեցին բոլոր իշխանները Տիրոջ՝ Իսրայելի Աստծու անունով, եւ ամբողջ ժողովը տրտնջաց իշխանների դեմ:

Եւ իշխանները ասացին ամբողջ ժողովին. Մենք երդվեցինք նրանց Տեր Աստված Իսրայելի անունով, եւ հիմա չենք կարող դիպչել նրանց: Սա կ'ընենք՝ կենդանի կ'բռնենք զնոսա եւ կ'ապահովենք զնոսա, եւ բարկութիւն չի՛ ըլլար մեր դէմ այն երդումին համար, որ երդուած էինք նոցա: Նրանք կապրելու են և կլինեն փայտահատներ ու ջրակիրներ ամբողջ ժողովի համար, ինչպես իշխանները ասացին նրանց:

Եւ Յեսուն կանչեց միասին նրանց եւ ասաց նրանց. Ինչո՞ւ խաբեցիք ինձ՝ ասելով, թե շատ հեռու ենք ձեզանից, մինչդեռ դուք հարեւաններ էք նրանց, որ բնակվում են մեր մեջ: Եւ հիմա անիծյալ էք դուք, չի դադարի ձեզնից ծառան, ոչ փայտահատը, ոչ ջրակիրը ինձ եւ իմ Աստծուն: Եւ պատասխանեցին Յեսուին՝ ասելով. Հաղորդվեց մեզ, որքան հրամայեց քո Տէր Աստված Մովսեսին, իր ծառային, տալ ձեզ այս երկիրը եւ ոչնչացնել մեզ եւ բոլոր բնակիչները նրա վրա ձեր դեմաց, եւ խիստ վախեցանք մեր

հոգիների համար ձեր դեմաց, եւ արեցինք այս գործը: Եւ հիմա ահա մենք ենթակա ենք ձեզ. ինչպես որ հաճելի է ձեզ եւ ինչպես որ թվում է ձեզ, այնպես էլ արեք մեզ հետ:

Եւ այսպէս արեցին նրանց, եւ Յեսուն փրկեց նրանց այն օրը Իսրայէլի որդիների ձեռքից, եւ նրանք չսպաննեցին նրանց: Եւ Յեսուն այն օրը նրանց նշանակեց փայտահատներ եւ ջրաբերներ ամբողջ ժողովի համար եւ Աստծո զոհասեղանի համար, այս պատճառով Գաբաոնի բնակիչները եղան փայտահատներ եւ ջրաբերներ Աստծո զոհասեղանի համար մինչեւ այսօրվա օրը, եւ այն տեղի համար, որ Տէրը կընտրի:

10

Երբ Ադոնիբեզեկ՝ Երուսաղեմի թագավորը, լսեց, որ Յեսուն գրավեց Գային եւ բոլորովին ոչնչացրեց այն, ինչպես որ արեցին Երիքովին եւ նրա թագավորին, այնպես էլ արեցին Գային եւ նրա թագավորին, եւ որ Գաբաոնի բնակիչները հարել էին Յեսուի եւ Իսրայելի կողմը, Եւ նրանք շատ վախեցան նրանցից, որովհետեւ գիտեին, որ Գաբաոնը մեծ քաղաք էր, ինչպես թագավորական քաղաքներից մեկը, եւ նրա բոլոր մարդիկ ուժեղ էին: Եւ Երուսաղէմի թագաւոր Ադոնիբեզեկը ուղարկեց Քեբրոնի թագաւոր Եղամի, Յերեյմութի թագաւոր Փիդոնի, Լաքիսի թագաւոր Յեփթայի եւ Ողոլլամի թագաւոր Դաբեյնի մօտ՝ ասելով. Եկեք, բարձրացեք ինձ մոտ և օգնեք ինձ, և պատերազմենք Գաբաոնի դեմ, քանի որ նրանք փախել են Յեսուի և Իսրայելի որդիների մոտ: Եվ բարձրացան հինգ թագավորները

Յեբուսացիների՝ Երուսաղեմի թագավորը, Քեբրոնի թագավորը, Յերիմութի թագավորը, Լաքիսի թագավորը եւ Օդոլլամի թագավորը, նրանք եւ նրանց ամբողջ ժողովուրդը: Եվ շրջապատեցին Գաբաոնը եւ պաշարեցին այն:

Եւ ուղարկեցին Գաբաոնի բնակիչները Յեսուի մոտ Իսրայելի բանակը Գաղգաղայում՝ ասելով. Մի՛ թուլացրու քո ձեռքերը քո ծառաներից, ելիր մեզ մոտ արագ եւ օգնիր մեզ, եւ փրկիր մեզ, որովհետեւ մեր դեմ հավաքվել են Ամորհացիների բոլոր թագավորները, որոնք բնակվում են լեռնակողմում: Եւ բարձրացաւ Յեսու Գաղգաղայից, ինքը եւ ամբողջ պատերազմող ժողովուրդը նրա հետ, ամենայն զօրաւորը:

Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Մի՛ վախեցիր նրանցից, քանզի քո ձեռքերը տուել եմ նրանց, չի մնայ նրանցից ոչ ոք ձեր առաջ:

Եվ քանի Յեսու յանկարծակի եկավ նոցա վրա, ամբողջ գիշերը գնաց Գաղգաղայից: Եւ Տէրը խռովեց զնոսա Իսրայէլի որդիների դէմ, եւ Տէրը խորտակեց զնոսա մեծ խորտակումով Գաբաոնում, եւ հալածեցին զնոսա Օրոնէի ելքի ճանապարհով, եւ կոտորեցին զնոսա մինչեւ Ազեկա եւ մինչեւ Մակեդա: Եւ մինչ նրանք փախչում էին Իսրայելի որդիների դեմքից Հորոնիմի իջնելու վրա, Տերը նետեց նրանց վրա կարկտի քարեր երկնքից մինչեւ Ազեկա, եւ ավելի շատ եղան մեռածները կարկտի քարերի պատճառով, քան նրանք, որոնց սպանեցին Իսրայելի որդիները սրով պատերազմում:

Այնժամ Հիսուս խոսեց Տիրոջ հետ այն օրը, երբ Աստված

Ամորհացուն մատնեց Իսրայելի ձեռքը, երբ նրանց ջախջախեց Գաբաոնում, եւ նրանք ջախջախվեցին Իսրայելի որդիների առջեւ, եւ Հիսուս ասաց. Թող կանգնի արեգակը Գաբաոնի վրայ, եւ լուսինը Այելոնի ձորի վրայ: Եւ կանգնեցին արեգակն ու լուսինը իրենց տեղում, մինչեւ որ Աստուած պաշտպանեց նրանց թշնամիներից, եւ արեգակը կանգնեց երկնքի մեջտեղում, չգնաց դէպի մայր մինչեւ մէկ օրվա վերջը: Եւ ոչ եղեւ օր այնպիսի ո՛չ առաջ, ո՛չ վերջ, այնպէս որ Աստուած լսէր մարդուն, որովհետեւ Տէրը համապատերազմեց Իսրայէլին:

Եւ փախան այդ հինգ թագաւորները եւ թաքնուեցան Մակեդայի քարայրում: Եւ զեկուցուեցաւ Յեսուին՝ ասելով. Գտնուեցան հինգ թագաւորները, որոնք թաքնուած են Մակեդայի քարայրում: Եվ ասաց Յեսուն. Գլորեցէ՛ք քարեր այդ քարայրի բերանի վրայ եւ նշանակեցէ՛ք մարդիկ՝ նրանց պահելու համար: Դուք բայց մի՛ կանգնեք, հետապնդելով ձեր թշնամիներին, և գրավեք նրանց հետապահը, և մի՛ թողեք նրանց մտնել իրենց քաղաքները, քանզի մեր Տեր Աստվածը նրանց մատնեց մեր ձեռքերը: Եւ եղավ, երբ Յեսուն և Իսրայելի բոլոր որդիները դադարեցին նրանց շատ մեծ հարված հասցնելուց մինչև վերջ, փրկվածները փրկվեցին ամրացված քաղաքներում:

Եւ ամբողջ ժողովուրդը առողջ վերադարձաւ Մակեդա՝ Յեսուի մօտ, եւ Իսրայէլի որդիներից ոչ ոք իր լեզուով չգոռաց:

Եւ ասաց Յեսու. Բացէ՛ք այն քարայրը եւ հանէ՛ք այս հինգ թագաւորներին այն քարայրից: Եւ հանեցին զհինգ թագաւորսն ի այրէն՝ զթագաւորն Երուսաղեմի, եւ զթագաւորն Քեբրոնի, եւ

զթագաւորն Յերիմութի, եւ զթագաւորն Լաքիսի, եւ զթագաւորն Ողողամի: Եվ երբ նրանց հանեցին Յեսուի մոտ, Յեսուն կանչեց ամբողջ Իսրայելին եւ պատերազմի սկսողներին՝ իր հետ ուղեկցողներին, ասելով նրանց. Առաջ գնացեք եւ ձեր ոտքերը դրեք նրանց պարանոցների վրա, եւ մոտենալով՝ իրենց ոտքերը դրեցին նրանց պարանոցների վրա: Եւ Յեսու ասաց նրանց. Մի՛ վախեցէք նրանցից եւ մի՛ զարհուրէք, քաջացէ՛ք եւ ուժովացէ՛ք, որովհետեւ Տէրը այսպէս կ՚ընէ ձեր բոլոր թշնամիներուն, որոնց դէմ դուք կը պատերազմէք: Եւ Յեսուն սպանեց նրանց ու կախեց նրանց հինգ ծառերի վրա, եւ նրանք կախված էին ծառերի վրա մինչեւ երեկո: Եւ եղաւ արեւամուտին, հրամայեց Յեսու, եւ իջեցրին զնոսա փայտերից, եւ ընկեցին զնոսա այն քարայրը, ուր ապաստանել էին անդ, եւ քարեր գլորեցին քարայրի վրայ մինչեւ այսօրուան օրը:

Եւ Մակեդան առին այն օրը, եւ սպանեցին զայն սրի բերանով, եւ բնաջնջեցին ամեն շնչաւոր, որ էր նրա մէջ, եւ ոչ ոք չմնաց նրա մէջ փրկուած եւ ազատուած, եւ արեցին Մակեդայի թագաւորին այնպէս, ինչպէս արեցին Երիքովի թագաւորին:

Եվ Յեսուն գնաց ամբողջ Իսրայելի հետ Մակեդայից դեպի Լեբնա եւ պաշարեց Լեբնան: Եւ Տէրը մատնեց զայն Իսրայէլի ձեռքը, եւ առին զայն եւ զնորա թագաւորը, եւ սպանին զայն սրի բերանով, եւ զամէն շնչաւոր ի նմա, եւ ոչ ոք մնաց ի նմա փրկուած եւ ազատուած, եւ արարին նորա թագաւորին այնպէս, ինչպէս արարին Երիքովի թագաւորին:

Եվ Հոշուան ու ամբողջ Իսրայելը նրա հետ գնացին Լեբնայից

Լաքիշ, պաշարեցին այն ու պաշարում էին այն: Եւ մատնեց Տէրը Լաքիսը Իսրայէլի ձեռքը: Եւ առան զայն երկրորդ օրը, եւ սպանին զայն սրի բերանով, եւ բնաջնջեցին զայն, այնպէս ինչպէս արարին Լեբնային: Այնժամ Ելամը՝ Գազերի թագավորը, բարձրացավ օգնելու Լաքիսին, և Յեսուն հարավ նրան սրի բերանով, և նրա ժողովուրդը, մինչև որ նրանցից ոչ ոք չմնաց՝ ոչ փրկված, ոչ փախած:

Եվ Յեսուն ամբողջ Իսրայելի հետ Լաքիսից գնաց դեպի Ողոլլամ, պաշարեց եւ գրավեց այն: Եւ Տէրը մատնեց զայն Իսրայէլի ձեռքը, եւ առան զայն այն օրը, եւ սպանեցին զայն սրի բերանով, եւ ամէն շնչաւորը կործանումով սպանեցին, ինչպէս արեցին Լաքիսին:

Եւ գնաց Յեսու եւ ամբողջ Իսրայէլը նրա հետ Քեբրոն, եւ պաշարեց զայն: Եւ հարուածեց զայն սրի բերանով, եւ ամենայն շնչաւոր, որ էր ի նմա, ոչ մնաց փրկեալ, որպէս արարին Օդոլլամին, բնաջնջեցին զայն եւ ամենայն, որ էր ի նմա:

Եւ վերադարձաւ Յեսու եւ ամբողջ Իսրայէլ դէպի Դաբիր եւ պաշարեցին զայն: Նրանք գրաւեցին զայն եւ զթագաւորն նորա եւ զգիւղերն նորա, եւ հարին զայն սրի բերանով, եւ բնաջնջեցին զայն եւ ամէն շնչաւոր ի սմա, եւ ոչ թողին սմա ոչ մէկ փրկուած: Ինչպէս որ արեցին Քեբրոնին եւ թագաւորին նորա, այնպէս արեցին Դաբիրին եւ թագաւորին նորա:

Եվ Հոշուան հարվածեց լեռնային երկրի ամբողջ երկիրը, եւ Նեգեբը, եւ հովիտը, եւ Ասեդոթը, եւ նրա թագավորներին, չթողեցին նրանցից փրկված մարդ, եւ կյանքի ամեն շնչող էակ

ամբողջովին ոչնչացրեց, այնպես ինչպես հրամայել էր Տերը՝ Իսրայելի Աստվածը: Քադեշ Բառնեայից մինչև Գազա, ամբողջ Գոսոմը մինչև Գաբաոն: Եւ Յեսուն միանգամից հարվածեց նրանց բոլոր թագավորներին եւ նրանց երկիրը, որովհետեւ Տէր Աստվածը Իսրայելի պատերազմում էր Իսրայելի համար:

11

Երբ Ասորի թագավոր Յաբիսը լսեց, ուղարկեց Մարոնի թագավոր Յովբաբի մոտ եւ Սիմովոնի թագավորի մոտ եւ Ազիփի թագավորի մոտ, և դեպի թագավորներին, որոնք Սիդոն մեծի մոտ էին, լեռնային երկիրը և Արաբա՝ Կեներովթի դիմաց, և դաշտը, և Փենաեդդոր, և դեպի ափամերձ Քանանացիներն արևելքից, և դեպի ափամերձ Ամորհացիներն, և Քետացիներին, և Փերեզացիներին, և Յեբուսացիներին՝ որ լեռան մեջ են, և Եւացիներին, և նրանց՝ որ Հերմոնի ներքևում են, դեպի Մասսիմայի երկիրը: Եւ ելան նրանք եւ նրանց թագաւորները նրանց հետ, ինչպես ծովու ավազը բազմութեամբ, եւ ձիեր ու կառքեր՝ չափազանց շատ: Եւ հաւաքուեցան բոլոր թագաւորները իրենք եւ եկան միասին, եւ բանակ դրին Մարոնի ջրի վրայ՝ պատերազմելու Իսրայէլի դէմ:

Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Մի՛ վախեցիր նրանցից, որովհետեւ վաղը այս ժամին ես նրանց ջարդուած կը մատնեմ Իսրայէլի առաջ, նրանց ձիերը կը խեղդես, եւ նրանց կառքերը կրակով կը այրես: Եւ Յեսուն եւ ամբողջ պատերազմող ժողովուրդը յանկարծակի եկան նոցա վրայ՝ Մարոնի ջրերի մոտ, եւ անկան նոցա վրայ

լեռնականում: Եւ Տէրը մատնեց նրանց Իսրայելի ենթակայությանը, եւ հարվածելով նրանց՝ հետապնդում էին մինչեւ մեծ Սիդոն, եւ մինչեւ Մասերոն, եւ մինչեւ Մասոքի դաշտերը արեւելքում, եւ կոտորեցին նրանց այնպես, որ նրանցից ոչ մի փրկված չմնաց: Եւ արեց նրանց Յեսու այնպէս, ինչպէս հրամայեց նրան Տէրը. նրանց ձիերը կտրատեց, եւ նրանց կառքերը հրով այրեց:

Եվ վերադարձավ Յեսու այն ժամանակ եւ գրավեց Ասորը եւ նրա թագավորին, իսկ Ասորը նախկինում իշխում էր այդ բոլոր թագավորությունների վրա: Եւ սպանեցին այնտեղ ամեն շնչող արարած սրով, եւ ոչնչացրին բոլորին, եւ ոչ մի շնչող արարած չմնաց այնտեղ, եւ Ասորը այրեցին կրակով: Եւ բոլոր քաղաքները թագավորությունների եւ նոցա թագավորները առաւ Յեսու, եւ սպանեց զնոսա սրոյ բերանով, եւ բնաջնջեցին զնոսա այնպէս, ինչպէս հրամայեց Մովսէս՝ Տեառն ծառան: Բայց Իսրայելը չայրեց բոլոր ամրացված քաղաքները, բացի միայն Ասորից, որը այրեց Իսրայելը: Եւ Իսրայէլի որդիները յափշտակեցին իրենց համար նրա ամբողջ աւարը, բայց նրանց բոլորին ամբողջովին ոչնչացրին սրի բերանով, մինչեւ որ կորստեան մատնեցին նրանց, եւ նրանցից ոչ մի շնչող բան չթողեցին: Ինչպէս հրամայեց Տէրը Մովսէսին՝ իր ծառային, եւ Մովսէս նոյնպէս հրամայեց Յեսուին, այնպէս էլ արեց Յեսուն. նա չանցաւ ոչինչ այն ամենից, ինչ հրամայել էր նրան Մովսէսը:

Եւ Յեսուն վերցրեց ամբողջ լեռնային երկիրը, եւ Նագեբի ամբողջ երկիրը, եւ Գոսոմի ամբողջ երկիրը, եւ դաշտավայրը, եւ արեւմտյան կողմը, եւ Իսրայելի լեռը, եւ ցածր տեղերը: այն դեպի

լեռը Քելքա լեռից, եւ որ բարձրանում է դեպի Սէիր, եւ մինչեւ Բաղագադ, եւ Լիբանանի դաշտերը Հերմոն լեռան ներքեւ, եւ նրանց բոլոր թագավորներին վերցրեց, եւ ոչնչացրեց, եւ սպանեց: Եվ Յեսուն բազում օրեր պատերազմ մղեց այդ թագավորների դեմ:

Եւ ոչ էր քաղաք, զոր Իսրայէլը չառաւ, ամենայն առին պատերազմով: Որովհետև Տիրոջ միջոցով եղավ, որ ամրացվեց նրանց սիրտը՝ պատերազմի դուրս գալու Իսրայելի դեմ, որպեսզի ոչնչացվեն, որպեսզի նրանց ողորմություն չտրվի, այլ որպեսզի ոչնչացվեն, ինչպես Տերը ասաց Մովսեսին:

Եւ եկաւ Յեսու այն ժամանակ եւ բնաջնջեց Ենակիմսն լեռնականից, Քեբրոնից, Դաբիրից, Անաբոթից եւ ամբողջ Յուդայից՝ նրանց քաղաքներով հանդերձ, եւ Յեսու բնաջնջեց նրանց: Ենակիմից ոչ ոք չմնաց Իսրայելի որդիների երկրում, բացի Գազայում, Գեթում և Ասելդովում, որտեղ մնացին:

Եւ Յեսուն վերցրեց ամբողջ երկիրը, ինչպես Տէրը հրամայել էր Մովսէսին, եւ Յեսուն տվեց այն ժառանգութեան Իսրայէլին՝ բաժանելով ըստ նրանց ցեղերի, եւ երկիրը հանգստացաւ պատերազմից:

12

Եւ սոքա են թագաւորք երկրի, զորս սպանին որդիք Իսրայէլի, եւ ժառանգեցին զերկիրն նոցա յայնկոյս Յորդանանու ի ծագաց

արեւու՝ ի ձորոյն Առնոնի մինչեւ լերինն Աերմոնի, եւ զամենայն երկիրն Արաբայ ի ծագաց: Սիհոն՝ Ամորհացիների թագավորը, որ բնակվում էր Հեսբոնում, տիրապետում էր Առնոնից, որը գտնվում է ձորում՝ ձորի մի մասի վրա, եւ Գաղաադի կեսը մինչեւ Յաբոկ՝ Ամոնի որդիների սահմանները: Եւ Արաբ մինչեւ Քեներեթի ծովը արեւելքի կողմից, եւ մինչեւ Արաբայի ծովը՝ աղի ծովը արեւելքից, ճանապարհով որ դէպի Ասեյիմոթ է, Թայիմանից, որ Ասեդոթ Փասգայի տակ է: Եվ Օգ՝ Բասանի թագավորը, մնաց հսկաներից, որ բնակվում էր Աստարոթում և Եդրայինում: Իշխանը Հերմոն լեռից եւ Սեքքայից, եւ ամբողջ Բասանը մինչեւ Գերգեսիի սահմանները, եւ Մաքին, եւ Գաղաադի կեսը՝ Հեսեբոնի թագաւոր Սիհոնի սահմանները: Մովսես՝ Տիրոջ ծառան, և Իսրայելի որդիները հարվածեցին նրանց, և Մովսես այն տվեց ժառանգություն Ռուբենին, Գադին և Մանասեի ցեղի կեսին:

Եւ սոքա են թագաւորքն Ամորհացւոց, զորս սպան Յեսու եւ որդիք Իսրայէլի անդիպէրան Յորդանանու, առ ծովաւն Բաղազաղայ, ի դաշտին Լիբանանու, եւ մինչեւ լեռն Քեղքա, որ բարձրանայ դէպի Սէիր, եւ ետ զայն Յեսու ցեղիցն Իսրայէլի ժառանգել ըստ վիճակի իւրեանց: Լեռան մեջ, եւ դաշտի մեջ, եւ Արաբում, եւ Ասեդովթում, եւ անապատում, եւ Նեգեբում՝ քետացուն, եւ ամորհացուն, եւ քանանացուն, եւ փերեզացուն, եւ եւացուն, եւ յեբուսացուն:

Երիքովի թագավորին և Այիի թագավորին, որ Բեթելի մոտ է, Երուսաղեմի թագավորը, Քեբրոնի թագավորը, Հիերիմութի թագավորին, Լաքիսի թագավորին, թագավորին Այլամի, թագավորին Գազերի, թագավորին Դաբիրի, թագավորին Գաղերի, թագավոր Հերմաթ, թագավոր Ադեր, Լեբնայի

թագավորը, Օդոլլամի թագավորը, Թագավորը գնաց, թագավոր Տափութը, թագավոր Օփերը, թագավոր Օփեկ Արոկի, թագավոր Ասոմ, թագավոր Սիմոն, թագավոր Մամբրոթ, թագավոր Ազիփ: Կադեշի թագավոր, Զահակի թագավոր, թագավոր Մարեդոթը, թագավոր Իեկոմը Քերմելից: Օդոլլամի Փեննեադորի թագավորին, Գալիլիայի Գեհի թագավորին, Թերսայի թագավորը, սրանք բոլորը քսանինը թագավորներ են:

13

Եւ Յեսուն ծերացած էր՝ առաջացած օրերով, եւ Տէրն ասաց Յեսուին. դու առաջացած ես օրերով, եւ երկիրը շատ է մնացած ժառանգութեան համար: Եւ այս լքված երկիրը՝ Փղշտացիների սահմանները, Գեսիրացին եւ Քանանացին, Անբնակ երկրից, որը Եգիպտոսի դիմաց է, մինչև Ակկարոնի սահմանները, Քանանացիների ձախ կողմից, համարվում է Փղշտացիների հինգ սատրապություններին՝ Գազացուն, Ազոտացուն, Ասկաղոնացուն, Գեթթացուն, Ակկարոնացուն և Եվացուն: Թայմանից և Քանաանի ամբողջ երկրից Գազայի առաջ, և Սիդոնացիները մինչև Ափեկ, մինչև Ամորհացիների սահմանները: և ամբողջ Գալիաթի Փղշտացիների երկիրը, և ամբողջ Լիբանանը արևելքից՝ Գալգալից մինչև Հերմոն լեռան ստորոտը, մինչև Եմաթի մուտքը, Բոլոր լեռնային երկրում բնակվողներին Լիբանանից մինչև Մասերեթ Մեմփոմայիմ, բոլոր Սիդոնացիներին՝ ես նրանց կոչնչացնեմ Իսրայելի առջև, բայց դու այն բաժանիր ժառանգությամբ Իսրայելին, ինչպես քեզ հրամայեցի:

Եւ հիմա բաժանիր այս երկիրը ժառանգության մեջ ինը ցեղերին եւ Մանասեի ցեղի կեսին: Հորդանանից մինչեւ մեծ ծովը, արեւմտյան կողմում, տաս զայն, մեծ ծովը սահմանի: Այն երկու ցեղերին եւ Մանասեի ցեղի կեսին, Ռուբենին եւ Գադին Մովսես տվեց Հորդանանի այն կողմում, արեւելքում: Նմա տվել է Մովսես՝ Տեառն ծառան: Արոերից, որ գտնվում է Առնոն հեղեղատի ափին, և այն քաղաքը, որ ձորի մեջ է, և ամբողջ Միսորը Մեդեբայից, Ամորհացիների Սիհոն թագավորի բոլոր քաղաքները, որ թագավորեց Հեսեբոնում մինչև Ամոնի որդիների սահմանները, Եւ Գաղաադիտիսը, եւ Գեսիրիի սահմանները, եւ Մաքաթիները, Հերմոն լեռան ամբողջը, եւ ամբողջ Բասանիտինը մինչեւ Աքա: Օգի ամբողջ թագավորությունը Բասանում, որ թագավորեց Աստարովթում և Եդրայում, սա մնացել էր հսկաներից, և Մովսեսը հարվածեց նրան ու ոչնչացրեց: Եւ Իսրայէլի որդիները ամբողջովին չոչնչացրին Գեսիրացուն, Մաքաթացուն եւ Քանանացուն, եւ Գեսիրի թագաւորը եւ Մաքաթացին բնակուեցան Իսրայէլի որդիների մէջ մինչեւ այսօր:

Բացի Ղևիի ցեղից, ժառանգություն չտրվեց, Տեր Աստված Իսրայելը՝ սա է նրանց ժառանգությունը, ինչպես ասաց նրանց Տերը, և սա է այն բաժանումը, որ Մովսեսը բաժանեց Իսրայելի որդիներին Մովաբի Արաբոթում, Հորդանանի այն կողմում, Երիքովի մոտ:

Եւ Մովսես տվեց Ռուբենի ցեղին ըստ նոցա տոհմերի: Եւ նրանց սահմանները եղան Արոերից, որ է Առնոն ձորի դիմաց, եւ քաղաքը, որ Առնոն ձորում է, եւ ամբողջ Միսորը: մինչև Եսեբոն, եւ բոլոր քաղաքները, որ գտնվում են Միսորում, եւ Դայիբոն, եւ

Բայիմոն Բաալ, եւ Մեեղբոթի տունը: և Բասան, և Բամոթ, և Մեփաաթ, և Կիրիաթայիմ: և Սեբամա, և Սերադա, և Սիոն Ենաբ լերան վրա, և Բեթ Փեոր, և Ասեդոթ Փասգա, և Բաիթթասեինոթ: Եւ Միսորի բոլոր քաղաքները, եւ ամորհացիների թագավոր Սեհոնի ամբողջ թագավորությունը, որին Մովսես հարվածեց նրան եւ Մադիամի առաջնորդներին, եւ Եվիին, եւ Ռոբոկին, եւ Սուրին, եւ Հուրին, եւ Ռոբեին՝ Սիոնի սպանված իշխանին, եւ Սիոնի բնակիչներին:

Եւ Բաղաամը՝ Բէովրի որդին, գուշակը, սպանեցին շրջադարձի ժամանակ:

Եղան սակայն Ռուբենի սահմանները՝ Հորդանանը սահման, սա է Ռուբենի որդիների ժառանգությունը ըստ իրենց ցեղերի, իրենց քաղաքներն ու իրենց ագարակները:

Մովսեսը տվեց Գադի որդիներին ըստ նրանց ցեղերի: Եւ նրանց սահմանները եղան Յազերը, Գաղաադի բոլոր քաղաքները եւ Ամոնի որդիների երկրի կեսը՝ մինչեւ Արաբա, որ Արադի դիմաց է: Եւ Եսեբոնից մինչեւ Արաբոթ՝ Մասեփայի կողմը, եւ Բոտանիմ, եւ Մաան մինչեւ Դայբոնի սահմանները: և Էնադոմ, և Օթարգաի, և Բաինթանաբրա, և Սոկքոթա, և Սափան, և Հեսեբոնի թագավոր Սիհոնի մնացած թագավորությունը, և Հորդանանը կսահմանի մինչև Քիններեթ ծովի մասը, Հորդանանի անդիպաո կողմում, արևելքից: Այս է ժառանգությունը Գադի որդիների՝ ըստ իրենց ցեղերի եւ ըստ իրենց քաղաքների, ըստ իրենց ցեղերի պարանոցը կդարձնեն իրենց թշնամիների առաջ, որովհետեւ ըստ իրենց ցեղերի եղան իրենց քաղաքները եւ իրենց

ագարակները:

Եւ Մովսէսը տվեց Մանասէի կէս ցեղին ըստ նոցա տոհմերի: Եւ եղան նրանց սահմանները Մաանից, եւ Բասանի ամբողջ թագաւորութիւնը, եւ Բասանի թագաւոր Ովգի ամբողջ թագաւորութիւնը, եւ Յայիրի բոլոր գիւղերը, որոնք են Բասանիտիդում, վաթսուն քաղաքներ: Եւ Գաղաադի կեսը, եւ Աստարովթում, եւ Եդրայում՝ Ովգի թագավորության քաղաքները Բասանիտիդում, Մանասեի որդի Մաքիրի որդիներին, եւ Մանասեի որդի Մաքիրի որդիների կեսին՝ ըստ իրենց ցեղերի: Սրանք են, որոնց ժառանգաբար բաժանեց Մովսեսը Հորդանանի անդիվ՝ Մովաբի Արաբովթում, Հորդանանի անդիվ, Երիքովի դիմաց, արեւելքից:

14

Եւ սրանք են, որոնք բաշխեցին ժառանգութիւնը Իսրայէլի որդիներին Քանանի երկրում, որոնց բաշխեցին նրանց Եղիազար քահանան եւ Յեսու Նաւեի որդին, եւ Իսրայէլի որդիների ցեղերի հայրենական իշխանները: Ըստ վիճակների ժառանգեցին, ինչպես հրամայեց Տէրը Յեսուի ձեռքով այն ինը ցեղերին եւ կես ցեղին: Հորդանանի միւս կողմից: Եւ ղեւտացիներին ժառանգութիւն չտուեց նրանց մէջ: Որովհետև Հովսեփի որդիները երկու ցեղ էին՝ Մանասեհ և Եփրեմ, և Ղևտացիներին բաժին չտրվեց երկրում, այլ միայն քաղաքներ բնակվելու համար և առանձնացված վայրեր իրենց անասունների համար: Ինչպես որ հրամայեց Տերը Մովսեսին, այնպես էլ արեցին Իսրայելի

որդիները և բաժանեցին երկիրը:

Եվ Հուդայի որդիները մոտեցան Հեսուին Գաղգաղում, եւ Կենեզացի Յեփոնեի որդի Քաղեբը ասաց նրան. Դու գիտես այն խոսքը, որ Տերը խոսեց Աստծո մարդ Մովսեսին իմ եւ քո մասին Կադես Բառնեայում: Քառասուն տարեկան էի, երբ Մովսես՝ Աստծո ծառան, ինձ ուղարկեց Կադեշ Բառնեայից լրտեսելու երկիրը, եւ ես նրան պատասխանեցի ըստ իր միտքի: Իմ եղբայրները, որոնք ինձ հետ բարձրացան, փոխեցին ժողովրդի սիրտը, բայց ես լիովին վճռական էի հետևելու իմ Տեր Աստծուն: Եւ Մովսեսը երդվեց այն օրը՝ ասելով. Այն երկիրը, որի վրա դու կանգնեցիր, քեզ եւ քո զավակներին կլինի ժառանգություն հավիտյան, որովհետեւ դու նվիրվեցիր հետեւելու մեր Տեր Աստծուն: Եւ հիմա Տէրը սնուցել է ինձ այնպէս, ինչպէս ասաց, այս քառասունհինգերորդ տարին է, երբ Տէրը այս խօսքը խոսեց Մովսէսին, եւ Իսրայէլը գնաց անապատում, եւ հիմա ահա ես այսօր ութսունհինգ տարեկան եմ: Դեռ այսօր ուժեղ եմ, ինչպես այն ժամանակ, երբ Մովսեսը ուղարկեց ինձ, նույնպես ուժեղ եմ հիմա՝ դուրս գալու եւ պատերազմ մտնելու համար: Եւ հիմա ես քեզանից խնդրում եմ այս լեռը, ինչպես Տէրը ասաց այն օրը, որովհետև դու լսել ես այս խոսքը այն օրը, իսկ հիմա Անակիմները այնտեղ են, ամրացված եւ մեծ քաղաքներ, եթե ուրեմն Տէրը ինձ հետ է, ես կոչնչացնեմ նրանց այնպես, ինչպես Տէրը ինձ ասաց:

Եւ օրհնեց նրան Յեսուն եւ տվեց Քեբրոնը Քաղեբին՝ Յեփոննէի որդուն, Կենեզի որդուն, ժառանգութեամբ: Այս պատճառով Քեբրոնը եղավ Քաղեբի՝ Յեփոնեի որդու, Կենեզացու ժառանգությունը մինչև այս օրը, քանի որ նա հետևեց Տեր

Աստծո՝ Իսրայելի հրամանին: Բայց Քեբրոնի անունը առաջ Արգոբ քաղաք էր, Ենակիմների մայրաքաղաքը, եւ երկիրը դադարեց պատերազմից:

15

Եւ եղան սահմանները Յուդայի ցեղի՝ ըստ նրանց տոհմերի, Եդովմի սահմաններից՝ Սին անապատից մինչեւ Կադէս, դէպի հարաւ:

Եւ եղեւ նոցա սահմանքն ի հարաւոյ մինչեւ մասն աղի ծովուն՝ ի լերինէն որ բերէ ի վերայ հարաւոյ: Եւ անցնում է հանդիպակաց Ակրաբինի բարձրացմանը, եւ շրջանցում է Սենան, եւ բարձրանում է հարավից Կադես Բարնե, եւ ելնում է Ասորոն, եւ բարձրանում է դեպի Սարադա, եւ ելնում է Կադեսի արեւմտյան կողմը: և ելնում է դեպի Սելմոնան, անցնում է մինչև Եգիպտոսի ձորը, և նրա սահմանների ելքը կլինի ծովը. այս է նրանց սահմանները հարավից:

Եւ սահմանները արեւելքից՝ ամբողջ աղի ծովը մինչեւ Հորդանան: Եւ նոցա սահմանները հիւսիսից՝ ծովի լեռնաբլրից եւ Հորդանանի մասից: Սահմանը բարձրանում է Բեթագլաամ, անցնում է հյուսիսից Բեթարաբա և բարձրանում է Ռուբենի որդի Բաիոնի քարին: Եւ սահմանները բարձրանում են դեպի Աքոր հովտի չորրորդ մասը, եւ իջնում են դեպի Գալգալ, որը գտնվում է Ադամմինի բարձրացման դիմաց, որը գտնվում է հովտի հարավային կողմում, եւ անցնում է դեպի Արեգակի աղբյուրի

ջուրը, եւ նրա ելքը կլինի Ռոգելի աղբյուրը: Եւ սահմանները բարձրանում են դեպի Էննոմի ձորը, Յեբուսիի հետեւի վրա հարավից, այս է Երուսաղեմը, եւ սահմանները անցնում են լեռան գագաթի վրա, որը գտնւում է Էննոմի ձորի դիմաց դեպի ծովը, որը Ռափայինի երկրի մասից է հիւսիսում: Եւ սահմանը անցնում է լեռան գագաթից դէպի Նափթովի ջրի աղբիւրը, եւ անցնում է դէպի Եփրոն լեռը, եւ կը տանի սահմանը դէպի Բաաղ, սա է Յարիմ քաղաքը: Եւ սահմանը կը պտտի Բաաղից դէպի ծովը, եւ կ՚անցնի Ասսար լեռը՝ Յարին քաղաքին հիւսիսային թիկունքին վրայ, այս է Քասլոնը, եւ կ՚իջնէ արեւու քաղաքին վրայ, եւ կ՚անցնի դէպի հարաւ: Եւ անցնում է սահմանը Ակկարոնի հետեւի կողմով դէպի հիւսիս, եւ սահմանները դուրս կը գան դէպի Սոկկոթ, եւ սահմանները կ՚անցնին դէպի հարաւ, եւ դուրս կը գայ դէպի Լեբնա, եւ սահմանների ելքը կը լինի ծովի վրայ: Եւ նրանց սահմանները ծովից՝ մեծ ծովը կսահմանի: Սրանք են Յուդայի որդիների սահմանները շուրջանակի՝ ըստ իրենց ցեղերի:

Եւ Քաղեբին՝ Յեփոնեի որդուն, տուաւ բաժին Յուդայի որդիների մէջ Աստծու հրամանով, եւ Յեսու տուաւ նրան Արբոկ քաղաքը՝ Ենակի մայրաքաղաքը, այս է Քեբրոնը: Եւ Քաղեբ՝ Յեփոնեի որդին, այնտեղից ոչնչացրեց Ենակի երեք որդիներին՝ Սուսիին, Թոլամիին եւ Աքիմանին: Եւ բարձրացաւ այնտեղից Քաղեբ դէպի Դաբիրի բնակիչները, իսկ Դաբիրի անունը նախկինում Գրերի քաղաք էր:

Եւ ասաց Քաղեբ. Ով որ կառնէ եւ կգրաւէ Գրերի քաղաքը եւ կտիրանայ նրան, կտամ նրան իմ դուստր Ասքանը կնութեան: Եւ վերցրեց զնա Գոթոնիէլ որդին Քենեզի՝ Քաղեբի եղբօր, եւ տվաւ

նրան իր դուստր Ասքանը կնութեան: Եւ եղաւ, երբ նա դուրս էր գնում, եւ խորհուրդ տուեց նրան՝ ասելով. Կխնդրեմ իմ հորից դաշտ, եւ աղաղակեց էշից, եւ Քաղեբ ասաց նրան. Ի՞նչ է քեզ: Եւ ասաց նրան. Տուր ինձ օրհնություն, որովհետեւ Նագեբի երկիրը ես տվել ինձ, տուր ինձ Բոթթանիսը: Եւ տվեց նրան Գոնաիթլանը վերին եւ Գոնաիթլանը ստորին:

Այս է ժառանգությունը Հուդայի որդիների ցեղի: Եղան նրանց քաղաքները՝ քաղաքներ Հուդայի որդիների ցեղի մոտ, Եդոմի սահմաններին, անապատի վրա, եւ Բայսելեեղ, եւ Արա, եւ Ասոր: և Իկամ, և Ռեգմա, և Արուել: ԵՒ Կաղեշ, և Ասորիոնաին, և Մաինամ: և Բալմաանան, և նրանց գյուղերը ԵՒ այն քաղաքները՝ Ասերոն, այս է Ասոր, և Սեն, և Սալմա, և Մովլադա: և Սերի, և Բաիֆալաթ, և Քոլասեոլա, և Բեեր-Շեբա, և նրանց գյուղերը, և նրանց ագարակները, Բալա, և Բակոկ, և Ասոմ, և Էլբուդադ, և Բեթել, և Հորմա: և Զիկլագ, և Մաքարիմ, և Սեթեննակ: եւ Լաբոս, եւ Սալե, եւ Երոմոթ՝ քսանինը քաղաք, եւ նոցա գիւղերը:

Հարթավայրում՝ Աշտաոլ, և Ռաա, և Ասսա: Եւ Կարեց, եւ Ձգեց, եւ Իլութոթ, եւ Մանկաբարձ: Եւ Յերմութ, եւ Օդոլլամ, եւ Մեմբրա, եւ Սաոքո, եւ Յազեկա: ԵՒ Սակարիմ, և Գաղերա, և նրա ագարակները՝ տասնչորս քաղաք, և նրանց գյուղերը: Սեննա, եւ Ադասան, եւ Մագադալգադ: և Դաղադ, և Մասփա, և Յաքարեեղ: և Բասեդոթ, և Իդեադալեա, և Քաբրա, և Մաքես, և Մաաքոս: եւ Գեդդոր, եւ Բագադիէլ, եւ Նոման, եւ Մաքեդան՝ քաղաքներ տասնվեց, եւ գիւղերը նոցա: Լեբնա, Իթակ և Ենոք, Եւ Իանա, եւ Նասիբ, և Կեիլամ, և Ակիեզի, և Կեզիբ, և Բաթեսար, և Այլոմ՝ տասը քաղաք և նրանց գյուղերը: Էկրոն և նրա գյուղերը, և նրանց

ագարակները, Էկրոնից մինչեւ Գեմնա, եւ բոլոր բնակավայրերը, որոնք Ասեդոթի հարեւանությամբ են, եւ նրանց գիւղերը, Ասիեդոթը եւ նրա գիւղերը, եւ նրա ագարակները, Գազան եւ նրա գիւղերը, եւ նրա ագարակները մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը, եւ մեծ ծովը բաժանում է:

Եվ լեռնային շրջանում՝ Սամիր, Յեթեր եւ Սոքա, ԵՒ Հոսող, և Գրերի քաղաքը, այսինքն Դաբիր: ԵՒ Անոն, և Ես, և Մաննա, և Այիսամ: և Գոսեմը, և Խալուն, և Խաննան, և Գիլոմը՝ տասնմեկ քաղաք, և նրանց գյուղերը: Այրեմ, Ռեմնա և Սոմա: և Յեմայիմ, և Բաեթախու, և Փակուա: Եվ Եումա, եւ Արբոկ քաղաքը, այս է Քեբրոնը, եւ Սորահթը՝ ինը քաղաք, եւ նրանց հողատարածքները: Մաոն, և Քարմել, և Զիփ, և Յուտտա, Եւ Յարիէլ, եւ Արիկամ, եւ Զականայիմ: ԵՒ Գաբաան, և Թամնաթան, ինը քաղաք, և նրանց գյուղերը: Այլուա, Բեթսուր և Գեդդոն, և Մագարովթ, և Բեթանամ, և Թեկում՝ վեց քաղաք, և նրանց գյուղերը: Կարիաթբաալ, այս է Յարիմ քաղաքը, եւ Սոթեբա, երկու քաղաքներ, եւ նրանց ագարակները: ԵՒ Բադդարգեիս, և Թարաբաամ, և Օրհնող: ԵՒ Այոքիոզան, և Նաֆլազոնը, և Սադոնի քաղաքները, և Արկաղեսը՝ յոթ քաղաք, և նրանց գյուղերը:

Եվ Յեբուսացին բնակվում էր Երուսաղեմում, եւ Յուդայի որդիները չկարողացան ոչնչացնել նրանց, եւ Յեբուսացիները բնակվեցին Երուսաղեմում մինչեւ այս օրը:

16

Եւ եղան սահմանները Յովսեփի որդիների՝ Հորդանանից, որ Երիքովի մոտ է արեւելքից, եւ կբարձրանա Երիքովից դէպի լեռնային անապատը, դէպի Բեթել Լուզա: Եւ կ'ելնէ դէպի Բեթէլ եւ կ'անցնի Աքատարոթիի սահմաններով: Եւ կանցնի ծովի վրայով դեպի Ապտալիմի սահմանները մինչեւ Բեթորոնի ստորին սահմանները, եւ նրանց ելքը կլինի ծովի վրայ: Եւ ժառանգեցին Յովսեփի որդիները՝ Եփրեմը եւ Մանասէն:

Եւ եղան սահմանները Եփրեմի որդիների ըստ ցեղերի իրենց, եւ եղան իրենց ժառանգության սահմանները արեւելքից Ատարովթ եւ Երովկ մինչեւ վերին Բեթորոն եւ Գազարա: Եւ սահմանները կգան ծովի վրայ Իկասմոն, Հիւսիսից Տաքից, կշրջի դէպի արեւելք Թենասա, եւ Սելլես, եւ կանցնի արեւելքից դէպի Յանոկա: ԵՒ դեպի Մաքո, և Ատարովթ, և նրանց գյուղերը, և կգա Երիքովի վրա, և կանցնի դուրս դեպի Հորդանանը: Եւ Տաֆուից սահմանները կը երթան դէպի ծով, դէպի Քելկանա, եւ նոցա ելքը կը լինի ծովի վրայ. այս է Եփրեմի ցեղի ժառանգութիւնը՝ ըստ իրենց տոհմերու:

Եւ քաղաքները, որ առանձնացված էին Եփրեմի որդիներին Մանասեի որդիների ժառանգության միջեւ, բոլոր քաղաքները եւ նոցա գյուղերը: Եւ Եփրեմը չոչնչացրեց Քանանացուն, որ բնակւում էր Գազերում, եւ Քանանացին բնակւում էր Եփրեմում մինչեւ այս օրը, մինչեւ որ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորը ելաւ եւ գրաւեց այն, եւ այրեց այն կրակով, եւ Քանանացիներին, Փերեզացիներին եւ Գազերում բնակողներին կոտորեցին, եւ Փարաւոնը այն տւեց իր դստեր որպէս ճանճ:

17

Եւ եղան Մանասեի որդիների ցեղի սահմանները, որովհետեւ սա Հովսեփի անդրանիկն էր, Մաքիրին՝ Մանասեի անդրանիկին, Գաղաադի հորը, քանի որ նա պատերազմող մարդ էր, Գաղաադիտիսում եւ Բասանիտիսում: Եւ եղաւ Մանասէի մնացած որդիներին՝ ըստ իրենց ցեղերի. Իեզիի որդիներին, եւ Կելեզի որդիներին, եւ Իեզիէլի որդիներին, եւ Սուքեմի որդիներին, եւ Սումարիմի որդիներին, եւ Օփերի որդիներին. սոքա արուներ էին ըստ իրենց ցեղերի:

Եւ Սաղպաադ որդուն Օփերի ոչ էին նրան որդիք, այլ միայն դուստրեր, եւ այս են անունները Սաղպաադի դուստրերի՝ Մաաղա, եւ Նուա, եւ Եգղա, եւ Մեղքա, եւ Թերսա: Եւ կանգնեցին Եղիազար քահանայի առաջ եւ Յեսուի առաջ եւ իշխանների առաջ՝ ասելով. Աստված հրամայեց Մովսեսի ձեռքով տալ մեզ ժառանգություն մեր եղբայրների մեջ, եւ Տեառն հրամանով նրանց տրվեց վիճակ իրենց հոր եղբայրների մեջ: Եւ ընկաւ նոցա պարանը Անասսայից եւ Լաբեկի դաշտը Գաղաադի երկրից, որ է Յորդանանի այն կողմը: Որովհետև Մանասեի որդիների դուստրերը ժառանգություն ստացան իրենց եղբայրների մեջ, իսկ Գաղաադի երկիրը հասավ Մանասեի մնացած որդիներին:

Եւ Մանասեի որդիների սահմանները եղան Դելանաթը, որ է Անաթի որդիների դիմաց, եւ գնում է դեպի սահմանները՝ Յամինի եւ Յասիբի վրայով, մինչեւ Թափթոթի աղբյուրը: Մանասեին կլինի, և Թափեթը Մանասեի սահմանների վրա՝ Եփրեմի

որդիներին: Եվ սահմանները կիջնեն Քարանա ձորի վրա, հարավում, Յարիելի ձորի ուղղությամբ, տերեբինթը Եփրեմին է Մանասեի քաղաքի միջև, եւ Մանասեի սահմանները հյուսիսում դեպի հեղեղատը, եւ նրա ելքը ծովն է: Հարավից Եփրեմին, և հյուսիսում Մանասեին, և ծովը կլինի սահմանը նրանց, և Ասերի վրա կհանդիպեն հյուսիսում, և Իսաքարին արևելքից: Եւ Մանասեհին կը պատկանի Իսաքարի եւ Ասերի մէջ Բայթովանը եւ նրանց գիւղերը, եւ Դորի բնակիչները եւ նրա գիւղերը, եւ Մագեդդովի բնակիչները եւ նրա գիւղերը, եւ Մափետայի երրորդ մասը եւ նրա գիւղերը:

Եւ Մանասեի որդիները չկարողացան ոչնչացնել այդ քաղաքները, եւ Քանանացին սկսեց բնակվել այդ երկրում: Եւ եղեւ, երբ հաղթեցին Իսրայելի որդիքը եւ Քանանացիներին հպատակ դարձրին, բայց նրանց բնաջնջել չբնաջնջեցին:

Պատասխանեցին բայց Հովսեփի որդիները Հեսուին՝ ասելով. Ինչո՞ւ մեզ մեկ վիճակ և մեկ չափաշարք ժառանգեցրիր, մինչդեռ ես բազում ժողովուրդ եմ, և Աստված օրհնեց ինձ: Եւ Յեսուն ասաց նոցա. Եթե բազում ժողովուրդ ես, ելիր անտառ եւ մաքրիր քեզ համար, եթե Եփրեմի լեռը քեզ նեղում է: Եւ ասացին. Մեզ հաճելի չէ Եփրեմի լեռը, եւ ընտրովի ձիերն ու երկաթը Քանանացուն, որ բնակվում է նրա մեջ՝ Բեթսանում եւ նրա գիւղերում, Յեզրայելի ձորում: Եւ Յեսու ասաց Յովսեփի որդիներին. Եթե դուք բազում ժողովուրդ էք եւ մեծ ուժ ունեք, ապա ձեզ մի վիճակ չի լինի, Այն անտառը քեզ կլինի, որովհետև անտառ է և դու կմաքրես նրան, և քեզ կլինի, և երբ ոչնչացնես Քանանացուն, թեև ընտիր ձիեր ունի, դու նրանից հզոր ես:

18

Եւ հաւաքուեցաւ ամենայն ժողովուրդ որդիների Իսրայէլի Սելով, եւ խփեցին անդ վկայութեան խորանը, եւ երկիրը նուաճուեցաւ նոցա ձեռքով:

Եւ մնացին Իսրայելի որդիները, որոնք չժառանգեցին՝ յոթ ցեղ: Եւ ասաց Յեսու Իսրայելի որդիներին. Մինչեւ ե՞րբ պիտի հոգնիք ժառանգել այն երկիրը, որ տվեց մեր Տէր Աստուածը: Տվեք ձեր ցեղերից երեք մարդ, և նրանք վեր կենալով թող անցնեն երկրով, և թող նկարագրեն այն իմ առաջ, ինչպես որ պետք է բաժանել այն: ԵՒ նրանք անցան նրա մոտ, Նա նրանց յոթ բաժին բաժանեց. Հուդան հարավից նրանց սահմանը կդնի, իսկ Հովսեփի որդիները հյուսիսից կանգնեն նրանց: Դուք բաժանեցեք երկիրը յոթ բաժինների, և բերեք այստեղ ինձ մոտ, և ես ձեզ համար վիճակ կհանեմ մեր Տեր Աստծո առաջ: Ոչ է բաժին Ղեւիի որդիներին ձեր մէջ, որովհետեւ Տեառն քահանայութիւնը նրա բաժինն է, եւ Գադ եւ Ռուբէն եւ Մանասէի ցեղի կէսը առին իրենց ժառանգութիւնը Յորդանանի յայնկոյս արեւելեան կողմում, զոր Մովսէս՝ Տեառն ծառան, տուեց նրանց:

Եւ ելած մարդիկը գնացին, եւ Յեսուն հրամայեց մարդկանց, որ գնում էին հետազոտելու երկիրը, ասելով. Գնացեք եւ հետազոտեք երկիրը, եւ եկեք ինձ մոտ, եւ այստեղ ես հանեմ ձեզ համար վիճակ Տիրոջ առաջ Սելովմում: Եւ նրանք գնացին ու անցան երկիրը, տեսան այն եւ գրեցին այն ըստ քաղաքների՝ յոթ բաժիններով գրքի մեջ, եւ բերին Յեսուի մոտ: Եւ Յեսու վիճակ նետեց նրանց

Սելովում Տեառն առաջ:

Եւ ելաւ ժառանգութիւնը Բենիամինի ցեղի առաջինը՝ ըստ նրանց տոհմերի, եւ նրանց ժառանգութեան սահմանները ելան Յուդայի որդիների եւ Յովսէփի որդիների միջեւ:

Եւ եղան նոցա սահմանները հիւսիսից, Հորդանանից սկսած սահմանները կը բարձրանան Երիքովի թիկունքով հիւսիսից, եւ կը բարձրանան լեռը դէպի ծովը, եւ նրա ելքը կը լինի Մաբդարիտիսի անապատը Բեթոնում: Եւ սահմանները այնտեղից կանցնեն Լուզայի մեջքի վրայով՝ նրա հարավային կողմից, այսինքն Բեթել, եւ սահմանները կիջնեն Մաատարովբ Որեք լեռնային շրջանի վրայով, որը գտնվում է Ներքին Բեթորոնի հարավում:

Եվ սահմանները կանցնեն եւ կանցնեն ծովի կողմը նայող մասի վրա՝ հարավից, լեռից Բեթհորոնի դիմաց հարավ, եւ նրա ելքը կլինի Կարիաթ Բաալ, որը Կարիաթիարինն է, Հուդայի որդիների քաղաքը. սա է ծովի կողմի մասը:

Եւ մասը դէպի հարաւ՝ Կարիաթ Բաալի մասից, եւ սահմանները պիտի անցնին Գասին, Նափթովի ջրի աղբիւրի վրայ: Եվ սահմանները կիջնեն մի մասի վրա, սա է Սոննամի հովտի դիմաց, որը Ռափաիմի էմեկի մասից է հյուսիսից, եւ Գայեննան կիջնի Յեբուսայի մեջքի վրա հարավից, կիջնի Ռողելի աղբյուրի վրա, Եվ կանցնի Բեթշեմեշի աղբյուրի վրայով, եւ կանցնի Գալիլոթի վրայով, որը գտնվում է դիմացը՝ դեպի Այթամինի բարձրացումը, եւ կիջնի Ռուբենի որդիների Բայոնի քարի վրա:

ԵՒ կանցնի Բեթարաբայի մեջքով հյուսիսից, և կիջնի սահմանների վրա, ծովի մեջքի վրա հյուսիսից: Եւ սահմանների ելքը կլինի աղի ծովի բլրի վրայ, հիւսիսում, Յորդանանի մասի կողմը հարաւից, այս են սահմանները հարաւից:

Եվ Հորդանանը կսահմանի արևելյան մասից. սա է Բենիամինի որդիների ժառանգությունը, նրա շուրջակա սահմանները ըստ ցեղերի:

Եւ եղան Բենիամինի որդիների քաղաքները ըստ իրենց ցեղերի՝ Երիքով, Բեթեգայով եւ Ամեկասիս: և Բայթաբարա, և Սարա, և Բեսանա: ԵՒ Այեն, և Փարա, և Եփրաթա: և Կարաֆա, և Կեփիրա, և Մոնի, և Գաբաա՝ տասներկու քաղաք և նրանց գյուղերը: Գաբաոն, Ռամա և Բեեռոթա, Եվ Մասսեմա, և Միրոն, և Ամոկե: և Փիրա, և Կափան, և Նական, և Զելեհկան, և Թարեեհլա: Եւ Յեբուս, այս է Երուսաղեմ, եւ Գաբաոթ, Յարիմ՝ տասներեք քաղաքներ եւ նոցա գիւղերը. այս է ժառանգութիւնը Բենիամինի որդիներուն՝ ըստ նոցա ցեղերուն:

19

Եւ ելաւ երկրորդ վիճակը Շմաւոնի որդիների համար, եւ նոցա ժառանգութիւնը եղաւ Յուդայի որդիների վիճակների մէջ: Եւ եղաւ նոցա վիճակը Բերսաբէէ, եւ Սամսա, եւ Կալադամ: և Արսոլա, և Բոլա, և Յասոն, ԵՒ Էրթուլա, և Բուլա, և Հերմա, ԵՒ Սիկելակ, և Բայթմաքերեբ, և Սարսուսին, ԵՒ Բաթարովթ, և նրանց դաշտերը, տասներեք քաղաքներ, և նրանց գյուղերը:

Էրեմմոն, և Թալքա, և Յեթեր, և Ասան՝ չորս քաղաքներ և նրանց գյուղերը: Նրանց քաղաքների շուրջը մինչև Բալեկ, գնացողների Բամեթ դեպի հարավ, այս է ժառանգությունը Սիմեոնի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց տոհմերի: Շմավոնի որդիների ցեղի ժառանգությունը Հուդայի վիճակից էր, որովհետև Հուդայի որդիների բաժինը ավելի մեծ եղավ քան նրանցը, եւ Շմավոնի որդիները ժառանգեցին նրանց վիճակի մեջ:

Եւ երրորդ վիճակը ելաւ Զաբուղոնին՝ ըստ նրանց ցեղերի, նրանց ժառանգության սահմանները կլինեն Եսեղեկգոլա, նրանց սահմանները: Ծովը և Մագելդան, և կմիանա Բեթարաբայի վրա դեպի ձորը, որը գտնվում է Յեկմանի դիմաց: Եւ վերադարձաւ Սեդդուկից հանդիման արեւելքից Բեթսամուսի՝ Քասելովթայիթի սահմաններին, եւ կ'անցնի Դաբիրովթով, եւ կ'բարձրանայ Փագգայի: Եւ այնտեղից կշրջի դիմացից արեւելքի կողմից Գեբերէի վրայ, Կատասեմ քաղաքի վրայ, եւ կանցնի Ռեմմոնաա Մաթարաոզայի վրայ: Եւ սահմանները կը պտտին հիւսիսում Համաթի վրայ, եւ նոցա ելքը կը լինի Զիփրոնի վրայ: և Կատանաթ, և Նաբաալ, և Սիմոն, և Երիքով, և Բայթման: Այս է ժառանգությունը Զաբուղոնի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց տոհմերի, քաղաքները և նրանց գյուղերը:

Եւ Իսաքարին ելավ չորրորդ վիճակը: Եւ եղան սահմանները նոցա Յազիէլ եւ Քասաղովթ եւ Սունամ: և Ագին, և Սիոնա, և Ռեեռոթ, և Անաքերեթ: եւ Դաբիրոն, եւ Կիսոն, եւ Ռեբես, Ռեմմաս, Իեոն, Տոմման, Այմարեկ և Բերսաֆես: Եւ սահմանները կմիանան Գաիթբորի վրա եւ Սալիմի վրա ծովի կողմը, եւ Բեթշեմեշ, եւ սահմանների ելքը կլինի Հորդանանը: Այս է ժառանգությունը

Իսաքարի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց ցեղերի, նրանց քաղաքներն ու գյուղերը:

Եւ ելաւ հինգերորդ վիճակը Ասերին՝ ըստ նրանց ցեղերի: Եւ նրանց սահմանները եղան Էքսելեկեթ, Ալեփ, Բայթոկ եւ Կեափ: և Եղիմելեք, և Ամիել, և Մասա, և կմիանա Կարմելին ծովի կողմում, և Սիոնին, և Լաբանաթ: Եւ կվերադառնայ արեւելքից արեւի եւ Բեթեգենեթից, եւ կմիանայ Զաբուղոնին եւ Եկգային, եւ Փթայելին՝ ըստ հիւսիսի, եւ կմտնէ Սափթայբայթմեի սահմանները եւ Ինայելը, եւ կանցնէ դէպի Քոբամասոմել: ԵՒ Եկած լինելով, և Ռահաբ, և Եմեմաոն, և Կանթան մինչև մեծ Սիդոնը: Եւ սահմանները կվերադառնան դեպի Ռամա եւ մինչեւ Մասփասատի աղբյուրը եւ տիւրացիների երկիրը, եւ սահմանները կվերադառնան Յասիփի վրա, եւ նրա ելքը ծովը կլինի, եւ Ապոլեբ եւ Եքոզոբ: և Արքոբ, և Աֆեկ, և Ռաաու: Այս է ժառանգությունը Ասերի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց տոհմերի, քաղաքները եւ նրանց գյուղերը:

Եւ Նեփթաղիմին ելավ վեցերորդ վիճակը: Եւ նրանց սահմանները եղան Մողամ, Մոլա, Բեսեմիին, Արմե, Նաբոկ եւ Իեփթամաի՝ մինչեւ Դողամ, եւ նրա անցումները եղան Յորդանես: Եւ սահմանները կվերադառնան ծովի վրա Աթթաբորում, եւ այնտեղից կանցնի Յականա, եւ կմիանա Զաբուղոնին հարավից, եւ Ասերը կմիանա ծովի կողմից, եւ Հորդանանը՝ արեւելքից:

Եւ Տիւրացիների պարսպապատ քաղաքները՝ Տիւրոս, եւ Օմաթադակեթ, եւ Կեներեթ, և Արմաթ, և Արաել, և Ասոր, և Կադես, և Ասարի, և Ասորի աղբյուրը, ԵՒ Կերովե, և

Մեգալաարիմ, և Բաիթթամե, և Թեսսամյս: Սա Նեփթաղիմի որդիների ցեղի ժառանգությունն է:

Եւ Դանին ելաւ յոթներորդ վիճակը: Եւ եղան նոցա սահմանները Սարաթ եւ Ասա եւ Սամմաւսի քաղաքները: և Սաղամինի, և Ամմոնի, և Սիղաթայի, և Վերցրած, և Թիմնա, և Եկրոն: և Ալկաթա, և Բեզեթոն, և Գեբեելան: և Ազոր, և Բանաիբակատ, և Գեթրեմմոն, և ծովից Բազերի սահմանը Յոպպեի մոտ Սա է ժառանգությունը Դանի որդիների ցեղի՝ ըստ իրենց տոհմերի, իրենց քաղաքներն ու իրենց գյուղերը:

Եւ գնացին Դանի որդիները եւ պատերազմեցին Լաքիսի դէմ, եւ գրավեցին զայն, եւ հարկին զայն սրի բերանով, եւ բնակեցան նրա մէջ եւ կոչեցին նրա անունը Լասենդան:

Եւ նրանք գնացին տիրանալու երկրին ըստ իրենց սահմանի, եւ Իսրայելի որդիները ժառանգություն տվեցին Նաւեի որդի Յեսուին նրանց մեջ: Աստծո հրամանով տվեցին նրան այն քաղաքը, որ խնդրել էր՝ Թամնասարաքը, որը գտնվում է Եփրեմի լերան վրա, եւ նա կառուցեց քաղաքը ու բնակվեց այնտեղ:

Սրանք են այն բաժանումները, որոնք ժառանգություն տվեց Եղիազար քահանան, և Հիսուս Նավեի որդին, և ցեղապետերը հայրենի տների մեջ Իսրայելի ցեղերում ըստ վիճակների Սելովում Տիրոջ առաջ, վկայության խորանի դռների մոտ, և գնացին տիրանալու երկիրը:

20

Եւ Տէրը խօսեցաւ Յեսուին՝ ասելով. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին՝ ասելով. Տվեք ապաստանի քաղաքները, որոնց մասին ասացի ձեզ Մովսեսի միջոցով: Ապաստան սպանողին, որ հարվածեց հոգի անկամաբար, եւ կլինեն ձեզ քաղաքները ապաստան, եւ չի մեռնի սպանողը արիւնի վրէժխնդրողից, մինչեւ կանգնի ժողովի առաջ դատաստանի:

Եւ նա առանձնացրեց Կադեշը Գալիլեայում՝ Նեփթաղիմի լերան վրա, եւ Սիւքեմը՝ Եփրեմի լերան վրա, եւ Արբոկ քաղաքը, այսինքն՝ Քեբրոնը, Յուդայի լերան վրա:

Եւ Յորդանանի անդիի կողմում տուաւ Բոսորը անապատում, դաշտում, Ռուբենի ցեղից, եւ Արեմոթը Գաղաադում՝ Գադի ցեղից, եւ Գաւղոնը Բասանիտիդում՝ Մանասէի ցեղից:

Սրանք են քաղաքները, որոնք կանչված են Իսրայելի որդիների և նրանց մեջ բնակվող օտարականի համար, որպեսզի այնտեղ փախչի ամեն մեկը, որ ակամայից հոգի է հարվածել, որպեսզի չմեռնի արյան վրեժխնդրողի ձեռքով, մինչև որ կանգնի ժողովի առաջ դատաստանի:

21

Եւ մոտեցան Ղեւիի որդիների գլխաւոր հայրերը Եղիազար

քահանայի եւ Նաւէի որդի Յեսուի, եւ Իսրայէլի ցեղերի հայրերի գլխաւոր առաջնորդների մօտ, Եվ ասացի նրանց Շիլովում՝ Քանաանի երկրում, ասելով. Տերը Մովսեսի ձեռքով հրամայեց տալ մեզ քաղաքներ բնակելու համար, եւ արոտավայրեր մեր անասունների համար: Եւ Իսրայելի որդիները տվեցին Ղեւտացիներին ժառանգության բաժանման ժամանակ, Տիրոջ հրամանով, քաղաքները եւ նոցա արոտավայրերը:

Եւ ելաւ վիճակը Կահաթի ժողովրդին, եւ եղան Ահարոնի որդիներին՝ Ղեւտացի քահանաներին, Յուդայի ցեղից եւ Շմաւոնի ցեղից եւ Բենիամինի ցեղից վիճակով տասներեք քաղաքներ:

Եւ Կահաթի մնացած որդիներին Եփրեմի ցեղից եւ Դանի ցեղից եւ Մանասէի կիսով ցեղից վիճակով տասը քաղաք տրվեց:

Եւ Գեդսոնի որդիներին Իսաքարի ցեղից, Ասերի ցեղից, Նեփթաղիի ցեղից եւ Մանասեի կես ցեղից Բասանում տասներեք քաղաք տվեցին:

Եւ Մերարիի որդիներին՝ ըստ իրենց ցեղերի, Ռուբենի ցեղից եւ Գադի ցեղից եւ Զաբուղոնի ցեղից վիճակով տասներկու քաղաք տրվեց:

Եւ Իսրայելի որդիները Ղեւտացիներին տվեցին քաղաքներն ու նրանց արոտավայրերը, այնպես ինչպես Տէրը հրամայել էր Մովսեսին՝ վիճակի միջոցով:

Եվ տվեց Հուդայի որդիների ցեղը եւ Շմավոնի որդիների ցեղը եւ

Բենիամինի որդիների ցեղից այդ քաղաքները, եւ կոչվեցին Ահարոնի որդիներին Կահաթի ժողովրդից, Ղևիի որդիներից, որովհետև սրանց հասավ վիճակը: Եւ տվեց նրանց Կարիաթարբոկը՝ Ենակի մայրաքաղաքը, այսինքն Քեբրոնը Յուդայի լերան վրա, իսկ նրա շուրջը գտնվող արօտավայրերը, Եւ այն քաղաքի դաշտերը եւ նրա գյուղերը Յեսուն տվեց Քաղեբի՝ Յեփոննեի որդու որդիներին տիրապետության համար:

Եւ Ահարոնի որդիներին տվեց ապաստանի քաղաքը սպանողի համար՝ Քեբրոնը, եւ դրա հետ առանձնացված տարածքները, եւ Լեմնան՝ դրա առանձնացված տարածքներով: Եւ Այլոմը եւ նրան բաժանուած տարածքները, եւ Թեման եւ նրան բաժանուած տարածքները, Եւ զՍմեխն եւ զբաժանեալսն դորա, եւ զԴաբիրն եւ զբաժանեալսն դորա, Եւ Ասան՝ իր առանձնացված տարածքներով, եւ Տանուն՝ իր առանձնացված տարածքներով, եւ Բեթշեմեշը՝ իր առանձնացված տարածքներով, ինը քաղաքներ այս երկու ցեղերից: Եւ Բենիամինի ցեղից՝ Գաբաոնը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Գաթեթը եւ նրա արոտավայրերը: Եւ Անաթոթ եւ դրա առանձնացված վայրերը, եւ Գամաղա եւ դրա առանձնացված վայրերը՝ չորս քաղաքներ: Ահարոնի որդիների՝ քահանաների բոլոր քաղաքները տասներեք էին:

Եւ Կահաթի որդիների մնացած ղեւտացի ժողովուրդներին, եւ նոցա քահանաների քաղաքը Եփրեմի ցեղից եղաւ: Եւ տվեցին նրանց ապաստանի քաղաքը՝ սպանողի համար, Սիւքեմը եւ դրան կից առանձնացված տարածքները, եւ Գազարան եւ դրան կից տարածքները, եւ դրան առանձնացված տարածքները: Եւ Բեթ հորոնը, եւ դրան առանձնացված քաղաքները՝ չորս քաղաք:

Եւ Դանի ցեղից՝ Ելկոթայիմը եւ դրան կից առանձնացված տարածքները, եւ Գեթեդանը եւ դրան կից առանձնացված տարածքները, Եւ Այալոնը եւ դրան կից անձնատուր արձակուած տարածքները, եւ Գեթերեմմոնը եւ դրան կից անձնատուր արձակուած տարածքները՝ չորս քաղաք: Եւ Մանասեի ցեղի կեսից՝ Տանաքն ու դրա արոտավայրերը, եւ Իեբաթան ու դրա արոտավայրերը, երկու քաղաք: Բոլոր քաղաքները տասն էին, եւ դրանց հետ առանձնացվածները՝ Կահաթի որդիների մնացած ժողովուրդներին:

Եւ Գեդսոնի որդիներին՝ Ղեւտացիներին, Մանասեի ցեղի կեսից տվեցին սպանողների համար առանձնացված քաղաքները՝ Գաւլոնը Բասանիտիդում իր առանձնացված տարածքներով, եւ Բոսորանը իր առանձնացված տարածքներով, երկու քաղաք: Եվ Իսաքարի ցեղից՝ Կիսոնը եւ դրա առանձնացված տարածքները, եւ Դեբբան եւ դրա առանձնացված տարածքները, Եւ Ռեմմաթը եւ դրան առանձնացված տարածքները, եւ Գրերի Աղբյուրը եւ դրան առանձնացված տարածքները՝ չորս քաղաքներ: Եւ Ասերի ցեղից՝ Բասելլան եւ դրա առանձնացված վայրերը, եւ Դաբբոն եւ դրա առանձնացված վայրերը, Եւ Քելկատը եւ դրան առանձնացուածները, եւ Ռահաբը եւ դրան առանձնացուածները՝ չորս քաղաքներ: Եւ Նեփթաղիմի ցեղից՝ սպանողի համար առանձնացված քաղաքը՝ Կադեսը Գալիլեայում եւ դրա առանձնացված տարածքները, եւ Նեմմաթը եւ դրա առանձնացված տարածքները, եւ Թեմմոնը եւ դրա առանձնացված տարածքները, երեք քաղաք: Գեդսոնի բոլոր քաղաքները՝ ըստ նրանց ցեղերի, տասներեք քաղաք:

Եւ Մերարիի որդիների ժողովրդին՝ մնացորդ Ղեւտացիներին, Զաբուղոնի ցեղից տուին Մաանը եւ նրա արօտավայրերը, եւ Կադեսը եւ նրա արօտավայրերը: Եւ Սելան եւ նրա արօտավայրերը՝ երեք քաղաք: Եւ անդին Հորդանանի, այնր ըստ Երիքովի, ի ցեղէն Ռուբենի՝ զքաղաքն զապաստանարանն սպանողին՝ զԲոսորն յանապատին, զՄիսոմն եւ զարօտավայրսն նորա, եւ զՅազերն եւ զարօտավայրսն նորա: ԵՒ Դեկմոնը իր արոտավայրերով, և Մաֆան իր արոտավայրերով՝ չորս քաղաք: Եւ Գադի ցեղից՝ սպանողի ապաստանի քաղաքը, Ռամոթը Գաղաադում եւ նրա արօտավայրերը, Մահանայիմը եւ նրա արօտավայրերը, Եսբոնը և նրա արոտավայրերը, և Յազերը և նրա արոտավայրերը՝ ընդամենը չորս քաղաքներ: Բոլոր քաղաքները Մերարիի որդիներին՝ ըստ նրանց ցեղերի, որոնք մնացել էին Ղևիի ցեղից, և սահմանները եղան տասներկու քաղաք:

Ղևտացիների բոլոր քաղաքները Իսրայելի որդիների տիրապետության մեջ քառասունութ քաղաք էին և նրանց արոտավայրերը: այս քաղաքների շուրջը՝ քաղաք և քաղաքի շուրջը գտնվող արոտավայրերը այս բոլոր քաղաքներին,

Եւ Տէրը տվեց Իսրայելին ամբողջ երկիրը, որ երդվեց տալ նրանց հայրերին, եւ նրանք ժառանգեցին այն եւ բնակվեցին նրա մեջ: Եւ հանգցուց զնոսա Տէրը շուրջանակի, որպէս երդուաց հարցն նոցա. ոչ ոք չյարեաւ առաջի նոցա ի ամենայն թշնամեաց նոցա, զամենայն թշնամիս նոցա մատնեաց Տէրը ի ձեռս նոցա: Ոչ մի բան չձախողվեց բոլոր բարի խոսքերից, որոնք Տերը խոսեց Իսրայելի որդիներին, բոլորը կատարվեցին:

22

Այնժամ Հեսուն կանչեց Ռուբենի որդիներին, Գադի որդիներին եւ Մանասեի ցեղի կեսին: Եւ ասաց նոցա. դուք լսել էք ամենայն, որ հրամայեց ձեզ Մովսէս՝ Տեառն ծառան, եւ հնազանդեցիք իմ ձայնին ըստ ամենայնի, որ հրամայեց ձեզ: Դուք չէք թողել ձեր եղբայրներին այս բազում օրերի ընթացքում, մինչեւ այսօր պահել եք ձեր Տէր Աստծո պատուիրանը: Հիմա բայց հանգստացրեց Տեր Աստված մեր մեր եղբայրներին, ինչպես ասաց նրանց. հիմա ուրեմն դարձեք և գնացեք ձեր տները և ձեր տիրապետության երկիրը, որ Մովսես տվեց ձեզ Հորդանանի անդիպարում: Բայց շատ զգուշացէք կատարել հրամանները եւ օրէնքը, որ մեզ կատարել հրամայեց Մովսէս՝ Տիրոջ ծառան, սիրել Տէր Աստուածը մեր, գնալ բոլոր ճանապարհներով նրա, պահպանել հրամանները նրա, եւ կցված լինել նրան, եւ ծառայել նրան ամբողջ միտքից ձեր եւ ամբողջ հոգուց ձեր: Եւ Յեսուն օրհնեց նրանց ու ուղարկեց նրանց, եւ նրանք գնացին իրենց տները:

Եւ Մանասեի ցեղի կեսին Մովսես տվեց Բասանիտիդում, իսկ մյուս կեսին Յեսու տվեց իր եղբայրների հետ Յորդանանի անդիպերան՝ ծովի մոտ, եւ երբ Յեսու նրանց արձակեց իրենց տուները եւ օրհնեց նրանց: Եւ բազում հարստութեամբ գնացին իրենց տունը, եւ շատ յոյժ անասուններ, եւ արծաթ, եւ ոսկի, եւ երկաթ, եւ շատ հագուստ, բաժանեցին թշնամիների աւարը իրենց եղբայրների հետ:

Եւ գնացին Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասեի

ցեղի կեսը Իսրայելի որդիներից Սելովից Քանանի երկրում՝ գնալու Գաղաադ, իրենց տիրապետության երկիրը, որ ժառանգեցին Տիրոջ հրամանով Մովսեսի ձեռքով:

Եւ եկան Գաղաադ Հորդանանի, որ է Քանաանի երկրում, եւ շինեցին Ռուբէնի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասէի կէս ցեղը այնտեղ զոհասեղան Հորդանանի վրայ, մեծ զոհասեղան տեսնելու համար:

Եւ լսեցին Իսրայելի որդիները ասողներից, թե ահա Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասեի ցեղի կեսը զոհասեղան են կառուցել Քանանի երկրի սահմաններում, Գաղաադի վրա, Հորդանանի մոտ, Իսրայելի որդիների անդիմոցը: Եւ հավաքվեցան Իսրայելի բոլոր որդիները Սելովում, որպեսզի բարձրանալով պատերազմեն նրանց դեմ:

Եւ Իսրայելի որդիները ուղարկեցին Ռուբենի որդիների եւ Գադի որդիների եւ Մանասեի կես ցեղի որդիների մոտ Գաղաադի երկիրը Փենեհեսին՝ Եղիազարի որդուն, Ահարոն քահանայապետի որդուն: Եւ տասը իշխաններ նրա հետ, մեկական իշխան Իսրայելի բոլոր ցեղերից՝ ընտանիքի տնից, որոնք ընտանիքների տների իշխաններ են, Իսրայելի հազարապետներ: Եւ եկան Ռուբենի որդիների, Գադի որդիների եւ Մանասէի ցեղի կէսի մօտ Գաղաադի երկիրը, եւ խօսեցան նրանց հետ՝ ասելով, Այսպես է ասում Տիրոջ ամբողջ ժողովը. ինչ է այս անօրինությունը, որ դուք կատարեցիք Իսրայելի Աստծո առաջ՝ այսօր Տիրոջից հեռանալով, ձեզ համար զոհասեղան շինելով, որպեսզի Տիրոջից ապստամբներ դառնաք: Չէ՞ փոքր է

մեզ համար Փողովրի մեղքը, որ չենք մաքրվել դրանից մինչեւ այսօր, եւ հարուած եղավ Տիրոջ ժողովրդի մեջ: Եւ դուք այսօր հեռացաք Տիրոջից, եւ եթէ այսօր հեռանաք Տիրոջից, ապա վաղը ամբողջ Իսրայէլի վրայ կգայ բարկութիւնը: Եվ հիմա, եթե փոքր է ձեր տիրապետության երկիրը, անցեք Տիրոջ տիրապետության երկիրը, որտեղ բնակվում է Տիրոջ վրանը, եւ ժառանգեք մեր մեջ, եւ մի՛ դառնաք Աստծուց ապստամբներ, եւ դուք մի՛ հեռանաք Տիրոջից՝ շինելով ձեր զոհասեղանը մեր Տեր Աստծո զոհասեղանից դուրս: Չէ՞ ահա Աքար, Զարայի որդին, յանցանքով յանցանք գործեց նվիրականից, եւ ամբողջ ժողովուրդ Իսրայէլի վրայ եղաւ բարկութիւն, եւ սա մէկ ինքն մեռաւ իւր սեփական մեղքով:

Եւ պատասխանեցին Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասեի ցեղի կեսը, եւ խոսեցին Իսրայելի հազարապետներին՝ ասելով. Աստված Աստված Տէրն է, եւ Աստված Աստված ինքը գիտէ, եւ Իսրայէլ ինքը կիմանայ, եթէ ապստամբութեան մէջ յանցանք գործեցինք Տիրոջ առաջ, թող չփրկէ մեզ այս օրը: Եվ եթե մենք մեզ համար զոհասեղան կառուցեցինք, որպեսզի հեռանանք մեր Տեր Աստծուց, որպեսզի նրա վրա ողջակիզության զոհ մատուցենք, որպեսզի նրա վրա փրկության զոհ կատարենք, Տերը կհետաքննի:

Բայց զգուշության պատճառով արեցինք սա, ասելով, որպեսզի վաղը ձեր որդիները չասեն մեր որդիներին. Ի՞նչ կապ ունեք դուք Տիրոջ՝ Իսրայելի Աստծու հետ: Եւ Տէրը սահմաններ դրեց մեր եւ ձեր միջեւ՝ Հորդանանը, եւ ձեզ մաս չկայ Տիրոջ մէջ, եւ ձեր որդիները կօտարացնեն մեր որդիներին, որպեսզի չպաշտեն

Տէրը: Եւ մենք ասացինք այսպես անել՝ կառուցել այս զոհասեղանը ոչ թե ընծաների համար եւ ոչ թե զոհերի համար, Բայց որպեսզի այս լինի վկայություն մեր ու ձեր միջև, և մեր սերունդների միջև մեզ հետ, որ ծառայենք Տիրոջ ծառայությունը նրա առաջ՝ մեր ընծաներով, մեր զոհերով և մեր փրկության զոհերով, և որ ձեր զավակները վաղը չասեն մեր զավակներին՝ ձեզ բաժին չկա Տիրոջ մեջ: Եւ ասացինք. Եթե երբեւէ դառնա այնպես, որ խոսեն մեզ հետ կամ մեր սերունդների հետ վաղը եւ ասեն՝ տեսեք Տիրոջ զոհասեղանի նմանությունը, որ մեր հայրերը շինեցին ոչ թե ընծաների պատճառով եւ ոչ զոհերի պատճառով, այլ վկայություն է ձեր եւ մեր միջեւ, եւ մեր որդիների միջեւ: Չլինի ուրեմն, որ մենք այսօր դառնանք ետ Տիրոջից եւ հեռանանք Տիրոջից, այնպես որ կառուցենք զոհասեղան պտղաբերությունների, զոհերի Սաղամինի եւ փրկության զոհի համար, բացի Տիրոջ զոհասեղանից, որ գտնվում է Նրա վրանի առաջ:

Եւ երբ Փինեհաս քահանան եւ Իսրայելի ժողովրդի բոլոր իշխանները, որ նրա հետ էին, լսեցին այն խոսքերը, որ խոսեցին Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասեի ցեղի կեսը, հաճո եղավ նրանց: Եւ ասաց Փինեէս քահանան Ռուբէնի որդիներին եւ Գադի որդիներին եւ Մանասէի ցեղի կէսին. Այսօր ճանաչեցինք, որ Տէրը մեզ հետ է, քանզի դուք Տիրոջ առաջ յանցանք չգործեցիք, եւ որ Իսրայէլի որդիներին Տիրոջ ձեռքից փրկեցիք: Եւ դարձաւ Փինեհաս քահանան եւ իշխանները Ռուբենի որդիներից եւ Գադի որդիներից եւ Մանասեի ցեղի կէսից Գաղաադից դէպի Քանաանի երկիրը՝ Իսրայէլի որդիների մօտ, եւ պատասխանեցին նրանց խօսքերը: Եւ հաճեց Իսրայէլի

որդիներին, եւ խօսեցին Իսրայէլի որդիներին, եւ օրհնեցին Իսրայէլի որդիների Աստուածը, եւ ասացին այլեւս չբարձրանալ նրանց դէմ պատերազմի՝ ոչնչացնելու Ռուբէնի որդիների եւ Գադի որդիների եւ Մանասէի կէս ցեղի երկիրը, եւ բնակուեցան դրա վրայ:

Եւ Յեսու անվանեց Ռուբենի եւ Գադի եւ Մանասէի կիսոյ ցեղին բագինը, եւ ասաց, թէ վկայութիւն է նոցա միջեւ, թէ Տէրը նոցա Աստուածն է:

23

Եւ եղաւ բազում օրերից հետո, երբ Տէրը հանգստացրեց Իսրայէլին նրա բոլոր շուրջակա թշնամիներից, եւ Յեսուն ծերացած էր՝ առաջացած օրերով: Եւ Յեսու հրավիրեց Իսրայէլի բոլոր որդիներին եւ նրանց ծերակոյտը, եւ նրանց իշխաններին, եւ նրանց դատաւորներին, եւ նրանց դպիրներին, եւ ասաց նրանց. Ես ծերացել եմ եւ օրերով առաջ եկել եմ: Դուք տեսել եք այն ամենը, ինչ արեց մեր Տէր Աստվածը այս բոլոր ազգերին մեր առջև, որովհետև ձեր Տէր Աստվածն է, որ պատերազմեց ձեզ համար: Տեսեք, որ ես ձեզ նետել եմ այն ազգերը, որոնք մնացել են ձեզ համար, այս ժառանգություններում ձեր ցեղերին՝ Հորդանանից մինչև բոլոր ազգերը, որոնք ես ոչնչացրել եմ, և մեծ ծովից մինչև արևմուտք, որտեղ արեգակը մայր մտնում է:

Տէրը՝ մեր Աստուածը, կոչնչացնելու է նրանց մեր առջեւից, մինչեւ որ կորչեն, եւ կուղարկի նրանց վայրի գազաններ, մինչեւ որ

կոչնչացնի նրանց ու նրանց թագաւորներին ձեր առջեւից, եւ դուք կժառանգէք նրանց երկիրը, ինչպէս Տէրը՝ մեր Աստուածը, խօսեց ձեզ: Ուրեմն շատ ամուր եղեք պահպանելու եւ կատարելու այն ամենը, ինչ գրված է Մովսեսի օրենքի գրքում, որպեսզի չշեղվեք ոչ աջ եւ ոչ ձախ: որպեսզի դուք չմտնեք այս մնացած ազգերի մեջ, և նրանց աստվածների անունները չանվանվեն ձեր մեջ, ոչ էլ ծառայեք նրանց, ոչ էլ երկրպագեք նրանց, Բայց մեր Տեր Աստծուն կպչելու եք, ինչպես արեցիք մինչև այսօր: Եւ Տէրը կոչնչացնէ նրանց ձեր դէմքից՝ մեծամեծ եւ զօրաւոր ազգերը, եւ ոչ ոք հակառակութիւն չարեց մեզ մինչեւ այս օրը: Ձեզանից մեկը հետապնդեց հազարին, որովհետև մեր Տեր Աստվածը պատերազմեց ձեզ համար, ինչպես ասաց մեզ:

Եւ խիստ պահեցէք սիրել Տէր Աստուած մեր: Եթե դուք հեռանաք և միանաք այս մնացած ազգերին, որոնք ձեզ հետ են, և ամուսնություններ կնքեք նրանց հետ, և խառնվեք նրանց հետ և նրանք ձեզ հետ, Գիտեք, որ Տերը այլեւս չի ոչնչացնի այս ազգերը ձեր դեմքից, եւ նրանք կլինեն ձեզ համար որոգայթներ եւ գայթակղություններ, եւ գամեր ձեր կրունկներում, եւ նետեր ձեր աչքերում, մինչեւ որ կորչեք այս բարի երկրից, որ ձեզ տվեց Տերը՝ ձեր Աստվածը:

Ես բայց հեռանում եմ ճանապարհը, ինչպես և բոլորը երկրի վրա, և դուք կիմանաք ձեր սրտով և ձեր հոգով, որովհետև մեկ խոսք չընկավ բոլոր այն խոսքերից, որոնք մեր Տեր Աստվածը ասաց մեզ պատկանող բոլոր բաների մասին, ոչ մեկը նրանցից չձախողվեց: Եւ կլինի, որ ինչպէս եկել են մեզ մօտ բոլոր բարի խօսքերը, որ Տէրը խօսեց ձեզ վրայ, այնպէս էլ Տէր Աստուածը ձեզ

վրայ կբերի բոլոր չար խօսքերը, մինչեւ որ ձեզ ոչնչացնէ այս բարի երկրից, որ Տէրը ձեզ տուաւ: երբ դուք անցնեք մեր Տեր Աստծո ուխտը, որը նա հրամայեց մեզ, և գնաք պաշտեք այլ աստվածներ և երկրպագեք նրանց:

24

Եւ Յեսու հավաքեց Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Սելով եւ միասին կանչեց նրանց ծերերը եւ նրանց դպիրները եւ նրանց դատաւորները, եւ կանգնեցրեց զնոսա Աստծու առաջ:

Եւ ասաց Յեսու ամբողջ ժողովրդին. Այսպէս է ասում Տէր Աստուած Իսրայէլի. գետի անդիպէր բնակուեցան ձեր հայրերը սկզբից՝ Թարա, Աբրահամի հայրը, եւ Նաքովրի հայրը, եւ ծառայեցին այլ աստուածների: Եւ վերցրի ձեր հայր Աբրահամին գետի այն կողմից, առաջնորդեցի նրան ամբողջ երկրում, բազմացրի նրա զարմը եւ տվեցի նրան Իսահակին: Իսահակին տվեցի Հակոբին և Եսաւին, և Եսաւին տվեցի Սէիր լեռը՝ ժառանգելու համար նրան, իսկ Հակոբը և նրա որդիները իջան Եգիպտոս, և այնտեղ եղան մեծ, բազմաթիւ և հզոր ազգ, և եգիպտացիները չարչարեցին նրանց: Եվ հարվածեցի Եգիպտոսին այն նշաններով, որոնք արեցի նրանց մեջ: Եւ այնուհետեւ նա մեր հայրերին դուրս հանեց Եգիպտոսից, եւ դուք մտաք կարմիր ծովը, եւ եգիպտացիները հետապնդեցին մեր հայրերին կառքերով ու ձիերով դէպի կարմիր ծովը: Եւ մենք աղաղակեցինք Տիրոջը, եւ նա ամպ ու խաւար տուաւ մեր եւ եգիպտացիների միջեւ, եւ ծովը բերաւ նրանց վրայ, եւ ծածկեց

նրանց, եւ ձեր աչքերը տեսան այն ամէնը, ինչ Տէրը արեց Եգիպտոսի երկրում, եւ դուք անապատում էիք շատ օրեր:

Եւ ածեց մեզ Ամորհացիների երկիրը, որոնք բնակվում էին Հորդանանի անդիպար կողմում, եւ Տէրը մատնեց նրանց մեր ձեռքերը, եւ դուք ժառանգեցիք նրանց երկիրը, եւ բնաջնջեցիք նրանց ձեր առջեւից:

Եւ ելաւ Բալակ Սեպփորի որդին, Մովաբի թագաւորը, եւ պատերազմի շարուեց Իսրայելի դէմ, եւ մարդ ուղարկելով կանչեց Բաղաամին՝ մեզ անիծելու համար: Եւ Տէր Աստուած քո չուզեց քեզ կորստեան մատնել, եւ օրհնութիւններով օրհնեց մեզ, եւ փրկեց մեզ նոցա ձեռքերից, եւ նոսա մատնեց: Եւ դուք անցաք Հորդանանը եւ եկաք Երիքով, եւ պատերազմեցին ձեզ դէմ Երիքովի բնակիչները՝ ամորհացին, քանանացին, փերեզացին, խեւացին, յեբուսացին, քետացին եւ գերգեսացին, եւ Տէրը մատնեց նրանց ձեր ձեռքերը: Եւ նա ձեր առաջից մեղուն ուղարկեց, որը մեր առջեւից հեռացրեց ամորհացիների տասներկու թագավորներին, ոչ թե քո սրով եւ ոչ թե քո աղեղով:

Եւ տվեց ձեզ երկիր, որի վրա չաշխատեցիք, եւ քաղաքներ, որոնք չշինեցիք, եւ բնակվեցաք նրանց մեջ, եւ այգիներ ու ձիթենիներ, որոնք դուք չտնկեցիք, կերաք:

Եւ հիմա վախեցէ՛ք Տիրոջից եւ ծառայեցէ՛ք նրան ուղղութեամբ եւ արդարութեամբ, եւ հեռացրէ՛ք օտար աստուածները, որոնց ծառայեցին մեր հայրերը գետի միւս կողմում եւ Եգիպտոսում, եւ ծառայեցէ՛ք Տիրոջը: Եթե բայց ձեզ հաճո չէ ծառայել Տիրոջը,

ընտրեցեք այսօր ձեզ համար, թե ում պիտի ծառայեք, թէ՛ ձեր հայրերի աստվածներին, որոնք գետի այն կողմում են, թէ՛ Ամորհացիների աստվածներին, որոնց երկրի վրա դուք բնակվում եք, բայց ես և իմ տունը ծառայելու ենք Տիրոջը, որովհետև նա սուրբ է:

Եւ ժողովուրդը պատասխանելով ասաց. Թող չլինի մեզ համար թողնել Տէրը, որպեսզի ծառայենք այլ աստուածների: Տէրը՝ մեր Աստուածը, ինքը Աստուած է, ինքը բարձրացրեց մեզ եւ մեր հայրերին Եգիպտոսից, եւ պահպանեց մեզ ամբողջ ճանապարհին վրա, որով գնացինք, եւ բոլոր ազգերի մէջ, որոնց միջով անցանք: Եւ Տէրը հանեց Ամորրացուն եւ բոլոր ազգերը, որոնք բնակում էին երկիրը, մեր դիմացից, այլ մենք եւս կպաշտենք Տիրոջը, քանզի սա մեր Աստուածն է:

Եւ Յեսու ասաց ժողովրդին. Դուք չէք կարող ծառայել Տիրոջը, որովհետեւ Նա սուրբ Աստուած է, եւ նախանձող է, Նա չի թողնի ձեր մեղքերը եւ ձեր անօրէնութիւնները: Երբ կլքեք Տիրոջը և կծառայեք այլ աստվածների, նա կգա և կվնասի ձեզ և կսպառի ձեզ, փոխարեն այն բարիքի, որ արեց ձեզ: Եւ ժողովուրդը ասաց Յեսուին. Ոչ, այլ Տիրոջը կը ծառայենք:

Եւ Յեսու ասաց ժողովրդին. Դուք վկաներ էք ձեր դէմ, որ դուք ընտրեցիք Տիրոջը ծառայել: Եւ հիմա հեռացրէք օտար աստուածները, որ ձեր մէջ են, եւ ուղղեցէք ձեր սիրտը դէպի Տէր Աստուած Իսրայէլի: Եւ ժողովուրդը ասաց Յեսուին. Տիրոջը կը ծառայենք եւ նրա ձայնին կը հնազանդինք:

Եւ Յեսուն ուխտ կնքեց ժողովրդի հետ այն օրը, եւ տվեց նրան օրէնք ու դատաստան Սելովում՝ Իսրայէլի Աստծո խորանի առաջ: Եւ գրեց այդ խոսքերը Աստծո օրենքների գրքում, եւ վերցրեց մեծ քար, եւ Յեսուն կանգնեցրեց զայն տերեւատ ծառի տակ՝ Տիրոջ առաջ: Եւ Յեսու ասաց ժողովրդին. Ահա այս քարը ձեզ վկայութիւն կը լինի, որովհետեւ ինքը լսեց բոլոր խօսքերը, որ Տէրը նրան ասաց, որ այսօր ձեզ խօսեց, եւ այս ձեզ վկայութիւն կը լինի վերջին օրերին, երբ սուտ վարուէք իմ Տէր Աստծուն: Եւ Յեսուն ուղարկեց ժողովրդին, եւ նրանք գնացին իւրաքանչիւրը իր տեղը: Եւ ծառայեց Իսրայէլը Տիրոջը Յեսուի բոլոր օրերին, եւ այն ծերերի բոլոր օրերին, որոնք երկարացրին ժամանակը Յեսուից հետո, եւ որոնք տեսան Տիրոջ բոլոր գործերը, որ Նա արեց Իսրայէլին:

Եւ եղաւ այնուհետեւ եւ մեռաւ Յեսու, Նաւեի որդին, Տեառն ծառան, հարիւր տասն տարեկան: Եւ թաղեցին նրան իր վիճակի սահմաններում՝ Թամնասարաքում, Եփրեմի լերան վրայ, Գաղաադ լերան հիւսիսից:

Եւ Հովսեփի ոսկորները Իսրայելի որդիները բերին Եգիպտոսից եւ թաղեցին Սիւքեմում, դաշտի այն բաժնում, որ Յակոբը ձեռք բերեց Սիւքեմում բնակվող Ամորհացիներից հարյուր գառի դիմաց, եւ տվեց զայն Հովսեփին ի բաժին:

Եւ եղեւ այնուհետեւ, եւ Եղիազար՝ Ահարոն քահանայապետի որդին՝ մեռաւ, եւ թաղուեցաւ Գաբաարում, Փենեէսի՝ իր որդու՝ քաղաքում, որը տրուած էր նրան Եփրեմի լերան վրայ: